Regeringens proposition 1993/94:196

Ändringar i aktiebolagslagen (1975:1385) m.m.

Prop.
1993/94:196

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 24 mars 1994

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Reidunn Laurén
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås mot bakgrund av EG:s bolagsrättsliga direktiv att aktiebolagen skall delas in i två kategorier, publika aktiebolag och privata aktiebolag. De publika aktiebolagen skall, till skillnad från de privata aktiebolagen, kunna vända sig till allmänheten för att skaffa kapital. Fondpapper som har givits ut av privata aktiebolag skall inte kunna bli föremål för handel på börs eller annan organiserad marknadsplats. Aktiekapitalet skall i ett publikt aktiebolag uppgå till minst 500 000 kr och i ett privat aktiebolag till minst 100 000 kr. I firman för ett publikt aktiebolag skall ordet "publikt" eller förkortningen "(pub)" ingå, medan firman för ett privat aktiebolag skall innehålla ordet "privat" eller förkortningen "(priv)".

Vidare innehåller propositionen ett flertal förslag till ändringar i aktiebolagslagen, vilka innebär att den svenska lagstiftningen kommer att harmoniera med EG:s första, andra, tredje och tolfte bolagsrättsliga direktiv. Dessa förslag gäller främst reglerna om fusion mellan aktiebolag, företrädesrätt vid ökning av aktiekapital, nedsättning av aktiekapitalet, bolagets bundenhet av ställföreträdarens rättshandlingar och verkan av registrering i aktiebolagsregistret.

De nya reglerna föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 januari 1995. Särskilda bestämmelser föreslås dock gälla för bolag som har bildats före den 1 januari 1995. Ett sådant bolag skall, om det önskar bli publikt, kunna besluta om detta redan under 1994. Om bolaget i stället vill bli ett privat aktiebolag, skall det enligt propositionens förslag få tid på sig till den 1 januari 1998 för att höja aktiekapitalet till 100 000 kr.

1 *Riksdagen 1993/94. 1 saml. Nr 196*

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut 5
2 Lagtext 6
2.1 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen..... 6
2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument 46
2.3 Förslaget till lag om ändring i jordabalken..... 47
2.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m..... 49
2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse..... 51
2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda..... 52
2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:464) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag m.m..... 53
2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter..... 54
2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m..... 55
2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:352) om rätt till fastighetsförvärv för ombildning till bostadsrätt..... 56
2.11 Förslag till lag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230) 57
2.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:240) om förvärv av eldistributionsanläggning m.m..... 58
2.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:765) om statligt stöd till banker och andra kreditinstitut..... 59
2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1539) om avdrag för underskott av näringsverksamhet..... 60
2.15 Förslaget till lag om ändring av kupongskattelagen (1970:624) 61
2.16 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter 63
2.17 Förslag till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt 64
3 Ärendet och dess beredning..... 67
4 Allmänna utgångspunkter..... 68
4.1 EG:s bolagsrätt..... 68
4.2 Sverige och EU..... 69
4.3 Principiella huvudpunkter..... 70
5 Privata och publika aktiebolag..... 72
5.1 Två kategorier aktiebolag..... 72
5.2 Gränsdragningen mellan bolagskategorierna..... 74
5.3 Bolagskategoriernas beteckningar..... 76
5.4 Minsta aktiekapital för de publika aktiebolagen..... 78
5.5 Minsta aktiekapital för de privata aktiebolagen..... 80
5.6 Byte av bolagskategori 83
5.7 Sanktioner mot olovlig inbjudan till allmänheten..... 86

6 Fusion ... 88
6.1 Huvuddragen i fusionsförfarandet ... 88
6.2 Fusionsvederlaget ... 90
6.3 Beslutsunderlaget ... 92
6.4 Beslutet om godkännande av fusionsplanen ... 95
6.5 Borgenärsskyddet ... 97
6.6 Fusionens fullbordan ... 103
7 Vissa avtal mellan bolaget och stiftare eller aktieägare ... 105
8 Företrädesrätt vid ökning av aktiekapitalet ... 106
8.1 Primär och subsidiär företrädesrätt ... 106
8.2 Företrädesrätt mellan aktieslag med olika röstvärde ... 111
8.3 Beslut om avvikelse från föreskrifter om företrädesrätt ... 113
9 Nedsättning av aktiekapitalet ... 114
10 Förvärv av egna aktier m.m. ... 118
11 Aktiebolags ställföreträdare ... 120
12 Olovlig vinstutdelning ... 128
13 Penninglån till anställda m.m. ... 130
14 Frågor om registrering m.m. ... 131
14.1 Publicitetsverkan av registrering och kungörande ... 131
14.2 Registreringen och giltigheten av bolagets förpliktelser ... 133
14.3 Styrelse- och revisorsförteckningar ... 135
15 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser ... 136
16 Kostnadseffekter m.m. ... 139
17 Författningskommentar ... 140
17.1 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385) ... 140
17.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument ... 222
17.3 Förslaget till lag om ändring i jordabalken ... 223
17.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. ... 225
17.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse ... 226
17.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda ... 226
17.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1987:464) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag m.m ... 226
17.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter ... 226
17.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m. ... 227
17.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1982:352) om rätt till fastighetsförvärv för ombildning till bostadsrätt ... 227
17.11 Förslaget till lag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230) ... 227
17.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:240) om förvärv av eldistributionsanläggning m.m. ... 227

17.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:765) om statligt stöd till banker och andra kreditinstitut 228
17.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:1539) om avdrag för underskott av näringsverksamhet 228
17.15 Förslaget till lag om ändring av kupongskattelagen (1970:624) 228
17.16 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter 228
17.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt 228
Bilaga 1 Sammanfattningen i Aktiebolagskommitténs delbetänkande (SOU 1992:83) 230
Bilaga 2 Aktiebolagskommitténs lagförslag 237
Bilaga 3 Förteckning över remissinstanserna 272
Bilaga 4 Sammanfattning av promemorian Kallelse på borgenärer vid fusion enligt aktiebolagslagen 273
Bilaga 5 Förteckning över deltagare vid hearing den 16 juni 1994 274
Bilaga 6 Lagrådsremissens lagförslag 275
Bilaga 7 Lagrådets yttrande den 8 mars 1994 336
Bilaga 8 EG:s första, andra, tredje och tolfte bolagsrättsliga direktiv 349
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 24 mars 1994. 390

Rättsdatablad 391

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen
antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385),
2. lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,
3. lag om ändring i jordabalken,
4. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.,
5. lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
6. lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda,
7. lag om ändring i lagen (1987:464) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag m.m.,
8. lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter,
9. lag om ändring i lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.,
10. lag om ändring i lagen (1982:352) om rätt till fastighetsförvärv för ombildning till bostadsrätt,
11. lag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230),
12. lag om ändring i lagen (1976:240) om förvärv av eldistributionsanläggning m.m.,
13. lag om ändring i lagen (1993:765) om statligt stöd till banker och andra kreditinstitut,
14. lag om ändring i lagen (1993:1539) om avdrag för underskott av näringsverksamhet,
15. lag om ändring av kupongskattelagen (1970:624),
16. lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
17. lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagslagen (1975:1385),[1]

dels att nuvarande 1 kap. 2 § skall betecknas 1 kap. 5 §, att nuvarande 7 kap. 1 – 3 §§ skall betecknas 7 kap. 2 – 4 §§, att nuvarande 14 kap. 9 – 13 §§ skall betecknas 14 kap. 31 – 35 §§ och att nuvarande 16 kap. 2 § skall betecknas 16 kap. 5 §,

dels att 1 kap. 1 §, 2 kap. 2, 3 och 9 §§, 3 kap. 1 och 13 §§, 4 kap. 2, 4, 12, 14, 15 och 18 §§, 5 kap. 2, 8, 9 och 16 §§, 6 kap. 1, 2, 6 och 8 §§, de nya 7 kap. 2 och 4 §§, 8 kap. 10, 14 och 15 §§, 9 kap. 13 och 17 §§, 10 kap. 15 §, 12 kap. 5, 7 och 8 §§, 14 kap. 1 – 8 §§, de nya 14 kap. 32, 33 och 35 §§, 16 kap. 1 §, 18 kap. 3, 4 och 7 §§ samt 19 kap. 1 och 2 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas nya bestämmelser, 1 kap. 2 – 4 §§, 2 kap. 9 a – 9 c §§, 6 kap. 2 a, 9 och 10 §§, 7 kap. 1 §, 14 kap. 9 – 30 §§, 16 kap. 2 – 4 §§, 17 kap. 1 – 3 §§ och 18 kap. 3 a och 4 a §§ samt närmast före 14 kap. 22 och 30 §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att det i lagen närmast före 14 kap. 31 § skall införas rubriken "Inlösen av aktier i dotterbolag".

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	1 §
I aktiebolag svarar delägarna ej personligen för bolagets förpliktelser.	
Aktiebolaget skall ha ett aktiekapital, som skall uppgå till minst femtiotusen kronor. Är aktiekapitalet fördelat på flera aktier, skall dessa lyda på lika belopp.	
Utan hinder av första stycket svarar delägare i aktiebolag, som bedriver advokatverksamhet, solidariskt med bolaget för sådana förpliktelser mot klienter som bolaget ådrager sig medan han är delägare.	
	2 §
	Aktiebolag är privat aktiebolag eller publikt aktiebolag. Denna lag gäller samtliga aktiebolag, om inte annat föreskrivs.
	3 §
	Aktiebolag skall ha ett aktiekapital som uppgår till minst etthundratusen kronor i privata aktiebolag och till minst femhundratusen kronor i publika aktiebolag.
	Om aktiekapitalet är fördelat på

[1] Lagen omtryckt 1993:150.

flera aktier, skall dessa lyda på lika belopp.

4 §

Ett privat aktiebolag eller en aktieägare i ett sådant bolag får inte genom annonsering söka sprida aktier eller teckningsrätter i bolaget eller av bolaget utgivna skuldebrev eller optionsbevis.

Ett bolag eller en aktieägare som avses i första stycket får inte heller på annat sätt söka sprida i första stycket angivna värdepapper genom att erbjuda fler än 200 personer att teckna eller förvärva värdepapperen. Detta gäller dock inte om erbjudandet riktar sig enbart till en krets som i förväg har anmält intresse av sådana erbjudanden och antalet utbjudna poster inte överstiger 200.

Begränsningarna i första och andra styckena gäller inte erbjudanden som avser överlåtelse till högst tio förvärvare.

I första stycket angivna värdepapper som har givits ut av ett privat aktiebolag får inte bli föremål för handel på börs eller annan organiserad marknadsplats.

2 kap.

2 §

Stiftarna anger villkoren för bolagsbildningen. Därvid *iakttages* att betalningen för aktie *ej* får understiga det belopp på vilket aktien skall lyda (nominella beloppet). *Skall* aktie kunna tecknas med rätt eller plikt att mot aktien tillskjuta annan egendom än pengar eller med rätt eller plikt för bolaget att *övertaga* egendom mot annat vederlag än aktier (apport), får värdet på apportegendomen *ej* sättas högre än det verkliga värdet för bolaget. Endast sådan egendom som är eller kan *antagas* bli till nytta för bolagets verksamhet kan utgöra apportegendom.

Stiftarna anger villkoren för bolagsbildningen. Därvid *skall iakttas* att betalningen för *en* aktie *inte* får understiga det belopp på vilket aktien skall lyda (nominella beloppet). *Om en* aktie *skall* kunna tecknas med rätt eller plikt att mot aktien tillskjuta annan egendom än pengar eller med rätt eller plikt för bolaget att *överta* egendom mot annat vederlag än aktier (apport), får värdet på apportegendomen *inte* sättas högre än det verkliga värdet för bolaget. Endast sådan egendom som är eller kan *antas* bli till nytta för bolagets verksamhet kan utgöra apportegendom. *Med apportegendom får inte jämställas åtagande att utföra arbete eller att tillhandahålla tjänst.*

Tecknas aktie med villkor som strider mot första stycket, skall det nominella beloppet ändå betalas.

3 §

Stiftarna skall upprätta och underskriva en dagtecknad stiftelseurkund som skall innehålla förslag till bolagsordning och uppgift om

1. det belopp som skall betalas för varje aktie,
2. tiden för aktiernas betalning,
3. sättet och tiden för kallelse till konstituerande stämma, om enligt 7 § kallelse skall ske.

Bestämmelse om apport eller att aktie *eljest* skall kunna tecknas med villkor eller att bolaget skall ersätta *annan kostnad för bolagets bildande än allmänna avgifter och sedvanliga arvoden för upprättande av stiftelsehandlingar och liknande arbete eller att någon eljest skall av bolaget erhålla* särskild rättighet eller förmån *skall anges i stiftelseurkunden.*

I stiftelseurkunden skall anges bestämmelse om apport eller att aktie *på annat sätt* skall kunna tecknas med villkor. *I stiftelseurkunden skall också anges bestämmelse om* att bolaget *skall ersätta kostnad för bolagets bildande. Av stiftelseurkunden skall också framgå om någon på annat sätt* skall *få* särskild rättighet eller förmån *av bolaget.*

Stiftelseurkunden skall innehålla redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömandet av värde på apportegendom och av bestämmelse enligt andra stycket i övrigt. Särskilt skall anges

1. namn och hemvist beträffande den som avses med bestämmelsen,
2. det värde till vilket apportegendom beräknas komma att tagas upp i balansräkningen och antalet aktier eller annat vederlag som skall lämnas för egendomen,
3. högsta beräknade beloppet av sådan kostnad för bolagets bildande som angivits i bestämmelsen.

Om skriftligt avtal upprättats rörande bestämmelse som avses i andra stycket, skall stiftelseurkunden innehålla avtalet eller avskrift därav eller hänvisning till avtalet med uppgift om den plats där det hålles tillgängligt för aktietecknarna. Muntligt avtal skall i sin helhet upptagas i stiftelseurkunden. Tillskjutes eller övertages rörelse, skall vad nu sagts om skriftligt avtal gälla även beträffande balans- och resultaträkningar för rörelsen under de senaste två räkenskapsåren. I stiftelseurkunden skall upplysning ges om rörelsens resultat under tiden därefter. Om sådana räkningar ej upprättats för rörelsen, skall i stiftelseurkunden lämnas upplysning om rörelsens resultat under nämnda räkenskapsår.

Om andra-fjärde styckena ej iakttagits beträffande viss bestämmelse, är den utan verkan mot bolaget.

9 §

Bolaget skall anmälas för registrering senast sex månader efter stiftelseurkundens undertecknande.

Hinder mot registrering föreligger, om ej

1. det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tilldelade aktier efter avdrag för aktier som enligt 11 § förklarats förverkade och ej övertagits av annan (bolagets aktiekapital) motsvarar det i bolagsordningen angivna aktiekapitalet eller uppgår till minimikapitalet,
2. det belopp som skall betalas i pengar för de aktier som ingår i bolagets aktiekapital är inbetalat på räkning hos svenskt bankinstitut,
3. all apportegendom är tillförd bolaget,
4. yttranden företes från bankinstitut om att 2 har följts och från auktoriserad eller godkänd revisor

4. yttranden företes från bankinstitut om att 2 har följts och från auktoriserad eller godkänd revisor

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
om att 3 har iakttagits. Av revisorns yttrande skall framgå att apportegendomen i stiftelseurkunden *ej* åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan *antagas* bli till nytta för bolagets verksamhet.	om att 3 har iakttagits. Av revisorns yttrande skall framgå att apportegendomen i stiftelseurkunden *inte har* åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan *antas* bli till nytta för bolagets verksamhet. *I yttrandet skall revisorn beskriva apportegendomen och ange vilken metod som har använts vid värderingen av den. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen skall anmärkas.*

Genom registreringen fastställes bolagets aktiekapital till belopp som anges i andra stycket 1. Aktier som enligt 11 § förklarats förverkade och ej övertagits av annan blir därvid ogiltiga.

Om ej anmälan för bolagets registrering sker inom den i första stycket angivna tiden eller om registreringsmyndigheten genom lagakraftägande beslut avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering av bolaget, är frågan om bolagets bildande förfallen. Styrelseledamöterna ansvarar solidariskt för återbetalningen av de belopp som inbetalats på tecknade aktier jämte uppkommen avkastning med avdrag för kostnader på grund av åtgärd enligt 13 § första stycket tredje meningen. Detsamma gäller i fråga om apportegendom.

9 a §

Träffar bolaget inom två år från registreringen avtal med en stiftare eller en aktieägare som innebär att bolaget förvärvar egendom mot en ersättning som motsvarar minst en tiondel av aktiekapitalet, skall styrelsen underställa bolagsstämman avtalet för godkännande. Det gäller dock inte om förvärvet sker på en svensk eller en utländsk börs eller på en auktoriserad marknadsplats eller som ett led i bolagets löpande affärsverksamhet.

Styrelsen skall lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömandet av värdet på egendomen och av avtalet i övrigt. Bestämmelserna i 2 kap. 3 § tredje och fjärde styckena tillämpas även på redogörelsen.

En auktoriserad eller godkänd revisor skall avge yttrande över redogörelsen. Yttrandet skall innehålla de uppgifter som avses i 2 kap. 9 § andra stycket 4.

Avtalet skall tillsammans med styrelsens redogörelse och revisorns yttrande hållas tillgängligt för aktieägarna under minst en vecka före den

bolagsstämma vid vilken beslutet skall fattas.

9 b §

Om bolagsstämman inte godkänner ett avtal som avses i 9 a § inom sex månader från avtalsdagen, är avtalet utan verkan. Har 9 a § inte iakttagits beträffande någon viss bestämmelse i avtalet, är den bestämmelsen utan verkan mot bolaget.

9 c §

Styrelsen skall genast för registrering anmäla bolagsstämmans beslut att godkänna avtal som avses i 9 a §.

3 kap.

1 §

Alla aktier har lika rätt i bolaget, om ej annat följer av denna paragraf.

I bolagsordningen kan bestämmas att aktier av olika slag skall finnas eller kunna utges. Sådan bestämmelse skall ange

1. olikheterna mellan aktieslagen,
2. antalet aktier av varje slag,
3. om aktierna *ej* skall medföra lika rätt till andel i bolagets tillgångar eller vinst, den företrädesrätt som tillkommer aktieägarna vid ökning av aktiekapitalet enligt 4 kap. Föreskrift om olika företrädesrätt får meddelas endast om *aktierna ej skall medföra lika rätt till andel i bolagets tillgångar eller vinst.*

3. om aktierna *inte* skall medföra lika rätt till andel i bolagets tillgångar eller vinst *eller om aktierna skall ha olika röstvärde,* den företrädesrätt som tillkommer aktieägarna vid ökning av aktiekapitalet enligt 4 kap. Föreskrift om olika företrädesrätt får meddelas endast om *skillnaderna mellan aktierna skall vara av nu angivet slag.*

Beträffande kontantemission skall en föreskrift som avses i andra stycket 3 sista meningen innebära att gammal aktie skall ge företrädesrätt till ny aktie av samma slag, att aktier som inte tecknas av de i första hand berättigade aktieägarna skall erbjudas samtliga aktieägare samt att, om inte hela antalet aktier som tecknas på grund av sistnämnda erbjudande kan ges ut, aktierna skall fördelas mellan tecknarna i förhållande till det antal aktier de förut äger och, i den mån detta inte kan ske, genom lottning.

Beträffande fondemission skall, om skillnaden mellan aktierna inte gäller rätten till andel i bolagets tillgångar eller vinst, i en sådan före-

skrift som avses i andra stycket 3 sista meningen bestämmas att nya aktier av varje slag skall emitteras i förhållande till det antal aktier av samma slag som finns sedan tidigare. Därvid skall de gamla aktierna ge företrädesrätt till nya aktier av samma slag i förhållande till sin andel i aktiekapitalet.

Avser olikheten mellan aktieslagen akties röstvärde, gäller att ingen aktie får ha ett röstvärde som överstiger tio gånger röstvärdet för annan aktie.

I bolagsordningen kan bestämmas att aktie av visst slag skall i närmare angiven ordning kunna omvandlas till aktie av annat slag. Omvandling skall utan dröjsmål anmälas för registrering och är verkställd när registrering sker.

13 §

Aktiebok hålles tillgänglig hos bolaget för *envar. Föres* aktieboken med maskin för automatisk databehandling eller på annat liknande sätt, skall i stället utskrift av aktieboken på begäran tillhandahållas hos bolaget och, i fråga om avstämningsbolag, även hos värdepapperscentralen. Utskriften får *ej* vara äldre än sex månader. *Envar* har rätt att mot ersättning för kostnaderna få sådan utskrift av aktieboken eller del av den. När det gäller avstämningsbolag får dock utskrift enligt detta stycke *ej* innehålla uppgifter om aktieägare som har högst femhundra aktier i bolaget.

Aktieboken skall hållas tillgänglig hos bolaget för *var och en. Om* aktieboken *förs* med maskin för automatisk databehandling eller på annat liknande sätt, skall i stället *en* utskrift av aktieboken på begäran tillhandahållas hos bolaget och, i fråga om avstämningsbolag, även hos värdepapperscentralen. Utskriften får *inte* vara äldre än sex månader. *Var och en* har rätt att mot ersättning för kostnaderna få *en* sådan utskrift av aktieboken eller del av den. När det gäller avstämningsbolag *som har mer än en aktieägare,* får dock *en* utskrift enligt detta stycke *inte* innehålla uppgifter om aktieägare som har högst femhundra aktier i bolaget.

Aktiebok eller, om aktieboken föres med maskin för automatisk databehandling eller på annat liknande sätt, utskrift av hela aktieboken avseende förhållandena tio dagar före bolagsstämma, skall hållas tillgänglig för aktieägarna vid stämman.

I utskrift upptages aktieägarna och de förvaltare som avses i 10 § andra stycket i alfabetisk ordning.

4 kap.

2 §

Vid nyemission där de nya aktierna skall betalas med pengar (kontantemission) och vid fondemission har aktieägarna företrädesrätt till de nya aktierna i förhållande till det antal aktier de förut äger, om ej annat föreskrivits i bolagsordningen enligt 3 kap. 1 § andra stycket 3 eller, vid kontantemission, antingen bestämmes i emissionsbeslutet eller följer av villkor som enligt 5 kap. 4 § första stycket 8 meddelats vid emission av skuldebrev.

Beslut av bolagsstämman att avvika från aktieägarnas företrädesrätt är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av så-

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	väl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.
	4 §
Förslag till beslut om nyemission skall hållas tillgängligt för aktieägarna under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken beslutet skall fattas. Det skall genast sändas till aktieägare, som begär det och uppger sin postadress. Förslaget skall läggas fram på stämman. Vad som nu sagts om förslag till beslut skall gälla sådan redogörelse av styrelsen och sådant yttrande av revisorerna som avses i 6 §. Innebär förslaget avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall skälen till avvikelsen anges i förslaget eller i handling som fogats vid förslaget. Om årsredovisningen *ej* skall behandlas på stämman, skall även följande handlingar enligt vad nyss sagts hållas tillgängliga och läggas fram på stämman:	Förslag till beslut om nyemission skall hållas tillgängligt för aktieägarna under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken beslutet skall fattas. Det skall genast sändas till aktieägare, som begär det och uppger sin postadress. Förslaget skall läggas fram på stämman. Vad som nu sagts om förslag till beslut skall gälla sådan redogörelse av styrelsen och sådant yttrande av revisorerna som avses i 6 §. Innebär förslaget avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall skälen till avvikelsen *samt grunderna för emissionskursen* anges i förslaget eller i handling som fogats vid förslaget. Om årsredovisningen *inte* skall behandlas på stämman, skall även följande handlingar enligt vad nyss sagts hållas tillgängliga och läggas fram på stämman:

1. avskrift av den senaste årsredovisningen, försedd med anteckning om bolagsstämmans beslut rörande bolagets vinst eller förlust, samt avskrift av revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser,
2. en av styrelsen undertecknad redogörelse för händelser av väsentlig betydelse för bolagets ställning, vilka inträffat efter årsredovisningens avgivande,
3. ett av revisorerna avgivet yttrande över redogörelsen.

Kallelse till bolagsstämman skall innehålla uppgift om den företrädesrätt att teckna aktier som enligt förslaget tillkommer aktieägarna eller annan eller vem som annars får teckna aktier.

Kallelsen skall ange förslagets huvudsakliga innehåll, om aktieägarna inte skall ha företrädesrätt till teckning i förhållande till det antal aktier de förut äger eller enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen.

12 §

Beslut om nyemission skall anmälas för registrering inom sex månader från beslutet, om det ej förfallit enligt 10 §. Hinder mot registrering föreligger, om ej

1. full betalning enligt registret erlagts för alla de i det förut registrerade aktiekapitalet ingående aktierna,
2. det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tilldelade nya aktier efter avdrag för aktier som förklarats förverkade och ej övertagits av annan (ökningen av aktiekapitalet) uppgår till belopp som avses i 10 §,
3. hälften av det belopp som betalas med pengar för de i den registrerade kapitalökningen ingående aktierna har inbetalats,
4. all apportegendom enligt beslutet om nyemission är tillförd bolaget,
5. yttrande företes från auktorise- 5. yttrande företes från auktorise-

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
rad eller godkänd revisor av vilket framgår att 3 och 4 iakttagits, att apportegendomen *icke* åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan *antagas* bli till nytta för bolagets verksamhet; yttrandet från revisor om att 3 har iakttagits får i avstämningsbolag ersättas av en försäkran från värdepapperscentralen om att så har skett.	rad eller godkänd revisor av vilket framgår att 3 och 4 iakttagits, att apportegendomen *inte har* åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan *antas* bli till nytta för bolagets verksamhet; yttrandet från revisor om att 3 har iakttagits får i avstämningsbolag ersättas av en försäkran från värdepapperscentralen om att så har skett. *I yttrandet skall revisorn beskriva apportegendomen och ange vilken metod som har använts vid värderingen av den. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen skall anmärkas.*

Vid kontantemission i bolag vars bundna egna kapital före emissionen understiger en miljon kronor skall, i stället för vad som föreskrives i första stycket 3 och 5, hela det belopp, som skall betalas för aktierna, erläggas genom insättning på bankräkning som bolaget öppnat hos svenskt bankinstitut och intyg från bankinstitutet om att beloppet betalats företes i registreringsärendet.

Genom registreringen fastställes ökningen av aktiekapitalet till belopp som anges i första stycket 2.

Om anmälan för registrering av beslutet icke gjorts inom den i första stycket angivna tiden eller om registreringsmyndigheten genom lagakraftägande beslut avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering, gäller vad i 10 § sägs.

Aktiekapitalet är ökat när registrering skett. Aktier som förklarats förverkade och ej övertagits av annan blir därmed ogiltiga. De nya aktierna medför rätt till utdelning enligt vad därom bestämts i beslutet om emission. Beslutet får dock ej innebära att sådan rätt inträder senare än för räkenskapsåret efter det under vilket aktierna skolat till fullo betalas.

14 §

Styrelsen kan besluta om nyemission och om avvikelse från aktieägares företrädesrätt enligt 2 § under förutsättning av bolagsstämmans godkännande. Bestämmelserna i 5–13 §§ gäller därvid i tillämpliga delar, varvid dock skall iakttagas vad som föreskrives nedan i tredje stycket.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande *äger* 4 § *motsvarande tillämpning*. Vad som där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla styrelsens beslut.	I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande *tillämpas* 4 §. Vad som där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla styrelsens beslut. *Beslut av bolagsstämman att godkänna avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 § första stycket är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Införing av de nya aktierna i aktieboken och anmälan för registrering enligt 12 § skall ej ske innan stämman har godkänt emissionsbeslutet. Har så-

dan anmälan ej skett inom ett år från styrelsens beslut om emission, är emissionsbeslutet förfallet. Vad som har betalats på tecknade aktier skall i sådant fall genast återbetalas.

15 §

Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att fatta beslut om nyemission i den mån emissionen kan ske utan ändring i bolagsordningen och att därvid avvika från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 §.

Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att fatta beslut om nyemission i den mån emissionen kan ske utan ändring av bolagsordningen och att därvid avvika från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 §. *Bemyndigande att avvika från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 § första stycket är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Skall styrelsen kunna besluta om nyemission med bestämmelse som avses i 6 § eller med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall detta anges särskilt i bolagsstämmans bemyndigande. Bemyndigandet skall innehålla bestämmelser om den tid, längst intill nästkommande ordinarie bolagsstämma, inom vilken styrelsens beslut om nyemission skall fattas. Bestämmelserna i 4 § äger motsvarande tillämpning i fråga om förslag till bemyndigande.

Bolagsstämmans beslut om bemyndigande skall genast anmälas för registrering. Innan registrering har skett, kan styrelsen ej fatta beslut om emission.

Bestämmelserna i 5 – 13 §§ gäller i tillämpliga delar när styrelsen beslutar om emission med stöd av bemyndigande.

18 §

När aktiebolag, *som enligt 10 kap 3 § andra eller fjärde stycket är skyldigt att ha auktoriserad revisor,* eller aktieägare i sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva aktier eller teckningsrätter i bolaget, skall styrelsen upprätta en särskild redogörelse för bolagets förhållanden (emissionsprospekt) enligt 19 – 26 §§, om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att *erläggas* uppgår till minst *en miljon* kronor.

När *ett publikt* aktiebolag eller *en* aktieägare i *ett* sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva aktier eller teckningsrätter i bolaget, skall styrelsen upprätta en särskild redogörelse för bolagets förhållanden (emissionsprospekt) enligt 19 – 26 §§, om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att *betalas* uppgår till minst *trehundratusen* kronor.

5 kap.

2 §

Vid emission av skuldebrev mot vederlag i pengar har aktieägarna företrädesrätt att teckna sig för förvärv av skuldebrev såsom om emissionen gällde de aktier som kan komma att träda i stället för skuldebreven eller nytecknas på grund av optionsrätt.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Beslut av bolagsstämman att avvika från aktieägarnas företrädesrätt är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

8 §

Styrelsen kan besluta om emission av skuldebrev och om avvikelse från aktieägares företrädesrätt under förutsättning av bolagsstämmans godkännande. Bestämmelserna i 4 – 6 §§ och 7 § första stycket äger motsvarande tillämpning.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande *äger* 4 kap. 4 § *motsvarande tillämpning*. Vad där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla styrelsens beslut.	I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande *tillämpas* 4 kap. 4 §. Vad där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla styrelsens beslut. *Beslut av bolagsstämman att godkänna avvikelse från aktieägares företrädesrätt enligt 2 § första stycket är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Anmälan för registrering enligt 7 § tredje stycket skall göras när emissionsbeslutet godkänts av stämman och teckningen av skuldebreven avslutats. Har anmälan för registrering ej skett inom ett år från styrelsens beslut om emission, är beslutet förfallet.

9 §

Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att fatta beslut om emission och att därvid avvika från bestämmelserna i 2 § om aktieägares företrädesrätt.	Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att fatta beslut om emission och att därvid avvika från bestämmelserna i 2 § om aktieägares företrädesrätt. *Bemyndigande att avvika från bestämmelserna i 2 § första stycket om aktieägares företrädesrätt är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Skall skuldebrev kunna tecknas mot tillskott av annan egendom än pengar eller eljest med villkor eller skall avvikelse från aktieägares företrädesrätt kunna göras, skall detta särskilt anges i bolagsstämmans beslut. Beslutet skall innehålla bestämmelse om den tid, längst intill nästkommande ordinarie bolagsstämma, inom vilken styrelsens beslut skall fattas. Bestämmelserna i 4 kap. 4 § äger motsvarande tillämpning i fråga om förslag till bemyndigande.

Bolagsstämmans beslut skall genast anmälas för registrering. Innan registrering har skett kan styrelsen ej fatta beslut om emission.

Bestämmelserna i 4 – 7 §§ gäller i tillämpliga delar i fråga om styrelsens beslut om emission.

16 §

Bestämmelserna i 4 kap. 19 – 26 §§ om emissionsprospekt *äger motsvarande tillämpning* när aktiebolag, *som enligt 10 kap. 3 § andra eller fjärde stycket är skyldigt att ha auktoriserad revisor,* eller aktieägare i sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva av bolaget utgivna skuldebrev eller optionsbevis som avses i detta kapitel. Skyldighet att upprätta emissionsprospekt föreligger dock endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att *erläggas* uppgår till minst *en miljon* kronor.

Bestämmelserna i 4 kap. 19 – 26 §§ om emissionsprospekt *tillämpas också* när *ett publikt* aktiebolag eller *en* aktieägare i *ett* sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva av bolaget utgivna skuldebrev eller optionsbevis som avses i detta kapitel. Skyldighet att upprätta emissionsprospekt föreligger dock endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att *betalas* uppgår till minst *trehundratusen* kronor.

6 kap.

1 §

Nedsättning av aktiekapitalet får ske för följande ändamål, nämligen

1. avsättning till *reservfond eller* omedelbar täckning av förlust enligt fastställd balansräkning, om förlusten *ej* kan täckas av fritt eget kapital,

1. avsättning till omedelbar täckning av förlust enligt fastställd balansräkning, om förlusten *inte* kan täckas av fritt eget kapital,

2. återbetalning till aktieägarna, eller

3. avsättning till fond att användas enligt beslut av bolagsstämman.

3. avsättning till *reservfond eller till* fond att användas enligt beslut av bolagsstämman.

Nedsättning för ändamål som anges i första stycket 2 och 3 får ej avse större belopp än att full täckning finns för det bundna egna kapitalet efter nedsättningen. Beräkningen därav sker enligt balansräkning för nästföregående räkenskapsår, om denna fastställes vid stämman, och annars på grundval av de handlingar som anges i 4 kap. 4 § första stycket 1–3.

Nedsättning av aktiekapitalet kan genomföras genom

1. inlösen eller sammanläggning av aktier,
2. indragning av aktier utan återbetalning, eller
3. minskning av aktiernas nominella belopp med eller utan återbetalning.

Om nedsättning av aktiekapitalet på grund av bristande betalning finns bestämmelser i 4 kap. 13 § andra stycket.

Om nedsättning av aktiekapitalet på grund av bristande betalning *eller på grund av att aktier har blivit ogiltiga* finns bestämmelser i 4 kap. 13 § andra stycket *och 7 kap. 2 §. Om nedsättning genom inlösen av aktier enligt förbehåll i bolagsordningen finns bestämmelser i 8 – 10 §§.*

2 §

Beslut om nedsättning av aktiekapitalet fattas av bolagsstämma, om ej annat följer av 8 §. Nedsättningsbeslutet får ej fattas förrän bolaget blivit registrerat. Behöver bolagsordningen ändras, skall beslut därom först fattas.

Nedsättning för ändamål som anges i 1 § första stycket 2 eller 3 får beslutas endast efter förslag eller godkännande av styrelsen.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Bestämmelserna i 4 kap. 4 § om förslag till bolagsstämmans beslut och andra handlingar gäller i tillämpliga delar.	Bestämmelserna i 4 kap. 4 § om förslag till bolagsstämmans beslut och andra handlingar gäller i tillämpliga delar. *Kallelsen till bolagsstämman skall alltid ange nedsättningsförslagets huvudsakliga innehåll.*

2 a §

Bolagsstämmans beslut om nedsättning är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna. Vid bolagsstämmans beslut om nedsättning enligt 8 § gäller 9 kap. 13 §.

Innebär nedsättningen att rättsförhållandet mellan redan utgivna aktier rubbas, är beslutet giltigt, om det har biträtts av samtliga vid stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna. I följande fall räcker det för giltigt beslut att det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de på stämman företrädda aktierna, nämligen om

1. nedsättningen försämrar endast viss eller vissa aktiers rätt och samtliga vid stämman närvarande ägare av dessa aktier företrädande nio tiondelar av alla sålunda berörda aktier godkänner nedsättningen, eller

2. nedsättningen försämrar endast helt aktieslags rätt och ägare till hälften av alla aktier av detta slag och nio tiondelar av de på stämmman företrädda aktierna av detta slag godkänner nedsättningen.

6 §

Skall nedsättningsbeloppet helt eller delvis användas enligt 1 § första stycket 2 eller 3, får nedsättningsbeslutet ej verkställas utan rättens tillstånd, såvida icke samtidigt bolaget genom nyemission tillföres ett belopp som minst motsvarar nedsättningsbeloppet.

Rättens tillstånd skall sökas senast två månader efter det nedsättningsbeslutet registrerats. Vid ansökningshandlingen skall fogas bevis att nedsättningsbeslutet registrerats och förteckning över bolagets kända borgenärer med angivande av postadress.

Rätten skall kalla bolagets borgenärer, såväl kända som okända, med föreläggande för den som vill bestrida ansökningen att senast viss dag skriftligen hos rätten anmäla detta vid äventyr att han annars anses ha medgivit

2 *Riksdagen 1993/94. 1 saml. Nr 196*

Rättelse: S. 18–45 Texten flyttad, då text tillkommit på S. 29 under 11 §.

ansökningen. Kallelsen skall skyndsamt kungöras genom rättens försorg i Post- och Inrikes Tidningar. Kronofogdemyndigheten i länet och alla kända borgenärer skall underrättas särskilt genom rättens försorg.

Bestrides ej ansökningen eller får de borgenärer som bestrider den full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar, skall tillstånd meddelas. Om den rätt som tillkommer innehavare av pensionsfordran finns bestämmelser i 23 § andra stycket lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Är borgenär tillika gäldenär i samma rättsförhållande, skall han *ej upptagas* i förteckningen över bolagets kända borgenärer. Han skall *ej* kallas av rätten och har *ej* heller rätt till betalning eller säkerhet enligt fjärde stycket.

Om en borgenärs anspråk avser en sådan fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) eller en fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag, skall han *inte tas upp* i förteckningen över bolagets kända borgenärer. Han skall *inte* kallas av rätten och har *inte* heller rätt till betalning eller säkerhet enligt fjärde stycket.

8 §

I aktiebolag, vars aktiekapital kan utan ändring av bolagsordningen bestämmas till ett lägre eller högre belopp, kan i bolagsordningen intagas förbehåll att aktiekapitalet kan nedsättas genom inlösen av aktier, dock ej under minimikapitalet. Förbehållet skall ange ordningen för inlösningen och inlösningsbeloppet eller grunderna för dess beräkning.

Om förbehållet införes genom ändring av bolagsordningen, får det endast avse aktier som kan tecknas eller utges efter det att ändringen registrerats. Har fondemission ägt rum efter registreringen, får inlösen av fondaktie ske först när tre år förflutit från registreringen av emissionen.

Nedsättning får ej ske så att full täckning ej finnes för det bundna egna kapitalet. Beräkning därav skall ske på grundval av fastställd balansräkning för nästföregående räkenskapsår.

När enligt förbehållet blivit bestämt att vissa aktier skall inlösas, skall genast anmälas för registrering att aktiekapitalet nedsättes med dessa aktiers sammanlagda nominella belopp. När registrering skett är aktiekapitalet nedsatt.

9 §

Bestämmelserna i 6 och 7 §§ tillämpas även vid nedsättning enligt 8 §. Bestämmelserna gäller dock inte om

1. nedsättningen genomförs genom inlösen med ett sammanlagt belopp som inte överstiger det fria egna kapitalet beräknat på grundval av fastställd balansräkning för nästföregående räkenskapsår och

2. ett belopp som motsvarar nedsättningsbeloppet avsätts till reservfonden.

10 §

I fall som anges i 9 § andra meningen skall bolaget, när det enligt ett förbehåll i bolagsordningen har blivit bestämt att vissa aktier skall lösas in och att ett belopp motsvarande nedsättningsbeloppet skall avsättas till reservfonden, genast anmäla för registrering att aktiekapitalet sätts ned med dessa aktiers sammanlagda nominella belopp. När registrering har skett, är aktiekapitalet nedsatt.

7 kap.

1 §

Ett aktiebolag får inte teckna egen aktie.

Om ett aktiebolag har tecknat egen aktie, skall stiftarna eller vid nyemission styrelsen och verkställande direktören anses ha tecknat aktierna för egen räkning med solidariskt ansvar för betalningen. Det gäller dock inte stiftare, styrelseledamot eller verkställande direktör som visar att han inte kände till eller hade bort känna till aktieteckningen.

Om aktier i ett bolag har tecknats av någon i eget namn men för bolagets räkning, skall han anses ha tecknat aktierna för egen räkning.

Bestämmelserna i första – tredje styckena gäller även i fråga om ett dotterföretags teckning av aktie i moderbolaget.

2 §

Aktiebolag får ej förvärva eller såsom pant mottaga egen aktie. Dotterföretag får ej heller förvärva eller såsom pant mottaga aktie i moderbolaget. Avtal i strid mot detta förbud är ogiltigt.

Första stycket utgör *ej* hinder för aktiebolag eller dotterföretag att vid övertagande av affärsrörelse förvärva *däri ingående aktie*, att *inlösa aktie* enligt 13 kap. 3 § eller att på auktion *inropa för företagets fordran utmätt aktie*. Förvärvad aktie skall, om den *ej* indragits genom nedsättning av aktiekapitalet, avyttras så

Första stycket utgör *inte* hinder för aktiebolag eller dotterföretag att vid övertagande av affärsrörelse förvärva *aktier som ingår i rörelsen*, att *lösa in aktier* enligt 13 kap. 3 § eller att på auktion *ropa in aktier som har utmätts för företagets fordran*. *En* förvärvad aktie skall, om den *inte* har *dragits in* genom nedsättning av

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
snart det kan ske utan förlust. *Aktie, som förvärvats vid övertagande av affärsrörelse, skall dock avyttras senast två år efter förvärvet, såvida icke regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer ger företaget tillstånd att behålla aktien under längre tid.*	aktiekapitalet, avyttras så snart det kan ske utan förlust, *dock senast tre år efter förvärvet.*
Har aktiebolag blivit moderbolag och innehar dotterföretaget aktier i moderbolaget, skall dessa aktier avyttras enligt vad som *i andra stycket sägs beträffande aktier som förvärvats vid övertagande av affärsrörelse.*	Har aktiebolag blivit moderbolag och innehar dotterföretaget aktier i moderbolaget, skall dessa aktier avyttras enligt vad som *sägs i andra stycket.*
	En aktie, som inte har avyttrats inom tre år från förvärvet, är ogiltig. Bolaget skall sätta ned aktiekapitalet med aktiens nominella belopp. Ett förslag till beslut om nedsättning skall läggas fram på den första bolagsstämma som hålls sedan ogiltighet har inträtt. Nedsättningsbeloppet skall överföras till reservfonden.
4 §	
Bestämmelserna i 4 kap. 19–26 §§ om emissionsprospekt *äger motsvarande tillämpning* när aktiebolag, *som enligt 10 kap. 3 § andra eller fjärde stycket är skyldigt att ha auktoriserad revisor,* eller aktieägare i sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva av bolaget utgivna vinstandelsbevis. Skyldighet att upprätta emissionsprospekt föreligger dock endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att *erläggas* uppgår till minst *en miljon* kronor.	Bestämmelserna i 4 kap. 19–26 §§ om emissionsprospekt *tillämpas även* när *ett publikt* aktiebolag eller *en* aktieägare i *ett* sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva av bolaget utgivna vinstandelsbevis. Skyldighet att upprätta emissionsprospekt föreligger dock endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att *betalas* uppgår till minst *trehundratusen* kronor.
8 kap.	
10 §	
Ledamot av styrelsen eller verkställande direktör får ej handlägga fråga rörande avtal mellan honom och bolaget. Ej heller får han handlägga fråga om avtal mellan bolaget och tredje man, om han i frågan har ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot bolagets. Med avtal jämställes rättegång eller annan talan.	
	Om ett bolag har endast en aktieägare, skall ett avtal mellan denne och bolaget som inte avser löpande affärstransaktioner på sedvanliga villkor antecknas i eller fogas till styrelsens protokoll.

14 §

Har ställföreträdare, som företagit rättshandling för bolaget, *överskridit sin befogenhet, är rättshandlingen ej gällande mot bolaget, om den mot vilken rättshandlingen företogs insåg eller bort inse att befogenheten överskreds.* Detsamma gäller om verkställande direktör vid företagande av rättshandling överskrider den *honom enligt 6 § tillkommande behörigheten att vidtaga åtgärd på bolagets vägnar.*

Om ställföreträdare som *avses i 11 § har* företagit en rättshandling för bolaget *och därvid har handlat i strid med bestämmelserna i denna lag om bolagsorganens behörighet, gäller rättshandlingen inte mot bolaget.* Detsamma gäller om *en* verkställande direktör vid företagande av *en* rättshandling har överskridit den *behörighet som tillkommer honom enligt 12 § och bolaget visar att motparten insåg eller bort inse behörighetsöverskridandet.*

Om ställföreträdare som avses i första stycket har överskridit sin befogenhet, gäller rättshandlingen inte mot bolaget, om bolaget visar att motparten insåg eller bort inse befogenhetsöverskridandet. Detta gäller dock inte när styrelsen eller verkställande direktören har överträtt föreskrift om bolagets verksamhetsföremål eller andra föreskrifter som har meddelats i bolagsordningen eller av ett annat bolagsorgan.

15 §

För registrering skall bolaget anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, verkställande direktör, suppleant och firmatecknare och vem som enligt 11 § har bemyndigats att på bolagets vägnar ta emot delgivning samt deras postadress och personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum. Om en ledamot eller suppleant har utsetts enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall detta anges. För registrering skall bolaget även anmäla av vilka och hur bolagets firma tecknas.

Anmälan göres första gången när bolaget enligt 2 kap. 9 § anmäles för registrering och därefter genast efter det att ändring inträffat i förhållande som anmälts eller skall anmälas för registrering enligt första stycket. Rätt att göra anmälan tillkommer även den som anmälningen gäller.

Ändras bolagets postadress, skall bolaget genast anmäla det för registrering.

Varje år efter den ordinarie bolagsstämman skall bolaget till registreringsmyndigheten sända in en aktuell förteckning över bolagets styrelseledamöter, verkställande direktör, suppleanter, firmatecknare och vem som enligt 11 § har bemyndigats att på bolagets vägnar ta emot delgivning med uppgift om deras postadress och personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum. Förteckningen skall sändas in samtidigt

med att en avskrift av årsredovisningen och revisionsberättelsen sänds in enligt 11 kap. 3 § andra stycket.

9 kap.

13 §

Bolagsstämmans beslut utgöres av den mening, som fått mer än hälften av de avgivna rösterna eller, vid lika röstetal, den mening ordföranden biträder. Vid val anses den vald som fått de flesta rösterna. Vid lika röstetal avgöres valet genom lottdragning, om ej annat beslutas av stämman innan valet förrättas.

Första stycket gäller *ej*, om annat följer av denna lag eller *föreskrives* i bolagsordningen. Beträffande beslut som avses i 14 *eller* 15 § kan dock i bolagsordningen endast föreskrivas längre gående villkor än som anges där.

Första stycket gäller *inte*, om annat följer av denna lag eller *föreskrivs* i bolagsordningen. Beträffande beslut som avses i *4 kap. 2, 14 och 15 §§, 5 kap. 2, 8 och 9 §§, 6 kap. 2 a §, 9 kap.* 14 *och* 15 §§, *14 kap. 11 § samt 17 kap. 1 och 2 §§* kan dock i bolagsordningen endast föreskrivas längre gående villkor än som anges där.

17 §

Om bolagsstämmobeslut ej tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller bolagsordningen, kan talan mot bolaget om upphävande eller ändring av beslutet föras av aktieägare eller av styrelsen, styrelseledamot eller verkställande direktör. Sådan talan kan föras även av den som styrelsen obehörigen vägrat att införa såsom aktieägare i aktieboken.

Talan skall väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Väckes icke talan inom tid som nu sagts är rätten till talan förlorad. Talan får väckas senare än vad i andra stycket sägs när

1. beslutet är sådant att det ej lagligen kan fattas ens med alla aktieägares samtycke,
2. samtycke till beslutet kräves av alla eller vissa aktieägare och sådant samtycke ej givits, eller
3. kallelse till stämman ej skett eller de för bolaget gällande bestämmelserna om kallelse väsentligen eftersatts.

Vad som sägs i tredje stycket om tiden för väckande av talan gäller inte i fall som avses i 14 kap. 30 § första stycket.

Dom, varigenom bolagsstämmans beslut upphäves eller ändras, gäller även för de aktieägare som ej instämt talan. Rätten kan ändra bolagsstämmans beslut endast om det kan fastställas vilket innehåll beslutet rätteligen borde ha haft. Är bolagsstämmans beslut sådant som enligt denna lag skall anmälas för registrering och har det upphävts eller ändrats genom dom som vunnit laga kraft eller har genom beslut under rättegången förordnats att bolagsstämmans beslut ej får verkställas, skall rätten underrätta registreringsmyndigheten för registrering.

10 kap.

15 §

För registrering skall bolaget anmäla vem som utsetts till revisor samt dennes postadress och personnummer. Bestämmelserna i 8 kap. 15 § andra stycket skall härvid tillämpas.

Varje år efter den ordinarie bolagsstämman skall bolaget till registreringsmyndigheten sända in en aktuell förteckning över bolagets revisorer med uppgift om deras postadress och personnummer. Förteckningen skall sändas in samtidigt med att en avskrift av årsredovisningen och revisionsberättelsen sänds in enligt 11 kap. 3 § andra stycket.

12 kap.

5 §

Sker utbetalning till aktieägare i strid mot denna lag, skall mottagaren återbära vad han uppburit med ränta beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:635) från det att utdelningen uppburits *intill* dess ränta skall *utgå* enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag. *Detta gäller dock ej, om mottagaren hade skälig anledning antaga att utbetalningen utgjorde laglig vinstutdelning.*

Sker utbetalning till aktieägare i strid mot denna lag, skall mottagaren återbära vad han *har* uppburit med ränta beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:635) från det att utdelningen uppburits *till* dess *att* ränta skall *betalas* enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag. *Om utbetalningen har skett i form av vinstutdelning, är dock mottagaren återbäringsskyldig endast om bolaget visar att han insåg eller bort inse att utbetalningen stred mot denna lag.*

För brist som uppkommer vid återbäringen är de som medverkat till beslutet om utbetalningen eller verkställande därav eller till upprättande eller fastställande av en till grund för beslutet liggande oriktig balansräkning ansvariga enligt 15 kap. 1 – 4 §§.

7 §

Aktiebolag får ej lämna penninglån till den som äger aktier i eller är styrelseledamot eller verkställande direktör i bolaget eller annat bolag i samma koncern. Detsamma gäller i fråga om penninglån till

1. den som är gift med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till aktieägare, styrelseledamot eller verkställande direktör,
2. den som är besvågrad med sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller
3. juridisk person över vars verksamhet person som nämnts ovan har ett bestämmande inflytande.

Bestämmelserna i första stycket gäller ej om

1. gäldenären är kommun eller landstingskommun,
2. gäldenären är företag i koncern i vilken det långivande bolaget ingår,
3. gäldenären driver rörelse och lånet betingas av affärsmässiga skäl samt är avsett uteslutande för gäldenärens rörelse, eller
4. gäldenären eller honom närstående fysisk eller juridisk person som avses i första stycket 1 – 3 är aktieägare samt det sammanlagda aktieinnehavet

ej uppgår till en procent av aktiekapitalet i bolaget och ej heller, om bolaget ingår i koncern, till en procent av de sammanlagda aktiekapitalen i koncernbolagen. Första stycket tillämpas dock, om gäldenären eller juridisk person över vars verksamhet han har ett bestämmande inflytande eller båda tillsammans äger mer än 500 aktier i bolaget eller, om bolaget ingår i koncern, i koncernbolagen.

Aktiebolag får icke lämna penninglån i syfte att gäldenären eller honom närstående fysisk eller juridisk person som avses i första stycket 1–3 skall förvärva aktier i bolaget eller annat bolag i samma koncern.

Är gäldenären anställd i bolaget eller i ett annat bolag i samma koncern gäller inte förbudet mot penninglån i tredje stycket, om

1. lånebeloppet jämte tidigare lån enligt detta stycke från bolaget eller annat bolag i samma koncern inte överstiger ett belopp som motsvarar två gånger gällande basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

2. låneerbjudandet riktar sig till minst hälften av de anställda i bolaget och lånet skall återbetalas inom fem år genom regelbundna amorteringar samt

3. hinder mot lån inte föreligger vid en tillämpning av första och andra styckena, även om de aktier som skall förvärvas räknas med. Därvid skall dock det i första stycket angivna förbudet mot att lämna lån till styrelseledamot inte gälla i fråga om den som är styrelseledamot enligt bestämmelserna i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Lån enligt fjärde stycket får inte lämnas, om det sammanlagda beloppet av sådana lån därefter skulle överstiga bolagets fria egna kapital.

Bestämmelserna i denna paragraf om förbud mot penninglån äger motsvarande tillämpning i fråga om ställande av säkerhet.

Vid tillämpningen av denna paragraf likställes äktenskapsliknande samlevnad med äktenskap, om de sammanlevande tidigare har varit gifta med varandra eller har eller har haft barn gemensamt.

Som aktieinnehav eller aktieförvärv enligt bestämmelserna i denna paragraf räknas inte innehav eller förvärv av andelar i en aktiefond eller i en aktiesparfond eller kapitalsparfond som inte är företagsanknuten.

8 §

Skattemyndigheten kan på ansökan medge undantag från 7 §, om det vid förvärv av aktier i bolaget eller annat bolag i samma koncern är påkallat av särskilda omständigheter eller om det i annat fall föreligger synnerliga skäl. Sådant undantag medges dock av Finansinspektionen när det gäller aktiebolag som står under Finansinspektionens tillsyn.

I fråga om lån eller säkerhet för förvärv av aktier i bolaget eller annat bolag i samma koncern får skattemyndigheten medge undantag från 7 § om det behövs på grund av särskilda omständigheter. Vid förvärv av aktier i det bolag som lämnar lån eller ställer säkerhet får dock sådant undantag medges endast om bolaget är ett privat aktiebolag.

I andra fall än som avses i första stycket får skattemyndigheten medge undantag från 7 § om det finns synnerliga skäl.

När det gäller aktiebolag som står under Finansinspektionens tillsyn prövas frågor om undantag av Finansinspektionen.

Bolagets kända borgenärer skall höras över ansökningen. Det behöver dock ej ske, om borgenärernas ställning uppenbarligen icke påverkas av att ansökningen bifalles. Om borgenär begär det, skall hans fordran betalas eller betryggande säkerhet ställas för den innan ansökningen får bifallas.

14 kap.

1 §

Ett aktiebolags samtliga tillgångar och skulder kan övertas av ett annat aktiebolag mot vederlag till aktieägarna i det överlåtande bolaget i form av aktier i det övertagande bolaget varvid det överlåtande bolaget upplöses utan likvidation (fusion). Som fusionsvederlag får också lämnas pengar.

Fusion kan ske

1. mellan det övertagande bolaget på ena sidan och ett eller flera överlåtande bolag på den andra (absorption), eller

2. mellan två eller flera överlåtande bolag genom att de bildar ett nytt, övertagande bolag (kombination).

2 §

Fusion får ske utan hinder av att överlåtande bolag har trätt i likvidation, under förutsättning att skifte av bolagets tillgångar inte har påbörjats.

I fall som avses i första stycket skall likvidatorerna, när en fusionsplan har upprättats enligt 4 §, avge slutredovisning över sin förvaltning. Slutredovisningen skall, sedan fusionsplanen har blivit gällande i bolaget, framläggas på stämma. För slutredovisningen och dess granskning gäller i övrigt vad som föreskrivs i 13 kap. 14 §.

Likvidationen skall anses avslutad när anmälan enligt 19 § har registrerats eller registrering enligt 28 § har skett.

3 §

Innehavarna av konvertibla skuldebrev, skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning, vinstandelsbevis eller andra värdepapper med särskilda rättigheter i överlåtande bolag skall i det övertagande bolaget ha minst motsvarande rättigheter som i

det överlåtande bolaget, om de inte enligt fusionsplanen har rätt att få sina värdepapper inlösta av det övertagande bolaget.

4 §

Styrelserna för överlåtande och, vid absorption, övertagande bolag skall upprätta en gemensam, dagtecknad fusionsplan. Planen skall undertecknas av styrelsen i vart och ett av bolagen. I planen skall det för varje bolag anges

1. firma, organisationsnummer och den ort där styrelsen skall ha sitt säte,

2. hur många aktier i det övertagande bolaget som skall lämnas för ett angivet antal aktier i överlåtande bolag samt vilken kontant ersättning som skall lämnas som fusionsvederlag,

3. den tidpunkt och de övriga villkor som skall gälla för utlämnandet av fusionsvederlaget,

4. från vilken tid och på vilka villkor de aktier som lämnas såsom fusionsvederlag medför rätt till utdelning i det övertagande bolaget,

5. den planerade tidpunkten för överlåtande bolags upplösning,

6. vilka rättigheter i det övertagande bolaget som skall tillkomma innehavare av aktier, skuldebrev och andra värdepapper med särskilda rättigheter i överlåtande bolag eller vilka åtgärder som i övrigt skall vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

7. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen skall lämnas till en styrelseledamot, en verkställande direktör eller en revisor i överlåtande eller övertagande bolag.

Till fusionsplanen skall fogas

1. en kopia av bolagens årsbokslut och förvaltningsberättelser för de senaste tre räkenskapsåren samt

2. uppgifter motsvarande delårsrapport enligt 11 kap. 13 och 14 §§, om fusionsplanen har upprättats senare än sex månader efter utgången

av det senaste räkenskapsår för vilket årsredovisning och revisionsberättelse har lämnats. Uppgifterna skall avse tiden från utgången av nämnda räkenskapsår till en dag ej tidigare än tre månader före fusionsplanens upprättande.

5 §

Vid kombination tjänar fusionsplanen som stiftelseurkund för det övertagande bolaget. Planen skall innehålla förslag till bolagsordning och ange hur styrelse och revisorer skall väljas.

6 §

I fusionsplanen skall det lämnas en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av fusionens lämplighet för bolagen. Av redogörelsen skall det framgå hur fusionsvederlaget har bestämts och vilka rättsliga och ekonomiska synpunkter som därvid har beaktats. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen skall anmärkas.

7 §

Fusionsplanen skall granskas av de auktoriserade eller godkända revisorerna i överlåtande och, vid absorption, övertagande bolag. Granskningen skall vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. Revisorerna skall för varje bolag avge skriftligt yttrande över sin granskning. Av yttrandena skall framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid skall anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen skall anmärkas.

I yttrandena skall särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte skall få sina fordringar betalda, och

2. vid kombination, huruvida de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Revisorernas yttranden skall fogas till fusionsplanen.

8 §

Styrelsen, verkställande direktören och revisor i ett bolag som skall delta i fusionen skall ge revisorer i annat sådant bolag tillfälle att verkställa granskning som avses i 7 § i den omfattning dessa finner det nödvändigt. De skall också lämna de upplysningar och den hjälp som begärs.

9 §

Inom en månad från upprättandet av fusionsplanen skall det övertagande bolaget eller, vid kombination, det äldsta av de överlåtande bolagen ge in planen med därtill fogade handlingar till registreringsmyndigheten för registrering. Uppgift om registreringen skall enligt 18 kap. 2 § kungöras. Om planen inte kungörs i sin helhet, skall det i kungörelsen lämnas uppgift om var den hålls tillgänglig.

10 §

Fusionsplanen skall underställas bolagsstämman i samtliga överlåtande bolag.

Om ägare till minst fem procent av samtliga aktier i det övertagande bolaget begär det, skall fusionsplanen underställas även bolagsstämman i det övertagande bolaget. En sådan begäran skall göras inom två veckor från det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts enligt 18 kap. 2 §.

Stämman får hållas tidigast en månad eller, om samtliga fusionerande aktiebolag är privata aktiebolag, tidi-

gast två veckor efter det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts.

Innan stämman fattar beslut, skall fusionsplanen med därtill fogade handlingar ha hållits tillgänglig för aktieägarna under minst en månad efter kungörandet eller, om samtliga fusionerande aktiebolag är privata aktiebolag, minst en vecka efter kungörandet. Tillhandahållandet skall ske hos bolaget på den ort där styrelsen har sitt säte. Planen med därtill fogade handlingar skall genast och utan kostnad sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress.

Om fusionsplanen inte godkänns i sin helhet av samtliga bolag, är frågan om fusionen förfallen.

11 §

Bolagsstämmans beslut om godkännande av fusionsplanen är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

Om ett överlåtande bolag är ett publikt aktiebolag och det övertagande bolaget är ett privat aktiebolag, är det publika aktiebolagets beslut om godkännande av fusionsplanen giltigt endast om det har biträtts av samtliga på stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna.

Om fusionsplanen innebär att rättsförhållandet mellan redan utgivna aktier rubbas, är beslutet om godkännande av planen giltigt endast om det har biträtts av samtliga vid stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna. I följande fall räcker det dock för giltigt beslut att det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de på stämman företrädda aktierna, nämligen om

1. den planerade fusionen försämrar endast viss eller vissa aktiers rätt och samtliga vid stämman närva-

rande ägare av dessa aktier företrädande nio tiondelar av alla sålunda berörda aktier godkänner planen, eller

2. den planerade fusionen försämrar endast helt aktieslags rätt och ägare till hälften av alla aktier av detta slag och nio tiondelar av de på stämman företrädda aktierna av detta slag godkänner planen.

12 §

Om bolagsstämman i ett överlåtande bolag godkänner en fusionsplan om kombination, skall stämman samtidigt, i den mån inte annat framgår av planen, välja styrelse och revisorer i det övertagande bolaget.

13 §

När fusionsplanen har godkänts av bolagen skall vart och ett av dem skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Underrättelserna skall innehålla uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen samt uppgift om borgenärernas rätt enligt 16 § att motsätta sig att fusionsplanen verkställs.

Borgenärerna i det övertagande bolaget behöver inte underrättas, om revisorerna i yttrande över fusionsplanen har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) eller en fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag.

14 §

Det övertagande bolaget eller, vid kombination, det äldsta av de överlåtande bolagen skall ansöka om tillstånd att verkställa planen. Ansökan skall göras hos registreringsmyndigheten. Den skall ges in inom en månad efter det att fusionsplanen har godkänts i samtliga bolag och senast

två år efter det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts enligt 9 §.

Till ansökan skall fogas

1. två kopior av protokollet från bolagsstämma som avses i 10 §,

2. en kopia av fusionsplanen, och

3. intyg från bolagens styrelser eller verkställande direktörer om att bolagens kända borgenärer har underrättats enligt 13 §.

Om sökanden inte fogat de handlingar som anges i andra stycket till ansökan, skall registreringsmyndigheten förelägga denne att avhjälpa bristen. Om sökanden inte gör detta, skall ansökan avvisas.

15 §

Registreringsmyndigheten skall avslå en ansökan enligt 14 § om

1. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (1993:20) eller lagen (1992:1317) om ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES) eller om prövning av fusionen pågår enligt någon av dessa lagar, eller

2. det, vid kombination, inte av fusionsplanen framgår att de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om ansökan inte kan bifallas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller lagen om ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES) och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får registreringsmyndigheten dock förklara tillståndsfrågan vilande under högst sex månader.

16 §

Om registreringsmyndigheten finner att det inte finns något hinder mot ansökan enligt 15 § skall den kalla bolagens borgenärer. Registreringsmyndigheten skall dock inte kalla borgenärerna i det övertagande bolaget om revisorerna i yttrande över fusionsplanen har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara

för dessa borgenärer. Inte heller skall registreringsmyndigheten kalla de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) eller en fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag.

Kallelsen skall innehålla föreläggande för den som vill bestrida ansökan att senast viss dag skriftligen anmäla detta vid påföljd att han annars anses ha medgivit ansökan.

Genom registreringsmyndighetens försorg skall kallelsen skyndsamt kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Registreringsmyndigheten skall vidare skicka en särskild underrättelse om kallelsen till kronofogdemyndigheten i län där bolagen har sitt säte.

17 §

Om en borgenär som har blivit kallad enligt 16 § bestrider ansökan inom förelagd tid, skall registreringsmyndigheten överlämna ärendet till rätten i den ort där styrelsen i det övertagande bolaget skall ha sitt säte. Har sådant bestridande inte gjorts, skall registreringsmyndigheten lämna bolagen tillstånd att verkställa fusionsplanen.

18 §

Om ett ärende om tillstånd till verkställande av fusionsplan har överlämnats till rätten, skall tillstånd lämnas om det visas att de borgenärer som har bestritt ansökan har fått full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar. I annat fall skall ansökan avslås.

19 §

Styrelsen för det övertagande bolaget skall anmäla fusionen för registrering. Därvid skall styrelsen även för registrering anmäla, vid absorption, aktiekapitalets ökning och, vid kombination, valet av styrelse och revisorer.

Anmälan ersätter teckningen av

aktierna och skall göras senast två månader från registreringsmyndighetens tillstånd till verkställighet av fusionsplanen eller, när tillstånd meddelats av rätten, senast två månader från det att rättens beslut har vunnit laga kraft. Till anmälan skall fogas ett intyg från en auktoriserad eller godkänd revisor om att överlåtande bolags tillgångar har överlämnats till det övertagande bolaget.

20 §

När en anmälan enligt 19 § har registrerats, är överlåtande bolag upplöst. Överlåtande bolags tillgångar och skulder med undantag för skadeståndsanspråk enligt 15 kap. 1-3 §§ övergår samtidigt till det övertagande bolaget och aktieägare i överlåtande bolag blir, om aktier ingår i fusionsvederlaget, aktieägare i det övertagande bolaget.

Utan hinder av första stycket kan ägare till en tiondel av samtliga aktier i ett överlåtande bolag hos styrelsen begära att det hålls bolagsstämma för behandling av fråga om talan enligt 15 kap. 5 §. Därvid skall 9 kap. 8 § andra meningen tillämpas. Om sådan talan väcks, gäller 13 kap. 16 § i tillämpliga delar.

21 §

Om någon ansökan enligt 14 § inte har gjorts inom föreskriven tid eller om en sådan ansökan har avslagits genom lagakraftvunnet beslut, skall registreringsmyndigheten förklara frågan om fusion förfallen. Detsamma gäller om bolagen inte har gjort någon anmälan enligt 19 § inom föreskriven tid eller om registreringsmyndigheten genom lagakraftvunnet beslut har avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering.

Absorption av helägt dotterbolag

22 §

Om ett moderbolag äger samtliga aktier i ett dotterbolag, kan bolagens styrelser fatta beslut om att dotterbolaget skall gå upp i moderbolaget. De

3 *Riksdagen 1993/94. 1 saml. Nr 196*

Rättelse: S. 18–45 Texten flyttad, då text tillkommit på S. 29 under 11 §.

skall därvid upprätta en fusionsplan. Planen skall för vart och ett av bolagen ange

1. firma, organisationsnummer och den ort där styrelsen skall ha sitt säte,

2. den planerade tidpunkten för dotterbolagets upplösning,

3. vilka rättigheter i moderbolaget som skall tillkomma innehavare av skuldebrev och andra värdepapper med särskilda rättigheter i dotterbolaget eller vilka åtgärder som i övrigt skall vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

4. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen skall lämnas till en styrelseledamot, en verkställande direktör eller en revisor.

I fusionsplanen skall det lämnas en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömande av fusionens lämplighet för bolagen.

23 §

Fusionsplanen skall granskas av de auktoriserade eller godkända revisorerna i moder- och dotterbolaget. Granskningen skall vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. Vid granskningen gäller bestämmelserna i 8 §.

Revisorerna skall för vart och ett av bolagen lämna skriftligt yttrande över sin granskning. I yttrandet skall revisorerna särskilt ange om de vid sin granskning har funnit att fusionen medför någon fara för att borgenärerna i moderbolaget inte skall få sina fordringar betalda.

Revisorernas yttranden skall fogas till fusionsplanen.

24 §

Inom en månad från upprättandet av fusionsplanen skall moderbolaget ge in planen med därtill fogade yttranden till registreringsmyndigheten för registrering. Uppgift om registreringen skall enligt 18 kap. 2 § kungöras. Om planen inte kungörs i sin helhet, skall det i kungörelsen lämnas uppgift om var den hålls tillgänglig.

25 §

Om ägare till minst fem procent av samtliga aktier i moderbolaget begär det, skall fusionsplanen underställas bolagsstämman i detta bolag. En sådan begäran skall framställas inom två veckor från det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts enligt 18 kap. 2 §.

Bestämmelserna i 10 § tredje och fjärde styckena samt 11 § första stycket skall tillämpas.

26 §

Skall fusionsplanen inte underställas bolagsstämman i moderbolaget enligt 25 § eller har planen godkänts av stämman åligger det vart och ett av bolagen att skriftligen underrätta sina kända borgenärer om att planen blivit gällande. Därvid tillämpas bestämmelserna i 13 §.

27 §

Tidigast en och senast två månader efter det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts skall moderbolaget ansöka om tillstånd att verkställa planen. Ansökan skall göras hos registreringsmyndigheten.

Till ansökan skall fogas

1. en kopia av fusionsplanen,

2. intyg från bolagens styrelser eller verkställande direktörer om att bolagens kända borgenärer underrättats enligt 13 §.

Vid handläggningen av tillståndsärendet gäller bestämmelserna i 14 § tredje stycket samt 16 – 18 §§. Därvid skall vad som sägs om överlåtande bolag avse dotterbolag och vad som sägs om övertagande bolag avse moderbolag.

28 §

När registreringsmyndigheten har registrerat beslutet om tillstånd att verkställa fusionsplanen, är dotterbolaget upplöst.

29 §

Om någon ansökan enligt 27 § inte har gjorts inom föreskriven tid eller

om en sådan ansökan har avslagits genom lagakraftvunnet beslut, skall registreringsmyndigheten förklara frågan om fusion förfallen.

Ogiltighet

30 §

Talan om upphävande av stämmobeslut om godkännande av fusionsplan skall i fall som avses i 9 kap. 17 § tredje stycket väckas inom sex månader från beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten till talan förlorad.

Om rätten genom lagakraftvunnet avgörande bifallit en talan om upphävande av stämmobeslut om godkännande av fusionsplan, skall fusionen gå åter även om överlåtande bolag har upplösts. För förpliktelser som har uppkommit genom någon åtgärd på det övertagande bolagets vägnar sedan överlåtande bolag upplösts men innan rättens avgörande har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar, svarar de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget solidariskt.

32 §

[Jfr 10 §]

Vill moderbolag lösa in aktier i dotterbolag enligt *9 §* och kan överenskommelse härom icke träffas, skall moderbolaget hos dotterbolagets styrelse skriftligen begära att tvisten hänskjutes till skiljemän och uppge sin skiljeman.

Vill moderbolag lösa in aktier i dotterbolag enligt *31 §* och kan överenskommelse härom icke träffas, skall moderbolaget hos dotterbolagets styrelse skriftligen begära att tvisten hänskjutes till skiljemän och uppge sin skiljeman.

Dotterbolagets styrelse skall vid begäran enligt första stycket ofördröjligen genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer anmoda aktieägare, mot vilka lösningsanspråket riktas, att skriftligen uppge sin skiljeman till dotterbolaget senast två veckor från kungörelsen. Anmodan skall även genom brev sändas till varje sådan aktieägare, om hans postadress är känd för bolaget.

Har icke samtliga i aktieboken införda aktieägare mot vilka lösningsanspråket riktas inom föreskriven tid uppgivit en gemensam skiljeman, skall dotterbolagets styrelse hos rätten i den ort där styrelsen har sitt säte begära förordnande av god man. Denne skall hos samma rätt ansöka om förordnande av sådan skiljeman och i tvisten bevaka frånvarande aktieägares rätt.

33 §

[Jfr 11 §]

Prövas tvist om inlösen enligt *9 §*

Prövas tvist om inlösen enligt *31 §*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
av skiljemän eller domstol och är det ostridigt mellan parterna att lösningsrätt föreligger eller förklaras i lagakraftvunnen dom att sådan rätt är för handen utan att lösenbeloppet samtidigt fastställes, är aktieägarna skyldiga att till moderbolaget överlämna sina aktiebrev med påskrift om överlåtelse eller, när fråga är om aktier i avstämningsbolag, att låta moderbolaget registreras som ägare till aktierna enligt bestämmelserna i aktiekontolagen (1989:827), allt under förutsättning att moderbolaget ställer av skiljemännen eller, om tvisten är anhängig vid domstol, av domstolen godkänd säkerhet för kommande lösenbelopp jämte ränta.	av skiljemän eller domstol och är det ostridigt mellan parterna att lösningsrätt föreligger eller förklaras i lagakraftvunnen dom att sådan rätt är för handen utan att lösenbeloppet samtidigt fastställes, är aktieägarna skyldiga att till moderbolaget överlämna sina aktiebrev med påskrift om överlåtelse eller, när fråga är om aktier i avstämningsbolag, att låta moderbolaget registreras som ägare till aktierna enligt bestämmelserna i aktiekontolagen (1989:827), allt under förutsättning att moderbolaget ställer av skiljemännen eller, om tvisten är anhängig vid domstol, av domstolen godkänd säkerhet för kommande lösenbelopp jämte ränta.

Aktieägare har rätt till skälig ränta på lösenbeloppet för tiden från det säkerhet ställts till dess lösenbeloppet förfaller till betalning.

35 §

[Jfr 13 §]

Har säkerhet ställts enligt *11 §* eller nedsättning skett enligt *12 §*, är moderbolaget ägare till aktierna. Innan aktiebreven i ett dotterbolag som inte är avstämningsbolag överlämnats till moderbolaget medför breven i sådant fall endast rätt för innehavaren att mot överlämnande av breven till moderbolaget eller länsstyrelsen få ut lösenbeloppet jämte ränta.	Har säkerhet ställts enligt *33 §* eller nedsättning skett enligt *34 §*, är moderbolaget ägare till aktierna. Innan aktiebreven i ett dotterbolag som inte är avstämningsbolag överlämnats till moderbolaget medför breven i sådant fall endast rätt för innehavaren att mot överlämnande av breven till moderbolaget eller länsstyrelsen få ut lösenbeloppet jämte ränta.

Har aktiebrev ej överlämnats inom en månad från det moderbolaget blivit ägare till aktien, kan nytt till moderbolaget ställt aktiebrev utfärdas. Det nya aktiebrevet skall innehålla uppgift att det ersätter äldre brev. Överlämnas därefter det äldre aktiebrevet till moderbolaget, skall brevet överlämnas till dotterbolaget för att makuleras.

Aktier i avstämningsbolag skall i fall som avses i första stycket första meningen på begäran av moderbolaget registreras med detta som ägare enligt bestämmelserna i aktiekontolagen (1989:827).

16 kap.

1 §

Aktiebolags firma skall innehålla ordet aktiebolag. *Firman skall tydligt skilja sig från annan förut i aktiebolagsregistret eller filialregistret införd, ännu bestående firma. För registrering av aktiebolags firma gäller i övrigt vad som föreskrivs i firmalagen (1974:156).*	*Ett privat* aktiebolags firma skall innehålla ordet aktiebolag *eller förkortningen AB. Den skall dessutom innehålla ordet privat eller avslutas med förkortningen (priv). Även ett publikt aktiebolags firma skall innehålla ordet aktiebolag eller förkortningen AB. Den skall dessutom inne-*

hålla ordet publikt eller avslutas med förkortningen (pub).

Firman skall tydligt skilja sig från annan förut i aktiebolagsregistret eller filialregistret införd, ännu bestående firma. För registrering av aktiebolags firma gäller i övrigt vad som föreskrivs i firmalagen (1974:156).

Skall bolagets firma registreras på två eller flera språk, skall varje lydelse anges i bolagsordningen.

Bolagets styrelse kan antaga bifirma. Vad i första stycket sägs om firma gäller även bifirma. Ordet aktiebolag får dock ej intagas i bifirma.

Skriftlig handling, som utfärdas för aktiebolag, bör undertecknas med bolagets firma. Har styrelsen eller annan ställföreträdare för bolaget utfärdat handling utan firmateckning och framgår icke av dess innehåll att den utfärdats på bolagets vägnar, är de som undertecknat handlingen solidariskt ansvariga för förpliktelse enligt handlingen såsom för egen skuld. Detta gäller dock ej, om av omständigheterna vid handlingens tillkomst framgick att den utfärdades för bolaget och den till vilken handlingen ställts av bolaget får behörigen undertecknat godkännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det begäran därom framställts eller personlig ansvarighet gjorts gällande mot undertecknarna.

2 §

[Jfr 1 § tredje stycket]

Bolagets styrelse kan anta bifirma. Vad som sägs i 1 § om firma gäller även bifirma. Orden aktiebolag, privat eller publikt eller förkortningarna AB, (priv) eller (pub) får dock inte tas in i en bifirma.

3 §

[Jfr 1 § fjärde stycket]

Skriftliga handlingar, som utfärdas för ett aktiebolag, bör undertecknas med bolagets firma. Om styrelsen eller annan ställföreträdare för bolaget har utfärdat en handling utan firmateckning och det inte framgår av dess innehåll att den utfärdats på bolagets vägnar, är de som undertecknat

handlingen solidariskt ansvariga för förpliktelse enligt handlingen såsom för egen skuld. Detta gäller dock inte om det av omständigheterna vid handlingens tillkomst framgick att den utfärdades för bolaget och den till vilken handlingen ställts av bolaget får ett behörigen undertecknat godkännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det att detta begärts eller personlig ansvarighet gjorts gällande mot undertecknarna.

4 §

Ett aktiebolags brev, fakturor och orderblanketter skall ange bolagets firma, den ort där styrelsen skall ha sitt säte samt bolagets organisationsnummer enligt lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl. Om bolaget har trätt i likvidation, skall också detta anges.

17 kap.

Byte av bolagskategori

1 §

Ett beslut om att ett privat aktiebolag skall bli publikt fattas av bolagsstämman enligt bestämmelserna i 9 kap. om beslut om ändring av bolagsordningen.

Om stämman hålls senare än sex månader efter utgången av det senaste räkenskapsår för vilket årsredovisning och revisionsberättelse har avgivits, skall det på stämman läggas fram uppgifter motsvarande delårsrapport enligt 11 kap. 13 och 14 §§. Uppgifterna skall avse tiden från utgången av nämnda räkenskapsår till en dag ej tidigare än tre månader före dagen för bolagsstämman.

Beslutet får registreras endast om

1. bolagets registrerade aktiekapital uppgår till minst 500.000 kr,

2. yttrande företes från en auktoriserad eller godkänd revisor av vilket framgår att bolagets eget kapital uppgår till minst det registrerade aktiekapitalet, och

3. bolagets firma uppfyller föreskrifterna i 16 kap. 1 § om publikt aktiebolags firma.

Ett privat aktiebolag skall anses ha blivit publikt, när bolagsordningen uppfyller de bestämmelser som gäller för publika aktiebolag och beslutet om övergång till publikt aktiebolag har blivit registrerat.

2 §

Ett beslut om att ett publikt aktiebolag skall bli privat fattas av bolagsstämman enligt bestämmelserna i 9 kap. om beslut om ändring av bolagsordningen. Beslutet är dock giltigt endast om det har biträtts av samtliga vid stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna.

Beslutet får registreras endast om bolagets firma uppfyller föreskrifterna i 16 kap. 1 § om privat aktiebolags firma.

Ett publikt aktiebolag skall anses ha blivit privat, när bolagsordningen uppfyller de bestämmelser som gäller för privata aktiebolag och belutet om övergång till privat aktiebolag har blivit registrerat.

3 §

Bestämmelserna i 2 kap. 9 a – 9 c §§ tillämpas också när ett aktiebolag som har blivit publikt enligt 17 kap. 1 § inom två år från registreringen av beslutet träffar avtal som avses i 2 kap. 9 a §.

18 kap.

3 §

Det som enligt denna lag eller särskilda bestämmelser blivit infört i aktiebolagsregistret skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det enligt 2 § kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar *och det inte av omständigheterna framgår att han varken kände till eller hade bort känna till det som kungjorts.*

Det som enligt denna lag eller särskilda bestämmelser har blivit infört i aktiebolagsregistret skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det enligt 2 § *har* kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar. *Vad som nu sagts gäller dock inte beträffande rättshandlingar eller andra åtgärder som har vidtagits före den sextonde dagen efter kungörandet, om tredje man visar att det var omöjligt för honom att känna till det som kungjorts.*

I fråga om rättshandlingar och andra åtgärder vilka har vidtagits in-

nan kungörande som avses i första stycket har skett, kan bolaget inte åberopa det förhållande som blivit eller bort bli infört i registret mot någon annan än den som bolaget visar har känt till förhållandet.

Om det som har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar inte överensstämmer med vad som har införts i aktiebolags registret, kan bolaget inte åberopa kungörelsens innehåll mot tredje man. Denne kan dock åberopa kungörelsens innehåll mot bolaget, om bolaget inte visar att han kände till vad som införts i aktiebolagsregistret.

3 a §

Om en anmälan om vem som har utsetts till styrelseledamot eller verkställande direktör har förts in i aktiebolagsregistret och kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar enligt 2 §, kan bolaget inte mot tredje man åberopa fel eller brister vid beslutet att utse den registrerade personen. Vad som nu sagts gäller dock inte, om bolaget visar att tredje man kände till felet eller bristen.

4 §

Har sökande vid anmälan för registrering ej iakttagit vad som är föreskrivet om anmälan, skall sökanden föreläggas att inom viss tid avge yttrande eller vidtaga rättelse. Detsamma gäller, om registreringsmyndigheten finner att beslut som anmäles för registrering eller handling som bifogas anmälningen ej har tillkommit i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen eller har i något viktigare hänseende otydlig eller vilseledande avfattning. Underlåter sökanden att efterkomma föreläggandet, skall anmälningen avskrivas. Underrättelse om denna påföljd skall intagas i föreläggande. Föreligger även efter det yttrande avgivits hinder för registrering och har sökanden haft tillfälle att yttra sig över hindret, skall registrering vägras, om anledning ej förekommer att ge sökanden nytt föreläggande.

Bestämmelserna i första stycket utgör ej hinder för registrering av bolagsstämmobeslut, om rätten till talan mot beslutet gått förlorad enligt 9 kap. 17 § andra stycket.

Registreringsmyndigheten skall genast skriftligen underrätta bolaget när registreringsmyndigheten fattar beslut enligt 4 kap. 13 § andra stycket, 6 kap. 7 § tredje stycket, 13 kap. 18 §, 14 kap. *5 § fjärde stycket* eller 19 kap. 2 §

Registreringsmyndigheten skall genast skriftligen underrätta bolaget när registreringsmyndigheten fattar beslut enligt 4 kap. 13 § andra stycket, 6 kap. 7 § tredje stycket, 13 kap. 18 §, 14 kap. *15 § första stycket, 21 eller 29 §* eller 19 kap. 2 §.

4 a §

Om styrelseledamot, verkställande direktör, särskild firmatecknare eller annan ställföreträdare för bolaget har försatts i konkurs, fått förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken eller fått näringsförbud, skall registreringsmyndigheten avföra ställföreträdaren ur aktiebolagsregistret. Avregistreringen skall vid beslut om konkurs eller tillfälligt näringsförbud ske omedelbart. I övrigt skall avregistrering ske sedan beslutet har vunnit laga kraft.

7 §

Mot myndighets beslut i tillståndsärende enligt 2 kap. 1 §, *7 kap. 1 §,* 8 kap. 4 eller 11 §, 10 kap. 2 eller 3 §, 11 kap. 6 § eller 8 § första stycket 1 eller 12 kap. 8 § föres talan hos regeringen genom besvär.

Mot myndighets beslut i tillståndsärende enligt 2 kap. 1 §, 8 kap. 4 eller 11 §, 10 kap. 2 eller 3 §, 11 kap. 6 § eller 8 § första stycket 1 eller 12 kap. 8 § föres talan hos regeringen genom besvär.

Mot länsstyrelses beslut enligt denna lag i annat fall än enligt första stycket föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Talan mot registreringsmyndighetens beslut varigenom anmälan avskrivits eller registrering vägrats enligt 4 § första stycket *föres* hos kammarrätten *genom besvär* inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller beslut av registreringsmyndigheten som avses i *4 § tredje stycket.*

Ett beslut av registreringsmyndigheten att avskriva anmälan eller vägra registrering enligt 4 § första stycket *överklagas* hos kammarrätten inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller *ett sådant* beslut av registreringsmyndigheten som avses i *4 a §, 4 kap. 13 § andra stycket, 6 kap. 7 § tredje stycket, 13 kap. 18 §, 14 kap. 15 § första stycket, 21 och 29 §§ samt 19 kap. 2 §.*

19 kap.

1 §

Till böter eller fängelse i högst ett år *dömes* den som

1. uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att enligt denna lag föra aktiebok, förteckning enligt 3 kap. 12 § eller hålla aktiebok tillgänglig,

2. uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 3 kap. 12 § tredje stycket, 8 kap. 8 § andra stycket andra meningen eller 9 § första stycket andra eller tredje meningen,

3. uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot 12 kap. 7 eller 9 §.

Till böter eller fängelse i högst ett år *döms* den som

1. uppsåtligen bryter mot 1 kap. 4 §,

2. uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att enligt denna lag föra aktiebok, förteckning enligt 3 kap. 12 § eller hålla aktiebok tillgänglig,

3. uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 3 kap. 12 § tredje stycket, 8 kap. 8 § andra stycket andra meningen eller 9 § första stycket andra eller tredje meningen,

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	4. uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot 12 kap. 7 eller 9 §.
Utan hinder av 35 kap. 1 § brottsbalken får påföljd för brott enligt första stycket *3* mot 12 kap. 7 § ådömas, om den misstänkte häktats eller erhållit del av åtal för brottet inom fem år från brottet.	Utan hinder av 35 kap. 1 § brottsbalken får påföljd för brott enligt första stycket *4* mot 12 kap. 7 § ådömas, om den misstänkte häktats eller erhållit del av åtal för brottet inom fem år från brottet.

I fall som avses i 10 kap. 13 § första stycket skall inte följa ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

2 §

Registreringsmyndigheten kan vid vite förelägga verkställande direktören eller styrelseledamot att fullgöra skyldighet enligt denna lag eller annan författning att

1. till myndigheten sända in behörig redovisningshandling, revisionsberättelse, delårsrapport *eller förteckning enligt 8 kap. 15 § fjärde stycket eller 10 kap. 15 § andra stycket,*	1. till myndigheten sända in behörig redovisninghandling, revisonsberättelse *eller* delårsrapport,
2. hos myndigheten göra behörig anmälan för registrering.	2. hos myndigheten göra behörig anmälan för registrering,
	3. på bolagets brev, fakturor och orderblanketter lämna sådana uppgifter som anges i 16 kap. 4 §.

Försuttet vite utdömes av registreringsmyndigheten.

---

1. Denna lag träder, såvitt avser 18 kap. 4 a §, i kraft den 1 juli 1994. Beslut som fattats med stöd av 18 kap. 4 a § får från den 1 juli 1994 överklagas enligt bestämmelserna i 18 kap. 7 § tredje stycket i dess nya lydelse. I övrigt träder lagen i kraft den 1 januari 1995.

Registreringsmyndigheten får efter den 30 juni 1994 registrera beslut om att ett aktiebolag från och med den 1 januari 1995 skall vara publikt aktiebolag och ha för ett sådant aktiebolag föreskriven firma. Sådana beslut får dock registreras endast om de har tillkommit i den ordning och uppfyller de villkor som anges i 17 kap. 1 §, 9 kap. 13 § andra stycket och 16 kap. 1 § i deras nya lydelse.

Vidare får registreringsmyndigheten efter den 30 juni 1994 registrera beslut om att det i firman för ett aktiebolag, som inte har anmält beslut som avses i andra stycket för registrering, skall ingå ordet privat eller förkortningen (priv). Därvid skall 16 kap. 1 § i dess nya lydelse ha motsvarande tillämpning.

2. Alla aktiebolag som den 1 januari 1995 finns registrerade i aktiebolagsregistret skall anses vara privata aktiebolag, om inte annat följer av andra stycket. Registreringsmyndigheten skall till den registrerade firman i dessa bolag lägga förkortningen (priv), såvida ny firma inte redan har registrerats med stöd av punkten 1 tredje stycket.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte aktiebolag för vilka beslut om övergång till publikt aktiebolag har registrerats före den 1 januari 1995.

3. I fråga om privata aktiebolag som har bildats före den 1 januari 1995 gäller 1 kap. 1 § i sin äldre lydelse i stället för den nya 1 kap. 3 § till utgången av år 1997.

4. Styrelseledamöter, verkställande direktör, aktieägare, borgenärer eller andra vilkas rätt kan vara beroende därav kan under tiden den 1 oktober 1996 – den 31 mars 1997 hos registreringsmyndigheten ansöka om likvidation av bolag, vars aktiekapital vid utgången av september 1996 inte uppgår till etthundratusen kronor.

Om en sådan ansökan görs, skall registreringsmyndigheten genast förelägga bolaget att inom fyra månader komma in med yttrande över ansökan. Föreläggandet skall delges bolaget på sätt som är föreskrivet om stämning i tvistemål. Styrelsen skall genast utlysa bolagsstämma för meddelande om föreläggandet.

Om det inte, innan ärendet avgörs, visas att aktiekapitalet uppgår till etthundratusen kronor, skall registreringsmyndigheten förordna att bolaget skall träda i likvidation, utse en eller flera likvidatorer samt låta registrera besluten.

I fråga om överklagande av registreringsmyndighetens beslut skall bestämmelserna i 18 kap. 8 § tillämpas.

5. Ett bolag vars registrerade aktiekapital inte uppgår till etthundratusen kronor skall, om det inte har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, upplösas genom att avföras ur aktiebolagsregistret, om samtliga aktieägare och styrelseledamöter samt verkställande direktören begär det före utgången av oktober 1997. Om en sådan begäran framställs skall registreringsmyndigheten genast kungöra detta i Post- och Inrikes Tidningar. Bolaget får avföras ur registret tidigast en månad efter det att ett sådant kungörande har skett. En uppgift om att bolaget har avförts ur registret skall inte kungöras.

När bolaget har avförts ur registret svarar aktieägarna, styrelseledamöterna och verkställande direktören solidariskt för bolagets förpliktelser, i den mån inte annat följer av tredje stycket. Bolagets tillgångar övergår till aktieägarna. Aktieägarna inträder i bolagets ställe som part i de avtal som bolaget har slutit med tredje man. I den mån bolaget enligt lag eller annan författning har varit skyldigt att vidta åtgärd eller lämna uppgift skall detta i stället fullgöras av styrelsen.

En aktieägare, som inte har varit styrelseledamot eller verkställande direktör efter utgången av mars 1997 och inte heller efter denna tidpunkt har varit införd i aktiebolagsregistret som sådan, svarar för bolagets förpliktelser endast i förhållande till sin andel i bolagets aktiekapital.

Om det uppkommer behov av någon likvidationsåtgärd sedan bolaget har avförts ur registret, skall 13 kap. 16 § tillämpas.

6. Ett bolag vars registrerade aktiekapital inte uppgår till etthundratusen kronor vid utgången av år 1997 och för vilket beslut om ökning av aktiekapitalet till minst etthundratusen kronor inte har anmälts för registrering före denna tidpunkt skall, om det inte har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, avföras ur aktiebolagsregistret och därmed vara upplöst. Uppgift att bolaget har avförts ur registret skall inte kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

Ett bolag för vilket beslut om ökning av aktiekapitalet till minst etthundratusen kronor har anmälts för registrering före utgången av år 1997 skall, om

det inte har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, upplösas genom att avföras ur aktiebolagsregistret, om registreringsmyndigheten efter utgången av år 1997 genom lagakraftvunnet beslut har avskrivit anmälan eller vägrat registrering. En uppgift om ett sådant beslut skall ofördröjligen kungöras av registreringsmyndigheten i Post- och Inrikes Tidningar. Bolaget får avföras ur registret tidigast en månad efter det att kungörande har skett. En uppgift om att bolaget har avförts ur registret skall inte kungöras.

När bolaget har avförts ur registret gäller punkten 5 andra – fjärde styckena.

7. Vid registrering och verkställande av bolagsstämmobeslut som har fattats före lagens ikraftträdande samt vid talan mot sådant beslut gäller äldre bestämmelser, om annat inte följer av punkterna 8, 11, 12 eller 14.

8. Bestämmelserna i 2 kap. 9 § och 4 kap. 12 § i sin nya lydelse skall tillämpas på yttranden som ges in efter utgången av år 1994 också om det beslut som avses med registreringsansökan har fattats före nämnda tidpunkt.

9. I fråga om aktiebolag som har bildats före den 1 januari 1995 gäller 3 kap. 1 § i sin äldre lydelse till utgången av juni 1996.

Om bolagsordningen för bolag som avses i första stycket efter utgången av juni 1996 strider mot 3 kap. 1 § i dess nya lydelse, får sådana beslut om emission som tillkommit därefter och som står i strid med paragrafen inte registreras.

10. Om styrelsen före utgången av år 1994 har beslutat om nyemission enligt 4 kap. 14 eller 15 §, emission av skuldebrev enligt 5 kap. 8 eller 9 § eller nedsättning av aktiekapitalet enligt 6 kap. 8 §, gäller äldre bestämmelser vid registrering av beslutet.

11. Bestämmelserna i 6 kap. 6 § femte stycket i sin nya lydelse skall tillämpas i ärende om rättens tillstånd att verkställa nedsättningsbeslut som har fattats före utgången av år 1994, om ansökan har kommit in till rätten efter denna tidpunkt.

12. Om ett avtal om fusion före utgången av år 1994 har godkänts enligt 14 kap. 1 eller 2 § i deras äldre lydelse, skall äldre bestämmelser tillämpas på fusionen. Detsamma gäller om aktiebolag före utgången av år 1994 har träffat avtal om fusion enligt 14 kap. 8 § i dess äldre lydelse. Om en ansökan om tillstånd att verkställa avtalet har kommit in till rätten efter den 1 januari 1995, skall dock bestämmelserna i 6 kap. 6 § femte stycket tillämpas enbart på de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) eller en fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag.

13. Bestämmelserna i 14 kap. 3 § skall inte tillämpas på värdepapper som har givits ut före ikraftträdandet, om det i emissionsbeslutet har angivits vilken rätt som skall tillkomma innehavaren av värdepapperet i händelse av fusion.

14. Har beslut i fall som avses i 14 kap. 30 § första stycket meddelats före utgången av år 1994 får talan om upphävande av beslutet väckas senast före utgången av juni 1995. Väcks inte talan inom denna tid är rätten till talan förlorad.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 2 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument[2] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 kap.	
2 §	
Vid tillämpning av 1 § skall följande aktier likställas med förvärvarens eller överlåtarens egna, nämligen sådana som ägs av	
1. företag inom samma koncern som förvärvaren eller överlåtaren,	
2. den som innehar aktier i bolaget för förvärvarens eller överlåtarens räkning,	
3. den som med förvärvaren eller överlåtaren har träffat skriftlig överenskommelse att genom samordnat utövande av rösträtten inta en långsiktig gemensam hållning i fråga om bolagets förvaltning,	
4. den, för vilkens aktier förvärvaren eller överlåtaren har fått eller kommer att få utöva rösträtten,	
5. make eller sambo till förvärvaren eller överlåtaren,	
6. omyndiga barn som står under förvärvarens eller överlåtarens vårdnad.	
Med koncern avses i denna paragraf vad som anges i 1 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385).	Med koncern avses i denna paragraf vad som anges i 1 kap. *5 §* aktiebolagslagen (1975:1385).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[2] Lagen omtryckt 1992:558.

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 6 och 7 §§ jordabalken[3] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
20 kap.	
6 §[4]	
Lagfartsansökan skall avslås, om	
1. fångeshandlingen ej ingivits,	
2. fångeshandlingen ej är upprättad såsom föreskrives i lag,	
3. förvärvet avser köp eller byte och fångeshandlingen innehåller villkor, som enligt 4 kap. 4 eller 28 § medför att förvärvet är ogiltigt,	
4. förvärvet avser del av fastighet och i 4 kap. 7 – 9, 28 eller 29 § eller eljest i lag föreskriven tid för ansökan om fastighetsbildning försuttits eller ansökan därom avslagits eller sådant förvärv eljest enligt lag är ogiltigt,	
5. överlåtelsen står i strid med en mot överlåtaren gällande inskränkning i hans rätt att förfoga över egendomen och, när överlåtelsen skedde, lagfart ej var beviljad för överlåtaren eller, om så var fallet, ärende om anteckning i fastighetsboken av inskränkningen var upptaget på inskrivningsdag,	
6. fastigheten tidigare överlåtits till någon vars förvärv enligt 17 kap. 1 eller 4 § äger företräde framför sökandens förvärv,	
7. fastigheten sålts exekutivt till annan än sökanden och försäljningen enligt 14 kap. utsökningsbalken äger företräde framför dennes förvärv,	
8. för sökandens rätt att förvärva fastigheten fordras myndighets tillstånd och i lag föreskriven tid för sökande av sådant tillstånd försuttits eller ansökan därom avslagits,	
9. det är uppenbart att förvärvet av annan grund är ogiltigt eller ej kan göras gällande.	*9. i fall som avses i 2 kap. 9 a § eller 17 kap. 3 § aktiebolagslagen (1975: 1385) bolagsstämman har beslutat att inte godkänna förvärvet eller inte har godkänt förvärvet i rätt tid,*
	10. det är uppenbart att förvärvet av annan grund är ogiltigt eller ej kan göras gällande.
7 §[5]	
Förekommer icke omständigheter som avses i 6 §, skall lagfartsansökan förklaras vilande, om	
1. vid köp, byte eller gåva överlåtarens underskrift på fångeshandlingen icke är styrkt av två vittnen och överlåtelsen ej skett genom statlig myndighet,	
2. fångesmannen ej har lagfart och fall som avses i 9 § icke föreligger,	
3. rättegång pågår om hävning eller återgång av förvärv av fastigheten eller om bättre rätt till denna,	
4. lagfart sökes på grund av testamente, dom eller förrättning som ännu icke vunnit laga kraft,	
5. vid förvärv genom legat detta ej utgivits,	
6. vid förvärv på exekutiv försäljning köpebrev ej utfärdats eller vid expropriation eller liknande tvångsförvärv inlösen ej fullbordats,	

[3] Balken omtryckt 1971:1209.
[4] Senaste lydelse 1981:784.
[5] Senaste lydelse 1987:816.

7. vid överlåtelse överlåtaren är gift och förvärvet enligt äktenskapsbalkens bestämmelser är beroende av den andre makens samtycke,

8. vid överlåtelse överlåtaren är sambo och förvärvet enligt bestämmelserna i lagen (1987:232) om sambors gemensamma hem är beroende av den andra sambons samtycke, dock endast om ärende om anteckning i fastighetsboken av anmälan enligt 2 § andra stycket den lagen var upptaget på inskrivningsdag när överlåtelsen skedde,

9. vid överlåtelse genom boutredningsman förvärvet enligt ärvdabalkens bestämmelser är beroende av dödsbodelägares samtycke,

10. förvärvet har skett genom en sådan gåva mellan makar som inte har registrerats enligt 16 kap. äktenskapsbalken,

11. förvärvet avser del av fastighet och är beroende av fastighetsbildning,

12. vid köp eller byte förvärvet är beroende av att förköp ej sker eller vid förköp detta ej är fullbordat,

13. förvärvet i annat fall enligt lag är beroende av domstols eller annan myndighets tillstånd,

14. förvärvet är beroende av villkor och, i fråga om gåva, villkoret avser viss tid som ej överstiger två år från den dag då gåvohandlingen upprättades.

14. förvärvet är beroende av villkor och, i fråga om gåva, villkoret avser viss tid som ej överstiger två år från den dag då gåvohandlingen upprättades, *eller*

15. förvärvet i fall som avses i 2 kap. 9 a § och 17 kap. 3 § aktiebolagslagen (1975:1385) är beroende av bolagsstämmans godkännande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Härigenom föreskrivs att 11 och 23 §§ lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. skall ha följande lydelse.

11 §[6]

Pensionsstiftelse får icke mottaga fordran mot arbetsgivaren. Avtal i strid härmed är ogiltigt. Stiftelsen äger dock utlåna medel till arbetsgivaren, om betryggande säkerhet ställes för lånet eller tillsynsmyndigheten medger det.

Stiftelse får *icke från arbetsgivaren mottaga egendom* på villkor, som väsentligt begränsar stiftelsens rätt att förfoga över egendomen. *Ej* heller får stiftelse, som grundats av aktiebolag, utan att tillsynsmyndigheten godkänner det äga aktier i bolaget eller i bolag, vilket står i sådant förhållande till detta, som avses i 1 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385).

Har pensionsstiftelse till ändamål att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande i aktiebolag som avses i *35 § 1 a mom.* kommunalskattelagen (1928:370) skall, i fråga om stiftelsens rätt att lämna lån och ställa säkerhet, bestämmelserna i 12 kap. 7 och 8 §§ samt 19 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) *äga motsvarande tillämpning*.

En stiftelse får *inte ta emot egendom från arbetsgivaren* på villkor, som väsentligt begränsar stiftelsens rätt att förfoga över egendomen. *Inte* heller får *en* stiftelse som *har* grundats av aktiebolag, utan att tillsynsmyndigheten godkänner det, äga aktier i bolaget eller i bolag vilket står i sådant förhållande till detta som avses i 1 kap. *5 §* aktiebolagslagen (1975:1385).

Om en pensionsstiftelse *har* till ändamål att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande i aktiebolag som avses i *punkten 14 i anvisningarna till 32 §* kommunalskattelagen (1928:370) skall, i fråga om stiftelsens rätt att lämna lån och ställa säkerhet, bestämmelserna i 12 kap. 7 och 8 §§ samt 19 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) *tillämpas*.

23 §[7]

Övergår näringsverksamhet från en arbetsgivare till en annan och avtalas därvid att ansvaret för pensionsutfästelse skall överflyttas på efterträdaren, skall samtycke till överflyttningen inhämtas från innehavaren av pensionsfordringen. Tillsynsmyndigheten äger medge att samtycke icke behöver inhämtas, om efterträdaren kan anses god för pensionsutfästelsen. Något samtycke behövs inte vid ombildning enligt 8 kap. sparbankslagen (1987:619) eller 11 kap. föreningsbankslagen (1987:620).

Har i författning meddelats särskilda bestämmelser om till varatagande av fordringsägares rätt vid fusion, gäller dessa i stället för reglerna i första stycket. Innehavare av pensionsfordran behöver dock *ej* förtecknas och kallas i ärende om fusion enligt *14 kap. 4 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller* 12 kap. 6 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, om tillsynsmyndigheten

Har *det* i författning meddelats särskilda bestämmelser om till varatagande av fordringsägares rätt vid fusion, gäller dessa i stället för reglerna i första stycket. Innehavare av pensionsfordran behöver dock *inte underrättas eller kallas enligt 14 kap. 13, 16 och 26 §§* aktiebolagslagen (1975:1385) eller *förtecknas och kallas i ärende om fusion enligt* 12 kap. 6 § lagen (1987:667) om ekonomiska

[6] Senaste lydelse 1976:87.
[7] Senaste lydelse 1992:1062.

medger det. Detsamma gäller i ärende om vinstutdelning enligt 6 kap. 5 § andra meningen, nedsättning av aktiekapitalet enligt 6 kap. 6 § och nedsättning av reservfonden enligt 12 kap. 4 § tredje stycket 3 aktiebolagslagen.

föreningar, om tillsynsmyndigheten medger det. Detsamma gäller i ärende om vinstutdelning enligt 6 kap. 5 § andra meningen, nedsättning av aktiekapitalet enligt 6 kap. 6 § och nedsättning av reservfonden enligt 12 kap. 4 § tredje stycket 3 aktiebolagslagen.

Har ansvaret för pensionsutfästelse sålunda överflyttats, anses utfästelsen ha samma rättsverkningar som om arbetstagaren varit anställd hos efterträdaren från dagen för anställningen hos företrädaren. Efter överflyttningen är företrädaren fri från ansvar för utfästelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 § och 4 kap. 5 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 kap.	
6 §	
Kredit enligt 4 § andra stycket får beviljas endast om låntagaren på goda grunder kan förväntas fullgöra låneförbindelsen. För kredit som lämnas skall det finnas betryggande säkerhet.	
Lämnas aktier som säkerhet för kredit och ingår som en mindre del bland dessa även aktier i ett *värdepappersbolag* som lämnar krediten eller dess moderbolag, får värdepappersbolaget trots förbudet i 7 kap. *1 §* aktiebolagslagen (1975:1385) som pant ta emot även dessa aktier. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om vilka begränsningar som skall gälla i sådana fall.	Lämnas aktier som säkerhet för kredit och ingår som en mindre del bland dessa även aktier i ett *värdepappersbolag* som lämnar krediten eller dess moderbolag, får värdepappersbolaget trots förbudet i 7 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385) som pant ta emot även dessa aktier. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om vilka begränsningar som skall gälla i sådana fall.
4 kap.	
5 §[8]	
Ett *värdepappersbolag* och ett *svenskt bankinstitut* som har tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt 1 kap. 3 § 3 eller 5 får, trots förbuden i 7 kap. *1 §* aktiebolagslagen (1975:1385) och 6 kap. 9 § bankaktiebolagslagen (1987:618), förvärva egna aktier och aktier i moderbolag för att underlätta rörelsen. Detta gäller dock endast aktier som är noterade vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad.	Ett *värdepappersbolag* och ett *svenskt bankinstitut* som har tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt 1 kap. 3 § 3 eller 5 får, trots förbuden i 7 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385) och 6 kap. 9 § bankaktiebolagslagen (1987:618), förvärva egna aktier och aktier i moderbolag för att underlätta rörelsen. Detta gäller dock endast aktier som är noterade vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad.
Innehavet av sådana aktier som sägs i första stycket får inte överstiga fem procent av aktiekapitalet i något av bolagen.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[8] Senaste lydelse 1992:559.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	
Med företag avses i denna lag aktiebolag, bank, hypoteksinstitut, försäkringsbolag och ekonomisk förening.	
Med koncern avses i denna lag svenska juridiska personer som enligt bestämmelserna i 1 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987:620), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 1 kap. 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra.	Med koncern avses i denna lag svenska juridiska personer som enligt bestämmelserna i 1 kap. *5 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987:620), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 1 kap. 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:464) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag m.m.

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1987:464) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[9]	
Med koncern förstås juridiska personer som enligt 1 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618) är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra.	Med koncern förstås juridiska personer som enligt 1 kap. *5 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618) är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[9] Senaste lydelse 1987:646.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 §	
Förvärv av fast egendom är skattepliktiga om de sker genom:	
1) köp eller byte,	
2) tillskott till bolag eller förening, utdelning eller skifte från bolag eller förening,	
3) fusion enligt 14 kap. 1 *eller 2 §* aktiebolagslagen (1975:1385),	3) fusion enligt 14 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385),
4) expropriation eller annan inlösen på grund av stadgande om rätt eller skyldighet att lösa fast egendom.	
Förvärv av tomträtter är skattepliktiga om de sker genom upplåtelse, överlåtelse mot ersättning eller annat fång som avses i första stycket.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

1 §[10]

Fast egendom, som är taxerad som hyreshusenhet, får ej utan tillstånd av hyresnämnd förvärvas genom

1. köp, byte eller gåva,
2. tillskott till bolag eller förening,
3. utdelning eller skifte från bolag eller förening,

4. fusion enligt 14 kap. 1 *eller 2* § aktiebolagslagen (1975:1385).	4. fusion enligt 14 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385).

Förvärvstillstånd fordras dock endast om den kommun där den fasta egendomen är belägen enligt 3 a § första stycket påkallar prövning hos hyresnämnden.

Vad i denna lag sägs om fast egendom skall gälla även tomträtt. Vad som sägs om lagfart skall, när fråga är om tomträtt, i stället avse inskrivning av förvärv av tomträtt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[10] Senaste lydelse 1990:1393.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:352) om rätt till fastighetsförvärv för ombildning till bostadsrätt

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1982:352) om rätt till fastighetsförvärv för ombildning till bostadsrätt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
6 §[11]	
Fast egendom, som utgör en hyreshusenhet och för vilken en intresseanmälan gäller, får inte överlåtas helt eller delvis genom köp eller byte utan att den bostadsrättsförening som har gjort intresseanmälan har erbjudits att förvärva hela hyreshusenheten. Ett sådant erbjudande kallas hembud. Med överlåtelse genom köp eller byte likställs överlåtelse genom tillskott till bolag eller förening, utdelning eller skifte från bolag eller förening samt fusion enligt 14 kap. 1 *eller 2* § aktiebolagslagen (1975:1385).	Fast egendom, som utgör en hyreshusenhet och för vilken en intresseanmälan gäller, får inte överlåtas helt eller delvis genom köp eller byte utan att den bostadsrättsförening som har gjort intresseanmälan har erbjudits att förvärva hela hyreshusenheten. Ett sådant erbjudande kallas hembud. Med överlåtelse genom köp eller byte likställs överlåtelse genom tillskott till bolag eller förening, utdelning eller skifte från bolag eller förening samt fusion enligt 14 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385).

En överlåtelse får ske utan hembud till bostadsrättföreningen,

1. om bostadsrättsföreningen godkänner överlåtelsen,
2. om staten förvärvar egendomen,
3. om förvärvaren är gift med överlåtaren eller om förvärvaren eller, när makar förvärvar gemensamt, någon av dem är överlåtarens avkomling,
4. om förvärvet sker genom inrop på exekutiv auktion eller offentlig auktion enligt lagen (1904:48 s.1) om samäganderätt,
5. om överlåtelsen avser andel och förvärvaren redan äger en andel i egendomen och denna förvärvats på annat sätt än genom gåva.

Hembud behövs inte heller, om ett förvärv av bostadsrättsföreningen skulle vara oskäligt med hänsyn till förhållandet mellan överlåtaren och en annan förvärvare än bostadsrättsföreningen eller villkoren för eller omständigheterna vid en sådan överlåtelse. Frågan om hembud behövs prövas av hyresnämnden på begäran av fastighetsägaren.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[11] Senaste lydelse 1992:507.

2.11 Förslag till lag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230)

Härigenom föreskrivs att 2 § jordförvärslagen (1979:230) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[12]	
Lagen gäller förvärv av lantbruksegendom som sker genom	
1. köp, byte eller gåva,	
2. tillskott till bolag eller förening,	
3. utdelning eller skifte från bolag eller förening,	
4. fusion enligt 14 kap. 1 *eller 2* § aktiebolagslagen (1975:1385).	4. fusion enligt 14 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385).
Lagen gäller också då någon genom köp, byte eller gåva förvärvar ett dödsbo i vilket ingår lantbruksegendom eller då någon, som genom köp, byte eller gåva har förvärvat en andel i ett sådant dödsbo och inte på någon annan grund är delägare i boet, tillskiftas den fasta egendomen eller en del av den.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[12] Senaste lydelse 1991:670.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:240) om förvärv av eldistributionsanläggning m.m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1976:240) om förvärv av eldistributionsanläggning m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §[13]	
Anläggning för yrkesmässig närdistribution av elektrisk starkström som ej får användas utan koncession (eldistributionsanläggning) får ej utan tillstånd av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer förvärvas genom	
1. köp, byte eller gåva,	
2. tillskott till bolag eller ekonomisk förening,	
3. utdelning eller skifte från bolag eller ekonomisk förening,	
4. fusion enligt 14 kap. 1 *eller 2* § aktiebolagslagen (1975:1385) eller enligt *96 § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar.*	4. fusion enligt 14 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller enligt *12 kap. 1 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.*
Utgör eldistributionsanläggning tillbehör till fast egendom, äger första stycket motsvarande tillämpning på den fasta egendomen. Detsamma gäller, om eldistributionsanläggning utgör tillbehör till tomträtt som inskrivits.	
Till eldistributionsanläggning som avses i denna lag hör distributionsledningar, transformatorstationer, ställverk och liknande för distributionen behövliga anordningar.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[13] Senaste lydelse 1982:629.

2.13 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:765) om statligt stöd till banker och andra kreditinstitut

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (1993:765) om statligt stöd till banker och andra kreditinstitut skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
12 §	
Aktiebolagets eller bankaktiebolagets aktieägare är skyldiga att till staten överlämna sina aktiebrev med påskrift om överlåtelse eller, när det är fråga om aktier i ett avstämningsbolag, att låta staten registreras som ägare av aktierna enligt bestämmelserna i aktiekontolagen (1989:827), om det är ostridigt mellan parterna att det föreligger lösningsrätt eller Prövningsnämnden för bankstödsfrågor har förklarat att sådan rätt föreligger utan att samtidigt fastställa lösenbeloppet. Aktieägare har rätt till skälig ränta på lösenbeloppet för tiden från det aktie överlåtits till dess lösenbeloppet förfaller till betalning.	
I övrigt tillämpas 14 kap. *12 och 13 §§* aktiebolagslagen (1975:1385) och 11 kap. 13 och 14 §§ bankaktiebolagslagen (1987:618). Därvid skall för staten gälla vad som föreskrivs om moderbolag.	I övrigt tillämpas 14 kap. *34 och 35 §§* aktiebolagslagen (1975:1385) och 11 kap. 13 och 14 §§ bankaktiebolagslagen (1987:618). Därvid skall för staten gälla vad som föreskrivs om moderbolag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1539) om avdrag för underskott av näringsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1993:1539) om avdrag för underskott av näringsverksamhet skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 §	
Ett förlustföretag skall anses ha omfattats av en *ägarförändring* om ett företag (*den nya ägaren*) fått bestämmande inflytande över förlustföretaget. En ägarförändring skall även anses ha skett om ett förlustföretag eller ett moderföretag till ett sådant företag fått bestämmande inflytande över ett annat företag (*det nya dotterföretaget*).	
Vid tillämpning av första och andra styckena skall ett företag anses ha ett bestämmande inflytande över ett annat företag om det senare företaget är dotterföretag till det förra företaget enligt 1 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987:620) eller 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713).	Vid tillämpning av första och andra styckena skall ett företag anses ha ett bestämmande inflytande över ett annat företag om det senare företaget är dotterföretag till det förra företaget enligt 1 kap. *5 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987:620) eller 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

2.15 Förslag till lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624)

Härigenom föreskrivs att 2 och 27 §§ kupongskattelagen (1970:624) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[14]	
I denna lag förstås med	
avstämningsbolag: aktiebolag som är avstämningsbolag enligt 3 kap. 8 § aktiebolagslagen (1975:1385), 3 kap. 8 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 3 kap. 8 § bankaktiebolagslagen (1987:618),	
värdepapperscentralen: Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag,	
fondbolag: aktiebolag som utövar fondverksamhet enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,	
förvaringsinstitut: en bank eller ett annat kreditinstitut som enligt lagen om värdepappersfonder förvarar en värdepappersfonds tillgångar och som sköter in- och utbetalningar avseende fonden,	
utdelningstillfälle: för avstämningsbolag den i 3 kap. 8 § aktiebolagslagen, 3 kap. 8 § försäkringsrörelselagen eller 3 kap. 8 § bankaktiebolagslagen avsedda dagen för avstämning och för andra aktiebolag liksom i fråga om värdepappersfond den dag då utdelningen blir tillgänglig för lyftning,	
utdelningsberättigad: den som är berättigad att lyfta utdelning för egen del vid utdelningstillfället.	
Med utdelning avses även utbetalning till aktieägare enligt 12 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) och 9 kap. 1 § bankaktiebolagslagen (1987:618) vid nedsättning av aktiekapitalet eller reservfonden eller vid bolagets likvidation. Till utdelning hänförs vidare utbetalning av fusionsvederlag till aktieägare enligt 14 kap. *6* § aktiebolagslagen eller 11 kap. 7 § bankaktiebolagslagen.	Med utdelning avses även utbetalning till aktieägare enligt 12 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) och 9 kap. 1 § bankaktiebolagslagen (1987:618) vid nedsättning av aktiekapitalet eller reservfonden eller vid bolagets likvidation. Till utdelning hänförs vidare utbetalning av fusionsvederlag till aktieägare enligt 14 kap. *20* § aktiebolagslagen eller 11 kap. 7 § bankaktiebolagslagen.
27 §[15]	
Har i annat fall än som avses i 9 eller 16 § kupongskatt innehållits fastän skattskyldighet ej förelegat eller har kupongskatt innehållits med högre belopp än vad som skall erläggas enligt avtal för undvikande av dubbelbeskattning, har den utdelningsberättigade rätt till restitution av vad som innehållits för mycket.	
Rätt till restitution föreligger även om aktie förlorat sitt värde till följd av att bolaget upplösts genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 *eller 2* § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618) och upplösning skett inom ett år efter det att sådan utbetalning som av-	Rätt till restitution föreligger även om aktie förlorat sitt värde till följd av att bolaget upplösts genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618) och upplösning skett inom ett år efter det att sådan utbetalning som av-

[14] Senaste lydelse 1990:1434.
[15] Senaste lydelse 1993:463.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
ses i 2 § andra stycket blivit tillgänglig för lyftning. Underlaget för kupongskatt skall i sådant fall beräknas på ett belopp som svarar mot skillnaden mellan utbetalningen till aktieägaren och dennes anskaffningskostnad för aktierna.	ses i 2 § andra stycket blivit tillgänglig för lyftning. Underlaget för kupongskatt skall i sådant fall beräknas på ett belopp som svarar mot skillnaden mellan utbetalningen till aktieägaren och dennes anskaffningskostnad för aktierna.

Ansökan om restitution skall göras skriftligen hos beskattningsmyndigheten senast vid utgången av femte kalenderåret efter utdelningstillfället. Vid ansökningshandlingen skall fogas intyg eller annan utredning om att kupongskatt innehållits för sökanden liksom utredning till styrkande av att skattskyldighet ej föreligger för honom.

Beslut rörande restitution får anstå intill dess fråga om skattskyldighet för utdelningen enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt slutligen prövats.

Föreligger de förutsättningar för restitution som anges i första stycket först sedan länsrätt, kammarrätt eller Regeringsrätten meddelat beslut angående utdelningsbeloppet eller efter det att utdelningsberättigad åsatts eftertaxering för detsamma, kan ansökan om restitution göras hos beskattningsmyndigheten senast inom ett år efter det beslutet meddelades eller eftertaxeringen skedde.

Är den som har rätt till restitution av kupongskatt skyldig att erlägga skatt enligt denna lag eller uppbördslagen (1953:272), gäller 68 § 3 och 4 mom. uppbördslagen i tillämpliga delar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

2.16 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 16 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 kap.	
16 §[16]	
Fåmansföretag och företag, som enligt 3 § 12 mom. nionde stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall behandlas som fåmansföretag skall i självdeklarationen lämna uppgifter om delägares eller honom närstående persons namn, personnummer och adress och i förekommande fall aktie- eller andelsinnehav varvid, om det förekommer olika röstvärden för innehavet, dessa skall anges; dock behöver uppgifter inte lämnas för närstående person, som inte uppburit ersättning från, träffat avtal med eller haft liknande förhållande med företaget.	
Delägare i ett handelsbolag skall lämna de uppgifter som behövs för att beräkna det justerade ingångsvärdet för andelen i bolaget såsom andelens ursprungliga ingångsvärde, tillskott och uttag.	
Skall den skattskyldige enligt 21 § lagen (1968:430) om mervärdeskatt redovisa mervärdeskatt i sin självdeklaration, skall han lämna de uppgifter som behövs för att besluta om mervärdeskatten.	
Dotterföretag enligt 1 kap. 2 § aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987:620), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 1 kap. 1 § lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag, skall i självdeklarationen lämna uppgift om namn och organisationsnummer för moderföretag jämte aktie- eller andelsinnehav med angivande av röstvärde samt, i förekommande fall, uppgifter om namn och organisationsnummer för dettas moderföretag. Ägaruppgifterna skall avse förhållandena vid senast avslutade beskattningsår.	Dotterföretag enligt 1 kap. 5 § aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987:620), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 1 kap. 1 § lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag, skall i självdeklarationen lämna uppgift om namn och organisationsnummer för moderföretag jämte aktie- eller andelsinnehav med angivande av röstvärde samt, i förekommande fall, uppgifter om namn och organisationsnummer för dettas moderföretag. Ägaruppgifterna skall avse förhållandena vid senast avslutade beskattningsår.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[16] Senaste lydelse 1990:1136.

2.17 Förslag till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs att 2 § 4 mom. och 24 § 2 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

2 § 4 mom.[17]

Bestämmelserna i andra-åttonde styckena nedan gäller i fråga om fusioner enligt

1. 14 kap. *8 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1. 14 kap. *22 §* aktiebolagslagen (1975:1385),
2. 12 kap. 1, 3 och 8 §§ lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
3. 11 kap. 1, 2 och 9 §§ bankaktiebolagslagen (1987:618),
4. 7 kap. 1, 2 och 8 §§ sparbankslagen (1987:619),
5. 10 kap. 1, 2 och 9 §§ föreningsbankslagen (1987:620).

Har lager, fordringar och liknande tillgångar hos det övertagande företaget tagits upp till högre värde än det värde som i beskattningsavseende gäller för det överlåtande företaget, skall det övertagande företaget ta upp mellanskillnaden som intäkt.

Har byggnad, markanläggning, maskin eller annat inventarium, patenträtt, hyresrätt eller tillgång av goodwills natur övertagits skall vid beräkning av värdeminskningsavdrag och av vad som återstår oavskrivet av tillgångens anskaffningsvärde anses som om överlåtande och övertagande företag utgjort en skattskyldig.

Har inventarier eller andra tillgångar som får skrivas av enligt reglerna för räkenskapsenlig avskrivning övertagits och har dessa tillgångar i räkenskaperna tagits upp till högre värde än vad som följer av tredje stycket, har det övertagande företaget rätt att även efter fusionen tillämpa räkenskapsenlig avskrivning. Som förutsättning gäller att mellanskillnaden tas upp som intäkt under det beskattningsår då fusionen genomförs eller med en tredjedel för nämnda beskattningsår och vart och ett av de två närmast följande åren.

Har skog övertagits skall beträffande skogens anskaffningsvärde och gällande ingångsvärde anses som om överlåtande och övertagande företag utgjort en skattskyldig.

Har betalningsansvaret för framtida utgifter övertagits och har det överlåtande företaget medgetts avdrag för utgifterna skall ett belopp som motsvarar avdraget tas upp som intäkt hos det övertagande företaget. Avdragsrätten för det övertagande företaget prövas med utgångspunkt i de förhållanden som gäller vid utgången av beskattningsåret.

Fusionen skall inte leda till någon skattepliktig realisationsvinst eller avdragsgill realisationsförlust för något av de deltagande företagen. Avyttras tillgångar som övertagits vid fusionen skall vid bedömandet av frågan om skattepliktig realisationsvinst eller avdragsgill realisationsförlust uppkommit anses som om överlåtande och övertagande företag utgjort en skattskyldig. Vad nu sagts gäller också då ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd övertagits av ett annat försäkringsföretag.

Det övertagande företaget har samma rätt till avdrag för underskott som avses i 14 mom. som det överlåtande företaget skulle ha haft om fusionen inte ägt rum. Om moderbolaget var ett fåmansföretag enligt punkt 14 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370) nämnda lag vid utgången av beskattningsåret eller dotterbolaget var ett sådant företag vid in-

[17] Senaste lydelse 1993:1543.

gången av det närmast föregående beskattningsåret krävs dock att moderbolaget ägde mer än nio tiondelar av aktierna i dotterbolaget vid den sistnämnda tidpunkten. Vid fusion mellan ekonomiska föreningar krävs att båda föreningarna är att anse som kooperativa enligt 8 mom.

Bestämmelserna i sjunde stycket första och andra meningarna gäller också då en juridisk person icke yrkesmässigt överlåter egendom eller rättighet som avses i 25–31 §§ till en annan juridisk person såvida överlåtelsen sker med förlust och företagen är moderföretag och dotterföretag eller står under i huvudsak gemensam ledning. Vidare gäller i nu avsedda fall bestämmelserna om värdeminskningsavdrag m.m. i tredje och femte styckena.

Bestämmelserna i sjunde stycket första och andra meningarna gäller vidare – utöver vad som anges i nionde stycket – om aktie i aktiebolag eller andel i handelsbolag, ekonomisk förening eller utländsk juridisk person överlåts till ett svenskt företag inom samma koncern såvida moderföretaget i koncernen är ett aktiebolag, en ekonomisk förening, en sparbank eller ett ömsesidigt skadeförsäkringsföretag och den överlåtna aktien eller andelen innehas som ett led i koncernens verksamhet. Sker överlåtelsen till ett utländskt företag, kan regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer medge befrielse från beskattning för vinst.

I samband med sådan fusion som avses i första stycket skall uttagsbeskattning enligt punkt 1 fjärde stycket av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen inte ske.

Har annan utdelning än som avses i punkt 1 a anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen lämnats utan att det utdelande företaget uttagsbeskattats enligt punkt 1 fjärde stycket av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen, tillämpas bestämmelserna i andra, tredje och femte styckena samt sjunde stycket första och andra meningarna om det mottagande företaget inte beskattas för utdelningen.

24 § 2 mom.[18]

Med avyttring av egendom avses försäljning, byte eller därmed jämförlig överlåtelse av egendom. Med avyttring jämställs det fallet att ett finansiellt instrument definitivt förlorar sitt värde genom att det bolag eller den ekonomiska förening som givit ut instrumentet upplöses genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 *eller 2 §* aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618). Avyttring anses också föreligga om ett finansiellt instrument som givits ut av ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening förlorar sitt värde genom att det företag som givit ut instrumentet försätts i konkurs. Med avyttring jämställs också att tiden för utnyttjande av en option löpt ut utan att optionen har utnyttjats. Med av-

Med avyttring av egendom avses försäljning, byte eller därmed jämförlig överlåtelse av egendom. Med avyttring jämställs det fallet att ett finansiellt instrument definitivt förlorar sitt värde genom att det bolag eller den ekonomiska förening som givit ut instrumentet upplöses genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618). Avyttring anses också föreligga om ett finansiellt instrument som givits ut av ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening förlorar sitt värde genom att det företag som givit ut instrumentet försätts i konkurs. Med avyttring jämställs också att tiden för utnyttjande av en option löpt ut utan att optionen har utnyttjats. Med avyttring avses där-

[18] Senaste lydelse 1993:1543.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
yttring avses däremot inte utlåning av egendom för blankning. Avyttring anses inte heller föreligga när en andel definitivt förlorar sitt värde i fall som avses i punkt 1 a av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen (1928:370).	emot inte utlåning av egendom för blankning. Avyttring anses inte heller föreligga när en andel definitivt förlorar sitt värde i fall som avses i punkt 1 a av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen (1928:370).

En delägare i ett handelsbolag skall anses ha avyttrat sin andel i bolaget om andelen inlöses eller bolaget upplöses.

Har andelen övergått till någon annan på annat sätt än genom köp, byte eller därmed jämförligt fång och är det justerade ingångsvärdet enligt 28 § negativt, skall beskattning ske som om andelen avyttrats.

Inlöses andel i värdepappersfond eller utskiftas fondens behållna tillgångar till fondandelsägare i samband med att fonden upplöses, skall avyttring av andelen anses ha skett mot vederlag motsvarande vad fondandelsägaren uppbär vid inlösen eller utskiftning. Detsamma gäller om medlem avgår ur en ekonomisk förening.

Utnyttjas ett finansiellt instrument, som avser teckningsrätt, delrätt, företrädesrätt till teckning av vinstandelslån, köpoption, termin, optionsrätt, konvertibelt skuldebrev eller konvertibelt vinstandelsbevis, för förvärv av aktier eller annan egendom, anses detta inte som en avyttring av det utnyttjade instrumentet. Anskaffningsvärdet för den förvärvade egendomen är summan av anskaffningsvärdet för instrumentet och annat vederlag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen bemyndigade i juni 1990 chefen för Justitiedepartementet att tillkalla en kommitté med uppgift att göra en översyn av aktiebolagslagen. Kommittén (justitierådet Bo Svensson, ordförande, samt riksdagsledamöterna Nic Grönvall, Inga-Britt Johansson, Bengt Silfverstrand och Karin Starrin, advokaten Rolf B Åbjörnsson och stabschefen Ulrika Stuart) antog namnet Aktiebolagskommittén (Ju 1990:08). I kommitténs uppdrag (dir. 1990:46) har ingått att lägga fram förslag till de lagändringar som fordras med hänsyn till EES-avtalet och Sveriges närmande till EG. Kommittén har med anledning därav tidigare avlämnat delbetänkandet Bundna aktier (SOU 1992:13), vilket redan har lett till lagstiftning (prop. 1992/93:68, bet. 1992:93:LU14, rskr. 1992/93:62, SFS 1992:1238). Kommittén har därefter avgivit delbetänkandet Aktiebolagslagen och EG (SOU 1992:83). Betänkandet innehåller huvudsakligen förslag till sådana ändringar i aktiebolagslagen som föranleds av EG:s bolagsrättsdirektiv 1, 2, 3 och 12.

Betänkandet har remissbehandlats. Inom Justitiedepartementet har gjorts en sammanställning av remissyttrandena. Sammanställningen finns tillgänglig i departementet (dnr 92–3748). Under ärendets beredning har överläggningar hållits mellan företrädare för Justitiedepartementet och företrädare för Justisdepartementet i Norge, Justitieministeriet i Finland och Industriministeriet i Danmark.

Inom Justitiedepartementet har också utarbetats en promemoria rörande förfarandet vid fusion enligt aktiebolagslagen. Promemorian har behandlats vid en hearing som Justitiedepartementet anordnade den 16 juni 1993.

Regeringen kommer nu att ta upp de frågor som behandlas i kommitténs delbetänkande. Även vissa ytterligare frågor som har anknytning till aktiebolagslagen och som har aktualiserats under remissbehandlingen av delbetänkandet eller i annan ordning kommer att behandlas.

En sammanfattning av delbetänkandet finns i *bilaga 1*. Kommitténs lagförslag finns i *bilaga 2*. I *bilaga 3* finns en förteckning över remissinstanserna. I *bilagorna 4 och 5* finns en sammanfattning av promemorian angående förfarandet vid fusion enligt aktiebolagslagen och en förteckning över de myndigheter och organisationer som deltog i departementets hearing.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 10 februari 1994 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 6*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 7*.

Regeringen kommer att behandla Lagrådets synpunkter i specialmotiveringen. Det kan dock redan här sägas att regeringen väsentligen har följt Lagrådets förslag och synpunkter.

I förhållande till lagrådsremissen har också gjorts vissa andra ändringar av lagtexten, huvudsakligen av redaktionell natur.

4 Allmänna utgångspunkter

4.1 EG:s bolagsrätt

EG är en i huvudsak ekonomisk gemenskap, vars övergripande mål är att skapa tillväxt, stabilitet och ökat välstånd i medlemsstaterna. Formellt består EG av tre självständiga gemenskaper, Europeiska kol- och stålgemenskapen, Europeiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen. Samarbetet inom EG har successivt byggts ut, bl.a. genom det s.k. fusionsfördraget (1965), den s.k. enhetsakten (1986) och unionsfördraget (Maastricht; 1992). Den övergripande helhet som omfattas av unionsfördraget brukar betecknas Europeiska unionen (EU).

I dag har EU tolv medlemsländer, nämligen Tyskland, Frankrike, Italien, Nederländerna, Belgien, Luxemburg, Storbritannien, Irland, Danmark, Grekland, Spanien och Portugal.

I propositionen används beteckningen EU för Europeiska unionen när *medlemsstaternas samarbete i hela dess vidd diskuteras. För den del av* samarbetet som har överstatliga inslag och som traditionellt förknippas med de Europeiska gemenskaperna används den alltjämt giltiga benämningen EG. EG:s bolagsrätt ryms helt inom ramen för det senare samarbetet.

Inom EG har utvecklats ett särskilt regelverk, EG-rätten.

Den *primära EG-rätten* består av de fördrag som ligger till grund för de tre gemenskaperna samt fusionsfördraget och enhetsakten. Hit hör det s.k. Rom-fördraget, som bl.a. innehåller det viktiga förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet. Det är principen om icke-diskriminering som har föranlett de ovannämnda ändringarna i aktiebolagslagen (se SFS 1992:1238).

Den *sekundära EG-rätten* utgörs av rättsakter som har utfärdats av EG:s institutioner. Sådana rättsakter syftar bl.a. till att åstadkomma en harmonisering av de olika ländernas lagstiftning för att därigenom förverkliga gemenskapernas mål. Störst intresse i detta sammanhang har de direktiv som EG har beslutat om på bolagsrättens område. För närvarande finns det nio sådana direktiv. Ytterligare direktiv förbereds.

Direktiven riktar sig till medlemsstaterna och anger ett visst resultat som skall uppnås inom en bestämd tid. Medlemsstaterna får själva bestämma form och tillvägagångssätt för införandet av reglerna i den nationella rätten. Direktiven är alltså inte *direkt tillämpliga* i medlemsstaterna. De har inte heller någon omedelbar *direkt verkan* (effekt) i förhållandet mellan enskilda, dvs. direktivens bestämmelser grundar inte några rättigheter eller skyldigheter för enskilda. Enskilda parter kan normalt inte åberopa dem inför domstolar och andra myndigheter. Om emellertid en medlemsstat underlåter att införa direktivens bestämmelser i den nationella lagstiftningen, anses enskilda rättssubjekt i vissa fall kunna åberopa direktivens bestämmelser gentemot det allmänna.

I detta lagstiftningsärende behandlas frågor som föranleds av de första, andra, tredje och tolfte bolagsrättsdirektiven. Övriga bolagsrättsliga direktiv kommer att tas upp i annat sammanhang.

Det första bolagsrättsliga direktivet (68/151/EEG) brukar kallas *publici-*

tetsdirektivet, eftersom det innehåller bl.a. bestämmelser om offentliggörande av handlingar och uppgifter rörande bolag. Det innehåller därutöver bl.a. bestämmelser om bolagsorganens möjligheter att förplikta bolaget mot utomstående. I flertalet EU-stater finns det vid sidan av bolagsformen aktiebolag (*die Aktiengesellschaft, la société anonyme, la società per azioni, aktieselskabet* osv.) ytterligare en bolagsform utan personligt ansvar för ägarna (*die Gesellschaft mit beschränkter Haftung, la société à responsabilité limitée, la società a responsabilità limitata, anpartselskabet* m.m.). Direktivet gäller i dessa länder för båda bolagsformerna. I Storbritannien och Irland, som saknar denna uppdelning i två skilda bolagsformer utan personligt ansvar, gäller direktivets bestämmelser i stället för de båda huvudkategorier av aktiebolag som finns i dessa länder, *public companies limited by shares or by guarantee and having a share capital* (i fortsättningen *public companies*) och *private companies limited by shares or by guarantee* (i fortsättningen *private companies*).

Det andra bolagsrättsliga direktivet (77/91/EEG) kallas ofta *kapitaldirektivet*. Det innehåller bestämmelser om tillskottskapitalets storlek, anskaffande och bibehållande. Det innehåller vidare bl.a. regler om utbetalning av bolagets medel och om likabehandling av aktieägare. Det behöver tillämpas endast på aktiebolag och således inte på *die Gesellschaft mit beschränkter Haftung* och motsvarande bolagsformer. I Storbritannien och Irland behöver det tillämpas enbart på *public companies*.

I det tredje bolagsrättsliga direktivet (78/855/EEG), *fusionsdirektivet*, behandlas frågor om nationella fusioner. Direktivet innehåller bestämmelser som ingående reglerar fusionsförfarandet i syfte att skydda aktieägare och borgenärer i överlåtande och övertagande bolag. Direktivet gäller endast aktiebolag (*die Aktiengesellschaft* och motsvarande bolagsformer) resp. *public companies*.

Det tolfte bolagsrättsliga direktivet (89/667/EEG) innebär att medlemsstaterna skall införa regler om *enmansbolag*. Dessutom uppställs i direktivet vissa krav på dokumentation av rättshandlingar mellan bolaget och ägaren. Bestämmelserna skall i första hand tillämpas på den särskilda bolagsform som finns i de kontinentala staterna (*die Gesellschaft mit beschränkter Haftung* och motsvarande) och på *private companies* i Storbritannien och Irland men gäller i de länder som tillåter enmansbolag även för andra aktiebolag och för *public companies* (se artikel 6).

4.2 Sverige och EU

Sverige och andra EFTA-länder har träffat avtal med EG och EG:s medlemsstater om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde, EES. Sverige förhandlar också om medlemskap i EU. Förhandlingarna är i huvudsak slutförda. Avsikten är att Sverige skall kunna inträda som medlem i EU den 1 januari 1995. Frågan om medlemskap i EU skall dock först bli föremål för folkomröstning.

EES-avtalet, som trädde i kraft den 1 januari 1994, syftar till en integrering av de aktuella EFTA-ländernas marknader med EU:s inre marknad.

Inom denna gemensamma marknad skall i princip råda fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital (*de fyra friheterna*).

Enligt artikel 77 i EES-avtalet jämförd med bilaga XXII till avtalet skall Sverige inom en tid av två år från avtalets ikraftträdande införliva bl.a. de i föregående avsnitt nämnda bolagsrättsliga direktiven med sin nationella rättsordning. Av artikel 7 i avtalet följer att det står Sverige fritt att välja form och metod för detta införlivande.

Inom EU gäller inte endast att direktiven måste införlivas med de nationella rättsordningarna. Det fordras också att direktiven och annan EG-rätt tolkas enhetligt i alla EU-länder. Tolkningen skall i sista hand göras av EG-domstolen. Enligt EES-avtalet gäller på motsvarande sätt att EG-rätten skall tolkas enhetligt inom EES-området. I avtalet har också föreskrivits att bestämmelser i avtalet, om de är identiska med bestämmelser i EG-rätten, vid genomförande och tillämpning skall tolkas i enlighet med sådana relevanta avgöranden av EG-domstolen som har meddelats före dagen för avtalets undertecknande. Svenska domstolar kommer alltså att vara skyldiga att i viss utsträckning beakta EG-domstolens avgöranden. Sedan avtalet nu har trätt i kraft, kommer de vidare att kunna inhämta rådgivande yttranden från en särskild EFTA-domstol.

Av det nu sagda följer att Sverige till följd av EES-avtalet måste se till att den svenska bolagsrätten står i överensstämmelse med EG:s bolagsrätt. Givetvis innebär också ett medlemskap i EU ett sådant krav. I fråga om icke-diskrimineringsprincipen har detta krav redan tillgodosetts genom de nyligen beslutade ändringarna i aktiebolagslagen. Behovet av lagändringar med anledning av de fjärde, sjunde och elfte direktiven, som rör redovisningsfrågor, har behandlats i Redovisningskommitténs nyligen framlagda betänkande Års- och koncernredovisning enligt EG-direktiv (SOU 1994:17) som för närvarande är föremål för remissbehandling. Det åttonde direktivet, som innehåller bestämmelser om behörighet att vara revisor, har behandlats i Revisorskommitténs betänkande Revisorerna och EG (SOU 1993:69). Det sjätte direktivet innehåller bestämmelser om s.k. fission (dvs. delning av bolag) men behöver inte tillämpas annat än i de länder som har bestämmelser om fission. Så är inte fallet i Sverige. Det direktivet saknar därför tills vidare intresse för Sveriges vidkommande. I det följande behandlas de frågor som föranleds av de övriga beslutade direktiven, de ovan nämnda första, andra, tredje och tolfte direktiven. Direktiven finns i *bilaga 8*.

4.3 Principiella huvudpunkter

Sverige har genom EES-avtalet åtagit sig att införa EG:s bolagsrättsliga regler i den svenska rättsordningen. Detta medför att utrymmet för svenska särlösningar av bolagsrättsliga frågor i flera avseenden är begränsat. Det är självfallet så att Sverige lojalt måste uppfylla sina folkrättsliga förpliktelser enligt avtalet. Det finns emellertid också anledning att understryka att harmoniseringen av svensk bolagsrätt med vad som gäller utomlands har ett stort värde i sig och kan komma att få positiv betydelse för utländska företags intresse av att investera i Sverige.

Det bör framhållas att en harmonisering av svensk rätt med EG:s bolags-

rätt inte framtvingar några mera grundläggande förändringar av det svenska regelverket. De svenska bolagsrättsliga bestämmelserna uppvisar redan i dag stora likheter med EG:s bolagsrättsliga regler. Det sammanhänger med att svensk rätt utvecklats under påverkan av annan europeisk rätt. Det bör också framhållas att EG:s bolagsrätt inte utgör någon heltäckande reglering av bolagsrätten. Det är därför enbart på vissa särskilda områden som svenska harmoniseringsåtgärder blir nödvändiga. Dessutom är EG-rätten i flera avseenden så utformad att den lämnar det enskilda landet utrymme att välja den lämpligaste av flera alternativa lösningar. Direktiven ställer ofta endast vissa minimikrav på lagstiftningens utformning och förhindrar i så fall inte nationella särregleringar så länge dessa inte kommer i konflikt med direktivens bestämmelser.

Det är dessutom att märka att EG:s bolagsrättsliga direktiv inte är tillämpliga på alla typer av bolag. Såsom tidigare har nämnts förekommer det, utöver aktiebolaget, en ytterligare bolagsform med begränsat betalningsansvar för delägarna, i Tyskland benämnd *die Gesellschaft mit beschränkter Haftung* och i Frankrike *la société à responsabilité limitée*. I Storbritannien finns endast en bolagsform men denna är i stället indelad i två huvudkategorier, *public companies* och *private companies*. Medan aktiebolag resp. public companies oftast utgörs av större företag med en stor ägarkrets, utmärks den andra bolagsformen resp. private companies som regel av att de är mindre företag med få delägare. Kapital- och fusionsdirektiven är tillämpliga endast på aktiebolaget/public companies.

I svensk rätt förekommer däremot endast en bolagsform utan personligt betalningsansvar för delägaren, aktiebolaget. Varken EES-avtalet eller ett medlemskap i EU innebär någon formell skyldighet för Sverige att införa en ytterligare bolagsform. Med endast en bolagsform skulle emellertid Sverige vara tvunget att tillämpa direktivens samtliga bestämmelser på samtliga aktiebolag. Detta framstår inte som lämpligt. Starka skäl talar därför för att det även i Sverige bör finnas en ytterligare bolagskategori, avsedd främst för de mindre bolagen. Skälen för att det i svensk rätt bör införas en kategoriindelning motsvarande den som finns i Storbritannien och Irland och att de båda kategorierna bör benämnas publika resp. privata aktiebolag kommer att behandlas närmare i avsnitten 5.1 – 5.3.

EG:s kapitaldirektiv – som gäller enbart aktiebolag eller public companies – kräver att ett aktiebolag har ett lägsta aktiekapital om 25 000 europeiska beräkningsenheter (ecu), motsvarande ca 230 000 svenska kr. Redan detta är ett skäl för att se över det nuvarande minimikapitalet enligt svensk rätt, 50 000 kr. Det finns därvid anledning att ställa olika krav på publika och privata bolag. Regeringen kommer att redovisa sin uppfattning i dessa frågor i avsnitten 5.4 och 5.5. De frågor som kan uppkomma om ett bolag av den ena kategorin vill övergå till den andra kategorin kommer att beröras i avsnitt 5.6.

Harmoniseringen av aktiebolagslagen med EG:s bolagsrättsliga direktiv kan i de flesta fall ske genom mindre ändringar av aktiebolagslagen. En mera omfattande omarbetning och översyn av aktiebolagslagen förbereds för närvarande av Aktiebolagskommittén och ligger inte inom ramen för det nu aktuella lagstiftningsärendet. I ett avseende innebär emellertid EG:s regler att

en omfattande omarbetning av regelsystemet måste göras. Det gäller fusionsreglerna. Frågor om fusion behandlas i avsnitt 6. EG-anpassningen ger också anledning att överväga betydelsefulla förändringar i aktiebolagslagens bestämmelser om företrädesrätt vid emission och i bestämmelserna om aktiebolags ställföreträdare. Dessa frågor kommer att behandlas i avsnitten 8 resp. 11.

Härutöver kommer regeringen att ta upp frågor om
- s.k. uppskjuten apport, avsnitt 7,
- nedsättning av aktiekapital, avsnitt 9,
- förvärv av egna aktier m.m., avsnitt 10.
- olovlig vinstutdelning, avsnitt 12,
- utlåning, avsnitt 13,
- frågor om registrering, avsnitt 14,
- ikraftträdande- och övergångsbestämmelser, avsnitt 15.

5 Privata och publika aktiebolag

5.1 Två kategorier aktiebolag

Regeringens förslag: Aktiebolagen delas in i två kategorier, privata och publika aktiebolag.

Kommitténs förslag överensstämmer med regeringens förslag (se betänkandet s. 120 – 122).

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan invändning.

Bakgrund: I alla kontinentaleuropeiska EU-länder finns det vid sidan av aktiebolaget en särskild bolagsform utan personligt ansvar för ägarna.

Som exempel kan nämnas den tyska bolagsformen *die Gesellschaft mit beschränkter Haftung*. Lagstiftningen rörande denna bolagsform ger delägarna betydande möjligheter att i bolagsordningen själva reglera sina inbördes rättigheter och skyldigheter. Antalet delägare är inte begränsat men för överlåtelse av andelar fordras ett domstols- eller notariatförfarande. Detta medför att andelarna inte kan bli föremål för allmän handel på börs eller annan marknadsplats. Minimikapitalet för detta slag av bolag är också lägre än för aktiebolag. Dessa förhållandena gör att denna bolagsform är särskilt ägnad för småföretag med en begränsad delägarkrets. För närvarande uppgår antalet *Gesellschaften mit beschränkter Haftung* till cirka 380 000, medan antalet tyska *Aktiengesellschaften* är endast cirka 2 400.

Bolagsformer motsvarande *die Gesellschaft mit beschränkter Haftung* har införts även i de andra kontinentaleuropeiska EU-staterna.

I Storbritannien och Irland finns inte någon motsvarande bolagsform. I stället indelas aktiebolagen i två kategorier som båda regleras i Companies Act, *public companies* och *private companies*. Bestämmelserna om bolagets organisation och ledning är mindre ingående för *private companies* än för

public companies. För båda bolagskategorierna gäller att aktierna är fritt överlåtbara. Aktier i ett *private company* får emellertid inte inregistreras vid Londonbörsen och ett sådant bolag får inte heller i övrigt vända sig till allmänheten med en inbjudan att teckna eller förvärva aktier. För ett *private company* gäller – till skillnad från ett *public company* – inte något krav på visst minimikapital. Det finns omkring en miljon private companies och cirka 10 000 public companies i Storbritannien.

I samband med inträdet i EG införde Danmark bolagsformen *anpartsselskab*. Syftet var att uppnå en strukturell överensstämmelse med bolagslagstiftningen i övriga EG-länder. *Anpartsselskabet* uppvisar stora likheter med *die Gesellschaft mit beschränkter Haftung*. Det föreskrivna aktiekapitalet är lägre än vad som gäller för *aktieselskab*. Bestämmelserna rörande överlåtelse av andelsbevis är sådana att andelsbevis i praktiken inte kan göras till föremål för allmän handel. Det finns cirka 63 000 anpartsselskab. Antalet aktieselskab uppgår till 28 000.

I Norge och Finland finns i dag – liksom i Sverige – endast en bolagsform där delägarna inte har något personligt ansvar för bolagets förpliktelser. I båda länderna har det emellertid lagts fram förslag om att dela in aktiebolagen i två kategorier, alltså samma principiella lösning som i Storbritannien och Irland. Enligt båda förslagen skall privata aktiebolag karakteriseras bl.a. av att de inte får inbjuda allmänheten till förvärv och teckning av aktier.

I Sverige har frågan om att införa en särskild bolagsform utan personligt ansvar vid sidan av aktiebolagsformen redan tidigare varit föremål för överväganden. 1974 års bolagskommitté föreslog i betänkandet Andelsbolag (SOU 1978:66) att det i en särskild lag skulle införas bestämmelser om andelsbolag. Dessa bestämmelser överensstämde i flera avseenden med bestämmelserna i aktiebolagslagen. För andelsbolag skulle emellertid gälla ett lägre minimikapital. Vidare skulle bolagsmännen få vittgående möjligheter att i bolagsordningen föreskriva begränsningar i fråga om andelarnas överlåtbarhet. En mera obestämd allmänhet skulle inte kunna inbjudas till delägarskap.

Med hänsyn till den kritik som kom att riktas mot bolagskommitténs betänkande lade regeringen emellertid aldrig fram något förslag till bestämmelser om andelsbolag.

Skälen för regeringens förslag: Starka skäl talar för att det nu är tid att komplettera den svenska aktiebolagsrätten med särskilda regler för mindre bolag.

I samtliga EU-länder finns i dag antingen två typer av bolag utan personligt betalningsansvar för delägarna eller två kategorier av aktiebolag. I Finland och Norge har det lagts fram förslag om att införa en kategoriindelning av aktiebolagen. Det ligger ett stort värde i att den svenska aktiebolagslagstiftningen har en struktur som i sina huvuddrag överensstämmer med vad som gäller i de övriga EES-staterna. En likartad lagstiftning i alla EES-länder gör det lättare att ta till vara etableringsfriheten inom EES-området.

Till detta kommer att Sverige har åtagit sig att anpassa sin nationella rättsordning till de krav som ställs i EG:s bolagsrättsliga direktiv. Detta innebär visserligen inte att Sverige är förpliktat att införa en lagstiftning som tillåter två olika typer av bolag utan personligt ekonomiskt ansvar för delägarna.

Om Sverige inte gör det, kommer det emellertid att försvåra EG-anpassningen. Flera av de bolagsrättsliga direktiven gäller enbart för den ena bolagsformen eller bolagskategorin och är särskilt utformade med hänsyn till de krav som kan och bör ställas på sådana bolag. Detsamma kan komma att bli fallet i fråga om framtida, ännu inte beslutade direktiv. Om Sverige väljer att behålla nuvarande regelverk med endast en bolagsform utan någon kategoriindelning, blir det nödvändigt att tillämpa direktivens bestämmelser på samtliga aktiebolag. Detta skulle i många fall vara olämpligt. Det skulle bl.a. leda till att samtliga svenska aktiebolag måste ha ett aktiekapital på motsvarande minst 25 000 ecu.

Vidare kan den pågående svenska översynen av aktiebolagslagstiftningen komma att leda till bedömningen att reglerna om ledning och organisation, aktiers överlåtbarhet m.m. bör skilja sig åt i olika typer av aktiebolag i större utsträckning än vad som i dag är fallet. Med två aktiebolagsformer eller med två kategorier av aktiebolag blir det lättare att i det kommande lagstiftningsarbetet åstadkomma ett mera ändamålsenligt regelverk på aktiebolagsrättens område.

Regeringen delar därför kommitténs och remissinstansernas bedömning att den svenska lagstiftningen bör erbjuda två alternativa bolagstyper utan personligt betalningsansvar för delägarna. Detta kan åstadkommas antingen genom att lagstiftaren skapar en ny bolagsform som regleras i en särskild lag vid sidan av aktiebolagslagen eller genom att man inom ramen för aktiebolagslagen gör skillnad mellan två bolagskategorier. I likhet med kommittén – och i överensstämmelse med vad som synes bli fallet i Norge och Finland – anser regeringen att den senare lösningen är att föredra. Skillnaderna i regleringen av de båda bolagstyperna torde nämligen inte bli så betydande att det motiverar två skilda lagar.

Det är naturligt att regelsystemet utformas så att den ena bolagskategorin kommer att omfatta större bolag med stor spridning på aktierna, medan den andra kategorin omfattar företrädesvis små bolag med ett begränsat antal delägare. I den fortsatta framställningen kommer bolagskategorierna att kallas för publika resp. privata aktiebolag. Frågan om bolagskategoriernas benämningar kommer att behandlas senare. Regeringen återkommer också i följande avsnitt till de närmare kriterierna för gränsdragningen mellan bolagskategorierna.

5.2 Gränsdragningen mellan bolagskategorierna

Regeringens förslag: Gränsdragningen mellan de båda bolagskategorierna görs så att publika men inte privata aktiebolag skall ha rätt att inbjuda allmänheten att teckna eller förvärva aktier och andra värdepapper som bolaget ger ut.

Kommitténs förslag: Överensstämmer med i väsentliga delar med regeringens förslag men har en något annan utformning (se betänkandet s. 121).

Remissinstanserna: Remissinstanserna har i allmänhet tillstyrkt förslaget.

En remissinstans, Sveriges Redovisningskonsulters Förbund, har dock förordat att även andra omständigheter, såsom hög omsättning, stor balansomslutning och många anställda, skall beaktas vid gränsdragningen mellan bolagskategorierna.

Skälen för regeringens förslag: Det är naturligt att gränsen mellan de båda kategorierna dras på ett sådant sätt att reglerna för de publika bolagen i allmänhet kommer att gälla för större företag med stor ägarspridning, medan reglerna för privata bolag kommer att gälla för övriga bolag. Behovet av särskilda regler i fråga om bolagets ledning och organisation är regelmässigt större i fråga om de större bolagen. För mindre bolag med ett begränsat antal delägare kan det å andra sidan ofta vara önskvärt med regler som lämnar ett särskilt stort utrymme för delägarnas egna överenskommelser.

När man tar ställning till vilka närmare kriterier som skall gälla vid gränsdragningen bör man beakta hur frågan har reglerats i andra länder inom EES-området. Intresset av att ge den svenska bolagsrätten en struktur likartad den som finns i andra EES-stater talar för att gränsen mellan de båda kategorierna dras på i huvudsak samma sätt som i andra länder inom EES-området. Här kan noteras att det är utmärkande för ett *Gesellschaft mit beschränkter Haftung* och motsvarande bolagsformer att bolaget i motsats till aktiebolaget (*die Aktiengesellschaft*) inte har möjlighet att vända sig till allmänheten för att skaffa kapital. Vidare kan konstateras att i Storbritannien och Irland har ett *private company* inte rätt att inbjuda allmänheten att teckna eller förvärva aktier i bolaget. Regeringen ansluter sig till kommitténs bedömning att detsamma bör gälla i Sverige. Detta bör komma till uttryck i aktiebolagslagen genom ett förbud för aktiebolag som tillhör den ena bolagskategorin att söka sprida bolagets aktier eller av bolaget utgivna skuldebrev eller optionsbevis till allmänheten. Motsvarande förbud bör gälla för aktieägare i bolaget. Till frågan om den närmare utformningen av förbudet – på vilken Lagrådet har lämnat vissa synpunkter – återkommer regeringen i specialmotiveringen. Det bör emellertid redan nu framhållas att det inte skall vara otillåtet att för kapitalanskaffning vända sig till ett flertal personer. En förutsättning för det bör dock normalt vara att erbjudandet inte riktar sig till allmänheten eller till ett större antal personer. – Utöver förbudet mot spridning till allmänheten bör också gälla ett förbud mot att på börs eller annan organiserad marknasplats bedriva handel med värdepapper som har utgivits av ett privat aktiebolag.

Det är givetvis viktigt att regelsystemet utformas så att det klart och otvetydigt framgår till vilken kategori det enskilda bolaget hör. Det är också väsentligt att bolaget och aktieägarna själva har inflytande över vilket regelsystem som skall gälla för bolaget. Detta medför att det inte är lämpligt att låta gränsdragningen bestämmas av sådana variabla faktorer som Sveriges Redovisningskonsulters Förbund har pekat på. I stället bör det överlämnas till bolagen själva att besluta om vilken bolagskategori de vill tillhöra.

Enligt regeringens mening är det naturligt att uppställa vissa särskilda krav på aktiekapital för den bolagskategori som skall ha rätt att inbjuda allmänheten att teckna eller förvärva aktier eller andra av bolaget utgivna värdepapper. Regeringens närmare överväganden om storleken på aktiekapitalet redovisas i avsnittet 5.4.

Regeringens förslag: De båda bolagskategorierna skall benämnas "publika aktiebolag" och "privata aktiebolag".

I de publika aktiebolagens firma skall ingå antingen beteckningen "publikt aktiebolag" eller förkortningarna "AB" och "(pub)". I de privata aktiebolagens firma skall ingå beteckningen "privat aktiebolag" eller förkortningarna "AB" och "(priv)". Förkortningarna "(pub)" och "(priv)" skall placeras sist i firman.

Kommitténs förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Kommittén har dock föreslagit förkortningarna "pub" och "prb" (se betänkandet s. 122 f).

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan invändning. Åtskilliga remissinstanser har emellertid ansett att det inte är nödvändigt att ge båda bolagskategorierna nya beteckningar och förkortningar. Patent- och registreringsverket och Sveriges Advokatsamfund har sålunda uttalat att endast de bolag som motsvarar *public companies* skall behöva ändra firma. Sveriges Industriförbund, Svenska Arbetsgivareföreningen, Grossistförbundet m.fl har i stället hävdat att enbart bolag som tillhör den andra bolagskategorin skall tvingas byta beteckning. Företagarnas Riksorganisation har menat att ingen av bolagskategorierna bör tvingas ändra beteckning. Några remissinstanser har förordat andra förkortningar.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nu gällande regler måste det av ett aktiebolags firma framgå att det är fråga om ett aktiebolag. Om aktiebolagen indelas i två kategorier är det rimligt att kategoriindelningen kommer till uttryck i bolagens beteckningar och firma. I kapitaldirektivet uppställs också ett krav av sådant slag. Enligt artikel 1 skall sålunda namnet på sådana bolag som omfattas av direktivet innehålla eller åtföljas av en beteckning som skiljer sig från den som föreskrivs för andra bolagsformer. I publicitetsdirektivet, artikel 4, föreskrivs dessutom att brev och orderblanketter skall ange bl.a. bolagets form. Bestämmelsen gör det naturligt att det i själva firman ingår en uppgift om vilken bolagskategori bolaget tillhör.

Skillnaden mellan aktiebolag av den ena och den andra kategorin kan markeras genom att bolag i *båda kategorierna* åsätts en särskild benämning i vilken ordet "aktiebolag" (eller motsvarande förkortning) ingår och kompletteras av ett för kategorin specifikt ord, t.ex. "publikt" och "privat". Ett alternativ är att åsätta endast bolag av *den ena kategorin* en sådan särskild benämning, medan bolag av den andra kategorin kallas rätt och slätt "aktiebolag".

Ett flertal remissinstanser har förordat det senare alternativet. Skälen för en sådan ordning torde ligga främst i de olägenheter som en firmaändring innebär. Firmaändringen medför kostnader för omregistrering. Den kan också orsaka andra kostnader för bolagen, t.ex. för byte av firmamärken och skyltar. Det skulle alltså i och för sig vara önskvärt om skyldigheten att byta

firma kunde begränsas till enbart bolag i den ena kategorin. Det kan anmärkas att det i Finland framlagda förslaget till aktiebolagslag innebär att enbart de bolag som motsvarar *public companies* får en särskild beteckning ("publika aktiebolag"), medan de privata aktiebolagen föreslås få enbart benämningen "aktiebolag".

Enligt regeringens mening är det emellertid inte lämpligt med en ordning där den svenska motsvarigheten till *public companies* och *die Aktiengesellschaft* åsätts en särskild beteckning men andra aktiebolag kallas bara "aktiebolag". Det skulle nämligen innebära att begreppet "aktiebolag" i Sverige kom att användas för att beteckna bolag som tillhör den mindre aktiebolagsformen (dvs. motsvarigheten till *private companies* och *die Gesellschaft mit beschränkter Haftung*), medan man på kontinenten använder begreppet för att beteckna bolag av den större aktiebolagsformen (*aktieselskabet, die Aktiengesellschaft, la società per azioni* m.m.). Detta skulle vara systematiskt olyckligt och ägnat att leda till missförstånd.

Det är emellertid inte heller lämpligt med en ordning där den svenska motsvarigheten till *public companies* och *die Aktiengesellschaft* benämns endast "aktiebolag", medan bolag av den andra kategorin åsätts en särskild beteckning. Detta skulle nämligen detta stämma mindre väl överens med den tidigare nämnda föreskriften i kapitaldirektivet, artikel 1. Den bestämmelsen innebär att beteckningen på ett "public company" skall skilja sig från beteckningen på andra bolagskategorier. Att beteckna bolag som tillhör denna bolagskategori med endast ordet "aktiebolag" uppfyller inte detta krav, eftersom även den svenska motsvarigheten till *private companies* kommer att utgöra ett aktiebolag.

Regeringen anser det överhuvudtaget vara mycket angeläget att bolagens beteckningar på ett tydligt sätt ger uttryck för vilken kategori det enskilda bolaget tillhör. En ordning där endast bolag av den ena kategorin åsätts en särskild beteckning, medan bolag i den andra kategorin benämns enbart "aktiebolag" kan inte anses uppfylla kravet på tydlighet. En sådan ordning skulle dessutom på ett olyckligt sätt ge begreppet "aktiebolag" en dubbel betydelse. I vissa sammanhang skulle det sålunda beteckna enbart bolag i den ena kategorin och i andra sammanhang skulle det utgöra en sammanfattande benämning på bolag i båda kategorierna.

Slutsatsen av det hittills anförda är att båda kategorierna av bolag bör ges särskilda beteckningar och att dessa beteckningar skall återfinnas i bolagens firma.

För den svenska motsvarigheten till *public companies* har kommittén föreslagit benämningen "publikt aktiebolag". Under remissbehandlingen har det inte riktats någon erinran mot kommitténs förslag. Mot förslaget kan visserligen invändas att ordet publik har en något ålderdomlig prägel och inte används i modern vardagsprosa. De alternativa benämningar som är tänkbara, "allmänna aktiebolag" eller "offentliga aktiebolag", kan emellertid lätt föranleda missförstånd om bolagskategorins art och framstår därför som mindre lämpliga. Regeringen ansluter sig därför till kommitténs förslag.

För de publika aktiebolagen har kommittén föreslagit en förkortning som enbart består av bokstäverna *pub*. I likhet med några remissinstanser anser regeringen emellertid att enbart dessa bokstäver utgör en mindre lämplig

förkortning. Ordet "pub" förekommer redan i några bolags firmor. Förkortningen saknar vidare anknytning till den i dag vedertagna förkortningen för aktiebolag, AB. Det är önskvärt att den nya förkortningen har en sådan anknytning. En förkortning, som uppfyller detta kriterium och som har förordats av en remissinstans, är *PAB*. I Finland har föreslagits att publika aktiebolag skall ha denna förkortning. Enligt regeringens mening är dock även denna förkortning mindre lämplig. Regeringen förordar nämligen att den andra kategorin av bolag benämns privata aktiebolag. Förkortningen *PAB* är mot den bakgrunden inte tillräckligt klargörande.

I stället bör den nuvarande förkortningen *AB* behållas men kompletteras med en efterföljande förkortning *(pub)*. Därigenom framhävs tydligt att det är fråga om ett publikt aktiebolag. En sådan förkortning är dessutom lätt att applicera på den i dag använda firman och firmaändringen torde därför medföra endast begränsade olägenheter för bolaget.

Vad gäller den svenska motsvarigheten till *private companies* har kommittén förordat beteckningen "privat aktiebolag".

En remissinstans, Patent- och registreringsverket, har mot den föreslagna beteckningen invänt att den ger associationer till att bolaget ägs enbart av privatpersoner. Verket har i stället förordat benämningen "begränsat aktiebolag". Enligt regeringens mening torde emellertid benämningen "privat aktiebolag" inte föranleda några särskilda olägenheter. Det är en fördel om vi i Sverige använder beteckningar som stämmer överens med dem som används i andra länder med motsvarande kategoriindelning, dvs. Storbritannien och Irland. Även i det norska förslaget används beteckningen "privat aktiebolag". Regeringen föreslår alltså att bolag som tillhör denna kategori får beteckningen "privat aktiebolag".

Kommittén har föreslagit att de privata aktiebolagen ges förkortningen "prb". Regeringen anser – i likhet med ett par remissinstanser – att en sådan förkortning innebär en viss risk för förväxling med förkortningen för publika bolag, (pub). Förkortningen för de privata aktiebolagen bör i stället vara AB kompletterat med "(priv)" sist i firman.

En ändring av firma kan, som tidigare har nämnts, vara förenad med vissa kostnader, bl.a. kostnader för själva omregistreringen. För att dessa kostnader skall kunna minimeras föreslår regeringen särskilda övergångsbestämmelser om ändring av firma i samband med att kategoriindelningen börjar tillämpas. Detta kommer att behandlas i avsnitt 15.

5.4 Minsta aktiekapital för de publika aktiebolagen

Regeringens förslag: Aktiekapitalet i de publika aktiebolagen skall uppgå till minst 500 000 kr.

Kommitténs förslag: Kommittén har föreslagit att aktiekapitalet i publika aktiebolag skall uppgå till minst en miljon kr (se betänkandet s. 124 – 129).

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt kommitténs förslag eller lämnat det utan invändning, i några fall med tillägget att lägsta till-

låtna aktiekapital snarast bör sättas högre än en miljon kr. Andra remissinstanser, däribland Konkurrensverket, Landsorganisationen, Företagarnas Riksorganisation och Aktiefrämjandet, har förordat att lägsta tillåtna aktiekapital bestäms till 500 000 kr.

Bakgrund: Enligt 1895 års aktiebolagslag skulle ett aktiebolag ha ett aktiekapital om minst 5 000 kr. Denna bestämmelse gällde oförändrad fram till år 1973, då lägsta tillåtna aktiekapital höjdes till 50 000 kr.

I EG:s kapitaldirektiv – som endast gäller för *public companies*, *die Aktiengesellschaft* och motsvarande bolagstyper – föreskrivs att medlemsstaternas lagstiftning skall föreskriva att ett kapital om minst 25 000 ecu måste tecknas för att ett bolag skall få bildas eller få tillstånd att börja sin verksamhet (artikel 6.1). Rådet skall vart femte år överväga och vid behov ändra beloppets storlek (artikel 6.3). Aktiekapitalet får normalt inte sättas ned under det angivna minimikapitalet (artikel 34).

I de olika medlemsstaternas lagstiftning föreskrivs som regel att ett aktiebolag skall ha ett högre aktiekapital än vad direktivet kräver. För ett tyskt Aktiengesellschaft gäller sålunda i dag att aktiekapitalet måste uppgå till minst 100 000 mark. I ett brittiskt public company måste "the authorised capital" uppgå till åtminstone 50 000 pund. För ett danskt aktieselskab är motsvarande belopp 500 000 danska kr. Det norska förslaget till ny aktiebolagslagstiftning innebär att aktiekapitalet i ett offentligt aksjeselskab skall uppgå till minst en miljon norska kr. I det motsvarande finska förslaget anges lägsta tillåtna aktiekapital för publika bolag till 500 000 mark.

Skälen för regeringens förslag: En anpassning av den svenska lagstiftningen angående publika aktiebolag till kapitaldirektivets bestämmelser fordrar att aktiekapitalet i sådana bolag uppgår till ett belopp som minst motsvarar 25 000 ecu.

Det finns också andra skäl för att de publika aktiebolagen bör ha ett förhållandevis högt aktiekapital.

Det som kommer att skilja publika aktiebolag från privata aktiebolag är rätten att vända sig till allmänheten med inbjudan om att teckna eller förvärva aktier eller andra av bolaget utgivna värdepapper. De publika aktiebolagens aktier skall kunna bli föremål för allmän handel, medan möjligheterna till handel med aktier i privata aktiebolag kommer att vara begränsade. Det bör krävas ett särskilt högt aktiekapital i aktiebolag vars aktier är avsedda att spridas till allmänheten. Ett högt aktiekapital underlättar en väl fungerande handel med bolagets aktier hos allmänheten. Ofta kan det rentav vara en förutsättning för en fungerande aktiemarknad att bolaget har en ordentlig kapitalbas och ett förhållandevis stort antal aktier som kan bli föremål för handel.

Kraven på ett särskilt högt aktiekapital för bolag vars aktier är föremål för allmän handel kommer redan i dag till uttryck i de bestämmelser som gäller för börsverksamhet. Enligt 5 kap. 1 § lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet får inregistrering av fondpapper vid börs ske endast om det finns förutsättningar för en ändamålsenlig börshandel med fondpapperen. Bland de krav som i dag uppställs för att ett aktiebolag skall få registreras på OTC-listan vid Stockholms Fondbörs AB finns bl.a. vissa krav på visst minsta aktiekapital.

Det kan vidare konstateras att också icke börsnoterade bolag, vars aktier är föremål för allmän handel eller har en sådan spridning att det finns förutsättningar för en sådan handel, som regel har ett betydande aktiekapital. Enligt vad kommittén har redovisat uppgår aktiekapitalet i dessa bolag – med några få undantag – till över två miljoner kr.

Önskemålet om att aktiebolag vars aktier kan bli föremål för allmän handel har en ordentlig kapitalbas måste emellertid vägas mot andra hänsyn. Hit hör intresset av att underlätta kapitalanskaffningen för små och medelstora företag och främja företagens möjligheter att konkurrera internationellt.

Det är sålunda inte önskvärt att egenskapen av publikt aktiebolag – och den därmed följande rätten att vända sig till allmänheten för att sprida bolagets aktier – förbehålls enbart de allra största aktiebolagen med mycket högt aktiekapital. Det är angeläget att också medelstora och något mindre bolag får möjlighet att använda sig av nyemissioner till allmänheten som medel för att skaffa ytterligare riskkapital till företagen. Mindre nyemissioner torde visserligen kunna genomföras utan att detta kommer i konflikt med det föreslagna förbudet för de privata aktiebolagen att sprida aktier eller andra värdepapper till allmänheten. När det gäller något större aktiebolag kan emellertid införskaffandet av nytt riskkapital genom nyemission förutsätta att aktierna erbjuds allmänheten. Dessa aktiebolag måste därför ha möjlighet att besluta om övergång till publikt aktiebolag. Minimikapitalet för publika aktiebolag får inte sättas så högt att sådana beslut omöjliggörs.

Även konkurrensaspekter bör vägas in. Företagens möjligheter att anskaffa riskkapital på marknaden påverkar deras möjligheter att konkurrera med företag i andra länder. Det är därför väsentligt att det inte uppställs strängare kapitalkrav för svenska aktiebolag än vad som gäller för deras utländska konkurrenter.

Vid den avvägning mellan olika intressen som sålunda måste göras bör särskilt framhållas att den hittills gällande ordningen, där även mindre aktiebolag har haft möjlighet att vända sig till allmänheten för kapitalanskaffning, inte synes ha föranlett några allvarliga olägenheter. Det framstår mot den bakgrunden inte som motiverat att ställa så höga krav på aktiekapitalets storlek som kommittén har gjort. Regeringen föreslår i stället att det lägsta tillåtna aktiekapitalet för publika aktiebolag sätts till 500 000 kr. En annan sak är att det även i fortsättningen kan vara motiverat att i de bestämmelser som reglerar handel på börs och auktoriserade marknadsplatser uppställa särskilda krav på bl.a. aktiekapital som förutsättning för sådan handel.

5.5 Minsta aktiekapital för de privata aktiebolagen

Regeringens förslag: Ett privat aktiebolag skall ha ett aktiekapital om minst 100 000 kr.

Kommitténs förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se betänkandet s. 124 – 129).

Remissinstanserna: Advokatsamfundet och Juridiska fakultetsnämnden

vid Stockholms universitet har avstyrkt en höjning av det nuvarande minimikapitalet, 50 000 kr. Landsorganisationen har ifrågasatt om inte ändringen kan anstå till senare. Bl.a. Finansinspektionen, Svenska Bankföreningen, Sveriges Industriförbund, Svenska Arbetsgivareföreningen och Företagarnas Riksorganisation har tillstyrkt förslaget, men Företagarnas Riksorganisation har tillagt att en nödvändig förutsättning för en höjning av det nuvarande minimikapitalet är att skattereglerna för företagare ändras. Även Patent- och registreringsverket har tillstyrkt förslaget men endast under förutsättning att ett av verket framlagt förslag om att aktiekapitalet till viss del skall hållas spärrat genomförs. Bland annat Hovrätten för Övre Norrland, Riksåklagaren och Ackordscentralen har ansett att lägsta aktiekapital bör sättas till 200 000 kr.

Bakgrund: Såsom har nämnts i föregående avsnitt höjdes år 1973 lägsta tillåtna aktiekapital från 5 000 kr till 50 000 kr. Lagstiftaren motiverade höjningen med att det är nödvändigt med en betydande kapitalinsats för att de som står bakom bolaget och skall svara för rörelsen skall kunna uppfylla förpliktelser mot anställda, det allmänna och andra borgenärer. Om en företagare inte är beredd eller i stånd att göra en sådan kapitalinsats, borde han inte tillåtas använda aktiebolagsformen utan vara hänvisad till någon annan företagsform där han personligen svarar för företagets förbindelser (se prop. 1973:93 s. 85 f.).

De aktiebolag vars aktiekapital vid de nya bestämmelsernas ikraftträdande understeg 50 000 kr medgavs en särskild övergångstid. Denna övergångstid kom att utsträckas i flera omgångar och kom därigenom att gälla till utgången av år 1981. De bolag som vid slutet av övergångstiden inte hade höjt sitt aktiekapital eller trätt i likvidation avfördes ur aktiebolagsregistret.

Flertalet svenska aktiebolag har i dag ett aktiekapital som motsvarar det lägsta tillåtna, 50 000 kr. Kommittén har redovisat att 217 000 av de 282 000 aktiebolag, som fanns registrerade i februari 1992, hade ett aktiekapital på endast 50 000 kr.

De bestämmelser om aktiekapital som finns i kapitaldirektivet och för vilka har redogjorts i föregående avsnitt är inte tillämpliga på ett *Gesellschaft mit beschränkter Haftung* och motsvarande bolagsformer och inte heller på ett *private company*. Krav på ett minsta tillåtna aktiekapital följer däremot i vissa fall av tillämplig nationell lagstiftning. Ett tyskt *Gesellschaft mit beschränkter Haftung* måste ha ett andelskapital om 50 000 mark. För danska *anpartsselskab* gäller att andelskapitalet inte får understiga 200 000 kr. För ett brittiskt *private company* finns över huvud taget inte något krav på minsta insatskapital.

Skälen för regeringens förslag: Anpassningen till EG:s bolagsrättsdirektiv gör det i och för sig inte nödvändigt att höja gränsen för lägsta tillåtna aktiekapital i de privata aktiebolagen, eftersom kapitaldirektivet inte kommer att vara tillämpligt på sådana bolag. Det är likväl tid att se över bestämmelserna om lägsta tillåtna aktiekapital i privata aktiebolag.

Delägarna i ett aktiebolag är i princip inte personligen betalningsansvariga för bolagets skulder. Borgenärerna måste därför – till den del de inte har skaffat särskild säkerhet i form av pant eller borgen – hålla sig till bolagets förmögenhet för att få ut sina fordringar. Syftet med bestämmelserna om ak-

tiekapital är att skydda borgenärerna, att garantera att det verkligen skapas en bolagsförmögenhet och att denna behålls inom bolaget. Regelsystemet i 2 kap. aktiebolagslagen avser att garantera att de som har tecknat aktier i bolaget före bolagets registrering tillskjuter ett belopp som minst motsvarar aktiekapitalet, antingen i form av kontanta medel eller i form av annan egendom än pengar (apportegendom). Tillskjutna kontanta medel skall före bolagets registrering sättas in på bankkonto. Apportegendomen skall enligt intyg av revisor ha det värde som den har åsatts och kunna vara till nytta för bolaget. Bestämmelserna i 12 kap. aktiebolagslagen om vinstutdelning förhindrar bolaget att betala ut medel motsvarande bolagets bundna kapital, till vilket bl.a. aktiekapitalet hör, till aktieägarna. Vidare innehåller 13 kap. aktiebolagslagen bestämmelser som föreskriver att bolaget under vissa förhållanden är skyldigt att träda i likvidation om dess egna kapital understiger aktiekapitalet. Sammantagna bidrar dessa och andra bestämmelser i lagen till att skydda bolagsförmögenheten för fordringsägarnas räkning.

En höjning av gränsen för lägsta tillåtna aktiekapital skulle därför innebära en förstärkning av skyddet för borgenärerna. Detta skulle i sin tur komma bolagen själva till del, eftersom det under sådana förhållanden kan antas bli lättare för bolagen att erhålla för rörelsen nödvändig kredit. Till detta kommer att en väsentlig höjning av aktiekapitalet skulle kunna bidra till att motverka det missbruk av aktiebolagsformen för olika slag av ekonomisk brottslighet som ibland har förekommit. Dessa omständigheter talar för att det lägsta tillåtna aktiekapitalet nu bör höjas.

Det krav på aktiekapital som lades fast år 1973 motsvarar i dagens penningvärde mer än 200 000 kr. Det kan förefalla följdriktigt att höja kravet på aktiekapital så att det kommer att ligga på den nivån. Detta skulle innebära ett lägsta aktiekapital på mer än 200 000 kr.

Det finns emellertid omständigheter som talar mot en så kraftig höjning av aktiekapitalet. Till att börja med kan konstateras att aktiekapitalets storlek inte är ensamt avgörande för borgenärernas skydd. I själva verket utgör ofta ett aktiekapital på 100 000 kr – 200 000 kr ett otillräckligt skydd när bolaget råkar i ekonomiskt trångmål. På grund därav fordrar borgenärerna regelmässigt att en företagare som driver verksamhet i ett mindre aktiebolag lämnar personlig säkerhet. I sådana fall innebär en höjning av aktiekapitalet inte alltid någon verklig förstärkning av borgenärernas skydd.

Enligt regeringens mening torde inte heller det missbruk av aktiebolagsformen som ibland förekommer i någon avgörande utsträckning kunna motverkas genom en höjning av aktiekapitalet. Här är det i stället av större betydelse hur aktiekapitalet skyddas. Nuvarande regler innehåller t.ex. inte några kontrollmekanismer som förhindrar att ett belopp som har satts in på bolagets bankkonto före registrering omedelbart tas ut därifrån och används för annan verksamhet. Patent- och registreringsverket har föreslagit att man för att förhindra vissa förekommande missbruk bör införa bestämmelser om att viss del av aktiekapitalet skall låsas på bankkonto under de första åren av bolagets verksamhet. Enligt regeringens mening saknas det tillräckligt underlag för att i det här lagstiftningsärendet ta upp detta förslag till närmare övervägande. Klart är dock att en kraftig höjning av aktiekapitalet inte är

någon garanti mot att aktiebolagsformen missbrukas för t.ex. ekonomisk brottslighet.

Det finns också anledning att befara att en kraftig höjning av aktiekapitalet skulle innebära betydande svårigheter för de mindre aktiebolagen vad gäller införskaffande av ytterligare kapital. Det skulle dessutom försvåra etablering av nya företag. Detta skulle vara särskilt olyckligt i det ekonomiska läge som för närvarande råder.

Regeringen har – med beaktande av vad som nu har anförts – stannat för att föreslå att de privata bolagen skall ha ett aktiekapital på minst 100 000 kr. En sådan bestämmelse kan visserligen medföra att företagare som inte har möjlighet att anskaffa ytterligare kapital tvingas gå över till andra företagsformer, handelsbolag eller enskild firma. Företagare som har bedrivit verksamheten i dessa företagsformer har hittills arbetat under skatteregler som i flera avseenden varit mindre förmånliga än de som gäller för aktiebolag. Riksdagen har emellertid nyligen beslutat om ändrad företagsbeskattning (se prop. 1993/94:50, bet. 1993:SkU15, rskr. 1993/94:108) som ger enskilda näringsidkare och handelsbolag skatteregler som är mer likvärdiga med reglerna för enmansaktiebolag.

För att underlätta för de befintliga bolagen att skaffa det ytterligare kapital som den föreslagna höjningen kräver bör den nya bestämmelsen om lägsta tillåtna aktiekapital gälla för de befintliga aktiebolagen först efter en treårig övergångsperiod. Denna fråga kommer att tas upp i avsnitt 15.

5.6 Byte av bolagskategori

Regeringens förslag: Ett aktiebolag som tillhör den ena bolagskategorin skall med bibehållen juridisk identitet kunna omvandlas till aktiebolag av den andra kategorin.

För att ett publikt aktiebolag skall bli privat skall krävas ett beslut av bolagsstämman. Ett sådant beslut skall vara giltigt endast om det har biträtts av samtliga på stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna.

Även för att ett privat aktiebolag skall bli publikt skall krävas ett beslut av bolagsstämman. Ett sådant beslut skall för att vara giltigt ha biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

Kommitténs förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se betänkandet s. 129 och 130).

Remissinstanserna: Kommitténs förslag om vad som skall krävas för övergång från publikt till privat bolag har tillstyrkts eller lämnats utan invändning av flertalet remissinstanser. Advokatsamfundet har emellertid ansett att majoritetskravet bör sättas något lägre än vad kommittén har föreslagit.

Remissinstanserna har tillstyrkt eller lämnat utan invändning förslaget om det majoritetskrav som skall gälla vid övergång från privat till publikt bolag.

Ett flertal remissinstanser, bl.a. Svenska Bankföreningen, Sveriges Indu-

striförbund, Sveriges Arbetsgivareförening och Företagarnas Riksorganisation, har framfört önskemål om att lagstiftningen utformas så att privata aktiebolag får möjlighet att sprida aktier och andra värdepapper till en vidare krets i samband med övergången till publikt aktiebolag.

Skälen för regeringens förslag: I de stater som har två bolagsformer utan personligt betalningsansvar för delägarna är det möjligt att gå över från den ena bolagsformen till den andra. Motsvarande gäller i de länder där aktiebolagen indelas i två kategorier. Ett tyskt *Aktiengesellschaft* kan sålunda omvandlas till ett *Gesellschaft mit beschränkter Haftung* och ett brittiskt *public company* kan omvandlas till ett *private company*. En övergång kan också ske i motsatt riktning. Vid ett sådant byte av bolagsform eller bolagskategori anses bolaget behålla sin rättssubjektivitet och förblir alltså en och samma juridiska person.

Regeringen anser att denna ordning bör gälla även i Sverige. Det bör sålunda vara möjligt för ett bolag av den ena kategorin att gå över till den andra bolagskategorin. Vid en sådan övergång bör bolaget behålla sin tidigare identitet. Kategoribytet innebär då inte någon förmögenhetsöverföring eller något gäldenärsbyte. Detta medför i sin tur att borgenärernas medgivande till övergången inte behöver inhämtas.

Det är emellertid klart att ett byte av bolagskategori måste omgärdas med regler som ger aktieägarna och borgenärerna ett rimligt skydd. Ett beslut om övergång från den ena till den andra kategorin bör därför kunna fattas enbart av bolagsstämman och endast med kvalificerad majoritet. Beslutet bör vidare inte få verkan förrän det har offentliggjorts genom registrering i aktiebolagsregistret. En förutsättning för sådan registrering bör vara att kategoribytet kommer till uttryck i bolagets firma.

För den enskilde aktieägaren kan det vara av stor betydelse om bolaget är ett publikt eller ett privat aktiebolag. Aktier i ett publikt aktiebolag kommer att kunna vara föremål för handel på aktiemarknaden. Någon möjlighet till sådan handel kommer inte att finnas för aktier i privata aktiebolag. Ett beslut att ett publikt aktiebolag skall bli privat kan därför få till följd att aktiens värde minskar väsentligt. Detta är skälet till att kommittén har föreslagit att det för ett sådant beslut skall behövas en synnerligen kraftig majoritet, nämligen att beslutet skall ha biträtts av samtliga på stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna.

Advokatsamfundet har riktat vissa invändningar mot kommitténs förslag i denna del. Samfundet har påpekat att redan ett beslut i ett börsnoterat aktiebolag att bolagets aktier inte längre skall vara noterade på börsen kan leda till en motsvarande försämring av aktiernas värde. Ett sådant beslut kan fattas av styrelsen eller – med enkel majoritet – av bolagsstämman. Samfundet har också menat att den av kommittén föreslagna majoritetsregeln i praktiken torde innebära att en övergång från den publika till den privata bolagskategorin kan komma till stånd endast om en aktieägare köper upp 90 procent av aktierna i bolaget.

Regeringen ansluter sig emellertid – i likhet med flertalet remissinstanser – till kommitténs förslag. Många aktieägare i publika aktiebolag torde ha förvärvat sina aktier som en form av investering i värdepapper. En viktig förutsättning för förvärvet kan då antas ha varit att aktierna förblir omsätt-

ningsbara. Ett beslut om att ett publikt aktiebolag skall bli privat torde – i långt större utsträckning än ett beslut om att avregistrera bolaget från börsen – begränsa omsättningsbarheten och därigenom minska aktiernas värde. Mot denna bakgrund får skyddet för minoritetsaktieägarna anses kräva att beslut av det aktuella slaget enbart kan fattas med synnerligen kvalificerad majoritet.

Även ett beslut om övergång från privat aktiebolag till publikt aktiebolag kan vara av avsevärd betydelse för den enskilde aktieägaren. Övergången leder dessutom till att delvis andra regler kommer att bli tillämpliga på bolaget. Det är därför rimligt att det för ett beslut om en sådan övergång skall krävas minst samma majoritet som normalt fordras för ett beslut om ändring i bolagsordningen, nämligen två tredjedelar av rösterna och de på stämman företrädda aktierna.

En särskild fråga är om ett privat aktiebolag som önskar bli publikt skall kunna skaffa det för ett publikt aktiebolag nödvändiga aktiekapitalet genom att emittera aktier på värdepappersmarknaden. Kommittén har övervägt denna fråga och har därvid kommit till uppfattningen att en sådan emission inte bör vara tillåten bl.a. därför att det skulle skapa osäkerhet om gränsdragningen mellan de två bolagskategorierna.

Svenska Bankföreningen och Svenska Fondhandlareföreningen har under remissbehandlingen hävdat en annan uppfattning. Föreningarna har sålunda ansett att privata aktiebolag bör ha möjlighet att i samband med byte av bolagskategori vända sig till kapitalmarknaden för att anskaffa kapital. Sveriges Industriförbund och Företagarnas Riksorganisation har uttryckt liknande uppfattningar.

Regeringen delar kommitténs uppfattning att en sådan ordning som de angivna remissinstanserna har förespråkat skulle skapa osäkerhet om gränsdragningen mellan de båda kategorierna. Ett privat aktiebolag skulle genom att besluta om övergång till publikt aktiebolag utan att därefter låta registrera beslutet kunna kringgå förbudet för privata aktiebolag att söka sprida aktier och andra värdepapper till allmänheten. För att förhindra sådana kringgående skulle det vara nödvändigt att i regelverket bygga in förhållandevis komplicerade kontroll- och sanktionsbestämmelser. Såvitt har framkommit i lagstiftningsärendet innehåller bolagsrätten i andra länder inte några bestämmelser av det slag som de nämnda remissinstanserna har förordat.

Det är också tveksamt om det finns något praktiskt behov av den ordning som har föreslagits under remissbehandlingen. Regeringens förslag innebär att lägsta aktiekapital för ett publikt aktiebolag kommer att vara 500 000 kr. Det fordras därför inte något mera betydande kapitaltillskott för att nå upp till det aktiekapital som ett publikt aktiebolag måste ha. De privata aktiebolagen kommer visserligen att vara förhindrade att vända sig till allmänheten för att få det nödvändiga kapitaltillskottet. Men de kommer även i fortsättningen att kunna rikta inbjudan om aktieteckning m.m. till en krets bestående av ett flertal personer. Det finns mot denna bakgrund knappast anledning att anta att det kommer att uppstå några egentliga svårigheter för utvecklingsbara privata aktiebolag att anskaffa kapital motsvarande ett ak-

tiekapital om 500 000 kr. Regeringen ansluter sig därför i denna del till kommitténs förslag.

En ytterligare fråga är på vilket sätt dagens aktiebolag vid lagens ikraftträdande skall "slussas in" i den nya kategoriindelningen. Denna fråga kommer att beröras i avsnitt 15.

5.7 Sanktioner mot olovlig inbjudan till allmänheten

Regeringens förslag: Den som uppsåtligen bryter mot förbudet för privata aktiebolag att sprida aktier till allmänheten skall kunna dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Kommitténs förslag: Kommittén har lämnat samma förslag. Kommittén har härutöver föreslagit att vid en överträdelse av det aktuella förbudet skall teckning eller avtal om förvärv som kommer till stånd på grund av inbjudan till allmänheten vara ogiltigt (se betänkandet s. 123 och 124).

Remissinstanserna: Förslaget om straffrättslig påföljd har tillstyrkts eller lämnats utan invändning. Flertalet av de remissinstanser som har yttrat sig över kommitténs förslag om att teckning och förvärv skall vara ogiltiga har avstyrkt det, däribland Hovrätten för Övre Norrland, Finansinspektionen, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Sveriges Industriförbund och Sveriges Advokatsamfund. Andra remissinstanser, såsom Kammarrätten i Stockholm, Patent- och registreringsverket och Svenska Bankföreningen, har däremot tillstyrkt förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Det är givetvis väsentligt att den gräns som dras mellan publika och privata aktiebolag respekteras. Det är därför nödvändigt att ha verksamma sanktioner mot överträdelser av förbudet för privata aktiebolag att söka sprida aktier och andra värdepapper till allmänheten. Om det saknas sådana sanktioner, finns det en risk för att andra EES-stater ifrågasätter Sveriges vilja att anpassa sig till EG:s bolagsrättsliga regler.

Detta motiverar att man knyter en straffbestämmelse till förbudet. Kommittén har såsom skäl för att utöver den straffrättsliga sanktionen föreslå en ogiltighetspåföljd uttalat att tidigare erfarenheter ger vid handen att straffbestämmelser inte är helt effektiva när det gäller överträdelser av detta slag. Flera remissinstanser har emellertid varit kritiska mot denna delen av kommitténs förslag. De har påpekat att en ogiltighetspåföljd drabbar också en godtroende förvärvare. Juridiska fakultetsnämnden har också understrukit att ogiltighet är en inflexibel och långtgående påföljd med i det här sammanhanget outredda effekter. Det har även påpekats att EG:s direktiv inte ställer några krav på en sådan påföljd samt att man i de förslag som har lagts fram i Norge och Finland inte har föreslagit någon påföljd av detta slag.

Enligt regeringens mening är det inte lämpligt med en ogiltighetspåföljd vid överträdelser av det aktuella slaget. En generell ogiltighetsbestämmelse skulle inte i första hand drabba den som har överträtt förbudet utan i stället dennes godtroende motpart, alltså aktietecknaren eller förvärvaren, eller en

förvärvare i ett senare led. Ett par remissinstanser har pekat på möjligheten att göra giltigheten beroende av motpartens goda tro. Även en sådan ordning skulle emellertid kunna få olämpliga effekter och leda till osäkerhet rörande giltigheten av omsatta aktier. Starka skäl talar alltså mot den av kommittén föreslagna bestämmelsen om ogiltighet. Regeringen kan inte heller se att den är nödvändig för att upprätthålla respekten för förbudet för privata aktiebolag att vända sig till allmänheten för kapitalanskaffning. Det får anses tillräckligt med en straffrättslig påföljd.

6 Fusion

6.1 Huvuddragen i fusionsförfarandet

Regeringens förslag: För såväl publika som privata aktiebolag skall gälla nya fusionsregler som innebär i huvudsak följande.

Före en fusion skall det upprättas en fusionplan. Planen skall granskas av bolagens revisorer samt registreras, kungöras och under viss tid hållas tillgänglig för aktieägarna. Den skall därefter underställas bolagsstämman i överlåtande bolag och, i vissa fall, bolagsstämman i det övertagande bolaget. När planen har godkänts, skall bolagen hos Patent- och registreringsverket ansöka om tillstånd att verkställa den. Verket skall kalla överlåtande bolags borgenärer och, i vissa fall, det övertagande bolagets borgenärer. Om ansökan inte bestrids, skall verket normalt lämna tillstånd. Om någon borgenär bestrider ansökan, skall verket i stället överlämna ärendet till tingsrätten för prövning. Om tillstånd till verkställande av fusionsplanen ges, skall det övertagande bolaget anmäla detta tillsammans med nödvändiga följdbeslut för registrering. Fusionen fullbordas i och med registreringen.

Kommitténs förslag: Överensstämmer i väsentliga delar med regeringens förslag. Kommittén har dock föreslagit att frågan om tillstånd att verkställa fusionsplanen alltid skall handläggas av tingsrätten (se betänkandet s. 139 – 142, 336 och 337).

Remissinstanserna: Remissinstanserna har i huvudsak tillstyrkt att fusionsreglerna ändras. I några speciella frågor – som behandlas i senare avsnitt – har de lämnat särskilda synpunkter. Patent- och registreringsverket har förordat att de nuvarande fusionsreglerna behålls för de privata aktiebolagen.

Bakgrund: Fusion i aktiebolagsrättslig mening innebär att ett aktiebolag (det överlåtande bolaget) går upp i ett annat aktiebolag (det övertagande bolaget). Detta sker enligt gällande rätt genom att det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övergår på det övertagande bolaget, varefter det överlåtande bolaget upplöses utan likvidation.

Lagen skiljer mellan två olika slag av fusion. Den ena formen av fusion innebär att ett bolag går upp i ett annat ("absorption", se 14 kap. 1 § aktiebolagslagen). Den andra formen innebär att två eller flera överlåtande bolag förenas i ett nybildat bolag ("kombination", se 14 kap. 2 §).

Fusionsförfarandet har i dag följande huvuddrag. De berörda bolagen upprättar ett avtal om fusion. I avtalet anges ett *fusionsvederlag*, dvs. en ersättning till aktieägarna i det eller de överlåtande bolagen. Avtalet skall godkännas av bolagsstämman i det överlåtande bolaget eller, vid kombination, de överlåtande bolagen (se 14 kap. 1 och 2 §§). Därefter skall avtalet inom fyra månader anmälas till Patent- och registreringsverket för registrering och kungörande. Registrering kan vägras under vissa i lagen angivna förhållanden, t.ex. om fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (1993:20), se 14 kap. 3 §. Senast två månader efter registreringen skall bolagen ansöka om

tillstånd att verkställa avtalet. En sådan ansökan skall prövas av allmän domstol (se 14 kap. 4 §).

När rättens beslut har vunnit laga kraft, skall rätten anmäla detta till Patent- och registreringsverket. Om beslutet innebär att ansökan bifalls, skall som huvudregel det överlåtande bolagets tillgångar och skulder anses övergå till det övertagande bolaget i och med att Patent- och registreringsverket registrerar anmälan (se 14 kap. 5 §). Härefter skall fusionsvederlaget skiftas. När detta har skett samt styrelse och verkställande direktör har avgivit slutredovisning, är det eller de överlåtande bolagen upplösta.

Lagen innehåller också ett förenklat förfarande vid en särskild form av absorption, nämligen samgående mellan ett moderbolag och ett helägt dotterbolag (se 14 kap. 8 §). Även vid en sådan fusion fordras att rätten ger sitt tillstånd till att fusionsavtalet verkställs.

I EG:s tredje bolagsrättsliga direktiv (fusionsdirektivet) finns bestämmelser om nationella fusioner mellan aktiebolag. Bestämmelserna är i jämförelse med nu gällande svenska regler förhållandevis detaljerade. Direktivet behöver endast tillämpas på aktiebolag (*die Aktiengesellschaft* och motsvarande bolagsformer) och på *public companies*. Det behandlar såväl fusion genom absorption som fusion genom kombination.

Skälen för regeringens förslag: De nuvarande svenska fusionsreglerna uppfyller i flera avseenden inte de fordringar som uppställs i fusionsdirektivet. Reglerna måste därför ändras. Detta kommer att leda till en materiellt mera tillfredsställande reglering av fusion, inte minst därför att EG:s fusionsbestämmelser ger bättre möjligheter till granskning av fusionens villkor och verkningar.

Anpassningen till fusionsdirektivet skulle i och för sig kunna begränsas till de publika aktiebolagen, eftersom direktivet inte kommer att vara tillämpligt på privata aktiebolag. För en sådan begränsning talar också det förhållandet att direktivets regler i vissa avseenden kan vara något komplicerade och omständliga att tillämpa för privata aktiebolag. Enligt regeringens uppfattning bör man emellertid inte, såsom Patent- och registreringsverket har föreslagit, ha skilda fusionsförfaranden för de båda bolagskategorierna. Regelsystemet för bolagskategorierna bör nämligen inte skilja sig åt annat än när det finns påtagliga skäl för sådana skillnader. Skälen för att ha skilda fusionsförfaranden för de båda bolagskategorierna är enligt regeringens mening inte tillräckligt starka. Tvärtom kan fusionsdirektivets regelsystem ha fördelar även för de privata aktiebolagen. Däremot finns det anledning att – såsom flera remissinstanser har varit inne på – överväga om samtliga bestämmelser i fusionsdirektivet bör gälla för de privata aktiebolagen. Detta kommer att beröras i följande avsnitt.

Regeringen föreslår alltså ett fusionsförfarande som bygger på EG:s fusionsdirektiv och som i allt väsentligt gäller lika för både publika och privata aktiebolag. En närmare redogörelse för hur fusionsförfarandet bör vara utformat kommer att lämnas i följande avsnitt (6.3 – 6.6). Redan här bör emellertid grunddragen i förfarandet anges.

Fusionen bör inledas med att de fusionerande bolagen upprättar en fusionsplan som skall innehålla de uppgifter som kan vara av betydelse för fusionen. Planen bör granskas av bolagens revisorer, vars yttrande bör fogas

till planen. Den bör registreras i aktiebolagsregistret och uppgift om registreringen bör kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Innan planen behandlas av bolagsstämmorna, bör aktieägarna ha tillfälle att ta del av den. Planen bör godkännas inte endast av bolagsstämman i överlåtande bolag utan också, om en minoritet av viss storlek begär det, av bolagsstämman i det övertagande bolaget. Bolagsstämmans beslut bör för att vara giltigt biträdas av minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och de vid stämman företrädda aktierna.

Skyddet för bolagens borgenärer bör tillgodoses genom att bolagen åläggs att ansöka om tillstånd att verkställa planen. En sådan ansökan bör i första hand handläggas av Patent- och registreringsverket. Verket bör kalla borgenärerna i överlåtande bolag och, i vissa fall, borgenärerna i övertagande bolag. Om ansökan bestrids, bör verket överlämna ärendet till tingsrätten. Annars bör verket själv kunna bifalla ansökan. Om tillstånd lämnas, bör det övertagande bolaget anmäla fusionen tillsammans med nödvändiga följdbeslut för registrering. I och med denna registrering bör fusionen vara fullbordad, dvs. överlåtande bolag anses upplösta och deras tillgångar och skulder övergå på det övertagande bolaget. Samtidigt övergår fusionsvederlaget till de tidigare aktieägarna i överlåtande bolag.

En särskild fråga som har aktualiserats under remissbehandlingen är om fusion skall kunna ske mellan ett privat aktiebolag och ett publikt aktiebolag. Kommittén har föreslagit att fusion inte skall kunna förekomma med ett privat aktiebolag som övertagande bolag och ett publikt aktiebolag som överlåtande bolag. Skälen för detta är att förhindra att reglerna om övergång från publikt till privat aktiebolag kringgås genom att ett publikt aktiebolag övertas av ett privat aktiebolag. Bl.a. Svenska Bankföringen har invänt mot den föreslagna begränsningen och förordat att syftet bakom begränsningen tillgodoses med andra bestämmelser.

Enligt regeringens mening finns det inte anledning att uppställa något generellt förbud mot fusion av det aktuella slaget. Regelverket bör dock utformas så att det inte blir möjligt att med användande av fusionsreglerna kringgå de majoritetsregler som bör gälla vid övergång från publikt till privat aktiebolag. För att ett sådant kringgående skall förhindras bör det gälla samma majoritetsregler när ett publikt aktiebolags beslutar att genom fusion gå upp i ett privat aktiebolag som när det beslutar om byte till den privata aktiebolagskategorin.

6.2 Fusionsvederlaget

Regeringens förslag: Vid fusion skall vederlaget till aktieägarna i det eller de överlåtande bolagen lämnas i aktier eller i kontanter. Någon begränsning av den kontanta delen av fusionsvederlaget skall inte gälla.

Kommitténs förslag: Kommittén har föreslagit att fusionsvederlaget får bestå av aktier i det övertagande bolaget eller av kontanter. Den kontanta delen av fusionsvederlaget skall dock få uppgå till högst 50 procent av det

nominella värdet av de aktier som lämnas som fusionsvederlag (se betänkandet s. 140 och 167).

Remissinstanserna: Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, Grossistförbundet Svensk Handel, Sveriges Industriförbund, Svenska Arbetsgivareföreningen, Företagarnas Riksorganisation och Sveriges Advokatsamfund har ansett att det inte finns skäl att begränsa den kontanta delen av fusionsvederlaget. I övrigt har kommitténs förslag lämnats utan invändning.

Bakgrund: I gällande rätt föreskrivs inte någon begränsning i fråga om arten av den ersättning (fusionsvederlag) som vid fusionen skall lämnas till aktieägarna i det överlåtande bolaget. Ersättningen kan alltså bestå av aktier i det övertagande bolaget, av konvertibla skuldebrev i detta bolag m.m. Det kan också bestå av kontanter eller av annan egendom.

I fusionsdirektivet, artiklarna 3 och 4, definieras vad som enligt direktivet är att anse som "fusion genom förvärv" (dvs. absorption) och "fusion genom bildande av nytt bolag" (dvs. kombination). I båda definitionerna ingår att vederlaget till aktieägarna i de överlåtande bolagen skall utgöras av aktier i det övertagande eller nya bolaget samt av kontant ersättning, som inte får överstiga tio procent av dessa aktiers nominella värde eller, i avsaknad av sådant värde, det bokförda parivärdet. Begränsningen av det kontanta fusionsvederlaget till tio procent har emellertid satts ur spel genom artikel 30. Där föreskrivs nämligen, beträffande merparten av fusionsdirektivets regler, att de skall tillämpas också om lagstiftningen i en medlemsstat tillåter att den kontanta ersättningen överstiger tio procent.

Skälen för regeringens förslag: Kommittén har funnit att nu gällande ordning inte är förenlig med direktivet. Den har därför föreslagit att bestämmelserna om fusion bör kompletteras med en föreskrift om att vederlaget skall lämnas i form av aktier i det övertagande bolaget samt att en viss del av vederlaget, dock högst 50 procent av det nominella värdet på aktierna i vederlaget, får lämnas som kontant ersättning.

Kommitténs uppfattning att fusionsvederlag endast bör kunna lämnas i form av aktier och kontanter har inte mött någon gensaga från remissinstanserna. Regeringen ansluter sig i denna del till kommitténs bedömning. Däremot delar regeringen inte kommitténs uppfattning att den kontanta delen av vederlaget bör begränsas. Någon sådan begränsning följer inte av direktivets bestämmelser och är inte heller funktionellt betingad. Det kan anmärkas att man i Danmark anser att fusionsvederlaget kan bestå av aktier, av kontant ersättning eller av aktier jämte kontant ersättning (se Sneholt m.fl., A/S-loven med kommentarer, 5 udgave, s. 408). Samma ordning bör gälla i Sverige.

Regeringens förslag: Fusionen skall föregås av upprättandet av en fusionsplan. Fusionsplanen skall granskas av revisorerna i bolagen.

Planen skall registreras i aktiebolagsregistret och kungöras i Post- och Inrikes Tidningar och får först en månad därefter – eller, om samtliga fusionerande bolag är privata aktiebolag, två veckor därefter – underställas bolagsstämman för godkännande. Före bolagsstämmans beslut skall planen hållas tillgänglig för aktieägarna under minst en månad eller, om samtliga fusionerande bolag är privata aktiebolag, under minst en vecka.

Kommitténs förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Kommittén har dock förordat samma tidsfrister för fusioner där samtliga fusionerande bolag är privata aktiebolag som för andra fusioner. Kommittén har vidare föreslagit att fusionsplanen skall kungöras i en eller flera ortstidningar (se betänkandet s. 140, 141, 320 – 324 och 328 – 333).

Remissinstanserna: Huvuddragen i de av kommittén föreslagna reglerna har lämnats utan invändning. Flera remissinstanser har dock framhållit att reglerna blir onödigt komplicerade för privata aktiebolag. Några remissinstanser har med anledning därav förordat att vissa moment i förfarandet inte skall behöva tillämpas av de privata aktiebolagen. Sålunda har bl.a. Stockholms tingsrätt, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen och Grossistförbundet Svensk Handel ansett att något krav på kungörande av fusionsplanen inte bör ställas vid fusion av privata aktiebolag. Sveriges Industriförbund och Företagarnas Riksorganisation har hävdat att inte heller kravet på en månadslång frist innan fusionsplanen kan underställas bolagsstämman är motiverat i fråga om de privata aktiebolagen.

Sveriges Aktiesparares Riksförbund har menat att fusionsplanen bör granskas inte bara av bolagens egna revisorer utan också av någon från bolagen oberoende expert.

Bakgrund: I fusionsdirektivet motsvaras fusionsavtalet av en skriftlig *fusionsplan*. I artikel 5 föreskrivs att förvaltnings- eller ledningsorganen i de fusionerande bolagen skall upprätta en sådan plan. Den skall bl.a. innehålla minst följande uppgifter:

a) de fusionerande bolagens form, namn och säte,

b) aktiernas utbytesförhållande och i förekommande fall storleken av den kontanta ersättningen,

c) de närmare villkoren för utlämnandet av aktier i det övertagande bolaget,

d) den tidpunkt från vilken sistnämnda aktier ger rätt till utdelning av vinst samt varje särskilt förhållande som berör denna rätt och

e) den tidpunkt från vilken det överlåtande bolagets åtgärder i bokföringshänseende skall anses företagna för det övertagande bolagets räkning.

Vidare gäller enligt artikel 9 att förvaltnings- och ledningsorganen i vart och ett av de fusionerande bolagen skall upprätta en utförlig skriftlig redogö-

relse vari fusionsplanen och därvid särskilt utbytesförhållandet mellan aktierna förklaras och bedöms från rättslig och ekonomisk synpunkt.

Enligt artikel 10 skall dessutom en eller flera oberoende sakkunniga, som utses eller godkänns av en domstol eller en förvaltningsmyndighet, granska fusionsplanen och lämna en skriftlig redogörelse till aktieägarna. I artikeln preciseras vad redogörelsen skall innehålla. Bland annat skall de sakkunniga göra vissa bedömningar av gjorda värderingar.

Alla aktieägare skall ha rätt att under minst en månad före den bolagsstämma som skall ta ställning till fusionsplanen ta del av denna samt av de i artiklarna 9 och 10 angivna redogörelserna. De skall också ha rätt att ta del av de fusionerande bolagens årsbokslut och förvaltningsberättelser för de senaste tre räkenskapsåren jämte, i vissa fall, en särskild redovisning för den närmaste tiden före fusionsplanens upprättande (se artikel 11).

Fusionsplanen skall offentliggöras i enlighet med bestämmelserna i publicitetsdirektivet, dvs. den skall sändas in till registreringsmyndigheten och kungöras i en av medlemsstaten utsedd nationell tidning (se artikel 6 samt artikel 3.1 och 3.3 i publicitetsdirektivet). Bolagsstämmorna i de fusionerande bolagen får inte ta ställning till fusionsplanen förrän det har förflutit en månad från kungörandet.

Skälen för regeringens förslag: När det gäller direktivets grundläggande bestämmelser om *upprättande av fusionsplan*, om *redogörelse av styrelsen* och om *granskning av dessa handlingar* bör dessa appliceras på båda bolagskategorierna.

Regeringen har förståelse för den uppfattning som har kommit till uttryck i flera remissyttranden att föreskrifterna om *registrering och kungörande av fusionsplanen* ibland kan framstå som betungande, särskilt för privata aktiebolag. Detta slag av offentliggörande riktar sig främst till aktieägare i bolagen och torde även ha visst intresse för bolagens borgenärer. I de privata aktiebolagen är emellertid aktieägarkretsen normalt begränsad och den planerade fusionen torde redan på grund därav vara känd för aktieägarna. Till detta kommer att aktieägarna i det överlåtande bolaget under alla förhållanden skall kallas till den bolagsstämma som skall godkänna fusionsplanen. Borgenärernas intresse av att få kännedom om fusionen tillgodoses genom den kungörelse som registreringsmyndigheten senare har att utfärda. Det kan därför hävdas att värdet av att registrera fusionsplanen för dessa båda kategorier är begränsat. Mot bakgrund av detta och då fusionsdirektivet inte behöver tillämpas på privata aktiebolag kan det ifrågasättas om någon registrering av fusionsplanen över huvud taget bör ske när samtliga berörda bolag är privata aktiebolag.

Det finns emellertid skäl som talar för att fusionsplanen alltid bör registreras och kungöras i fusionsförfarandets inledningsskede. Även tredje man, t.ex. en presumtiv aktieköpare eller en presumtiv borgenär, bör ha möjlighet att på ett så tidigt stadium som möjligt skaffa sig kännedom om den förestående fusionen. Om fusionsplanen inte kungörs i fråga om vissa slag av bolag, skulle det vara nödvändigt att låta offentliggöra den pågående fusionen på annat vis i nära anslutning till godkännandet av fusionsplanen. Det är emellertid att märka att direktivet – i motsats till gällande svensk rätt – inte föreskriver någon registrering omedelbart *efter* bolagsstämmans beslut. Patent-

och registreringsverkets kallelse på borgenärerna i det efterföljande tillståndsärendet kan dröja och ger i alla händelser inte någon närmare kännedom om fusionsplanen. Med hänsyn till detta bör fusionsplanen registreras och kungöras också då samtliga bolag är privata aktiebolag.

Om samtliga bolag som berörs av fusionen är privata aktiebolag, bör dock fusionen i ett par avseenden kunna utformas något enklare än vad som annars bör vara fallet. Det gäller dels den frist som skall löpa mellan kungörandet av fusionsplanen och den beslutande bolagsstämman, dels den tid under vilken aktieägarna skall ha rätt att ta del av fusionsplanen. Den förstnämnda fristen bör kunna sättas till lägst två veckor, motsvarande den tid som måste gå mellan kallelse och bolagsstämma (se 9 kap. 8 § första stycket). Den tid under vilken fusionsplanen skall hållas tillgänglig för aktieägarna bör liksom i dag kunna stanna vid en vecka (se 14 kap. 1 och 2 §§). Med de nu angivna kortare fristerna kommer en fusion som berör endast privata aktiebolag att kunna genomföras snabbare och smidigare än vad som blir fallet med kommitténs förslag.

Kommittén har förutsatt att kungörandet av fusionsplanen skall ske såväl i ortstidning som i Post- och Inrikes Tidningar. Enligt regeringens mening är det emellertid tillräckligt att kungörande sker i Post- och Inrikes Tidningar.

En remissinstans har särskilt tagit upp frågan om formen för granskning av fusionsplanen. I direktivet föreskrivs att fusionsplanen skall granskas av "oberoende sakkunniga, som utses eller godkänns av en domstol eller en förvaltningsmyndighet". Kommittén har ansett att bolagens revisorer uppfyller direktivets krav på "oberoende sakkunniga". I EG-kommissionens ursprungliga förslag stadgades uttryckligen att till sakkunniga kunde utses bolagets egna revisorer. Bestämmelsen togs visserligen inte upp i den slutliga versionen av direktivet, men någon ändring i sak synes inte ha åsyftats. Kravet på godkännande av domstol eller förvaltningsmyndighet anses vara uppfyllt om den sakkunnige har en generell auktorisation från en myndighet. I Sverige skall minst en av revisorerna i ett aktiebolag vara godkänd eller auktoriserad av Kommerskollegium. Revisorerna får inte vara anställda i bolaget eller på annat vis jäviga (se 11 kap. 4 § aktiebolagslagen). Det får i enlighet härmed anses stå väl i överensstämmelse med direktivets bestämmelser att lägga granskningen av fusionsplanen på bolagets revisorer.

Granskning genom bolagets revisorer torde även sakligt sett ha mest fog för sig, eftersom dessa revisorer har särskilda insikter i bolagets verksamhet. Sveriges Aktiesparares Riksförbund har förordat en bestämmelse om att fusionsplanen skall granskas av ytterligare en person. Enligt regeringens mening är dock granskning genom bolagets revisorer tillfyllest.

Regeringens förslag: I överlåtande bolag skall fusionsplanen godkännas genom beslut av bolagsstämman. Om ägare till minst fem procent av aktierna i det övertagande bolaget begär det, skall fusionsplanen godkännas av bolagsstämman också i detta bolag.

Ett bolagsstämmobeslut om godkännande av fusionsplan måste för att bli giltigt biträdas av minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna. Om fusionsplanen innebär att rättsförhållandet mellan redan utgivna aktier rubbas, fordras dessutom en särskilt kvalificerad majoritet, motsvarande bestämmelserna i 9 kap. 15 § aktiebolagslagen.

Kommitténs förslag: Kommitténs förslag överensstämmer med regeringens förslag (se betänkandet s. 141 och 324 – 328).

Remissinstanserna: Det stora flertalet remissinstanser har lämnat förslaget utan invändning i dessa delar. Sveriges Aktiesparares Riksförbund har däremot förordat att det för beslut om fusion skall krävas en kvalificerad majoritet om 90 procent av såväl kapital som röster på överlåtande bolags bolagsstämma.

Bakgrund: Enligt 14 kap. 1 och 2 §§ aktiebolagslagen skall fusionsavtalet godkännas av bolagsstämman i det eller de överlåtande bolagen. Några särskilda majoritetsregler gäller inte. Beslut om godkännande av fusionsavtal kan därför tas med enkel majoritet, såvida inte bolagsordningen föreskriver större majoritet. Tidigare har ställts mera långtgående krav på majoritet. Enligt 175 § i 1944 års aktiebolagslag gällde sålunda att ett sådant beslut var giltigt endast om det hade biträtts av samtliga aktieägare eller om beslutet hade fattats på två på varandra följande bolagsstämmor. I det senare fallet fordrades dessutom att beslutet på den sista stämman hade biträtts av minst två tredjedelar av samtliga röstande företrädande minst tre fjärdedelar av det på stämman representerade aktiekapitalet. Aktiebolagsutredningen föreslog sedermera att majoritetskravet skulle sänkas, så att det för godkännande skulle krävas endast att beslutet biträddes av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna (SOU 1971:15 s. 341). Vid den nuvarande aktiebolagslagens tillkomst reducerades kraven på kvalificerad majoritet i flera hänseenden (se prop. 1975:103 s. 247 f) och kravet på kvalificerad majoritet för beslut om godkännande av fusionsavtal utmönstrades helt och hållet.

För det övertagande bolaget jämställs fusionen med en vanlig affärstransaktion och fusionsavtalet behöver därför inte underställas stämman utan kan godkännas genom beslut av styrelsen. För att genomföra en fusion kan emellertid ibland krävas åtgärder som fordrar bolagsstämmans godkännande, t.ex. ändring i bolagsordningen eller beslut om nyemission.

Enligt fusionsdirektivet, artikel 7, måste fusionsplanen godkännas av bolagsstämman i samtliga fusionerande bolag. Bestämmelsen modifieras dock av artikel 8. Enligt denna artikel behöver nämligen lagstiftningen i en med-

lemsstat under vissa förutsättningar inte föreskriva något godkännande av bolagsstämman i det övertagande bolaget. Till dessa förutsättningar hör att fusionsplanen har offentliggjorts och hållits tillgänglig för aktieägarna i det övertagande bolaget på det sätt som direktivet i övrigt föreskriver. En ytterligare förutsättning är att en minoritet som innehar en viss andel av det tecknade kapitalet skall ha rätt att begära att bolagsstämma sammankallas också i det övertagande bolaget för att godkänna fusionsplanen. Lagstiftningen får inte sätta denna andel högre än fem procent.

För att bolagsstämmans beslut skall vara giltigt fordras enligt huvudregeln att det biträds av minst två tredjedelar av de röster som är förenade med de företrädda värdepapperen eller det företrädda tecknade kapitalet. Direktivet ger dock medlemsstaterna frihet att föreskriva ett krav på endast absolut majoritet av rösterna, under förutsättning att minst hälften av det tecknade kapitalet är företrätt på bolagsstämman. Finns det i något av de fusionerande bolagen flera slag av aktier, fordras dessutom för beslut om fusion en särskild omröstning för varje kategori av aktieägare vars rätt berörs av åtgärden.

Skälen för regeringens förslag: De nu redovisade direktivbestämmelserna får till följd att den svenska aktiebolagslagen måste ändras i två väsentliga avseenden. För det första måste det i lagen införas regler om att fusionsplanen under vissa förutsättningar skall godkännas också av bolagsstämman i det övertagande bolaget. För det andra måste det införas en bestämmelse om kvalificerad majoritet. Det skulle visserligen vara möjligt att begränsa dessa lagändringar till att gälla endast de publika aktiebolagen. Som tidigare har framhållits bör emellertid samma regelsystem gälla för båda bolagskategorierna, såvida inte särskilda skäl talar för något annat. I denna del finns det enligt regeringens mening inte några sådana skäl.

När det gäller beslut om godkännande av fusionsplan i det övertagande bolaget talar övervägande skäl för att Sverige bör utnyttja den undantagsbestämmelse som finns i artikel 8. Ett särskilt bolagsstämmobeslut i det övertagande bolaget bör alltså krävas först om en minoritet som företräder minst fem procent av aktiekapitalet begär det.

Fusionsdirektivet innebär att ett bolagsstämmobeslut om godkännande av fusionsplan normalt skall fattas med två tredjedels majoritet. Sveriges Aktiesparares Riksförbund har förordat en ännu mera långtgående majoritetsregel, nämligen 90 procents majoritet såvitt gäller det eller de överlåtande bolagen. Det har därvid anförts bl.a. att skyddet för den enskilda äganderätten annars skulle bli alltför svagt.

Det finns enligt regeringens mening anledning att vara restriktiv med långtgående majoritetsregler av det slag som Sveriges Aktiespararares Riksförbund förordat, eftersom de kan göra det onödigt svårt att fatta beslut som kan vara nyttiga eller nödvändiga för den verksamhet som bolaget bedriver. Ett beslut om fusion kan inte heller generellt anses vara så ingripande att det motiverar en sådan majoritetsregel. Flera andra typer av beslut enligt aktiebolagslagen kan få lika långtgående verkningar men fordrar trots det inte mer än enkel majoritet eller – vid ändring i bolagsordningen – två tredjedels majoritet. Till detta kommer att minoritetsaktieägarna skyddas genom generalklausulen i 9 kap. 16 § aktiebolagslagen och genom de i fusionsförfarandet inbyggda spärrarna och värderingsreglerna. Regeringen delar därför

kommitténs uppfattning om majoritetskravet, dvs. att beslutet skall biträdas av minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

Regeringen finner det vidare – i likhet med kommittén – vara naturligt att, om fusionen rubbar rättsförhållandet mellan olika aktier, beslutet bör kräva samma majoritet som fordras för beslut om ändring av bolagsordningen som innebär att rättsförhållandet mellan aktier rubbas. I sådana fall fordras enligt 9 kap. 15 § aktiebolagslagen som huvudregel att beslutet biträds av samtliga vid stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna. Bestämmelsen om att det krävs två tredjedels majoritet för beslut om fusion bör därför kompletteras med en bestämmelse motsvarande bestämmelserna i 9 kap. 15 § aktiebolagslagen.

6.5 Borgenärsskyddet

Regeringens förslag: Skyddet för borgenärerna skall liksom hittills tillgodoses genom ett tillståndsförfarande. Tillstånd skall liksom i dag normalt lämnas om ansökan inte bestrids eller om de borgenärer som bestrider den får full betalning eller tillfredsställande säkerhet. Ansökan om tillstånd skall – till skillnad från vad som är fallet i dag – göras hos Patent- och registreringsverket. Verket skall pröva otvistiga tillståndsärenden och överlämna de ärenden där ansökan har bestritts till allmän domstol.

Den krets av borgenärer som skall ha rätt att yttra sig över fusionen och därvid kräva betalning eller säkerhet utvidgas. Även borgenärerna i det övertagande bolaget skall i vissa fall kallas och ha rätt att kräva betalning eller säkerhet.

Kallelsen på borgenärerna skall utfärdas genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar. De kända borgenärer som omfattas av kallelsen skall dessutom tillställas skriftliga underrättelser om fusionen. Dessa underrättelser skall skickas genom bolagens försorg.

Kommitténs förslag: Kommittén har utgått från att borgenärsskyddet skall tillgodoses genom ett förfarande vid allmän domstol. Den har föreslagit att kretsen av de borgenärer som skall kallas i tillståndsärendet utvidgas på det sätt som regeringen föreslår. Enligt kommitténs förslag skall de skriftliga underrättelserna till borgenärerna skickas ut av rätten (se betänkandet s. 334 – 337).

Remissinstanserna: Det har inte från något håll riktats invändningar mot att skyddet för borgenärerna skall upprätthållas med regler av i huvudsak det slag som gäller i dag. Däremot har det – liksom tidigare har skett vid remissbehandlingen av Domstolsutredningens betänkande Domstolarna inför 2000-talet (SOU 1991:106) – ifrågasatts om inte prövningen skulle kunna flyttas över från allmän domstol till Patent- och registreringsverket.

En fråga som har berörts av flera remissinstanser är hur domstolen skall kalla borgenärerna. Denna fråga har också tagits upp i en särskild framställning från Stockholms tingsrätt till Justitiedepartementet.

Departementets promemoria och hearing: Vid den hearing som Justitiedepartementet höll den 16 juni 1993 behandlades en inom Justitiedepartementet upprättad promemoria om borgenärsskyddet vid fusion. I promemorian föreslogs att borgenärsskyddet även i fortsättningen skulle tillgodoses genom ett förfarande vid allmän domstol. Vid hearingen var det emellertid en allmän uppfattning att sådana ärenden normalt borde kunna handläggas av Patent- och registreringsverket och att enbart tvistiga ärenden skulle handläggas av domstol.

I promemorian föreslogs även att skyldigheten att skicka särskilda underrättelser till borgenärerna skulle begränsas till fall då revisorerna i fusionsplanen hade uttalat att fusionen kunde innebära fara för borgenärerna. Promemorians förslag fick i denna del ett blandat mottagande. Det ifrågasattes från bl.a. Svenska Revisorssamfundets sida om revisorerna skulle vara beredda att uttala sig på det sätt som förutsattes i promemorieförslaget. Andra deltagande organisationer pekade på möjligheten att låta sökanden själv ombesörja underrättelserna. I ett efter hearingen avgivet yttrande har däremot Föreningen Auktoriserade Revisorer FAR tillstyrkt promemorians förslag med vissa mindre tillägg.

Bakgrund: Aktiebolagslagens fusionsregler syftar bl.a. till att skydda det eller de överlåtande bolagens fordringsägare. En fusion innebär att dessa förlorar möjligheterna att göra gällande sina fordringar mot den ursprunglige gäldenären och att de i stället får motsvarande fordringar på det övertagande bolaget. Det är alltså fråga om byte av gäldenär, något som enligt svensk rätt i allmänhet fordrar samtycke av borgenären. Gäldenärsbytet kan medföra att borgenärernas rätt försämras, exempelvis om förhållandet mellan tillgångar och skulder är mindre betryggande i det övertagande bolaget än i det överlåtande bolaget.

Borgenärsskyddet tillgodoses i dag genom ett särskilt förfarande vid allmän domstol. För rättens prövning av ansökan gäller i huvudsak samma regler som vid prövning enligt 6 kap. aktiebolagslagen av ansökan om tillstånd till nedsättning av aktiekapital. Rätten skall kalla *det överlåtande bolagets* kända och okända borgenärer med föreläggande för den som vill bestrida ansökan att senast viss dag skriftligen anmäla detta vid äventyr att han annars anses ha medgivit den. Kallelsen skall kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Rätten skall dessutom särskilt underrätta alla kända borgenärer. Från detta kallelseförfarande undantas endast borgenär som också är gäldenär i samma rättsförhållande. Om ansökan bestrids, skall tillstånd ändå meddelas om de borgenärer som bestrider ansökan får full betalning eller tillfredsställande säkerhet (se 14 kap. 4 § och 6 kap. 6 § tredje – femte styckena).

När rättens beslut har vunnit laga kraft, skall rätten anmäla detta till Patent- och registreringsverket. Innebär beslutet att ansökan bifalls, skall som huvudregel det överlåtande bolagets tillgångar och skulder anses övergå till det övertagande bolaget i och med att Patent- och registreringsverket registrerar anmälan (se 14 kap. 5 §).

I fusionsdirektivets artiklar 13 och 23 finns bestämmelser om skyddet för borgenärerna vid fusion. I artikel 13 föreskrivs:

1. Lagstiftningen i medlemsstaterna skall på ett betryggande sätt skydda rättigheterna för de borgenärer i de fusionerande bolagen vilka har fordringar som uppkommit före offentliggörandet av fusionsplanen och som inte var förfallna till betalning vid offentliggörandet.

2. I detta syfte skall lagstiftningen i medlemsstaterna minst föreskriva att dessa borgenärer har rätt till betryggande säkerhet, om ett sådant skydd behövs med hänsyn till de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden och borgenärerna inte redan har sådan säkerhet.

3. Skyddet får vara olika för borgenärerna i det övertagande och det överlåtande bolaget.

Som framgår av artikeltexten anger direktivet att borgenärerna i såväl överlåtande som övertagande bolag skall ha rätt till "betryggande säkerhet". Kravet på ställande av säkerhet är inte absolut utan gäller enbart "om ett sådant skydd behövs med hänsyn till de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden". Hur detta borgenärsskydd skall upprätthållas ger direktivet inte något besked om.

Skälen för regeringens förslag: Vad först gäller frågan om *handläggande myndighet* finns mot den nyss angivna bakgrunden anledning att förutsättningslöst pröva om borgenärsskyddet även i fortsättningen bör tillgodoses genom ett förfarande vid domstol. Därvid bör beaktas att det är önskvärt att domstolarnas verksamhet renodlas. Från domstolarnas verksamhetsområde bör i allmänhet föras bort sådana uppgifter som inte utgör eller sammanhänger med rättskipande verksamhet. På aktiebolagsrättens område sköts redan nu betydelsefulla uppgifter av Patent- och registreringsverket. Bland annat har verket till uppgift att fullgöra vissa registreringsuppgifter i samband med fusion. Som ett led i renodlingen av domstolarnas verksamhet har riksdagen nyligen beslutat att även prövningen av frågor om likvidation enligt 13 kap. 4 § första stycket 2 – 4, vilka hittills har handlagts av domstol, skall flyttas över till Patent- och registreringsverket (se SFS 1993:1495). Detta talar för att också frågor om tillstånd till fusion bör flyttas över till Patent- och registreringsverket.

Det kan å andra sidan också hävdas att den prövning som skall göras i detta slag av ärenden är av sådan art att den sakligt sett hör hemma hos domstol. Om ansökan bestrids, ställs den handläggande myndigheten inför uppgiften att pröva tvistefrågor mellan enskilda. Det kan råda oenighet om huruvida det finns en fordran. Parterna kan vara oense om huruvida den erbjudna säkerheten är tillräcklig. Prövningen av sådana frågor bör normalt handhas av domstol.

I det stora flertalet tillståndsärenden blir det emellertid aldrig aktuellt att göra någon sådan prövning eftersom ansökan inte bestrids. Från Stockholms tingsrätt har uppgivits att bestridande förekommer endast i någon enstaka procent av fusionsärendena. I de icke bestridda ärendena förekommer inte några egentliga rättsliga överväganden. Inte heller finns det i sådana ärenden något behov av muntlig förhandling. I stället domineras domstolens handläggning av enkla och rutinbetonade åtgärder såsom utfärdande av kallelse. Det arbete som detta innebär kan vara betydande, särskilt som antalet fusioner under senare tid har ökat och antalet borgenärer i tillståndsärendet

i flera fall har varit mycket stort. Att domstolarna belastas med sådana uppgifter står inte i överensstämmelse med önskemålet om renodling av domstolarna.

Regeringen anser mot denna bakgrund att de tillståndsärenden, där det inte råder tvist, bör handläggas av Patent- och registreringsverket. Däremot bör tvistiga ärenden liksom hittills prövas av domstol. Ansökan om tillstånd bör därför göras hos Patent- och registreringsverket. Verket bör utfärda kallelse på borgenärerna. Om ansökan inte bestrids, bör verket också kunna meddela tillstånd till fusionen. Om ansökan däremot bestrids, bör verket i stället överlämna ärendet till rätten för prövning i sak.

När de gäller *kretsen av de borgenärer* som omfattas av borgenärsskyddsreglerna gäller de nuvarande svenska reglerna endast borgenärer i överlåtande bolag. Fusionsdirektivet föreskriver emellertid att även borgenärerna i det övertagande bolaget skall ges "betryggande säkerhet". Direktivet tillåter dock att skyddet för borgenärerna får vara olika för borgenärer i överlåtande och övertagande bolag.

Det är därför nödvändigt att utforma borgenärsskyddsreglerna så att de ger även borgenärer i det övertagande bolaget visst skydd. För dessa borgenärer innebär fusionen emellertid inte något gäldenärsbyte. Med hänsyn till detta bör borgenärerna i det övertagande bolaget inte ges någon generell rätt att fordra betalning eller säkerhet. Däremot bör de ha en sådan rätt när deras ställning inte framstår som betryggande.

Här uppkommer frågan hur man skall avgränsa de fall då borgenärernas ställning kan anses betryggande från övriga fall. Regeringen föreslår här en lösning som i huvudsak överensstämmer med vad kommittén har föreslagit. Om revisorerna i yttrande över fusionsplanen har uttalat att de vid sin granskning inte funnit att fusionen innebär någon risk för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte skall få sin fordringar betalda, skall dessa borgenärer inte kallas. De har i så fall inte heller rätt att påfordra betalning eller ställande av säkerhet. Saknas däremot ett sådant revisorsuttalande, skall borgenärerna i det övertagande bolaget kallas på samma vis som borgenärerna i överlåtande bolag.

Fusionsdirektivet synes göra det nödvändigt att tillämpa borgenärsskyddsreglerna på en annan borgenärskategori som inte omfattas av de nuvarande reglerna, nämligen borgenärer som även är gäldenärer i samma rättsförhållande. Bland sådana borgenärer märks t.ex. bolagets anställda och avtalsparter som ännu inte har fullgjort den egna avtalsprestationen. Det har hittills ansetts att dessa har andra möjligheter att skydda sig mot skadliga effekter av fusionen. En anställd har t.ex. rätt till ersättning enligt lagen om lönegaranti, medan en säljare – fram till avlämnandet – har säkerhet i den försålda egendomen eller i vart fall möjlighet att kräva bankgaranti.

Direktivet innehåller emellertid inte något undantag av detta slag. Borgenärer har alltid rätt till betryggande säkerhet, om ett sådant skydd behövs med hänsyn till de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden och borgenärerna inte redan har sådan säkerhet. Den möjlighet att hålla inne sin prestation som en säljare eller annan avtalspart har kan inte anses som betryggande säkerhet och täcker inte t.ex. eventuella skadeståndanspråk. Det undantag som nuvarande lagstiftning innehåller kan därför inte behållas.

Beträffande en grupp av borgenärer har kommittén dock funnit att den måste anses ha betryggande säkerhet för sina fordringar. Det gäller bolagets anställda som genom reglerna i lönegarantilagen (1992:497) tillförsäkras betalning för sina fordringar på lön och pension vid arbetsgivarens konkurs. Regeringen delar i likhet med remissinstanserna denna bedömning.

I enlighet med det anförda föreslår regeringen att bestämmelserna om borgenärsskydd görs tillämpliga även på borgenärer som tillika är gäldenärer i samma rättsförhållande, dock att detta inte skall gälla borgenärer som har rätt till ersättning enligt lönegarantilagen.

Kommitténs förslag innebär, vad gäller *formen för kallelse och underrättelser*, att den gällande ordningen behålls. Kallelsen på borgenärerna föreslås alltså komma till uttryck såväl i en kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar som i särskilda underrättelser till kända borgenärer. Eftersom kommitténs förslag leder till att antalet borgenärer som omfattas av borgenärsskyddsreglerna ökar, är förslaget i denna del ägnat att leda till ökade kostnader. Det bör bl.a. mot den bakgrunden övervägas om det i detta sammanhang är tillräckligt med förenklade kallelseformer.

Regelsystemet måste givetvis vara sådant att det uppfyller de krav som ställs i fusionsdirektivet. Direktivet innehåller emellertid i denna del inte någonting som kräver ett så långtgående kallelseförfarande som det som nu tillämpas i Sverige. Tvärtom har man i andra länder vid den nationella anpassningen till detta direktiv ansett att ett enklare kallelseförfarande är tillräckligt.

Mot bakgrund av detta har i den promemoria som upprättats inom Justitiedepartementet och som diskuterades vid departementets hearing den 16 juni 1993 skisserats några alternativa modeller för hur ett mindre långtgående kallelseförfarande skulle kunna vara uppbyggt.

Ett första alternativ är att registreringsmyndigheten inte sänder ut några underrättelser till borgenärerna utan kallar kända och okända borgenärer enbart genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar och ortstidning eller endera av dessa.

I svensk rätt används denna kallelseform (kungörelsedelgivning) endast i undantagsfall. Det finns en påtaglig risk för att en kallelse som sker enbart genom kungörelse i många fall inte når fram till sina adressater. Det är därför tveksamt om en sådan kallelse i tillräcklig grad tillgodoser borgenärernas intressen. Den bör därför inte anses tillräcklig i sådana fall då borgenärerna kan antas ha skäl att hävda sina intressen inom ramen för fusionsförfarandet. Att generellt ge borgenärerna underrättelse om fusionen enbart genom en eller flera tidningar bör alltså inte komma i fråga.

Ett ytterligare alternativ är att Patent- och registreringsverket utfärdar kallelse genom kungörelse och dessutom skickar skriftliga underrättelser i de fall då borgenärernas intresse av att få kännedom om kallelsen är särskilt påtagligt. En sådan lösning har förordats i promemorian. Enligt dess förslag skulle det inte vara nödvändigt att skicka ut skriftliga underrättelser om revisorerna i sitt till fusionsplanen fogade yttrande har uttalat att fusionen inte medför någon fara för att borgenärerna inte skall få sina fordringar betalda. Flertalet deltagare vid departementets hearing ansåg att denna lösning i och för sig var acceptabel. Andra menade dock att borgenärerna i överlåtande

bolag alltid borde tillsändas en särskild underrättelse. En allmän uppfattning var att promemorians lösning förutsatte revisorernas medverkan. Från bl.a. Sveriges Revisorssamfunds och Patent- och registreringsverkets sida betonades risken för att revisorerna skulle välja att inte uttala sig i frågan och att detta skulle få till följd att skriftliga underrättelser ändå alltid skulle behöva skickas ut. Mot bl.a. den bakgrunden motsatte sig Sveriges Revisorssamfund förslaget.

Enligt regeringens mening bör inte heller denna lösning väljas. Det är av värde att samtliga kända borgenärer – med de undantag som har behandlats i det föregående – underrättas om fusionen. Till detta kommer att lösningen bygger på revisorernas medverkan. Den kritik som Sveriges Revisorssamfund har riktat mot lösningen måste därför tillmätas stor vikt.

Ett ytterligare alternativ är att uppgiften att sända ut de skriftliga underrättelserna flyttas över från registreringsmyndigheten till ansökande bolag. Stockholms tingsrätt har pekat på denna möjlighet i sin skrivelse till Justitiedepartementet.

Lösningen förutsätter att underrättelserna skickas ut innan ansökan om verkställighet om fusionsplanen görs. Underrättelserna bör därför innehålla uppgift om att en sådan ansökan kommer att göras och att borgenärer har möjlighet att bestrida ansökan inom den tid som registreringsmyndigheten bestämmer. Registreringsmyndigheten skulle enbart behöva kontrollera att bolagets styrelse eller verkställande direktör avgivit ett intyg om att underrättelser avsänts.

Det kan antas att arbetet med utskickande av underrättelser skulle kunna genomföras avsevärt smidigare om det görs på detta sätt. Det skulle också innebära stora kostnadsbesparingar för det allmänna. Lösningen kan visserligen synas ge sämre garantier för att underrättelser verkligen avsänds. Enligt regeringens mening är emellertid detta inte fallet. Redan i dag är det nämligen uppgifter från bolaget – dvs. borgenärsförteckningen – som är avgörande för vilka adressater som domstolen kommer att skicka särskilda underrättelser till. Att lägga också avsändandet av underrättelserna på bolagen kan mot den bakgrunden knappast anses ge sämre säkerhet.

Regeringen delar därför den uppfattning som kom till uttryck vid Justitiedepartementets hearing att den senast angivna lösningen bör väljas. Givetvis skall det inte vara nödvändigt att skicka underrättelser till andra borgenärer än dem som registreringsmyndigheten senare skall kalla. Så skall t.ex. inte borgenärerna i det övertagande bolaget behöva underrättas i fall då revisorerna i yttrande över fusionsplanen har uttalat att de inte har funnit att fusionen innebär någon fara för detta bolags borgenärer.

Regeringens förslag: När Patent- och registreringsverket givit tillstånd till verkställighet av fusionsplanen eller, i hänskjutna ärenden, när rättens tillståndsbeslut har vunnit laga kraft, skall det övertagande bolagets styrelse anmäla fusionen för registrering i aktiebolagsregistret. En sådan anmälan skall innehålla uppgift om för fusionen nödvändiga följdbeslut, t.ex. ökning av aktiekapitalet i det övertagande bolaget. I och med att denna anmälan registreras skall överlåtande bolag anses upplösta och deras tillgångar och skulder anses övergå på det övertagande bolaget. Samtidigt skall fusionsvederlaget övergå till de tidigare aktieägarna i överlåtande bolag.

Kommitténs förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Kommittén har dock velat ge bolagen möjlighet att i fusionsplanen ange en annan senare tidpunkt vid vilken rättsverkningarna av fusionen skall inträda (se betänkandet s. 141, 142 och 340 – 344).

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har lämnat kommitténs förslag utan invändning. Patent- och registreringsverket har dock ifrågasatt förslaget att bolagen själva skall kunna bestämma vid vilken tidpunkt fusionen skall fullbordas. Enligt verket bör det i lagen finnas en gräns för hur långt in i framtiden denna tidpunkt får sättas.

Bakgrund: Enligt gällande rätt skall domstolen, sedan dess beslut om tillstånd till fusionen har vunnit laga kraft, underrätta Patent- och registreringsverket om detta. När beslutet har registrerats, övergår överlåtande bolags tillgångar och skulder med undantag av skadeståndsanspråk enligt 15 kap. 1 – 3 §§ aktiebolagslagen till det övertagande bolaget (se 14 kap. 5 § första och tredje styckena aktiebolagslagen).

Om fusionsvederlaget helt eller delvis består av aktier i det övertagande bolaget och det eller de överlåtande bolagen har fullgjort sina skyldigheter, gäller en kompletterande regel. I sådana fall skall bolagen inom två månader från det att rättens beslut vann laga kraft anmäla ökningen av aktiekapitalet eller, vid kombination, att det övertagande bolaget har bildats och att styrelse har utsetts. Överlåtande bolags tillgångar och skulder övergår då på det övertagande bolaget först i och med att även denna anmälan har registrerats (se 14 kap. 5 § andra och tredje styckena aktiebolagslagen).

Härefter skall det eller de överlåtande bolagen skifta fusionsvederlaget bland sina aktieägare. Sedan detta har skett skall styrelsen och verkställande direktören avge redovisning för sin förvaltning av bolagets angelägenheter. När en sådan slutredovisning har lagts fram på bolagsstämma, är det överlåtande bolaget upplöst (se 14 kap. 6 och 7 §§ aktiebolagslagen).

Fusionsdirektivet ger medlemsstaterna frihet att själva i sin lagstiftning bestämma när en fusion skall anses fullbordad. I artikel 17 sägs endast att lagstiftningen i medlemsstaterna skall ange den tidpunkt då fusionen blir gällande. Enligt artikel 19 fordras emellertid att en fusion alltid skall ha vissa rättsverkningar: a) det överlåtande bolagets samtliga tillgångar och skulder

skall övergå till det övertagande bolaget, b) aktieägarna i det överlåtande bolaget blir aktieägare i det övertagande bolaget, c) det överlåtande bolaget upphör. Direktivet kräver att dessa rättsverkningar inträder samtidigt.

Skälen för regeringens förslag: Enligt regeringens mening bör bestämmelserna om fusionens fullbordande ansluta till hittills gällande regelsystem. Beslutet att ge tillstånd till verkställande av fusionsplanen bör således även enligt det nya regelverket följas av en ytterligare, avslutande registrering. Denna registrering bör också omfatta nödvändiga följdbeslut såsom ökning av aktiekapitalet och, vid kombination, anmälan om bolagets bildande och om utseende av styrelse och revisorer. En anmälan bör göras av det övertagande bolagets styrelse inom två månader från Patent- och registreringsverkets tillståndsbeslut eller, när tillstånd givits av rätten, inom två månader från det att rättens tillståndsbeslut har vunnit laga kraft. Anmälan bör ställas till Patent- och registreringsverket.

Svensk rätt uppfyller i dag inte fusionsdirektivets krav på att rättsverkningarna av en fusion skall inträda samtidigt. Det är därför nödvändigt att utforma lagen så att övergången av de överlåtande bolagens tillgångar och skulder till det övertagande bolaget sammanfaller med tidpunkten för de överlåtande bolagens upphörande. Vid samma tidpunkt skall, om fusionsvederlaget helt eller delvis består av aktier, aktieägarna i de överlåtande bolagen bli aktieägare i det övertagande bolaget.

Däremot innehåller direktivet inte något om *vilken* denna gemensamma tidpunkt skall vara. Kommittén har föreslagit att bolagen skall ges frihet att i fusionsplanen själva bestämma den tidpunkt då fusionens rättsverkningar skall inträda.

Regeringen anser dock att de nya reglerna bör ansluta till den nu gällande ordningen. I dag gäller att den mest betydelsefulla av fusionens rättsverkningar, övergången av tillgångar och skulder från ett bolag till ett annat, inträder i och med att Patent- och registreringsverket registrerar antingen rättens beslut om tillstånd till fusionen eller en särskild anmälan från bolagen. De berörda bolagen saknar egentlig möjlighet att själva råda över tidpunkten för fusionens fullbordan.

Den ordning, som kommittén har föreslagit och som innebär att bolagen ges en viss möjlighet att välja vid vilken tidpunkt rättsverkningarna av fusionen skall inträda, skulle kunna medföra vissa olägenheter. Den skulle, såsom Patent- och registreringsverket har påpekat, innebära att de överlåtande bolagen skulle kunna drivas vidare under avsevärd tid efter det att tillstånd till fusionen meddelats. Bolagen skulle under tiden kunna skaffa sig nya borgenärer som skulle gå miste om möjligheten att motsätta sig verkställighet av fusionsplanen. Till detta kommer att en möjlighet att skjuta fusionen in i en kanske avlägsen framtid avsevärt skulle försvåra för revisorer och andra att i förväg bedöma fusionens konsekvenser.

Regeringen föreslår därför att rättsverkningarna av fusionen alltid liksom i dag skall inträda i och med att det övertagande bolagets anmälan till Patent- och registreringsverket registreras. Vid denna tidpunkt skall således överlåtande bolags tillgångar och skulder övergå på det övertagande bolaget och överlåtande bolag anses upplöst. Vid samma tidpunkt skall fusionsvederla-

get, i den mån det utgörs av aktier i det övertagande bolaget, övergå på de tidigare aktieägarna i överlåtande bolag.

7 Vissa avtal mellan bolaget och stiftare eller aktieägare

Regeringens förslag: Om ett bolag inom två år från registreringen av bolagets bildande träffar avtal med stiftare eller aktieägare, skall bolagsstämman underställas avtalet för godkännande, om avtalet innebär att bolaget förvärvar egendom mot ett vederlag som motsvarar minst en tiondel av aktiekapitalet. Detsamma skall gälla om bolaget träffat ett sådant avtal inom två år från det att bolaget har bytt bolagskategori. Något godkännande av bolagsstämman skall dock inte fordras om förvärvet sker på börs eller som ett led i bolagets löpande affärsverksamhet.

Kommitténs förslag: Kommitténs förslag överensstämmer med regeringens förslag (se betänkandet s. 133, 258 och 259).

Remissinstanserna: Remissinstanserna har lämnat förslaget utan invändning.

Bakgrund: Om ett bolag inom två år från registreringen hade träffat avtal om förvärv av fast eller lös egendom, avsedd för stadigvarande bruk för bolaget, och gottgörelsen för förvärvet översteg en femtedel av hela aktiekapitalet, var enligt 33 § i 1944 års aktiebolagslag styrelsen skyldig att anmäla avtalet för registrering. En motsvarande bestämmelse fanns redan i 1910 års aktiebolagslag. Avsikten med bestämmelsen var att förhindra att bestämmelserna om tillskott och övertagande av egendom i samband med bildande av bolag kringgicks, s.k. uppskjuten apport. Vid tillkomsten av 1975 års aktiebolagslag ansågs emellertid att bestämmelsen i 33 § i praktiken hade visat sig vara ineffektiv. Bestämmelsen utmönstrades därför.

I artikel 11 i kapitaldirektivet finns bestämmelser som ålägger medlemsstaterna att uppställa vissa regler mot uppskjuten apport. Bestämmelserna avser de fall då bolaget förvärvar tillgångar från någon som har undertecknat bolagets stiftelseurkund. Sådana förvärv skall, om de har skett inom en tid som av den nationella lagstiftningen skall bestämmas till minst två år från det att bolaget bildades eller tilläts att börja sin verksamhet, granskas och offentliggöras enligt direktivets bestämmelser samt underställas bolagsstämman för godkännande. Detsamma gäller förvärv som skett sedan ett bolag av annat slag ombildats till aktiebolag. Direktivbestämmelserna gäller emellertid endast om vederlaget för förvärvet motsvarar minst en tiondel av aktiekapitalet.

Medlemsstaterna får föreskriva att sådana bestämmelser även skall gälla när bolaget förvärvar tillgångarna från en aktieägare eller någon annan. Medlemsstaterna får å andra sidan också föreskriva att bestämmelserna inte skall tillämpas på förvärv som sker inom ramen för bolagets löpande verk-

samhet, på begäran eller under kontroll av en förvaltningsmyndighet eller en domstol eller på en fondbörs.

Skälen för regeringens förslag: EG-anpassningen fordrar att bestämmelser som motsvarar artikel 11 i kapitaldirektivet införs i svensk rätt. Kapitaldirektivet blir i och för sig tillämpligt endast på publika aktiebolag. I likhet med kommittén anser regeringen emellertid att bestämmelser av detta slag bör gälla för båda bolagskategorierna. Vidare gör sig syftet bakom direktivets bestämmelser – att förhindra kringgående av bestämmelserna om tillskjutande av apportegendom – gällande såväl när bolagets avtalspart är någon av bolagets stiftare som när det är en aktieägare. Bestämmelserna bör därför omfatta avtal med såväl stiftare som aktieägare. Det är samtidigt angeläget att utforma lagstiftningen så att den inte försvårar normala affärstransaktioner. Regeringen anser därför att Sverige bör utnyttja den undantagsbestämmelse som direktivet tillåter och från bestämmelsernas tillämpningsområde undanta förvärv på börs samt förvärv som utgör led i bolagets löpande verksamhet.

Lagbestämmelserna bör utformas så att ett avtal om förvärv av egendom mellan å ena sidan bolaget och å andra sidan stiftare eller aktieägare i vissa fall blir beroende av bolagsstämmans godkännande. Detta bör gälla om avtalet träffas inom två år från bolagets registrering eller inom två år från registreringen av beslut om byte av bolagskategori. Bolagsstämmans godkännande bör dock inte krävas om vederlaget motsvarar mindre än en tiondel av aktiekapitalet och, som nyss nämnts, inte heller om förvärvet sker på börs eller utgör ett led i bolagets löpande verksamhet.

Av direktivets bestämmelser framgår att bolagsstämmans beslut måste föregås av en granskning och ett offentliggörande av förvärvet. Den svenska lagstiftningen bör därvid utformas så att stämman ges tillfredsställande möjligheter att granska förvärvet. Det innebär att stämman som beslutsunderlag bör ha en redogörelse från styrelsen om värdet på den förvärvade egendomen samt ett revisorsyttrande över redogörelsen.

8 Företrädesrätt vid ökning av aktiekapitalet

8.1 Primär och subsidiär företrädesrätt

Regeringens förslag: En sådan föreskrift om företrädesrätt till nya aktier vid en framtida ökning av aktiekapitalet, som inte ger samtliga aktieägare lika företrädesrätt i förhållande till den andel av aktiekapitalet som deras aktier representerar, får tas in i bolagsordningen endast om den innebär *dels* att ägarna till aktier av visst aktieslag vid en framtida kontantemission skall ha företrädesrätt till nya aktier av samma aktieslag (*primär företrädesrätt*), *dels* att samtliga aktieägare har rätt att teckna de aktier som inte tecknas av de primärt berättigade (*subsidiär företrädesrätt*).

Kommitténs förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se betänkandet s. 133, 134, 285, 287 och 288).

Remissinstanserna: De remissinstanser som särskilt har tagit upp denna fråga – Hovrätten för Övre Norrland, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, Grossistförbundet, Sveriges Industriförbund, Svenska Arbetsgivareföreningen, Sveriges Försäkringsförbund och Värdepapperscentralen – har ansett att den bör utredas ytterligare.

Bakgrund: Bestämmelser om företrädesrätt till nya aktier vid ökning av aktiekapitalet genom nyemission finns i 3 kap. 1 § och 4 kap. 2 §. Enligt 4 kap. 2 § har aktieägarna vid kontantemission företrädesrätt till de nya aktierna i förhållande till det antal aktier som de förut äger. En annan företrädesrätt kan dock gälla på grund av föreskrifter i bolagsordningen. Dessutom kan bolagsstämman och styrelsen i samband med emissionsbeslutet besluta om att avvika från vad som annars gäller om företrädesrätt.

Av 3 kap. 1 § första och andra styckena framgår vilka föreskrifter som får och skall meddelas i bolagsordningen angående företrädesrätt till nya aktier.

Av paragrafen framgår att det i ett aktiebolag kan finnas aktier av olika slag. Aktieslagen kan skilja sig åt i fråga om rätten att ta del i bolagets tillgångar eller vinst. Skillnaden kan också hänföra sig till aktiernas röstvärde eller till något annat förhållande. Föreskrifter om *olika* företrädesrätt vid ökning av aktiekapitalet får tas in i bolagsordningen endast i fråga om aktier som skiljer sig åt i fråga om rätten till andel i bolagets tillgångar och vinst.

Frågan kan emellertid ställas vad som i 3 kap. 1 § avses med lika respektive olika företrädesrätt. Här kan man tänka sig två olika synsätt. Det ena innebär att lika företrädesrätt föreligger när det med samtliga aktier, oavsett aktieslag, följer en och samma rätt att delta i tecknandet av nya aktier. Det andra synsättet innebär att aktier av ett aktieslag ger företrädesrätt endast till nya aktier av samma aktieslag.

Lagtexten i 3 kap. 1 § ger inte besked om vilket synsätt som bör gälla. Det förstnämnda synsättet kommer till uttryck i utformningen av 4 kap. 2 §. Å andra sidan har Patent- och registreringsverket i sin registreringspraxis godtagit att det i bolagsordningen för bolag med två olika aktieslag, som skilt sig endast i fråga om röstvärde, tagits in föreskrifter om att vid en framtida nyemission de nya aktierna skall vara av båda slagen och fördelas så att varje aktieslag får endast nya aktier av samma slag. Eftersom lagen i dessa fall inte tillåter att bolagsordningen innehåller föreskrifter om olika företrädesrätt, har verket uppenbarligen ansett att en nyemission av angivet slag innebär en "lika rätt" för aktieägarna. Verkets praxis har vunnit stöd i uttalanden under förarbetena till aktiebolagslagen (se SOU 1971:15 s. 156 och prop. 1975:103 s. 312).

EG-rätten har det första av de båda angivna synsätten som utgångspunkt. Enligt artikel 29.1 i kapitaldirektivet skall sålunda vid varje ökning av det tecknade aktiekapitalet, som sker genom kontantemission, aktierna erbjudas aktieägarna med företrädesrätt i förhållande till den andel av aktiekapitalet som deras aktier representerar. Punkten 2 innehåller två möjligheter att göra undantag från denna huvudregel. I övrigt får den i punkten 1 föreskrivna företrädesrätten inte begränsas eller upphävas annat än genom beslut av bolagsstämman (se punkten 4).

Det första undantaget i punkten 2 innebär att medlemsstaterna inte behöver tillämpa huvudregeln på aktier med en begränsad rätt till utdelning eller vid utskiftning av bolagets förmögenhet i samband med likvidation. Bestämmelsen tar närmast sikte på vad som brukar kallas limiterade preferensaktier.

Det andra undantaget har följande lydelse:

"Medlemsstaterna får – om i ett bolag med aktier av olika slag i fråga om rösträtt eller rätt till utdelning enligt artikel 15 eller vid utskiftning i samband med likvidation, det tecknade kapitalet ökas genom att nya aktier av endast ett av dessa aktieslag ges ut – tillåta att ägarna till aktier av annat slag får utöva sin företrädesrätt att teckna nya aktier först efter ägarna till aktier av det slag som emissionen avser."

Detta undantag öppnar möjlighet att i bolagsordningen föreskriva att innehavare av aktier av visst aktieslag skall ha företrädesrätt till aktier *av samma aktieslag* framför innehavare av andra aktieslag. En sådan föreskrift ger möjlighet att åstadkomma i stort sett samma effekt som har åstadkommits genom den svenska registreringspraxis som vi nyss har redogjort för. Direktivet går emellertid ett stycke längre och fordrar att, om lagstiftningen ger möjlighet till sådana föreskrifter, de övriga aktieägarna skall ha rätt att teckna de aktier som de primärt berättigade inte tecknar. Man kan här tala om en *primär* respektive *subsidiär företrädesrätt*. Bestämmelsen avser enligt sin ordalydelse emissioner där endast ett av flera aktieslag ges ut. I doktrinen har den emellertid ansetts tillämplig även vid emission av flera aktieslag (se Werlauf, EF-Selskabsret, 1992, s. 132).

I ett särskilt yttrande har flera av de till Aktiebolagskommittén knutna sakkunniga framhållit att den aktuella undantagsbestämmelsen är svårtydd och ger utrymme för olika tolkningar. Samma uppfattning har kommit till uttryck i flera remissyttranden. Vad man i första hand synes syfta på är frågan om bestämmelsen ger något utrymme för föreskrifter om att innehavare av ett visst aktieslag, varav nya aktier inte skall emitteras, skall ha företrädesrätt till aktier av *annat* aktieslag, medan innehavare av en *tredje* kategori av aktier skall ha företrädesrätt enbart till aktier av det egna slaget. Problemet illustreras av vidstående exempel.

Ex. I ett aktiebolag finns tre aktieslag, A-, B- och C-aktier. Enligt bolagsordningen skall några ytterligare C-aktier inte emitteras. I bolagsordningen har därför föreskrivits att innehavare av C-aktier skall – jämte B-aktieägare – ha företrädesrätt till nya B-aktier. Innehavare av A-aktier skall däremot endast ha företrädesrätt till nya A-aktier. Ger direktivet något utrymme för en sådan föreskrift?

Nya aktier A B

Gamla aktier A B C

Direktivets ordalydelse talar emellertid med styrka för att denna fråga måste besvaras med nej. Direktivet får i stället förstås så att det endast är möjligt att föreskriva *antingen* en lika företrädesrätt för samtliga aktieslag *eller* en primär företrädesrätt för just det aktieslag av vilket nya aktier emitteras. Undantagsbestämmelsen ger således inte något utrymme för föreskrif-

ter om att innehavarna till aktier av annat aktieslag skall ha företrädesrätt till de nya aktierna framför innehavarna av aktier av övriga aktieslag. Detta är också den uppfattning som har framkommit vid de underhandskontakter som har förevarit mellan Justitiedepartementet och EG-kommissionen. Det kan tilläggas att lagstiftningen i Danmark, där man har utnyttjat den aktuella undantagsbestämmelsen, endast tillåter primär företrädesrätt innanför det egna aktieslaget (se 30 § loven om aktieselskaber). Även i det norska förslaget till ny aktiebolagslag – där möjlighet till avvikelse från huvudregeln om aktiers lika företrädesrätt över huvud taget föreslås finnas enbart i offentliga aksjeselskaber – föreslås den primära företrädesrätten gälla enbart nya aktier i samma aktieslag (se 6 – 4 § i förslaget). Också det finska förslaget har denna innebörd. Någon anledning att utreda frågan ytterligare finns enligt regeringens mening inte.

Skälen för regeringens förslag: Sverige är skyldigt att anpassa sin lagstiftning till de bestämmelser om företrädesrätt som finns i artikel 29 i kapitaldirektivet. Med den kategoriindelning som har föreslagits i det föregående är det visserligen inte nödvändigt att tillämpa direktivet på annat än de publika aktiebolagen. Såsom tidigare har framhållits bör emellertid regelsystemet göra skillnad mellan de båda bolagskategorierna endast då särskilda skäl talar för detta. Så är inte fallet här. De nya bestämmelser som direktivet i denna del föranleder bör därför gälla såväl publika som privata aktiebolag.

EG-rätten har som utgångspunkt att aktier av samtliga aktieslag skall ha företrädesrätt till nya aktier i förhållande till sin andel i aktiekapitalet. Det framstår därför som helt nödvändigt att ge svensk lagstiftning samma utgångspunkt.

Direktivet ger genom de båda undantagsbestämmelserna visst utrymme att genom föreskrifter i bolagsordningen avvika från den lika företrädesrätten. I likhet med kommittén anser regeringen att det inte finns något skäl att utnyttja den första undantagsbestämmelsen, vilken innebär att principen om lika företrädesrätt – sådan den är uttryckt i artikel 29.1 – inte behöver tillämpas på s.k. limiterade preferensaktier. Den torde för svenska förhållanden ha ett begränsat praktiskt värde.

Däremot bör Sverige utnyttja den andra undantagsregeln och införa mot direktivet svarande bestämmelser om primär och subsidiär företrädesrätt. Skälet till det är bl.a. att det i Sverige är mycket vanligt med olika aktieslag som skiljer sig åt i fråga om röstvärde och att det också är vanligt med föreskrifter om att olika aktieslag skall ha olika företrädesrätt.

Värdepapperscentralen har visserligen menat att bestämmelser om subsidiär företrädesrätt skulle kräva en omfattande och tidskrävande systemutveckling för aktiekontosystemet. Detta är emellertid inte ett tillräckligt skäl att avstå från regler om subsidiär företrädesrätt. Om Sverige över huvud taget vill avvika från vad som är utgångspunkten i artikel 29 – lika företrädesrätt för samtliga aktieslag – och utnyttja undantagsbestämmelsen om primär företrädesrätt, är det nödvändigt att också införa bestämmelser om subsidiär företrädesrätt.

Lagstiftningen bör alltså ges sådan utformning att det blir möjligt att i bolagsordningen föreskriva *antingen* att samtliga aktier skall ha företrädesrätt i förhållande till sin andel i bolagets aktiekapital (lika företrädesrätt) *eller* att

innehavare av aktie av visst aktieslag skall ha en företrädesrätt till nya aktier av samma aktieslag (primär företrädesrätt) med rätt för samtliga aktieägare att delta i tecknandet av de aktier som de primärt berättigade inte tecknar (subsidiär företrädesrätt).

Mot bakgrund av den tolkning av direktivet för vilken tidigare har redogjorts finns det inte något utrymme för att tillåta föreskrifter om att innehavare av visst aktieslag (*A-aktier)* skall ha företrädesrätt till nya aktier av annat aktieslag (*B-aktier*) framför innehavarna av ytterligare aktieslag (*C-aktier*). Under remissbehandlingen har flera remissinstanser gjort invändning mot detta synsätt. Ett bolag kan av flera olika skäl välja att genomföra en kontantemission endast beträffande två aktieslag (B- och C-aktier) och det bör då, enligt dessa remissinstanser, vara möjligt att i bolagsordningen föreskriva att A-aktieägarna (tillsammans med B-aktieägarna) skall ha primär företrädesrätt till nya B-aktier vid en kommande kontantemission. I så fall skulle, har det hävdats, de olika aktieslagens relativa andel i bolagets kapital kunna bibehållas även om emissionen inte omfattar aktier av samtliga aktieslag.

Som tidigare har framhållits kan en sådan ordning inte anses förenlig med direktivet.

Regeringen är emellertid medveten om att den i direktivet beskrivna ordningen kan medföra problem för de bolag som redan i dag har föreskrifter av detta slag i bolagsordningen. Dessa problem torde delvis kunna lösas genom särskilda övergångsbestämmelser. Kommittén har föreslagit att, i fråga om de aktiebolag som har bildats före den 1 januari 1995, de nya bestämmelserna skall tillämpas fr.o.m. juli 1996. Denna särskilda övergångsbestämmelse har stöd i EES-avtalet, bil. XXII, punkten 2 c, jämfört med artikel 43 i kapitaldirektivet. Denna bestämmelse ger bolagen tillfredsställande möjligheter att anpassa sig till de nya reglerna.

Det är möjligt att den föreslagna ordningen i någon mån kan försvåra vissa i dag förekommande former för bolagens kapitalförsörjning, främst då enstaka emissioner av preferensaktier av visst särskilt slag. Dessa problem bör emellertid inte överdrivas och ger under alla förhållanden inte Sverige rätt att avvika från den i EG-direktivet angivna ordningen.

Härutöver kan måhända hävdas att den beskrivna ordningen kan få negativa effekter för den enskilda aktieägaren. En ägare till en aktie av sådant slag som enligt i dag gällande bolagsordning är förenad med rätt att teckna aktier av annat slag kommer i en del fall inte att kunna behålla denna rätt. Det kan synas som om detta skulle kunna innebära en rättsförlust, särskilt som värdet på aktien i viss utsträckning är beroende av företrädesrätten. Visserligen kan bolagsstämman i samband med emissionsbeslutet fatta beslut som innebär att aktieägaren ändå får delta i teckningen av aktier av annat aktieslag. Aktien kommer dessutom att vara förenad med en subsidiär företrädesrätt. Likväl kan aktieägarens ställning i detta avseende synas bli försvagad.

Det bör emellertid understrykas att lagändringen inte utan vidare medför någon rättsförlust för aktieägaren. Hittills gällande bolagsordningsbestämmelser kommer att bestå till dess att stämman har ändrat dem. Ett dylikt beslut om ändring i bolagsordningen som innebär att ett visst aktieslag berö-

vas företrädesrätt till teckning av nya aktier som det hittills har haft innebär att rättsförhållandet mellan aktierna rubbas. Beslutet kräver därför kvalificerad majoritet enligt bestämmelserna i 9 kap. 15 § aktiebolagslagen. Om ägaren till aktier av det aktuella aktieslaget därvid vägrar att ge sitt samtycke, kan det bli nödvändigt för övriga aktieägare att lösa in hans aktier för det värde som de har före ändringen av bolagsordningen. Gör de inte detta, kommer bolaget efter den 1 juli 1996 inte att kunna genomföra ytterligare nyemissioner.

8.2 Företrädesrätt mellan aktieslag med olika röstvärde

Regeringens förslag: Det skall vara möjligt att i bolagsordningen ta in föreskrifter om olika företrädesrätt för olika aktieslag vid kontantemission inte endast när skillnaden mellan aktieslagen gäller rätten till vinst eller likvidationsandel utan också när skillnaden avser röstvärde.

Om olika aktieslag skiljer sig åt i fråga om röstvärde men medför lika rätt till vinst eller likvidationsandel, skall en föreskrift i bolagsordningen om olika företrädesrätt förenas med föreskrifter som garanterar att innehavare av varje aktieslag vid en fondemission kan behålla sin andel av bolagets aktier och röster.

Kommitténs förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se betänkandet s. 134 – 136).

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte gjort några särskilda invändningar mot kommitténs förslag i denna del. De remissynpunkter som vi redogjort för i det föregående (se avsnitt 8.1) har emellertid omedelbar relevans även för regeringens förslag i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Som tidigare har nämnts är det i dag inte tillåtet att i bolagsordningen meddela föreskrifter om olika företrädesrätt vid kontantemission annat än i fråga om aktier som skall ha olika andel i bolagets tillgångar eller vinst. Lagen medger alltså inte föreskrifter om olika företrädesrätt när skillnaden mellan aktieslagen enbart hänför sig till röstvärdet. Inte heller tillåter lagen föreskrifter om olika företrädesrätt när skillnaden mellan aktieslagen är av annat slag, exempelvis skillnader i fråga om rätten att välja ledamöter i styrelsen. Här är det således inte möjligt att i bolagsordningen avvika från principen om "lika företrädesrätt".

Skälen till detta är att sådana föreskrifter inte har ansetts vara förenliga med likhetsprincipen. Om aktier med lika rätt till likvidationsandel eller vinst skulle ha olika rätt att delta i teckningen av nya aktier, skulle detta kunna innebära att vissa aktieägare gynnas i förhållande till andra utan att det finns grund för det i bolagsordningen (jfr SOU 1971:15 s. 155).

Principen om "lika företrädesrätt" kan emellertid, såsom har framhållits tidigare, förstås på två olika sätt. Det ena innebär en företrädesrätt för samtliga slag av aktier i förhållande till de gamla aktiernas andel i aktiekapitalet. Det andra innebär en företrädesrätt inom varje aktieslag som, om den förenas med föreskrifter om proportionell emission inom varje aktieslag, gör

det möjligt för innehavare av gamla aktier att bibehålla sin röststyrka och sin andel i bolagets kapital. Det senare synsättet har kommit till uttryck i Patent- och registreringsverkets registreringspraxis. Verket har såsom tidigare har nämnts godtagit bolagsordningsbestämmelser rörande aktier med olikhet endast i röstvärde innebärande att vid nyemission de nya aktierna skall vara av båda slagen och fördelas så att varje aktieslag endast får nya aktier av samma slag. I förarbetena till aktiebolagslagen uttalades att förslaget inte innebar någon ändring på denna punkt (prop. 1975:103 s. 312).

I artikel 29 i kapitaldirektivet behandlas aktier med röstvärdesskillnader på samma sätt som aktier som skiljer sig åt i fråga om rätten till tillgångar och vinst. Den principiella utgångspunkten är sålunda en annan än den som har kommit till uttryck i svensk registreringspraxis; aktier av samtliga aktieslag skall ha rätt att delta i tecknandet av nya aktier i förhållande till sin andel i aktiekapitalet. Direktivet ger visserligen medlemsstaterna möjlighet att avvika från denna utgångspunkt men endast enligt de båda undantagsbestämmelserna i artikel 29.2 (se föregående avsnitt).

Det finns flera omständigheter som talar för att det nu är dags för Sverige att – i enlighet med vad kapitaldirektivet ger möjlighet till – tillåta att föreskrifter om olika företrädesrätt förs in i bolagsordningen också när skillnaden mellan aktierna hänför sig endast till röstvärdet.

Det avgörande skälet till att aktiebolagslagen hittills inte har tillåtit bolagsordningsföreskrifter om olika företrädesrätt när skillnaden mellan aktieslagen enbart avsett röstvärdet har varit att detta inte ansetts förenligt med likhetsprincipen. Det kan emellertid – såsom påtalades redan i samband med aktiebolagslagens tillkomst – hävdas att förbudet mot sådana föreskrifter kan kringgås genom att att bolaget vid sidan av röstvärdesskillnader föreskriver vissa mindre skillnader vad gäller rätten till tillgångar och vinst. Detta är också ett av skälen till att man i våra grannländer tillåter föreskrifter om olika företrädesrätt också när aktieslagen skiljer sig åt endast i fråga om röstvärde.

Till detta kommer att lagstiftaren vid tillkomsten av aktiebolagslagen utgick från att "lika företrädesrätt" också gav utrymme för det slag av bolagsordningsföreskrifter som godtagits i Patent- och registreringsverkets praxis för vilka tidigare har redogjorts. Utgångspunkten för kapitaldirektivet är emellertid en annan. För att man vid en nyemission skall kunna fördela rätten att teckna de nya aktierna på ett annat sätt än vad som följer av direktivets huvudregel, dvs. i förhållande till den andel av aktiekapitalet som de gamla aktierna representerar, fordras *antingen* att bolagsordningen innehåller föreskrifter om olika företrädesrätt av det slag som direktivet tillåter *eller* att bolaget i samband med emissionen beslutar om att rätten att teckna nya aktier fördelas på ett annat sätt. Med den utformning som den nuvarande lagstiftningen har skulle svenska bolag enbart kunna använda sig av det sistnämnda alternativet.

Detta skulle innebära betydande olägenheter. Röstvärdesskillnader är betydelsefulla i det svenska näringslivet. Aktier med olika röstvärde har olika ekonomiskt värde. För att göra en korrekt prissättning av aktien är det av stor vikt att man kan avgöra också vilken företrädesrätt aktien kommer att ge vid en framtida emission. Detta talar för att föreskrifter om olika företrä-

desrätt bör kunna tas in i bolagsordningen. Marknaden kan härigenom bestämma sitt pris på aktien samtidigt som aktietecknaren eller aktieförvärvaren får bättre möjligheter att bedöma följden av en framtida emission.

Regeringen föreslår därför att aktiebolagslagen ändras så att det blir möjligt att i bolagsordningen ta in föreskrifter om olika företrädesrätt också när skillnaden mellan aktieslagen enbart avser röstvärde.

En sådan ordning kan emellertid i ett avseende komma i allvarlig konflikt med den aktiebolagsrättsliga likhetsprincipen. Så blir fallet vid en ökning av aktiekapitalet genom fondemission. En sådan emission är i själva verket en ren bokföringsåtgärd. Aktiekapitalet ökas endast genom en överflyttning av bolagets egna medel i form av fritt eget kapital, uppskrivningsfond eller reservfond eller genom en uppskrivning av anläggningstillgångarnas värde (se 4 kap. 16 § aktiebolagslagen). I samband med fondemissionen delas nya aktier ut utan att någon ersättning behöver lämnas. De aktieägare som därvid tilldelas aktier kan sedan tillgodogöra sig en del av bolagets värde. Det skulle med hänsyn till detta strida mot likhetsprincipen om innehavarna av aktier som enligt bolagsordningen skall ha samma rätt till bolagets tillgångar och vinst inte skulle behandlas lika vid en fondemission. En särskild bestämmelse bör därför införas som garanterar att innehavare av varje aktieslag också efter en fondemission kan bibehålla sin andel i bolagets aktier och röster. Ett bolag som i bolagsordningen vill införa en föreskrift om företrädesrätt i fråga om aktier som skiljer sig åt endast i fråga om röstvärdet bör således vara skyldigt att förena denna med *dels* en bestämmelse om att vid en fondemission nya aktier skall emitteras av varje aktieslag i förhållande till det antal aktier av samma slag som finns sedan tidigare *och dels* en bestämmelse om att de gamla aktierna skall ge företrädesrätt till nya aktier av samma aktieslag i förhållande till den andel av aktiekapitalet som de representerar.

Det kan anföras skäl för att det bör vara möjligt att i bolagsordningen föra in föreskrifter om olika företrädesrätt också när skillnaden mellan aktieslagen inte avser vare sig röstvärde eller rätt till tillgångar och vinst utan i stället är av annat slag, t.ex. rätten att ta del i styrelseval. Enligt kapitaldirektivet, artikel 29.2, är det emellertid inte möjligt att i bolagsordningen göra avvikelser från den lika företrädesrätten annat än då aktieslagen skiljer sig åt i fråga om röstvärde eller i fråga om rätten till tillgångar eller vinst. Någon ytterligare möjlighet att i bolagsordningen ta in föreskrifter om olika företrädesrätt kan alltså inte införas.

8.3 Beslut om avvikelse från föreskrifter om företrädesrätt

Regeringens förslag: Ett beslut av bolagsstämman att vid kontantemission avvika från den lika företrädesrätten eller från föreskrifter i bolagsordningen om företrädesrätt skall för att vara giltigt biträdas av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

Kommitténs förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (s. 136 och 289 - 291).

Remissinstanserna: Remissinstanserna har lämnat förslaget utan invändning.

Bakgrund: Om bolaget beslutar om en emission har aktieägarna företrädesrätt till de nya aktierna i förhållande till det antal aktier som de tidigare äger, såvida inte annat följer av bolagsordningen (se 4 kap. 2 § aktiebolagslagen). Detta gäller generellt vid fondemission; någon möjlighet att avvika från vad bolagsordningen föreskriver finns då inte. Motsatsen gäller vid nyemission av aktier eller konvertibla skuldebrev som skall utges mot ersättning i apportegendom. I sådana fall kan bolaget alltid fritt besluta om vem som skall ha rätt att teckna aktier eller konvertibler.

Vid nyemission, där de nya aktierna eller konvertiblerna skall betalas med pengar (kontantemission), gäller som huvudregel företrädesrätt i enlighet med tidigare aktieinnehav eller enligt bolagsordningens bestämmelser. Stämman kan emellertid med enkel majoritet besluta om annan företrädesrätt. En förutsättning för ett sådant beslut är dock att beslutet inte förrycker den inbördes rätt som aktieslagen har på grund av bolagsordningen eller innebär att någon bereds otillbörlig fördel på aktieägares bekostnad (se 4 kap. 2 och 14 §§ aktiebolagslagen och SOU 1971:15 s. 175 f.).

Artikel 29.4 i kapitaldirektivet tillåter att företrädesrätten begränsas eller upphävs genom beslut av bolagsstämman. Direktivet kräver emellertid som huvudregel att ett sådant beslut tas med en majoritet som inte får understiga två tredjedelar av de röster som är förenade med de företrädda värdepapperen eller det företrädda kapitalet. Bestämmelsen tolkas i så gott som samtliga medlemsstater som ett krav på att beslutet skall biträdas av en kvalificerad majoritet av de vid stämman avgivna rösterna.

Skälen för regeringens förslag: Svensk rätt måste bringas i överensstämmelse med reglerna i kapitaldirektivet. Regeringen föreslår därför att ett beslut om att vid kontantemission avvika från aktieägares företrädesrätt skall vara giltigt endast om det biträds av minst två tredjedelar av vid stämman avgivna röster och företrätt kapital. Detta är samma majoritetskrav som gäller för ändring av bolagsordningen. Bolaget bör vara oförhindrat att i bolagsordningen uppställa ännu strängare majoritetskrav.

9 Nedsättning av aktiekapitalet

Regeringens förslag: I aktiebolagslagen införs bestämmelser om att beslut om nedsättning av aktiekapitalet fordrar kvalificerad majoritet.

De särskilda borgenärsskyddsregler som normalt gäller vid nedsättning av aktiekapitalet görs tillämpliga även vid sådan nedsättning som sker för avsättning till reservfond.

Skyddet för bolagets borgenärer skall liksom hittills tillgodoses genom ett förfarande vid domstol. Kretsen av de borgenärer som därvid skall ha möjlighet att kräva betalning eller säkerhet utvidgas.

Kommitténs förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag (se betänkandet s. 136, 294 – 302 och 304 – 310).

Remissinstanserna: Remissinstanserna har lämnat kommitténs förslag utan invändning.

Bakgrund: Bestämmelserna om bolags aktiekapital är av stor betydelse för skyddet för bolagets borgenärer. Det har därför ansetts nödvändigt att uppställa vissa spärrar mot nedsättning av aktiekapitalet. Bestämmelser om detta finns i 6 kap. aktiebolagslagen.

Nedsättning får ske endast för vissa angivna ändamål.

För det första får nedsättning ske för avsättning till reservfond eller till omedelbar täckning av förlust enligt fastställd balansräkning, om förlusten inte kan täckas av fritt eget kapital (se 6 kap. 1 § första stycket 1 aktiebolagslagen). I så fall är nedsättningen genomförd så snart beslutet har registrerats. Efter en sådan nedsättning är bolaget förhindrat att inom tre år besluta om vinstutdelning, såvida inte rätten lämnar sitt tillstånd till det (se 6 kap. 5 §).

Nedsättning får också ske för återbetalning till aktieägarna eller för avsättning till fri fond. Ett sådant nedsättningsbeslut anses inte genomfört förrän bolaget har sökt och fått rättens tillstånd till nedsättningen (se 6 kap. 6 och 7 §§).

En ytterligare form av nedsättning regleras i 6 kap. 8 §. Enligt denna bestämmelse kan för ett aktiebolag, vars aktiekapital får ändras utan ändring av bolagsordningen, i bolagsordningen tas in ett förbehåll att aktiekapitalet kan nedsättas genom inlösen av aktier. En sådan nedsättning förutsätter inte något tillstånd av rätten.

Ett beslut om nedsättning skall normalt fattas av bolagsstämman. Lagen uppställer därvid inte några krav på kvalificerad majoritet. I fråga om nedsättning enligt 6 kap. 8 § kan nedsättningsbeslutet i vissa fall fattas av styrelsen.

Förfarandet inför rätten syftar till att skydda bolagets borgenärer. Rätten skall kalla bolagets borgenärer genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar. Kända borgenärer skall tillställas särskilda underrättelser om kallelsen. Om ansökan inte bestrids eller om de borgenärer som bestrider den får full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar, skall rätten ge sitt tillstånd till nedsättningen. Bestämmelserna gör undantag beträffande en borgenärsgrupp. Borgenärer som också är gäldenärer i samma rättsförhållande skall nämligen inte kallas och har inte heller rätt till betalning eller säkerhet.

I kapitaldirektivet finns ganska detaljerade regler om nedsättning av aktiekapitalet. I följande avseenden skiljer sig reglerna från svensk rätt.

* Av artikel 30 jämförd med artikel 40 följer att ett beslut om nedsättning av aktiekapitalet skall fattas av bolagsstämman med en majoritet som inte får understiga två tredjedelar av de röster som är förenade med de företrädda värdepapperen eller det tecknade kapitalet. Bestämmelsen tolkas i så gott som samtliga medlemsstater som ett krav på kvalificerad majoritet av de vid stämman avgivna rösterna. Direktivet tillåter också nedsättning genom tvångsindragning av aktier (se artikel 36) under förutsättning att tvångsindragningen tillåts eller föreskrivs i stiftelseurkunden eller bolagsordningen. Om en sådan tvångsindragning är *föreskriven* i stiftelseurkunden el-

ler bolagsordningen, är det över huvud taget inte nödvändigt att bolagsstämman fattar beslutet om nedsättningen. Om tvångsindragningen endast är *tillåten* och samtliga berörda aktieägare inte har godkänt åtgärden, måste däremot bolagsstämman besluta om nedsättningen. I så fall gäller emellertid inte något krav på kvalificerad majoritet. Detta slag av tvångsindragning motsvarar i huvudsak sådan inlösen som regleras i 6 kap. 8 § aktiebolagslagen.

* I artikel 31 föreskrivs att, om det finns flera slag av aktier, bolagsstämmans beslut om nedsättning skall bli föremål för en särskild omröstning minst för varje kategori av aktieägare vilkas rätt berörs av beslutet. Artikeln synes bland medlemsstaterna tolkas så att särskild omröstning skall företas bland ägare till redan utgivna aktier vilkas rätt försämras genom nedsättningsbeslutet. Motsvarande bestämmelse gäller vid nedsättning genom tvångsindragning av aktier (se artikel 38).

* I artikel 32 anges att åtminstone de borgenärer, vilkas fordringar har uppkommit före offentliggörandet av beslutet om nedsättning, har rätt att få säkerhet för icke förfallna fordringar. Hur detta borgenärsskydd närmare skall utformas har överlämnats till medlemsstaterna själva att bestämma. Av medlemsstaternas lagstiftning måste dock framgå att nedsättningen inte gäller eller någon utbetalning inte får ske förrän borgenärerna har fått gottgörelse eller en domstol har beslutat att deras framställan om gottgörelse inte behöver efterkommas. Någon begränsning av borgenärskretsen motsvarande den som svensk rätt innehåller finns inte i direktivet.

Artikel 33 medger dock att bestämmelserna om borgenärsskydd inte tillämpas i ett par nedsättningsfall. Det ena fallet är nedsättning för täckande av inträffad förlust. Det andra fallet är överföring till en reserv, som endast får användas för att täcka en inträffad förlust eller för att öka det tecknade kapitalet genom en fondemission. En ytterligare förutsättning för en sådan överföring till reserv är att denna därefter inte överstiger tio procent av det nedsatta aktiekapitalet.

Skälen för regeringens förslag: Som har framgått av den tidigare redogörelsen skiljer sig de svenska reglerna om nedsättning av aktiekapitalet i åtskilliga avseenden från vad kapitaldirektivet kräver. Det gäller främst formen för beslutet om nedsättning och formen för borgenärsskyddet. Det är därför nödvändigt att anpassa den svenska lagstiftningen till vad direktivet kräver. Direktivet kommer visserligen endast att bli tillämpligt på de publika aktiebolagen. Det finns emellertid inte något skäl att i nu aktuella avseenden ha olika regler för publika och privata aktiebolag. Regeringen föreslår därför lagändringar som blir tillämpliga på båda bolagskategorierna.

Till att börja med kan konstateras att aktiebolagslagen inte innehåller något sådant krav på kvalificerad majoritet som uppställs i artikel 30 jämförd med artikel 40. Regeringen föreslår därför att bolagsstämmans beslut, i andra fall än som avses i 6 kap. 8 §, alltid skall fattas med en majoritet motsvarande vad som krävs för en ändring av bolagsordningen enligt 9 kap. 14 §, dvs. beslutet måste biträdas av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

De krav som uppställs i artiklarna 31 och 38 bör tillgodoses genom en kompletterande majoritetsregel. I flertalet medlemsstater uppfattas artikel

31 som ett krav på särskild omröstning bland de aktieägare vars rätt försämras genom nedsättningsbeslutet. Det är alltså fråga om den situation som i aktiebolagslagen brukar beskrivas som att "rättsförhållandet mellan aktierna rubbas". Ett exempel på detta är att nedsättning sker genom indragning utan återbetalning av endast viss aktieägares aktier. För beslut om ändring i bolagsordningen som har sådan verkan uppställs redan i dag i 9 kap. 15 § ett krav på mycket kvalificerad majoritet som mer än väl uppfyller direktivets krav. Denna bestämmelse blir utan vidare tillämplig i de fall då ett nedsättningsbeslut, som rubbar rättsförhållandet mellan aktierna, är beroende av att bolagsordningen ändras. En motsvarande majoritetsregel bör uppställas också för beslut om nedsättning som inte fordrar någon ändring av bolagsordningen men likväl medför att rättsförhållandet mellan aktier rubbas.

Som tidigare har konstaterats innehåller direktivet inte några närmare föreskrifter om hur skyddet för bolagets borgenärer skall utformas. Den svenska ordningen, där borgenärerna skyddas genom ett särskilt domstolsförfarande, måste i huvudsak anses uppfylla direktivets krav. Regeringen är inte beredd att i detta lagstiftningsärende föreslå att handhavandet av tillståndsärendena förs bort från domstolarna. Det kan emellertid förutsättas att Aktiebolagskommittén inom ramen för sitt fortsatta arbete överväger om handläggningen av dylika ärenden bör överlämnas till Patent- och registreringsverket på samma sätt som regeringen har föreslagit beträffande ärenden om tillstånd till verkställande av fusionsplan.

Däremot finns det anledning att i vissa andra avseenden ändra de gällande reglerna. I vissa delar uppfyller nämligen de nuvarande nedsättningsreglerna inte de krav som uppställs i direktivets bestämmelser om borgenärsskydd. I svensk rätt behöver man, som tidigare har angivits, inte tillämpa de särskilda borgenärsskyddsreglerna om ändamålet med nedsättningen är avsättning till reservfond. Även direktivet medger ett sådant undantag, dock under förutsättning att reserven inte överstiger tio procent av bolagets aktiekapital. Reservfonden i ett svenskt aktiebolag kan emellertid mycket väl överstiga tio procent av aktiekapitalet. I 12 kap. 4 § första stycket 1 föreskrivs t.o.m. att viss avsättning av bolagets vinst skall ske till reservfonden, så länge denna inte uppgår till 20 procent av aktiekapitalet. Regeringen är inte beredd att föreslå någon ändring i fråga om reservfondens storlek. Det synes lämpligare att utforma regelsystemet så att rättens tillstånd måste inhämtas även vid nedsättning som sker för avsättning till reservfond. Det innebär att borgenärerna ges möjlighet att kräva betalning eller tillfredsställande säkerhet för sina fordringar även i samband med sådan nedsättning.

Svensk rätt kräver inte heller någon domstolsprövning vid nedsättning genom inlösen enligt 6 kap. 8 §. Artikel 36 medger emellertid inte något generellt undantag från bestämmelserna om borgenärsskydd. Artikeln tillåter visserligen att bestämmelserna inte tillämpas när nedsättning sker med utnyttjande av utdelningsbara medel. En förutsättning för detta är dock att medlen överförs till en reserv som inte får betalas ut till aktieägarna utan endast får användas för att täcka en inträffad förlust eller för fondemission (se artikelns littera d). Mot bakgrund av detta bör ett krav på domstolsprövning som huvudregel uppställas även vid inlösen enligt 6 kap. 8 §. Denna huvudregel bör emellertid kompletteras med en undantagsbestämmelse som

motsvarar direktivets undantagsbestämmelse. Det skall således inte vara nödvändigt att inhämta rättens tillstånd till nedsättningen om ett belopp som motsvarar det nominella värdet av de inlösta aktierna samtidigt överförs till reservfonden.

De gällande svenska bestämmelserna om borgenärsskydd omfattar inte borgenärer som också är gäldenärer i samma rättsförhållanden. Rättsläget är i denna del detsamma som vid fusion (se avsnitt 6.5 ovan). Kapitaldirektivet innehåller emellertid inte något undantag av detta slag. Artikel 32 medger endast att undantag görs beträffande sådana borgenärer som har betryggande säkerhet för sina fordringar eller när bolagets ställning är sådan att säkerhet inte behövs. I likhet med vad som tidigare har uttalats i fråga om borgenärsskyddet vid fusion anser regeringen att den nuvarande begränsningen av borgenärskretsen inte är förenlig med EG-rätten.

Bestämmelserna om borgenärsskydd vid nedsättning av aktiekapitalet bör därför ändras. I de fall frågan om nedsättning av aktiekapitalet skall prövas av domstol bör även de borgenärer som samtidigt är gäldenärer i samma rättsförhållande kallas av rätten och ha möjlighet att påfordra betalning eller säkerhet. Endast de borgenärer som har rätt till betalning enligt den statliga lönegarantin vid konkurs bör undantas från bestämmelserna om borgenärsskydd.

10 Förvärv av egna aktier m.m.

Regeringens förslag: I aktiebolagslagen införs ett uttryckligt förbud för aktiebolag att teckna egna aktier eller aktier i moderbolag. Om en sådan aktieteckning ändå sker, skall stiftarna eller styrelsens ledamöter vara solidariskt betalningsskyldiga för de tecknade aktierna.

Om någon tecknar aktier i ett bolag i eget namn men för bolagets eller dess dotterbolags räkning, skall han anses ha tecknat aktierna för egen räkning.

Liksom hittills skall ett aktiebolag endast i vissa undantagsfall få förvärva egna aktier. I sådana fall skall aktierna alltid avyttras senast tre år efter förvärvet. Om detta inte sker, skall de förvärvade aktierna vara ogiltiga.

Kommitténs förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se betänkandet s. 137, 268, 270 – 272).

Remissinstanserna har inte framfört några invändningar i denna del.

Bakgrund: Aktiebolagslagen innehåller i dag inte något uttryckligt förbud för ett bolag att teckna egna aktier. Vid en sådan aktieteckning skulle det emellertid råda identitet mellan aktietecknare och bolag. En sådan rättshandling torde enligt svensk rätt inte kunna tilläggas någon rättsverkan.

I 7 kap. 1 § finns bestämmelser om aktiebolags rätt att förvärva egna aktier eller ta emot sådana aktier som pant. Som huvudregel är sådana förvärv ogiltiga. Det gäller även avtal som innebär att ett dotterföretag förvärvar eller såsom pant tar emot aktie i moderbolaget.

I några undantagsfall får emellertid ett aktiebolag förvärva egna aktier eller aktier i moderbolag. Så är för det första fallet när aktierna ingår i en affärsrörelse som bolaget övertar. Vidare får aktiebolaget på auktion ropa in egna eller moderbolagets aktier som har utmätts för bolagets fordran. Slutligen får aktiebolaget förvärva egna aktier i samband med att bolaget löser in aktier enligt 13 kap. 3 § aktiebolagslagen. Bolaget är dock skyldigt att göra sig av med aktierna så snart som möjligt. Detta kan ske genom att aktierna dras in genom nedsättning av aktiekapitalet. Det kan också ske genom avyttring av aktierna. Sådan avyttring skall ske så snart det kan göras utan förlust. I fråga om aktier som har förvärvats som en del av en affärsrörelse finns en särskild begränsning. Sådana aktier måste avyttras senast två år efter förvärvet, såvida inte regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer ger företaget tillstånd att behålla aktierna under längre tid.

I kapitaldirektivet finns bestämmelser om teckning och förvärv av egna aktier. Artikel 18 innehåller ett uttryckligt förbud mot teckning av egna aktier. Aktier som tecknas i strid med detta förbud skall betalas av stiftarna (jfr artikel 3 i) eller, vid ökning av aktiekapitalet, av medlemmarna av styrelsen eller direktionen. Direktivet tillåter dock medlemsstaterna att i den nationella lagstiftningen bestämma att de angivna personerna skall gå fria från betalningsansvar om de kan visa att de inte har försummat något.

I artikel 18 finns också en bestämmelse som skall förhindra att bolag tecknar egna aktier genom en bulvan. I denna del föreskriver direktivet att, om aktierna i ett bolag har tecknats av någon i eget namn men för bolagets räkning, denne skall anses ha tecknat aktierna för egen räkning.

Direktivet uppställer inte något generellt förbud mot förvärv av egna aktier. Däremot kräver direktivet att, om lagstiftningen tillåter förvärv av egna aktier, lagstiftningen även skall innehålla vissa villkor för sådana förvärv, däribland normalt att förvärvet skall godkännas av bolagsstämman (se artikel 19). Medlemsstaterna behöver dock inte uppställa sådana villkor i ett antal särskilt uppräknade situationer (se artikel 20.1). Så är fallet när förvärvet ingår i en allmän förmögenhetsövergång och när förvärvet sker i syfte att uppfylla en lagstadgad skyldighet. Så är också fallet om aktierna ropas in vid en exekutiv auktion som äger rum för att infria en fordran som bolaget har mot en aktieägare. I de nu angivna situationerna måste emellertid aktierna, om deras nominella värde överstiger tio procent av aktiekapitalet, avyttras inom en tid av högst tre år (se artikel 20.2). Om aktierna inte avyttras inom denna tid, skall de förklaras ogiltiga. Därvid skall i vissa fall även nedsättning av aktiekapitalet ske (se artikel 20.3). Vid tillämpningen av dessa bestämmelser skall mottagande av aktier som säkerhet jämställas med förvärv (se artikel 24).

Skälen för regeringens förslag: Den redogörelse som nu har lämnats ger vid handen att aktiebolagslagen inte i alla hänseenden uppfyller de krav som kapitaldirektivet uppställer.

Vad först gäller *teckning av egna aktier* saknar lagen sålunda uttryckliga bestämmelser om förbud mot sådan teckning. Lagen innehåller inte heller någon motsvarighet till direktivets bestämmelser om betalningsansvar för stiftare eller styrelseledamöter. Inte heller innehåller aktiebolagslagen bestämmelser om aktieteckning i eget namn men för bolagets räkning. Bestäm-

melser av de nu angivna slagen måste alltså införas i aktiebolagslagen. När det gäller *förvärv av egna aktier* uppfyller aktiebolagslagen i väsentliga delar direktivets krav. Lagen tillåter förvärv av egna aktier endast i några undantagssituationer där också direktivet godtar sådana förvärv. I två avseenden skiljer sig emellertid svensk rätt från direktivet, nämligen i fråga om den tidsfrist inom vilken sålunda förvärvade aktier måste avyttras och i fråga om påföljden när sådana aktier inte avyttras.

I fråga om tidsfristen för avyttring av aktier skulle en direkt anpassning till direktivbestämmelserna kunna ske genom att de nuvarande reglerna om avyttring av egna aktier kompletterades med särskilda regler som skulle gälla enbart när bolagets innehav av egna aktier överskred den i direktivet angivna tioprocentsgränsen. Det finns emellertid knappast skäl att ha olika avyttringsregler beroende på hur stort bolagets innehav av egna aktier är. Bestämmelserna bör därför i stället utformas så att samtliga egna aktier som förvärvas med stöd av undantagsbestämmelserna skall avyttras så snart det kan ske, dock senast tre år efter förvärvet. Vidare bör dispensmöjligheten avseende aktie som har förvärvats genom övertagande av affärsrörelse – en dispensmöjlighet som nästan aldrig har utnyttjats – utmönstras ur lagstiftningen.

Vad sedan gäller påföljden när aktier inte avyttras inom tidsfristen bör i lagen föreskrivas att sådan underlåtenhet medför att dessa aktier är ogiltiga. En sådan ogiltighet medför att antalet giltiga aktier inte längre svarar mot aktiekapitalet. Bolaget bör därför vara skyldigt att fatta beslut om nedsättning av aktiekapitalet vid nästkommande bolagsstämma.

11 Aktiebolags ställföreträdare

Regeringens förslag: Ett aktiebolag skall inte vara bundet av rättshandlingar som ett bolagsorgan har vidtagit om åtgärden står i strid med aktiebolagslagens regler om bolagsorganets behörighet. Ett aktiebolag skall inte heller vara bundet av de rättshandlingar som dess ställföreträdare vidtar om åtgärden står i strid med legala befogenhetsinskränkningar och bolaget visar att dess motpart insåg eller bort inse att så var fallet. Däremot skall ett aktiebolag inte kunna undgå bundenhet av rättshandlingar som dess ställföreträdare vidtagit, därför att styrelsen eller verkställande direktören har handlat i strid med bolagets verksamhetsföremål eller överskridit någon annan av bolaget meddelad befogenhetsinskränkning.

Kommitténs förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Kommittén har dock ansett att bolaget inte heller skall kunna undgå bundenhet om en särskild firmatecknare har handlat i strid med en av bolaget meddelad befogenhetsinskränkning. Vidare har kommittén inte tagit ställning till vad som skall gälla i fråga om rättshandlingar vilka står i strid med en befogenhetsinskränkning som följer av lag utan har ansett att den

frågan bör överlämnas till rättspraxis (se betänkandet s. 137 – 139 och 221 – 226).

Remissinstanserna: Det har inte riktats någon invändning mot kommitténs förslag att ett aktiebolag inte skall vara bundet av de rättshandlingar som dess företrädare företar i strid med aktiebolagslagens regler om bolagsorganens kompetens. Det har inte heller gjorts någon invändning mot förslaget att bolaget inte skall kunna undgå bundenhet på grund därav att ställföreträdaren har handlat i strid med någon befogenhetsinskränkning som bolaget har meddelat.

Flera remissinstanser, såsom Hovrätten för Övre Norrland, Kammarrätten i Stockholm, Finansinspektionen, Patent- och registreringsverket, Sveriges Advokatsamfund och Sveriges Revisorssamfund, har däremot ifrågasatt om bolaget bör gentemot en ondtroende motpart vara bundet av rättshandlingar som ligger utanför föremålet för bolagets verksamhet.

Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet och Sveriges Advokatsamfund har uttalat att lagstiftaren även bör reglera den situationen då en ställföreträdare har handlat i strid med någon i lag meddelad befogenhetsbegränsning.

Bakgrund: Aktiebolagslagens regler om de olika bolagsorganens kompetens utgår från att bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ. Stämman har en exklusiv beslutanderätt i en rad viktiga frågor. Styrelsen svarar för bolagets organisation och för förvaltningen av bolagets angelägenheter. Den verkställande direktören skall ha hand om den löpande förvaltningen enligt de riktlinjer och anvisningar som styrelsen meddelar. Han kan även vidta vissa andra åtgärder, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet (se 8 kap. 6 § aktiebolagslagen).

Det är styrelsen som företräder bolaget och tecknar dess firma. Styrelsen har möjlighet att bemyndiga en eller flera personer att teckna bolagets firma, såvida inte förbud mot detta har tagits in i bolagsordningen (se 8 kap. 11 § andra stycket). Den verkställande direktören har alltid – alltså även utan bemyndigande från styrelsen – rätt att företräda bolaget i fråga om sådana åtgärder som ankommer på honom, dvs. i första hand sådana uppgifter som ligger inom den löpande förvaltningen men, när styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet, även i fråga om andra åtgärder (se 8 kap. 12 §).

Reglerna om kompetensfördelningen mellan stämman, styrelsen och den verkställande direktören är tvingande. Stämman kan inte fatta beslut om att styrelsens eller den verkställande direktörens *behörighet* (kompetens) skall vara mera begränsad än vad som följer av aktiebolagslagen.

Styrelsens, den verkställande direktörens och firmatecknarnas *befogenhet* kan emellertid vara inskränkt genom föreskrifter av ett överordnat bolagsorgan. Styrelsen är sålunda normalt skyldig att rätta sig efter de föreskrifter som bolagsstämman ger. Den verkställande direktören skall följa de riktlinjer som styrelsen har dragit upp. Vidare kan i bolagsordningen ställas krav på att vissa åtgärder får ske endast med godkännande från stämman. Stämman kan alltså i viss utsträckning ge anvisningar till styrelsen som i sin tur kan ge anvisningar till den verkställande direktören. Till detta kommer att

ställföreträdarnas befogenhet kan vara inskränkt till följd av regler i aktiebolagslagen, t.ex. jävsbestämmelser.

Om i lagen eller inom bolaget uppställda behörighets- och befogenhetsregler överskrids, kan det leda till att den aktuella rättshandlingen inte blir bindande mot bolaget. I det följande anges – utifrån gällande rätt – några typsituationer.

1) Om ett bolagsorgan företar en rättshandling eller fattar ett beslut som det enligt aktiebolagslagen inte har behörighet att företa eller fatta, blir rättshandlingen eller beslutet inte bindande mot bolaget oavsett om bolagets motpart har varit i god tro. Så kan t.ex. styrelsen inte genom beslut eller avtal ålägga bolaget att ändra sin bolagsordning, eftersom aktiebolagslagen bygger på att endast bolagsstämman kan besluta om ändring i bolagsordningen.

2) En annan form av behörighetsöverskridande kan föreligga när ett bolagsorgan överträder någon i aktiebolagslagen meddelad förbudsregel. I doktrinen har som exempel på sådana behörighetsöverskridanden nämnts t.ex. förvärv av egen aktie.

3) I 8 kap. 14 § första meningen aktiebolagslagen finns bestämmelser om bolagets bundenhet vid befogenhetsöverskridanden. Där stadgas att rättshandlingen inte är gällande mot bolaget, om ställföreträdaren har överskridit sin befogenhet och den mot vilken rättshandlingen företogs insåg eller borde ha insett att så var fallet. Bestämmelsen blir tillämplig om en styrelse eller en verkställande direktör har handlat inom den av aktiebolagslagen givna behörigheten men har brutit mot särskilda av stämman respektive styrelsen meddelade inskränkande föreskrifter. Den blir också tillämplig på en särskild firmatecknare som företar en rättshandling utan att ha bolagets uppdrag till detta.

4) Även överträdelser av i lag meddelade föreskrifter kan ibland vara att bedöma som befogenhetsöverskridanden. Ett exempel på en sådan föreskrift är jävsregeln i 8 kap. 10 § aktiebolagslagen. En styrelseledamot eller en verkställande direktör får enligt denna regel inte handlägga frågor om avtal mellan honom och bolaget. Inte heller får han handlägga frågor om avtal mellan bolaget och tredje man, om han i frågan har ett väsentligt intresse som kan vara stridande mot bolagets. Frågan om beslutet eller rättshandlingen kan göras gällande mot bolaget brukar även i detta fall avgöras enligt bestämmelsen i 8 kap. 14 § första meningen. Det innebär att rättshandlingen blir bindande för bolaget om motparten har varit i god tro. Detsamma får anses gälla om styrelsen bryter mot generalklausulen i 8 kap. 13 §, dvs. om den fattar ett beslut som är ägnat att bereda otillbörlig fördel åt aktieägare eller annan till nackdel för bolaget eller annan aktieägare (jfr Nial, Svensk associationsrätt, 5 u. s. 234).

5) Ett bolagsorgan kan slutligen överskrida gränsen för sin kompetens genom att fatta ett beslut eller vidta en rättshandling som strider mot bolagets syfte eller går utöver det i bolagsordningen angivna verksamhetsföremålet. I svensk rätt brukar även denna situation bedömas enligt 8 kap. 14 § första meningen aktiebolagslagen. Bolaget är alltså inte bundet av beslutet eller rättshandlingen annat än om bolagets motpart har varit i god tro (jfr Nial a.a. s. 230).

En särskild bestämmelse (8 kap. 14 § andra meningen) behandlar beslut och rättshandlingar som den verkställande direktören företar. Dennes behörighet är som tidigare har nämnts begränsad till åtgärder inom ramen för den löpande förvaltningen men den kan under vissa förutsättningar sträcka sig även utanför denna ram. Om den verkställande direktören företar rättshandlingar som ligger utanför den löpande förvaltningen utan att det föreligger sådana särskilda förutsättningar rör det sig principiellt om den situation som har beskrivits i punkten 1 ovan och som normalt aldrig leder till bundenhet för bolaget. Av 8 kap. 14 § andra meningen följer emellertid att, när den verkställande direktören har överskridit sin behörighet, rättshandlingen ändå kan vara bindande för bolaget om motparten var i god tro.

I god tro anses den vara som varken insåg eller bort inse att befogenheten respektive behörigheten överskreds. Vid tillämpningen av godtrosreglerna har de uppgifter som finns registrerade i aktiebolagsregistret stor betydelse. Vad som finns i aktiebolagsregistret anses ha kommit till tredje mans kännedom såvida det inte av omständigheterna framgår att denne varken ägde eller kunde äga kännedom om uppgiften (se 18 kap. 3 §). I fråga om sådana uppgifter som skall registreras i aktiebolagsregistret, t.ex. uppgifter om firmatecknare, blir det därför som regel avgörande vad som har kunnat utläsas ur registret. Till de uppgifter som skall tas in i aktiebolagsregistret hör också bolagsordningen. Denna skall bl.a. innehålla uppgifter om föremålet för bolagets verksamhet. Vissa förhållanden kommer emellertid aldrig till uttryck i aktiebolagsregistret. Så är fallet med t.ex. inskränkningar i en firmatecknares befogenhet. I sådana fall saknar givetvis registeruppgifterna betydelse för frågan om tredje man har varit i god tro.

I publicitetsdirektivet, artikel 9, finns bestämmelser om giltigheten av bolagets förpliktelser vid olika slag av kompetensöverskridande. De första två punkterna i artikeln har följande lydelse.

1. Ett bolag förpliktas mot tredje man genom bolagsorganens åtgärder även om åtgärderna inte omfattas av föremålet för bolagets verksamhet, under förutsättning att åtgärderna inte ligger utanför den rätt att företräda bolaget som lagen tillerkänner bolagsorganen eller tillåter att dessa tillerkänns.

Medlemsstaterna får emellertid föreskriva att ett bolag inte förpliktas av sådana åtgärder som ligger utanför föremålet för bolagets verksamhet, om bolaget visar att tredje man kände till att åtgärden inte omfattades av föremålet för bolagets verksamhet eller med hänsyn till omständigheterna inte kunde vara omedveten om det; enbart offentliggörandet av bolagsordningen är därvid inte tillräckligt som bevis.

2. Begränsningar i bolagsorganens rätt att företräda bolaget på grund av bolagsordningen eller på grund av beslut av ett bolagsorgan kan inte åberopas mot tredje man, även om begränsningarna har offentliggjorts.

Bestämmelserna i första punkten i artikeln innebär att ett bolag alltid förpliktas av de åtgärder som ett bolagsorgan företar inom ramen för sin behörighet. Endast *i lag föreskrivna* begränsningar i bolagsorganens behörighet kan åberopas mot tredje man. Avgörande är inte om åtgärden ligger utanför den kompetens som bolagsorganet rent faktiskt kan ha tillerkänts, t.ex. genom beslut i bolagsordningen eller genom beslut av ett överordnat bolagsorgan, utan om åtgärden ligger utanför den kompetens som lagen tillåter att bolagsorganet tillerkänns (se första punkten första stycket).

Om bolaget genom en föreskrift i bolagsordningen eller genom ett beslut av ett bolagsorgan har begränsat kompetensen för något bolagsorgan, kan en sådan begränsning inte göras gällande mot tredje man. Detta följer av artikelns andra punkt. Det är här fråga om sådana begränsningar som i svensk rätt betraktas som befogenhetsinskränkningar. Enligt direktivet skall bolaget i dessa fall alltid vara bundet av bolagsorganet åtgärder, oavsett om motparten var i god tro eller inte. Huruvida en sådan beslutad begränsning har offentliggjorts eller inte saknar också betydelse.

Föreskrifterna i direktivets andra punkt kan synas vara en från bolagets synpunkt mycket sträng ordning. I tysk rätt, där bestämmelsen har sitt ursprung, kompletteras den av andra ogiltighetsregler. I tysk rättspraxis går nämligen bolaget fritt från bundenhet om det framkommer att tredje man har samverkat med bolagsorganet för att skada bolaget eller att bolagsorganet på annat sätt uppenbart har missbrukat sin kompetens. En motsvarande inskränkning i bestämmelsens tillämpningsområde har i doktrinen förespråkats även i fråga om den nu aktuella direktivbestämmelsen. Frågan diskuterades under förarbetena till direktivet. Det ansågs då att bolaget hade rätt att åberopa ett befogenhetsöverskridande mot en tredje man som hade handlat i vetskap om att bolagets ställföreträdare missbrukat sin ställning eller samverkat med honom i avsikt att skada bolaget ("kollusion"). Å andra sidan ansågs inte blotta vetskapen om befogenhetsöverskridandet ha denna verkan. Vid diskussionen i ministerrådet övervägdes möjligheten av att föra in dessa klarlägganden i texten men idén förkastades. I stället överlämnades det till de nationella rättsordningarna att lösa frågan inom ramen för den allmänna rätten (se Gomard, Aktieselskaber og anpartsselskaber, 1986, s. 143 f., och van Ommeslaghe, La première directive du conseil du 9 mars 1968 en matière de sociétés, i Cahiers de droit européen, 1969, s. 632).

I ett avseende ger artikeln möjlighet att utforma lagstiftningen så att bolaget inte blir bundet gentemot en ondtroende motpart (se punkten 1, stycke 2). Detta gäller i fråga om åtgärder som ligger utanför bolagets verksamhetsföremål. Huvudregeln är även här att bolaget blir bundet av åtgärden. Medlemsstaterna får emellertid föreskriva att bolaget i sådana fall inte skall vara bundet av rättshandlingen, om det visar att tredje man kände till att åtgärden inte omfattades av föremålet för bolagets verksamhet eller med hänsyn till omständigheterna inte kunde vara omedveten om det.

Skälen för regeringens förslag: De nu redovisade direktivbestämmelserna gör det nödvändigt att göra vissa ändringar i de nuvarande svenska bestämmelserna. Detta gäller i första hand de i direktivet behandlade frågorna om bolagets bundenhet vid *överskridande av verksamhetsföremålet* och *annat överskridande av befogenhetsinskränkningar som bolaget har beslutat*. Direktivet tar inte upp bolagets bundenhet vid *överskridande av befogenhetsinskränkning som följer av lag*. Eftersom detta är en situation som har ett nära samband med övriga frågor, finns det givetvis anledning att överväga även denna fråga.

För att anpassa den svenska lagstiftningen till direktivets krav har kommittén föreslagit att bolaget alltid skall vara bundet av de rättshandlingar som styrelsen, en särskild firmatecknare eller den verkställande direktören har

företagit å bolagets vägnar, såvida ställföreträdaren inte har handlat i strid med aktiebolagslagens regler om bolagsorgans kompetens.

Regeringen ansluter sig i väsentliga delar till kommitténs förslag. I några viktiga avseenden – bolagets bundenhet vid överträdelser av legala befogenhetsinskränkningar samt bolagets bundenhet av rättshandlingar som har vidtagits av särskilda firmatecknare – har regeringen emellertid en annan uppfattning.

Överskridande av legal behörighet

Regeringen delar kommitténs uppfattning att ett aktiebolag inte skall vara bundet av rättshandlingar som en ställföreträdare har vidtagit på bolagets vägnar men som ställföreträdaren enligt lag inte har haft behörighet att företa. Till denna kategori hör i första hand de fall då ett bolagsorgan har vidtagit en åtgärd som enligt lag endast kan vidtas av ett annat bolagsorgan. Hit bör också räknas beslutsfattande i strid med sådana förbudsregler som enligt gällande synsätt medför att bolaget inte är bundet av av rättshandlingen, exempelvis förvärv av egna aktier.

Överskridande av befogenhet enligt bolagsordning och liknande

En annan fråga gäller bolagets bundenhet av rättshandlingar som inneburit att styrelsen eller den verkställande direktören har överskridit sin befogenhet genom att handla i strid med föreskrifter som har meddelats i bolagsordningen eller av ett överordnat bolagsorgan. Här anser regeringen, i likhet med kommittén, att regelverket måste utformas så att bolaget aldrig – i vart fall inte på associationsrättsliga grunder – kan undgå bundenhet. Detta är en konsekvens av artikel 9.2. Det medför att godtrosregeln i 8 kap. 14 § första meningen i denna del inte kan bibehållas. Frågan om hur överträdelser av bolagsordningens verksamhetsbestämmelser bör regleras kommer att behandlas senare.

Överskridande av legal befogenhet

En ytterligare fråga är hur överträdelser av legala befogenhetsinskränkningar skall behandlas. Exempel på en sådan fråga är att en styrelseledamot deltagit i beslutsfattandet i en fråga trots att han är jävig. Hittills har godtrosregeln i 8 kap. 14 § första meningen brukat tillämpas på dessa situationer. Direktivet kan, såsom tidigare har påpekats, inte anses ta ställning i frågan.

Kommittén har uttalat att det bör överlämnas till rättstillämpningen att från fall till fall avgöra om bolaget i dessa situationer skall vara bundet av rättshandlingen. Två remissinstanser, Juridiska fakulteteten vid Stockholms universitet och Sveriges Advokatsamfund, har invänt att frågan om bolagets bundenhet även i dessa fall bör regleras i lag. Advokatsamfundet har förordat att den godtrosregel som i dag tillämpas i dessa situationer bibehålls.

Regeringen delar uppfattningen att denna fråga inte bör lämnas oreglerad. Vi har övervägt om det är lämpligt att behandla överträdelser av legala befogenhetsinskränkningar på samma sätt som överträdelser av andra befo-

genhetsinskränkningar. För detta talar bl.a. intresset av en enhetlig reglering. Vi har emellertid kommit till slutsatsen att det inte finns tillräckliga skäl att ändra på den ordning som gäller i dag. Frågan om bolagets bundenhet vid överträdelser av legala befogenhetsinskränkningar bör alltså enligt regeringens uppfattning avgöras på samma sätt som hittills. Det innebär att bolaget inte skall vara bundet av rättshandlingen om det visar att motparten insåg eller bort inse att ställföreträdaren överträdde sin legala befogenhet.

Överskridande av bolagsordningens bestämmelse om verksamhetsföremålet

En särskild fråga är om Sverige bör utnyttja den särskilda undantagsbestämmelsen i artikel 9.1 stycke 2 om överskridande av föremålet för bolagets verksamhet. Bestämmelsen innebär att medlemsstaterna får föreskriva att bolaget under vissa förutsättningar inte är bundet av åtgärder som ligger utanför verksamhetsföremålet. Kommittén har inte ansett att det finns skäl för att utnyttja detta undantag. Det innebär att bolaget även i dessa situationer skulle vara bundet av vad ett behörigt bolagsorgan företar sig å bolagets vägnar och att motpartens goda eller onda tro därvid skulle vara utan betydelse.

Förslaget att inte utnyttja den nämnda undantagsbestämmelsen har tillstyrkts eller lämnats utan invändning av de remissinstanser som företräder näringslivet. Flera andra remissinstanser har däremot hävdat att Sverige bör utnyttja undantaget. Sålunda har Patent- och registreringsverket betonat önskemålet att bolagsordningarna innehåller tydliga verksamhetsbestämmelser och menat att detta intresse främjas om undantaget utnyttjas. Finansinspektionen har hävdat att kommitténs förslag försvagar styrelsens ställning och dess möjligheter till kontroll i fråga om verkställande direktörens och andra ställföreträdares kompetens. Svenska Revisorssamfundet har menat att Sverige bör utnyttja undantagsbestämmelsen för att bolaget skall få möjlighet att ingripa mot illojala transaktioner från ställföreträdares sida.

Regeringen vill understryka vikten av att regelverket utformas så att tredje mans skyddsintresse tillgodoses. Det är rimligt att risken för att bolagets ställföreträdare handlar illojalt helt och hållet bärs av bolaget. Det är också i omsättningens intresse att tredje man kan ingå rättshandlingar med bolagets ställföreträdare utan att närmare behöva överväga om åtgärden ligger inom ramen för bolagets verksamhetsföremål eller inte. Därvid bör särskilt beaktas att verksamhetsbestämmelserna i bolagsordningen ofta är föråldrade eller mycket vagt utformade och ibland rentav kan synas sakna anknytning till den verksamhet som bolaget rent faktiskt bedriver. Detta gör det synnerligen svårt för bolagets motparter att bedöma om en rättshandling ligger inom ramen för bolagets verksamhetsföremål.

Det kan visserligen invändas att den undantagsbestämmelse som direktivet tillåter innebär att bolaget måste visa att tredje man kände till att åtgärden låg utanför verksamhetsföremålet eller med hänsyn till omständigheterna inte kunde vara omedveten om det. En tredje man i god tro borde alltså, kan det hävdas, inte löpa någon risk. Å andra sidan medför även en sådan bestämmelse att tredje man under alla förhållanden måste lägga vikt

vid den kunskap han har om bolagets verksamhetsföremål, något som redan det kan hämma omsättningens intressen.

Mot bakgrund av att verksamhetsbestämmelserna ofta är vagt utformade och det förhållandet att tredje man som regel inte har kännedom om bestämmelsernas utformning framstår en undantagsbestämmelse av det slag som direktivet tillåter som ett mycket trubbigt och ineffektivt remedium mot olika slag av missbruk från ställföreträdarens sida. Det bör särskilt understrykas att det förhållandet att verksamhetsföremålet är beskrivet i bolagsordningen som finns tillgänglig hos Patent- och registreringsverket enligt direktivet inte får ges den verkan att tredje man skall anses ha kännedom om det. Direktivet stadgar nämligen uttryckligen att offentliggörandet av bolagsordningen inte är tillräckligt som bevis för att tredje man varit i ond tro.

Det kan visserligen förekomma fall då det står helt klart att ställföreträdaren har gått utöver bolagets verksamhetsföremål och då det därför framstår som oskäligt att bolaget trots det skall bli bundet av åtgärden. I tysk rättspraxis har, som tidigare har nämnts, utvecklats vissa rättsprinciper som innebär att avtalet i sådana fall inte kan göras gällande. Uttalanden i samband med direktivets tillkomst måste förstås som att medlemsstaterna är oförhindrade att vid sidan av associationsrätten utveckla rättsregler av detta slag. Även svensk rätt innehåller liknande regler som kan tillämpas också på avtal där ena eller båda parter utgörs av bolag. Avtalslagens ogiltighetsregler, i första hand 33 och 36 §§, torde ge minst lika goda förutsättningar att komma till rätta med överträdelser av verksamhetsföremålet som bibehållandet av en särskild ondtrosregel i aktiebolagslagen.

Regeringen kan på grund av det anförda inte finna att det skulle föreligga ett behov av att utnyttja direktivets undantagsbestämmelse. Det är visserligen, som Patent- och registreringsverket har framhållit, värdefullt att det finns en klar verksamhetsbestämmelse i bolagsordningen och att denna respekteras av bolagets företrädare. Verksamhetsbestämmelser bör emellertid upprätthållas och sanktioneras på annat sätt än genom bestämmelserna om ställföreträdares behörighet och befogenhet.

Regeringen ansluter sig således till kommitténs bedömning att Sverige inte bör införa någon särskild regel om bolags bundenhet av rättshandlingar som ligger utanför bolagets verksamhetsföremål.

Åtgärder som vidtas av särskilda firmatecknare

En ytterligare fråga är om den nu förordade regleringen bör gälla inte endast styrelse och verkställande direktör utan också särskilda firmatecknare. Artikel 9 i publicitetsdirektivet gäller endast rättshandling som vidtagits av bolagsorgan. Endast stämman, styrelsen och verkställande direktören torde vara att anse som bolagsorgan i direktivets mening. De svenska reglerna om särskilda firmatecknare som kan men inte behöver vara ledamöter av styrelsen saknar egentlig motsvarighet i EU-staterna. I exempelvis tysk rätt kompletteras i stället den associationsrättsliga lagstiftningens regler om styrelseledamöters firmateckningsrätt med regler om prokura.

Kommittén, som har noterat att direktivets krav inte gäller särskilda firmatecknare, har ansett att det inte finns skäl att i detta sammanhang be-

handla de åtgärder som en sådan har vidtagit annorlunda än åtgärder som bolagsorganen har vidtagit. Den nuvarande ondtrosregeln som innebär att bolaget inte är bundet av ställföreträdarens rättshandlingar om motparten insett eller bort inse att ställföreträdaren överträtt sin befogenhet skulle alltså upphävas också i fråga om särskilda firmatecknare. Kommitténs uppfattning har inte mött några invändningar under remissbehandlingen.

Den särskilde firmatecknaren står i väsentliga avseenden en vanlig fullmäktig nära. De skillnader som förekommer avser huvudsakligen det sätt på vilket behörigheten kommer till uttryck. Sålunda grundar den särskilde firmatecknaren sin behörighet på ett beslut av styrelsen, medan fullmäktigen grundar sin behörighet på fullmakten. Vidare skall uppgift om den särskilde firmatecknaren offentliggöras genom registrering i aktiebolagsregistret, medan fullmäktigens behörighet endast kommer till uttryck i fullmakten. När det gäller frågor om befogenhet är emellertid rättsläget väsentligen detsamma. Såväl den särskilde firmatecknarens som fullmäktigens befogenhet är beroende av att han har fått ett uppdrag att handla på bolagets (fullmaktsgivarens) vägnar. Vidare är befogenhetens omfattning beroende av de inskränkande instruktioner som bolaget eller fullmaktsgivaren kan ha meddelat. I fråga om huvudmannens bundenhet när mellanmannen har överskridit sin befogenhet gäller samma regler vare sig rättshandlingen har vidtagits av en särskild firmatecknare eller av en fullmäktig. Om en fullmäktig handlar utan uppdrag eller överskrider inskränkande instruktioner, är rättshandlingen sålunda inte bindande mot fullmaktsgivaren om tredje man insåg eller bort inse att fullmäktigen överskred sin befogenhet (se 11 § första stycket avtalslagen).

Enligt regeringens mening har det inte framkommit tillräckliga skäl att ändra på den nuvarande ordningen, såvitt gäller särskilda firmatecknare. Det framstår varken från bolagets eller tredje mans synpunkt som motiverat att i detta sammanhang behandla särskilda firmatecknares och fullmäktiges befogenhetsöverskridanden på olika sätt. I fråga om särskilda firmatecknares befogenhetsöverskridanden bör man alltså behålla den nuvarande ondtrosregeln.

12 Olovlig vinstutdelning

Regeringens förslag: Liksom hittills skall medel som ett aktiebolag har utbetalat i strid med aktiebolagslagen som regel betalas tillbaka. I fråga om utbetalning som har skett i form av vinstutdelning skall dock mottagaren vara återbäringsskyldig endast om bolaget visar att han insåg eller bort inse att utbetalningen stred mot aktiebolagslagen.

Kommitténs förslag: Kommittén har föreslagit att en aktieägare skall vara skyldig att återbetala olovlig vinstutdelning endast om bolaget visar att han måste antas ha ägt vetskap om att utbetalningen stred mot aktiebolagslagen (se betänkandet s. 139, 266 och 267).

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte gjort några invändningar mot kommitténs förslag.

Bakgrund: Aktieägarna har inte rätt att förfoga fritt över bolagets medel. Bolagets medel får sålunda utbetalas till aktieägarna endast enligt aktiebolagslagens regler om vinstutdelning, om nedsättning av aktiekapitalet eller reservfonden eller om utskiftning vid bolagets likvidation (se 12 kap. 1 §). Om medel utbetalas till aktieägare i strid med aktiebolagslagens bestämmelser, skall mottagaren återbära medlen jämte ränta. Från denna regel om återbetalningsskyldighet finns dock ett undantag. Om mottagaren hade skälig anledning att anta att utbetalningen utgjorde laglig vinstutdelning, är han inte återbetalningsskyldig (se 12 kap. 5 § första stycket).

Även kapitaldirektivet innehåller begränsningar i bolagets rätt att utbetala medel till aktieägarna. Utdelning får inte ske så att det inkräktar på bolagets bundna kapital. Utdelningen får inte heller överstiga ett belopp motsvarande vinsten för det senaste räkenskapsåret justerad med hänsyn till bl.a. balanserad vinst och balanserad förlust (artikel 15.1 a och c). En utdelning i strid med artikel 15 skall återbetalas av mottagande aktieägare, "om bolaget visar att aktieägarna kände till att utdelningen var olaglig eller att de med hänsyn till omständigheterna inte kunde vara okunniga om det". Godtroende aktieägare ges alltså ett visst skydd. Enligt den till direktiven anpassade lagstiftningen i bl.a. Danmark och Tyskland avser detta godtrosskydd medel som har utbetalats i form av vinstutdelning.

Innebörden i direktivets godtrosregel är inte helt klar. Kommittén har ansett att innebörden i ondtrosrekvisitet överensstämmer med motsvarande rekvisit i 33 § avtalslagen ("måste antagas ha ägt kännedom"). Ordalydelsen utesluter emellertid inte en tolkning som närmare överensstämmer med vad som allmänt gäller i fråga om ond tro i svensk rätt ("insett eller bort inse"). Det kan också konstateras att lagstiftningen i Danmark i denna del har utformats på detta vis ("indså eller burde have indset", se 113 § aktieselskabsloven). I Tyskland har lagstiftningen en liknande utformning. Det kan bl.a. mot den bakgrunden antas att direktivet ger utrymme för en ondtrosregel utformad på det sätt som skett i dansk och tysk lagstiftning.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelsen i 12 kap. 5 § aktiebolagslagen bör anpassas till vad direktivet innehåller om återbetalning av olovlig vinstutdelning.

När det gäller den närmare utformningen av ondtrosrekvisitet är det enligt regeringens mening sakligt motiverat med en bestämmelse som ansluter till vad som allmänt gäller i svensk rätt angående ond och god tro, dvs. skyldigheten att betala tillbaka vinstmedlen bör vara beroende av om aktieägaren insett eller bort inse att utbetalningen stred mot aktiebolagslagen. Enligt regeringens mening ger direktivet också, som nyss har angivits, utrymme för att ge bestämmelsen en sådan utformning.

Regeringens förslag: Ett aktiebolag skall liksom hittills ha vissa möjligheter att lämna lån till sina anställda i syfte att dessa skall förvärva aktier i bolaget. Sådana lån skall dock inte få överstiga bolagets fria egna kapital.

Den nuvarande möjligheten att få dispens från förbudet att lämna lån för förvärv av aktier i bolaget utmönstras, såvitt avser de publika aktiebolagen.

Kommitténs förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se betänkandet s. 139 och 274 -276).

Remissinstanserna: Remissinstanserna har lämnat kommitténs förslag utan invändning.

Bakgrund: I 12 kap. 7 § finns vissa bestämmelser som begränsar möjligheterna för ett aktiebolag att låna ut pengar eller ställa säkerhet. Bland dessa bestämmelser finns ett förbud för aktiebolag att lämna lån eller ställa säkerhet i syfte att gäldenären eller någon honom närstående skall förvärva aktier i bolaget eller i något annat bolag i samma koncern. Vissa lån till anställda är dock undantagna (se fjärde stycket). Bestämmelserna i 12 kap. 8 § ger dessutom möjlighet att meddela dispens från förbudet i 7 §. När det gäller lån som skall användas för förvärv av aktier i bolaget eller annat bolag i samma koncern kan sådan dispens ges om det finns särskilda skäl.

Också kapitaldirektivet innehåller föreskrifter som inskränker bolagets rätt att lämna lån eller ställa säkerhet. Huvudregeln kommer till uttryck i artikel 23.1, där det föreskrivs att ett bolag inte får ge förskott, lämna lån eller ställa säkerhet i syfte att tredje man skall förvärva aktier i bolaget. Från denna regel görs dock i punkten 2 undantag bl.a. för åtgärder i syfte att aktier skall förvärvas av eller till förmån för de anställda i bolaget eller ett till detta närstående bolag. En förutsättning för sådana lån m.m. är dock att åtgärden inte leder till att bolagets nettotillgångar understiger aktiekapitalet och de reserver som enligt lag eller bolagsordning inte får delas ut.

Skälen för regeringens förslag: Aktiebolagslagens bestämmelser uppfyller i huvudsak de krav som kapitaldirektivet uppställer i denna del. I två avseenden avviker emellertid de svenska reglerna från direktivet.

Direktivet ger utrymme för en undantagsbestämmelse motsvarande den nuvarande svenska bestämmelsen om lån m.m. till anställda. I direktivet finns emellertid en begränsning som inte har någon motsvarighet i den svenska bestämmelsen. Direktivet föreskriver sålunda att lånen inte får leda till att tillgångarna i bolaget understiger bolagets bundna egna kapital. Det kan i förstone synas som att utgivandet av penninglån i och för sig inte kan få denna verkan. Visserligen minskar bolagets kassa, men samtidigt förs lånet upp som en fordran bland bolagets tillgångar och summan av bolagets förmögenhet förblir alltså densamma. Direktivbestämmelsen bör emellertid tolkas mot bakgrund av brittisk rätt, där den har sin förebild. Syftet bakom den motsvarande brittiska bestämmelsen är att förhindra att begränsning-

arna i bolagets rätt att förvärva egna aktier kringgås. Direktivbestämmelsen bör med hänsyn härtill förstås så att bolaget får lämna lån för förvärv av bolagets aktier endast i den utsträckning som bolaget enligt direktivet äger förvärva egna aktier. Vid prövningen av vilket låneutrymme som finns bör man därför inte ta upp bolagets fordran som tillgång. Endast om bolagets övriga tillgångar överstiger bolagets bundna egna kapital finns det utrymme att lämna lån av detta slag.

Det är nödvändigt att utforma aktiebolagslagen så att den stämmer överens med denna tolkning av direktivet. Enbart bolagets fria egna kapital bör således få användas för lån till eller ställande av säkerhet för anställda om syftet med åtgärden är att den anställde skall förvärva aktier i bolaget.

Dispensregeln i 12 kap. 8 § ger ett visst ytterligare utrymme för penninglån m.m. som skall användas för förvärv av aktier i bolaget. Direktivet lämnar däremot inte något sådant utrymme. Dispensregeln är därför inte förenlig med direktivet. Möjligheten att ge dispens från låne- och säkerhetsförbudet bör därför inskränkas till att gälla lån och ställande av säkerhet för lån som inte skall användas för förvärv av aktier i det långivande bolaget.

Eftersom direktivet inte är tillämpligt på de privata aktiebolagen uppkommer frågan om de nu angivna lagändringarna trots detta skall gälla också för dem. Såsom regeringen tidigare har framhållit bör man som regel sträva efter en för båda bolagskategorierna enhetlig reglering. Övervägande skäl talar för att frågan om lån m.m. för förvärv av aktier får en sådan enhetlig reglering. I fråga om dispensregeln finns det dock skäl för en annan bedömning. Framför allt i fråga om mindre företag är det nämligen i vissa situationer, t.ex. vid generationsskiften, av mycket stor betydelse att bolaget kan lämna lån och ställa säkerhet för förvärv av aktier i bolaget. Regeringen anser därför att det i detta fall finns särskild anledning att behålla den nuvarande ordningen för de privata aktiebolagen.

14 Frågor om registrering m.m.

14.1 Publicitetsverkan av registrering och kungörande

Regeringens förslag: I aktiebolagslagen införs en bestämmelse som innebär att ett förhållande som skall registreras i aktiebolagsregistret som regel skall få åberopas mot tredje man först sedan sådan registrering har skett och förhållandet har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar (*negativ publicitetsverkan*). Förhållandet skall dock få åberopas mot tredje man redan före kungörande om bolaget visar att tredje man likväl kände till förhållandet.

Tredje man skall anses känna till sådana förhållanden som har införts i aktiebolagsregistret och kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar, såvida han inte visar att det var omöjligt för honom att känna till det som har kungjorts. Från och med den sextonde dagen från kungörandet skall han alltid anses ha kännedom om förhållandet (*positiv publicitetsverkan*).

Kommitténs förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se betänkandet s. 142, 209 och 212 – 214).

Remissinstanserna: Förslagen har lämnats utan invändning.

Bakgrund: Aktiebolag registreras av Patent- och registreringsverket i aktiebolagsregistret. Bestämmelser om registrering finns i 18 kap. aktiebolagslagen och i aktiebolagsförordningen (1975:1387). Registrering sker på grundval av anmälningar och underrättelser. Anmälningar och underrättelser till registret biläggs registret. Såväl registret som bilagda handlingar hålls tillgängliga för allmänheten.

Patent- och registreringsverket har att utan dröjsmål kungöra vad som har införts i aktiebolagsregistret i Post- och Inrikes Tidningar. En kungörelse som avser ändring i ett förhållande som tidigare har införts i registret skall dock ange endast ändringens art (se 18 kap. 2 §).

Till de uppgifter som registreras i aktiebolagsregistret hör uppgifter om bolagets bildande, aktiekapitalets storlek, emissionsbeslut, beslut om ändring i bolagsordningen och val av styrelseledamöter, verkställande direktör, firmatecknare m.m.

Registreringen och den därtill knutna kungörelsen ger tredje man möjlighet att ta del av vissa viktigare uppgifter om bolaget. Men registreringens verkan är vidare än så. I själva verket utgör registreringen utgångspunkten för vad tredje man anses känna till resp. vad han anses inte känna till. Man kan här tala om registreringens positiva respektive negativa publicitetsverkan.

Med *negativ publicitetsverkan* menas att en handling eller en uppgift inte kan åberopas mot tredje man innan den har offentliggjorts. Aktiebolagslagen innehåller i dag inte någon bestämmelse om negativ publicitetsverkan. I 1887 års lag om handelsregister, firma och prokura föreskrevs att ett förhållande som hade blivit eller bort bli registrerat före kungörandet inte kunde åberopas med laga verkan mot annan än den som visades ha ägt vetskap om förhållandet. Motsvarande bestämmelse inflöt sedermera i aktiebolagslagstiftningen (se 204 § i 1944 års aktiebolagslag). I den nya firmalag som beslutades år 1974 utmönstrades emellertid bestämmelsen, eftersom den ansågs ge uttryck för en allmän rättsprincip. Någon saklig ändring var inte avsedd. Med hänvisning till utformningen av 19 § handelsregisterlagen (1974:157) togs bestämmelsen inte heller upp i 1975 års aktiebolagslag. I doktrinen har emellertid framhållits att den princip som kom till uttryck i 1944 års aktiebolagslag inte helt stämmer överens med vad som allmänt gäller i nutida svensk rätt angående god tro.

En bestämmelse om *positiv publicitetsverkan* finns däremot fortfarande i 18 kap. 3 § aktiebolagslagen. I bestämmelsen föreskrivs att det som har införts i aktiebolagsregistret enligt aktiebolagslagen eller enligt särskilda bestämmelser skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar och det inte av omständigheterna framgår att han varken kände till eller hade bort känna till det som kungjorts.

I publicitetsdirektivet, artikel 2, finns bestämmelser om att vissa handlingar och uppgifter om ett bolag skall vara offentliga. Det gäller bl.a. stiftelseurkund och bolagsordning samt ändringar i dessa handlingar. Det gäller

vidare uppgifter om dem som i egenskap av i lagstiftningen föreskrivet bolagsorgan eller som medlemmar i sådant organ är behöriga att företräda bolaget eller som deltar i ledning, tillsyn eller kontroll av bolaget. Enligt artikel 3 skall en akt läggas upp för varje bolag i det register, där bolaget är registrerat. Alla handlingar och uppgifter som är offentliga enligt artikel 2 skall förvaras i akten eller föras in i registret. De skall dessutom offentliggöras i en av medlemsstaterna utsedd nationell tidning, antingen genom ett fullständigt återgivande eller genom hänvisning till en handling som förvaras i akten eller är införd i registret.

I artikel 3.5 finns en föreskrift om negativ publicitetsverkan. Artikeln föreskriver att bolaget får åberopa handlingar och uppgifter mot tredje man först sedan de har offentliggjorts i den nationella tidningen, såvida inte bolaget visar att tredje man kände till handlingen eller uppgiften. Det anses i doktrinen att uttrycket "kände till" skall tolkas som ett krav på faktisk vetskap, "ägde vetskap om". Det räcker alltså inte att tredje man *borde* ha känt till förhållandet – t.ex. ett beslut om byte av ställföreträdare – för att bolaget skall kunna åberopa det.

I den angivna föreskriften ligger också att bolaget kan åberopa handlingen eller uppgiften mot tredje man, när offentliggörande väl har skett på det sätt som föreskrivs i artikeln. Denna positiva publicitetsverkan har dock en begränsning. Sålunda gäller i fråga om åtgärder som vidtas före den sextonde dagen efter offentliggörandet att handlingen eller uppgiften inte får åberopas mot en tredje man som visar att det var omöjligt för honom att känna till handlingen eller uppgiften.

Skälen för regeringens förslag: Publicitetsdirektivet får, såvitt gäller negativ publicitetsverkan, förstås så att ännu inte offentliggjorda handlingar och uppgifter inte kan åberopas mot tredje man annat än om denne ägde faktisk vetskap om dem. I Sverige synes rättsläget beträffande negativ publicitetsverkan vara något annorlunda. Uttryckliga bestämmelser saknas, men innebörden av den princip som anses gälla avviker från föreskriften i publicitetsdirektivet. Det är därför nödvändigt att i svensk rätt införa ett stadgande som överensstämmer med direktivets krav.

Även när det gäller positiv publicitetsverkan har den svenska rätten en annan innebörd än vad direktivet fordrar. Också i denna del måste därför den svenska lagstiftningen anpassas till direktivet. Direktivets sextondagarsregel bör till följd därav införas i aktiebolagslagen.

14.2 Registreringen och giltigheten av bolagets förpliktelser

Regeringens förslag: Efter det att anmälan om vem som har utsetts till styrelseledamot och verkställande direktör har införts i Post- och Inrikes Tidningar, kan bolaget inte mot en godtroende tredje man åberopa fel eller brister vid valet av styrelseledamot eller vid beslutet att utse verkställande direktör.

Kommitténs förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag (se betänkandet s. 142 och 219 – 221).

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte riktat några invändningar mot kommitténs förslag i denna del.

Bakgrund: Ett beslut som har fattats i ett aktiebolag kan av olika skäl vara ogiltigt. Ogiltigheten kan bero på att det har förekommit något formfel vid beslutets tillkomst. Ett stämmobeslut kan t.ex. vara ogiltigt därför att kallelse inte har skett på vederbörligt sätt, därför att obehöriga har tillåtits att rösta eller därför att röstningsreglerna inte har iakttagits. Ogiltigheten kan också sammanhänga med något materiellt fel, exempelvis att stämman har överskridit gränserna för sin bestämmanderätt.

I svensk rätt kan tredje man som regel inte åberopa ett beslut som har fattats inom bolaget men som visar sig vara ogiltigt. Inte heller kan han åberopa en rättshandling som har företagits av en ställföreträdare om beslutet att utse denne visar sig ha varit ogiltigt. Detta gäller oavsett om beslutet att utse ställföreträdaren har registrerats i aktiebolagsregistret eller ej.

Denna princip modifieras emellertid, såvitt avser bolagsstämmobeslut, av bestämmelserna om klander. Om ett bolagsstämmobeslut, som inte har tillkommit i laga ordning, inte klandras inom föreskriven tid – tre månader från beslutet – kan felaktigheter vid beslutets tillkomst eller i dess innehåll inte längre angripas. I så fall kan givetvis den ursprungliga ogiltigheten inte längre göras gällande mot tredje man. För vissa beslut som strider mot tvingande regler gäller dock inte någon klanderpreskription. Ett sådant beslut förblir ogiltigt även om det inte klandras inom klanderfristen.

Om ett stämmobeslut upphävs efter klander, betraktas beslutet som ogiltigt från början. Gäller det ogiltiga beslutet val av styrelse, anses emellertid de åtgärder som den utsedda styrelsen har vidtagit i allmänhet inte vara ogiltiga utan styrelsen kan fungera till dess att klanderdomen har vunnit laga kraft eller domstolen har meddelat inhibitionsbeslut (se Nial, Svensk associationsrätt, 5 u. s. 173). Frågan om detta även skall gälla vid sådan kvalificerad ogiltighet som inte skulle ha kunnat botas genom klanderpreskription har av lagstiftaren överlämnats åt doktrin och rättspraxis att besvara (se SOU 1941:9 s. 560).

I publicitetsdirektivet, artikel 8, finns en föreskrift som inskränker bolagets möjligheter att mot tredje man göra gällande att ett val av styrelse eller ett beslut att utse annan ställföreträdare för bolaget är ogiltigt. Om formaliteterna för offentliggörande har iakttagits i fråga om de personer som i egenskap av bolagsorgan är behöriga att företräda bolaget, dvs. om registrering och kungörande har skett, får ett fel som ägde rum då personerna utsågs åberopas mot en tredje man endast om bolaget visar att denne kände till felet.

Skälen för regeringens förslag: Svensk rätt överensstämmer i de nu berörda frågorna inte med publicitetsdirektivets krav. I aktiebolagslagen bör därför införas en bestämmelse som bringar svensk rätt i överensstämmelse med direktivet. En sådan bestämmelse bör – i enlighet med kommitténs förslag – ha den innebörden att, så snart val av styrelseledamot och verkställande direktör har införts i aktiebolagsregistret och har blivit kungjort i Post- och Inrikes Tidningar, bolaget inte skall mot tredje man kunna åberopa fel eller brister i valet, såvida inte bolaget visar att tredje man kände till felet

eller bristen. Detta medför att de rättshandlingar som de sålunda registrerade personerna har vidtagit i sin egenskap av ledamöter i styrelsen respektive såsom verkställande direktör binder bolaget mot en godtroende tredje man.

Den föreslagna regeln får betydelse såväl vid vanlig ogiltighet som vid sådan kvalificerad ogiltighet där någon klanderpreskription inte gäller.

En särskild fråga är om bestämmelsen bör gälla inte enbart styrelseledamöter och verkställande direktör utan också särskilda firmatecknare. Kommittén har – utan att närmare utveckla sin ståndpunkt – ansett att bestämmelsen inte bör omfatta särskilda firmatecknare. Kommitténs uppfattning torde sammanhänga med att direktivets bestämmelser endast gäller "bolagsorgan" och att särskilda firmatecknare, såsom tidigare har framhållits, inte kan anses som bolagsorgan i direktivets bemärkelse.

Omsättningens intresse liksom hänsynen till tredje man kan synas tala för att utsträcka bestämmelsen även till särskilda firmatecknare. Detta skulle emellertid medföra ytterligare risker för bolaget, risker som bolaget inte skulle ha möjlighet att skydda sig mot. Det är därför inte heller i detta sammanhang motiverat att göra skillnad mellan å ena sidan särskilda firmatecknare enligt aktiebolagslagen och å andra sidan fullmäktige. Regeringen har därför kommit till samma slutsats som kommittén, nämligen att brister i valet av en särskild firmatecknare bör kunna åberopas mot tredje man även sedan valet blivit registrerat i aktiebolagsregistret.

14.3 Styrelse- och revisorsförteckningar

Regeringens förslag: Aktiebolagslagens krav på att aktiebolagen årligen skall sända in förteckningar över styrelseledamöter, verkställande direktörer, firmatecknare och revisorer till Patent- och registreringsverket avskaffas.

Kommittén: Kommittén har inte behandlat denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: I 8 kap. 15 § fjärde stycket föreskrivs att bolaget varje år efter bolagsstämman skall till registreringsmyndigheten sända in en förteckning över bolagets styrelseledamöter, verkställande direktör, suppleanter, firmatecknare och den som enligt 11 § har bemyndigats att ta emot delgivning för bolaget med uppgift om deras postadress och personnummer. Enligt 10 kap. 15 § andra stycket skall bolaget också sända in en motsvarande förteckning över bolagets revisorer.

Dessa bestämmelser kom till år 1980. Syftet var att ge Patent- och registreringsverket bättre förutsättningar att kontrollera att det finns styrelse, revisorer m.m. i bolagen. Vid bestämmelsernas tillkomst påtalades att det ofta förekom att bolag saknade företrädare. Detta innebar problem för myndigheter, organisationer och enskilda som hade rättshandlat med bolaget eller av andra skäl ville komma i kontakt med bolaget. De personer som fanns antecknade i aktiebolagsregistret kunde ofta visa upp protokoll på att de hade lämnat sina befattningar i bolaget. Årliga förteckningar över styrelsele-

damöter och revisorer skulle ge Patent- och registreringsverket möjlighet att stickprovsvis kontrollera att bolaget hade anmält behörig styrelse, revisorer m.m. och att eventuellt förelägga bolaget att lämna in aktuella uppgifter för registrering (se BRÅ PM 1979:5 s. 75 f. och prop. 1979/80:143 s. 92 och 93).

Patent- och registreringsverket har i en skrivelse den 28 mars 1991 till dåvarande Industridepartementet framhållit att de aktuella förteckningarna inte fyller något funktion. Förteckningarna medför enligt verkets mening merarbete för bolagen och kräver extra insatser hos verket.

Det finns i och för sig fortfarande en risk för att regelsystemet missbrukas genom att oseriösa företagare inte anmäler styrelse, revisorer m.m. till aktiebolagsregistret. Såsom framgår av framställningen från Patent- och registreringsverket har emellertid bestämmelserna om styrelse- och revisorsförteckningar visat sig mindre ändamålsenliga. Det finns numera bättre möjligheter att komma till rätta med de problem som ursprungligen föranledde bestämmelserna. Sålunda beslutade riksdagen år 1992 om nya bestämmelser om delgivning av aktiebolag. Dessa bestämmelser innebär att, om ett aktiebolag saknar behörig ställföreträdare, delgivning alltid kan ske genom kungörelse. De regler om negativ och positiv publicitetsverkan som nyss har behandlats torde också bidra till ett bättre skydd för tredje man som rättshandlar med bolaget. Mot denna bakgrund anser regeringen att bestämmelserna om förteckningar över styrelseledamöter, revisorer m.m. bör upphävas.

15 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De nya bestämmelserna skall träda i kraft den 1 januari 1995. Ett aktiebolag som avser att bli publikt aktiebolag skall emellertid redan dessförinnan kunna besluta om att från den 1 januari 1995 vara ett publikt aktiebolag.

Ett aktiebolag som har bildats före den 1 januari 1995 skall anses som ett privat aktiebolag, såvida det inte dessförinnan har beslutat att det i stället skall vara publikt och har erhållit registrering av detta beslut. I fråga om aktiebolag som skall anses som privata aktiebolag skall Patent- och registreringsverket självmant foga förkortningen (priv) till bolagets firma.

För ett privat aktiebolag som har bildats före den 1 januari 1995 skall kravet på minsta tillåtna aktiekapital gälla först från den 1 januari 1998. Om bolagets aktiekapital vid den sistnämnda tidpunkten inte uppgår till 100 000 kr, skall bolaget avföras från aktiebolagsregistret och därmed vara upplöst.

Kommitténs förslag: Överensstämmer i väsentliga delar med regeringens förslag (se betänkandet s. 143 och 189 – 197). Kommittén har dock föreslagit att de aktiebolag som bildats före den 1 januari 1995 skall uppfylla det nya kravet på lägsta tillåtna aktiekapital för privata aktiekapital redan från den 1 januari 1996.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har i huvudsak tillstyrkt kommitténs förslag eller lämnat dem utan invändning. Några remissinstanser, såsom Patent- och registreringsverket, Sveriges Industriförbund och Svenska Arbetsgivareföreningen, har dock förordat att befintliga aktiebolag får en tid om tre år på sig för att höja aktiekapitalet till 100 000 kr.

Skälen för regeringens förslag: I EES-avtalet har Sverige medgivits en tid om två år från EES-avtalets ikraftträdande för att anpassa sin lagstiftning till EG:s bolagsrättsliga direktiv. Kommitténs förslag om att de nu föreslagna ändringarna skall gälla från den 1 januari 1995 sammanhängde med att det vid tidpunkten för förslaget förutsattes att EES-avtalet skulle träda i kraft den 1 januari 1993. Eftersom detta inte blev fallet, är Sverige inte på grund av EES-avtalet tvingat att genomföra EES-anpassningen till det föreslagna datumet. Sverige kan emellertid inte förväntas få någon motsvarande tvåårig övergångsperiod om Sverige blir medlem i EU. Ett EU-medlemskap kan bli aktuellt redan från den 1 januari 1995. Den nya lagstiftningen bör därför träda i kraft vid denna tidpunkt.

Av praktiska skäl bör vissa av lagens bestämmelser kunna tillämpas redan från en tidigare tidpunkt. Det är angeläget att bolag, vars aktier är föremål för allmän omsättning, kan förvärva egenskapen av publikt aktiebolag redan från den tidpunkt då förbudet för privata aktiebolag att söka sprida aktier och andra värdepapper till allmänheten träder i kraft. Detta förutsätter att bolagen har möjlighet att vidta nödvändiga övergångsåtgärder före den 1 januari 1995. Det torde inte föreligga några hinder för ett bolag att redan vid 1994 års ordinarie bolagsstämma fatta ett beslut om att bolaget från den 1 januari 1995 skall vara publikt och ha en sådan firma som föreskrivs för publika aktiebolag, låt vara att ett sådant beslut givetvis måste fattas under det villkoret att de föreslagna bestämmelserna om publika aktiebolag träder i kraft. Något behov av särskilda bestämmelser om detta kan inte anses finnas.

Annorlunda förhåller det sig med registreringen av besluten. För att ett beslut skall kunna registreras i aktiebolagsregistret fordras att det finns författningsstöd för detta. Lagens bestämmelser träder emellertid inte i kraft förrän den 1 januari 1995. Det bör därför meddelas särskilda ikraftträdandebestämmelser som gör det möjligt för registreringsmyndigheten att redan under andra halvåret 1994 registrera beslut av de nu aktuella slagen. Dessa frågor kommer att behandlas närmare i specialmotiveringen.

Det fordras också bestämmelser om hur övriga vid ikraftträdandet befintliga bolag skall slussas in i den nya kategoriindelningen. Det kan antas att det alldeles övervägande antalet bolag önskar vara privata aktiebolag. Enligt regeringens mening bör övergångsbestämmelserna därför utformas så att alla aktiebolag som har bildats före ikraftträdandet anses som privata aktiebolag såvida de inte har beslutat att de i stället vill tillhöra den publika aktiebolagskategorin. Ett aktiebolag som önskar vara privat aktiebolag kommer i så fall inte att behöva fatta något särskilt beslut om detta. Ett bolagsstämmobeslut kommer att vara nödvändigt endast om bolaget avser att bli publikt aktiebolag.

Det bör också meddelas särskilda övergångsbestämmelser som underlättar för bolagen att anpassa sig till de nya bestämmelserna om firma. En fir-

maändring skall enligt gällande bestämmelser beslutas av bolagsstämman, varefter bolaget skall ansöka om registrering av den nya firman. Det finns skäl att i viss utsträckning göra undantag från dessa bestämmelser vid den nya lagens ikraftträdande. I fråga om aktiebolag som önskar vara publika aktiebolag kan dock ett sedvanligt beslut- och anmälningsförfarande inte undvaras, bl.a. därför att ett aktiebolag kommer att vara publikt först sedan det själv har beslutat om detta. Patent- och registreringsverket bör alltså inte kunna ändra firman för ett publikt aktiebolag annat än efter anmälan från bolaget. Flertalet bolag torde emellertid inte vara intresserade av att göra andra ändringar i firman än sådana som är nödvändiga för att uppfylla lagens krav ifråga om privata aktiebolag, dvs. ett tillägg av förkortningen "(priv)". Det är i dessa fall inte meningsfullt att tvinga bolagen att ge in en särskild anmälan om firmaändring. Regeringen föreslår därför att Patent- och registreringsverket åläggs att vid lagens ikraftträdande självmant foga förkortningen "(priv)" till bolagens firmor, såvida inte bolagen själva dessförinnan har ansökt om registrering av en firma som uppfyller de krav som uppställs för publika resp. privata aktiebolag och erhållit registrering av denna firma.

Den föreslagna höjningen av aktiekapitalet för de privata aktiebolagen kan i ett övergångsskede innebära finansieringsproblem för bolagen. Problemen accentueras av den rådande ekonomiska konjunkturen. Det är angeläget att bolagen får rimlig tid på sig att anpassa sig till den nya ordningen. Kommittén har i fråga om de bolag som har bildats före den 1 januari 1995 förordat en övergångstid om ett år. Det finns emellertid en viss risk för att ett år inte räcker för att bolagen skall hinna generera vinstmedel eller på annat vis skaffa ytterligare kapital i den utsträckning som fordras för en höjning av aktiekapitalet. I likhet med några remissinstanser – Patent- och registreringsverket, Sveriges Industriförbund, Svenska Arbetsgivareföreningen och Sveriges Revisorssamfund – anser regeringen därför att aktiebolag som har bildats före lagens ikraftträdande bör få en tid om tre år på sig för att höja sitt aktiekapital till 100 000 kr.

De privata aktiebolag vars aktiekapital vid utgången av denna tid inte uppgår till 100 000 kr bör avföras från aktiebolagsregistret och anses upplösta. Därmed sammanhängande frågor bör lösas på i huvudsak samma sätt som vid den förra höjningen av lägsta tillåtna aktiekapital. Dessa frågor kommer att behandlas mera utförligt i författningskommentaren.

De särskilda övergångsproblem som uppkommer i anslutning till ändringarna i 3 kap. 1 § har behandlats i avsnitt 8.1 ovan.

De nya reglerna om fusion bör i fråga om båda bolagskategorierna gälla redan från och med den 1 januari 1995. Äldre bestämmelser bör dock – med vissa undantag – tillämpas i fråga om ett fusionsavtal som har godkänts före 1994 års utgång. Vidare bör äldre bestämmelser som regel gälla också i fråga om registrering och verkställande av andra bolagsstämmobeslut som har fattats före ikraftträdandet. Till dessa frågor återkommer vi i författningskommentaren.

De föreslagna lagändringarna aktualiserar också ett flertal andra övergångsfrågor. Även dessa kommer att behandlas i författningskommentaren.

Den föreslagna anpassningen till EG:s bolagsrättsliga direktiv kan inte antas få några mera betydande kostnadseffekter för det allmänna. Vissa kostnader kommer dock att uppstå i samband med de nya slag av registreringsärenden som PRV måste handlägga. Dessa kostnader bör finansieras genom registreringsavgifter. Vissa kostnader kan också uppkomma för särskilda informationsåtgärder. För företagen torde de nya reglerna i ett inledningsskede leda till vissa merkostnader, t.ex. för nödvändiga ändringar i bolagsordningen. Dessa kostnader kan emellertid antas uppvägas av de fördelar som en närmare anpassning till europeisk bolagsrätt får för svenskt näringsliv.

Det är givetvis önskvärt att de som berörs av lagändringarna får upplysning om innebörden i förändringarna. Särskilt gäller detta i fråga om de nya bestämmelserna om firma och den föreslagna höjningen av aktiekapitalet. I stor utsträckning kan emellertid den nödvändiga informationen ske inom ramen för PRV:s löpande verksamhet. Informationsmaterial kan sålunda tillställas bolagen tillsammans med andra meddelanden som PRV skickar till bolaget eller till funktionärer i bolagen. PRV sprider regelmässigt information om lagändringar m.m. bland de yrkesgrupper som vanligen biträder bolagen, advokater, revisorer m.fl. Det kan därför antas att även kunskapen om de nya reglerna kommer att få en god spridning. Särskilda informationsåtgärder kan emellertid bli nödvändiga inför höjningen av aktiekapitalet. PRV har förutskickat att man längre fram kommer att vidta sådana åtgärder. Kostnaderna för dessa informationsåtgärder får finansieras genom registreringsavgifter.

17.1 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)

1 kap. 1 §

I aktiebolag svarar delägarna ej personligen för bolagets förpliktelser.

Utan hinder av första stycket svarar delägare i aktiebolag, som bedriver advokatverksamhet, solidariskt med bolaget för sådana förpliktelser mot klienter som bolaget ådrager sig medan han är delägare.

(Jfr 1 kap. 1 § i kommitténs förslag)

I paragrafen har hittills i andra stycket upptagits bestämmelser om aktiekapitalets storlek och om aktiekapitalets fördelning på flera aktier. Dessa bestämmelser har flyttats till 3 §.

1 kap. 2 §

Aktiebolag är privat aktiebolag eller publikt aktiebolag. Denna lag gäller samtliga aktiebolag, om inte annat föreskrivs.

(Jfr 1 kap. 2 § i kommitténs förslag)

Paragrafen innehåller den grundläggande indelningen av aktiebolag i publika aktiebolag och privata aktiebolag. Skälen för denna indelning har behandlats i avsnitt 5.1.

Det stora flertalet bestämmelser i aktiebolagslagen kommer att gälla för såväl privata som publika aktiebolag. Om någon bestämmelse endast skall tillämpas på den ena kategorin av bolag, anges detta särskilt i lagen. Sådana regler som gäller enbart för den ena kategorin av bolag finns i 3 och 4 §§, 4 kap. 18 §, 5 kap. 16 §, 7 kap. 4 §, 12 kap. 8 § samt 14 kap. 10 och 11 §§. 16 kap. 1 § innehåller bestämmelser om utformningen av publika respektive privata aktiebolags firma.

Den huvudsakliga skillnaden mellan de båda bolagskategorierna avser möjligheterna att bedriva allmän handel med bolagets fondpapper. Privata aktiebolag har nämligen enligt 4 § inte rätt att sprida egna aktier eller andra av bolaget utgivna värdepapper till allmänheten och värdepapper, som har utgivits av privata aktiebolag får inte heller bli föremål för handel på börs eller annan organiserad marknadsplats.

Det är bolaget själv som beslutar till vilken bolagskategori det skall höra. För publika aktiebolag gäller särskilda krav på aktiekapital. Såsom framgår av 3 § kan ett aktiebolag med ett aktiekapital som understiger 500 000 kr inte vara publikt. Omsättningens storlek, antalet anställda, ägarstrukturen m.m. saknar däremot betydelse för om aktiebolaget skall anses som publikt eller privat.

1 kap. 3 §

Aktiebolag skall ha ett aktiekapital som uppgår till minst etthundratusen kronor i privata aktiebolag och till minst femhundratusen kronor i publika aktiebolag.

Om aktiekapitalet är fördelat på flera aktier, skall dessa lyda på lika belopp.

I *första stycket* finns bestämmelser om lägsta tillåtna aktiekapital i privata resp. publika aktiebolag. De överväganden som ligger bakom de i paragrafen angivna lägsta aktiekapitalbeloppen har redovisats i avsnitten 5.4 och 5.5.

Bestämmelserna anger endast *lägsta tillåtna* aktiekapital. Det finns således inte något som hindrar ett privat aktiebolag från att ha ett aktiekapital som uppgår till 500 000 kr eller mera.

Till det *andra stycket* har flyttats den tidigare i 1 § andra stycket andra meningen upptagna bestämmelsen om att aktierna skall lyda på lika belopp.

1 kap. 4 §

Ett privat aktiebolag eller en aktieägare i ett sådant bolag får inte genom annonsering söka sprida aktier eller teckningsrätter i bolaget eller av bolaget utgivna skuldebrev eller optionsbevis.

Ett bolag eller en aktieägare som avses i första stycket får inte heller på annat sätt söka sprida i första stycket angivna värdepapper genom att erbjuda fler än 200 personer att teckna eller förvärva värdepapperen. Detta gäller dock inte om erbjudandet riktar sig enbart till en krets som i förväg har anmält intresse av sådana erbjudanden och antalet utbjudna poster inte överstiger 200.

Begränsningarna i första och andra styckena gäller inte erbjudanden som avser överlåtelse till högst tio förvärvare.

I första stycket angivna värdepapper som har givits ut av ett privat aktiebolag får inte bli föremål för handel på börs eller annan organiserad marknadsplats.

(Jfr 1 kap. 4 och 5 §§ i kommitténs förslag)

Bestämmelserna i förevarande paragraf tar sikte på kapitalanskaffning som sker genom utgivande av aktier eller teckningsrätter eller genom upptagande av lån mot utfärdande av värdepapper. Bland de åtgärder som träffas av förbudet kan främst nämnas till allmänheten riktade emissioner av aktier och konvertibla skuldebrev samt försäljning av ett större antal sådana värdepapper. Hit hör även utgivande av löpande skuldebrev. Även andra skuldebrev omfattas av bestämmelsen. Särskild betydelse torde bestämmelsen därvid få för vissa särskilda slag av skuldebrev, nämligen sådana som utges i större antal och uppenbarligen är avsedda för allmän omsättning och som därför enligt 32 § tredje stycket skuldebrevslagen (1936:81) i vissa avseenden skall behandlas som löpande skuldebrev, främst s.k. förlagsbevis och vinstandelsbevis. Till ett skuldebrev som ett bolag ger ut kan vara knutet en konverteringsrätt, en optionsrätt eller en vinstandelsrätt. Optionsrätten kan, om annat inte har föreskrivits, skiljas från skuldebrevet (se 5 kap. 1 § fjärde stycket aktiebolagslagen). Även en sådan självständig optionsrätt omfattas av bestämmelserna.

Paragrafen förbjuder privata aktiebolag och aktieägare i sådana bolag att "söka sprida" sådana värdepapper. Med uttrycket "söka sprida" värdepapper avses att bolaget eller dess aktieägare genom annonsering, rundskrivelser eller andra former av meddelanden vänder sig utanför den befintliga delägarkretsen med erbjudande om förvärv eller teckning av aktier. Det får också anses som spridande i paragrafens mening när bolaget eller dess aktie-

ägare låter ett värdepappersinstitut eller någon annan förmedla aktier eller värdepapper till en större krets personer. Däremot är det inte spridning när bolaget vid en emission erbjuder den befintliga aktieägarkretsen att förvärva ytterligare aktier eller andra värdepapper i bolaget. Detta gäller även om ett värdepappersinstitut tar del i emissionen, såsom t.ex. är fallet när ett värdepappersinstitut i egenskap av kontoförande institut enligt aktiekontolagen (1989:827) medverkar till överlåtelser av aktier i avstämningsbolag.

För att ett spridningsförsök skall träffas av förbudet i 1 kap. 4 § krävs också att det sker genom annonsering eller genom erbjudande som riktar sig till flera än 200 personer. I lagrådsremissens förslag tog förbudet i stället sikte på spridningsförsök varigenom bolaget eller dess aktieägare riktade "en inbjudan till en vidare krets". Begreppet "en vidare krets" finns sedan tidigare i bestämmelserna om emissionsprospekt i 4 kap. 18 § aktiebolagslagen, där det utgör en av förutsättningarna för att ett bolag skall vara skyldigt att upprätta emissionsprospekt. Begreppet går tillbaka på uttalanden i fondbörsutredningens betänkande (SOU 1971:9). Utredningen fann det svårt att entydigt ange vad som borde räknas till en vidare krets. Det uttalades dock att avgörande borde vara om ett större antal personer skulle omfattas av erbjudandet. Utredningen ansåg det klart att prospekt skulle utges om erbjudandet skedde i sådana former att antalet tecknare respektive köpare kunde bedömas överstiga 200 (SOU 1971:9 s. 80). I praxis synes – såsom sedermera noterades av Värdepappersmarknadskommittén (se SOU 1989:72 del 1 s. 464) – det antal som fondbörsutredningen angav, 200, ha kommit att användas som riktmärke. I specialmotiveringen till lagrådsremissens förslag angavs att begreppet i förevarande sammanhang borde ges samma innebörd som det har fått vid tillämpningen av 4 kap. 18 §. Den i praxis tillämpade siffran 200 borde som regel tillmätas avgörande betydelse. Det uttalades också att avgörande måste vara erbjudandets omfattning och utformning i det särskilda fallet. Om antalet utbjudna aktier eller värdepapper understiger 200, kunde det sålunda inte anses vara frågan om inbjudan till en vidare krets, eftersom ett sådant erbjudande inte har förutsättningar att leda till att fler än 200 personer tecknar eller förvärvar aktier. Slutligen uttalades att det inte heller kunde anses som en inbjudan till en vidare krets om det av erbjudandet framgår att avtal om teckning eller förvärv av värdepapper kommer att träffas med enbart ett begränsat antal – högst 200 – investerare.

Lagrådet har ifrågasatt om det sistnämnda uttalandet är vare sig välbetänkt eller förenligt med lagtexten. Lagrådet har därvid påpekat att det enligt uttalandet skulle vara tillåtet att marknadsföra de värdepapper det här är fråga om så snart det i annonsen eller prospektet, på ett måhända mycket undanskymt sätt, anges att erbjudandet enbart gäller de första 200 intressenterna. En sådan ordning torde enligt Lagrådet mycket väl kunna utnyttjas för en marknadsföring där budskapet just går ut på att framhålla, att det verkligen gäller att skynda sig så att man blir en av de "lyckliga 200". Lagrådet har på grund därav ifrågasatt om avsikten med bestämmelsen inte skulle bli bättre tillgodosedd med en annan bestämning än "en vidare krets". I vart fall torde det, enligt Lagrådet vara nödvändigt att tydligt klargöra, att den nyss påtalade tolkningen av det använda begreppet inte kan vara tillåten i detta sammanhang.

Enligt regeringens mening bör förevarande bestämmelse utformas så att den förhindrar åtgärder som är ägnade att leda till att privata aktiebolags värdepapper sprids till allmänheten. Samtidigt är det angeläget att bestämmelsen inte utformas så snävt att den förhindrar de privata aktiebolagen att skaffa kapitaltillskott genom erbjudanden som inte syftar till större spridning av bolagets värdepapper. Det kan i och för sig anföras skäl för att utforma bestämmelsen så att den nära överensstämmer med bestämmelserna om emissionsprospekt i 4 kap. 18 §. Regeringen har emellertid förståelse för den kritik som Lagrådet har framfört. Starka skäl talar för att en straffsanktionerad bestämmelse av det slag som här blir aktuell bör ges en mer precis innebörd och avfattning än begreppet "en vidare krets" i 4 kap. 18 § har. Det kan också med skäl hävdas att begränsningarna av möjligheterna att sprida värdepapper i privata aktiebolag i större utsträckning bör ta hänsyn till formen för marknadsföring av värdepapperen.

Propositionens lagförslag har därför utformats på annat sätt än lagrådsremissens förslag.

Om ett erbjudande offentliggörs genom annonsering kommer det att nå ut till en obestämd krets av personer. Annonsering är därför en marknadsföringsmetod som är särskilt ägnad att leda till en vid spridning av aktier. Detta står inte i överensstämmelse med de principer som ligger till grund för kategoriindelningen av aktiebolagen. I *första stycket* har därför uppställts ett förbud mot försök till spridning genom annonsering. Förbudet tar sikte på såväl tidningsannonsering som annonsering i andra former.

Även omfattande rundskrivelser och andra liknande åtgärder kan lätt leda till att värdepapper sprids bland allmänheten. Det bör därför uppställas vissa begränsningar mot erbjudanden som riktar sig till en större mängd personer. Det har ansetts lämpligt att härvid anknyta till det antal, 200, som kommit att att utgöra ett riktmärke vid tillämpningen av 4 kap. 18 §. I *andra stycket* har därför uppställts ett förbud mot försök till spridning som sker genom att erbjudanden om teckning eller förvärv riktas till fler än 200 personer. Bestämmelsen innebär bl.a. att det privata aktiebolaget eller dess aktieägare som huvudregel inte får skicka rundskrivelser, prospekt m.m. till flera än 200 juridiska eller fysiska personer.

Det finns emellertid anledning att vara mindre restriktiv när det gäller erbjudanden som riktar sig till professionella placerare. Från förbudet i andra stycket görs därför undantag för erbjudanden som riktar sig enbart till personer som i förväg har anmält sitt intresse av sådana erbjudanden. Det kan vara fråga om erbjudanden till sådana penningplacerare som särskilt har anmält till bolaget eller dess aktieägare att de önskar bli kontaktade i händelse av försäljning eller emission av aktier och andra värdepapper. Det kan också vara fråga om erbjudanden till penningplacerare som visserligen inte har varit i direkt kontakt med bolaget eller dess aktieägare men som på annat sätt har markerat sitt intresse av att få del av erbjudanden om eventuella försäljningar och emissioner. Om ett erbjudande om teckning eller förvärv sprids enbart bland dem som på något av dessa sätt har förklarat sig vara intresserade av att få del av sådana erbjudanden, gäller inte den ovan angivna begränsningen till 200 adressater. Däremot har uppställts den begränsningen att de utbjudna värdepapperen får bjudas ut i högst 200 poster. Denna be-

gränsning syftar till att bringa reglerna i harmoni med bestämmelserna om prospektskyldighet i 4 kap. 18 §.

Det finns emellertid en del situationer då starka skäl talar för att en företagare bör ha möjlighet att använda sig av annonsering eller rundskrivelser utan de begränsningar som anges i första och andra styckena. Så är fallet om det är fråga om överlåtelse av bolaget i dess helhet. Så är också fallet då syftet med annonseringen, rundskrivelsen m.m. är att finna en eller ett fåtal kompanjoner. Det kan i sådana fall inte anses vara fråga om spridning till allmänheten. I *tredje stycket* har därför föreskrivits att de i första och andra styckena angivna bestämmelserna inte gäller erbjudanden som avser överlåtelse till högst tio förvärvare.

Förbudet att sprida aktier m.m. riktar sig mot bolaget och dess aktieägare. Det utgör inte hinder för en konkursförvaltare att utbjuda av konkursboet ägda aktier till försäljning bland allmänheten. Det förhindrar inte heller en god man enligt lagen om samäganderätt att utbjuda värdepapper av detta slag till försäljning på offentlig auktion. Vidare bör en panthavare vara berättigad att utan hinder av förevarande bestämmelse bjuda ut pantsatta aktier till försäljning hos allmänheten. Den omständigheten att panthavaren tillika kan vara aktieägare i aktiebolaget saknar härvid betydelse.

Den som bryter mot förbudet kan dömas till ansvar enligt 19 kap. 1 § första stycket 1. Det har däremot ansetts – såsom närmare har behandlats i avsnitt 5.7 – att ett avtal eller en aktieteckning som har kommit till stånd i strid med förbudet inte skall vara ogiltigt.

Fjärde stycket innehåller ett förbud mot att på börs eller annan organiserad marknadsplats bedriva handel med sådana värdepapper som avses i första stycket och som har utgivits av privata aktiebolag. Förbudet avser handel vid såväl svenska som utländska börser och marknadsplatser. Med svensk börs förstås ett företag som enligt 2 kap. lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet har auktoriserats att driva verksamhet som syftar till att åstadkomma regelbunden handel med finansiella instrument mellan till verksamheten anslutna medlemmar. Begreppet "organiserad marknadsplats" förekommer tidigare i insiderlagen (1990:1342). Som exempel på handel som sker på organiserad marknadsplats nämndes i förarbetena bl.a. avtal om köp och försäljning som görs upp på telefon på penningmarknaden. Till organiserad marknadsplats bör i detta sammanhang även räknas företag som har fått auktorisation enligt 7 kap. lagen om börs- och clearingsverksamhet att driva verksamhet som syftar till att åstadkomma regelbunden handel med finansiella instrument (auktoriserad marknadsplats) .

Bestämmelsen motsvarar delvis den bestämmelse som i lagrådsremissen upptogs i 1 kap. 3 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument men har en något mera begränsad räckvidd. I lagrådsremissen föreslogs även ett motsvarande förbud mot handel genom värdepappersinstitut. Det har emellertid ansetts att privata aktiebolag och dess aktieägare inte bör betas möjligheten att anlita värdepappersinstitut inom de ramar som paragrafen i övrigt anger. Handel som sker genom värdepappersinstitut kan emellertid strida mot bestämmelserna i första och andra styckena och är i så fall otillåten.

Stiftarna anger villkoren för bolagsbildningen. Därvid *skall iakttas* att betalningen för *en* aktie *inte* får understiga det belopp på vilket aktien skall lyda (nominella beloppet). *Om en* aktie *skall* kunna tecknas med rätt eller plikt att mot aktien tillskjuta annan egendom än pengar eller med rätt eller plikt för bolaget att *överta* egendom mot annat vederlag än aktier (apport), får värdet på apportegendomen *inte* sättas högre än det verkliga värdet för bolaget. Endast sådan egendom som är eller kan *antas* bli till nytta för bolagets verksamhet kan utgöra apportegendom. *Med apportegendom får inte jämställas åtagande att utföra arbete eller att tillhandahålla tjänst.*

Tecknas aktie med villkor som strider mot första stycket, skall det nominella beloppet ändå betalas.

(Jfr 2 kap. 2 § i kommitténs förslag)

Paragrafen innehåller bl.a. bestämmelser om apportegendom. Sådan egendom skall vara till nytta för bolagets verksamhet. Hittills har aktiebolagslagen inte givit något besked om ett åtagande att utföra arbete eller tjänst kan godtas som apportegendom. I Patent- och registreringsverkets praxis brukar dock sådana åtaganden inte godtas som apportegendom.

Enligt artikel 7 i kapitaldirektivet får det tecknade kapitalet bestå endast av tillgångar som kan värderas ekonomiskt. I dessa tillgångar får inte inräknas åtaganden att utföra arbete eller tillhandahålla tjänster.

Det har med hänsyn till den nämnda direktivbestämmelsen ansetts lämpligt att lagfästa gällande praxis enligt vilken åtagande att utföra arbete eller tjänst inte får jämställas med apportegendom. Detta har kommit till uttryck i *första stycket* sista meningen.

2 kap. 3 §

Stiftarna skall upprätta och underskriva en dagtecknad stiftelseurkund som skall innehålla förslag till bolagsordning och uppgift om

1. det belopp som skall betalas för varje aktie,
2. tiden för aktiernas betalning,
3. sättet och tiden för kallelse till konstituerande stämma, om enligt 7 § kallelse skall ske.

I stiftelseurkunden skall anges bestämmelse om apport eller att aktie *på annat sätt* skall kunna tecknas med villkor. *I stiftelseurkunden skall också anges bestämmelse om* att bolaget *skall ersätta kostnad för bolagets bildande. Av stiftelseurkunden skall också framgå om någon på annat sätt* skall *få* särskild rättighet eller förmån *av bolaget.*

Stiftelseurkunden skall innehålla redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömandet av värde på apportegendom och av bestämmelse enligt andra stycket i övrigt. Särskilt skall anges

1. namn och hemvist beträffande den som avses med bestämmelsen,
2. det värde till vilket apportegendom beräknas komma att tagas upp i balansräkningen och antalet aktier eller annat vederlag som skall lämnas för egendomen,
3. högsta beräknade beloppet av sådan kostnad för bolagets bildande som angivits i bestämmelsen.

Om skriftligt avtal upprättats rörande bestämmelse som avses i andra stycket, skall stiftelseurkunden innehålla avtalet eller avskrift därav eller hänvisning till avtalet med uppgift om den plats där det hålles tillgängligt för aktietecknarna. Muntligt avtal skall i sin helhet upptagas i stiftelseurkunden.

Tillskjutes eller övertages rörelse, skall vad nu sagts om skriftligt avtal gälla även beträffande balans-och resultaträkningar för rörelsen under de senaste två räkenskapsåren. I stiftelseurkunden skall upplysning ges om rörelsens resultat under tiden därefter. Om sådana räkningar ej upprättats för rörelsen, skall i stiftelseurkunden lämnas upplysning om rörelsens resultat under nämnda räkenskapsår.

Om andra – fjärde styckena ej iakttagits beträffande viss bestämmelse, är den utan verkan mot bolaget.

(Jfr 2 kap. 3 § i kommitténs förslag)

En mindre saklig ändring har gjorts i paragrafens *andra stycke*. Stycket har också omarbetats redaktionellt.

Om det i samband med ett bolags bildande har överenskommits att bolaget skall ersätta kostnad för bolagets bildande, skall en uppgift om detta tas upp i stiftelseurkunden. I paragrafens hittills gällande lydelse har det dock gjorts undantag för allmänna avgifter samt för sedvanliga kostnader för upprättande av stiftelsehandlingar och liknande arbete. Att bolaget skall stå för sådana kostnader har alltså hittills inte varit nödvändigt att redovisa i stiftelseurkunden.

I kapitaldirektivet, artikel 3 j, anges vissa uppgifter som skall finnas antingen i bolagsordningen, i stiftelseurkunden eller i en annan offentliggjord handling. Bland dessa nämns "summan av alla kostnader som har uppkommit för bolaget eller påförts detta med anledning av bolagsbildningen". Direktivet fordrar således att *alla* kostnader för bolagsbildningen som bolaget ska stå för redovisas i någon av dessa handlingar. Det görs inte något undantag för allmänna avgifter eller sedvanliga kostnader för upprättande av stiftelsehandlingar och liknande arbete.

Det har därför ansetts nödvändigt att ändra paragrafen så att den står i överensstämmelse med direktivets krav. Det finns anledning att tolka den nya bestämmelsen så att samtliga kostnader som bolaget har i samband med bolagsbildningen måste anges i stiftelseurkunden till det högsta beräknade beloppet.

2 kap. 9 §

Bolaget skall anmälas för registrering senast sex månader efter stiftelseurkundens undertecknande.

Hinder mot registrering föreligger, om ej

1. det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tilldelade aktier efter avdrag för aktier som enligt 11 § förklarats förverkade och ej övertagits av annan (bolagets aktiekapital) motsvarar det i bolagsordningen angivna aktiekapitalet eller uppgår till minimikapitalet,

2. det belopp som skall betalas i pengar för de aktier som ingår i bolagets aktiekapital är inbetalat på räkning hos svenskt bankinstitut,

3. all apportegendom är tillförd bolaget,

4. yttranden företeS från bankinstitut om att 2 har följts och från auktoriserad eller godkänd revisor om att 3 har iakttagits. Av revisorns yttrande skall framgå att apportegendomen i stiftelseurkunden *inte har* åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan *antas* bli till nytta för bolagets verksamhet. *I yttrandet skall revisorn beskriva apportegendomen och ange vilken metod som har använts vid värderingen av den. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen skall anmärkas.*

Genom registreringen fastställes bolagets aktiekapital till belopp som anges i andra stycket 1. Aktier som enligt 11 § förklarats förverkade och ej övertagits av annan blir därvid ogiltiga.

Om ej anmälan för bolagets registrering sker inom den i första stycket angivna tiden eller om registreringsmyndigheten genom lagakraftägande beslut avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering av bolaget, är frågan om bolagets bildande förfallen. Styrelseledamöterna ansvarar solidariskt för återbetalningen av de belopp som inbetalats på tecknade aktier jämte uppkommen avkastning med avdrag för kostnader på grund av åtgärd enligt 13 § första stycket tredje meningen. Detsamma gäller i fråga om apportegendom.

(Jfr 2 kap. 9 § i kommitténs förslag)

Enligt paragrafen skall det, när ett aktiebolag anmäls för registrering, företes ett yttrande från en auktoriserad eller godkänd revisor om att all apportegendom har tillförts bolaget. Av yttrandet skall framgå att apportegendomen i stiftelseurkunden inte har åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan antas bli till nytta för bolagets verksamhet. Några ytterligare krav på innehållet i revisorns yttrande har hittills inte uppställts.

I kapitaldirektivet ställs emellertid mera preciserade krav. Enligt artikel 10 skall en eller flera av bolaget oberoende sakkunniga, som utses eller godkänns av en förvaltningsmyndighet eller en domstol, avge ett utlåtande om apportegendomen innan bolaget bildas eller får tillstånd att börja sin verksamhet. Sakkunnigutlåtandet skall innehålla en beskrivning av apportegendomen samt uppgift om vilka värderingsmetoder som de sakkunniga har använt. Av yttrandet skall framgå om de beräknade värdena motsvarar aktiernas nominella värde.

Det har ansetts att en godkänd eller en auktoriserad revisor uppfyller direktivets krav på oberoende sakkunniga, som utses eller godkänns av en förvaltningsmyndighet eller en domstol. Denna fråga har berörts i allmänmotiveringen i anslutning till fusionsbestämmelserna, se avsnitt 6.3. Däremot uppfyller svensk rätt inte direktivets krav på att den sakkunnige i sitt yttrande skall beskriva apportegendomen och ange de värderingsmetoder som han har använt.

Med anledning av detta har gjorts en ändring i paragrafens *andra stycke*, punkten 4. Ändringen innebär att revisorn måste beskriva apportegendomen och ange värderingsmetoden. Beskrivningen får inte göras så schematisk att den inte ger läsaren någon uppfattning om egendomens art. Några krav på mera detaljerade beskrivningar torde å andra sidan normalt inte böra ställas. Vid tillskott av en verksamhet torde det vara tillräckligt att tillskottet beskrivs genom en reviderad balansräkning med kommentarer från revisorn (jfr Thomsen, A/S-loven med kommentarer, 4 u, Köpenhamn 1991, s 101 f.). Att uppgift måste lämnas om värderingsmetod innebär att revisorn måste ange om han har använt sig av viss egendoms marknadsvärde eller dess bokförda värde.

I fråga om revisorns intyg har också föreskrivits att det skall innehålla uppgift om särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen. Såsom Lagrådet påpekat ställer kapitaldirektivet inte något krav på en sådan bestämmelse. Det har emellertid ansetts vara av värde att intyget innehåller en

sådan uppgift. Den som tar del av intyget får därigenom större möjligheter att bedöma värderingens riktighet.

2 kap. 9 a §

Träffar bolaget inom två år från registreringen avtal med en stiftare eller en aktieägare som innebär att bolaget förvärvar egendom mot en ersättning som motsvarar minst en tiondel av aktiekapitalet, skall styrelsen underställa bolagsstämman avtalet för godkännande. Det gäller dock inte om förvärvet sker på en svensk eller en utländsk börs eller på en auktoriserad marknadsplats eller som ett led i bolagets löpande affärsverksamhet.

Styrelsen skall lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömandet av värdet på egendomen och av avtalet i övrigt. Bestämmelserna i 2 kap. 3 § tredje och fjärde styckena tillämpas även på redogörelsen.

En auktoriserad eller godkänd revisor skall avge yttrande över redogörelsen. Yttrandet skall innehålla de uppgifter som avses i 2 kap. 9 § andra stycket 4.

Avtalet skall tillsammans med styrelsens redogörelse och revisorns yttrande hållas tillgängligt för aktieägarna under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken beslutet skall fattas.

(Jfr 2 kap. 9 a § första – fjärde styckena i kommitténs förslag)

Paragrafen är ny. Den innehåller – tillsammans med de följande 9 b och 9 c §§ samt 17 kap. 3 § – bestämmelser som har till syfte att motverka s.k. dold eller uppskjuten apport. Denna fråga har behandlats i avsnitt 7.

Bestämmelsen i *första stycket* gäller fall då bolaget inom två år från registreringen träffar avtal med en stiftare eller en aktieägare om förvärv av egendom och vederlaget för denna egendom uppgår till minst en tiondel av aktiekapitalet. I ett sådant fall skall avtalet som huvudregel godkännas av bolagsstämman. Förvärv som sker på en svensk eller en utländsk börs eller på en auktoriserad marknadsplats eller som ett led i bolagets löpande verksamhet är emellertid undantagna.

Det har ansetts lämpligt att – i enlighet med vad som är fallet i dansk rätt (se 6 c § andra stycket lov om aktieselskaber) – föreskriva att styrelsen skall avge en redogörelse för förvärvet, vilken skall ligga till grund för stämmans beslut. Detta har kommit till uttryck i *andra stycket*. Denna redogörelse skall innehålla uppgift om bolagets avtalspart samt om de omständigheter som kan vara av vikt för bedömningen av värdet på den förvärvade egendomen. Om avtalet har träffats muntligen eller om ett skriftligt avtal har kompletterats med muntliga villkor, skall vad som har överenskommits muntligen nedtecknas och redovisas i redogörelsen.

I enlighet med det krav som uppställs i kapitaldirektivet, artikel 11, har det dessutom i *tredje stycket* tagits in en bestämmelse om att godkänd eller auktoriserad revisor skall avge ett utlåtande över förvärvet med det innehåll som anges i 2 kap. 9 § andra stycket 4.

Av *fjärde stycket* framgår att de nu nämnda handlingarna tillsammans med själva avtalet skall hållas tillgängliga för aktieägarna under minst en vecka före bolagsstämman. Kommittén har förordat att aktieägarna också får tillgång till de ytterligare handlingar som skall hållas tillgängliga inför ett beslut om nyemission, däribland senaste årsredovisning och revisionsberättelse (se

4 kap. 4 § aktiebolagslagen). Då direktivet inte ställer något sådant krav och det inte heller av annan anledning synes nödvändigt, har emellertid en sådan bestämmelse inte tagits upp i paragrafen.

Vad gäller kallelse till den bolagsstämma som skall ta ställning till avtalet gäller bestämmelserna i 9 kap. aktiebolagslagen. Några särskilda regler har inte ansetts nödvändiga i denna del.

2 kap. 9 b §

Om bolagsstämman inte godkänner ett avtal som avses i 9 a § inom sex månader från avtalsdagen, är avtalet utan verkan. Har 9 a § inte iakttagits beträffande någon viss bestämmelse i avtalet, är den bestämmelsen utan verkan mot bolaget.

(Jfr 2 kap. 9 a § femte stycket i kommitténs förslag)

Av paragrafen följer att om ett avtal av det slag som avses i 9 a § inte har förelagts stämman och godkänts av denna inom sex månader från avtalstidpunkten, är avtalet utan verkan. Bolaget är inte bundet av avtalet och kan inte heller göra detta gällande mot motparten.

I andra meningen har upptagits en särskild bestämmelse om verkan av att bestämmelserna i 9 a § inte har uppfyllts beträffande viss bestämmelse i avtalet. I så fall är bestämmelsen utan verkan mot bolaget. Så kan vara fallet om bolagets avtalspart genom en särskild muntlig överenskommelse har uppställt ett särskilt villkor för förvärvet men detta sedan inte har redovisats i styrelsens redogörelse. Villkoret kan då inte göras gällande mot bolaget.

Paragrafens bestämmelser gäller även i fråga om formalavtal såsom köp av fast egendom. Detta får särskild betydelse för frågor om lagfart. Ett förvärv av det slag som avses i 9 a § kan inte anses fullbordat förrän bolagsstämman har lämnat sitt medgivande. Skyldigheten att ansöka om lagfart inträder därför först i och med bolagsstämmans beslut (jfr 20 kap. 2 § andra stycket 1 jordabalken). Det har ansetts att bolagsstämmans godkännande också bör vara en förutsättning för att lagfart skall kunna beviljas. Detta har föranlett vissa tillägg i 20 kap. 6 och 7 §§ jordabalken.

2 kap. 9 c §

Styrelsen skall genast för registrering anmäla bolagsstämmans beslut att godkänna avtal som avses i 9 a §.

(Jfr 11 kap. 9 § i kommitténs förslag)

Enligt artikel 11 i kapitaldirektivet skall förvärv av de slag som avses i 9 a § offentliggöras enligt bestämmelserna i publicitetsdirektivet. Av artikel 10 följer att även det utlåtande över förvärvet som en sakkunnig skall utarbeta skall offentliggöras. Kommittén har föreslagit att sådana offentliggöranden skall komma till stånd genom att uppgift lämnas i förvaltningsberättelsen. En remissinstans har invänt att det kan ta avsevärd tid innan förvaltningsberättelsen sänds in till Patent- och registreringsverket. Det har inte ansetts lämpligt att låta offentliggörandet av avtalet och revisorsyttrandet dröja. I denna paragraf har därför tagits in en bestämmelse om skyldighet för styrelsen att genast anmäla bolagsstämmans beslut för registrering. I aktiebolagsförordningen bör tas in en föreskrift om att en sådan anmälan skall åtföljas av en avskrift av avtalet och revisorsyttrandet.

Om styrelsen inte anmäler bolagsstämmans beslut för registrering, kan det leda till skadeståndsskyldighet enligt bestämmelserna i 15 kap. 1 § aktiebolagslagen. Att anmälan sker är emellertid inte någon förutsättning för avtalets giltighet.

3 kap. 1 §

Alla aktier har lika rätt i bolaget, om ej annat följer av denna paragraf.

I bolagsordningen kan bestämmas att aktier av olika slag skall finnas eller kunna utges. Sådan bestämmelse skall ange

1. olikheterna mellan aktieslagen,
2. antalet aktier av varje slag,
3. om aktierna *inte* skall medföra lika rätt till andel i bolagets tillgångar eller vinst *eller om aktierna skall ha olika röstvärde,* den företrädesrätt som tillkommer aktieägarna vid ökning av aktiekapitalet enligt 4 kap. Föreskrift om olika företrädesrätt får meddelas endast om *skillnaderna mellan aktierna skall vara av nu angivet slag.*

Beträffande kontantemission skall en föreskrift som avses i andra stycket 3 sista meningen innebära att gammal aktie skall ge företrädesrätt till ny aktie av samma slag, att aktier som inte tecknas av de i första hand berättigade aktieägarna skall erbjudas samtliga aktieägare samt att, om inte hela antalet aktier som tecknas på grund av sistnämnda erbjudande kan ges ut, aktierna skall fördelas mellan tecknarna i förhållande till det antal aktier som de förut äger och, i den mån detta inte kan ske, genom lottning.

Beträffande fondemission skall, om skillnaden mellan aktierna inte gäller rätten till andel i bolagets tillgångar eller vinst, i en sådan föreskrift som avses i andra stycket 3 sista meningen bestämmas att nya aktier av varje slag skall emitteras i förhållande till det antal aktier av samma slag som finns sedan tidigare. Därvid skall de gamla aktierna ge företrädesrätt till nya aktier av samma slag i förhållande till sin andel i aktiekapitalet.

Avser olikheten mellan aktieslagen akties röstvärde, gäller att ingen aktie får ha ett röstvärde som överstiger tio gånger röstvärdet för annan aktie.

I bolagsordningen kan bestämmas att aktie av visst slag skall i närmare angiven ordning kunna omvandlas till aktie av annat slag. Omvandling skall utan dröjsmål anmälas för registrering och är verkställd när registrering sker.

(Jfr 3 kap. 1 § i kommitténs förslag)

Första stycket

Stycket är oförändrat och ger uttryck för den i aktiebolagsrätten grundläggande likhetsprincipen.

Andra stycket (föreskrifter om företrädesrätt)

Enligt andra stycket kan det finnas olika slag av aktier i ett aktiebolag. Av bolagsordningen skall framgå hur många aktier som skall finnas av varje aktieslag. De skillnader som förekommer kan i praktiken delas in i tre huvudgrupper, nämligen skillnader i rätten till vinst och likvidationsandel (stam- och preferensaktier), röstvärdesskillnader och övriga skillnader (t.ex. i fråga om rätten att ta del i styrelseval).

Om det finns flera aktieslag i bolaget och skillnaden mellan aktieslagen avser rätten till vinst eller likvidationsandel, skall bolagsordningen innehålla

föreskrifter om vilken företrädesrätt som skall följa med varje aktieslag vid en ökning av aktiekapitalet. En sådan föreskrift kan innebära en *lika företrädesrätt*, dvs. en företrädesrätt för samtliga aktieslag i proportion till den andel av aktiekapitalet som aktierna representerar (jfr 4 kap. 2 §), men medför i annat fall att med olika aktieslag följer *olika företrädesrätt*.

I tidigare registreringspraxis har Patent- och registreringsverket godtagit sådana föreskrifter i bolagsordningar, som innebär att vid nyemission de nya aktierna skall vara av samtliga aktieslag och fördelas så att varje aktieslag endast erhåller nya aktier av samma slag. Så har skett också i sådana fall där skillnaden mellan aktierna avser något annat förhållande än rätten till tillgångar och vinst och föreskrifter om olika företrädesrätt alltså inte kunnat tas in i bolagsordningen. Denna praxis synes ha byggt på uppfattningen att också föreskrifter av det angivna slaget innebär "lika företrädesrätt". En anpassning till det synsätt som finns inom EG-rätten (se kapitaldirektivet artikel 29) medför emellertid att föreskrifter av detta slag måste uppfattas som föreskrifter om olika företrädesrätt.

Hittills har svensk rätt endast tillåtit föreskrifter om olika företrädesrätt i bolagsordningen när aktieslagen skiljer sig åt i fråga om tillgångar eller vinst. Såsom har utvecklats i den allmänna motiveringen, avsnitt 8.2, har det nu ansetts att föreskrifter om olika företrädesrätt skall få förekomma i bolagsordningen även när skillnaderna mellan aktieslagen enbart avser aktiernas röstvärde.

Förevarande stycke har därför ändrats så att det numera anges att det i fråga om aktieslag med olika röstvärde alltid skall framgå av bolagsordningen vilken företrädesrätt aktierna skall ha vid ökning av aktiekapitalet och att det också i fråga om sådana aktier får tas in föreskrifter om olika företrädesrätt i bolagsordningen.

Att föreskrifter om olika företrädesrätt måste utformas på vissa i lagen närmare angivna sätt framgår av tredje och fjärde styckena (se nedan). Det gäller givetvis även sådana föreskrifter som i tidigare registreringspraxis har godtagits som föreskrifter om lika företrädesrätt men som inte ger aktier av samtliga aktieslag företrädesrätt till nya aktier i förhållande till aktiernas andel i aktiekapitalet.

Liksom tidigare gäller däremot att föreskrifter om olika företrädesrätt inte får tas in i bolagsordningen om skillnaden mellan aktierna är av annat slag och t.ex. enbart avser rätten att ta del i styrelseval. Med den innebörd som "lika företrädesrätt" i fortsättningen måste ges finns det inte heller något utrymme för att i dessa fall ta in sådana föreskrifter om företrädesrätt inom det egna aktieslaget som tidigare har godtagits i registreringspraxis (se ovan).

Tredje stycket (föreskrifter om olika företrädesrätt vid kontantemission)

Bestämmelserna i detta stycke är nya. De är föranledda av artikel 29 i kapitaldirektivet och har behandlats närmare i avsnitt 8.1. De är tillämpliga enbart på föreskrifter om *olika företrädesrätt*. Har det tagits in sådana föreskrifter i bolagsordningen, måste de vara utformade på det sätt som anges i lagtexten.

En föreskrift om att det skall gälla olika företrädesrätt vid en kontantemis-

sion får sålunda utformas endast som en *primär företrädesrätt inom varje aktieslag*. Gamla A-aktier skall alltså ge rätt att teckna ett angivet antal nya A-aktier, medan B-aktier skall ge rätt att teckna nya B-aktier. Föreskrifter om att A-aktier skall ge rätt till nya B-aktier kan däremot inte godtas.

En föreskrift om primär företrädesrätt måste kombineras med en föreskrift om en *subsidiär företrädesrätt för samtliga aktieslag*. Det innebär att, om det i ett bolag finns A-, B- och C-aktier och enbart A-aktier emitteras, såväl A-, B- som C-aktier skall ge rätt att delta i teckningen av de A-aktier som inte har tecknats av aktieägare med primär företrädesrätt. De "överblivna" A-aktierna kan alltså inte förbehållas A-aktieägarna. Därvid skall inte heller gälla någon företrädesrätt inom varje aktieslag utan aktieägarna skall ha företrädesrätt till de nya aktierna i förhållande till det sammanlagda antal aktier som de tidigare äger. I sista hand, om tidigare aktieinnehav inte ger avgörande utslag vid fördelningen mellan de subsidiärt berättigade, skall aktierna fördelas genom lottning.

Står bolagsordningens föreskrifter i strid med bestämmelserna om primär och subsidiär företrädesrätt, skall registreringsmyndigheten vägra registrering enligt bestämmelserna i 18 kap. 4 §.

Fjärde stycket (föreskrifter om olika företrädesrätt vid fondemission)

Stycket är nytt. Det innehåller ytterligare bestämmelser om hur bolagsordningsföreskrifter om olika företrädesrätt skall vara utformade. Enligt bestämmelserna måste föreskrifterna vara förenade med vissa särskilda föreskrifter om vad som skall gälla vid en framtida fondemission.

Enligt hittills gällande rätt har innehavare av aktier som inte skiljer sig åt i fråga om rätten till bolagets tillgångar och vinst alltid haft lika rätt att ta del i en fondemission. Detta har sammanhängt med att det inte har varit möjligt att meddela föreskrifter om olika företrädesrätt annat än i fråga om aktier som skiljer sig åt i fråga om rätten till tillgångar och vinst. Genom ändringen i första stycket öppnas nu möjligheter att i bolagsordningen ta in föreskrifter om olika företrädesrätt också när skillnaderna mellan aktierna avser röstvärdet. Detta skulle kunna få till följd att aktier med olika röstvärde men med lika rätt till tillgångar och vinst fick olika företrädesrätt vid en fondemission. I så fall skulle vissa aktieägare komma att utöka sin andel i bolagets förmögenhet utan att det fanns stöd för detta i bolagsordningen. Detta skulle inte vara förenligt med likhetsprincipen.

För att säkerställa att aktieägarna liksom hittills behandlas lika vid en fondemission när skillnaderna mellan aktieslagen inte avser rätten till bolagets tillgångar och vinst har i förevarande stycke upptagits särskilda bestämmelser om hur en föreskrift om olika företrädesrätt måste vara utformad. Bestämmelserna är tillämpliga enbart där skillnaderna mellan aktierna avser andra förhållanden än rätten till tillgångar eller vinst i bolaget. Eftersom föreskrifter om olika företrädesrätt får tas in i bolagsordningen enbart om de avser röstvärde eller rätt till tillgångar eller vinst, får regleringen betydelse enbart där det mellan aktieslagen finns skillnader i fråga om röstvärde. Det bör dock noteras att bestämmelserna gäller också i sådana fall där det utöver röstvärdesskillnader förekommer andra skillnader som inte avser rätten till tillgångar eller vinst i bolaget.

I de nu angivna fallen skall bolagsordningen innehålla föreskrifter om att det vid fondemission skall ske en proportionell emission av samtliga aktieslag, med företrädesrätt inom varje aktieslag i förhållande till kapitalandel.

Det innebär för det första att det vid en fondemission måste emitteras aktier av samtliga aktieslag. Det innebär vidare att det av varje aktieslag måste emitteras så många aktier som svarar mot detta aktieslags andel i det totala aktiekapitalet. Av bestämmelsen följer dessutom att bolagsordningen måste innehålla föreskrifter som ger aktier av visst aktieslag företrädesrätt till nya aktier av samma slag. Denna företrädesrätt skall vara proportionell, dvs. gammal aktie skall ha företrädesrätt till så många nya aktier som svarar mot den gamla aktiens andel i aktiekapitalet.

De nu beskrivna bestämmelserna om företrädesrätt vid fondemission kan illustreras med följande exempel. I ett aktiebolag finns 10 000 aktier, varav hälften utgör A-aktier och hälften B-aktier. Skillnaden mellan aktieslagen hänför sig endast till röstvärdet. Bolagsordningen måste i detta fall utformas så att vid en fondemission av 10 000 aktier hälften av dessa skall vara A-aktier och hälften B-aktier. Bolagsordningen måste också innehålla sådana föreskrifter att de nya aktierna inom varje aktieslag fördelas mellan innehavarna av gamla aktier av detta aktieslag i förhållande till tidigare innehav av sådana aktier. En innehavare av 1 000 gamla A-aktier skall således ha rätt till 1 000 nya A-aktier och en innehavare av 500 gamla B-aktier skall ha rätt till 500 nya B-aktier.

Om en föreskrift om olika företrädesrätt inte är förenad med de i detta stycke angivna villkoren, skall registreringsmyndigheten vägra registrering.

Det kan förekomma fall då det i bolagsordningen har uppställts – utöver röstvärdesskillnaden – också någon helt minimal skillnad mellan aktieslagen i fråga om ekonomiska rättigheter. Om det i ett sådant fall är uppenbart att denna ytterligare skillnad har uppställts enbart i syfte att kringgå den nu aktuella bestämmelsen, bör registrering vägras om bolagsordningen inte uppfyller de krav som uppställs i detta stycke.

Femte och sjätte styckena

Styckena motsvarar de hittillsvarande tredje och fjärde styckena.

3 kap. 13 §

Aktieboken skall hållas tillgänglig hos bolaget för *var och en*. *Om* aktieboken *förs* med maskin för automatisk databehandling eller på annat liknande sätt, skall i stället *en* utskrift av aktieboken på begäran tillhandahållas hos bolaget och, i fråga om avstämningsbolag, även hos värdepapperscentralen. Utskriften får *inte* vara äldre än sex månader. *Var och en* har rätt att mot ersättning för kostnaderna få *en* sådan utskrift av aktieboken eller del av den. När det gäller avstämningsbolag *som har mer än en aktieägare,* får dock *en* utskrift enligt detta stycke *inte* innehålla uppgifter om aktieägare som har högst femhundra aktier i bolaget.

Aktiebok eller, om aktieboken föres med maskin för automatisk databehandling eller på annat liknande sätt, utskrift av hela aktieboken avseende förhållandena tio dagar före bolagsstämma, skall hållas tillgänglig för aktieägarna vid stämman.

I utskrift upptages aktieägarna och de förvaltare som avses i 10 § andra stycket i alfabetisk ordning.

Enligt 3 kap. 7 § aktiebolagslagen skall styrelsen föra förteckning över bolagets aktier och aktieägare, en s.k. aktiebok. Aktieboken skall bl.a. innehålla uppgift om aktieägarnas postadress, yrke och titel. Den kan föras på olika sätt, t.ex. med hjälp av lösblads- eller kortsystem eller med automatisk databehandling. I s.k. avstämningsbolag förs aktieboken av Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag (se 3 kap. 8 § aktiebolagslagen). När någon styrker ett förvärv av aktie för vilken aktiebrev har utfärdats eller när någon antecknas som aktieägare på aktiekonto enligt aktiekontolagen (1989:827), skall aktieägaren genast föras in i aktieboken.

Aktieboken skall hållas tillgänglig hos bolaget för var och en. Förs aktieboken med hjälp av ADB eller på annat liknande sätt, skall i stället utskrift av aktieboken på begäran tillhandahållas hos bolaget och, i fråga om avstämningsbolag, även hos Värdepapperscentralen. Var och en har rätt att mot ersättning för kostnaderna få en aktuell utskrift av aktieboken (3 kap. 13 § aktiebolagslagen).

Det finns dock en begränsning i aktiebokens offentlighet. I fråga om avstämningsbolag får nämligen utskriften av aktieboken inte innehålla uppgift om aktieägare som har högst femhundra aktier i bolaget.

I det tolfte bolagsrättsliga direktivet, artikel 3, föreskrivs att när ett bolag blir ett enmansbolag genom att alla dess andelar förenas på en hand, uppgift om detta och om den ende bolagsmannens identitet skall antingen förvaras i akt eller föras in i ett officiellt register eller också tas upp i ett offentligt tillgängligt register som bolaget självt för.

Aktieboken utgör i huvudsak ett sådant offentligt tillgängligt register som direktivet anger. Normalt har en utomstående av aktieboken kunnat utläsa om aktierna i bolaget har samlats i en enda ägares hand. Så har dock inte varit fallet i avstämningsbolag med högst femhundra aktier. I ett sådant bolag har nämligen utskriften av aktieboken inte innehållit några uppgifter om aktieägare.

Paragrafen har därför ändrats så att den uppfyller direktivets krav. Ändringen innebär att den nämnda femhundraaktieregeln inte skall gälla när samtliga aktier har en och samma ägare.

4 kap. 2 §

Vid nyemission där de nya aktierna skall betalas med pengar (kontantemission) och vid fondemission har aktieägarna företrädesrätt till de nya aktierna i förhållande till det antal aktier de förut äger, om ej annat föreskrivits i bolagsordningen enligt 3 kap. 1 § andra stycket 3 eller, vid kontantemission, antingen bestämmes i emissionsbeslutet eller följer av villkor som enligt 5 kap. 4 § första stycket 8 meddelats vid emission av skuldebrev.

Beslut av bolagsstämman att avvika från aktieägarnas företrädesrätt är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

(Jfr 4 kap. 2 § i kommitténs förslag)

I *andra stycket* har tagits in en föreskrift om att bolagsstämmans beslut om att vid kontantemission avvika från aktieägares företrädesrätt förutsätter en

kvalificerad majoritet om två tredjedelar av såväl avgivna röster som vid stämman företrädda aktier. Frågan har behandlats i avsnitt 8.3.

Enligt Lagrådet hör föreskriften i systematiskt hänseende hemma under avsnittet Allmänna bestämmelser om nyemission (4 – 13 §§). Det har emellertid ansetts att bestämmelsen – som anger en av förutsättningarna för att avvika från bolagsordningens föreskrifter om företrädesrätt – naturligen bör placeras i anslutning till bestämmelserna i 2 § som anger vilken företrädesrätt som gäller och när avvikelse från företrädesrätten kan ske.

4 kap. 4 §

Förslag till beslut om nyemission skall hållas tillgängligt för aktieägarna under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken beslutet skall fattas. Det skall genast sändas till aktieägare, som begär det och uppger sin postadress. Förslaget skall läggas fram på stämman. Vad som nu sagts om förslag till beslut skall gälla sådan redogörelse av styrelsen och sådant yttrande av revisorerna som avses i 6 §. Innebär förslaget avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall skälen till avvikelsen *samt grunderna för emissionskursen* anges i förslaget eller i handling som fogats vid förslaget. Om årsredovisningen *inte* skall behandlas på stämman, skall även följande handlingar enligt vad nyss sagts hållas tillgängliga och läggas fram på stämman:

1. avskrift av den senaste årsredovisningen, försedd med anteckning om bolagsstämmans beslut rörande bolagets vinst eller förlust, samt avskrift av revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser,
2. en av styrelsen undertecknad redogörelse för händelser av väsentlig betydelse för bolagets ställning, vilka inträffat efter årsredovisningens avgivande,
3. ett av revisorerna avgivet yttrande över redogörelsen.

Kallelse till bolagsstämman skall innehålla uppgift om den företrädesrätt att teckna aktier som enligt förslaget tillkommer aktieägarna eller annan eller vem som annars får teckna aktier.

Kallelsen skall ange förslagets huvudsakliga innehåll, om aktieägarna inte skall ha företrädesrätt till teckning i förhållande till det antal aktier de förut äger eller enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen.

(Jfr 4 kap. 4 § i kommitténs förslag)

Paragrafen innehåller bestämmelser om det beslutsunderlag som skall hållas tillgängligt inför ett beslut om nyemission. I *första styckets* femte mening har lagts till en föreskrift om att det i förslaget också skall lämnas en uppgift om grunderna för emissionskursen. Tillägget är föranlett av artikel 29.4 i kapitaldirektivet, där det föreskrivs att ett beslut om att begränsa eller upphäva företrädesrätten skall föregås av en skriftlig redogörelse från styrelsen som anger skälen för att begränsa eller upphäva företrädesrätten samt grunderna för den föreslagna emissionskursen.

4 kap. 12 §

Beslut om nyemission skall anmälas för registrering inom sex månader från beslutet, om det ej förfallit enligt 10 §. Hinder mot registrering föreligger, om ej

1. full betalning enligt registret erlagts för alla de i det förut registrerade aktiekapitalet ingående aktierna,
2. det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tilldelade nya aktier efter avdrag för aktier som förklarats förverkade och ej övertagits av annan (ökningen av aktiekapitalet) uppgår till belopp som avses i 10 §,

3. hälften av det belopp som betalas med pengar för de i den registrerade kapitalökningen ingående aktierna har inbetalats,

4. all apportegendom enligt beslutet om nyemission är tillförd bolaget,

5. yttrande företes från auktoriserad eller godkänd revisor av vilket framgår att 3 och 4 iakttagits, att apportegendomen *inte har* åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan *antas* bli till nytta för bolagets verksamhet; yttrandet från revisor om att 3 har iakttagits får i avstämningsbolag ersättas av en försäkran från värdepapperscentralen om att så har skett. *I yttrandet skall revisorn beskriva apportegendomen och ange vilken metod som har använts vid värderingen av den. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen skall anmärkas.*

Vid kontantemission i bolag vars bundna egna kapital före emissionen understiger en miljon kronor skall, i stället för vad som föreskrives i första stycket 3 och 5, hela det belopp, som skall betalas för aktierna, erläggas genom insättning på bankräkning som bolaget öppnat hos svenskt bankinstitut och intyg från bankinstitutet om att beloppet betalats företes i registreringsärendet.

Genom registreringen fastställes ökningen av aktiekapitalet till belopp som anges i första stycket 2.

Om anmälan för registrering av beslutet icke gjorts inom den i första stycket angivna tiden eller om registreringsmyndigheten genom lagakraftägande beslut avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering, gäller vad i 10 § sägs.

Aktiekapitalet är ökat när registrering skett. Aktier som förklarats förverkade och ej övertagits av annan blir därmed ogiltiga. De nya aktierna medför rätt till utdelning enligt vad därom bestämts i beslutet om emission. Beslutet får dock ej innebära att sådan rätt inträder senare än för räkenskapsåret efter det under vilket aktierna skolat till fullo betalas.

(Jfr 4 kap. 12 § i kommitténs förslag)

Paragrafen innehåller bestämmelser om registrering av beslut om nyemission. Av bestämmelserna framgår att, om vederlaget för de nya aktierna skall utgöras av annat än pengar (apportegendom), en auktoriserad eller godkänd revisor skall intyga bl.a. att apportegendomen inte har åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget.

Av artikel 27.2 i kapitaldirektivet följer att om nyemission sker mot vederlag i apportegendom, denna skall redovisas i ett utlåtande från en eller flera oberoende sakkunniga som utses eller godkänns av en förvaltningsmyndighet eller en domstol. En sådan redovisning skall enligt artikel 10.2 beskriva egendomen och ange värderingsmetod. Som har framhållits i den allmänna motiveringen får auktoriserade eller godkända revisorer anses motsvara direktivets krav på sådana oberoende sakkunniga (se avsnitt 6.3). Den hittills gällande bestämmelsen uppfyller emellertid inte helt direktivets krav i fråga om utlåtandets innehåll. Paragrafens *första stycke* punkten 5 har därför kompletterats med en föreskrift om att revisorns intyg skall innehålla också en beskrivning av apportegendomen med uppgift om den värderingsmetod som har använts. Det har också föreskrivits att revisorn skall lämna uppgift om särskilda värderingssvårigheter. Beträffande den sistnämna föreskriften – på vilken Lagrådet har lämnat synpunkter – kan hänvisas till kommentaren till

4 kap. 14 §

Styrelsen kan besluta om nyemission och om avvikelse från aktieägares företrädesrätt enligt 2 § under förutsättning av bolagsstämmans godkännande. Bestämmelserna i 5 – 13 §§ gäller därvid i tillämpliga delar, varvid dock skall iakttagas vad som föreskrives nedan i tredje stycket.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande *tillämpas* 4 §. Vad som där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla styrelsens beslut. *Beslut av bolagsstämman att godkänna avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 § första stycket är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Införing av de nya aktierna i aktieboken och anmälan för registrering enligt 12 § skall ej ske innan stämman har godkänt emissionsbeslutet. Har sådan anmälan ej skett inom ett år från styrelsens beslut om emission, är emissionsbeslutet förfallet. Vad som har betalats på tecknade aktier skall i sådant fall genast återbetalas.

(Jfr 4 kap. 14 § i kommitténs förslag)

Paragrafen ger styrelsen möjlighet att på egen hand besluta om nyemission och att därvid avvika från aktieägares företrädesrätt. Styrelsebeslutet förutsätter emellertid ett efterföljande godkännande av bolagsstämman. I *andra stycket* har tagits in en föreskrift att ett sådant bolagsstämmobeslut fordrar en majoritet med två tredjedelar av såväl avgivna röster som vid stämman företrädda aktier.

4 kap. 15 §

Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att fatta beslut om nyemission i den mån emissionen kan ske utan ändring av bolagsordningen och att därvid avvika från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 §. *Bemyndigande att avvika från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 § första stycket är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Skall styrelsen kunna besluta om nyemission med bestämmelse som avses i 6 § eller med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall detta anges särskilt i bolagsstämmans bemyndigande. Bemyndigandet skall innehålla bestämmelser om den tid, längst intill nästkommande ordinarie bolagsstämma, inom vilken styrelsens beslut om nyemission skall fattas. Bestämmelserna i 4 § äger motsvarande tillämpning i fråga om förslag till bemyndigande.

Bolagsstämmans beslut om bemyndigande skall genast anmälas för registrering. Innan registrering har skett, kan styrelsen ej fatta beslut om emission.

Bestämmelserna i 5 – 13 §§ gäller i tillämpliga delar när styrelsen beslutar om emission med stöd av bemyndigande.

(Jfr 4 kap. 15 § i kommitténs förslag)

Paragrafen ger möjlighet för bolagsstämman att bemyndiga styrelsen att fatta beslut om nyemission och att därvid avvika från aktieägares företrädesrätt. I *första stycket* har tillfogats en bestämmelse om att ett bemyndigande att i samband med kontantemission avvika från aktieägarnas företrädesrätt fordrar en majoritet om två tredjedelar av såväl avgivna röster som på stäm-

man företrädda aktier. Denna majoritetsregel motsvarar de majoritetsregler som har uppställts i 2 och 14 §§.

4 kap. 18 §

När *ett publikt* aktiebolag eller *en* aktieägare i *ett* sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva aktier eller teckningsrätter i bolaget, *skall* styrelsen upprätta en särskild redogörelse för bolagets förhållanden (emissionsprospekt) enligt 19–26 §§, om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att *betalas* uppgår till minst *trehundratusen* kronor.

(Jfr 4 kap. 18 § i kommitténs förslag)

Paragrafen innehåller bestämmelser om emissionsprospekt.

En av förutsättningarna för att det skall föreligga skyldighet att upprätta emissionsprospekt har, enligt paragrafens hittillsvarande lydelse, varit att bolaget är skyldigt att ha auktoriserad revisor. Sådan skyldighet föreligger bl.a. om bolagets aktier är noterade vid börs eller auktoriserad marknadsplats. Den nu gjorda uppdelningen av aktiebolagen i publika och privata aktiebolag har emellertid gjort det naturligt att i stället låta bestämmelserna om emissionsprospekt omfatta alla publika aktiebolag. Detta har kommit till uttryck i paragrafens nya lydelse.

En ytterligare förutsättning för att skyldighet att utfärda emissionsprospekt skall föreligga har hittills varit att summan av de belopp som kan komma att betalas till följd av inbjudan uppgår till minst en miljon kr. Enligt 2 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument gäller numera – med några undantag – att prospekt skall upprättas av den som emitterar vissa fondpapper eller lämnar erbjudande om köp eller försäljning av vissa finansiella instrument. En förutsättning för detta är att summan av det belopp som kan komma att betalas på grund av emissionen eller erbjudandet uppgår till minst 300 000 kr. Med fondpapper avses härvid enligt 1 kap. 1 § samma lag bl.a. aktier och obligationer samt sådana andra delägarrätter eller fordringsrätter som är utgivna för allmän omsättning. Det har därför ansetts lämpligt att i detta avseende anpassa bestämmelserna om prospekt i förevarande paragraf till lagen om handel med finansiella instrument. Skyldighet att upprätta prospekt skall således föreligga redan när summan av de belopp som kan komma att betalas till följd av emissionen uppgår till 300 000 kr. Även konvertibla skuldebrev, skuldebrev med optionsrätt, optionsbevis och vinstandelsbevis får, när de utgivits av ett publikt aktiebolag, anses falla in under begreppet fondpapper i lagen om handel med finansiella instrument. Motsvarande anpassning av prospektreglerna har därför gjorts i 5 kap. 16 § och 7 kap. 4 § där prospekt för dessa slag av värdepapper behandlas.

Vid remissbehandlingen av kommitténs betänkande har en remissinstans föreslagit att det skall införas bestämmelser om att emissionsprospekt skall upprättas även då emissionen inte riktar sig till en vidare krets. Det har inte ansetts möjligt att i detta sammanhang ta upp denna fråga. Frågor om emissionsprospekt torde emellertid komma att behandlas i Aktiebolagskommitténs fortsatta arbete.

5 kap. 2 §

Vid emission av skuldebrev mot vederlag i pengar har aktieägarna företrädesrätt att teckna sig för förvärv av skuldebrev såsom om emissionen gällde de aktier som kan komma att träda i stället för skuldebreven eller nytecknas på grund av optionsrätt.

Beslut av bolagsstämman att avvika från aktieägarnas företrädesrätt är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

(Jfr 5 kap. 2 § i kommitténs förslag)

Jfr 4 kap. 2 §.

5 kap. 8 §

Styrelsen kan besluta om emission av skuldebrev och om avvikelse från aktieägares företrädesrätt under förutsättning av bolagsstämmans godkännande. Bestämmelserna i 4 – 6 §§ och 7 § första stycket äger motsvarande tillämpning.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande *tillämpas* 4 kap. 4 §. Vad där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla styrelsens beslut. *Beslut av bolagsstämman att godkänna avvikelse från aktieägares företrädesrätt enligt 2 § första stycket är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Anmälan för registrering enligt 7 § tredje stycket skall göras när emissionsbeslutet godkänts av stämman och teckningen av skuldebreven avslutats. Har anmälan för registrering ej skett inom ett år från styrelsens beslut om emission, är beslutet förfallet.

(Jfr 5 kap. 8 § i kommitténs förslag)

Jfr 4 kap. 2 och 14 §§.

5 kap. 9 §

Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att fatta beslut om emission och att därvid avvika från bestämmelserna i 2 § om aktieägares företrädesrätt. *Bemyndigande att avvika från bestämmelserna i 2 § första stycket om aktieägares företrädesrätt är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Skall skuldebrev kunna tecknas mot tillskott av annan egendom än pengar eller eljest med villkor eller skall avvikelse från aktieägares företrädesrätt kunna göras, skall detta särskilt anges i bolagsstämmans beslut. Beslutet skall innehålla bestämmelse om den tid, längst intill nästkommande ordinarie bolagsstämma, inom vilken styrelsens beslut skall fattas. Bestämmelserna i 4 kap. 4 § äger motsvarande tillämpning i fråga om förslag till bemyndigande.

Bolagsstämmans beslut skall genast anmälas för registrering. Innan registrering har skett kan styrelsen ej fatta beslut om emission.

Bestämmelserna i 4 – 7 §§ gäller i tillämpliga delar i fråga om styrelsens beslut om emission.

(Jfr 5 kap. 9 § i kommitténs förslag)

Jfr 4 kap. 2 och 15 §§.

5 kap. 16 §

Bestämmelserna i 4 kap. 19 – 26 §§ om emissionsprospekt *tillämpas också* när *ett publikt* aktiebolag eller *en* aktieägare i *ett* sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva av bolaget utgivna skuldebrev eller optionsbevis som avses i detta kapitel. Skyldighet att upprätta emissionsprospekt föreligger dock endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att *betalas* uppgår till minst *trehundratusen* kronor.

(Jfr 5 kap. 16 § i kommitténs förslag)

Jfr 4 kap. 18 §.

6 kap. 1 §

Nedsättning av aktiekapitalet får ske för följande ändamål, nämligen

1. avsättning till omedelbar täckning av förlust enligt fastställd balansräkning, om förlusten *inte* kan täckas av fritt eget kapital,
2. återbetalning till aktieägarna, eller
3. avsättning till *reservfond eller till* fond att användas enligt beslut av bolagsstämman.

Nedsättning för ändamål som anges i första stycket 2 och 3 får ej avse större belopp än att full täckning finns för det bundna egna kapitalet efter nedsättningen. Beräkningen därav sker enligt balansräkning för nästföregående räkenskapsår, om denna fastställes vid stämman, och annars på grundval av de handlingar som anges i 4 kap. 4 § första stycket 1–3.

Nedsättning av aktiekapitalet kan genomföras genom

1. inlösen eller sammanläggning av aktier,
2. indragning av aktier utan återbetalning, eller
3. minskning av aktiernas nominella belopp med eller utan återbetalning.

Om nedsättning av aktiekapitalet på grund av bristande betalning *eller på grund av att aktier har blivit ogiltiga* finns bestämmelser i 4 kap. 13 § andra stycket *och 7 kap. 2 §. Om nedsättning genom inlösen av aktier enligt förbehåll i bolagsordningen finns bestämmelser i 8 – 10 §§.*

(Jfr 6 kap. 1 § i kommitténs förslag)

I paragrafens *första stycke*, punkterna 1 – 3, anges de ändamål för vilka nedsättning av aktiekapitalet får ske. För nedsättning enligt punkterna 2 och 3 fordras enligt 6 § rättens tillstånd. Domstolsprövningen enligt 6 § syftar till att skydda bolagets borgenärer och ger dessa möjlighet att kräva betalning eller ställande av säkerhet. Det är därför av betydelse vilket ändamål nedsättningen har. Nedsättning för avsättning till reservfond har i gällande rätt generellt hänförts till punkten 1 och någon domstolsprövning av nedsättningen har därför inte varit nödvändig. Denna ordning har emellertid inte ansetts stå i full överensstämmelse med kapitaldirektivet.

Direktivet godtar i och för sig att nedsättning i vissa fall sker utan att direktivets föreskrifter om borgenärsskydd vid nedsättning tillämpas. En förutsättning för detta är dock att det samtidigt görs en avsättning till en bunden reserv. Denna reserv får inte överstiga tio procent av aktiekapitalet (se artikel 33). Aktiebolagslagen tillåter att reservfonden är större än så. I själva verket har ett stort antal svenska aktiebolag redan en reservfond som är större än 20 procent av aktiekapitalet. Det har inte ansetts lämpligt att ändra reglerna om reservfondens storlek.

I stället har lagtexten ändrats så att det blir nödvändigt att inhämta rättens tillstånd också vid sådan nedsättning som sker för avsättning till reservfond.

Nedsättning enligt *första stycket punkten 1* kommer sålunda enbart att kunna ske för avsättning till omedelbart täckande av förlust. Nedsättning för avsättning till reservfond upptas i stället i *första stycket 3*. Det innebär att det för sådan nedsättning kommer att gälla samma regler som för nedsättning vilken sker för utdelning till aktieägarna eller för avsättning till bolagets fria fonder. I sådana fall är nedsättningen beroende av rättens tillstånd (se 6 §).

Nedsättning kan ske även i andra sammanhang än de som anges i första stycket. De delvis nya bestämmelserna i 8 – 10 §§ behandlar nedsättning när det i bolagsordningen finns ett förbehåll om inlösen av aktier. Vidare har i 7 kap. 2 § tagits in en bestämmelse om nedsättning i samband med att förvärvade egna aktier har blivit ogiltiga. I båda dessa fall kan det vara nödvändigt att i samband med nedsättningen göra en avsättning till reservfond (se 9 § och 7 kap. 2 §). För att klargöra att dessa nedsättningsfall faller utanför den indelning som görs i förevarande paragrafs första stycke – och därmed inte heller regleras av de rättsregler som knyter an till denna indelning – har det ansetts lämpligt att i *fjärde stycket* erinra om bestämmelserna i 8 – 10 §§ respektive 7 kap. 2 §.

6 kap. 2 §

Beslut om nedsättning av aktiekapitalet fattas av bolagsstämman, om ej annat följer av 8 §. Nedsättningsbeslutet får ej fattas förrän bolaget blivit registrerat. Behöver bolagsordningen ändras, skall beslut därom först fattas.

Nedsättning för ändamål som anges i 1 § första stycket 2 eller 3 får beslutas endast efter förslag eller godkännande av styrelsen.

Bestämmelserna i 4 kap. 4 § om förslag till bolagsstämmans beslut och andra handlingar gäller i tillämpliga delar. *Kallelsen till bolagsstämman skall alltid ange nedsättningsförslagets huvudsakliga innehåll.*

(Jfr 6 kap. 2 § i kommitténs förslag)

Av bestämmelserna i paragrafens *tredje stycke* följer att bolagsstämmans beslut om nedsättning skall föregås av att ett förslag till beslut jämte vissa ytterligare handlingar hålls tillgängliga för aktieägarna under minst en vecka före bolagsstämman.

Kapitaldirektivet, artikel 30, innehåller en bestämmelse om att syftet med nedsättningen skall anges i kallelsen till bolagsstämman. I kallelsen skall också anges hur nedsättningen skall genomföras. I lagtexten har därför föreskrivits att kallelsen skall innehålla uppgift om förslagets huvudsakliga innehåll. I detta ligger att det i kallelsen skall lämnas uppgift inte bara om storleken på den föreslagna nedsättningen utan också om ändamålet med nedsättningen samt om nedsättningen skall genomföras genom inlösen, sammanläggning, indragning eller minskning av aktiernas nominella belopp.

6 kap. 2 a §

Bolagsstämmans beslut om nedsättning är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna. Vid bolagsstämmas beslut om nedsättning enligt 8 § gäller 9 kap. 13 §.

Innebär nedsättningen att rättsförhållandet mellan redan utgivna aktier rub-

bas, är beslutet giltigt, om det har biträtts av samtliga vid stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna. I följande fall räcker det för giltigt beslut att det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de på stämman företrädda aktierna, nämligen om

1. nedsättningen försämrar endast viss eller vissa aktiers rätt och samtliga vid stämman närvarande ägare av dessa aktier företrädande nio tiondelar av alla sålunda berörda aktier godkänner nedsättningen, eller

2. nedsättningen försämrar endast helt aktieslags rätt och ägare till hälften av alla aktier av detta slag och nio tiondelar av de på stämmman företrädda aktierna av detta slag godkänner nedsättningen.

(Jfr 6 kap. 2 a § i kommitténs förslag)

Paragrafen är ny. Den innehåller majoritetsregler avseende bolagsstämmobeslut om nedsättning av aktiekapitalet. Denna fråga har behandlats i avsnitt 9. Det i paragrafens *första stycke* första meningen angivna majoritetskravet är föranlett av artikel 40 i kapitaldirektivet och överensstämmer med vad som enligt 9 kap. 14 § fordras för ett beslut om en sådan ändring av bolagsordningen som inte påverkar redan utgivna aktiers rätt. Kapitaldirektivets särskilda majoritetsregel gäller emellertid inte vid tvångsindragning av aktier på grund av föreskrift i bolagsordningen (se artikel 36). Med hänsyn till detta har det ansetts att det inte bör fordras kvalificerad majoritet när bolagsstämman beslutar om nedsättning med stöd av 8 §. Kommitténs har bedömt att det inte finns något behov av en uttrycklig bestämmelse om detta (se kommitténs betänkande s. 159 f.). En sådan särskild bestämmelse har emellertid ansetts vara av värde.

Om ett beslut om nedsättning innebär att rättsförhållandet mellan redan utgivna aktier rubbas, gäller enligt *andra stycket* ett särskilt strängt majoritetskrav, motsvarande vad som enligt 9 kap. 15 § tredje stycket fordras för ändring av bolagsordningen när rättsförhållandet mellan redan utgivna aktier rubbas.

I bolagsordningen kan föreskrivas längre gående majoritetskrav än de i paragrafen angivna kraven (se 9 kap. 13 § andra stycket).

6 kap. 6 §

Skall nedsättningsbeloppet helt eller delvis användas enligt 1 § första stycket 2 eller 3, får nedsättningsbeslutet ej verkställas utan rättens tillstånd, såvida icke samtidigt bolaget genom nyemission tillförs ett belopp som minst motsvarar nedsättningsbeloppet.

Rättens tillstånd skall sökas senast två månader efter det nedsättningsbeslutet registrerats. Vid ansökningshandlingen skall fogas bevis att nedsättningsbeslutet registrerats och förteckning över bolagets kända borgenärer med angivande av postadress.

Rätten skall kalla bolagets borgenärer, såväl kända som okända, med föreläggande för den som vill bestrida ansökningen att senast viss dag skriftligen hos rätten anmäla detta vid äventyr att han annars anses ha medgivit ansökningen. Kallelsen skall skyndsamt kungöras genom rättens försorg i Post- och Inrikes Tidningar. Kronofogdemyndigheten i länet och alla kända borgenärer skall underrättas särskilt genom rättens försorg.

Bestrides ej ansökningen eller får de borgenärer som bestrider den full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar, skall tillstånd meddelas. Om den rätt som tillkommer innehavare av pensionsfordran finns be-

stämmelser i 23 § andra stycket lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Om en borgenärs anspråk avser en sådan fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) eller en fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag, skall han *inte tas upp* i förteckningen över bolagets kända borgenärer. Han skall *inte* kallas av rätten och har *inte* heller rätt till betalning eller säkerhet enligt fjärde stycket.

(Jfr 6 kap. 6 § i kommitténs förslag)

Paragrafen innehåller bestämmelser till skydd för borgenärer vid nedsättning av aktiekapital. Bestämmelserna behöver inte tillämpas vid nedsättning som sker för avsättning till omedelbar täckning av förlust eller för avsättning till reservfond i särskilda fall (se 1 § fjärde stycket i dess nya lydelse) eller i vissa i 9 § angivna fall.

De väsentliga dragen i borgenärsskyddsreglerna är desamma som enligt hittills gällande lag. Borgenärsskyddet skall således tillgodoses genom ett förfarande vid rätten. Rätten skall kalla bolagets borgenärer dels genom en kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar, dels genom särskilda underrättelser till alla kända borgenärer. Tillstånd till nedsättningen skall ges, om ansökan inte bestrids eller om de borgenärer som bestrider den får full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar.

En grupp av borgenärer skall inte dras in i förfarandet vid domstolen. Detta framgår av *femte stycket*. Genom en ändring i lagtexten har avgränsningen av denna borgenärsgrupp genomgått en viss ändring. Ändringen har behandlats i avsnitt 9. Det hittillsvarande undantaget för "borgenär som tillika är gäldenär i samma rättsförhållande" har inte ansetts förenligt med direktivets krav (jfr kapitaldirektivet, artikel 32). Lagtexten har därför jämkats så att den numera gör undantag endast för borgenärer med sådana fordringar på lön, pension eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 och 13 §§ förmånsrättslagen (1970:979). Dessa anses på grund av reglerna om lönegaranti redan ha betryggande säkerhet för sina fordringar. Övriga borgenärer som tidigare inte har omfattats av borgenärsskyddsreglerna kommer däremot att göra det i fortsättningen. Det innebär att bolagets motparter i leveransavtal, avtal om nyttjanderätt, licensavtal m.m. skall kallas av rätten och att de, om de bestrider ansökan, har rätt till betalning eller betryggande säkerhet.

6 kap. 8 §

I aktiebolag, vars aktiekapital kan utan ändring av bolagsordningen bestämmas till ett lägre eller högre belopp, kan i bolagsordningen intagas förbehåll att aktiekapitalet kan nedsättas genom inlösen av aktier, dock ej under minimikapitalet. Förbehållet skall ange ordningen för inlösningen och inlösningsbeloppet eller grunderna för dess beräkning.

Om förbehållet införes genom ändring av bolagsordningen, får det endast avse aktier som kan tecknas eller utges efter det att ändringen registrerats. Har fondemission ägt rum efter registreringen, får inlösen av fondaktie ske först när tre år förflutit från registreringen av emissionen.

Nedsättning får ej ske så att full täckning ej finnes för det bundna egna kapitalet. Beräkning därav skall ske på grundval av fastställd balansräkning för nästföregående räkenskapsår.

(Jfr 6 kap. 8 § första – tredje styckena i kommitténs förslag)

I denna och de båda följande paragraferna behandlas nedsättning av aktiekapital genom inlösen av aktier på grund av förbehåll i bolagsordningen. Paragrafen har inte genomgått någon annan förändring än att bestämmelserna i det förutvarande fjärde stycket har överförts till 10 §.

6 kap. 9 §

Bestämmelserna i 6 och 7 §§ tillämpas även vid nedsättning enligt 8 §. Bestämmelserna gäller dock inte om

1. nedsättningen genomförs genom inlösen med ett sammanlagt belopp som inte överstiger det fria egna kapitalet beräknat på grundval av fastställd balansräkning för nästföregående räkenskapsår och

2. ett belopp som motsvarar nedsättningsbeloppet avsätts till reservfonden.

(Jfr 6 kap. 8 § fjärde stycket i kommitténs förslag)

Vid nedsättning enligt 8 § anses enligt hittills gällande rätt något förfarande vid domstol inte vara nödvändigt (se prop. 1975:103 s. 364). Eftersom nedsättningen grundar sig på förbehåll som framgår av bolagsordningen, anses borgenärerna redan när de rättshandlar med bolaget vara uppmärksammade på den risk som förbehållet kan innebära.

Såsom har utvecklats i avsnitt 9 står emellertid hittills gällande rätt inte helt i överensstämmelse med de krav som uppställs i kapitaldirektivet. Direktivets bestämmelser om att borgenärerna har rätt till betryggande säkerhet gäller visserligen inte generellt vid tvångsvis indragning av aktier men undantag från bestämmelserna får göras enbart i fråga om utdelningsbara medel och under förutsättning att medlen avsätts till reservfond eller används för fondemission (se artikel 36 d).

Detta har föranlett bestämmelserna i förevarande paragraf, som är ny. Paragrafen innebär att bestämmelserna om borgenärsskydd i 6 § samt de i 7 § intagna bestämmelserna om nedsättningens fullbordande som huvudregel skall tillämpas också när nedsättningen sker genom inlösen av aktie på grund av förbehåll i bolagsordningen. Av andra meningen framgår dock att bestämmelserna om borgenärsskydd och nedsättningens fullbordande inte gäller om inlösen sker med ett belopp som inte överstiger bolagets fria egna kapital enligt fastställd balansräkning för nästföregående räkenskapsår och ett belopp som motsvarar nedsättningsbeloppet överförs till reservfonden.

6 kap. 10 §

I fall som anges i 9 § andra meningen skall bolaget, när det enligt ett förbehåll i bolagsordningen har blivit bestämt att vissa aktier skall lösas in och att ett belopp motsvarande nedsättningsbeloppet skall avsättas till reservfonden, genast anmäla för registrering att aktiekapitalet sätts ned med dessa aktiers sammanlagda nominella belopp. När registrering har skett, är aktiekapitalet nedsatt.

(Jfr 6 kap. 8 § femte stycket i kommitténs förslag)

Paragrafen, som är ny, behandlar den avslutande registreringen av sådana nedsättningsbeslut till vilka rättens tillstånd inte fordras. Den motsvarar i huvudsak det förutvarande fjärde stycket i 8 §. Av paragrafen framgår att

nedsättningsbeslutet kan registreras först sedan bolaget har beslutat om att avsätta ett belopp som motsvarar nedsättningsbeloppet till reservfonden. Anledningen till detta är att sådan avsättning till reservfonden är en förutsättning för att rättens tillstånd till nedsättningen inte skall behöva inhämtas (se 9 §).

7 kap. 1 §

Ett aktiebolag får inte teckna egen aktie.

Om ett aktiebolag har tecknat egen aktie, skall stiftarna eller vid nyemission styrelsen och verkställande direktören anses ha tecknat aktierna för egen räkning med solidariskt ansvar för betalningen. Det gäller dock inte stiftare, styrelseledamot eller verkställande direktör som visar att han inte kände till eller hade bort känna till aktieteckningen.

Om aktier i ett bolag har tecknats av någon i eget namn men för bolagets räkning, skall han anses ha tecknat aktierna för egen räkning.

Bestämmelserna i första - tredje styckena gäller även i fråga om ett dotterföretags teckning av aktie i moderbolaget.

(Jfr 7 kap. 1 § i kommitténs förslag)

Bestämmelserna i förevarande paragraf är nya. De bestämmelser som tidigare upptagits i 1 § har med vissa ändringar flyttats till 2 §.

I *första stycket* har – i enlighet med artikel 18.1 i kapitaldirektivet – upptagits ett förbud för aktiebolag att teckna egna aktier. Frågan har behandlats i avsnitt 10.

Andra stycket är föranlett av bestämmelsen i artikel 18.3 i kapitaldirektivet. Där föreskrivs att aktier som tecknats i strid med artikel 18 skall betalas av stiftelseurkundens eller bolagsordningens undertecknare (stiftarna) eller, vid ökning av aktiekapitalet, av medlemmarna i styrelsen eller direktionen. För att åstadkomma ett sådant betalningsansvar har föreskrivits att, om bolaget har tecknat egna aktier, stiftarna eller, vid nyemission, styrelsen eller verkställande direktören skall anses ha tecknat aktierna och bära ett solidariskt ansvar för betalningen. De i lagtexten utpekade personerna kan dock undgå betalningsansvar om de visar att de inte kände till eller borde ha känt till aktieteckningen.

I *tredje stycket* finns en bestämmelse om vad som gäller när någon såsom bulvan åt bolaget har tecknat aktier i bolaget (jfr artikel 18.2 i kapitaldirektivet). Ett sådant bulvanförhållande faller inte in under bulvanlagen (1985:277). I stället föreskrivs i förevarande stycke att bulvanen skall anses ha tecknat aktien för egen räkning. Det innebär också att han kan krävas på betalning för aktien.

Av *fjärde stycket* följer att bestämmelserna i första – tredje styckena skall tillämpas även om ett dotterföretag tecknar aktier i moderbolaget. Kapitaldirektivet uppställer visserligen inte något uttryckligt krav på detta. Svensk rätt har emellertid redan tidigare förbjudit dotterföretags förvärv av aktier i moderbolag och det har därför ansetts naturligt att utsträcka förbudet mot tecknande av egna aktier till dotterföretags tecknande av aktier i moderbolaget.

7 kap. 2 §

Aktiebolag får ej förvärva eller såsom pant mottaga egen aktie. Dotterföre-

tag får ej heller förvärva eller såsom pant mottaga aktie i moderbolaget. Avtal i strid mot detta förbud är ogiltigt.

Första stycket utgör *inte* hinder för aktiebolag eller dotterföretag att vid övertagande av affärsrörelse förvärva *aktier som ingår i rörelsen*, att *lösa in aktier* enligt 13 kap. 3 § eller att på auktion *ropa in aktier som har utmätts för företagets fordran. En* förvärvad aktie skall, om den *inte* har *dragits in* genom nedsättning av aktiekapitalet, avyttras så snart det kan ske utan förlust, *dock senast tre år efter förvärvet.*

Har aktiebolag blivit moderbolag och innehar dotterföretaget aktier i moderbolaget, skall dessa aktier avyttras enligt vad *som sägs i andra stycket.*

En aktie, som inte har avyttrats inom tre år från förvärvet, är ogiltig. Bolaget skall sätta ned aktiekapitalet med aktiens nominella belopp. Ett förslag till beslut om nedsättning skall läggas fram på den första bolagsstämma som hålls sedan ogiltighet har inträtt. Nedsättningsbeloppet skall överföras till reservfonden.

(Jfr 7 kap. 2 § i kommitténs förslag)

Paragrafen, som motsvarar den tidigare 1 §, behandlar frågor om förvärv av egna aktier. Bestämmelserna i kapitaldirektivet, artikel 20, punkterna 2 och 3, har föranlett vissa ändringar i förhållande till hittills gällande rätt. Ändringarna gäller de särbestämmelser som gör det möjligt för bolaget att i tre undantagssituationer förvärva sina egna aktier. Sådana aktier skall avyttras inom viss tid. För en särskild grupp aktier, nämligen sådana som har förvärvats genom övertagande av affärsrörelse, har hittills gällt en särskild reglering som bl.a. har innefattat en dispensmöjlighet. Denna reglering har utmönstrats. Den nya regleringen i *andra stycket* innebär att bolaget i alla tre fallen är skyldigt att avyttra aktierna så snart det kan ske utan förlust, dock senast tre år från förvärvet. Någon möjlighet att förlänga denna frist finns inte. Samma regel gäller – enligt *tredje stycket* – om ett aktiebolag har blivit moderbolag och ett dotterföretag därvid innehar aktier i moderbolaget.

I *fjärde stycket* behandlas följderna av att en aktie inte avyttras i tid. I så fall är aktien ogiltig vid den angivna treårsfristens utgång. Detta innebär att det inte längre finns giltiga aktier i en omfattning som svarar mot aktiekapitalets storlek. Det har därför föreskrivits att bolaget i denna situation måste sätta ned aktiekapitalet med ett belopp motsvarande de ogiltiga aktiernas nominella belopp. Samtidigt skall ett motsvarande belopp avsättas till reservfonden. Förslag till beslut om nedsättning skall läggas fram på den första bolagsstämman som hålls sedan ogiltighet har inträtt. Om bolaget inte gör detta, kan bolagsorganen drabbas av skadeståndsskyldighet enligt 15 kap. aktiebolagslagen.

I fråga om beslutet om nedsättning gäller bestämmelserna i 6 kap. Såsom framgår av 6 kap. 1 § faller nedsättning enligt 7 kap. 2 § emellertid utanför bestämmelserna i den paragrafen. Det innebär att rättens tillstånd till nedsättningen inte behöver inhämtas.

Det förtjänar att påpekas att det fjärde stycket inte behandlar den situationen då bolaget förvärvat egna aktier som det överhuvudtaget inte har ägt förvärva. Ett sådant förvärv är ogiltigt även om förvärvaren är i god tro (se prop. 1975:103 s. 366). Däremot förblir aktien giltig.

7 kap. 4 §

Bestämmelserna i 4 kap. 19 – 26 §§ om emissionsprospekt *tillämpas även* när *ett publikt* aktiebolag eller *en* aktieägare i *ett* sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva av bolaget utgivna vinstandelsbevis. Skyldighet att upprätta emissionsprospekt föreligger dock endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att *betalas* uppgår till minst *trehundratusen* kronor.

(Jfr 7 kap. 4 § i kommitténs förslag)

Paragrafen motsvarar den tidigare 3 §. Beträffande innebörden av de ändringar som nu görs kan hänvisas till vad som anförts i anslutning till 4 kap. 18 §.

8 kap. 10 §

Ledamot av styrelsen eller verkställande direktör får ej handlägga fråga rörande avtal mellan honom och bolaget. Ej heller får han handlägga fråga om avtal mellan bolaget och tredje man, om han i frågan har ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot bolagets. Med avtal jämställes rättegång eller annan talan.

Om ett bolag har endast en aktieägare, skall ett avtal mellan denne och bolaget som inte avser löpande affärstransaktioner på sedvanliga villkor antecknas i eller fogas till styrelsens protokoll.

(Jfr 8 kap. 10 § i kommitténs förslag)

Paragrafen innehåller sedan tidigare bestämmelser om jäv för styrelseledamot eller verkställande direktör. Dessa bestämmelser innebär bl.a. att en styrelseledamot eller en verkställande direktör inte får handlägga fråga om avtal m.m. mellan honom och bolaget. Inte heller får han handlägga fråga om avtal mellan bolaget och tredje man om han har ett väsentligt intresse som kan vara stridande mot bolagets, såsom exempelvis är fallet när tredje man är ett av honom innehaft bolag. Bestämmelserna anses emellertid inte tillämpliga på styrelseledamot som själv äger samtliga aktier i bolaget (se NJA 1981 s. 1117). I svensk rätt finns således inte något hinder mot att en ägare av samtliga aktier i ett aktiebolag företräder bolaget när detta träffar avtal med honom. Inte heller finns det något hinder mot att, vid avtal mellan ett moderbolag och ett dotterbolag, båda bolagen företräds av samma företrädare. I hittills gällande rätt har inte heller funnits något särskilt formkrav för avtal mellan ensamaktieägare och bolaget eller något krav på att avtalet skall komma till uttryck på visst sätt.

I artikel 5 i det tolfte bolagsrättsliga direktivet föreskrivs emellertid att ett avtal mellan den ende bolagsmannen och det bolag som han företräder skall föras i protokoll eller ges skriftlig form. Medlemsstaterna behöver dock inte tillämpa bestämmelsen på löpande transaktioner på normala villkor. Med anledning av detta har i ett nytt *andra stycke* i förevarande paragraf tagits in bestämmelser om sådana avtal.

Det har ansetts att en bestämmelse av detta slag inte bör begränsas till att gälla enbart den situation som direktivet nämner, dvs. avtal mellan en bolagsman och det bolag som han är ensam ägare till och samtidigt företrädare för. Bestämmelsen skall också tillämpas på alla situationer då avtal in-

gås mellan en aktieägare och ett bolag som han äger helt och hållet. Därmed kommer bestämmelsen också att omfatta de fall då aktieägaren är en juridisk person. Den kommer således att gälla också avtal mellan moderföretag och dotterbolag. Det kan nämnas att när liknande regler har uppställts i andra länder, såsom Danmark och Tyskland, har reglernas tillämpningsområde avgränsats på motsvarande sätt.

Något generellt krav på skriftlig form för avtalet uppställs inte. Däremot måste avtalet antingen fogas till eller tas in i styrelsens protokoll. Detta medför att muntliga avtal måste nedtecknas. En ytterligare följd av bestämmelsen är att styrelsen måste föra protokoll även när styrelsen består av endast en ledamot.

För att arbetet inte skall tyngas i onödan har – i enlighet med vad direktivet medger – löpande transaktioner på normala villkor undantagits från bestämmelsens tillämpningsområde. I fråga om tolkningen av bestämmelsens rekvisit torde man kunna hämta viss ledning från begreppet "löpande förvaltning" i 6 §.

8 kap. 14 §

Om ställföreträdare som *avses i 11 § har* företagit en rättshandling för bolaget *och därvid har handlat i strid med bestämmelserna i denna lag om bolagsorganens behörighet, gäller rättshandlingen inte mot bolaget.* Detsamma gäller om *en* verkställande direktör vid företagande av *en* rättshandling har överskridit den *behörighet som tillkommer honom enligt 12 § och bolaget visar att motparten insåg eller bort inse behörighetsöverskridandet.*

Om ställföreträdare som avses i första stycket har överskridit sin befogenhet, gäller rättshandlingen inte mot bolaget, om bolaget visar att motparten insåg eller bort inse befogenhetsöverskridandet. Detta gäller dock inte när styrelsen eller verkställande direktören har överträtt föreskrift om bolagets verksamhetsföremål eller andra föreskrifter som har meddelats i bolagsordningen eller av ett annat bolagsorgan.

(Jfr 8 kap. 14 § i kommitténs förslag)

Paragrafen, som har fått en helt ny utformning, behandlar frågor om aktiebolags bundenhet när bolagets ställföreträdare överskrider sin behörighet (kompetens) eller befogenhet. De sakliga skillnaderna i förhållande till hittills gällande rätt har behandlats närmare i avsnitt 11.

Paragrafen utgår från den outtalade huvudregeln att styrelsen, verkställande direktören och de särskilda firmatecknarna har förmåga att binda bolaget när de rättshandlar på bolagets vägnar. Från denna huvudregel görs sedan undantag för vissa fall vid vilka ställföreträdaren har överskridit sin *behörighet* eller sin *befogenhet*. I första stycket behandlas bolagets bundenhet när en ställföreträdare har överskridit sin behörighet. I andra stycket anges konsekvenserna av olika slag av befogenhetsöverskridanden.

Första stycket

I *första meningen* slås fast att bolaget inte är bundet om styrelsen (i dess helhet) eller den särskilde firmatecknaren handlar i strid med lagens bestämmelser om bolagsorganens behörighet, dvs. går utöver den behörighet som de kan tillerkännas enligt aktiebolagslagen (jfr artikel 9.1 första stycket i pu-

blicitetsdirektivet). Det innebär att varken styrelsen eller någon särskild firmatecknare på egen hand kan förplikta bolaget att ändra sin bolagsordning, träda i likvidation eller träffa uppgörelser om skadestånd enligt 15 kap. m.m., eftersom sådana beslut kan fattas enbart av bolagsstämman. En annan form av behörighetsöverskridande är överträdelser av klara förbudsregler i aktiebolagslagen. Även rättshandlingar som står i strid med brottsbalken torde i vissa fall få räknas hit (se Nial, Svensk associationsrätt, 5 u. s. 227).

Överträdelser av bolagets verksamhetsföremål och handlingar i strid mot aktiebolagslagens generalklausuler och jävsbestämmelser är inte att anse som behörighetsöverskridanden och blir i stället att bedöma enligt reglerna om befogenhetsöverskridanden i andra stycket.

I *andra meningen* behandlas rättshandlingar som har företagits av en verkställande direktör men som går utöver dennes behörighet.

En verkställande direktör har enligt 12 § behörighet att företräda bolaget beträffande åtgärd som ankommer på honom enligt 6 §. Eftersom hans uppgifter normalt är begränsade till den löpande förvaltningen (se 6 § första stycket andra meningen), är han normalt behörig att vidta endast åtgärder som ligger inom denna. I vissa fall kan emellertid hans behörighet vara vidare än så. Han får nämligen utan styrelsens bemyndigande vidta också åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är av osedvanlig beskaffenhet eller stor betydelse, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet (se 6 § första stycket tredje meningen). I sådana fall har han också motsvarande behörighet att binda bolaget mot tredje man.

För en utomstående kan det emellertid vara svårt att bedöma såväl vad som faller inom ramen för den löpande förvaltningen som när den verkställande direktören har sådan extraordinär behörighet som sägs i 6 § första stycket tredje meningen. Med hänsyn till detta har i förevarande stycke upptagits en bestämmelse som innebär att bolaget kan bli bundet av verkställande direktörens rättshandlingar också då denne har gått utöver sin behörighet. Bolaget är bundet, såvida det inte visar att motparten insåg eller bort inse att den verkställande direktören överskred sin behörighet. Bestämmelsen överensstämmer i sak med hittills gällande rätt och någon ändring av innebörden i ondtrosregeln är inte avsedd.

Andra stycket

I det andra stycket behandlas frågor om bolagets bundenhet när bolagets ställföreträdare har överträtt olika slag av befogenhetsbegränsningar.

Utgångspunkten, som anges i *första meningen*, är att bolaget inte är bundet av rättshandlingen om motparten var i ond tro, dvs. insåg eller bort inse att befogenheten överskreds. Det är här fråga om samma ondtrosregel som i den hittills gällande lydelsen av 14 §. Någon förändring av ondtrosrekvisitets innebörd är inte avsedd. På grund av de betydelsefulla undantag som finns angivna i andra meningen är det dock endast i ett par typsituationer som ondtrosregeln får verklig betydelse.

En sådan situation är då ställföreträdaren – vare sig det är *styrelsen* i dess

helhet, *en verkställande direktör* eller *en särskild firmatecknare* – har överträtt befogenhetsinskränkningar som följer av lag. Exempel på sådana legala befogenhetsinskränkningar utgör jävsregeln i 10 § och generalklausulen i 13 §. Om tredje man insåg eller hade bort inse de förhållanden som gjorde ställföreträdaren jävig eller rättshandlingen otillbörlig, kan rättshandlingen således inte göras gällande mot bolaget. Även överträdelser av andra associationsrättsliga regler kan vara att bedöma på detta sätt. Det får överlämnas till rättspraxis att närmare klargöra vilka överträdelser som bör anses som behörighetsöverskridanden – och alltså bedömas enligt första stycket – och vilka som bör bedömas som befogenhetsöverskridanden enligt förevarande stycke (beträffande överträdelse av låne- och säkerhetsförbudet i 12 kap. 7 §, se NJA 1992 s. 717).

En annan situation som faller in under första meningen är då en *särskild firmatecknare* – som inte ensam utgör styrelse i bolaget – överträder de instruktioner som han har fått, t.ex. om han har fått styrelsens uppdrag att försälja viss egendom för ett visst pris men i stället säljer den till ett lägre pris. Hit hör även den situationen att han handlar helt utan uppdrag från styrelsen eller verkställande direktören. Bolaget blir inte bundet om det visar att dess motpart insåg eller bort inse att firmatecknaren överskred sina instruktioner.

Ondtrosregeln gäller inte vid de två olika slag av befogenhetsöverskridanden som avses i *andra meningen*, *dels* överträdelser av bolagets verksamhetsföremål, *dels* överträdelser av föreskrifter som har upptagits i bolagsordningen eller har beslutats av ett överordnat bolagsorgan. I dessa situationer kan befogenhetsöverskridandet inte åberopas mot tredje man på associationsrättslig grund. Detta gäller oavsett om tredje man varit i god tro eller ej.

Ett exempel på den första situationen är att bolaget enligt sin bolagsordning skall bedriva verksamhet bestående i fastighetsförvaltning. En fullständig utförsäljning av bolagets fastighetsbestånd får då anses stå i strid med verksamhetsbestämmelsen i bolagsordningen. Det förhållandet att styrelsen har handlat i strid med verksamhetsbestämmelsen kan emellertid – med tillämpning av associationsrättsliga regler – inte åberopas av bolaget för att komma ifrån försäljningsavtalen. Tredje mans goda eller onda tro är härvid utan betydelse.

Ett exempel på den andra situationen är att bolagsordningen innehåller en föreskrift om att alla försäljningar av fast egendom måste underställas bolagsstämman för godkännande. Om styrelsen säljer en fastighet utan att inhämta sådant godkännande, har styrelsen visserligen överskridit sin befogenhet. Bolaget kan emellertid inte åberopa detta för att komma ifrån avtalet. Ett annat exempel är att styrelsen har lämnat den verkställande direktören vissa riktlinjer för bolagets förvaltning, vilka denne sedan inte rättar sig efter. Bolaget blir ändå bundet av de rättshandlingar som den verkställande direktören har vidtagit, under förutsättning att denne inte också har överträtt sin behörighet på det sätt som sägs i första stycket. I båda exemplen saknar tredje mans vetskap om förhållandena betydelse.

Bestämmelserna i andra meningen gäller endast beträffande beslut och åtgärder från *styrelsens* eller *en verkställande direktörs* sida. Med styrelsen av-

ses här endast styrelsen i dess helhet. Om en eller flera enskilda – styrelseledamöter eller utomstående – som har fått särskild firmateckningsrätt överskrider sin befogenhet, exempelvis genom att rättshandla för bolaget utan att ha erhållit något uppdrag, gäller i stället ondtrosregeln i första meningen, dvs. rättshandlingen binder inte bolaget om tredje man insåg eller bort inse befogenhetsöverskridandet. Om emellertid den särskilde firmatecknaren endast har verkställt ett beslut som styrelsen eller den verkställande direktören har fattat och som står i strid med bolagsordningen eller överordnat bolagsorgans beslut skall bestämmelsen i andra meningen tillämpas. I den situationen är det inte fråga om något befogenhetsöverskridande från den särskilde firmatecknarens sida utan det är styrelsen eller den verkställande direktören som har överträtt sin befogenhet.

Det skall slutligen tilläggas att det förhållandet att bolaget är bundet av en rättshandling enligt de nu angivna associationsrättsliga reglerna inte behöver innebära att rättshandlingen i alla lägen gäller mot bolaget. Särskilt i sådana situationer då bolagets motpart har varit medveten om att ställföreträdaren har gått utöver sin befogenhet eller handlat i strid med verksamhetsbestämmelsen i bolagsordningen torde det finnas ett visst utrymme för bolaget att undgå bundenhet under åberopande av avtalslagens ogiltighetsregler, främst 33 och 36 §§. I 33 § avtalslagen föreskrivs sålunda att en rättshandling inte må göras gällande, där omständigheterna vid dess tillkomst var sådana, att det skulle strida mot tro och heder att med vetskap om dem åberopa rättshandlingen och den gentemot vilken rättshandlingen företogs måste antagas ha ägt sådan vetskap. Vidare får enligt 36 § avtalslagen avtalsvillkor jämkas eller lämnas utan avseende, om villkoret är oskäligt med hänsyn till avtalets innehåll, omständigheterna vid dess tillkomst, senare inträffade förhållanden och omständigheterna i övrigt. Om villkoret har sådan betydelse för avtalet att det inte skäligen kan krävas att detta i övrigt skall gälla med oförändrat innehåll, får avtalet jämkas även i annat hänseende eller i sin helhet lämnas utan avseende. Den ändrade lydelsen av 14 § torde ge dessa bestämmelser en ökad betydelse på det aktiebolagsrättsliga området.

8 kap. 15 §

För registrering skall bolaget anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, verkställande direktör, suppleant och firmatecknare och vem som enligt 11 § har bemyndigats att på bolagets vägnar ta emot delgivning samt deras postadress och personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum. Om en ledamot eller suppleant har utsetts enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda, skall detta anges. För registrering skall bolaget även anmäla av vilka och hur bolagets firma tecknas.

Anmälan göres första gången när bolaget enligt 2 kap. 9 § anmäles för registrering och därefter genast efter det att ändring inträffat i förhållande som anmälts eller skall anmälas för registrering enligt första stycket. Rätt att göra anmälan tillkommer även den som anmälningen gäller.

Ändras bolagets postadress, skall bolaget genast anmäla det för registrering.

(Paragrafen behandlas inte i kommitténs förslag)

Ändringen innebär att de hittills gällande bestämmelserna i *fjärde stycket* om

skyldighet för bolaget att årligen ge in förteckning över bolagets styrelseledamöter m.fl. till Patent- och registreringsmyndigheten upphävs. Skälen för detta har behandlats i avsnitt 14.

9 kap. 13 §

Bolagsstämmans beslut utgöres av den mening, som fått mer än hälften av de avgivna rösterna eller, vid lika röstetal, den mening ordföranden biträder. Vid val anses den vald som fått de flesta rösterna. Vid lika röstetal avgöres valet genom lottdragning, om ej annat beslutas av stämman innan valet förrättas.

Första stycket gäller *inte*, om annat följer av denna lag eller *föreskrivs* i bolagsordningen. Beträffande beslut som avses i *4 kap. 2, 14 och 15 §§, 5 kap. 2, 8 och 9 §§, 6 kap. 2 a §, 9 kap.* 14 *och* 15 §§, *14 kap. 11 § samt 17 kap. 1 och 2 §§* kan dock i bolagsordningen endast föreskrivas längre gående villkor än som anges där.

(Jfr 9 kap. 13 § i kommitténs förslag)

I paragrafen finns bestämmelser om de majoritetskrav som gäller för bolagsstämmans beslut. Av första stycket framgår att det normalt räcker med enkel majoritet eller, vid val, relativ majoritet.

Av *andra stycket* följer att andra majoritetskrav kan gälla på grund av bestämmelser i aktiebolagslagen. Vissa beslut, såsom beslut om ändring i bolagsordningen, fordrar sålunda enligt lag minst två tredjedels majoritet (se 9 kap. 14 och 15 §§ aktiebolagslagen).

Vidare kan andra majoritetsregler gälla på grund av föreskrifter i bolagsordningen. Beträffande några särskilda slag av beslut gäller emellertid att bolagsordningen endast kan föreskriva *strängare* majoritetskrav än vad aktiebolagslagen föreskriver. Så har hittills varit fallet enbart i fråga om beslut om ändring i bolagsordningen. Som en följd av direktiven har nu motsvarande begränsning uppställts i fråga om vissa ytterligare slag av beslut; beslut om avvikelse från aktieägares företrädesrätt till nya aktier eller skuldebrev vid kontantemission (se 4 kap. 2, 14 och 15 §§ samt 5 kap. 2, 8 och 9 §§; jfr artikel 29.4 och artikel 40 i kapitaldirektivet), beslut om nedsättning av aktiekapitalet (se 6 kap. 2 a §; jfr artiklarna 30 och 40 i kapitaldirektivet) och beslut om fusion (se 14 kap. 11 §; jfr artiklarna 7 och 23 i fusionsdirektivet). Detsamma har ansetts böra gälla för beslut om byte av bolagskategori (se 17 kap. 1 och 2 §§).

9 kap. 17 §

Om bolagsstämmobeslut ej tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller bolagsordningen, kan talan mot bolaget om upphävande eller ändring av beslutet föras av aktieägare eller av styrelsen, styrelseledamot eller verkställande direktör. Sådan talan kan föras även av den som styrelsen obehörigen vägrat att införa såsom aktieägare i aktieboken.

Talan skall väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Väckes icke talan inom tid som nu sagts är rätten till talan förlorad.

Talan får väckas senare än vad i andra stycket sägs när

1. beslutet är sådant att det ej lagligen kan fattas enstämmigt med alla aktieägares samtycke,

2. samtycke till beslutet krävts av alla eller vissa aktieägare och sådant samtycke ej givits, eller

3. kallelse till stämman ej skett eller de för bolaget gällande bestämmelserna om kallelse väsentligen eftersatts.

Vad som sägs i tredje stycket om tiden för väckande av talan gäller inte i fall som avses i 14 kap. 30 § första stycket.

Dom, varigenom bolagsstämmans beslut upphäves eller ändras, gäller även för de aktieägare som ej instämt talan. Rätten kan ändra bolagsstämmans beslut endast om det kan fastställas vilket innehåll beslutet rättcligen borde ha haft. Är bolagsstämmans beslut sådant som enligt denna lag skall anmälas för registrering och har det upphävts eller ändrats genom dom som vunnit laga kraft eller har genom beslut under rättegången förordnats att bolagsstämmans beslut ej får verkställas, skall rätten underrätta registreringsmyndigheten för registrering.

(Jfr 9 kap. 17 § i kommitténs förslag)

Enligt denna paragraf kan bolagsstämmobeslut normalt klandras inom tre månader från beslutet. Någon begränsning av klanderfristen finns dock enligt tredje stycket inte om beslutet är behäftat med visst slag av kvalificerad ogiltighet. I den föreslagna 14 kap. 30 § första stycket finns emellertid en bestämmelse som innebär att talan mot stämmobeslut om fusion aldrig får väckas senare än sex månader från beslutet. I förevarande paragrafs *fjärde stycke* har därför upptagits ett stadgande om att bestämmelserna i tredje stycket om tiden för väckande av talan inte gäller i fall som avses i 14 kap. 30 § första stycket.

Stadgandet har utformats i enlighet med Lagrådets förslag. Lagrådets synpunkter redovisas i specialmotiveringen till 14 kap. 30 §.

10 kap. 15 §

För registrering skall bolaget anmäla vem som utsetts till revisor samt dennes postadress och personnummer. Bestämmelserna i 8 kap. 15 § andra stycket skall härvid tillämpas.

(Paragrafen behandlas inte i kommitténs förslag)

I paragrafens hittills gällande lydelse har i andra stycket föreskrivits en skyldighet för bolaget att varje år till registreringsmyndigheten sända in en förteckning över bolagets revisorer. Det har – såsom närmare har redovisats i avsnitt 14.3 – ansetts att dessa bestämmelser inte längre behövs. De har därför utmönstrats.

12 kap. 5 §

Sker utbetalning till aktieägare i strid mot denna lag, skall mottagaren återbära vad han *har* uppburit med ränta beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:635) från det att utdelningen uppburits *till* dess *att* ränta skall *betalas* enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag. *Om utbetalningen har skett i form av vinstutdelning, är dock mottagaren återbäringsskyldig endast om bolaget visar att han insåg eller bort inse att utbetalningen stred mot denna lag.*

För brist som uppkommer vid återbäringen är de som medverkat till beslutet om utbetalningen eller verkställande därav eller till upprättande eller fastställande av en till grund för beslutet liggande oriktig balansräkning ansvariga enligt 15 kap. 1 – 4 §§.

(Jfr 12 kap. 5 § i kommitténs förslag)

Paragrafen behandlar frågor om skyldighet att betala tillbaka vad som har utbetalats till aktieägare i strid med aktiebolagslagens bestämmelser. I den hittills gällande lydelsen har någon återbetalningsskyldighet inte förelegat om mottagaren hade skälig anledning anta att utbetalningen utgjorde laglig vinstutdelning. Den nya lydelsen av paragrafen, som är föranledd av artikel 16 i kapitaldirektivet, innebär att medel som har betalats ut som vinstutdelning inte behöver betalas tillbaka annat än om mottagaren insett eller bort inse att utbetalningen stred mot aktiebolagslagen. Med vinstutdelning avses endast öppen vinstutdelning, dvs. sådan utdelning som har skett på i lagen föreskrivet sätt. Ondtrosrekvisitet överensstämmer i sak med det ondtrosrekvisit som uppställs i bl.a. 32 § avtalslagen. Bolaget har bevisbördan för att betalningsmottagaren varit i ond tro.

12 kap. 7 §

Aktiebolag får ej lämna penninglån till den som äger aktier i eller är styrelseledamot eller verkställande direktör i bolaget eller annat bolag i samma koncern. Detsamma gäller i fråga om penninglån till

1. den som är gift med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till aktieägare, styrelseledamot eller verkställande direktör,

2. den som är besvågrad med sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

3. juridisk person över vars verksamhet person som nämnts ovan har ett bestämmande inflytande.

Bestämmelserna i första stycket gäller ej om

1. gäldenären är kommun eller landstingskommun,

2. gäldenären är företag i koncern i vilken det långivande bolaget ingår,

3. gäldenären driver rörelse och lånet betingas av affärsmässiga skäl samt är avsett uteslutande för gäldenärens rörelse, eller

4. gäldenären eller honom närstående fysisk eller juridisk person som avses i första stycket 1–3 är aktieägare samt det sammanlagda aktieinnehavet ej uppgår till en procent av aktiekapitalet i bolaget och ej heller, om bolaget ingår i koncern, till en procent av de sammanlagda aktiekapitalen i koncernbolagen. Första stycket tillämpas dock, om gäldenären eller juridisk person över vars verksamhet han har ett bestämmande inflytande eller båda tillsammans äger mer än 500 aktier i bolaget eller, om bolaget ingår i koncern, i koncernbolagen.

Aktiebolag får icke lämna penninglån i syfte att gäldenären eller honom närstående fysisk eller juridisk person som avses i första stycket 1–3 skall förvärva aktier i bolaget eller annat bolag i samma koncern.

Är gäldenären anställd i bolaget eller i ett annat bolag i samma koncern gäller inte förbudet mot penninglån i tredje stycket, om

1. lånebeloppet jämte tidigare lån enligt detta stycke från bolaget eller annat bolag i samma koncern inte överstiger ett belopp som motsvarar två gånger gällande basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

2. låneerbjudandet riktar sig till minst hälften av de anställda i bolaget och lånet skall återbetalas inom fem år genom regelbundna amorteringar samt

3. hinder mot lån inte föreligger vid en tillämpning av första och andra styckena, även om de aktier som skall förvärvas räknas med. Därvid skall dock det i första stycket angivna förbudet mot att lämna lån till styrelseledamot inte gälla i fråga om den som är styrelseledamot enligt bestämmelserna i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Lån enligt fjärde stycket får inte lämnas, om det sammanlagda beloppet av sådana lån därefter skulle överstiga bolagets fria egna kapital.

Bestämmelserna i denna paragraf om förbud mot penninglån äger motsvarande tillämpning i fråga om ställande av säkerhet.

Vid tillämpningen av denna paragraf likställes äktenskapsliknande samlevnad med äktenskap, om de sammanlevande tidigare har varit gifta med varandra eller har eller har haft barn gemensamt.

Som aktieinnehav eller aktieförvärv enligt bestämmelserna i denna paragraf räknas inte innehav eller förvärv av andelar i en aktiefond eller i en aktiesparfond eller kapitalsparfond som inte är företagsanknuten.

(Jfr 12 kap. 7 § i kommitténs förslag)

Paragrafen innehåller bestämmelser om förbud mot att bolaget lämnar penninglån *dels* till bolaget närstående, *dels* i syfte att gäldenären eller någon honom närstående skall kunna förvärva aktier i bolaget eller annat bolag i samma koncern. Motsvarande förbud gäller ifråga om ställande av säkerhet.

Ändringen i paragrafen avser förbudet mot penninglån m.m. som syftar till att gäldenären skall kunna förvärva aktier i bolaget. Från detta förbud har lagen medgivit vissa undantag. Bolaget har sålunda i viss utsträckning fått lämna sådana lån till anställda (se fjärde stycket).

Även kapitaldirektivet medger att ett aktiebolag lämnar penninglån till anställda i syfte att dessa skall förvärva aktier i bolaget. Direktivet uppställer dock en förutsättning som inte har någon motsvarighet i hittills gällande svensk rätt. Av artikel 23.2 jämförd med artikel 15.1 a följer nämligen att sådana lån inte får inkräkta på bolagets bundna kapital.

Med anledning av detta har i ett nytt *femte stycke* föreskrivits att sådana lån vars syfte är att gäldenären skall kunna förvärva aktier i bolaget inte får lämnas om det sammanlagda beloppet av lån av detta slag därefter skulle komma att överstiga bolagets fria egna kapital. Frågan har behandlats närmare i avsnitt 13.

12 kap. 8 §

I fråga om lån eller säkerhet för förvärv av aktier i bolaget eller annat bolag i samma koncern får skattemyndigheten medge undantag från 7 § om det behövs på grund av särskilda omständigheter. Vid förvärv av aktier i det bolag som lämnar lån eller ställer säkerhet får dock sådant undantag medges endast om bolaget är ett privat aktiebolag.

I andra fall än som avses i första stycket får skattemyndigheten medge undantag från 7 § om det finns synnerliga skäl.

När det gäller aktiebolag som står under Finansinspektionens tillsyn prövas frågor om undantag av Finansinspektionen.

Bolagets kända borgenärer skall höras över ansökningen. Det behöver dock ej ske, om borgenärernas ställning uppenbarligen icke påverkas av att ansökningen bifalles. Om borgenär begär det, skall hans fordran betalas eller betryggande säkerhet ställas för den innan ansökningen får bifallas.

(Jfr 12 kap. 8 § i kommitténs förslag)

Paragrafen ger vissa möjligheter att meddela dispens från förbuden mot penninglån m.m. i 7 §.

I hittills gällande rätt har det varit möjligt att få dispens från förbudet att lämna penninglån eller ställa säkerhet för förvärv av aktier i bolaget om det har förelegat särskilda skäl. I övriga fall – dvs. i fråga om lån till bolaget närstående – har dispens kunnat ges om det funnits synnerliga skäl.

Dispensregeln saknar emellertid motsvarighet i kapitaldirektivet. I direktivet tillåts därför inte att ett publikt aktiebolag lämnar penninglån i syfte att gäldenären skall förvärva aktier i bolaget i vidare mån än som anges i 7 § fjärde och femte styckena. Med hänsyn till detta har möjligheten att meddela dispens begränsats till att gälla enbart för privata aktiebolag.

I direktivet förbjuds dock endast lån och ställande av säkerhet för förvärv av aktier i det bolag som lämnar lånet eller ställer säkerheten. Det har därför ansetts att dispensmöjligheten bör behållas – också beträffande publika aktiebolag – såvitt gäller lån eller ställande av säkerhet där syftet är att förvärva aktier i ett annat bolag i samma koncern.

Direktivet reglerar inte heller penninglån till bolaget närstående. Möjligheten att meddela dispens från förbudet i 7 § första stycket mot sådana lån har därför behållits.

I *första stycket* – som har utformats med beaktande av Lagrådets förslag – behandlas dispens från förbudet i 7 § tredje stycket, dvs. förbudet mot lån eller ställande av säkerhet där syftet är att gäldenären skall förvärva aktier. Bestämmelsen innebär som huvudregel att sådan dispens kan ges om det föreligger särskilda omständigheter. Dispens får emellertid inte ges om det bolag som lämnar lån eller ställer säkerhet är ett publikt aktiebolag och syftet med transaktionen är att gäldenären skall kunna förvärva aktier i det bolaget. Däremot får – under motsvarande förutsättningar – dispens lämnas om syftet är att gäldenären skall förvärva aktier i annat bolag i samma koncern.

I *andra stycket* behandlas dispens i andra fall, dvs. för lån m.m. till bolaget närstående. Dispens kan i dessa fall ges endast om det föreligger synnerliga skäl.

Det *tredje stycket* motsvarar det hittillsvarande första stycket andra meningen. Det *fjärde stycket* motsvarar det hittillsvarande andra stycket.

14 kap. 1 §

Ett aktiebolags samtliga tillgångar och skulder kan övertas av ett annat aktiebolag mot vederlag till aktieägarna i det överlåtande bolaget i form av aktier i det övertagande bolaget varvid det överlåtande bolaget upplöses utan likvidation (fusion). Som fusionsvederlag får också lämnas pengar.

Fusion kan ske

1. mellan det övertagande bolaget på ena sidan och ett eller flera överlåtande bolag på den andra (absorption), eller

2. mellan två eller flera överlåtande bolag genom att de bildar ett nytt, övertagande bolag (kombination).

(Jfr 14 kap. 1 § i kommitténs förslag)

Första stycket innehåller en definition av vad som avses med fusion. Den innebär att ett eller flera överlåtande bolags samtliga tillgångar och skulder genom universalsuccession överförs på ett annat bolag, det övertagande bolaget, samtidigt som överlåtande bolag upplöses utan likvidation.

Ett ytterligare moment i definitionen är fusionsvederlaget. Detta kan bestå av aktier i det övertagande bolaget, av kontanter eller av en kombination av aktier i övertagande bolag och kontanter. Däremot kan skuldebrev eller annan egendom inte lämnas som fusionsvederlag. Dessa frågor har behandlats i avsnitt 6.2.

Om fusionsvederlaget inte motsvarar lagens krav är samgåendet mellan bolagen att anse som något annat än fusion. I så fall kommer det överlåtande bolaget att bestå ända till dess att ett formellt beslut om likvidation har fattats och fullföljts. Vidare måste överföringen av tillgångar och skulder på det övertagande bolaget ske enligt allmänna sakrättsliga regler.

I *andra stycket* anges de båda fusionsformerna, fusion genom absorption och fusion genom kombination. Fusion genom absorption innebär att ett existerande aktiebolag helt tar över ett eller flera andra aktiebolag som därvid upphör. Ett specialfall av absorption är när ett moderbolag absorberar ett helägt dotterbolag. Om detta finns särskilda regler i 22 – 29 §§. Med fusion genom kombination förstås att två eller flera aktiebolag uppgår i ett nybildat aktiebolag.

I hittills gällande rätt har fusion genom absorption endast kunnat ske med ett enda överlåtande bolag. Definitionen av "fusion genom förvärv" (absorption) i fusionsdirektivet utgår emellertid från att det även vid absorption kan finnas flera överlåtande bolag (se artikel 3.1). Det har därför ansetts att även den svenska lagstiftningen bör ge möjlighet att genomföra en absorption med flera överlåtande bolag. Detta har kommit till uttryck i den nya lagtexten.

14 kap. 2 §

Fusion får ske utan hinder av att överlåtande bolag har trätt i likvidation, under förutsättning att skifte av bolagets tillgångar inte har påbörjats.

I fall som avses i första stycket skall likvidatorerna, när en fusionsplan har upprättats enligt 4 §, avge slutredovisning över sin förvaltning. Slutredovisningen skall, sedan fusionsplanen har blivit gällande i bolaget, framläggas på stämma. För slutredovisningen och dess granskning gäller i övrigt vad som föreskrivs i 13 kap. 14 §.

Likvidationen skall anses avslutad när anmälan enligt 19 § har registrerats eller registrering enligt 28 § har skett.

(Jfr 14 kap. 2 § i kommitténs förslag)

Att ett bolag har trätt i likvidation har i hittills gällande rätt inte ansetts utgöra hinder mot att bolaget såsom överlåtande bolag tar del i en fusion.

Artikel 3.2 i fusiondirektivet uppställer emellertid en begränsning i detta avseende. I artikeln föreskrivs sålunda att fusion får ske endast om skiftet av bolagets tillgångar ännu inte har påbörjats.

Denna begränsning har förts in i den nya författningstexten. Paragrafen berör endast *överlåtande bolag*. Att ett sådant bolag är försatt i likvidation behöver i och för sig inte förhindra fusionen. Om den utsedde likvidatorn däremot har börjat att skifta bolagets behållna överskott till aktieägarna enligt bestämmelserna i 13 kap. 13 §, kan emellertid bolaget inte delta i en fusion. Pågår ett sådant skifte, får alltså något fusionsförfarande inte inledas eller fortsätta, såvida inte bolagsstämman, i fall som anges i 13 kap. 17 §, beslutar att likvidationen skall upphöra. En likvidator är – såsom framgår av 13 kap. 11 § – skyldig att vid handhavandet av sitt uppdrag iaktta en viss skyndsamhet. Likvidationen får givetvis inte fördröjas av ett pågående fusionsförfarande. Anser likvidatorn att han inte kan dröja med skiftet och finns det inte heller förutsättningar att besluta om att likvidationen skall upp-

höra, måste därför fusionsförfarandet avbrytas. Registreringsmyndigheten får, sedan skiftet har inletts, inte registrera förslaget till fusionsplan. Myndigheten får inte heller registrera en anmälan enligt 19 §, dvs. övertagande bolags anmälan om fusionen.

Om likvidatorn inleder skiftet *före* fusionens registrering, måste fusionen således avbrytas. Det är givet att likvidationen då måste avslutas på sedvanligt sätt enligt likvidationsreglerna.

Om det däremot inte har inletts något skifte och fusionen därför kan föras till ett slut, uppstår frågan vilka ytterligare åtgärder likvidatorn skall företa med anledning av likvidationen. Så länge bolaget består (dvs. *före* den slutliga registreringen av fusionen) behåller han sitt ansvar för bolagets förvaltning och för att åtgärder vidtas för avveckling av bolaget. Större tveksamhet kan råda om vilka åtgärder han skall vidta när fusionen har fullbordats. I hittills gällande rätt har det ansetts att, om överlåtande bolag är försatt i likvidation, likvidationen efter registreringen av rättens beslut i fusionsärendet skall avslutas i vanlig ordning med skifte och slutredovisning (se prop. 1975:103 s. 522). Detta synsätt är väl förenligt med den hittills gällande ordningen där överlåtande bolag anses vara upplöst först i och med att skifte med anledning av fusionen har skett och slutredovisning har lagts fram. De nya fusionsreglerna innebär emellertid att överlåtande bolag upplöses redan i och med registreringen av registreringsmyndighetens eller rättens tillstånd till verkställande av fusionsplanen och att fusionsvederlaget därvid övergår till aktieägarna i överlåtande bolag (se 20 §). Med hänsyn härtill finns det inte något utrymme för likvidatorn att företa något skifte *efter* den slutliga registreringen av fusionen, eftersom bolaget då är upplöst och det inte finns något att skifta. Fördelningen av fusionsvederlaget på de tidigare aktieägarna i bolaget kommer i stället att ske enligt fusionsreglerna.

Däremot finns det – om fusionen genomförs – fortfarande anledning att avsluta likvidationsförfarandet med något slag av slutredovisning, eftersom aktieägarna bör ha tillfälle till att få insyn i och ta ställning till likvidatorernas förvaltning. I lagrådsremissen har uttalats att denna slutredovisning bör läggas fram i anslutning till att fusionsförfarandet avslutas och att det då kan göras enligt bestämmelserna i 13 kap. 14 §. Lagrådet har ansett att det tänkta förfaringssättet inte är lätt att förena med lagtextens föreskrift att likvidationen anses avslutad vid registreringen. Enligt Lagrådet finns det skäl att räkna med att en motsvarande tillämpning inte alltid kommer att hinnas med innan bolaget är upplöst och likvidationen avslutad. Lagrådet har därför förordat att hithörande frågor blir föremål för ytterligare överväganden under det fortsatta lagstiftningsarbetet samt att paragrafen sedan kompletteras med särskilda föreskrifter eller undantag för slutredovisningen.

Lagrådets påpekande har föranlett bestämmelserna i *andra stycket*. Där har föreskrivits att likvidatorerna redan efter det att fusionsplanen upprättats skall utarbeta en slutredovisning enligt bestämmelserna i 13 kap. 14 §. En sådan slutredovisning skall innehålla en förvaltningsberättelse till vilken skall fogas redovisningshandlingar för hela likvidationstiden. Någon sådan redogörelse för skiftet som normalt skall ingå i en likvidators slutredovisning skall av naturliga skäl inte ingå i redovisningen. Redovisningen skall granskas av bolagets revisorer. När fusionsplanen blivit gällande för de fusione-

rande bolagen – dvs. då fusionsplanen har godkänts av bolagsstämmorna eller, såvitt gäller övertagande bolag, det har klarlagts att fusionsplanen inte behöver behandlas på bolagsstämma – skall slutredovisningen läggas fram på bolagsstämman. Mellan den tidpunkt då utarbetandet av slutredovisningen skall påbörjas och den tidpunkt då fusionen – och därmed också likvidationen (se tredje stycket) – skall avslutas löper en tidrymd på flera månader. Några svårigheter att hinna med granskningen innan bolaget är upplöst torde därför knappast uppkomma.

I det *tredje stycket* har upptagits en bestämmelse om att likvidationen skall anses avslutad i och med att anmälan enligt 19 § har registrerats, dvs. när bolaget är att anse som upplöst till följd av fusionen.

Det har bedömts vara överflödigt att i lagen utsäga att ett bolag i likvidation inte kan vara *övertagande bolag* i en fusion. Av likvidationsbeslutet får nämligen anses följa att inga andra åtgärder får vidtas i bolaget än sådana som syftar till en avveckling. Ett övertagande av ett eller flera andra aktiebolag är inte förenligt med ett sådant avvecklingssyfte.

14 kap. 3 §

Innehavarna av konvertibla skuldebrev, skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning, vinstandelsbevis eller andra värdepapper med särskilda rättigheter i överlåtande bolag skall i det övertagande bolaget ha minst motsvarande rättigheter som i det överlåtande bolaget, om de inte enligt fusionsplanen har rätt att få sina värdepapper inlösta av det övertagande bolaget.

(Jfr 14 kap. 3 § i kommitténs förslag)

Paragrafen är föranledd av artikel 15 i fusionsdirektivet. Artikeln syftar till att garantera vissa rättighetsinnehavare i överlåtande bolag ett skydd mot att deras rättigheter tunnas ut eller upphör till följd av fusionen. De rättigheter som artikeln tar sikte på är sådana särskilda rättigheter som är knutna till andra värdepapper än aktier. Med "särskilda rättigheter" avses annan rätt än den fordringsrätt som tillkommer bolagens borgenärer. Hit hör främst konverterings- eller optionsrätt till nya aktier i bolaget men också till skuldebrev hörande rätt till andel i vinst, rätt till styrelserepresentation eller rätt att utse revisor i bolaget. Artikeln behöver inte tillämpas om innehavarna av värdepapperen har rätt att få dessa återköpta av det övertagande bolaget.

Artikeln har inte någon motsvarighet i hittills gällande svensk rätt. Överlåtande bolags borgenärer har mot det övertagande bolaget kunnat göra gällande endast själva fordringsrätten. Konverterings- och optionsrätter har sålunda inte kunnat åberopas mot det övertagande bolaget såvida detta inte har föreskrivits i själva emissionsbeslutet (jfr 5 kap. 4 § första stycket 8 aktiebolagslagen). Någon rätt till ersättning för förlorade rättigheter har inte heller förelegat.

För att uppfylla artikelns krav har i förevarande paragraf upptagits en bestämmelse om att innehavarna av sådana värdepapper i överlåtande bolag till vilka särskilda rättigheter är knutna skall ha minst motsvarande rättigheter i det övertagande bolaget, om inte innehavarna har rätt att få dessa värdepapper inlösta (återköpta) av det övertagande bolaget. En remissinstans har ansett att bestämmelsen – som överensstämmer med kommitténs för-

slag – är alltför oklar. Då den emellertid tar sikte på flera skilda situationer av olika beskaffenhet, har det inte ansetts möjligt att ge den en mera preciserad lydelse.

Om det i skuldebrevet, vinstandelsbeviset eller motsvarande handling finns bestämmelser om vilken rätt som innehavaren av värdepapperet skall ha vid fusionen, gäller givetvis dessa bestämmelser. I andra fall är det överlåtande bolaget skyldigt att reglera den uppkomna situationen på ett sätt som är godtagbart för innehavarna av värdepapperen. Utgångspunkten måste härvid vara att innehavarna av värdepapperen har rätt att kräva att de tillerkänns samma slag av rättigheter i det övertagande bolaget som de har haft i det överlåtande bolaget och att dessa rättigheter, proportionellt sett, har samma värde som rättigheterna i det överlåtande bolaget. Ingenting hindrar emellertid att överenskommelse träffas om att värdepapperens innehavare får kontant ersättning mot att de avstår sina särskilda rättigheter.

De berörda bolagen skall redan i fusionsplanen ange hur de avser att tillgodose innehavare av värdepapper med särskilda rättigheter, se 4 § första stycket 6. Vad bolagen anger i fusionsplanen är emellertid inte avgörande för vilka rättigheter som slutligen skall tillerkännas innehavarna av värdepapperen. Om innehavarna av värdepapperen och det övertagande bolaget inte kan komma överens, måste frågan i sista hand prövas av domstol i vanligt tvistemål.

14 kap. 4 §

Styrelserna för överlåtande och, vid absorption, övertagande bolag skall upprätta en gemensam, dagtecknad fusionsplan. Planen skall undertecknas av styrelsen i vart och ett av bolagen. I planen skall det för varje bolag anges

1. firma, organisationsnummer och den ort där styrelsen skall ha sitt säte,

2. hur många aktier i det övertagande bolaget som skall lämnas för ett angivet antal aktier i överlåtande bolag samt vilken kontant ersättning som skall lämnas som fusionsvederlag,

3. den tidpunkt och de övriga villkor som skall gälla för utlämnandet av fusionsvederlaget,

4. från vilken tid och på vilka villkor de aktier som lämnas såsom fusionsvederlag medför rätt till utdelning i det övertagande bolaget,

5. den planerade tidpunkten för överlåtande bolags upplösning,

6. vilka rättigheter i det övertagande bolaget som skall tillkomma innehavare av aktier, skuldebrev och andra värdepapper med särskilda rättigheter i överlåtande bolag eller vilka åtgärder som i övrigt skall vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

7. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen skall lämnas till en styrelseledamot, en verkställande direktör eller en revisor i överlåtande eller övertagande bolag.

Till fusionsplanen skall fogas

1. en kopia av bolagens årsbokslut och förvaltningsberättelser för de senaste tre räkenskapsåren samt

2. uppgifter motsvarande delårsrapport enligt 11 kap. 13 och 14 §§, om fusionsplanen har upprättats senare än sex månader efter utgången av det senaste räkenskapsår för vilket årsredovisning och revisionsberättelse har lämnats. Uppgifterna skall avse tiden från utgången av nämnda räkenskapsår till en dag ej tidigare än tre månader före fusionsplanens upprättande.

(Jfr 14 kap. 4 § i kommitténs förslag)

Paragrafen, som är föranledd av artiklarna 5 och 11 i fusionsdirektivet, innehåller de grundläggande bestämmelserna om den *fusionsplan* som skall föregå fusionen.

Inför fusionen skall upprättas en skriftlig fusionsplan, gemensam för samtliga av fusionen berörda bolag. Planen syftar till att garantera att aktieägarna i samtliga bolag får grundläggande och likvärdig information om utformningen av och förutsättningarna för den planerade fusionen. Planen skall vara dagtecknad och undertecknas av styrelserna i överlåtande och, vid fusion genom absorption, övertagande bolag. I första stycket 1 – 7 räknas upp vissa uppgifter som måste finnas med i planen. De motsvarar vad som erfordras enligt artikel 5.2 jämfört med artikel 23 i fusionsdirektivet. Det har ansetts att styrelserna utöver dessa obligatoriska uppgifter också bör ha skyldighet att ta upp ytterligare uppgifter som kan bedömas vara av betydelse för fusionen (se 6 §).

I punkten 1 föreskrivs att de berörda bolagen skall identifieras med firma, organisationsnummer och den ort där styrelsen skall ha sitt säte. Enligt punkten 2 skall planen innehålla vissa uppgifter om fusionsvederlaget. Av uppgifterna skall kunna utläsas hur många aktier i det övertagande bolaget och vilken eventuell kontant ersättning som skall betalas som fusionsvederlag för aktie i överlåtande bolag. Punkten 3 föreskriver att det i fusionsplanen skall lämnas uppgift om tidpunkten och de övriga villkoren för utlämnande av fusionsvederlaget. Det kan vara fråga om formen för utlämnande av aktiebrev, föreskrifter om kvittens m.m.

I punkten 4 föreskrivs att fusionsplanen skall innehålla bestämmelser om den tidpunkt då aktier som lämnas som fusionsvederlag skall ge rätt till utdelning (från löpande räkenskapsår eller från något av de följande). I fusionsplanen skall också anges om rätten till utdelning är förenad med några andra villkor. Om exempelvis de nya aktierna skall vara stamaktier som kan ge utdelning först sedan preferensaktieägarna har fått sin utdelning, måste detta framgå av fusionsplanen. Även andra villkor som begränsar rätten till utdelning eller gör den osäker måste anges.

Punkten 5 innebär att fusionsplanen också måste ange den tidpunkt då överlåtande bolags tillgångar och skulder avses övergå på det övertagande bolaget och det överlåtande bolaget upplösas. Visserligen bestäms denna tidpunkt delvis av förhållanden som ligger utanför bolagens kontroll, men det har ändå ansetts värdefullt att en ungefärlig uppgift om tidpunkten lämnas.

I punkten 6 anges att fusionsplanen skall innehålla uppgift om de rättigheter i det övertagande bolaget som skall tillkomma innehavare av aktier, skuldebrev m.m. med särskilda rättigheter i överlåtande bolag eller vilka åtgärder som annars skall vidtas till förmån för innehavarna. Frågan har behandlats i anslutning till 3 §.

I fusionsplanen skall också, enligt punkten 7, anges arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen skall lämnas till styrelseledamot, verkställande direktör eller revisor. Bestämmelsen motsvarar vad som gäller beträffande innehållet i stiftelseurkunden vid bildande av bolag, se 2 kap. 3 §.

I anledning av vad som föreskrivs i artikel 11 i fusionsdirektivet har i *andra*

stycket föreskrivits att till fusionsplanen skall fogas årsbokslut och förvaltningsberättelser för de senaste tre räkenskapsåren.

Vidare föreskrivs att det, i vissa fall, skall lämnas ytterligare uppgifter, motsvarande innehållet i en delårsrapport (se 11 kap. 13 och 14 §§), för tiden efter utgången av det senaste räkenskapsåret. Denna bestämmelse innebär att fusionsplanen skall innehålla en översiktlig redogörelse för verksamheten och resultatutvecklingen samt för investeringar och förändringar i likviditet och finansiering sedan föregående räkenskapsårs utgång. Dessutom skall det lämnas beloppsuppgift om omsättningen och resultatet före bokslutsdispositioner och skatt under perioden. Härutöver skall upplysning lämnas om händelser av väsentlig betydelse för bolaget, vilka har inträffat under eller efter räkenskapsåret. Om särskilda hinder inte möter, skall i anslutning till de angivna uppgifterna även redovisas motsvarande uppgifter för samma rapportperiod under föregående räkenskapsår. Begrepp och termer skall om möjligt överensstämma med dem som har använts i den senast framlagda årsredovisningen.

14 kap. 5 §

Vid kombination tjänar fusionsplanen som stiftelseurkund för det övertagande bolaget. Planen skall innehålla förslag till bolagsordning och ange hur styrelse och revisorer skall väljas.

(Jfr 14 kap. 5 § i kommitténs förslag)

Vid fusion genom kombination nybildas det övertagande bolaget. Enligt hittills gällande rätt (se 14 kap. 2 § aktiebolagslagen i dess hittills gällande lydelse) har fusionsavtalet därvid fungerat som stiftelseurkund för bolaget.

Artikel 23.3 i fusionsdirektivet utgår från att det även vid kombination skall upprättas en stiftelseurkund och ett förslag till bolagsordning men att dessa dokument kan ingå i fusionsplanen. I förevarande paragraf har därför föreskrivits att vid kombination fusionsplanen skall tjäna som stiftelseurkund för det övertagande bolaget samt att fusionsplanen dessutom skall innehålla förslag till bolagsordning för detta bolag samt uppgifter om hur styrelse och revisorer skall väljas. De bolagsstämmor som sedermera skall ta ställning till fusionsplanen har därvid att också ta ställning till förslaget till bolagsordning och att, om annat inte anges i fusionsplanen, utse styrelse och revisorer (se 12 §).

14 kap. 6 §

I fusionsplanen skall det lämnas en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av fusionens lämplighet för bolagen. Av redogörelsen skall det framgå hur fusionsvederlaget har bestämts och vilka rättsliga och ekonomiska synpunkter som därvid har beaktats. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen skall anmärkas.

(Jfr 14 kap. 6 § i kommitténs förslag)

Enligt artikel 9 i fusionsdirektivet måste förvaltnings- och ledningsorganen i vart och ett av bolagen upprätta en utförlig skriftlig redogörelse vari fusionsplanen bedöms och förklaras från rättslig och ekonomisk synpunkt och särskilda värderingssvårigheter anges.

I hittills gällande svensk rätt har direktivbestämmelsen en viss begränsad motsvarighet i 14 kap. 1 § andra stycket 3, där det har föreskrivits att styrelsen skall lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av förslagets lämplighet. En sådan redogörelse har dock varit obligatorisk endast beträffande överlåtande bolag.

Förevarande paragraf har fått en utformning som bättre svarar mot de krav som direktivbestämmelsen ställer. I redogörelsen skall fusionens lämplighet sålunda bedömas också utifrån det övertagande bolagets synpunkt.

Det har ansetts vara av värde att styrelsernas redogörelser ingår i fusionsplanen och därmed offentliggörs på samma vis som denna.

14 kap. 7 §

Fusionsplanen skall granskas av de auktoriserade eller godkända revisorerna i överlåtande och, vid absorption, övertagande bolag. Granskningen skall vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. Revisorerna skall för varje bolag avge skriftligt yttrande över sin granskning. Av yttrandena skall framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid skall anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen skall anmärkas.

I yttrandena skall särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte skall få sina fordringar betalda, och

2. vid kombination, huruvida de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Revisorernas yttranden skall fogas till fusionsplanen.

(Jfr 14 kap. 7 § i kommitténs förslag)

Såsom har behandlats i den allmänna motiveringen föreskrivs i artikel 10 i fusionsdirektivet att fusionsplanen skall granskas av en eller flera oberoende sakkunniga som därefter skall lämna en skriftlig redogörelse till aktieägarna. Med anledning därav har i denna paragraf upptagits bestämmelser om revisorsgranskning och om innehållet i det yttrande som revisorerna skall avge. Bestämmelserna saknar motsvarighet i hittills gällande svensk rätt.

Föreskrifterna i *första stycket* om yttrandets innehåll motsvarar delvis vad som anges i artikel 10.2.

Revisorerna skall i första hand granska fusionsplanen med hänsyn till förhållandena i det bolag där de fungerar som revisorer. Eftersom deras yttranden skall tjäna som ledning för aktieägarnas ställningstagande till fusionsvederlaget är emellertid granskningen inte inskränkt till det egna bolaget. Varje revisor måste se till helheten och bedöma värdet även av övriga fusionerande bolag.

Direktivet anger inte närmare hur ingående granskningen skall göras. Det har inte heller ansetts möjligt eller lämpligt att ange detta i lagtexten. I paragrafen har dock angivits – med en av Lagrådet föreslagen formulering – att granskningen skall vara så omfattande och ingående som god revisionssed

kräver. Innebörden i detta får i stor utsträckning bestämmas av praxis. De rekommendationer som kan komma att utarbetas av Föreningen Auktoriserade Revisorer kan här komma att bli av betydelse. Under alla förhållanden måste dock granskningen motsvara de krav som uppställs i artikel 10 i fusionsdirektivet.

Hänvisningen till god revisionssed drar också upp gränsen för det ansvar som revisorerna kommer att bära. Om sålunda en revisor inte följer god revisionssed, kan han bli skadeståndsskyldig mot såväl bolaget, aktieägarna som tredje man (se 15 kap. 1 och 2 §§). Å andra sidan kan en revisor givetvis inte göras ansvarig för förhållanden som han inte haft möjlighet att upptäcka vid en granskning enligt god revisionssed.

Resultatet av granskningen skall komma till uttryck i skriftliga yttranden för vart och ett av bolagen. Samtliga granskande revisorer måste delta i utformningen av dessa yttranden. De behöver emellertid inte enas om en gemensam ståndpunkt utan kan, om de anser det vara nödvändigt, redovisa en särskild mening.

Enligt *andra stycket* skall revisorerna särskilt ange om de vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna inte skall få sina fordringar betalda. Bestämmelsen har tillkommit med hänsyn till utformningen av reglerna om borgenärsskydd (se 13 och 16 §§). Därvid måste revisorerna givetvis beakta samtliga deltagande bolags ekonomiska ställning och de risker som fusionen kan innebära för olika berörda borgenärsgrupper.

Vid bildande av bolag gäller ett förbud mot underkurs. Enligt 2 kap. 2 § aktiebolagslagen får sålunda betalningen för aktie inte understiga aktiens nominella belopp och värdet på apportegendom inte sättas högre än det verkliga värdet för bolaget. Att dessa bestämmelser respekteras kontrolleras av registreringsmyndigheten i samband med registreringen av bolaget (se 2 kap. 9 §). Skälen bakom denna ordning gör sig gällande också vid fusion genom kombination, som ju också innebär att ett nytt bolag bildas. Det har därför föreskrivits att revisorerna i revisorsyttrandena också skall ange om de överlåtande bolagens verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta. Vid registreringen av fusionsplanen skall Patent- och registreringsverket kontrollera att bestämmelsen har följts.

Enligt det *tredje stycket* skall revisorernas yttranden fogas till fusionsplanen. Det medför att också revisorsyttrandena kommer att offentliggöras och måste hållas tillgängliga för aktieägarna under viss tid innan något beslut om godkännande av fusionsplanen fattas.

14 kap. 8 §

Styrelsen, verkställande direktören och revisor i ett bolag som skall delta i fusionen skall ge revisorer i annat sådant bolag tillfälle att verkställa granskning som avses i 7 § i den omfattning dessa finner det nödvändigt. De skall också lämna de upplysningar och den hjälp som begärs.

(Jfr 14 kap. 8 § i kommitténs förslag)

Enligt artikel 10.3 i fusionsdirektivet skall den sakkunnige som har att granska fusionsplanen ha rätt att hos de fusionerande bolagen få tillgång till

alla upplysningar som hör till saken samt att utföra alla undersökningar som behövs. Till följd härav har i denna paragraf upptagits bestämmelser om skyldighet för styrelsen, verkställande direktören och revisorer i berörda bolag att lämna de upplysningar som begärs av en revisor i ett annat av fusionen omfattat bolag. Revisorn har därvid inte enbart rätt att få muntliga upplysningar utan kan också kräva att få ta del av bokföringsmaterial m.m. i samma utsträckning som om han själv hade varit revisor i bolaget.

14 kap. 9 §

Inom en månad från upprättandet av fusionsplanen skall det övertagande bolaget eller, vid kombination, det äldsta av de överlåtande bolagen ge in planen med därtill fogade handlingar till registreringsmyndigheten för registrering. Uppgift om registreringen skall enligt 18 kap. 2 § kungöras. Om planen inte kungörs i sin helhet, skall det i kungörelsen lämnas uppgift om var den hålls tillgänglig.

(Jfr 14 kap. 9 § i kommitténs förslag)

Paragrafen har i huvudsak utformats i enlighet med Lagrådets förslag.

Hittills har gällt att anmälan för registrering av fusionsavtal skall ske först sedan bolagsstämman har godkänt avtalet.

Artikel 6 i fusionsdirektivet kräver emellertid att fusionsplanen offentliggörs redan innan bolagsstämman har beslutat om den. I denna paragraf har därför upptagits bestämmelser om sådant offentliggörande.

Anmälan för registrering skall göras inom en månad från fusionsplanens upprättande, dvs. från den dag då planen dagtecknades. Till anmälan skall fogas fusionsplanen, inklusive styrelsens redogörelse, samt revisorernas yttranden och de i 4 § andra stycket föreskrivna handlingarna. Dessa handlingar blir därigenom offentliga. Av 18 kap. 2 § följer att Patent- och registreringsverket i samband med registreringen skall låta kungöra i Post- och Inrikes Tidningar att en fusionsplan har registrerats. Av förevarande paragraf framgår att en sådan kungörelse måste innehålla i vart fall en uppgift om var planen hålls tillgänglig. Kommittén har föreslagit att kungörelse också skall ske i den eller de ortstidningar som bolaget bestämmer. Något sådant kungörande i ortstidning fordras emellertid inte enligt direktivet och krävs inte heller i gällande rätt. Mot denna bakgrund har det i paragrafen inte upptagits någon föreskrift om att fusionsplanen skall kungöras i ortstidning.

14 kap. 10 §

Fusionsplanen skall underställas bolagsstämman i samtliga överlåtande bolag.

Om ägare till minst fem procent av samtliga aktier i det övertagande bolaget begär det, skall fusionsplanen underställas även bolagsstämman i det övertagande bolaget. En sådan begäran skall göras inom två veckor från det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts enligt 18 kap. 2 §.

Stämman får hållas tidigast en månad eller, om samtliga fusionerande aktiebolag är privata aktiebolag, tidigast två veckor efter det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts.

Innan stämman fattar beslut, skall fusionsplanen med därtill fogade handlingar ha hållits tillgänglig för aktieägarna under minst en månad efter kungörandet eller, om samtliga fusionerande aktiebolag är privata aktiebolag, minst

en vecka efter kungörandet. Tillhandahållandet skall ske hos bolaget på den ort där styrelsen har sitt säte. Planen med därtill fogade handlingar skall genast och utan kostnad sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress.

Om fusionsplanen inte godkänns i sin helhet av samtliga bolag, är frågan om fusionen förfallen.

(Jfr 14 kap. 10 § i kommitténs förslag)

Fusionsplanen måste för att bli gällande godkännas av samtliga bolag, såväl överlåtande bolag som, vid absorption, det övertagande bolaget.

I överlåtande bolag skall fusionsplanen alltid godkännas av bolagsstämman (se *första stycket*). Detta överensstämmer med hittills gällande rätt.

I fråga om *övertagande bolag* har hittills gällt att beslut om godkännande av fusionsavtal alltid har kunnat fattas av bolagets styrelse. Detta är också den uttalade huvudregeln i de nya fusionsreglerna. Artikel 7 och 8 i fusionsdirektivet innebär emellertid, vid absorption, att fusionsplanen i vissa fall skall godkännas även av bolagsstämman i det övertagande bolaget. Artikel 8 föreskriver sålunda att en aktieägarminoritet, vars lägsta storlek i lagstiftningen får bestämmas till högst fem procent, skall ha möjlighet att kräva att bolagsstämman i det övertagande bolaget prövar frågan om fusionsplanens godkännande.

För att uppfylla direktivets krav har i *andra stycket* tagits upp en bestämmelse om rätt för en aktieägarminoritet om minst fem procent att begära att frågan om fusionsplanens godkännande prövas av bolagsstämman. En framställan om detta måste göras inom en betänketid om två veckor. Betänketiden har satts till två veckor, räknat från den dag då aktieägarna presumeras ha fått kännedom om fusionsplanen genom kungörelsen i Post- och Inrikes Tidningar.

I fusionsdirektivets artikel 6 föreskrivs att fusionsplanen skall offentliggöras minst en månad före den bolagsstämma som skall besluta om fusionen. Med anledning därav har i *tredje stycket* tagits in en bestämmelse om att bolagsstämman får hållas *tidigast* en månad efter kungörandet i Post- och Inrikes Tidningar. Direktivbestämmelsen gäller emellertid endast publika aktiebolag. Det har inte ansetts motiverat att uppställa samma tidsfrist för privata aktiebolag. Om fusionen berör endast privata aktiebolag, skall därför i stället gälla en tidsfrist om två veckor.

Kommittén har bedömt att det inte behövs någon föreskrift om *senaste* dag för bolagsstämma men har uttalat att frågan om fusion får anses förfallen om de deltagande bolagen håller ordinarie bolagsstämma utan att saken prövas. Det har emellertid ansetts finnas behov av uttryckliga bestämmelser om när frågan om fusion förfaller, inte minst för att det skall vara möjligt att avgöra när en registrerad fusionsplan som aldrig fullföljs kan avföras från aktiebolagsregistret. I 14 § har därför föreskrivits att ansökan om tillstånd till att verkställa fusionsplanen måste göras inom två år från registreringen av fusionsplanen. Görs inte ansökan inom denna tid, skall registreringsmyndigheten enligt 21 § förklara ansökan förfallen. Bestämmelserna får till följd att bolagsstämmornas beslut om att godkänna fusionsplanen måste fattas inom en tvåårsfrist.

I *fjärde stycket* finns bestämmelser om att stämman inte får ta ställning till fusionsplanen förrän denna jämte därtill fogade handlingar har hållits tillgänglig för aktieägarna under viss tid.

I *femte stycket* föreskrivs att frågan om fusion är förfallen om fusionsplanen inte godkänns i sin helhet av samtliga fusionerande bolag. Att fusionsplanen godkänns i huvudsakliga delar är således inte tillräckligt om godkännandet från ett eller flera bolags sida förenas med något tillägg eller förbehåll. Den justerade fusionsplanen måste i så fall kungöras på nytt och ånyo tas upp på bolagsstämman i överlåtande bolag och, i fall som avses i andra stycket, det övertagande bolaget.

14 kap. 11 §

Bolagsstämmans beslut om godkännande av fusionsplanen är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

Om ett överlåtande bolag är ett publikt aktiebolag och det övertagande bolaget är ett privat aktiebolag, är det publika aktiebolagets beslut om godkännande av fusionsplanen giltigt endast om det har biträtts av samtliga på stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna.

Om fusionsplanen innebär att rättsförhållandet mellan redan utgivna aktier rubbas, är beslutet om godkännande av planen giltigt endast om det har biträtts av samtliga vid stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna. I följande fall räcker det dock för giltigt beslut att det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de på stämman företrädda aktierna, nämligen om

1. den planerade fusionen försämrar endast viss eller vissa aktiers rätt och samtliga vid stämman närvarande ägare av dessa aktier företrädande nio tiondelar av alla sålunda berörda aktier godkänner planen, eller

2. den planerade fusionen försämrar endast helt aktieslags rätt och ägare till hälften av alla aktier av detta slag och nio tiondelar av de på stämman företrädda aktierna av detta slag godkänner planen.

(Jfr 14 kap. 11 § i kommitténs förslag)

Enligt tidigare gällande rätt har bolagsstämmans beslut i frågor om fusion kunnat fattas med enkel majoritet såvida annat inte har föreskrivits i bolagsordningen. I artikel 7 i fusionsdirektivet föreskrivs emellertid att lagstiftningen måste föreskriva en majoritet om minst två tredjedelar av de röster som är förenade med det företrädda tecknade kapitalet. I *första stycket* av denna paragraf har därför föreskrivits att en bolagsstämmas beslut att godkänna en fusionsplan är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna. Detta majoritetskrav överensstämmer med det som uppställs i 9 kap. 14 § för sådan ändring av bolagsordningen som inte påverkar redan utgivna aktiers rätt. I bolagsordningen kan uppställas andra, mera långtgående majoritetskrav (se 9 kap. 13 § andra stycket).

I *andra stycket* uppställs ett särskilt majoritetskrav för det fall att fusion sker med ett publikt aktiebolag såsom överlåtande bolag och ett privat aktiebolag såsom övertagande bolag. Bestämmelsen syftar till att förhindra att de särskilda majoritetsreglerna som gäller för beslut om övergång från publikt till privat aktiebolag kringgås genom fusion. Frågan har berörts i den all-

männa motiveringen, avsnitt 6.1. Med anledning av ett påpekande från Lagrådet har lagtexten i propositionen avfattats så att det framgår att det särskilda majoritetskravet enbart gäller i det publika aktiebolag som genom fusionen kommer att gå upp i ett privat aktiebolag.

Tredje stycket innehåller ett krav på kvalificerad majoritet för det fall att fusionen rubbar rättsförhållandet mellan aktier. Majoritetskraven överensstämmer med dem som finns i 9 kap. 15 §. Bestämmelsen skall ses mot bakgrund av föreskriften i artikel 7.2 i fusionsdirektivet om att omröstning skall ske inom varje kategori av aktieägare som berörs av åtgärden. Denna föreskrift får förstås så att särskild omröstning skall ske bland ägare till redan utgivna aktier vilkas rätt försämras genom beslutet. Kravet har ansetts kunna tillgodoses genom en bestämmelse som motsvarar det särskilda majoritetskravet i 9 kap. 15 §. Ett exempel när bestämmelsen kan få betydelse är då fusionsplanen anger att innehavare av aktier, som inte skiljer sig åt i fråga om andel i bolagets tillgångar och vinst, inte skall få lika stort fusionsvederlag.

14 kap. 12 §

Om bolagsstämman i ett överlåtande bolag godkänner en fusionsplan om kombination, skall stämman samtidigt, i den mån annat inte framgår av planen, välja styrelse och revisorer i det övertagande bolaget.

(Jfr 14 kap. 12 § i kommitténs förslag)

Paragrafen har utformats i enlighet med Lagrådets förslag.

Vid kombination tjänar – såsom framgår av 5 § – fusionsplanen som stiftelseurkund för det övertagande bolaget. I planen skall anges hur styrelse och revisorer skall väljas. Det finns inte något hinder mot att i fusionsplanen föreskriva att styrelsen och någon eller några av revisorerna skall utses på annat sätt än på bolagsstämma (jfr 8 kap. 1 § andra stycket och 10 kap. 1 § första stycket). Det vanligaste torde emellertid bli att styrelsen och revisorerna utses av bolagsstämman. Valet av styrelse och revisorer kan ske genom att det i fusionsplanen tas in förslag till styrelseledamöter och revisorer. När bolagsstämman godkänner fusionsplanen, inträder de sålunda föreslagna personerna som styrelseledamöter resp. revisorer. Styrelseledamöter och revisorer kan emellertid också utses genom att vart och ett av de överlåtande bolagen i fusionsplanen ges rätt att välja ett angivet antal styrelseledamöter och revisorer i det övertagande bolaget. I så fall måste val företas i samband med att stämmorna i respektive bolag godkänner fusionsplanen.

14 kap. 13 §

När fusionsplanen har godkänts av bolagen skall vart och ett av dem skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Underrättelserna skall innehålla uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen samt uppgift om borgenärernas rätt enligt 16 § att motsätta sig att fusionsplanen verkställs.

Borgenärerna i det övertagande bolaget behöver inte underrättas, om revisorerna i yttrande över fusionsplanen har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan er-

sättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) eller en fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag.

(Paragrafen saknar motsvarighet i kommitténs förslag)

Paragrafen, som utformats i enlighet med Lagrådets förslag om vissa förtydliganden, innehåller bestämmelser om utsändande av underrättelser till bolagens borgenärer. Sådana underrättelser har tidigare skickats ut genom rättens försorg. Såsom har behandlats närmare i den allmänna motiveringen, avsnitt 6.5, har uppgiften att underrätta kända borgenärer flyttats över på bolagen.

Såsom framgår av *första stycket* skall underrättelserna sändas efter det att fusionsplanen har godkänts i samtliga överlåtande och övertagande bolag. Av 14 § följer att underrättelserna måste vara avsända när ansökan om verkställighet av fusionsplanen prövas av registreringsmyndigheten.

I *andra stycket* har upptagits ett par undantag från skyldigheten att skicka underrättelser till borgenärerna. För det första är det inte nödvändigt att underrätta borgenärerna i det övertagande bolaget i de fall då revisorerna i yttrande över fusionsplanen har uttalat att de vid sin granskning inte har funnit att fusionen innebär fara för dessa borgenärer. För det andra är det inte nödvändigt att underrätta löne- och pensionsborgenärer med förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen. Dessa begränsningar motsvarar de begränsningar som finns i fråga om registreringsmyndighetens skyldighet enligt 16 § att utfärda kallelse på borgenärerna. Skälen till att dessa borgenärer undantagits från kallelse- och underrättelseskyldigheten har behandlats i den allmänna motiveringen, avsnitt 6.5.

I 23 § andra stycket lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. finns bestämmelser om att inte heller innehavare av pensionsfordran behöver underrättas om fusionen, om tillsynsmyndigheten medger det. Det har inte ansetts nödvändigt att i aktiebolagslagen särskilt erinra om detta.

14 kap. 14 §

Det övertagande bolaget eller, vid kombination, det äldsta av de överlåtande bolagen skall ansöka om tillstånd att verkställa planen. Ansökan skall göras hos registreringsmyndigheten. Den skall ges in inom en månad efter det att fusionsplanen har godkänts i samtliga bolag och senast två år efter det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts enligt 9 §.

Till ansökan skall fogas

1. två kopior av protokollet från bolagsstämma som avses i 10 §,

2. en kopia av fusionsplanen, och

3. intyg från bolagens styrelser eller verkställande direktörer om att bolagens kända borgenärer har underrättats enligt 13 §.

Om sökanden inte fogat de handlingar som anges i andra stycket till ansökan, skall registreringsmyndigheten förelägga denne att avhjälpa bristen. Om sökanden inte gör detta, skall ansökan avvisas.

(Jfr 14 kap. 13 § i kommitténs förslag)

Paragrafen innehåller bestämmelser om ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen. I hittills gällande rätt har den en viss motsvarighet i 14 kap. 4 § första stycket jämfört med 6 kap. 6 § aktiebolagslagen. Tillståndsförfarandet fyller i huvudsak två funktioner. Dels ger det registreringsmyndighe-

ten möjlighet att kontrollera att fusionen inte står i strid med konkurrenslagen eller EES-lagen. Dels bereder det borgenärerna tillfälle att bevaka sina intressen. Tillståndsansökan skall ges in till registreringsmyndigheten, Patent- och registreringsverket, som också har att pröva ärendet i sak såvitt gäller fusionens förenlighet med konkurrens- och EES-lagstiftning (se 15 §). Beträffande den del av förfarandet som skall tillgodose det andra syftet, skyddet för borgenärerna, skall registreringsmyndigheten däremot inte göra några sakliga prövningar utan endast utfärda kallelse och bevilja tillstånd i ostridiga ärenden. Så snart någon ansökan bestrids, skall ärendet överlämnas till rätten (se 15 – 17 §§).

I paragrafens *första stycke* föreskrivs att en ansökan om tillstånd skall göras inom en månad från det att fusionsplanen har godkänts av bolagen och senast två år efter det att fusionsplanen kungjorts. Såsom har anmärkts i anslutning till 10 § har den senare tidsgränsen tillkommit bl.a. för att det skall vara möjligt att avgöra när en registrerad men aldrig fullföljd fusionsplan kan avföras från aktiebolagsregistret.

I *andra stycket* anges vilka handlingar som skall fogas till ansökan, bl.a. intyg från bolagens styrelser eller verkställande direktörer om att borgenärerna har underrättats på det sätt som föreskrivs i 13 §.

Om ansökande bolag inte ger in de föreskrivna handlingarna skall ansökan avvisas. Detta framgår av *tredje stycket*.

14 kap. 15 §

Registreringsmyndigheten skall avslå en ansökan enligt 14 § om

1. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (1993:20) eller lagen (1992:1317) om ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES) eller om prövning av fusionen pågår enligt någon av dessa lagar, eller

2. det, vid kombination, inte av fusionplanen framgår att de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om ansökan inte kan bifallas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller lagen om ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES) och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får registreringsmyndigheten dock förklara tillståndsfrågan vilande under högst sex månader.

(Jfr 14 kap. 15 § i kommitténs förslag)

I paragrafens *första stycke* anges att registreringsmyndigheten skall vägra tillstånd om fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (1993:20) eller lagen (1992:1317) om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde eller om prövning av fusionen pågår enligt dessa lagar. Vid fusion genom kombination skall registrering också vägras om det inte av fusionsplanen framgår att de överlåtande bolagens verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta. Bestämmelserna har i hittills gällande rätt sin motsvarighet i 14 kap. 3 § andra stycket. Kommittén har i betänkandet förordat att prövningen av dessa frågor flyttas till domstol. Det har emellertid ansetts att detta är mindre väl förenligt med rådande strävanden till renodling av domstolarnas verksamhet. Prövningen skall således ligga kvar på Patent- och registreringsverket.

I enstaka fall kan skälen för att vägra tillstånd antas bli avhjälpta inom en

snar framtid. Det gäller om det pågår en prövning enligt konkurrenslagen eller EES-lagen som kan förutses bli avslutad inom en nära framtid. Kommittén har ansett att domstolen i en sådan situation bör kunna avvakta med sitt avgörande och alltså inte omedelbart avslå framställningen. Stockholms tingsrätt har under remissbehandlingen framhållit att detta i så fall bör framgå av lagtexten. Mot denna bakgrund har i *andra stycket* upptagits en bestämmelse om vilandeförklaring av ärende.

14 kap. 16 §

Om registreringsmyndigheten finner att det inte finns något hinder mot ansökan enligt 15 § skall den kalla bolagens borgenärer. Registreringsmyndigheten skall dock inte kalla borgenärerna i det övertagande bolaget om revisorerna i yttrande över fusionsplanen har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Inte heller skall registreringsmyndigheten kalla de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) eller en fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag.

Kallelsen skall innehålla föreläggande för den som vill bestrida ansökan att senast viss dag skriftligen anmäla detta vid påföljd att han annars anses ha medgivit ansökan.

Genom registreringsmyndighetens försorg skall kallelsen skyndsamt kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Registreringsmyndigheten skall vidare skicka en särskild underrättelse om kallelsen till kronofogdemyndigheten i län där bolagen har sitt säte.

(Jfr 14 kap. 14 § första stycket i kommitténs förslag)

Paragrafen har utformats i enlighet med Lagrådets förslag om vissa förtydliganden.

När Patent- och registreringsverket har funnit att tillstånd till verkställande av fusionsplanen inte skall vägras enligt 15 §, vidtar den del av förfarandet som syftar till att tillgodose borgenärernas skydd. Därvid skall Patent- och registreringsverket utfärda kallelse på borgenärerna. Förevarande paragraf innehåller bestämmelser om formen för och innehållet i en sådan kallelse. Bestämmelserna motsvarar 14 kap. 4 § och 6 kap. 6 § i deras hittills gällande lydelse. På några punkter finns dock skillnader i förhållande till hittills gällande rätt.

En sådan skillnad är – såsom framgår av *första stycket* – att kallelseskyldigheten genom förslaget utsträcks till att gälla även det övertagande bolagets borgenärer, medan det i hittills gällande rätt enbart är nödvändigt att kalla de överlåtande bolagens borgenärer. Det innebär att även det övertagande bolagets borgenärer kan fordra betalning eller betryggande säkerhet. Denna utvidgning av borgenärsskyddet är en anpassning till artikel 13 i fusionsdirektivet som föreskriver att borgenärerna i de fusionerande bolagen, således även det övertagande bolaget, har rätt till betryggande säkerhet. Den nya lagtexten innehåller emellertid en mycket betydelsefull begränsning. Sålunda skall borgenärerna i det övertagande bolaget inte kallas om revisorerna i yttranden över fusionsplanen har uttalat att de vid sin granskning inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer.

Enligt hittills gällande rätt skall kallelsen på borgenärerna inte omfatta borgenärer som tillika är gäldenärer i samma rättsförhållande. Denna be-

gränsning finns inte i den nya lagtexten. I stället görs den begränsningen att kallelse inte skall ske i fråga om löne- och pensionsborgenärer med förmånsrätt enligt 12 och 13 §§ förmånsrättslagen. Frågan har behandlats i avsnitt 6.5.

Av 23 § andra stycket lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. följer att kallelsen i vissa fall inte heller skall riktas till innehavare av pensionsfordran.

De borgenärsgrupper som inte omfattas av kallelsen har inte möjlighet att bestrida ansökan. Detta framgår indirekt av 17 §. Detta medför att fusionen inte blir beroende av deras samtycke och att de inte heller kan förbehålla sig betalning eller tillfredsställande säkerhet (jfr 18 §).

I kallelsen på borgenärerna skall registreringsmyndigheten ange en viss dag då de borgenärer som vill bestrida ansökningen skall anmäla detta (se *andra stycket*). I detta avseende överensstämmer paragrafen med vad som har gällt hittills. Kommittén har föreslagit att det generellt skall gälla en frist för bestridande om en månad från kallelsen. Det har emellertid – efter viss remisskritik mot kommitténs förslag – inte ansetts finnas skäl för en sådan ändring.

Kallelsen skall utfärdas genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar (se *tredje stycket*). Enligt hittills gällande rätt har rätten varit skyldig att utöver denna kungörelse sända särskilda underrättelser till kända borgenärer. Denna underrättelseskyldighet har nu i stället lagts på bolagen (se 13 §). Registreringsmyndigheten behöver därför endast skicka underrättelse till kronofogdemyndigheten i det eller de län där bolagen har sitt säte.

14 kap. 17 §

Om en borgenär som har blivit kallad enligt 16 § bestrider ansökan inom förelagd tid, skall registreringsmyndigheten överlämna ärendet till rätten i den ort där styrelsen i det övertagande bolaget skall ha sitt säte. Har sådant bestridande inte gjorts, skall registreringsmyndigheten lämna bolagen tillstånd att verkställa fusionsplanen.

(Jfr 14 kap. 14 § andra stycket i kommitténs förslag)

I ostridiga ärenden skall Patent- och registreringsverket själv kunna ge tillstånd till verkställande av fusionsplanen. Så snart någon av dem som har blivit kallade enligt 16 § har anmält sig och har förklarat sig motsätta sig fusionen eller ställa villkor för dess godkännande, måste verket emellertid lämna över ärendet till domstol.

De bestridda ärendena skall lämnas över till den domstol där det övertagande bolaget skall ha sitt säte. Under remissbehandlingen av kommitténs betänkande har Patent- och registreringsverket ifrågasatt om inte ärendet hellre borde handläggas av rätten i den ort där det överlåtande bolaget skall ha sitt säte. De nya fusionsreglerna innebär emellertid att det både vid absorption och kombination kan finnas flera överlåtande bolag, vars styrelser kan ha sitt säte på olika orter. Med hänsyn till intresset av att få en entydig forumbestämmelse har det ansetts att tvistiga fusionsärenden alltid skall handläggas av domstolen på den ort där det övertagande bolaget skall ha sitt säte. Detta överensstämmer för övrigt med vad som redan hittills har gällt vid fusion genom kombination (se 14 kap. 4 § i dess hittills gällande lydelse).

14 kap. 18 §

Om ett ärende om tillstånd till verkställande av fusionsplan har överlämnats till rätten, skall tillstånd lämnas om det visas att de borgenärer som har bestritt ansökan har fått full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar. I annat fall skall ansökan avslås.

(Jfr 14 kap. 14 andra stycket i kommitténs förslag)

Av paragrafens ordalydelse framgår att domstolens prövning är begränsad till tvistiga frågor som rör skyddet för de borgenärer som har bestritt ansökan. Domstolen skall alltså inte gå in på de frågor som registreringsmyndigheten har prövat enligt 15 §.

Domstolen får ge tillstånd endast om de borgenärer som har bestritt ansökan har fått full betalning eller om det har ställts betryggande säkerhet för deras fordringar. Detta överensstämmer med hittills gällande rätt. För att vinna ökad tydlighet har lagtexten på Lagrådets förslag utformats så att det uttryckligen framgår att ansökan skall avslås om det inte visas att de aktuella borgenärerna har fått full betalning eller betryggande säkerhet.

En fråga som kan vara tvistig i ärendet är om bolagens motparter överhuvudtaget har någon fordran på bolagen. Om domstolen finner att den uppgivne borgenären inte har vare sig någon ovillkorlig eller villkorad fordran på något av bolagen, utgör givetvis dennes bestridande inte hinder mot verkställighet av fusionsplanen. Andra frågor som domstolen kan ha att pröva är om befintlig säkerhet är tillräcklig eller om erbjuden säkerhet är betryggande.

Rätten skall handlägga ärendet enligt lagen (1946:804) om handläggning av domstolsärenden. Av 6 § nämnda lag följer att domstolen vid ärendets avgörande i sak skall bestå av tre lagfarna ledamöter.

Det bör åligga rätten att underrätta registreringsmyndigheten om sitt beslut. En bestämmelse om detta bör tas in i aktiebolagsförordningen.

14 kap. 19 §

Styrelsen för det övertagande bolaget skall anmäla fusionen för registrering. Därvid skall styrelsen även för registrering anmäla, vid absorption, aktiekapitalets ökning och, vid kombination, valet av styrelse och revisorer.

Anmälan ersätter teckningen av aktierna och skall göras senast två månader från registreringsmyndighetens tillstånd till verkställighet av fusionsplanen eller, när tillstånd meddelats av rätten, senast två månader från det att rättens beslut har vunnit laga kraft. Till anmälan skall fogas ett intyg från en auktoriserad eller godkänd revisor om att överlåtande bolags tillgångar har överlämnats till det övertagande bolaget.

(Jfr 14 kap. 17 § i kommitténs förslag)

Sedan registreringsmyndighetens eller rättens tillstånd att verkställa fusionsplanen har vunnit laga kraft, kan de fusionerande bolagen gå vidare med fusionen. Detta sker genom en anmälan till Patent- och registreringsverket (se *första stycket*).

Vid fusion genom kombination bildas ett nytt bolag. Den slutliga anmälan om fusionen blir därför även att uppfatta som en anmälan om det nya bolagets bildande. Detta gör det nödvändigt att i samband med anmälan om fusionen även anmäla valet av styrelse och revisorer.

Vid absorption skall det övertagande bolaget vanligen lämna aktier som vederlag åt aktieägarna i överlåtande bolag. Eftersom ett aktiebolag inte får äga egna aktier annat än i vissa undantagssituationer, måste dessa aktier nyemitteras. Det övertagande bolaget blir därför som regel tvunget att i samband med fusionsbeslutet besluta om ökning av aktiekapitalet genom nyemission enligt bestämmelserna i 4 kap. Beslutet om aktiekapitalets ökning måste – såsom framgår av första stycket – anmälas till registreringsmyndigheten i samband med den slutliga anmälan om fusionen. Någon särskild teckning och tilldelning av de nyemitterade aktierna behöver dock inte ske i dessa fall. Detta kommer i lagtexten till uttryck i stadgandet i *andra stycket* att anmälan ersätter teckningen av aktierna.

I andra stycket anges även den tid inom vilken fusionen skall anmälas för registrering. Sker anmälan först efter utgången av tvåmånadersfristen, är fusionen att anse som förfallen och registrering kan inte ske (se 21 §).

I hittills gällande rätt har uppställts ett krav på att en revisor före den slutliga registreringen skall intyga att överlåtande bolags tillgångar har överlämnats till det övertagande bolaget. Det är med hänsyn till såväl aktieägaresom borgenärsintressena väsentligt att det finns garantier för att överlåtande bolags samtliga tillgångar verkligen kommer det övertagande bolaget till del. I kommitténs motiv har också förutsatts att det även fortsättningsvis bör gälla ett krav på sådant överlämnande men någon bestämmelse om revisorsintyg har inte upptagits i kommitténs förslag. Under ärendets vidare beredning har det emellertid ansetts att kravet bör komma till explicit uttryck i lagtexten. Bestämmelsen om revisorsintyg har därför behållits (se andra stycket).

14 kap. 20 §

När en anmälan enligt 19 § har registrerats, är överlåtande bolag upplöst. Överlåtande bolags tillgångar och skulder med undantag för skadeståndsanspråk enligt 15 kap. 1 - 3 §§ övergår samtidigt till det övertagande bolaget och aktieägare i överlåtande bolag blir, om aktier ingår i fusionsvederlaget, aktieägare i det övertagande bolaget.

Utan hinder av första stycket kan ägare till en tiondel av samtliga aktier i ett överlåtande bolag hos styrelsen begära att det hålls bolagsstämma för behandling av fråga om talan enligt 15 kap. 5 §. Därvid skall 9 kap. 8 § andra meningen tillämpas. Om sådan talan väcks, gäller 13 kap. 16 § i tillämpliga delar.

(Jfr 14 kap. 18 § i kommitténs förslag)

Enligt hittills gällande rätt övergår överlåtande bolags tillgångar och skulder (med undantag av skadeståndsanspråk enligt 15 kap. 1 – 3 §§) till det övertagande bolaget när rättens tillstånd till verkställighet av fusionsavtalet har registrerats och, i förekommande fall, registrering även har skett av en särskild anmälan om ökning av aktiekapitalet i övertagande bolag eller om bildande av nytt sådant bolag (se 14 kap. 5 § i dess hittills gällande lydelse). Överlåtande bolag anses dock upplöst först i och med att styrelsen och verkställande direktören har lagt fram en slutredovisning på bolagsstämma (se 14 kap. 6 och 7 §§ i dess hittills gällande lydelse). Artikel 19 i fusionsdirektivet fordrar emellertid att dessa rättsverkningar skall inträda vid en och samma tidpunkt och att aktieägarna i överlåtande bolag samtidigt skall bli aktie-

ägare i det övertagande bolaget. *Vilken* denna gemensamma tidpunkt skall vara anges inte i direktivet. Såsom har utvecklats i avsnitt 6.6 har det emellertid ansetts lämpligast att fusionens slutliga rättsverkningar alltid inträder i och med den slutliga registreringen av fusionen.

Första stycket i förevarande paragraf har utformats i enlighet med direktivets krav och med beaktande av vad Lagrådet i denna del anfört. Av stycket framgår således att upplösningen av överlåtande bolag och fördelningen av de aktier som ingår i fusionsvederlaget inträder samtidigt, nämligen vid registreringen av bolagets anmälan enligt 19 §. Samtidigt övergår tillgångar och skulder – med undantag av skadeståndsanspråk enligt 15 kap. 1 – 3 §§ – från överlåtande till övertagande bolag.

Andra stycket motsvarar 14 kap. 7 § andra stycket i dess hittills gällande lydelse.

14 kap. 21 §

Om någon ansökan enligt 14 § inte har gjorts inom föreskriven tid eller om en sådan ansökan har avslagits genom lagakraftvunnet beslut, skall registreringsmyndigheten förklara frågan om fusion förfallen. Detsamma gäller om bolagen inte har gjort någon anmälan enligt 19 § inom föreskriven tid eller om registreringsmyndigheten genom lagakraftvunnet beslut har avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering.

(Jfr 14 kap. 19 § i kommitténs förslag)

Paragrafen motsvarar 14 kap. 5 § sista stycket i dess hittills gällande lydelse med mindre ändringar föranledda av fusionsförfarandets ändrade utformning.

14 kap. 22 §

Om ett moderbolag äger samtliga aktier i ett dotterbolag, kan bolagens styrelser fatta beslut om att dotterbolaget skall gå upp i moderbolaget. De skall därvid upprätta en fusionsplan. Planen skall för vart och ett av bolagen ange

1. firma, organisationsnummer och den ort där styrelsen skall ha sitt säte,

2. den planerade tidpunkten för dotterbolagets upplösning,

3. vilka rättigheter i moderbolaget som skall tillkomma innehavare av skuldebrev och andra värdepapper med särskilda rättigheter i dotterbolaget eller vilka åtgärder som i övrigt skall vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

4. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen skall lämnas till en styrelseledamot, en verkställande direktör eller en revisor.

I fusionsplanen skall det lämnas en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömande av fusionens lämplighet för bolagen.

(Jfr 14 kap. 20 § i kommitténs förslag)

I 22 – 29 §§ finns bestämmelser om moderbolags absorption av dotterbolag. För sådan absorption erbjuder lagen ett förenklat fusionsförfarande. Motsvarande men mindre detaljerade bestämmelser har i hittills gällande rätt funnits i 14 kap. 8 §. De nya reglerna är föranledda av vad som föreskrivs i artiklarna 24 och 25 i fusionsdirektivet.

De särskilda bestämmelserna gäller i fall då moderbolaget äger samtliga aktier i dotterbolaget och något fusionsvederlag således inte skall lämnas. Även i dessa fall skall en fusionsplan upprättas. De uppgifter som fusionspla-

nen skall innehålla motsvarar i huvudsak vad som föreskrivs i 4 § första stycket punkterna 1 och 5 – 7 och 6 § första meningen.

14 kap. 23 §

Fusionsplanen skall granskas av de auktoriserade eller godkända revisorerna i moder- och dotterbolaget. Granskningen skall vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. Vid granskningen gäller bestämmelserna i 8 §.

Revisorerna skall för vart och ett av bolagen lämna skriftligt yttrande över sin granskning. I yttrandet skall revisorerna särskilt ange om de vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i moderbolaget inte skall få sina fordringar betalda.

Revisorernas yttranden skall fogas till fusionsplanen.

(Jfr 14 kap. 21 § i kommitténs förslag)

Paragrafen har utformats i enlighet med Lagrådets förslag.

Enligt paragrafen skall fusionsplanen granskas av revisorerna i moder- och dotterbolagen. Granskningen skall i väsentliga delar vara av samma slag som anges i 7 §. Det innebär bl.a. att den skall utmynna i skriftliga yttranden, där revisorerna bl.a. uttalar sig om huruvida fusionen innebära någon fara för borgenärerna. Beträffande revisorernas yttranden kan i övrigt hänvisas till kommentaren till 7 §. Då något fusionsvederlag inte skall lämnas vid detta slag av fusion, behöver revisorerna dock inte uttala sig i några värderingsfrågor.

14 kap. 24 §

Inom en månad från upprättandet av fusionsplanen skall moderbolaget ge in planen med därtill fogade yttranden till registreringsmyndigheten för registrering. Uppgift om registreringen skall enligt 18 kap. 2 § kungöras. Om planen inte kungörs i sin helhet, skall det i kungörelsen lämnas uppgift om var den hålls tillgänglig.

(Jfr 14 kap. 22 § i kommitténs förslag)

I denna paragraf föreskrivs att fusionsplanen skall anmälas för registrering och kungörande. Bestämmelserna motsvarar vad som i 9 § föreskrivs beträffande huvudfallet av absorption. Lagtexten har utformats i enlighet med Lagrådets synpunkter.

14 kap. 25 §

Om ägare till minst fem procent av samtliga aktier i moderbolaget begär det, skall fusionsplanen underställas bolagsstämman i detta bolag. En sådan begäran skall framställas inom två veckor från det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts enligt 18 kap. 2 §.

Bestämmelserna i 10 § tredje och fjärde styckena samt 11 § första stycket skall tillämpas.

(Jfr 14 kap. 23 § i kommitténs förslag)

Vid fusion mellan ett moderbolag och ett helägt dotterbolag har enligt hittills gällande rätt beslutet om fusionen alltid kunnat fattas av bolagens styrelser. Någon skyldighet för styrelserna att underställa bolagsstämman fusionsavtalet har inte funnits. I fusionsdirektivets artikel 25 c jämfört med artikel 8 c

föreskrivs emellertid att en minoritet i moderbolaget av viss storlek – som inte får bestämmas högre än fem procent – skall ha rätt att begära att fusionsplanen prövas av bolagsstämman. En bestämmelse om detta har därför upptagits i denna paragrafs *första stycke*.

Det *andra stycket* innebär att stämman får hållas tidigast en månad – eller, om samtliga fusionerande bolag är privata aktiebolag, två veckor – efter kungörandet och att fusionsplanen skall hållas tillgänglig för aktieägarna under viss tid. Vidare innebär bestämmelserna i andra stycket att fusionen kan genomföras endast om stämman med två tredjedels majoritet – eller den högre majoritet som bolagsordningen föreskriver – godkänner fusionsplanen i dess helhet.

Däremot finns inte något krav på att fusionsplanen skall godkännas av bolagsstämman i dotterbolaget. Detta sammanhänger givetvis med att dotterbolaget i dessa fall helt och hållet ägs av moderbolaget.

14 kap. 26 §

Skall fusionsplanen inte underställas bolagsstämman i moderbolaget enligt 25 § eller har planen godkänts av stämman åligger det vart och ett av bolagen att skriftligen underrätta sina kända borgenärer om att planen blivit gällande. Därvid tillämpas bestämmelserna i 13 §.

(Paragrafen saknar motsvarighet i kommitténs förslag)

Paragrafen, som utformats i enlighet med Lagrådets förslag, innehåller bestämmelser om skyldighet för bolagen att underrätta sina borgenärer om fusionen.

14 kap. 27 §

Tidigast en och senast två månader efter det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts skall moderbolaget ansöka om tillstånd att verkställa planen. Ansökan skall göras hos registreringsmyndigheten.

Till ansökan skall fogas

1. en kopia av fusionsplanen,

2. intyg från bolagens styrelser eller verkställande direktörer om att bolagens kända borgenärer underrättats enligt 13 §.

Vid handläggningen av tillståndsärendet gäller bestämmelserna i 14 § tredje stycket samt 16 – 18 §§. Därvid skall vad som sägs om överlåtande bolag avse dotterbolag och vad som sägs om övertagande bolag avse moderbolag.

(Jfr 14 kap. 24 § i kommitténs förslag)

Redan enligt hittills gällande rätt har det varit att nödvändigt att söka rättens tillstånd för fusion mellan moderbolag och dotterbolag (se 14 kap. 8 § andra meningen i dess hittills gällande lydelse). Även de nya fusionsreglerna föreskriver att tillstånd till fusionen måste inhämtas. Bestämmelserna är föranledda av fusionsdirektivets bestämmelser om borgenärsskydd (se artikel 13 jämförd med artikel 24).

I förevarande paragraf föreskrivs därför att moderbolaget skall ansöka om tillstånd hos registreringsmyndigheten tidigast en månad och senast två månader från det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar. Att ansökan får ges in tidigast efter en månad gör det möjligt för en aktieägarminoritet i moderbolaget att med stöd av 25 §

begära bolagsstämmans prövning av fusionsplanen innan bolaget kan ansöka om tillstånd att verkställa fusionen. Paragrafen innehåller också bestämmelser om de handlingar som skall bifogas ansökan.

I fråga om registreringsmyndighetens och rättens handläggning och förutsättningarna för bifall till ansökan gäller i huvudsak samma regler som vid en normal fusion, se 14 § tredje stycket och 16 – 18 §§. Vid detta slag av fusion gäller däremot inte – lika lite som i hittills gällande rätt – de särskilda villkor för fusion som anges i 15 §.

14 kap. 28 §

När registreringsmyndigheten har registrerat beslutet om tillstånd att verkställa fusionsplanen, är dotterbolaget upplöst.

(Jfr 14 kap. 25 § i kommitténs förslag)

När det är fråga om fusion genom absorption av helägt dotterbolag skall Patent- och registreringsverket – i motsats till vad som är fallet vid vanlig fusion – självmant låta registrera tillståndsbeslutet. Bestämmelserna om särskild anmälan i 19 § saknar således motsvarighet vid detta slag av fusion. Om det inte är Patent- och registreringsverket själv utan en domstol som har meddelat tillståndsbeslutet, bör det åligga domstolen att underrätta verket om beslutet. En bestämmelse om detta bör tas in i aktiebolagsförordningen. När beslutet har registrerats, är dotterbolaget omedelbart upplöst.

14 kap. 29 §

Om någon ansökan enligt 27 § inte har gjorts inom föreskriven tid eller om en sådan ansökan har avslagits genom lagakraftvunnet beslut, skall registreringsmyndigheten förklara frågan om fusion förfallen.

(Jfr 14 kap. 25 § tredje meningen i kommitténs förslag)

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att registreringsmyndigheten skall förklara frågan om fusion förfallen om ansökan om verkställighet av fusionsplan inte har skett i rätt tid eller om sådan ansökan har blivit avslagen. I lagrådsremissen kom bestämmelsen till uttryck genom en hänvisning till 21 §, som i sin tur hänvisar till andra paragrafer. Lagrådet, som påpekat att endast en av de i 21 § omnämnda paragraferna har en motsvarighet vid absorption av helägt dotterbolag, har förordat en hänvisning till 21 § "i tillämpliga delar". För att göra bestämmelsen så tydlig som möjligt har propositionens lagtext utformats så att det direkt av paragrafen framgår när en fråga om fusion av detta slag kan förklaras förfallen.

14 kap. 30 §

Talan om upphävande av stämmobeslut om godkännande av fusionsplan skall i fall som avses i 9 kap. 17 § tredje stycket väckas inom sex månader från beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten till talan förlorad.

Om rätten genom lagakraftvunnet avgörande bifallit en talan om upphävande av stämmobeslut om godkännande av fusionsplan, skall fusionen gå åter även om överlåtande bolag har upplösts. För förpliktelser som har uppkommit genom någon åtgärd på det övertagande bolagets vägnar sedan överlåtande bolag upplösts men innan rättens avgörande har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar, svarar de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget solidariskt.

I *första stycket* har upptagits bestämmelser om tiden för klander av bolagsstämmobeslut om fusion.

Hittills har det gällt samma bestämmelser för klander av bolagsstämmobeslut om fusion som för klander av andra bolagsstämmobeslut. Det har inneburit att den som har önskat klandra ett fusionsbeslut normalt har varit tvungen att göra det inom tre månader från beslutet (se 9 kap. 17 § andra stycket). Om beslutet har varit på visst sätt kvalificerat ogiltigt, har klandertalan emellertid kunnat väckas även senare (se 9 kap. 17 § tredje stycket).

I fusionsdirektivets artikel 22 finns bestämmelser om ogiltighet av fusioner. Där föreskrivs bl.a. att talan om ogiltigförklaring av en fusion inte får väckas om det har förflutit mer än sex månader från det att fusionen kom att gälla mot den som åberopar ogiltigheten (se littera c).

Eftersom hittills gällande rätt på denna punkt inte är förenlig med direktivets bestämmelser har det i denna paragraf tagits upp särskilda bestämmelser om klander mot bolagsstämmobeslut om fusion. Bestämmelserna innebär att talan aldrig får väckas senare än inom sex månader från beslutet.

I det till Lagrådet remitterade förslaget föreslogs en enhetlig klanderfrist om sex månader för dessa beslut, dvs. även beslut som inte var behäftade med någon kvalificerad ogiltighet skulle få klandras inom sex månader. Lagrådet har ifrågasatt om det finns skäl att förlänga tremånadersfristen och har påpekat att en sådan ändring inte är påkallad av artikel 22 i fusionsdirektivet. Lagrådet har därför förklarat sig inte kunna tillstyrka förslaget i denna del.

Det kan i och för sig ifrågasättas om det är motiverat att tynga regelsystemet med två olika klanderfrister, när skillnaden mellan dem inte är större än tre månader. Å andra sidan kan långa klanderfrister innebära en besvärande osäkerhet för verksamheten i de fusionerande bolagen. Den senare synpunkten bör tillmätas avgörande vikt. Regeringen har därför godtagit Lagrådets uppfattning. I propositionen föreslås därför inte någon förlängning av den tremånadersfrist som normalt gäller för klander utan endast att tiden för klander av fusionsbeslut som är behäftade med kvalificerad ogiltighet begränsas till sex månader.

Frånsett vad som nu har sagts om tiden för klander skall bestämmelserna i 9 kap. 17 § gälla även beträffande klander mot fusionsbeslut.

I *andra stycket* – som i redaktionellt hänseende har utformats i enlighet med Lagrådets förslag – regleras verkan av att en fusion förklaras ogiltig.

Någon lagreglering av denna fråga har hittills inte funnits. Artikel 22 i fusionsdirektivet kräver här att lagstiftningen har visst angivet innehåll. Den föreskrivna regleringen bygger på att fusionen kan gå åter även om registrering har skett och fusionen har avslutats. I direktivet föreskrivs bl.a. att ett avgörande varigenom en fusion förklaras ogiltig inte skall i och för sig inkräkta på giltigheten av de förpliktelser som har uppkommit för eller mot det övertagande bolaget innan ogiltigförklaringen blev offentligt tillgänglig men efter fusionens fullbordan. För ett övertagande bolags förpliktelser av detta slag skall de bolag som har ingått i fusionen svara solidariskt (se artikel 22 littera g och h).

Det har ansetts lämpligt att i lagen direkt föreskriva att, för det fall att

rätten genom ett lagakraftvunnet avgörande har bifallit klandertalan, fusionen skall gå åter även om den har registrerats och överlåtande bolag har upplösts. Överlåtande bolags tillgångar och skulder skall alltså återgå till detta och fusionsvederlaget skall återbäras till det övertagande bolaget. Med hänsyn till direktivets utformning har det vidare ansetts nödvändigt att föreskriva att de fusionerande bolagen solidariskt skall svara för de förpliktelser som har uppkommit genom åtgärder på det övertagande bolagets vägnar efter det att överlåtande bolag har upplösts men innan ogiltigförklaringen har kungjorts.

14 kap. 32 §

Vill moderbolag lösa in aktier i dotterbolag enligt 31 § och kan överenskommelse härom icke träffas, skall moderbolaget hos dotterbolagets styrelse skriftligen begära att tvisten hänskjutes till skiljemän och uppge sin skiljeman.

Dotterbolagets styrelse skall vid begäran enligt första stycket ofördröjligen genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer anmoda aktieägare, mot vilka lösningsanspråket riktas, att skriftligen uppge sin skiljeman till dotterbolaget senast två veckor från kungörelsen. Anmodan skall även genom brev sändas till varje sådan aktieägare, om hans postadress är känd för bolaget.

Har icke samtliga i aktieboken införda aktieägare mot vilka lösningsanspråket riktas inom föreskriven tid uppgivit en gemensam skiljeman, skall dotterbolagets styrelse hos rätten i den ort där styrelsen har sitt säte begära förordnande av god man. Denne skall hos samma rätt ansöka om förordnande av sådan skiljeman och i tvisten bevaka frånvarande aktieägares rätt.

14 kap. 33 §

Prövas tvist om inlösen enligt 31 § av skiljemän eller domstol och är det ostridigt mellan parterna att lösningsrätt föreligger eller förklaras i lagakraftvunnen dom att sådan rätt är för handen utan att lösenbeloppet samtidigt fastställes, är aktieägarna skyldiga att till moderbolaget överlämna sina aktiebrev med påskrift om överlåtelse eller, när fråga är om aktier i avstämningsbolag, att låta moderbolaget registreras som ägare till aktierna enligt bestämmelserna i aktiekontolagen (1989:827), allt under förutsättning att moderbolaget ställer av skiljemännen eller, om tvisten är anhängig vid domstol, av domstolen godkänd säkerhet för kommande lösenbelopp jämte ränta.

Aktieägare har rätt till skälig ränta på lösenbeloppet för tiden från det säkerhet ställts till dess lösenbeloppet förfaller till betalning.

14 kap. 35 §

Har säkerhet ställts enligt 33 § eller nedsättning skett enligt 34 §, är moderbolaget ägare till aktierna. Innan aktiebreven i ett dotterbolag som inte är avstämningsbolag överlämnats till moderbolaget medför breven i sådant fall endast rätt för innehavaren att mot överlämnande av breven till moderbolaget eller länsstyrelsen få ut lösenbeloppet jämte ränta.

Har aktiebrev ej överlämnats inom en månad från det moderbolaget blivit ägare till aktien, kan nytt till moderbolaget ställt aktiebrev utfärdas. Det nya aktiebrevet skall innehålla uppgift att det ersätter äldre brev. Överlämnas därefter det äldre aktiebrevet till moderbolaget, skall brevet överlämnas till dotterbolaget för att makuleras.

Aktier i avstämningsbolag skall i fall som avses i första stycket första meningen på begäran av moderbolaget registreras med detta som ägare enligt bestämmelserna i aktiekontolagen (1989:827).

31 – 35 §§ är i sak identiska med 14 kap. 9 – 13 §§ i kapitlets hittills gällande lydelse. De nya paragrafbeteckningarna har föranlett nya lagrumshänvisningar i 32, 33 och 35 §§.

16 kap. 1 §

Ett privat aktiebolags firma skall innehålla ordet aktiebolag *eller förkortningen AB. Den skall dessutom innehålla ordet privat eller avslutas med förkortningen (priv). Även ett publikt aktiebolags firma skall innehålla ordet aktiebolag eller förkortningen AB. Den skall dessutom innehålla ordet publikt eller avslutas med förkortningen (pub).*

Firman skall tydligt skilja sig från annan i aktiebolagsregistret eller filialregistret införd, ännu bestående firma. För registrering av aktiebolags firma gäller i övrigt vad som föreskrivs i firmalagen (1974:156).

Skall bolagets firma anges på två eller flera språk, skall varje lydelse anges i bolagsordningen.

(Jfr 16 kap. 1 § första och andra styckena i kommitténs förslag)

I *första stycket* har tagits in bestämmelser om de uppgifter som ett aktiebolags firma måste innehålla. Redan av firman måste framgå att det är fråga om ett aktiebolag. Det måste också framgå till vilken kategori aktiebolaget hör.

Att det är fråga om ett aktiebolag kan anges genom användande av ordet aktiebolag. Enligt den hittills gällande lagtexten har detta varit ett oeftergivligt krav. Redan tidigare har det emellertid ansetts vara tillräckligt att egenskapen av aktiebolag kommer till uttryck i firman genom förkortningen AB. Det har nu – efter förslag från Patent- och registreringsverket – ansetts lämpligt att låta detta återspeglas i lagtexten.

Firman skall också innehålla uppgift om den bolagskategori som bolaget hör till. Denna uppgift kan lämnas antingen genom användning av orden privat respektive publik i firman eller genom användning av förkortningarna (priv) respektive (pub). Skälen till att dessa ord och förkortningar har valts har behandlats i avsnitt 5.2.

Det har inte ansetts nödvändigt att i lagtexten ge anvisningar om hur orden privat och publikt skall placeras i firman. Såväl firman "Privata aktiebolaget Anderssons Mekaniska", "Privata AB Anderssons Mekaniska", "Anderssons Mekaniska Privat aktiebolag" som "Anderssons Mekaniska Privat AB" uppfyller således lagens krav. En firma får dock inte registreras om den är ägnad att vilseleda (se 10 § firmalagen, 1974:156). Om orden privat eller publik placeras på ett sådant sätt att det inte framgår att de utgör bestämningar till ordet aktiebolag (t.ex. "Privat Fastighetsförsäljning AB") kan detta därför vara ett skäl att vägra registrering.

Om bolaget väljer att i firman ta in de förkortningar som svarar mot privat och publikt, skall dessa alltid placeras sist i firman, t.ex. "Aktiebolaget Anderssons Mekaniska (priv)", "AB Anderssons Mekaniska (priv)", "Anderssons Mekaniska Aktiebolag (priv)" och "Anderssons Mekaniska AB (priv)".

De bestämmelser som tidigare upptagits i första stycket andra och tredje meningarna har flyttats till ett nytt *andra stycke*. Det *tredje stycket* utgörs av det tidigare andra stycket. Tredje och fjärde styckena i paragrafens förutvarande lydelse har flyttats till de nya 2 och 3 §§.

16 kap. 2 §

Bolagets styrelse kan anta bifirma. Vad som sägs i 1 § om firma gäller även bifirma. Orden aktiebolag, privat eller publikt eller förkortningarna AB, (priv) eller (pub) får dock inte tas in i en bifirma.

(Jfr 16 kap. 1 § tredje stycket i kommitténs förslag)

Paragrafen motsvarar det tidigare tredje stycket i 1 §. Bestämmelsen har anpassats till de nya bestämmelserna om benämningar och förkortningar för de båda kategorierna av aktiebolag. Den bestämmelse som tidigare har upptagits i 2 § har flyttats till en ny 5 §.

16 kap. 3 §

Skriftliga handlingar, som utfärdas för ett aktiebolag, bör undertecknas med bolagets firma. Om styrelsen eller annan ställföreträdare för bolaget har utfärdat en handling utan firmateckning och det inte framgår av dess innehåll att den utfärdats på bolagets vägnar, är de som undertecknat handlingen solidariskt ansvariga för förpliktelse enligt handlingen såsom för egen skuld. Detta gäller dock inte om det av omständigheterna vid handlingens tillkomst framgick att den har utfärdades för bolaget och den till vilken handlingen ställts av bolaget får ett behörigen undertecknat godkännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det att detta begärts eller personlig ansvarighet gjorts gällande mot undertecknarna.

(Jfr 16 kap. 1 § fjärde stycket i kommitténs förslag)

Bestämmelsen motsvarar – med mindre redaktionella ändringar – det stadgande som tidigare har upptagits i 1 § fjärde stycket.

16 kap. 4 §

Ett aktiebolags brev, fakturor och orderblanketter skall ange bolagets firma, den ort där styrelsen skall ha sitt säte samt bolagets organisationsnummer enligt lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl. Om bolaget har trätt i likvidation, skall också detta anges.

(Jfr 16 kap. 1 § femte stycket i kommitténs förslag)

I artikel 4 i publicitetsdirektivet föreskrivs att medlemsstaterna skall föreskriva att ett bolags brev och orderblanketter skall innehålla uppgift om bl.a. bolagets registreringsnummer och bolagets form och säte samt om bolaget har trätt i likvidation. Med anledning av detta har i förevarande paragraf upptagits bestämmelser av detta slag. Det har ansetts att inte enbart brev och orderblanketter bör omfattas av bestämmelsen utan även fakturor. Däremot blir bestämmelsen inte tillämplig på prislistor, broschyrer eller annan säljinformation som riktar sig till en obestämd krets av mottagare.

17 kap. 1 §

Ett beslut om att ett privat aktiebolag skall bli publikt fattas av bolagsstämman enligt bestämmelserna i 9 kap. om beslut om ändring av bolagsordningen.

Om stämman hålls senare än sex månader efter utgången av det senaste räkenskapsår för vilket årsredovisning och revisionsberättelse har avgivits, skall det på stämman läggas fram uppgifter motsvarande delårsrapport enligt 11 kap. 13 och 14 §§. Uppgifterna skall avse tiden från utgången av nämnda räkenskapsår till en dag ej tidigare än tre månader före dagen för bolagsstämman.

Beslutet får registreras endast om

1. bolagets registrerade aktiekapital uppgår till minst 500 000 kr,

2. yttrande företes från en auktoriserad eller godkänd revisor av vilket framgår att bolagets eget kapital uppgår till minst det registrerade aktiekapitalet, och

3. bolagets firma uppfyller föreskrifterna i 16 kap. 1 § om publikt aktiebolags firma.

Ett privat aktiebolag skall anses ha blivit publikt, när bolagsordningen uppfyller de bestämmelser som gäller för publika aktiebolag och beslutet om övergång till publikt aktiebolag har blivit registrerat.

(Jfr 17 kap. 1 § i kommitténs förslag)

Paragrafen innehåller bestämmelser om övergång från privat till publikt aktiebolag.

En övergång från den ena bolagskategorin till den andra förutsätter ändring av bolagsordningen. I *första stycket* har därför föreskrivits att beslut om övergång från privat till publikt bolag skall fattas av bolagsstämman enligt bestämmelserna i 9 kap. Det innebär bl.a. att bolagsstämmans beslut om övergång till den publika aktiebolagskategorin enligt 9 kap. 14 § är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de på stämman avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna. Om bolagsordningen föreskriver ett strängare majoritetskrav, gäller givetvis detta (se 9 kap. 13 § andra stycket). Någon anledning att i detta sammanhang tillämpa de bestämmelser om kvalificerad majoritet som finns i 9 kap. 15 § torde inte finnas.

Andra stycket innehåller bestämmelser om det material som måste föreläggas den beslutande stämman.

Det har ansetts att stämman bör ha tillgång till material som ger möjlighet att bedöma bolagets ekonomiska ställning. Sådant material finns redan i form av årsredovisningar och revisionsberättelser som har lagts fram vid tidigare stämmor. Om det emellertid har förflutit en längre tid sedan utgången av föregående räkenskapsår, finns det en risk att dessa handlingar inte helt återspeglar bolagets aktuella ställning. Det har därför föreskrivits att, om den nya bolagsstämman hålls senare än sex månader efter utgången av det senaste räkenskapsår för vilket årsredovisning och revisionsberättelse har lämnats, uppgifter motsvarande delårsrapport enligt 11 kap. 13 och 14 §§ skall läggas fram på stämman. Beträffande innebörden i detta krav kan hänvisas till specialmotiveringen till 14 kap. 4 §.

I det *tredje stycket* anges förutsättningarna för registrering av beslutet. En första förutsättning är att aktiekapitalet uppgår till minst 500 000 kr. Det är inte nödvändigt att bolaget vid tidpunkten för beslutet om kategoribyte har ett registrerat aktiekapital om minst 500 000 kr. Om så inte är fallet, måste emellertid bolaget besluta om ökning av aktiekapitalet. Den kan i så fall ske genom såväl nyemission som fondemission. Emissionen måste slutföras och ökningen av aktiekapitalet registreras senast i samband med registreringen av beslutet om övergång till publikt aktiebolag. Eftersom bolaget fram till registreringen av beslutet om övergång från privat till publikt aktiebolag är att anse som ett privat aktiebolag, får de aktier som emitteras inte bjudas ut till allmänheten. Den nödvändiga ökningen av aktiekapitalet kan alltså inte

ske genom att bolaget eller dess ägare vänder sig till marknaden utan måste åstadkommas på annat sätt.

Enligt artikel 13 i kapitaldirektivet skall, när ett bolag av annat slag omvandlas till aktiebolag, de skyddsåtgärder iakttas som direktivet föreskriver för aktiekapitalets inbetalning i samband med bolagsbildning. Det har bl.a. därför ansetts att regelverket bör utformas så att det garanterar att ett bolag som blir publikt har ett eget kapital som motsvarar i vart fall aktiekapitalet.

Som ett ytterligare villkor för registrering av beslut om kategoribyte har därför föreskrivits att det i registreringsärendet skall företes ett intyg från en auktoriserad eller godkänd revisor om att bolagets eget kapital uppgår till minst det registrerade aktiekapitalet. Med "registrerade aktiekapitalet" avses här det aktiekapital som är registrerat vid tiden för registreringen av beslutet om kategoribyte.

En ytterligare förutsättning för att beslutet om kategoribyte skall kunna registreras är att bolagets firma uppfyller de krav som uppställs i 16 kap. 1 §. Härutöver har Patent- och registreringsverket givetvis – såsom framgår av 18 kap. 4 § – att tillse att bolagsstämmans beslut inte strider mot lag eller bolagsordning, t.ex. därigenom att gällande majoritetsregler inte har iakttagits.

I det *fjärde stycket* anges att bolaget övergår till att vara publikt i och med att beslutet om övergång registreras i aktiebolagsregistret. Formuleringen avviker något från den motsvarande bestämmelsen i kommitténs förslag. Någon skillnad i sak finns emellertid inte.

Ett beslut om övergång från privat till publikt aktiebolag kan, liksom andra bolagsstämmobeslut, klandras. Därvid gäller sedvanliga regler om tiden för väckande av talan och om talerätt. Några särskilda lagbestämmelser om detta har inte ansetts nödvändiga. Om beslutet om övergång till den publika aktiebolagsformen upphävs, kommer givetvis bolaget åter att vara privat.

17 kap. 2 §

Ett beslut om att ett publikt aktiebolag skall bli privat fattas av bolagsstämman enligt bestämmelserna i 9 kap. om beslut om ändring av bolagsordningen. Beslutet är dock giltigt endast om det har biträtts av samtliga vid stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna.

Beslutet får registreras endast om bolagets firma uppfyller föreskrifterna i 16 kap. 1 § om privat aktiebolags firma.

Ett publikt aktiebolag skall anses ha blivit privat, när bolagsordningen uppfyller de bestämmelser som gäller för privata aktiebolag och beslutet om övergång till privat aktiebolag har blivit registrerat.

(Jfr 17 kap. 2 § i kommitténs förslag)

I *första stycket* anges formerna för beslut om övergång från publikt till privat aktiebolag. Ett sådant beslut innebär en ändring av bolagsordningen och skall därför fattas av bolagsstämman enligt bestämmelserna i 9 kap.

I ett avseende skall dock särskilda bestämmelser tillämpas. Det sammanhänger med att ett beslut om övergång från den publika till den privata bolagskategorin kan få mycket stor betydelse för aktieägarna. Dessa förlorar i och med övergången till privat aktiebolag förlorar möjligheten att försälja

sina aktier på marknaden. Det har med hänsyn till detta – såsom närmare har utvecklats i avsnitt 5.6 – ansetts att det bör uppställas ett mycket högt majoritetskrav för detta slag av beslut. Beslutet måste sålunda biträdas av samtliga på bolagsstämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna.

Vid övergång från publikt till privat aktiebolag uppställs inte några krav på att något visst material skall läggas fram på den beslutande stämman.

För att beslutet om övergång till den privata aktiebolagsformen skall kunna registreras fordras att bolagsstämman även beslutar om ändring av firman så att den uppfyller kraven i 16 kap. 1 §. Detta framgår av *andra stycket*.

Övergången till privat aktiebolag sker – såsom framgår av *tredje stycket* – i och med att Patent- och registreringsverket registrerar beslutet.

17 kap. 3 §

Bestämmelserna i 2 kap. 9 a – 9 c §§ tillämpas också när ett aktiebolag som har blivit publikt enligt 17 kap. 1 § inom två år från registreringen av beslutet träffar avtal som avses i 2 kap. 9 a §.

(Jfr 2 kap. 9 a § sjätte stycket i kommitténs förslag)

I artikel 13 i kapitaldirektivet föreskrivs att de skyddsregler som uppställs i samband med bolags bildande skall gälla också om ett bolag av annat slag ombildas till aktiebolag. Bland dessa skyddsregler märks bland annat de bestämmelser som skyddar mot uppskjuten apport. I denna paragraf har därför tagits in en föreskrift om att 2 kap. 9 a – 9 c §§ skall gälla även avtal som ingåtts inom två år från det att ett privat aktiebolag övergått till att bli publikt.

18 kap. 3 §

Det som enligt denna lag eller särskilda bestämmelser har blivit infört i aktiebolagsregistret skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det enligt 2 § *har* kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar. *Vad som nu sagts gäller dock inte beträffande rättshandlingar eller andra åtgärder som har vidtagits före den sextonde dagen efter kungörandet, om tredje man visar att det var omöjligt för honom att känna till det som kungjorts.*

I fråga om rättshandlingar och andra åtgärder vilka har vidtagits innan kungörande som avses i första stycket har skett, kan bolaget inte åberopa det förhållande som blivit eller bort bli infört i registret mot någon annan än den som bolaget visar har känt till förhållandet.

Om det som har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar inte överensstämmer med vad som har införts i aktiebolagsregistret, kan bolaget inte åberopa kungörelsens innehåll mot tredje man. Denne kan dock åberopa kungörelsens innehåll mot bolaget, om bolaget inte visar att han kände till vad som införts i aktiebolagsregistret.

(Jfr 18 kap. 3 § i kommitténs förslag)

Paragrafen innehåller bestämmelser om s.k. positiv och negativ publicitetsverkan. Ändringarna i paragrafens första och andra stycken är föranledda av artikeln 3.5 i publicitetsdirektivet. Denna artikel skall i sin tur ses mot bakgrund av artikel 2 i publicitetsdirektivet.

I artikel 2 föreskrivs att vissa handlingar och uppgifter om ett bolag måste offentliggöras. Hit hör t.ex. stiftelseurkund och bolagsordning samt ändringar i dessa handlingar. Hit hör också uppgifter om tillsättande och entledigande av de personer vilka såsom bolagsorgan eller medlemmar i bolagsorgan är behöriga att företräda bolaget mot tredje man och i rättegång eller behöriga att delta i ledning, tillsyn eller kontroll av bolaget. Artikel 3 föreskriver att dessa handlingar och uppgifter skall förvaras i en akt hos registermyndigheten eller föras in i ett register. Handlingarna och uppgifterna skall vidare offentliggöras i en av medlemsstaterna utsedd nationell tidning, antingen genom att helt eller delvis återges eller genom att hänvisning sker till en handling som förvaras i akten eller är införd i registret.

De nu angivna direktivbestämmelserna är i huvudsak redan tillgodosedda genom skilda bestämmelser i aktiebolagslagen och aktiebolagsförordningen (1975:1387). Handlingar och uppgifter av de slag som direktivet nämner registreras i aktiebolagsregistret och kungörs i Post- och Inrikes Tidningar.

Enligt artikel 3.5 får bolaget åberopa handlingar och uppgifter mot tredje man först sedan de har offentliggjorts på det sätt som artikeln föreskriver, om bolaget inte visar att tredje man kände till handlingen eller uppgiften. Motsatsvis följer att efter offentliggörandet kan handlingarna och uppgifterna åberopas mot tredje man. I fråga om åtgärder som har vidtagits före den sextonde dagen efter offentliggörandet får handlingen eller uppgiften inte åberopas mot en tredje man, såvida denne visar att det var omöjligt för honom att känna till handlingen eller uppgiften. Den hittills gällande svenska bestämmelsen om positiv publicitetsverkan står inte helt i överensstämmelse med direktivbestämmelsen. Svensk lag saknar dessutom bestämmelser om negativ publicitetsverkan. I anledning av detta har förevarande paragraf givits en ny lydelse som motsvarar de krav som direktivet ställer.

När det gäller *positiv publicitetsverkan* föreskrivs sålunda i *första stycket* att vad som har införts i aktiebolagsregistret skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar. I fråga om rättshandlingar som vidtagits fram till den sextonde dagen efter kungörandet finns dock möjlighet för tredje man att åberopa att han inte kände till uppgiften. Då måste han emellertid visa att det var omöjligt för honom att känna till den uppgift eller handling som har införts i aktiebolagsregistret.

Ett exempel på när bestämmelsen kan få betydelse är vid entledigande eller tillsättande av en särskild firmatecknare eller en styrelseledamot för bolaget. Om bolaget har beslutat om ett dylikt entledigande, anses tredje man från och med kungörandet i Post- och Inrikes Tidningar ha kännedom om entledigandet. Han kan därför inte göra gällande att han var i god tro angående förhållandet. Detta innebär i sin tur att bolaget inte blir bundet av rättshandlingar som den entledigade firmatecknaren har företagit efter kungörandet. I fråga om rättshandlingar som har företagits av den entledigade firmatecknaren under de första femton dagarna efter kungörandet kan dock bolaget bli bundet, om tredje man visar att det var omöjligt för honom att känna till entledigandet.

I *andra stycket* regleras den *negativa publicitetsverkan*. Där föreskrivs att, i fråga om rättshandlingar och andra åtgärder som vidtagits innan kungörande har skett, bolaget inte kan åberopa det förhållande som blivit eller

bort bli infört i aktiebolagsregistret mot annan än den som bolaget visar har känt till förhållandet. Detta medför t.ex. att ett beslut om entledigande om firmatecknare normalt inte kan åberopas mot en tredje man förrän registrering i aktiebolagsregistret och kungörande har skett. Bolaget blir till följd därav bundet av de rättshandlingar som en sådan entledigad firmatecknare har vidtagit före kungörandet. Bolaget kan dock undgå bundenhet om det visar att tredje man ändå kände till – dvs. ägde faktiskt vetskap om – att firmatecknaren hade förlorat sin behörighet.

Bestämmelsen i *tredje stycket*, som inte har någon tidigare motsvarighet i svensk rätt, är föranledd av artikel 3.6 i publicitetsdirektivet. I artikeln föreskrivs att vid bristande överensstämmelse mellan vad som har offentliggjorts i tidning och vad som framgår av registret eller akten, får den i pressen offentliggjorda texten inte åberopas mot tredje man. Tredje man får emellertid åberopa den offentliggjorda texten, såvida inte bolaget visar att han kände till den text som tagits in i registret eller akten. Med anledning av detta har motsvarande föreskrift tagits in i detta stycke. Bestämmelsen torde få endast begränsad betydelse i Sverige, eftersom ändringar i tidigare registreringar normalt inte kungörs annat än genom angivande av ändringens art. Den torde inte heller behöva tillämpas i sådana fall då avvikelserna mellan registreringen och kungörelsen är utan saklig betydelse, t.ex. mindre avvikelser i stavning.

I hittillsvarande rättspraxis har bestämmelserna om publicitetsverkan inte tillämpats i fråga om delgivning (se NJA 1979 s.655). Någon ändring i detta hänseende är inte avsedd. Liksom hittills kan delgivning därför inte anses ha skett förrän den handling som delgivningen gäller har överlämnats till någon som vid delgivningstillfället verkligen var ställföreträdare för bolaget. Om någon ställföreträdare inte finns registrerad och försök till delgivning enligt 9 och 11 – 13 §§ delgivningslagen (1970:428) har misslyckats, får bolaget delges genom kungörelsedelgivning.

18 kap. 3 a §

Om en anmälan om vem som har utsetts till styrelseledamot eller verkställande direktör har förts in i aktiebolagsregistret och kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar enligt 2 §, kan bolaget inte mot tredje man åberopa fel eller brister vid beslutet att utse den registrerade personen. Vad som nu sagts gäller dock inte, om bolaget visar att tredje man kände till felet eller bristen.

(Jfr 18 kap. 3 a § i kommitténs förslag)

I 8 kap. 14 § har upptagits bestämmelser om ställföreträdares behörighet att binda bolaget mot tredje man. Bestämmelserna bygger på att ställföreträdaren har utsetts i behörig ordning. Om så inte är fallet, saknar ställföreträdaren i princip behörighet att rättshandla på bolagets vägnar. I flera länder har det därför upprättats regler till skydd för godtroende tredje man. Detta har sedermera också kommit till uttryck i artikel 8 i publicitetsdirektivet. Där föreskrivs att, om formaliteterna för offentliggörande har iakttagits i fråga om de personer som i egenskap av bolagsorgan är behöriga att företräda bolaget, ett fel som ägde rum då personerna utsågs får åberopas mot tredje man endast om bolaget visar att denne kände till felet.

I svensk rätt har rättsläget hittills varit något annorlunda. Om ett utseende av en ställföreträdare har varit ogiltigt, har huvudprincipen hittills varit att denne överhuvudtaget saknar behörighet att binda bolaget oavsett om valet registreras i aktiebolagsregistret eller ej. Det har emellertid ansetts att en styrelse är behörig att företräda bolaget fram till dess att en domstol i klanderprocessen har undanröjt styrelsevalet eller interimistiskt förordnat att valet inte får verkställas.

För att anpassa svensk rätt till direktivets föreskrifter har i denna paragraf föreskrivits att bolaget inte kan åberopa fel eller brister vid valet av styrelseledamot eller beslutet att utse verkställande direktör, sedan anmälan om valet eller beslutet har registrerats i aktiebolagsregistret och kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar. Särskilda firmatecknare – som inte är att anse som bolagsorgan i direktivets bemärkelse – omfattas inte av bestämmelsen.

En styrelseledamot utses normalt av bolagsstämman. Men i bolagsordningen kan föreskrivas att någon annan har rätt att utse en eller flera styrelseledamöter. Den nu aktuella bestämmelsen avser alla styrelseledamöter oavsett vem som har utsett dem. Av 8 kap. 1 § fjärde stycket och 3 § följer att bestämmelsen dessutom är tillämplig på styrelsesuppleanter och vice verkställande direktör.

Som huvudregel förlorar således bolaget i och med registreringen och kungörandet möjligheten att mot tredje man göra gällande att ställföreträdaren inte har utsetts i behörig ordning och att den rättshandling som ställföreträdaren har vidtagit till följd därav inte är bindande för bolaget. Det kan anmärkas att den motsvarande danska bestämmelsen anses gälla även när beslutet att utse en ställföreträdare är behäftat med kvalificerad ogiltighet. Det får överlämnas till rättspraxis att avgöra om den svenska bestämmelsen bör ha samma räckvidd.

Bolaget kan undgå bundenhet av de rättshandlingar som styrelsen eller den verkställande direktören har vidtagit om det visar att tredje man kände till – dvs. ägde faktisk vetskap – om att beslutet att utse ställföreträdaren var ogiltigt.

18 kap. 4 §

Har sökande vid anmälan för registrering ej iakttagit vad som är föreskrivet om anmälan, skall sökanden föreläggas att inom viss tid avge yttrande eller vidtaga rättelse. Detsamma gäller, om registreringsmyndigheten finner att beslut som anmäles för registrering eller handling som bifogas anmälningen ej har tillkommit i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen eller har i något viktigare hänseende otydlig eller vilseledande avfattning. Underlåter sökanden att efterkomma föreläggandet, skall anmälningen avskrivas. Underrättelse om denna påföljd skall intagas i föreläggande. Föreligger även efter det yttrande avgivits hinder för registrering och har sökanden haft tillfälle att yttra sig över hindret, skall registrering vägras, om anledning ej förekommer att ge sökanden nytt föreläggande.

Bestämmelserna i första stycket utgör ej hinder för registrering av bolagsstämmobeslut, om rätten till talan mot beslutet gått förlorad enligt 9 kap. 17 § andra stycket.

Registreringsmyndigheten skall genast skriftligen underrätta bolaget när registreringsmyndigheten fattar beslut enligt 4 kap. 13 § andra stycket, 6

kap. 7 § tredje stycket, 13 kap. 18 §, 14 kap. *15 § första stycket, 21 eller 29 §* eller 19 kap. 2 §.

Den nya lydelsen av 14 kap. innebär bl.a. att de bestämmelser som i dag finns i 14 kap. 5 § fjärde stycket har förts in i 14 kap. 21 och 29 §. Med anledning därav har, efter påpekande från Lagrådet, i *tredje stycket* av förevarande paragraf hänvisningen till 14 kap. 5 § fjärde stycket ändrats. Vidare har föreskrivits att registreringsmyndigheten skall underrätta sökanden även om beslut som avses i 14 kap. 15 § första stycket.

18 kap. 4 a §

Om styrelseledamot, verkställande direktör, särskild firmatecknare eller annan ställföreträdare för bolaget har försatts i konkurs, fått förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken eller fått näringsförbud, skall registreringsmyndigheten avföra ställföreträdaren ur aktiebolagsregistret. Avregistreringen skall vid beslut om konkurs eller tillfälligt näringsförbud ske omedelbart. I övrigt skall avregistrering ske sedan beslutet har vunnit laga kraft.

(Paragrafen saknar motsvarighet i kommitténs förslag)

Aktiebolagslagen innehåller bestämmelser om att val av styrelseledamöter och beslut om att utse verkställande direktör och andra ställföreträdare för bolaget skall anmälas för registrering. När sådana anmälningar har skett kommer Patent- och registreringsverket att registrera de anmälda personerna i aktiebolagsregistret. Också ändringar i tidigare anmälda förhållanden skall anmälas för registrering. När ett bolag gör en sådan anmälan, t.ex. i fråga om styrelsens sammansättning, avför Patent- och registreringsverket de dittills registrerade personerna från registret.

Det kan emellertid förekomma andra fall då en styrelseledamot eller en annan företrädare för bolaget förlorar sin behörighet att företräda bolaget utan att detta kommer till uttryck i något beslut från bolagets sida. Så är fallet när en ställföreträdare har försatts i konkurs, fått förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken eller fått näringsförbud. Av 8 kap. 4 och 11 §§ aktiebolagslagen framgår att han i så fall inte längre får vara företrädare för bolaget. Det innebär att han utan vidare mister sin behörighet att företräda bolaget. Hittills har det inte funnits någon författningsenlig skyldighet för Patent- och registreringsverket att i dessa fall avföra vederbörande från aktiebolagsregistret. Verket har dock haft som praxis att, när det har fått kännedom om ett förhållande av detta slag, erinra bolaget om att ställföreträdaren inte längre är behörig och att efter någon månad avföra den berörde personen från registret.

Artikel 2 i publicitetsdirektivet fordrar att vissa angivna uppgifter om bolaget offentliggörs. Till dessa uppgifter hör tillsättande och entledigande av de personer som i egenskap av bolagsorgan eller medlemmar i bolagsorgan är behöriga att företräda bolaget mot tredje man eller i rättegång. Uppgifterna skall föras in i register eller förvaras i en akt i anslutning till registret. De skall vidare offentliggöras i en nationell tidning, antingen genom helt eller delvis återgivande eller genom hänvisning till en handling i akten eller en uppgift i registret.

Syftet bakom direktivbestämmelsen är att registrets uppgifter om vem

som har behörighet att företräda bolaget skall motsvara de faktiska förhållandena. Detta är av värde både för bolaget och för tredje man. Mot den bakgrunden har det ansetts lämpligt att beslut om konkurs, förvaltarskap och näringsförbud föranleder avregistrering av de berörda bolagsfunktionärerna utan föregående påminnelse från registreringsmyndigheten.

Vid två slag av beslut, konkursbeslut och beslut om tillfälligt näringsförbud, skall Patent- och registreringsverket omedelbart efter beslutet avföra den berörde personen ur registret. I dessa situationer kan det tänkas att beslutet senare upphävs. Det är naturligt att Patent- och registreringsverket, sedan det underrättats om detta, självmant återställer den tidigare avförda registreringen. Det har inte ansetts nödvändigt att klargöra detta i lagtexten.

Om ett beslut om näringsförbud inte utgör ett beslut om tillfälligt näringsförbud, gäller det inte förrän det har vunnit laga kraft. I sådana fall får avregistrering därför inte ske förrän det finns ett lagakraftvunnet beslut. Detsamma har ansetts böra gälla i fråga om beslut om förvaltarskap.

Den som är underkastad näringsförbud får enligt 19 § lagen (1986:436) om näringsförbud medges dispens att driva en näringsverksamhet, inneha en anställning eller uppdrag m.m. I enstaka fall kan det därför förekomma att en person med näringsförbud trots detta förbud har rätt att vara ställföreträdare för aktiebolag. Med hänsyn härtill föreslogs i lagrådsremissen att avregistrering på grund av näringsförbud enbart skulle ske då näringsförbudet avsåg "verksamheten i bolaget". Lagrådet har förordat att denna begränsning utgår ur lagtexten. Lagrådet har därvid uttalat att i den mån en tillämpning av den nämnda paragrafen i lagen om näringsförbud skulle beröra ett visst aktiebolags verksamhet får förutsättas att det av domstolens beslut tydligt framgår vilket bolag undantaget avser. Om dispensen medgetts redan i samband med domen om näringsförbud eller beslutet om näringsförbud, bör det därför, enligt Lagrådet, vara så självfallet för registreringsmyndigheten att någon avregistreringsåtgärd i det särskilt utpekade bolaget inte kan bli aktuell att det inte torde behövas någon erinran härom. – Regeringen har godtagit Lagrådets uppfattning och lagtexten har utformats i enlighet med detta.

18 kap. 7 §

Mot myndighets beslut i tillståndsärende enligt 2 kap. 1 §, 8 kap. 4 § eller 11 §, 10 kap. 2 § eller 3 §, 11 kap. 6 § eller 8 § första stycket 1 eller 12 kap. 8 § föres talan hos regeringen genom besvär.

Mot länsstyrelses beslut enligt denna lag i annat fall än enligt första stycket föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Ett beslut av registreringsmyndigheten att avskriva anmälan eller vägra registrering enligt 4 § första stycket *överklagas* hos kammarrätten inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller *ett sådant* beslut av registreringsmyndigheten som avses i *4 a §, 4 kap. 13 § andra stycket, 6 kap. 7 § tredje stycket, 13 kap. 18 §, 14 kap. 15 § första stycket, 21 och 29 §§ samt 19 kap. 2 §.*

(Paragrafen behandlas inte i kommitténs förslag)

I paragrafen har klargjorts att även Patent- och registreringsverkets beslut att vägra tillstånd till verkställande av fusionsplan och att avregistrera ställföreträdare enligt 4 a § skall kunna överklagas.

I den hittillsvarande lydelsen har bland sådana beslut som kan överklagas

enligt paragrafens tredje stycke nämnts beslut som avses i 4 § tredje stycket. I det lagrummet hänvisas emellertid endast till beslut i vissa andra uppräknade lagrum. På Lagrådets förslag har förevarande paragraf ändrats så att hänvisning görs direkt till dessa lagrum och alltså inte över 4 § tredje stycket.

19 kap. 1 §

Till böter eller fängelse i högst ett år *döms* den som

1. uppsåtligen bryter mot 1 kap. 4 §,

2. uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att enligt denna lag föra aktiebok, förteckning enligt 3 kap. 12 § eller hålla aktiebok tillgänglig,

3. uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 3 kap. 12 § tredje stycket, 8 kap. 8 § andra stycket andra meningen eller 9 § första stycket andra eller tredje meningen,

4. uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot 12 kap. 7 eller 9 §.

Utan hinder av 35 kap. 1 § brottsbalken får påföljd för brott enligt första stycket *4* mot 12 kap. 7 § ådömas, om den misstänkte häktats eller erhållit del av åtal för brottet inom fem år från brottet.

I fall som avses i 10 kap. 13 § första stycket skall inte följa ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

(Jfr 19 kap. 1 § i kommitténs förslag)

I *första stycket* har i en ny punkt 1 upptagits en bestämmelse om ansvar för den som bryter mot förbudet i 1 kap. 4 § för privat aktiebolag eller aktieägare i sådant bolag att inbjuda allmänheten att teckna eller förvärva aktier m.m. Enbart uppsåtliga överträdelser av förbudet omfattas av ansvarsbestämmelsen. Gärningsmannens uppsåt skall täcka att erbjudandet avser sådana värdepapper som avses i 1 kap. 4 § och att fråga är om spridning av värdepapperen på det sätt som anges i paragrafen. Om det är bolaget som lämnar erbjudandet, ansvarar den som har fattat beslutet om erbjudandet eller som i kraft av sin ställning i bolaget låter verkställa beslutet. Ansvar kan komma i fråga även om erbjudandet inte leder till någon teckning eller något förvärv.

Någon uttrycklig bestämmelse om ansvar för medverkan har inte upptagits i paragrafen. I fråga om specialstraffrättsliga brott, för vilka fängelse är föreskrivet har emellertid ansvar för medverkan ansetts kunna utdömas även då uttryckliga regler om detta saknats. Också den som medverkar till ett brott mot 1 kap. 4 § utan att själv vara gärningsman bör därför kunna straffas. – Det kan tilläggas att regeringen i prop. 1993/94:130 har föreslagit att det i 23 kap. 4 § brottsbalken skall införas en uttrycklig föreskrift om ansvar för medverkan inom specialstraffrätten i enlighet med den praxis som gäller i dag.

19 kap. 2 §

Registreringsmyndigheten kan vid vite förelägga verkställande direktören eller styrelseledamot att fullgöra skyldighet enligt denna lag eller annan författning att

1. till myndigheten sända in behörig redovisningshandling, revisionsberättelse *eller* delårsrapport,

2. hos myndigheten göra behörig anmälan för registrering,

3. *på bolagets brev, fakturor och orderblanketter lämna sådana uppgifter som anges i 16 kap. 4 §.*

Föreläggande enligt första stycket 2 får ej meddelas, om underlåtenhet att

göra anmälan medför att bolagsstämmans eller styrelsens beslut förfaller eller bolaget blir skyldigt att träda i likvidation.

Försuttet vite utdömes av registreringsmyndigheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vite. Den har i sin hittills gällande lydelse givit registreringsmyndigheten möjlighet att vitesförelägga verkställande direktör eller styrelseledamot i bolag som inte fullgör bolagets skyldighet enligt 8 kap. 15 § fjärde stycket och 10 kap. 15 § andra stycket att ge in förteckningar över styrelseledamöter, revisorer m.m. Som en följd av att skyldigheten att ge in sådana förteckningar nu upphävs har även den motsvarande vitesbestämmelsen tagits bort.

I paragrafen har också införts en ny vitesbestämmelse (se *första stycket* punkten 3). Den nya bestämmelsen är föranledd av artikel 6 i publicitetsdirektivet. Enligt denna artikel skall medlemsstaterna föreskriva lämpliga påföljder bl.a. för det fall att ett bolag försummar att – såsom krävs i artikel 4 i publicitetsdirektivet – lämna vissa särskilda uppgifter om bolaget på bolagets brev och orderblanketter. Bestämmelsen i artikel 4 kommer nu till uttryck i 16 kap. 4 §. Det har ansetts att en vitesbestämmelse ger de bästa förutsättningarna att på ett smidigt sätt komma till rätta med bolag som inte följer bestämmelsen i 16 kap. 4 §. Om det efter anmälan eller på annat sätt framkommer att ett bolag bryter mot bestämmelsen i 16 kap. 4 §, skall sålunda registreringsmyndigheten ha möjlighet att förelägga verkställande direktör eller styrelseledamot att framdeles rätta sig efter bestämmelsen. Registreringsmyndigheten skall också pröva frågan om utdömande av vitet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder, såvitt avser 18 kap. 4 a §, i kraft den 1 juli 1994. Beslut som fattats med stöd av 18 kap. 4 a § får från den 1 juli 1994 överklagas enligt bestämmelserna i 18 kap. 7 § tredje stycket i dess nya lydelse. I övrigt träder lagen i kraft den 1 januari 1995.

Registreringsmyndigheten får efter den 30 juni 1994 registrera beslut om att ett aktiebolag från och med den 1 januari 1995 skall vara publikt aktiebolag och ha för ett sådant aktiebolag föreskriven firma. Sådana beslut får dock registreras endast om de uppfyller de villkor och har tillkommit i den ordning som anges i 17 kap. 1 §, 9 kap. 13 § andra stycket och 16 kap. 1 § i deras nya lydelse.

Vidare får registreringsmyndigheten efter den 30 juni 1994 registrera beslut om att det i firman för ett aktiebolag, som inte har anmält beslut som avses i andra stycket för registrering, skall ingå ordet privat eller förkortningen (priv). Därvid skall 16 kap. 1 § i dess nya lydelse ha motsvarande tillämpning.

Förevarande punkt har – bl.a. på grund av vad Lagrådet anfört – givits en annan utformning än i lagrådsremissen.

I fråga om den nya 18 kap. 4 a § har det ansetts angeläget att bestämmelserna träder i kraft redan den 1 juli 1994. Förslaget skall i den delen ses mot bakgrund av bl.a. att regeringen i prop. 1993/94:171 har föreslagit att Patent- och registreringsverket från och med den 1 juli 1994 skall vara huvudman för näringsförbudsregistret.

I övrigt bör den nya lagstiftningen i sina väsentliga delar träda i kraft den 1 januari 1995. Detta har kommit till uttryck i *första stycket*. Skälen för detta har behandlats i avsnitt 15.

Vissa regler bör emellertid kunna tillämpas redan från en tidigare tidpunkt. Detta sammanhänger med att ett aktiebolag som inte beslutar om övergång till publikt aktiebolag eller som inte får ett sådant beslut registrerat från den 1 januari 1995 kommer att vara förhindrat att sprida sina aktier och andra värdepapper till allmänheten (se 1 kap. 4 §). Inte heller får handel på börs förekomma. Det är därför väsentligt att de bolag, vilkas aktier är föremål för allmän omsättning, redan den 1 januari 1995 har förvärvat egenskapen av publikt aktiebolag.

En övergång till den publika aktiebolagskategorin förutsätter emellertid att bolaget på bolagsstämma har beslutat om detta enligt bestämmelserna i 17 kap. 1 §. Det förutsätter också att bolaget har beslutat om att ändra firman, så att den innefattar ordet "publikt" eller förkortningen "(pub)". Några särskilda ikraftträdandebestämmelser om detta har inte ansetts nödvändiga. Det får även utan uttryckliga föreskrifter anses möjligt för ett aktiebolag att redan före lagens ikraftträdande fatta beslut om att bolaget från och med den 1 januari 1995 skall vara publikt och ha sådan firma som föreskrivs för de publika aktiebolagen. Något principiellt hinder mot att bolaget fattar ett sådant beslut redan innan riksdagen har antagit den nya lagen torde inte heller föreligga, även om beslutet i så fall givetvis blir beroende av att riksdagen antar regeringens förslag om publika aktiebolag utan några väsentliga ändringar. För att ett beslut som har tillkommit före den 1 januari 1995 skall bli gällande och kunna registreras måste dock förutsättas att det har tillkommit med iakttagande av bestämmelserna i 17 kap. 1 §, 9 kap. 13 § och 16 kap. 1 § i deras nya lydelse.

Däremot har det – såsom framgår av *andra stycket* – ansetts nödvändigt med uttryckliga bestämmelser som ger registreringsmyndigheten möjlighet att redan före den 1 januari 1995 registrera beslut av de angivna slagen. En sådan registreringsåtgärd bör dock kunna vidtas först från den 1 juli 1994, dvs. sedan riksdagen behandlat regeringens proposition. Däremot är det – i enlighet med vad som sagts ovan – inte nödvändigt att det beslut som skall registreras har fattats efter denna tidpunkt. Registreringsmyndigheten måste emellertid kontrollera att beslutet har tillkommit på det sätt som anges i 17 kap. 1 § och 9 kap. 13 § i deras nya lydelse. Vid registrering av den nya firman måste registreringsmyndigheten också tillse att firman står i överensstämmelse med bestämmelserna i 16 kap. 1 § i dess nya lydelse. De registrerade besluten får verkan först från den 1 januari 1995.

Lagrådet har påtalat att det kan finnas behov av att på motsvarande sätt skapa förutsättningar för en förtida ändring och registrering av ny firma för de bolag som avser att efter den 1 januari 1995 bli privata aktiebolag. Särskilt har Lagrådet pekat på de svårigheter som kan uppkomma för bolagen till följd av bestämmelsen i 16 kap. 4 § om att bolagets firma skall finnas angiven på bolagets brev, fakturor och orderblanketter. Ett bolag som vill utforma sin firma på annat sätt än med tillägget "(priv)" kan ha intresse av att redan under hösten 1994 få en annan firma registrerad för att därigenom slippa byta firma mer än en gång. Mot bakgrund härav har i *tredje stycket* upptagits en bestämmelse som gör det möjligt för bolag, som avser att bli privata aktiebolag, att redan under hösten 1994 få en ny firma, innehållande ordet "pri-

vat", registrerad. Registreringsmyndigheten skall i registreringsärendet tillämpa 16 kap. 1 § i dess nya lydelse.

Lagrådet har även ifrågasatt om det inte borde gälla särskilda övergångsregler för bestämmelsen i 16 kap. 4 § och den därtill anslutande vitesbestämmelsen i 19 kap. 2 §. Bestämmelserna är emellertid föranledda av publicitetsdirektivet. Om Sverige blir medlem i EU måste den svenska lagstiftningen redan vid Sveriges inträde i EU vara anpassad till publicitetsdirektivet. Det är möjligt att Sverige kommer att vara medlem i EU redan från den 1 januari 1995. Med hänsyn härtill har det inte ansetts finnas något utrymme för särskilda övergångsbestämmelser av det slag som Lagrådet i denna del föreslagit.

2. Alla aktiebolag som den 1 januari 1995 finns registrerade i aktiebolagsregistret skall anses vara privata aktiebolag, om inte annat följer av andra stycket. Registreringsmyndigheten skall till den registrerade firman i dessa bolag lägga förkortningen (priv), såvida ny firma inte redan har registrerats med stöd av punkten 1 tredje stycket.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte aktiebolag för vilka beslut om övergång till publikt aktiebolag har registrerats före den 1 januari 1995.

Bestämmelserna upptogs i lagrådsremissen i punkten 6 men har på Lagrådets förslag flyttats till förevarande punkt. En mindre ändring har också gjorts i förhållande till lagrådsremissens förslag.

Indelningen i två kategorier av aktiebolag kommer enligt punkten 1 att gälla från den 1 januari 1995. Med hänsyn till att den alldeles dominerande delen av aktiebolagen kommer att vara privata aktiebolag har det ansetts naturligt att vid utformningen av övergångsbestämmelserna utgå från situationen för de privata aktiebolagen. Bestämmelserna har därför utformats så att de aktiebolag som avser att bli privata aktiebolag inte behöver fatta några särskilda beslut eller göra någon begäran om omregistrering av firma.

I enlighet därmed har det i *första stycket* som huvudregel föreskrivits att alla aktiebolag som vid utgången av år 1994 finns registrerade i aktiebolagsregistret skall anses vara privata aktiebolag. Registreringsmyndigheten skall i dessa fall självmant göra ett tillägg till firman i form av förkortningen (priv). De privata aktiebolag som önskar utforma sin firma på annat sätt genom att låta ordet privat ingå i firman, får liksom hittills besluta om firmaändring och ansöka om registrering av den nya firman.

Andra stycket innehåller ett undantag från bestämmelsen i första stycket. Det tar sikte på de bolag som beslutat om övergång till publikt aktiebolag och fått detta beslut registrerat redan före 1994 års utgång. Ett sådant bolag är givetvis efter den 1 januari 1995 att anse som publikt och behåller den firma som har registrerats i samband med övergången till den publika aktiebolagskategorin.

3. I fråga om privata aktiebolag som har bildats före den 1 januari 1995 gäller 1 kap. 1 § i sin äldre lydelse i stället för den nya 1 kap. 3 § till utgången av år 1997.

De nya bestämmelserna i 1 kap. 3 § innebär att ett privat aktiebolag inte får ha ett lägre aktiekapital än 100 000 kr. För bolag som bildas efter utgången av år 1994 gäller detta omedelbart. De privata aktiebolag som bildats före

ikraftträdandet – dvs. för vilka konstituerande stämma har hållits före den 1 januari 1995 – har emellertid medgivits en särskild övergångstid, som skall ge dem tid att höja aktiekapitalet till minst det nya minimikapitalet. Kommittén har föreslagit att denna övergångstid skall vara ett år. Mot bakgrund av de svårigheter som kan finnas för små aktiebolag att anskaffa det ytterligare kapital som behövs för att höja aktiekapitalet har det emellertid ansetts att befintliga aktiebolag bör få en tid om tre år på sig för att anpassa sig till de nya bestämmelserna om aktiekapitalets storlek. Det innebär för privata aktiebolag som har bildats före den 1 januari 1995 att aktiekapitalet inte behöver höjas till 100 000 kr förrän vid utgången av 1997 (jfr dock punkten 4).

Såsom framgår av punkten 6 måste bolaget vid utgången av år 1997 antingen ha ett registrerat aktiekapital om minst 100 000 kr eller ha anmält ett beslut om ökning av aktiekapitalet till minst 100 000 kr för registrering. I det senare fallet fordras dessutom att registreringsmyndigheten inte därefter vägrar registrering av beslutet eller avskriver registreringsärendet.

Kommittén har föreslagit att de bolag som omfattas av förevarande övergångsbestämmelse, dvs. bolag som har bildats före den 1 januari 1995, inte skall ha möjlighet att under övergångstiden sätta ned aktiekapitalet under 100 000 kr. Detta förslag har ifrågasatts av flera remissinstanser. En motsvarande bestämmelse fanns i anslutning till den lag genom vilken aktiekapitalet år 1973 höjdes till 50 000 kr, något som dock sammanhängde med att kravet på ett lägsta aktiekapital om 50 000 kr från början avsåg endast aktiebolag som hade bildats efter lagens ikraftträdande. Det har ansetts att det nu inte finns något skäl att neka privata aktiebolag att under övergångstiden sätta ned aktiekapitalet under 100 000 kr.

4. Styrelseledamöter, verkställande direktör, aktieägare, borgenärer eller andra vilkas rätt kan vara beroende därav kan under tiden den 1 oktober 1996 – den 31 mars 1997 hos registreringsmyndigheten ansöka om likvidation av bolag, vars aktiekapital vid utgången av september 1996 inte uppgår till etthundratusen kronor.

Om en sådan ansökan görs, skall registreringsmyndigheten genast förelägga bolaget att inom fyra månader komma in med yttrande över ansökan. Föreläggandet skall delges bolaget på sätt som är föreskrivet om stämning i tvistemål. Styrelsen skall genast utlysa bolagsstämma för meddelande om föreläggandet.

Om det inte, innan ärendet avgörs, visas att aktiekapitalet uppgår till etthundratusen kronor, skall registreringsmyndigheten förordna att bolaget skall träda i likvidation, utse en eller flera likvidatorer samt låta registrera besluten.

I fråga om överklagande av registreringsmyndighetens beslut skall bestämmelserna i 18 kap. 8 § tillämpas.

Denna punkt innehåller bestämmelser om rätt för styrelseledamöter och andra vars rätt kan beröras att begära att bolag med aktiekapital under 100 000 kr skall träda i likvidation.

Likvidationsbestämmelsen skall ses mot bakgrund av att styrelseledamöter, verkställande direktör och aktieägare enligt punkterna 5 och 6 åläggs ett personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser om bolaget avförs ur aktiebolagsregistret på grund av att aktiekapitalet är alltför lågt. De berörda personerna har därför ansetts böra ha en möjlighet att initiera likvidation av bolaget för att därigenom undgå personlig betalningsskyldighet.

Även borgenärerna kan ha ett intresse av att likvidation kommer till stånd. Avveckling genom likvidation under ordnade former kan nämligen vara att föredra framför ett utkrävande av det personliga betalningsansvar som enligt punkterna 5 och 6 åvilar bl.a. bolagets funktionärer om bolaget avregistreras utan föregående likvidation. Också bolagets borgenärer har därför givits rätt att begära att bolaget försätts i likvidation. Samma rätt har tillerkänts annan vars rätt kan vara beroende av att bolaget likvideras.

Bestämmelserna har getts en utformning som i huvudsak motsvarar punkten 3 i övergångsbestämmelserna till 1973 års ändringar i reglerna om aktiekapitalets storlek (se SFS 1973:1081 och prop. 1973:168). Prövningen av likvidationsfrågan har dock lagts på Patent- och registreringsverket i stället för på domstol. Att prövningen förläggs till Patent- och registreringsverket överensstämmer med den nyligen beslutade lagändring som innebär att frågor om tvångslikvidation i de flesta fall skall handläggas av Patent- och registreringsverket (se SFS 1993:1495). Särskilda bestämmelser gäller därvid om överklagande av likvidationsbeslutet (se 18 kap. 8 §), vilka innebär bl.a. att beslutet kan överklagas till tingsrätt. I förevarande bestämmelse har intagits en hänvisning till dessa bestämmelser.

I övrigt kan hänvisas till förarbetena till 1973 års lagändring (se prop. 1973:168 s. 14 – 16).

5. Ett bolag vars registrerade aktiekapital inte uppgår till etthundratusen kronor skall, om det inte har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, upplösas genom att avföras ur aktiebolagsregistret, om samtliga aktieägare och styrelseledamöter samt verkställande direktören begär det före utgången av oktober 1997. Om en sådan begäran framställs skall registreringsmyndigheten genast kungöra detta i Post- och Inrikes Tidningar. Bolaget får avföras ur registret tidigast en månad efter det att ett sådant kungörande har skett. En uppgift om att bolaget har avförts ur registret skall inte kungöras.

När bolaget har avförts ur registret svarar aktieägarna, styrelseledamöterna och verkställande direktören solidariskt för bolagets förpliktelser, i den mån inte annat följer av tredje stycket. Bolagets tillgångar övergår till aktieägarna. Aktieägarna inträder i bolagets ställe som part i de avtal som bolaget har slutit med tredje man. I den mån bolaget enligt lag eller annan författning har varit skyldigt att vidta åtgärd eller lämna uppgift skall detta i stället fullgöras av styrelsen.

En aktieägare, som inte har varit styrelseledamot eller verkställande direktör efter utgången av mars 1997 och inte heller efter denna tidpunkt har varit införd i aktiebolagsregistret som sådan, svarar för bolagets förpliktelser endast i förhållande till sin andel i bolagets aktiekapital.

Om det uppkommer behov av någon likvidationsåtgärd sedan bolaget har avförts ur registret, skall 13 kap. 16 § tillämpas.

På Lagrådets förslag har ordningsföljden mellan punkterna 5 och 6 ändrats.

Första stycket i förevarande punkt motsvarar punkten 5 i 1973 års övergångsreglering (se SFS 1977:320) utan andra sakliga ändringar än beträffande aktiekapitalets storlek och tidsangivelserna.

När bolaget har avregistrerats enligt första stycket anses det *upplöst*. Vid tillkomsten av övergångsbestämmelserna i 1973 års lagstiftning bedömdes frågan om bolagets rättsliga status efter avregistreringen som huvudsakligen teoretisk och behandlades inte närmare (se prop. 1973:168 s. 18). Det har

inte heller i detta sammanhang ansetts finnas skäl att gå närmare in på frågan. Det kan dock sägas att bolaget i och med avregistreringen förlorar sin rättskapacitet. Det kan inte längre förvärva rättigheter eller skyldigheter och det kan inte föra talan inför domstol (jfr angående tillämpningen av bestämmelser av liknande slag i 1973 års lagstiftning NJA 1982 s. 754 och 1983 s. 801). För det fall att aktieägarna fortsätter den av bolaget bedrivna rörelsen torde ett bolagsförhållande uppkomma genom konkludent avtal. För att detta rättsförhållande skall vara att anse som ett handelsbolag fordras dock – enligt den lagstiftning som träder i kraft den 1 januari 1995 (se SFS 1993:760) – att bolaget registreras i handelsregistret.

Bestämmelserna i *andra* och *tredje styckena* har som utgångspunkt att bolaget i och med avregistreringen inte längre kan göra gällande några rättigheter och inte längre ansvarar för några förpliktelser.

Det avregistrerade bolagets rättigheter, däribland äganderätten till bolagets egendom, övergår till aktieägarna genom universalsuccession. Det får bl.a. till följd att aktieägarna personligen kan beviljas lagfart på bolagets fastigheter. Härvid kan registreringsmyndighetens bevis om avregistrering åberopas som fångeshandling tillsammans med utredning om aktieägarkretsen (jfr prop. 1973:168 s. 20).

Ansvaret för bolagets förpliktelser övergår på aktieägarna, styrelseledamöterna och den verkställande direktören. De berörda personerna ansvarar därvid solidariskt med den inskränkning som följer av tredje stycket. I NJA 1985 s. 439 har – såvitt gäller motsvarande bestämmelser i 1973 års lagstiftning – något personligt betalningsansvar inte ansetts kunna åläggas styrelsesuppleant som inte tjänstgjort i styrelsen. Den nya lagstiftningen är inte avsedd att ha någon annan innebörd.

Även i övrigt är bestämmelserna i andra och tredje styckena avsedda att ha samma innebörd som de motsvarande bestämmelserna i 1973 års lagstiftning (se SFS 1973:1080 och prop. 1973:168 s. 13 f.) med de ändringar i denna som gjordes år 1981 (se SFS 1981:460 och bet. 1980/81:LU28 s. 12 f.). Det innebär bl.a. att kretsen av ansvariga personer bör bestämmas av förhållandena den dag bolaget avfördes ur registret.

I *fjärde stycket* har upptagits en bestämmelse om efterföljande likvidation. Om det efter avregistreringen framkommer att det finns behov av särskilda likvidationsåtgärder kan ett likvidationsförfarande inledas enligt 13 kap. 16 § aktiebolagslagen. Att så sker medför emellertid inte att bolagets tillgångar och skulder återgår till bolaget (jfr NJA 1982 s. 754). Syftet med likvidationsförfarandet är därför inte att skifta några tillgångar eller betala några bolagets skulder. Med hänsyn till detta torde bestämmelsen endast få mycket begränsad betydelse.

6. Ett bolag vars registrerade aktiekapital inte uppgår till etthundratusen kronor vid utgången av år 1997 och för vilket beslut om ökning av aktiekapitalet till minst etthundratusen kronor inte har anmälts för registrering före denna tidpunkt skall, om det inte har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, avföras ur aktiebolagsregistret och därmed vara upplöst. Uppgift att bolaget har avförts ur registret skall inte kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

Ett bolag för vilket beslut om ökning av aktiekapitalet till minst etthundratusen kronor har anmälts för registrering före utgången av år 1997 skall, om det

inte har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, upplösas genom att avföras ur aktiebolagsregistret, om registreringsmyndigheten efter utgången av år 1997 genom lagakraftvunnet beslut har avskrivit anmälan eller vägrat registrering. En uppgift om ett sådant beslut skall ofördröjligen kungöras av registreringsmyndigheten i Post- och Inrikes Tidningar. Bolaget får avföras ur registret tidigast en månad efter det att kungörande har skett. En uppgift om att bolaget har avförts ur registret skall inte kungöras.

När bolaget har avförts ur registret gäller punkten 5 andra – fjärde styckena.

Bestämmelserna motsvarar punkten 4 i 1973 års övergångsreglering i dess lydelse enligt SFS 1981:460.

Om bolaget vid utgången av år 1997 inte har ett registrerat aktiekapital om 100 000 kr eller mera och inte heller har anmält något beslut om att öka aktiekapitalet till minst detta belopp, skall det – enligt *första stycket* – avföras ur aktiebolagsregistret. Avregistrering kan ske utan att registreringsmyndigheten tar någon särskild kontakt med bolaget. Är bolaget försatt i konkurs eller likvidation måste dock konkurs- eller likvidationsförfarandets slutförande avvaktas. Från Patent- och registreringsmyndigheten har påtalats att det i samband med den tidigare höjningen av aktiekapitalet hände att likvidationsförfaranden drog ut på tiden i flera år. Verket har med hänvisning till detta föreslagit en regel om att i bolag med aktiekapital under 100 000 kr likvidationsförfarandet skall avslutas inom två år från beslutet. Det ligger emellertid i likvidationsförfarandets natur att det skall genomföras med viss skyndsamhet (jfr 13 kap. 11 §) och revisorerna skall i revisionsberättelsen uttala sig huruvida likvidationen onödigt fördröjs (se 13 kap. 7 § femte stycket). Det har mot den bakgrunden ansetts att risken för utdragna likvidationsförfaranden är liten och inte motiverar en sådan särskild bestämmelse som Patent- och registreringsverket har förordat.

I *andra stycket* behandlas den situationen att bolaget vid utgången av år 1997 inte har ett registrerat aktiekapital om 100 000 kr eller mera men före denna tidpunkt har anmält ett beslut om ökning av aktiekapitalet. I så fall skall registreringen av bolaget bestå tills vidare. I avvaktan på att registreringsmyndigheten tar ställning i registreringsärendet kan bolaget fungera på samma vis som tidigare. Först om registrering vägras eller registreringsärendet avskrivs, skall bolaget avföras ur registret. Även i detta fall måste dock avregistreringen anstå om det pågår ett konkurs- eller likvidationsförfarande.

Efter avregistreringen gäller – såsom framgår av *tredje stycket* – bestämmelserna i punkten 5 andra – fjärde styckena.

7. Vid registrering och verkställande av bolagsstämmobeslut som har fattats före lagens ikraftträdande samt vid talan mot sådant beslut gäller äldre bestämmelser, om annat inte följer av punkterna 8, 11, 12 eller 14.

Det har ansetts att, om bolagsstämman före lagens ikraftträdande med tillämpning av gällande bestämmelser har fattat beslut som skall registreras enligt aktiebolagslagen, ansökan om registrering bör prövas enligt äldre bestämmelser utan hinder av att nya bestämmelser har trätt i kraft vid registreringstidpunkten. Om exempelvis på en konstituerande stämma som har hållits före den 1 januari 1995 har fattats beslut om att bilda bolaget, får bolaget

registreras efter ikraftträdandet utan hinder av att stiftelseurkunden innehåller en ofullständig redovisning av kostnaderna för bolagets bildande (jfr 2 kap. 3 §). Vidare kan ett beslut om avvikelse från bolagsordningens föreskrifter om företrädesrätt vid emission eller om nedsättning av aktiekapital som har fattats före lagens ikraftträdande registreras därefter även om de nya majoritetsreglerna inte har iakttagits vid beslutet.

Ytterligare exempel kan anföras. De nya bestämmelserna i 6 kap. 9 § innebär att rättens tillstånd fordras för nedsättning av aktiekapitalet i en del fall där sådant tillstånd hittills inte har varit nödvändigt. Till följd av bestämmelsen i denna punkt kan emellertid ett före utgången av år 1994 enligt 6 kap. 1 § första stycket 1 eller 8 § fattat nedsättningsbeslut, som inte har godkänts av rätten, registreras utan hinder av att rättens tillstånd fordras enligt de nya bestämmelserna.

Förevarande bestämmelse innebär också att en domstol som prövar ett bolagsstämmobeslut i ett klandermål skall tillämpa de bestämmelser som gällde vid tiden för stämmobeslutet.

8. Bestämmelserna i 2 kap. 9 § och 4 kap. 12 § i deras nya lydelse skall tillämpas på yttranden som ges in efter utgången av år 1994 också om det beslut som avses med registreringsansökan har fattats före nämnda tidpunkt.

I denna punkt har upptagits två undantag från principen om att äldre bestämmelser skall tillämpas vid registrering av beslut som fattats före lagens ikraftträdande. I 2 kap. 9 § resp. 4 kap. 12 § föreskrivs att det i samband med registrering av bolagsbildning eller emissionsbeslut skall ges in ett revisorsyttrande som bl.a. skall beskriva apportegendomen och ange de metoder som har använts vid värderingen. Det har ansetts att bestämmelserna om yttrandets innehåll skall gälla samtliga yttranden som ges in till registreringsmyndigheten efter lagens ikraftträdande. Tidpunkten för bolagsstämmobeslutet saknar således i dessa båda fall betydelse.

9. I fråga om aktiebolag som har bildats före den 1 januari 1995 gäller 3 kap. 1 § i sin äldre lydelse till utgången av juni 1996.

Om bolagsordningen för bolag som avses i första stycket efter utgången av juni 1996 strider mot 3 kap. 1 § i dess nya lydelse, får sådana beslut om emission som tillkommit därefter och som står i strid med paragrafen inte registreras.

Enligt EES-avtalet har EFTA-staterna rätt att utnyttja de övergångsbestämmelser som finns i artikel 43.2 i kapitaldirektivet. Detta medför, i fråga om de bolag som bildats före den 1 januari 1995, att Sverige inte behöver tillämpa föreskrifterna om företrädesrätt vid emission i artikel 29 förrän den 1 juli 1996. Det har, med hänsyn till de konsekvenser som förändringarna i 3 kap. 1 § aktiebolagslagen får för dessa bolag, ansetts att de äldre bestämmelserna bör tillämpas under så lång tid som EES-avtalet tillåter.

Äldre bolag har därför genom *första stycket* i förevarande punkt givits en arton månaders övergångstid.

I anslutning till övergångstidens utgång måste bolagen agera för att bringa bolagsordningen i överensstämmelse med de nya bestämmelserna. Bestämmelser om detta finns i *andra stycket*. I kommitténs förslag har upptagits en bestämmelse som ålägger bolagets styrelse att vid utgången av denna tid

framlägga förslag till ändring i bolagsordningen så att denna bringas i överensstämmelse med 3 kap. 1 §. Kommittén har inte föreskrivit någon direkt sanktion mot de bolag som inte gör detta men har förutsatt att bolaget i så fall är förhindrat att få till stånd en ökning av aktiekapitalet.

Bestämmelserna i andra stycket överensstämmer i väsentliga delar med kommitténs förslag. Äldre föreskrifter i bolagsordningen om företrädesrätt förlorar alltså inte utan vidare sin verkan utan kan upphävas först genom beslut av bolagsstämman. Härigenom ges varje aktieägare ett inflytande över vilka föreskrifter om företrädesrätt som skall gälla i stället för de tidigare föreskrifterna. Men även om de äldre föreskrifterna om företrädesrätt – i den mån de strider mot 3 kap. 1 § – således inte utan vidare blir ogiltiga bör de givetvis inte kunna tillämpas vid emissioner som sker efter den 1 juli 1996. Så länge ett emissionsbeslut står i överensstämmelse med en registrerad bolagsordning torde emellertid registrering av emissionsbeslutet inte utan vidare kunna vägras enbart därför att bolagsordningen inte stämmer överens med en därefter beslutad lagstiftning. Det har därför ansetts nödvändigt att särskilt stadga att det, om bolagsordningen efter utgången av juni 1996 står i strid med 3 kap. 1 §, föreligger hinder mot att registrera beslut om emission som strider mot bestämmelserna i paragrafen. På Lagrådets förslag har bestämmelsen förtydligats så att det framgår att detta gäller endast beslut om emission som har tillkommit efter den 30 juni 1996.

I det till Lagrådet remitterade förslaget avslutades andra stycket med en bestämmelse om att styrelsen i ett sådant fall utan dröjsmål skall lägga fram förslag till bolagsstämman om ändring av bolagsordningen. Lagrådet har menat att en föreskrift av detta slag knappast är påkallad. Det finns, enligt Lagrådet, anledning att utgå från att regeln om registreringsförbud leder till att erforderliga ändringar i bolagsordningen ändå kommer till stånd. Dessutom kan det finnas en del fall då en skyndsam ändring av bolagsordningen inte framstår som särskilt angelägen. Med hänsyn till vad Lagrådet anfört har bestämmelsen inte tagits med i propositionens förslag.

10. Om styrelsen före utgången av år 1994 har beslutat om nyemission enligt 4 kap. 14 eller 15 §, emission av skuldebrev enligt 5 kap. 8 eller 9 § eller nedsättning av aktiekapitalet enligt 6 kap. 8 §, gäller äldre bestämmelser vid registrering av beslutet.

I denna punkt har föreskrivits att äldre bestämmelser skall tillämpas även efter ikraftträdandet i fråga om vissa slag av styrelsebeslut som har fattats före lagens ikraftträdande.

11. Bestämmelserna i 6 kap. 6 § femte stycket i sin nya lydelse skall tillämpas i ärende om rättens tillstånd att verkställa nedsättningsbeslut som har fattats före utgången av år 1994, om ansökan har kommit in till rätten efter denna tidpunkt.

Av punkten 7 följer att, om bolagsstämman före den 1 januari 1995 har fattat beslut om nedsättning av aktiekapitalet med föreskrift om att nedsättningsbeloppet skall avsättas till reservfonden, beslutet kan registreras efter årsskiftet utan hinder av att rättens tillstånd till nedsättningen inte har inhämtats. Motsvarande gäller enligt punkten 10 styrelsebeslut enligt 6 kap. 8 § som har fattats före utgången av år 1994 men som registreras först efter årsskiftet.

Det har emellertid ansetts att det förhållandet att ett giltigt nedsättningsbeslut har fattats före årsskiftet inte bör beta borgenärerna den utvidgade rätt till säkerhet eller betalning som 6 kap. 6 och 8 §§ i sin nya lydelse innebär. I ärende om rättens tillstånd till nedsättning skall de nya bestämmelserna därför tillämpas från och med den 1 januari 1995 även när nedsättningsbeslutet har fattats dessförinnan. En förutsättning för detta har dock ansetts böra vara att ansökan om tillstånd kom in till domstolen efter årsskiftet. Om ansökan har givits in dessförinnan skall äldre bestämmelser med den mera begränsade borgenärskretsen tillämpas. En särskild bestämmelse om detta har upptagits i förevarande punkt.

12. Om ett avtal om fusion före utgången av år 1994 har godkänts enligt 14 kap. 1 eller 2 § i deras äldre lydelse, skall äldre bestämmelser tillämpas på fusionen. Detsamma gäller om aktiebolag före utgången av år 1994 har träffat avtal om fusion enligt 14 kap. 8 § i dess äldre lydelse. Om en ansökan om tillstånd att verkställa avtalet har kommit in till rätten efter den 1 januari 1995, skall dock bestämmelserna i 6 kap. 6 § femte stycket tillämpas enbart på de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) eller en fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag.

Enligt artikel 32.4 i fusionsdirektivet behöver medlemsstaterna inte tillämpa direktivet på fusioner och andra förfaranden som är likställda med fusioner, om en i nationell lagstiftning föreskriven åtgärd eller formalitet för att förbereda eller genomföra förfarandet redan har vidtagits när lagstiftningen träder i kraft. I EES-avtalet har Sverige givits rätt att utnyttja denna bestämmelse. Det har ansetts att Sverige bör utnyttja denna möjlighet och att de nya bestämmelserna därför inte bör tillämpas i fall då fusionsavtalet vid lagens ikraftträdande redan har godkänts enligt bestämmelserna i 14 kap. 1 och 2 §§ i deras äldre lydelse eller, vid absorption av helägt dotterbolag, avtal redan har träffats enligt 14 kap. 8 § i dess äldre lydelse. Såvitt gäller registrering av bolagsstämmas beslut att godkänna fusionsavtal följer detta redan av den ovan angivna punkten 7. Punkten 12 medför att också övriga bestämmelser i 14 kap. 1 – 8 §§ i deras äldre lydelse blir tillämpliga i dessa fall. Det innebär bl.a. att ansökan om tillstånd att verkställa fusionsavtalet skall göras vid domstol och inte hos registreringsmyndigheten samt att endast borgenärer i överlåtande bolag behöver kallas i tillståndsärendet.

I överensstämmelse med vad som har föreskrivits i punkten 11 har det dock ansetts att den utvidgning av borgenärsskyddet som sker genom att 6 kap. 6 § femte stycket ändras bör gälla även när fusionsavtalet har godkänts – eller, vid absorption av helägt dotterföretag, har träffats – före utgången av år 1994, under förutsättning att ansökan om rättens tillstånd görs efter den 1 januari 1995. I sådana fall skall rätten därför kalla även borgenärer som tillika är gäldenärer i samma rättsförhållande, med undantag av sådana lönc- och pensionsborgenärer som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 §§ förmånsrättslagen.

13. Bestämmelserna i 14 kap. 3 § skall inte tillämpas på värdepapper som har givits ut före ikraftträdandet, om det i emissionsbeslutet har angivits vilken rätt som skall tillkomma innehavaren av värdepapperet i händelse av fusion.

Bestämmelserna i 14 kap. 3 § i dess nya lydelse avser att skydda innehavare

av värdepapper med särskilda rättigheter i ett överlåtande bolag. De är föranledda av artikel 15 i fusionsdirektivet. Enligt artikel 32.3 behöver medlemsstaterna inte tillämpa denna artikel på innehavare av sådana värdepapper som kan bytas ut mot aktier om emissionsvillkoren vid tidpunkten för ikraftträdandet på förhand har reglerat innehavarnas ställning i händelse av fusion. Sverige har i EES-avtalet givits rätt att utnyttja denna övergångsbestämmelse.

I ett beslut om emission av konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning skall anges den rätt som skall tillkomma borgenär eller innehavare av optionsbevis för den händelse bolaget upplöses eller upphör genom fusion (se 5 kap. 4 § första stycket 8). Det torde vara vanligt att möjligheten av fusion behandlas i villkoren också för andra typer av värdepapper med särskilda rättigheter i bolaget. Det kan, såsom kommittén har påpekat, inte uteslutas att dessa villkor ger innehavarna sämre rätt vid fusion än vad 14 kap. 3 § föreskriver. I så fall skulle en tillämpning av 14 kap. 3 § *förändra villkoren för redan utgivna värdepapper. För att* detta inte skall bli fallet har det ansetts att Sverige bör utnyttja den i direktivet medgivna undantagsbestämmelsen.

I denna punkt har därför tagits upp en bestämmelse om att 14 kap. 3 § inte skall tillämpas på värdepapper som har utgivits före ikraftträdandet och för vilka frågan om rättighetsinnehavarens ställning vid fusion har reglerats i emissionsbeslutet.

14. Har beslut i fall som avses i 14 kap. 30 § första stycket meddelats före utgången av år 1994 får talan om upphävande av beslutet väckas senast före utgången av juni 1995. Väcks inte talan inom denna tid är rätten till talan förlorad.

Av punkten 7 följer att talan mot bolagsstämmobeslut om fusion som har fattats före den 1 januari 1995 skall ske enligt äldre bestämmelser. I hittills gällande rätt har bolagsstämmobeslut i s.k. nullitetsfall kunnat överklagas utan begränsning i tiden (se 9 kap. 17 § tredje stycket), medan talan mot beslutet i övriga fall kan föras inom tre månader. I den nya 14 kap. 30 § första stycket föreskrivs emellertid för nullitetsfallen en klanderfrist om sex månader. Det har ansetts att denna klanderfrist bör tillämpas också på beslut som har fattats före utgången av år 1994. En bestämmelse om detta har tagits upp i förevarande punkt.

På Lagrådets förslag har övergångsbestämmelsen utformats så att ett beslut om fusion som är behäftat med fel av nullitetskaraktär alltid kan klandras fram till utgången av juni 1995.

17.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

4 kap. 2 §

Aktiebolagslagens koncerndefinition har flyttats från 1 kap. 2 § till 1 kap. 5 §. Detta har föranlett en ändrad paragrafhänvisning i förevarande paragrafs andra stycke.

20 kap. 6 §

Lagfartsansökan skall avslås, om

1. fångeshandlingen ej ingivits,
2. fångeshandlingen ej är upprättad såsom föreskrives i lag,
3. förvärvet avser köp eller byte och fångeshandlingen innehåller villkor, som enligt 4 kap. 4 eller 28 § medför att förvärvet är ogiltigt,
4. förvärvet avser del av fastighet och i 4 kap. 7–9, 28 eller 29 § eller eljest i lag föreskriven tid för ansökan om fastighetsbildning försuttits eller ansökan därom avslagits eller sådant förvärv eljest enligt lag är ogiltigt,
5. överlåtelsen står i strid med en mot överlåtaren gällande inskränkning i hans rätt att förfoga över egendomen och, när överlåtelsen skedde, lagfart ej var beviljad för överlåtaren eller, om så var fallet, ärende om anteckning i fastighetsboken av inskränkningen var upptaget på inskrivningsdag,
6. fastigheten tidigare överlåtits till någon vars förvärv enligt 17 kap. 1 eller 4 § äger företräde framför sökandens förvärv,
7. fastigheten sålts exekutivt till annan än sökanden och försäljningen enligt 14 kap. utsökningsbalken äger företräde framför dennes förvärv,
8. för sökandens rätt att förvärva fastigheten fordras myndighets tillstånd och i lag föreskriven tid för sökande av sådant tillstånd försuttits eller ansökan därom avslagits,
9. *i fall som avses i 2 kap. 9 a § eller 17 kap. 3 § aktiebolagslagen (1975:1385) bolagsstämman har beslutat att inte godkänna förvärvet eller inte har godkänt förvärvet i rätt tid,*
10. det är uppenbart att förvärvet av annan grund är ogiltigt eller ej kan göras gällande.

I paragrafen, som anger de fall då en lagfartsansökan skall avslås, har tillagts en ny punkt. Ändringen är föranledd av de nya bestämmelserna i 2 kap. 9 a § och 17 kap. 3 §. Dessa bestämmelser föreskriver att vissa avtal mellan aktiebolag och dess stiftare eller aktieägare måste underställas bolagsstämman inom sex månader från avtalet. Av 2 kap. 9 b § följer att om så inte sker eller om bolagsstämman inte ger sitt godkännande är avtalet ogiltigt.

De avtal som avses i 2 kap. 9 a § och 17 kap. 3 § aktiebolagslagen kan avse också förvärv av fast egendom eller tomträtt. Förvärven blir inte bindande för bolaget annat än om de godkänns av bolagsstämman inom den tidsfrist som anges i aktiebolagslagen. Det har därför ansetts att lagfart inte bör kunna beviljas förrän sådant godkännande har lämnats. Med hänsyn till detta har i förevarande paragraf föreskrivits att en ansökan om lagfart skall avslås om bolagsstämman har beslutat att inte godkänna förvärv som avses i 2 kap. 9 a § eller 17 kap. 3 § eller inte har godkänt förvärvet i rätt tid. Lagtexten har utformats i enlighet med Lagrådets förslag. Lagrådet har i anslutning till paragrafen uttalat att en ansökan om lagfart bör avslås även i det fallet då förvärvet visserligen underställts stämman utan dröjsmål men därefter inte har godkänts i rätt tid.

Bestämmelsen blir enligt 21 kap. 7 § tillämplig också vid inskrivning av förvärv av tomträtt.

Utanför tillämpningsområdet för bestämmelserna i 2 kap. 9 a § och 17 kap. 3 § aktiebolagslagen faller bl.a. förvärv mot vederlag som understiger en tiondel av bolagets aktiekapital samt förvärv som sker i bolagets löpande

verksamhet. Det kan vara svårt för inskrivningsmyndigheten att enbart på grundval av köpehandlingarna bedöma om det aktuella förvärvet omfattas av de angivna bestämmelserna. Om sökanden gör gällande att förvärvet faller utanför bestämmelserna bör han prestera utredning som visar att så är fallet, t.ex. ett intyg från bolagets revisor.

20 kap. 7 §

Förekommer icke omständigheter som avses i 6 §, skall lagfartsansökan förklaras vilande, om

1. vid köp, byte eller gåva överlåtarens underskrift på fångeshandlingen icke är styrkt av två vittnen och överlåtelsen ej skett genom statlig myndighet,
2. fångesmannen ej har lagfart och fall som avses i 9 § icke föreligger,
3. rättegång pågår om hävning eller återgång av förvärv av fastigheten eller om bättre rätt till denna,
4. lagfart sökes på grund av testamente, dom eller förrättning som ännu icke vunnit laga kraft,
5. vid förvärv genom legat detta ej utgivits,
6. *vid* förvärv på exekutiv försäljning köpebrev ej utfärdats eller vid expropriation eller liknande tvångsförvärv inlösen ej fullbordats,
7. vid överlåtelse överlåtaren är gift och förvärvet enligt äktenskapsbalkens bestämmelser är beroende av den andre makens samtycke,
8. vid överlåtelse överlåtaren är sambo och förvärvet enligt bestämmelserna i lagen (1987:232) om sambors gemensamma hem är beroende av den andra sambons samtycke, dock endast om ärende om anteckning i fastighetsboken av anmälan enligt 2 § andra stycket den lagen var upptaget på inskrivningsdag när överlåtelsen skedde,
9. vid överlåtelse genom boutredningsman förvärvet enligt ärvdabalkens bestämmelser är beroende av dödsbodelägares samtycke,
10. förvärvet har skett genom en sådan gåva mellan makar som inte har registrerats enligt 16 kap. äktenskapsbalken,
11. förvärvet avser del av fastighet och är beroende av fastighetsbildning,
12. vid köp eller byte förvärvet är beroende av att förköp ej sker eller vid förköp detta ej är fullbordat,
13. förvärvet i annat fall enligt lag är beroende av domstols eller annan myndighets tillstånd,
14. förvärvet är beroende av villkor och, i fråga om gåva, villkoret avser viss tid som ej överstiger två år från den dag då gåvohandlingen upprättades, *eller*
15. *förvärvet i fall som avses i 2 kap. 9 a § och 17 kap. 3 § aktiebolagslagen (1975:1385) är beroende av bolagsstämmans godkännande.*

Paragrafen anger de fall då en ansökan om lagfart skall förklaras vilande. I en ny *punkt 15* har tillfogats en bestämmelse om att en lagfartsansökan skall förklaras vilande om det förvärv som ansökan avser är beroende av godkännande från bolagsstämman enligt bestämmelserna i 2 kap. 9 a § och 17 kap. 3 § aktiebolagslagen. Bestämmelsen får betydelse om ansökan om lagfart görs inom sex månader från förvärvet men innan bolagsstämman har tagit ställning till frågan om godkännande av förvärvet.

Också vid prövningen enligt 7 § måste det bli sökandens sak att tillhandahålla den utredning som fordras för att inskrivningsmyndigheten skall kunna bedöma om förvärvet faller in under bestämmelserna i 2 kap. 9 a § eller 17 kap. 3 § aktiebolagslagen. En sökande som gör gällande att ansökan omedel-

bart skall beviljas därför att förvärvet inte omfattas av dessa bestämmelser bör ge in exempelvis ett revisorsintyg om detta.

17.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

11 §

Pensionsstiftelse får icke mottaga fordran mot arbetsgivaren. Avtal i strid härmed är ogiltigt. Stiftelsen äger dock utlåna medel till arbetsgivaren, om betryggande säkerhet ställes för lånet eller tillsynsmyndigheten medger det.

En stiftelse får *inte ta emot egendom* från arbetsgivaren på villkor, som väsentligt begränsar stiftelsens rätt att förfoga över egendomen. *Inte* heller får *en* stiftelse som *har* grundats av aktiebolag, utan att tillsynsmyndigheten godkänner det äga, aktier i bolaget eller i bolag, vilket står i sådant förhållande till detta som avses i *1 kap. 5 §* aktiebolagslagen (1975:1385).

Om en pensionsstiftelse *har* till ändamål att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande i aktiebolag som avses i *punkten 14 i anvisningarna till 32 §* kommunalskattelagen (1928:370) skall, i fråga om stiftelsens rätt att lämna lån och ställa säkerhet, bestämmelserna i 12 kap. 7 och 8 §§ samt 19 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) *tillämpas*.

Aktiebolagslagens koncerndefinition har flyttats från 1 kap. 2 § till 1 kap. 5 §. Det har föranlett en ändrad paragrafhänvisning i förevarande paragrafs *andra stycke*.

I *tredje stycket* har tidigare hänvisats till bolag som avses i 35 § 1 a mom. kommunalskattelagen (1928:370). Med anledning av att denna paragraf år 1990 upphävts har hänvisningen ändrats. Det innebär ingen saklig ändring.

23 §

Övergår näringsverksamhet från en arbetsgivare till en annan och avtalas därvid att ansvaret för pensionsutfästelse skall överflyttas på efterträdaren, skall samtycke till överflyttningen inhämtas från innehavaren av pensionsfordringen. Tillsynsmyndigheten äger medge att samtycke icke behöver inhämtas, om efterträdaren kan anses god för pensionsutfästelsen. Något samtycke behövs inte vid ombildning enligt 8 kap. sparbankslagen (1987:619) eller 11 kap. föreningsbankslagen (1987:620).

Har *det* i författning meddelats särskilda bestämmelser om tillvaratagande av fordringsägares rätt vid fusion, gäller dessa i stället för reglerna i första stycket. Innehavare av pensionsfordran behöver dock *inte underrättas och kallas enligt 14 kap. 13, 16 och 26 §§ aktiebolagslagen (1975:1385) eller* förtecknas och kallas i ärende om fusion enligt 12 kap. 6 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, om tillsynsmyndigheten medger det. Detsamma gäller i ärende om vinstutdelning enligt 6 kap. 5 § andra meningen, nedsättning av aktiekapitalet enligt 6 kap. 6 § och nedsättning av reservfonden enligt 12 kap. 4 § tredje stycket 3 aktiebolagslagen.

Har ansvaret för pensionsutfästelse sålunda överflyttats anses utfästelsen ha samma rättsverkningar som om arbetstagaren varit anställd hos efterträdaren från dagen för anställningen hos företrädaren. Efter överflyttningen är företrädaren fri från ansvar för utfästelsen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur en pensionshavares rätt skall tillvaratas när en näringsverksamhet övergår från en arbetsgivare till en annan. Huvudregeln är därvid att pensionshavarens samtycke måste inhämtas

för att ansvaret för pensionsutfästelsen skall kunna överflyttas på den nye arbetsgivaren. Vid bl.a. fusion skall man dock – enligt *andra stycket* – tillämpa de särskilda bestämmelser om tillvaratagande av fordringshavares rätt som har meddelats i författning, t.ex. aktiebolagslagens bestämmelser. Paragrafen lämnar emellertid visst utrymme för att avvika från aktiebolagslagens regler. Den har nu anpassats till de nya fusionsbestämmelserna i aktiebolagslagen. Anpassningen innebär inte någon saklig ändring.

17.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse

3 kap. 6 § och 4 kap. 5 §

I båda paragraferna förekommer hänvisningar till aktiebolagslagens bestämmelser om förbud mot att förvärva egna aktier eller ta emot sådana aktier som pant. Dessa bestämmelser har hittills funnits intagna i 7 kap. 1 § aktiebolagslagen men har nu flyttats till 7 kap. 2 §. Hänvisningarna till 7 kap. 1 § har därför ersatts av hänvisningar till 7 kap. 2 §.

17.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda

2 §

Andra stycket innehåller en koncerndefinition som hänvisar till bl.a. 1 kap. 2 § aktiebolagslagen, dvs. den paragraf där aktiebolagslagens koncerndefinition hittills har varit intagen. Aktiebolagslagens koncerndefinition har nu flyttats till 1 kap. 5 §. Paragrafhänvisningen i förevarande paragraf har därför ändrats.

17.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1987:464) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag m.m.

2 §

I paragrafen hänvisas till bl.a. aktiebolagslagens koncerndefinition. Denna definition, som hittills funnits i 1 kap. 2 §, har nu flyttats till 1 kap. 5 §. Hänvisningen till 1 kap. 2 § aktiebolagslagen har därför ersatts med en hänvisning till 1 kap. 5 §.

17.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter

4 §

I paragrafen anges vilka förvärv som är stämpelskattepliktiga. Bland dessa har hittills nämnts fusion enligt 14 kap. 1 eller 2 § aktiebolagslagen, dvs. huvudfallet av fusion genom absorption samt fusion genom kombination. Definitionerna av fusion genom absorption och kombination har nu samlats i 14 kap. 1 § aktiebolagslagen. Hänvisningen till 14 kap. 2 § har därför fått utgå.

17.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.

1 §

Paragrafen anger vilka slag av förvärv som är tillståndspliktiga enligt lagen. Till dessa förvärv har – enligt paragrafens hittillsvarande lydelse – hört fusion enligt 14 kap. 1 eller 2 § aktiebolagslagen. Båda de slag av fusion som har angivits i dessa paragrafer beskrivs numera i 14 kap. 1 §. Hänvisningen till 14 kap. 2 § har därför fått utgå.

17.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1982:352) om rätt till fastighetsförvärv för ombildning till bostadsrätt

6 §

I paragrafen anges vid vilka slag av förvärv som det finns skyldighet att före försäljning hembjuda fast egendom till en bostadsrättsförening som gjort intresseanmälan enligt lagen. Till dessa förvärv har – enligt paragrafens hittillsvarande lydelse – hört fusion enligt 14 kap. 1 eller 2 § aktiebolagslagen. Med hänsyn till att båda de slag av fusion som hittills har beskrivits i 14 kap. 1 och 2 §§ nu definieras i 14 kap. 1 §, har hänvisningen till 14 kap. 2 § utmönstrats.

17.11 Förslaget till lag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230)

2 §

Paragrafen anger vilka olika slag av förvärv som lagen omfattar. Hit har bl.a. – enligt lagens hittillsvarande lydelse – hört fusion enligt 14 kap. 1 eller 2 § aktiebolagslagen. Då de två slag av fusion som angivits i 14 kap. 1 och 2 §§ nu beskrivs i 14 kap. 1 §, har hänvisningen till 14 kap. 2 § fått utgå.

17.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:240) om förvärv av eldistributionsanläggning m.m.

1 §

I paragrafens *första stycke* anges vilka förvärv som är tillståndspliktiga enligt lagen. I lagens hittillsvarande lydelse har som sådant förvärv angivits bl.a. fusion enligt 14 kap. 1 eller 2 § aktiebolagslagen (fusion genom absorption respektive kombination) och fusion enligt 96 § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar (fusion genom absorption). Aktiebolagslagens definitioner av fusion genom absorption och fusion genom kombination samlas nu i 14 kap. 1 §. Hänvisningen till 14 kap. 2 § har därför fått utgå. Hänvisningen till 96 § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar har ersatts med en hänvisning till motsvarande bestämmelse i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

Regeringen har den 16 december 1993 beslutat att till Lagrådet remittera ett förslag om ändringar i ellagstiftningen. Enligt det förslaget skall bl.a. lagen om förvärv av eldistributionsanläggning m.m. upphävas med verkan från den 1 januari 1995. Lagrådet har avgivit yttrande den 27 januari 1994 och har i den delen inte haft någon erinran.

17.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:765) om statligt stöd till banker och andra kreditinstitut

12 §

I paragrafens *andra stycke* har – i paragrafens hittillsvarande lydelse – hänvisats till inlösenbestämmelserna i 14 kap. 12 och 13 §§ aktiebolagslagen. De bestämmelser som har varit intagna i dessa paragrafer har nu flyttats till 14 kap. 34 och 35 §§ aktiebolagslagen. Paragrafhänvisningen i förevarande paragraf har till följd därav ändrats.

17.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:1539) om avdrag för underskott av näringsverksamhet

4 §

Paragrafens *tredje stycke* har i sin hittills gällande lydelse innehållit en hänvisning till koncerndefinitionen i 1 kap. 2 § aktiebolagslagen. Koncerndefinitionen har nu flyttats till 1 kap. 5 § samma lag. Det har föranlett en ändrad paragrafhänvisning i förevarande paragraf.

17.15 Förslaget till lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624)

2 §

Enligt den hittills gällande lydelsen av *andra stycket* skall såsom utdelning avses även fusionsvederlag enligt 14 kap. 6 § aktiebolagslagen. Bestämmelserna om fusionsvederlag har nu flyttats till 14 kap. 20 § aktiebolagslagen. Paragrafhänvisningen i förevarande stycke har därför ändrats.

27 §

Till följd av de nu gjorda ändringarna i aktiebolagslagen har den hänvisning till 14 kap. 2 § aktiebolagslagen som hittills funnits i *andra stycket* fått utgå.

17.16 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

2 kap. 16 §

I *fjärde stycket* finns bestämmelser som – i sin hittills gällande lydelse – innebär att ett dotterföretag enligt bl.a. 1 kap. 2 § aktiebolagslagen skall lämna vissa uppgifter om moderföretaget. De hittillsvarande bestämmelserna i 1 kap. 2 § aktiebolagslagen har nu flyttats till 1 kap. 5 § samma lag. Förevarande paragraf har därför ändrats så att den numera hänvisar till 1 kap. 5 § aktiebolagslagen.

17.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

2 § 4 mom.

Stadgandet innehåller skatterättsliga regler om bl.a. fusion genom absorp-

tion av helägt dotterbolag. Bestämmelsernas tillämpningsområde har hittills bestämts genom en hänvisning till 14 kap. 8 § aktiebolagslagen. Aktiebolagslagens bestämmelser om fusion genom absorption av helägt dotterföretag har nu flyttats till 14 kap. 22 § och följande paragrafer. I den nya lydelsen av *första stycket* har därför den tidigare hänvisningen till 14 kap. 8 § ersatts med en hänvisning till 14 kap. 22 § aktiebolagslagen.

24 § 2 mom.

I förevarande bestämmelse har – i den hittills gällande lydelsen – angivits att med avyttring skall jämställas bl.a. det fallet att ett finansiellt instrument förlorar sitt värde genom att det bolag som har givit ut instrumentet upplöses genom fusion enligt 14 kap. 1 eller 2 § aktiebolagslagen (dvs. huvudfallet av fusion genom absorption samt fusion genom kombination). Då båda dessa slag av fusion numera beskrivs i 14 kap. 1 § aktiebolagslagen, har hänvisningen till 14 kap. 2 § utmönstrats.

EG, EES och den svenska aktiebolagslagen

Sverige är på väg in i det europeiska samarbetet. Tillsammans med övriga medlemsstater i EFTA har Sverige träffat avtal med EG och dess medlemsstater om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde, EES. Avtalet avses träda i kraft den 1 januari 1993. Sverige har också ansökt om medlemskap i EG.

På bolagsrättens område innebär EES-avtalet ett åtagande att anpassa den svenska lagstiftningen till EG-rätten. EG:s bolagsdirektiv berör frågor som i Sverige regleras i aktiebolagslagen. Aktiebolagskommittén föreslår med hänsyn härtill att de direktiv som kommittén nu behandlar, nämligen 1, 2, 3 och 12, implementeras i svensk rätt genom ändringar i denna lag.

Privata och publika aktiebolag

I varje medlemsstat i EG erbjuder lagstiftningen i dag minst två alternativ för den som i bolag önskar bedriva verksamhet utan personligt ansvar. I Tyskland, Frankrike och övriga kontinentaleuropeiska medlemsstater finns vid sidan av aktiebolaget en särskild bolagsform utan personligt ägaransvar. I Storbritannien och Irland finns två kategorier av aktiebolag. I Finland och Norge, som i dag i likhet med Sverige bara har en bolagsform utan personligt ägaransvar, förbereds nu lagstiftning som syftar till att införa ett alternativ till aktiebolaget för att nå överensstämmelse med länderna inom EG.

Det är önskvärt att alla medlemsstater i EG och EES har en likartad struktur på sin bolagslagstiftning. EES-avtalet innebär en fri etableringsrätt för personer och företag inom EES-området. Svenska medborgare och företag kommer att kunna etablera sig fritt inom detta område och utländska rättssubjekt med hemvist i EES-området får full frihet att etablera sig här. Det kan inte råda någon tvekan om att den rörlighet som etableringsfriheten syftar till främjas om lagstiftningen på detta område är likartad.

Kommittén föreslår därför att den anpassning till EG:s direktiv som nu skall ske förenas med en reform som innebär att även den svenska lagstiftningen tillhandahåller två alternativ för den som önskar driva verksamhet i bolag utan personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser.

Kommittén förordar därvid en lagteknisk lösning som hämtats från Storbritannien där aktiebolagslagen skiljer mellan private companies och public companies. Kommitténs förslag innebär att i den svenska aktiebolagslagen på motsvarande sätt görs skillnad mellan två kategorier av aktiebolag.

Gränsdragningen mellan de två kategorierna föreslås ske med hänsyn till rätten att inbjuda allmänheten att teckna eller förvärva aktier och andra värdepapper som bolaget ger ut. För de bolag som skall ha denna rätt föreslår kommittén beteckningen "publika aktiebolag" medan övriga bolag betecknas "privata aktiebolag". Kategoritillhörigheten skall framgå av firman och får där anges genom förkortningen "prb" i stället för privat aktiebolag och "pub" i stället för publikt aktiebolag. Förkortningarna bör alltid läggas sist i bolagets firma.

Aktiekapitalets storlek

Aktiebolag skall enligt nu gällande bestämmelser ha ett aktiekapital på minst 50 000 kronor. Följande tabell visar storleken på aktiekapitalet i samtliga aktiebolag.

Samtliga svenska aktiebolag fördelade efter aktiekapitalets storlek. Aktiekapital i tkr. Februari 1992

Aktiekapital	Antal aktiebolag
50	217 000
50 -499	47 000
500 -999	7 000
1 000-	11 000
	282 000

Källa: Aktiebolagsregistret, Patent- och registreringsverket.

En anpassning till EG:s regelverk kräver en höjning av aktiekapitalets minsta storlek. I artikel 6 punkten 1 av det andra bolagsdirektivet föreskrivs att bolag som omfattas av direktivet måste ha minst 25 000 ECU i aktiekapital. Det motsvarar i dag 185 000 kronor. Enligt punkten 3 samma artikel har Rådet rätt att justera detta belopp vart femte år med hänsyn till bl.a. förändringar i penningvärdet.

Genomförs kommitténs förslag att indela aktiebolagen i två kategorier, blir det andra bolagsdirektivet tillämpligt endast på publika aktiebolag. För de privata aktiebolagen kommer det då att råda full frihet för den svenska lagstiftaren i fråga om aktiekapitalets minsta storlek. Ingenting i EG-rätten hindrar således att den nuvarande 50 000 kronors gränsen ligger fast för dessa bolag. Det kan emellertid av andra skäl finnas anledning att höja denna gräns.

För nybildade bolag har 50 000 kronor utgjort minsta tillåtna aktiekapital sedan juni 1973. Uppräknat med konsumentprisindex motsvarar det omkring 230 000 kronor i maj 1992. Till bilden hör emellertid också att äldre bolag hade att uppfylla kravet på 50 000 kronor i aktiekapital först vid utgången av år 1981 och att en helt övervägande majoritet av dessa bolag utnyttjade denna möjlighet. En uppräkning av 50 000 kronor med konsumentprisindex från den 1 januari 1982 ger omkring 100 000 kronor i maj 1992. Kommittén har därför stannat för att föreslå att aktiekapitalet i ett privat aktiebolag bör uppgå till minst 100 000 kronor. Som framgår av tabellen innebär det att aktiekapitalet måste höjas i fler än 200 000 bolag.

Kravet på aktiekapitalets storlek i ett publikt aktiebolag bör enligt kommitténs mening ställas väsentligt högre än i ett privat aktiebolag. Statistiken visar också att i stort sett samtliga aktiebolag vilkas aktier är föremål för allmän handel, eller har en sådan spridning att förutsättningar i dag finns för en sådan handel, har ett aktiekapital på minst 2 miljoner kronor. Kravet bör å andra sidan inte sättas så högt att det hämmar möjligheten för företag att skaffa kapital. Kommittén föreslår därför att aktiekapitalet i ett publikt aktiebolag skall uppgå till minst 1 miljon kronor.

Privata aktiebolag som bildas fr.o.m. den 1 januari 1995 skall omedelbart uppfylla kapitalkravet. För äldre privata bolag föreslår kommittén att kapi-

talkravet skall vara uppfyllt senast den 1 januari 1996. Bolag med lägre aktiekapital avförs ur registret denna dag och är därmed upplöst. För bolagets förpliktelser svarar därefter styrelseledamöter, verkställande direktör och aktieägare, de senare i förhållande till sina aktieinnehav. Rättsverkningarna av att bolaget avförts ur registret blir således desamma som när aktiekapitalet senast höjdes år 1973.

För publika aktiebolag krävs ett aktiekapital om minst 1 miljon kronor. Äldre bolag som fr.o.m. den 1 januari 1995 önskar vara publikt aktiebolag måste senast detta datum uppfylla kapitalkravet.

Kommittén räknar med att ett mycket litet antal, kanske 1 000 bolag, kommer att välja kategorien publika aktiebolag när de nya bestämmelserna träder i kraft.

Företrädesrätt vid ökning av aktiekapitalet

I det andra bolagsdirektivet föreskrivs att aktieägarna skall ha företrädesrätt vid kontantemission i förhållande till det antal aktier de tidigare äger. Medlemsstaterna får emellertid medge att avvikelse från företrädesrätten föreskrivs i bolagsordningen i fråga om aktier som skiljer sig åt beträffande rätten till andel i vinst eller likvidationskvot eller i fråga om röstvärde. Avvikelsen får inte innebära att ägarna till aktier av ett slag helt utesluts från rätten att teckna nya aktier av annat slag som skall betalas kontant. De skall alltid ha åtminstone en subsidiär företrädesrätt till de nya aktierna.

I gällande rätt skall företrädesrätten regleras i bolagsordningen om skillnaden mellan aktieslagen gäller rätten till vinst och likvidationsandel. Däremot är det inte tillåtet att reglera företrädesrätten i bolagsordningen, om skillnaden mellan aktieslagen inte är av ekonomisk art utan bara gäller t.ex. röstvärdet. I det andra bolagsdirektivet förutsätts emellertid att företrädesrätten skall behandlas i bolagsordningen även i sistnämnda fall, varvid aktier med olika röstvärde behandlas på samma sätt som aktier som skiljer sig åt i fråga om rätten till vinst eller likvidationskvot. Det väcker frågan om tiden nu är mogen att tillåta bestämmelser i bolagsordningen om företrädesrätten till nya aktier vid ökning av aktiekapitalet, även när skillnaden mellan aktieslagen avser röstvärdet.

Röstvärdesskillnader är betydelsefulla i svenskt näringsliv och har ett ekonomiskt värde. Kommittén menar att marknaden vid sin värdering av aktierna kan beakta diskriminerande bolagsordningsbestämmelser och att priset på aktierna kommer att sättas med hänsyn tagen till om aktierna ger företrädesrätt till nya aktier eller ej.

Det framstår också från allmänna synpunkter som önskvärt att företrädesrätten till nya aktier, som i många sammanhang är av utomordentlig betydelse för aktieägarna, så långt det är möjligt regleras i bolagsordningen, så att den som överväger att köpa aktier i bolaget vet vad han har att rätta sig efter och kan sätta ett korrekt pris på aktierna. Kommittén föreslår därför att om skillnaderna mellan aktieslagen hänför sig till röstvärdet, företrädesrätten vid ökning av aktiekapitalet enligt 4 kap. skall regleras i bolagsordningen.

I svensk rätt saknas bestämmelser om subsidiär företrädesrätt. Kommittén föreslår att bestämmelser härom införs i aktiebolagslagen.

I det andra bolagsdirektivet föreskrivs att bolagsstämmans beslut om avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt kräver två tredjedels majoritet. Enligt aktiebolagslagen räcker det med absolut majoritet för sådant beslut. Kommittén föreslår att aktiebolagslagens majoritetskrav höjs till överensstämmelse med direktivet. Motsvarande ändringar föreslås beträffande stämmans beslut om bemyndigande för styrelsen att företa avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt och stämmans godkännande av en sådan avvikelse som har beslutats av styrelsen under förutsättning av bolagsstämmans godkännande. Ändringarna gäller emission av såväl aktier som konvertibla skuldebrev och skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning.

Nedsättning av aktiekapitalet

I det andra bolagsdirektivet föreskrivs två tredjedels majoritet på bolagsstämman för giltigt beslut om nedsättning av aktiekapitalet. Om det finns mer än ett aktieslag skall dessutom särskild omröstning äga rum inom varje aktieslag som berörs av nedsättningen.

Beslut om nedsättning av aktiekapitalet kan i dag fattas med absolut majoritet. På denna punkt måste därför lagen ändras. Kommittén föreslår som huvudregel två tredjedels majoritet på stämman, men om rättsförhållandet mellan tidigare utgivna aktier rubbas genom nedsättningsbeslutet föreslås ännu högre majoritet.

Aktiebolags ställföreträdare

I aktiebolagslagen saknas en uttrycklig bestämmelse om att bolagets ställföreträdare binder bolaget genom åtgärder som de företar inom ramen för sin lagliga kompetens. Kommittén föreslår att en sådan bestämmelse införs.

Alla aktiebolag skall i sin bolagsordning ange ändamålet med bolagets verksamhet, t.ex. sågverksrörelse. I det första bolagsdirektivet behandlas den situationen att bolagets ställföreträdare visserligen handlar för bolaget inom ramen för sin lagliga kompetens men överskrider verksamhetsföremålet. Enligt direktivet blir bolaget som regel ändå bundet av ställföreträdarens åtgärder. I direktivet öppnas emellertid en möjlighet för medlemsstaterna att tillmäta verksamhetsföremålet större betydelse på så sätt att det är tillåtet att meddela lagbestämmelser av innebörd att bolaget går fritt från ett avtal som inte överensstämmer med verksamhetsföremålet, om bolaget visar att att motparten var i ond tro.

Kommittén föreslår att den nuvarande möjligheten för bolaget att freda sig mot avtal som ingåtts av dess ställföreträdare i strid med verksamhetsföremålet tas bort. Kommittén väljer således direktivets huvudregel.

Det kan hända att bolagets ställföreträdare vidtar åtgärd på bolagets vägnar inom ramen för sin lagliga kompetens men i strid med instruktioner i bolagsordningen eller beslut av ett högre bolagsorgan. Som exempel kan nämnas att verkställande direktören i ett fastighetsbolag säljer en av bolagets fastigheter trots att det i bolagsordningen, bolagsstämmobeslut eller beslut av styrelsen anges att han inte får vidta en sådan åtgärd.

Enligt det första bolagsdirektivet kan begränsningar i bolagsorganens rätt

att företräda bolaget på grund av bolagsordningen eller på grund av beslut av ett bolagsorgan aldrig åberopas mot tredje man. Kommittén förslår att bestämmelserna om befogenhetsöverskridande utmönstras ur den svenska aktiebolagslagen eftersom de strider mot direktivet.

Vinstutdelning

Enligt det andra bolagsdirektivet får vinstutdelning ske endast under vissa förutsättningar. Har utdelning skett i strid med dessa förutsättningar skall de aktieägare som har mottagit utdelning betala tillbaka beloppet till bolaget. Det gäller dock bara om bolaget förmår visa att aktieägarna kände till att utdelningen var olaglig eller att de med hänsyn till omständigheterna inte kunde vara okunniga om det.

Direktivets godtroskrav är mera förmånligt för aktieägarna än det som i dag gäller enligt aktiebolagslagen. De svenska godtrosreglerna innebär återbetalningsskyldighet för aktieägarna, om bolaget förmår visa att mottagaren inte hade skälig anledning anta att det var fråga om en laglig vinstutdelning. Kommittén föreslår att bestämmelserna ändras till överensstämmelse med direktivet.

Fusion

Det tredje bolagsdirektivet behandlar fusion mellan aktiebolag och behöver med kommitténs förslag tillämpas bara på publika aktiebolag. Med hänsyn bl.a. till möjligheten av fusion mellan publika och privata aktiebolag föreslår emellertid kommittén samma fusionsbestämmelser för samtliga aktiebolag. För att förhindra att bestämmelserna om särskilt kvalificerad majoritet för övergång från publikt aktiebolag till privat aktiebolag kringgås, föreslår kommittén emellertid ett uttryckligt förbud mot fusion där det övertagande bolaget är privat aktiebolag och ett eller flera av de överlåtande bolagen är publikt.

I likhet med aktiebolagslagen reglerar det tredje bolagsdirektivet absorption, kombination och absorption av helägt dotterbolag. Bestämmelserna är emellertid mera detaljerade än i den svenska lagen och kommittén har funnit det omöjligt att bara genom ändringar i den svenska lagtexten uppfylla alla krav. Kommittén lägger därför fram förslag till en helt ny reglering.

Bland de sakliga nyheterna förtjänar följande att nämnas.

Enligt aktiebolagslagen får vid absorption fusionsvederlaget helt eller delvis utgöras av t.ex. skuldebrev som det övertagande bolaget utfärdar. Direktivet föreskriver att fusionsvederlaget bara får bestå av aktier i det övertagande bolaget eller kontant betalning. Kommittén har utformat bestämmelserna i enlighet härmed och föreslår att den kontanta delen inte får utgöra mer än 50 procent av det nominella värdet av de aktier som lämnas som fusionsvederlag.

Innehavare av konvertibla skuldebrev, skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning, vinstandelsbevis eller andra värdepapper med särskilda rättigheter i överlåtande bolag riskerar att förlora dessa rättigheter när bolaget upplöses. I direktivet föreskrivs att innehavarna skall ha minst samma

rättigheter i det övertagande bolaget som de hade i det överlåtande. Kommittén föreslår att bestämmelser härom tas in i aktiebolagslagen.

Fusionsdirektivet utgår från att styrelserna för de bolag som skall gå samman upprättar en gemensam fusionsplan som skall tjäna som beslutsunderlag på bolagsstämma i samtliga bolag. Fusionsplanen skall innehålla många fler uppgifter än som i dag krävs som beslutsunderlag på bolagsstämma som skall pröva fråga om fusion. Bland annat skall värderingsfrågorna belysas mera i detalj. Kommittén har utformat sitt förslag i enlighet härmed.

Fusion genom absorption kräver enligt gällande rätt godkännande endast av bolagsstämma i det överlåtande bolaget. För det övertagande bolaget anses fusionen inte innebära mer än ett företagsköp. Direktivet utgår emellertid från att att aktieägarna i det övertagande bolaget kan ha anledning att motsätta sig fusionen. I enlighet härmed föreskrivs i direktivet att en aktieägarminoritet av viss storlek – varvid storleken inte får bestämmas till högre andel än fem procent av samtliga aktier i bolaget – har rätt att få fusionen prövad på bolagsstämma också i övertagande bolaget. Kommittén föreslår att en minoritet med fem procent av aktierna i det övertagande bolaget skall ha rätt att påkalla bolagsstämma för att ta ställning till fusionen.

I likhet med vad som gäller i dag är det alltså bolagsstämman som har att godkänna eller förkasta fusionsplanen. För giltigt beslut om godkännande krävs att det biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna. Det innebär en ändring i förhållande till gällande rätt som har absolut majoritet som huvudregel. Kommittén föreslår dessutom ännu högre majoritet om fusionen innebär att rättsförhållandet mellan tidigare utgivna aktier i överlåtande bolag rubbas. Det högre majoritetskravet motsvarar vad kommittén förslagit för nedsättning av aktiekapitalet i motsvarande situation.

Det tredje bolagsdirektivet föreskriver att vissa rättsverkningar av fusionen skall inträda samtidigt. Det överlåtande bolaget skall upplösas på samma gång som dess tillgångar och skulder överförs till det övertagande bolaget och aktieägarna i det överlåtande bolaget tillförs vederlaget för sina aktier. I aktiebolagslagen inträder dessa rättsverkningar successivt på så sätt att det överlåtande bolagets tillgångar och skulder först överlåts på det övertagande bolaget varvid fusionsvederlaget överlämnas till det överlåtande bolaget. Styrelsen i det överlåtande bolaget skiftar därefter fusionsvederlaget bland aktieägarna. Först när detta skett och redovisning för skiftet lagts fram på stämma i det överlåtande bolaget är detta upplöst. Kommitten föreslår en nyordning som motsvarar vad direktivet kräver. De nya bestämmelserna innebär att de fusionerande bolagen själva kan bestämma vid vilken tidpunkt det överlåtande bolagets tillgångar och skulder skall övergå på det övertagande bolaget. I dag är denna tidpunkt beroende av när fusionen registreras.

Den utan jämförelse vanligaste fusionsformen i Sverige innebär att ett helägt dotterbolag går upp i moderbolaget. Ofta har en sådan fusion förberetts genom tvångsinlösen av minoritetsaktier i dotterbolaget. När moderbolaget äger samtliga aktier i dotterbolaget kan bolagens styrelser när som helst träffa avtal om att dotterbolaget skall gå upp i moderbolaget. Dotterbolaget upplöses genast när fusionsavtalet registreras.

Det tredje bolagsdirektivet utgår från att bolagsstämman i såväl moder- som dotterbolag skall godkänna en fusion mellan bolagen av nu ifrågavarande slag. Emellertid ges möjlighet för bolagens styrelser att fatta giltigt beslut om en sådan fusion under vissa förutsättningar. Om en aktieägarminoritet av viss storlek – varvid storleken inte får bestämmas till högre andel än fem procent av samtliga aktier i bolaget – begär att få frågan om fusionen prövad på bolagsstämma i moderbolaget skall framställningen härom dock alltid bifallas. Kommittén har utformat sitt förslag i enlighet härmed varvid rätten att påkalla bolagsstämma bestämts så att en minoritet med fem procent av aktierna i övertagande bolaget skall ha denna rätt.

Kommittén avser att återkomma till bestämmelserna om tvångsinlösen av minoritetsaktier i dotterbolag i sitt slutbetänkande.

Registrering

I första bolagsdirektivet finns bestämmelser om offentliggörande av vissa handlingar rörande aktiebolag och andra bolag. Bestämmelserna är i jämförelse med aktiebolagslagen strängare mot bolagen och i motsvarande mån mera välvilliga mot bolagets avtalsparter. Kommittén föreslår bl.a. i enlighet med direktivet en uttrycklig bestämmelse om att ett aktiebolag som regel inte innan kungörande skett i Post- och Inrikes Tidningar skall kunna åberopa ett förhållande som blivit eller bort bli infört i aktiebolagsregistret. Endast om bolaget förmår visa att motparten faktiskt känt till det icke kungjorda förhållandet går bolaget fritt. Det kan t.ex. gälla ett avtal som en avgången verkställande direktör tecknat innan uppgift om direktörsbytet kungjorts.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

De ändringar i aktiebolagslagen som föreslås måste träda i kraft senast vid utgången av den tid som i EES-avtalet har medgivits för anpassning av svensk lagstiftning till EG:s regelverk. Såvitt avser flertalet av de nu föreslagna ändringarna har Sverige medgivits anstånd under två år från den dag EES-avtalet träder i kraft. I enlighet härmed föreslås ändringarna träda i kraft den 1 januari 1995.

Aktiebolagskommitténs lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagslagen (1975:1385)
dels att nuvarande 1 kap. 2 § skall betecknas 1 kap. 6 §,
dels att nuvarande 7 kap. 1-3 §§ skall betecknas 7 kap. 2-4 §§,
dels att nuvarande 14 kap. 9-13 §§ skall betecknas 14 kap. 27- 31 §§,
dels att de nya 7 kap. 2 § och 4 § skall ha följande lydelse,
dels att 1 kap. 1 §, 2 kap. 2, 3 och 9 §§, 3 kap. 1 och 13 §§, 4 kap. 2, 4, 12, 14, 15 och 18 §§, 5 kap. 2, 8, 9 och 16 §§, 6 kap. 1, 2, 6 och 8 §§, 8 kap. 10 och 14 §§, 9 kap. 13 och 17 §§, 11 kap. 9 §, 12 kap. 5, 7 och 8 §§, 14 kap. 1-8 §§, 16 kap. 1 §, 18 kap. 3 § samt 19 kap. 1 § skall ha följande lydelse,
dels att i lagen skall införas ett nytt kapitel, 17 kap., av följande lydelse,
dels att i lagen skall införas nya bestämmelser, 1 kap. 2-5 §§, 2 kap. 9 a §, 6 kap. 2 a §, 7 kap. 1 §, 14 kap. 9-26 §§, 18 kap. 3 a § samt närmast före 14 kap. 20, 26 och 27 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	1 §[1]
I aktiebolag svarar delägarna ej personligen för bolagets förpliktelser.	
Utan hinder av första stycket svarar delägare i aktiebolag, som bedriver advokatverksamhet, solidariskt med bolaget för sådana förpliktelser mot klienter som bolaget ådrager sig medan han är delägare.	
	2 §
	Aktiebolag är privat aktiebolag eller publikt aktiebolag. Denna lag gäller samtliga aktiebolag, om inte annat föreskrives.
	3 §
	Aktiebolag skall ha ett aktiekapital, som uppgår till minst etthundratusen kronor i privat aktiebolag och minst en miljon kronor i publikt aktiebolag.
	Är aktiekapitalet fördelat på flera aktier, skall dessa lyda på lika belopp.
	4 §
	Privat aktiebolag eller aktieägare i sådant bolag får inte söka sprida aktier eller teckningsrätter i bolaget eller av bolaget utgivna skuldebrev eller optionsbevis genom att offentliggöra eller på annat sätt rikta en inbjudan till en vidare krets att teckna eller förvärva sådana värdepapper. Teckning eller avtal om förvärv på grund av en

[1] Senaste lydelse 1977:944. Ändringen innebär att andra stycket upphävs.

inbjudan som strider mot detta förbud, är ogiltigt.

5 §

Endast fondpapper, som utgivits av publikt aktiebolag, får bli föremål för handel på börs eller annan organiserad marknadsplats eller genom värdepappersinstitut. Bedrivs sådan handel med fondpapper, som utgivits av privat aktiebolag, är avtal som därvid träffas om köp eller försäljning av bolagets fondpapper ogiltigt.

2 kap.

2 §

Stiftarna anger villkoren för bolagsbildningen. Därvid iakttages att betalningen för aktie ej får understiga det belopp på vilket aktien skall lyda (nominella beloppet). Skall aktie kunna tecknas med rätt eller plikt att mot aktien tillskjuta annan egendom än pengar eller med rätt eller plikt för bolaget att övertaga egendom mot annat vederlag än aktier (apport), får värdet på apportegendomen ej sättas högre än det verkliga värdet för bolaget. Endast sådan egendom som är eller kan antagas bli till nytta för bolagets verksamhet kan utgöra apportegendom.

Stiftarna anger villkoren för bolagsbildningen. Därvid iakttages att betalningen för aktie ej får understiga det belopp på vilket aktien skall lyda (nominella beloppet). Skall aktie kunna tecknas med rätt eller plikt att mot aktien tillskjuta annan egendom än pengar eller med rätt eller plikt för bolaget att övertaga egendom mot annat vederlag än aktier (apport), får värdet på apportegendomen ej sättas högre än det verkliga värdet för bolaget. Endast sådan egendom som är eller kan antagas bli till nytta för bolagets verksamhet kan utgöra apportegendom. *Apportegendom får inte utgöras av åtagande att utföra arbete eller att tillhandahålla tjänst.*

Tecknas aktie med villkor som strider mot första stycket, skall det nominella beloppet ändå betalas.

3 §

Stiftarna skall upprätta och underteckna en dagtecknad stiftelseurkund som skall innehålla förslag till bolagsordning och uppgift om

1. det belopp som skall betalas för varje aktie,
2. tiden för aktiernas betalning,
3. sättet och tiden för kallelse till konstituerande stämma, om enligt 7 § kallelse skall ske.

Bestämmelse om apport eller att aktie eljest skall kunna tecknas med villkor eller att bolaget skall ersätta *annan kostnad för bolagets bildande än allmänna avgifter och sedvanliga arvoden för upprättande av stiftelsehandlingar och liknande arbete* eller att någon eljest av bolaget skall erhålla särskild rättighet eller förmån skall anges i stiftelseurkunden.

Bestämmelse om apport eller att aktie eljest skall kunna tecknas med villkor eller att bolaget *skall ersätta kostnad för bolagets bildande* eller att någon eljest skall av bolaget erhålla särskild rättighet eller förmån skall anges i stiftelseurkunden.

Stiftelseurkunden skall innehålla redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömandet av värde på apportegendom och av bestämmelse enligt andra stycket i övrigt. Särskilt skall anges

1. namn och hemvist beträffande den som avses med bestämmelsen,
2. det värde till vilket apportegendom beräknas komma att tagas upp i balansräkningen och antalet aktier eller annat vederlag som skall lämnas för egendomen,
3. högsta beräknade beloppet av sådan kostnad för bolagets bildande som angivits i bestämmelsen.

Om skriftligt avtal upprättats rörande bestämmelse som avses i andra stycket, skall stiftelseurkunden innehålla avtalet eller avskrift därav eller hänvisning till avtalet med uppgift om den plats där det hålles tillgängligt för aktietecknarna. Muntligt avtal skall i sin helhet upptagas i stiftelseurkunden. Tillskjutes eller övertages rörelse, skall vad nu sagts om skriftligt avtal gälla även beträffande balans- och resultaträkningar för rörelsen under de senaste två räkenskapsåren. I stiftelseurkunden skall upplysning ges om rörelsens resultat under tiden därefter. Om sådana räkningar ej upprättats för rörelsen, skall i stiftelseurkunden lämnas upplysning om rörelsens resultat under nämnda räkenskapsår.

Om andra-fjärde styckena ej iakttagits beträffande viss bestämmelse, är den utan verkan mot bolaget.

9 §

Bolaget skall anmälas för registrering senast sex månader efter stiftelseurkundens undertecknande.

Hinder mot registrering föreligger, om ej

1. det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tilldelade aktier efter avdrag för aktier som enligt 11 § förklarats förverkade och ej övertagits av annan (bolagets aktiekapital) motsvarar det i bolagsordningen angivna aktiekapitalet eller uppgår till minimikapitalet,
2. det belopp som skall betalas i pengar för de aktier som ingår i bolagets aktiekapital är inbetalat på räkning hos svenskt bankinstitut,
3. all apportegendom är tillförd bolaget,
4. yttranden företes från bank institut om att 2 har följts och från auktoriserad eller godkänd revisor om att 3 har iakttagits. Av revisorns yttrande skall framgå att apportegendomen i stiftelseurkunden ej åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan antagas bli till nytta för bolagets verksamhet.

4. yttranden företes från bank institut om att 2 har följts och från auktoriserad eller godkänd revisor om att 3 har iakttagits. Av revisorns yttrande skall framgå att apportegendomen i stiftelseurkunden ej åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan antagas bli till nytta för bolagets verksamhet. *I yttrandet skall revisorn beskriva apportegendomen och ange vilken metod som använts vid värderingen av den. Särskilda svårigheter vid värderingen skall anmärkas.*

Genom registreringen fastställes bolagets aktiekapital till belopp som anges i andra stycket 1. Aktier som enligt 11 § förklarats förverkade och ej övertagits av annan blir därvid ogiltiga.

Om ej anmälan för bolagets registrering sker inom den i första stycket angivna tiden eller om registreringsmyndigheten genom lagakraftägande beslut avskrivit anmälan eller vägrat registrering av bolaget, är frågan om bolagets bildande förfallen. Styrelseledamöterna ansvarar solidariskt för återbetal-

ningen av de belopp som inbetalats på tecknade aktier jämte uppkommen avkastning med avdrag för kostnader på grund av åtgärd enligt 13 § första stycket tredje meningen. Detsamma gäller i fråga om apportegendom.

9 a §

Om bolaget inom två år från registreringen träffar avtal med stiftare eller aktieägare, skall styrelsen underställa bolagsstämman avtalet för godkännande, om avtalet innebär att bolaget förvärvar egendom mot ett vederlag som motsvarar minst en tiondel av aktiekapitalet. Det gäller dock inte om förvärvet sker på svensk eller utländsk börs eller som ett led i bolagets löpande affärsverksamhet.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande gäller 4 kap. 4 § i tillämpliga delar. Vad som där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla avtalet.

Styrelsen skall avge en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömandet av värdet på egendomen och av avtalet i övrigt. Bestämmelserna i 2 kap. 3 § tredje och fjärde styckena äger motsvarande tillämpning på redogörelsen.

Över redogörelsen skall auktoriserad eller godkänd revisor avge yttrande. Yttrandet skall innehålla de uppgifter som avses i 2 kap. 9 § andra stycket 4.

Om bolagsstämman inte godkänner avtalet inom sex månader från avtalsdagen, är avtalet utan verkan mot bolaget. Har andra-fjärde styckena inte iakttagits beträffande viss bestämmelse i avtalet, är den utan verkan mot bolaget.

Första-femte styckena äger motsvarande tillämpning om aktiebolag, som blivit publikt enligt 17 kap. 2 §, inom två år från registreringen därav träffar avtal som avses i första stycket.

3 kap.

1 §

Alla aktier har lika rätt i bolaget, om ej annat följer av denna paragraf.

I bolagsordningen kan bestämmas att aktier av olika slag skall finnas eller kunna utges. Sådan bestämmelse skall ange

1. olikheterna mellan aktieslagen,
2. antalet aktier av varje slag,

3. om aktierna ej skall medföra lika rätt till andel i bolagets tillgångar eller vinst, den företrädesrätt som tillkommer aktieägarna vid ökning av aktiekapitalet enligt 4 kap. Föreskrift om olika företrädesrätt får meddelas endast om *aktierna ej skall medföra lika rätt till andel i bolagets tillgångar eller vinst.*	3. om aktierna *inte* skall medföra lika rätt till andel i bolagets tillgångar eller vinst *eller om aktierna skall ha olika röstvärde,* den företrädesrätt som tillkommer aktieägarna vid ökning av aktiekapitalet enligt 4 kap. Föreskrift om olika företrädesrätt får meddelas endast om *skillnaderna mellan aktierna skall vara av nu angivet slag.* *Beträffande kontantemission skall i föreskrift som avses i andra stycket 3 iakttas att gammal aktie skall ge företrädesrätt till ny aktie av samma slag, att aktie som inte tecknas av de i första hand berättigade aktieägarna skall erbjudas samtliga aktieägare samt att, om inte hela antalet aktier som tecknas på grund av sistnämnda erbjudande kan ges ut, aktierna skall fördelas mellan tecknarna i förhållande till tecknat antal och, i den mån det inte kan ske, genom lottning.* *Beträffande fondemission skall, om skillnaden mellan aktierna bara gäller röstvärdet, i föreskrift som avses i andra stycket 3 bestämmas att nya aktier av ettvart slag skall emitteras i förhållande till det antal aktier av samma slag som finns sedan tidigare, varvid de gamla aktierna skall ge företrädesrätt till nya aktier av samma slag i förhållande till sin andel av aktiekapitalet.*

Avser olikheten mellan aktieslagen akties röstvärde, gäller att ingen aktie får ha ett röstvärde som överstiger tio gånger röstvärdet för annan aktie.

I bolagsordningen kan bestämmas att aktie av visst slag skall i närmare angiven ordning kunna omvandlas till aktie av annat slag. Omvandling skall utan dröjsmål anmälas för registrering och är verkställd när registrering sker.

13 §[2]

Aktiebok hålles tillgänglig hos bolaget för envar. Föres aktieboken med maskin för automatisk databehandling eller på annat liknande sätt, skall i stället utskrift av aktieboken på begäran tillhandahållas hos bolaget och, i fråga om avstämningsbolag, även hos värdepapperscentralen. Utskriften får ej vara äldre än sex månader. Envar har rätt att mot ersättning för kostnaderna få sådan utskrift av aktieboken eller	Aktiebok hålles tillgänglig hos bolaget för envar. Föres aktieboken med maskin för automatisk databehandling eller på annat liknande sätt, skall i stället utskrift av aktieboken på begäran tillhandahållas hos bolaget och, i fråga om avstämningsbolag, även hos värdepapperscentralen. Utskriften får ej vara äldre än sex månader. Envar har rätt att mot ersättning för kostnaderna få sådan utskrift av aktieboken eller

[2] Senaste lydelse 1989:831.

del av den. När det gäller avstämningsbolag får dock utskrift enligt detta stycke ej innehålla uppgifter om aktieägare som har högst femhundra aktier i bolaget.

del av den. När det gäller avstämningsbolag, *som har mer än en aktieägare,* får dock utskrift enligt detta stycke ej innehålla uppgifter om aktieägare som har högst femhundra aktier i bolaget.

Aktiebok eller, om aktieboken föres med maskin för automatisk databehandling eller på annat liknande sätt, utskrift av hela aktieboken avseende förhållandena tio dagar före bolagsstämma, skall hållas tillgänglig för aktieägarna vid stämman.

I utskrift upptages aktieägarna och de förvaltare som avses i 10 § andra stycket i alfabetisk ordning.

4 kap.

2 §[3]

Vid nyemission där de nya aktier skall betalas med pengar (kontantemission) och vid fondemission har aktieägarna företrädesrätt till de nya aktierna i förhållande till det antal aktier de förut äger, om ej annat föreskrivits i bolagsordningen enligt 3 kap. 1 § andra stycket 3 eller, vid kontantemission, antingen bestämmes i emissionsbeslutet eller följer av villkor som enligt 5 kap. 4 § första stycket 8 meddelats vid emission av skuldebrev.

Beslut av bolagsstämman att avvika från aktieägarnas företrädesrätt är giltigt endast om det biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

4 §[4]

Förslag till beslut om nyemission skall hållas tillgängligt för aktieägarna under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken beslutet skall fattas. Det skall genast sändas till aktieägare, som begär det och uppger sin postadress. Förslaget skall läggas fram på stämman. Vad som nu sagts om förslag till beslut skall gälla sådan redogörelse av styrelsen och sådant yttrande av revisorerna som avses i 6 §. Innebär förslaget avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall skälen till avvikelsen anges i förslaget eller i handling som fogats vid förslaget. Om årsredovisningen ej skall behandlas på stämman, skall även följande handlingar enligt vad nyss sagts hållas tillgängliga och läggas fram på stämman:

Förslag till beslut om nyemission skall hållas tillgängligt för aktieägarna under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken beslutet skall fattas. Det skall genast sändas till aktieägare, som begär det och uppger sin postadress. Förslaget skall läggas fram på stämman. Vad som nu sagts om förslag till beslut skall gälla sådan redogörelse av styrelsen och sådant yttrande av revisorerna som avses i 6 §. Innebär förslaget avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall skälen till avvikelsen *samt grunden för emissionskursen* anges i förslaget eller i handling som fogats vid förslaget. Om årsredovisningen ej skall behandlas på stämman, skall även följande handlingar enligt vad nyss sagts hållas tillgängliga och läggas fram på stämman:

1. avskrift av den senaste årsredovisningen, försedd med anteckning om

[3] Senaste lydelse 1977:1092.
[4] Senaste lydelse 1987:465.

bolagsstämmans beslut rörande bolagets vinst eller förlust, samt avskrift av revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser,

2. en av styrelsen undertecknad redogörelse för händelser av väsentlig betydelse för bolagets ställning, vilka inträffat efter årsredovisningens avgivande,

3. ett av revisorerna avgivet yttrande över redogörelsen.

Kallelse till bolagsstämman skall innehålla uppgift om den företrä desrätt att teckna aktier som enligt förslaget tillkommer aktieägarna eller annan eller vem som annars får teckna aktier.

Kallelsen skall ange förslagets huvudsakliga innehåll, om aktieägarna inte skall ha företrädesrätt till teckning i förhållande till det antal aktier de förut äger eller enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen.

12 §[5]

Beslut om nyemission skall anmälas för registrering inom sex månader från beslutet, om det ej förfallit enligt 10 §. Hinder mot registrering föreligger, om ej

1. full betalning enligt registret erlagts för alla de i det förut registrerade aktiekapitalet ingående aktierna,

2. det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tilldelade nya aktier efter avdrag för aktier som förklarats förverkade och ej övertagits av annan (ökningen av aktiekapitalet) uppgår till belopp som avses i 10 §,

3. hälften av det belopp som betalas med pengar för de i den registrerade kapitalökningen ingående aktierna har inbetalats,

4. all apportegendom enligt beslutet om nyemission är tillförd bolaget,

5. yttrande företes från auktoriserad eller godkänd revisor av vilket framgår att 3 och 4 iakttagits, att apportegendomen icke åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan antagas bli till nytta för bolagets verksamhet; yttrandet från revisor om att 3 har iakttagits får i avstämningsbolag ersättas av en försäkran från värdepapperscentralen om att så har skett.

5. yttrande företes från auktoriserad eller godkänd revisor av vilket framgår att 3 och 4 iakttagits, att apportegendomen icke åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan antagas bli till nytta för bolagets verksamhet; yttrandet från revisor om att 3 har iakttagits får i avstämningsbolag ersättas av en försäkran från värdepapperscentralen om att så har skett. *I yttrandet skall revisorn beskriva apportegendomen och ange vilken metod som använts vid värderingen av den. Särskilda svårigheter vid värderingen skall anmärkas.*

Vid kontantemission i bolag vars bundna egna kapital före emissionen understiger en miljon kronor skall, i stället för vad som föreskrives i första stycket 3 och 5, hela det belopp, som skall betalas för aktierna, erläggas genom insättning på bankräkning som bolaget öppnat hos svenskt bankinstitut och intyg från bankinstitutet om att beloppet betalats företes i registreringsärendet.

Genom registreringen fastställes ökningen av aktiekapitalet till belopp som anges i första stycket 2.

Om anmälan för registrering av beslutet icke gjorts inom den i första stycket angivna tiden eller om registreringsmyndigheten genom lagakraftägande beslut avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering, gäller vad i 10 § sägs.

[5] Senaste lydelse 1989:831.

Aktiekapitalet är ökat när registrering skett. Aktier som förklarats förverkade och ej övertagits av annan blir därmed ogiltiga. De nya aktierna medför rätt till utdelning enligt vad därom bestämts i beslutet om emission. Beslutet får dock ej innebära att sådan rätt inträder senare än för räkenskapsåret efter det under vilket aktierna skolat till fullo inbetalats.

14 §[6]

Styrelsen kan besluta om nyemission och om avvikelse från aktieägares företrädesrätt enligt 2 § under förutsättning av bolagsstämmans godkännande. Bestämmelserna i 5-13 §§ gäller därvid i tillämpliga delar, varvid dock skall iakttagas vad som föreskrives nedan i tredje stycket.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande äger 4 § motsvarande tillämpning. Vad som där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla styrelsens beslut.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande äger 4 § motsvarande tillämpning. Vad som där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla styrelsens beslut. *Beslut av bolagsstämman att godkänna avvikelse från aktieägares företrädesrätt enligt 2 § är giltigt endast om det biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Införing av de nya aktierna i aktieboken och anmälan för registrering enligt 12 § skall ej ske innan stämman har godkänt emissionsbeslutet. Har sådan anmälan ej skett inom ett år från styrelsens beslut om emission, är emissionsbeslutet förfallet. Vad som har betalats på tecknade aktier skall i sådant fall genast återbetalas.

15 §[7]

Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att fatta beslut om nyemission i den mån emissionen kan ske utan ändring i bolagsordningen och att därvid avvika från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 §.

Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att fatta beslut om nyemission i den mån emissionen kan ske utan ändring av bolagsordningen och att därvid avvika från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 §. *Bemyndigande att avvika från aktieägares företrädesrätt enligt 2 § är giltigt endast om det biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Skall styrelsen kunna besluta om nyemission med bestämmelse som avses i 6 § eller med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall detta anges särskilt i bolagsstämmans bemyndigande. Bemyndigandet skall innehålla bestämmelser om den tid, längst intill nästkommande ordinarie bolagsstämma, inom vilken styrelsens beslut om nyemission skall fattas. Bestämmelserna i 4 § äger motsvarande tillämpning i fråga om förslag till bemyndigande.

Bolagsstämmans beslut om bemyndigande skall genast anmälas för registrering. Innan registrering har skett, kan styrelsen ej fatta beslut om emission.

Bestämmelserna i 5-13 §§ gäller i tillämpliga delar när styrelsen beslutar om emission med stöd av bemyndigande.

[6] Senaste lydelse 1987:465.
[7] Senaste lydelse 1987:465.

18 §

När aktiebolag, *som enligt 10 kap 3 § andra eller fjärde stycket är skyldigt att ha auktoriserad revisor,* eller aktieägare i sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva aktier eller teckningsrätter i bolaget, skall styrelsen upprätta en särskild redogörelse för bolagets förhållanden (emissionsprospekt) enligt 19-26 §§, om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att erläggas uppgår till minst *en miljon* kronor.

När *ett publikt aktiebolag* eller aktieägare i sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva aktier eller teckningsrätter i bolaget, skall styrelsen upprätta en särskild redogörelse för bolagets förhållanden (emissionsprospekt) enligt 19-26 §§, om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att erläggas uppgår till minst *trehundratusen* kronor.

5 kap.

2 §

Vid emission av skuldebrev mot vederlag i pengar har aktieägarna företrädesrätt att teckna sig för förvärv av skuldebrev såsom om emissionen gällde de aktier som kan komma att träda i stället för skuldebreven eller nytecknas på grund av optionsrätt.

Beslut av bolagsstämman att avvika från aktieägarnas företrädesrätt är giltigt endast om det biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

8 §[8]

Styrelsen kan besluta om emission av skuldebrev och om avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt under förutsättning av bolagsstämmans godkännande. Bestämmelserna i 4-6 §§ och 7 § första stycket äger motsvarande tillämpning.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande äger 4 kap. 4 § motsvarande tillämpning. Vad där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla styrelsens beslut.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande äger 4 kap. 4 § motsvarande tillämpning. Vad där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla styrelsens beslut. *Beslut av bolagsstämman att godkänna avvikelse från aktieägares företrädesrätt enligt 2 § är giltigt endast om det biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Anmälan för registrering enligt 7 § tredje stycket skall göras när emissionsbeslutet godkänts av stämman och teckningen av skuldebreven avslutats. Har anmälan för registrering ej skett inom ett år från styrelsens beslut om emission, är beslutet förfallet.

9 §[9]

Bolagsstämman kan bemyndiga

Bolagsstämman kan bemyndiga

[8] Senaste lydelse 1987:465.

styrelsen att fatta beslut om emission och att därvid avvika från bestämmelserna i 2 § om aktieägares företrädesrätt.

styrelsen att fatta beslut om emission och att därvid avvika från bestämmelserna i 2 § om aktieägares företrädesrätt. *Bemyndigande att avvika från bestämmelserna i 2 § om aktieägares företrädesrätt är giltigt endast om det biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Skall skuldebrev kunna tecknas mot tillskott av annan egendom än pengar eller eljest med villkor eller skall avvikelse från aktieägares företrädesrätt kunna göras, skall detta särskilt anges i bolagsstämmans beslut. Beslutet skall innehålla bestämmelse om den tid, längst intill nästkommande ordinarie bolagsstämma, inom vilken styrelsens beslut skall fattas. Bestämmelserna i 4 kap. 4 § äger motsvarande tillämpning i fråga om förslag till bemyndigande.

Bolagsstämmans beslut skall genast anmälas för registrering. Innan registrering har skett kan styrelsen ej fatta beslut om emission.

Bestämmelserna i 4-7 §§ gäller i tillämpliga delar i fråga om styrelsens beslut om emission.

16 §

Bestämmelserna i 4 kap. 19-26 §§ om emissionsprospekt äger motsvarande tillämpning när aktiebolag, *som enligt 10 kap. 3 § andra eller fjärde stycket är skyldigt att ha auktoriserad revisor,* eller aktieägare i sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva av bolaget utgivna skuldebrev eller optionsbevis som avses i detta kapitel. Skyldighet att upprätta emis sionsprospekt föreligger dock endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att erläggas uppgår till minst *en miljon* kronor.

Bestämmelserna i 4 kap. 19-26 §§ om emissionsprospekt äger motsvarande tillämpning när *ett publikt aktiebolag* eller aktieägare i sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva av bolaget utgivna skuldebrev eller optionsbevis som avses i detta kapitel. Skyldighet att upprätta emissionsprospekt föreligger dock endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att erläggas uppgår till minst *trehundratusen* kronor.

6 kap.

1 §

Nedsättning av aktiekapitalet får ske för följande ändamål, nämligen

1. avsättning till *reservfond eller* omedelbar täckning av förlust enligt fastställd balansräkning, om förlusten ej kan täckas av fritt eget kapital,

1. avsättning till reservfond *enligt 6 kap. 8 § eller 7 kap. 2 §* eller till omedelbar täckning av förlust enligt fastställd balansräkning, om förlusten ej kan täckas av fritt eget kapital,

2. återbetalning till aktieägarna, eller

3. avsättning till fond att användas enligt beslut av bolagsstämman. Nedsättning för ändamål som anges i första stycket 2 och 3 får ej avse större belopp än att full täckning finns för det bundna egna kapitalet efter nedsätt-

[9] Senaste lydelse 1987:465.

ningen. Beräkningen därav sker enligt balansräkning för nästföregående räkenskapsår, om denna fastställes vid stämman, och annars på grundval av de handlingar som anges i 4 kap. 4 § första stycket 1-3.

Nedsättning av aktiekapitalet kan genomföras genom

1. inlösen eller sammanläggning av aktier,
2. indragning av aktier utan återbetalning, eller
3. minskning av aktiernas nominella belopp med eller utan återbetalning.

Om nedsättning av aktiekapitalet på grund av bristande betalning finns bestämmelser i 4 kap. 13 § andra stycket.

2 §

Beslut om nedsättning av aktiekapitalet fattas av bolagsstämman, om ej annat följer av 8 §. Nedsättningsbeslutet får ej fattas förrän bolaget blivit registrerat. Behöver bolagsordningen ändras, skall beslut därom först fattas.

Nedsättning för ändamål som anges i 1 § första stycket 2 eller 3 får beslutas endast efter förslag eller godkännande av styrelsen.

Bestämmelserna i 4 kap. 4 § om förslag till bolagsstämmans beslut och andra handlingar gäller i tillämpliga delar.

Bestämmelserna i 4 kap. 4 § om förslag till bolagsstämmas beslut och andra handlingar gäller i tillämpliga delar. *Kallelsen till bolagsstämman skall alltid ange nedsättningsförslagets huvudsakliga innehåll.*

2 a §

Bolagsstämmans beslut om nedsättning är giltigt om det biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

Innebär nedsättningen att såvitt angår redan utgivna aktier rättsförhållandet mellan dessa rubbas, är beslutet giltigt, om det biträtts av samtliga vid stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna. Om nedsättningen

1. endast försämrar viss eller vissa aktiers rätt och samtliga vid stämman närvarande ägare av dessa aktier företrädande nio tiondelar av alla sålunda berörda aktier godkänner denna, eller

2. endast försämrar helt aktieslags rätt och ägare till hälften av alla aktier av detta slag och nio tiondelar av de på stämman företrädda aktierna av detta slag godkänner nedsättningen, räcker det för giltigt beslut att det biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de på stämman företrädda aktierna.

6 §[10]

Skall nedsättningsbeloppet helt eller delvis användas enligt 1 § första stycket 2 eller 3, får nedsättningsbeslutet ej verkställas utan rättens tillstånd, såvida icke samtidigt bolaget genom nyemission tillförs ett belopp som minst motsvarar nedsättningsbeloppet.

Rättens tillstånd skall sökas senast två månader efter det nedsättningsbeslutet registrerats. Vid ansökningshandlingen skall fogas bevis att nedsättningsbeslutet registrerats och förteckning över bolagets kända borgenärer med angivande av postadress.

Rätten skall kalla bolagets borgenärer, såväl kända som okända, med föreläggande för den som vill bestrida ansökningen att senast viss dag skriftligen hos rätten anmäla detta vid äventyr att han annars anses ha medgivit ansökningen. Kallelsen skall skyndsamt kungöras genom rättens försorg i Post- och Inrikes Tidningar. Kronofogdemyndigheten i länet och alla kända borgenärer skall underrättas särskilt genom rättens försorg.

Bestrides ej ansökningen eller får de borgenärer som bestrider den full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar, skall tillstånd meddelas. Om den rätt som tillkommer innehavare av pensionsfordran finns bestämmelser i 23 § andra stycket lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Är borgenär tillika gäldenär i samma rättsförhållande, skall han *ej upptagas* i förteckningen över bolagets kända borgenärer. Han skall *ej* kallas av rätten och har *ej* heller rätt till betalning eller säkerhet enligt fjärde stycket.

Avser borgenärs anspråk sådan fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970: 979) eller fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag, skall han *inte tas upp* i förteckningen över bolagets kända borgenärer. Han skall *inte* kallas av rätten och har *inte* heller rätt till betalning eller säkerhet enligt fjärde stycket.

8 §

I aktiebolag, vars aktiekapital kan utan ändring av bolagsordningen bestämmas till ett lägre eller högre belopp, kan i bolagsordningen intagas förbehåll att aktiekapitalet kan nedsättas genom inlösen av aktier, dock ej under minimikapitalet. Förbehållet skall ange ordningen för inlösningen och inlösningsbeloppet eller grunderna för dess beräkning.

Om förbehållet införes genom ändring av bolagsordningen, får det endast avse aktier som kan tecknas eller utges efter det att ändringen registrerats. Har fondemission ägt rum efter registreringen, får inlösen av fondaktie ske först när tre år förflutit från registreringen av emissionen.

Nedsättning får ej ske så att full täckning ej finnes för det bundna egna kapitalet. Beräkning därav skall ske på grundval av fastställd balansräkning för nästföregående räkenskapsår.

Bestämmelserna i 6 § äger motsvarande tillämpning. Det gäller dock inte, om nedsättningen genomförs genom inlösen med ett sammanlagt belopp som inte överstiger det fria egna kapitalet beräknat på grundval av fastställd balansräkning för nästföregående räkenskapsår och ett be-

[10] Senaste lydelse 1988:393.

	lopp som motsvarar nedsättningsbeloppet avsätts till reservfonden.
När enligt förbehållet blivit bestämt att vissa aktier skall inlösas, skall genast *anmälas* för registrering att aktiekapitalet nedsättes med dessa aktiers sammanlagda nominella belopp. När registrering skett är aktiekapitalet nedsatt.	När enligt förbehållet blivit bestämt att vissa aktier skall inlösas, skall *bolaget* genast *anmäla* för registrering att aktiekapitalet nedsättes med dessa aktiers sammanlagda nominella belopp. När registrering skett är aktiekapitalet nedsatt, *om ej annat följer av 7 §.*

7 kap.

1 §

Aktiebolag får inte teckna egen aktie.

Har aktiebolag tecknat egen aktie i strid mot första stycket, skall stiftarna eller vid nyemission styrelsen och verkställande direktören anses ha tecknat aktierna för egen räkning med solidariskt ansvar för betalningen. Det gäller dock inte stiftare, styrelseledamot eller verkställande direktör som visar att han inte kände till eller bort känna till aktieteckningen.

Har aktier i ett bolag tecknats av någon i eget namn men för bolagets räkning, skall han anses ha tecknat aktierna för egen räkning.

Bestämmelserna i första-tredje styckena äger motsvarande tillämpning, om dotterföretag tecknar aktier i moderbolaget.

2 §

Aktiebolag får ej förvärva eller såsom pant mottaga egen aktie. Dotterföretag får ej heller förvärva eller såsom pant mottaga aktie i moderbolaget. Avtal i strid mot detta förbud är ogiltigt.

Första stycket utgör ej hinder för aktiebolag eller dotterföretag att vid övertagande av affärsrörelse förvärva däri ingående aktie, att inlösa aktie enligt 13 kap. 3 § eller att på auktion inropa för företagets fordran utmätt aktie. Förvärvad aktie skall, om den ej indragits genom nedsättning av aktiekapitalet, avyttras så snart det kan ske utan förlust. *Aktie, som förvärvats vid övertagande av affärsrörelse, skall dock avyttras senast två år efter förvärvet, såvida icke regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer ger företaget tillstånd att behålla aktien under längre tid.*	Första stycket utgör ej hinder för aktiebolag eller dotterföretag att vid övertagande av affärsrörelse förvärva däri ingående aktie, att inlösa aktie enligt 13 kap. 3 § eller att på auktion inropa för företagets fordran utmätt aktie. Förvärvad aktie skall, om den ej indragits genom nedsättning av aktiekapitalet, avyttras så snart det kan ske utan förlust, *dock senast tre år efter förvärvet.*

Har aktiebolag blivit moderbolag och innehar dotterföretaget aktier i moderbolaget, skall dessa aktier avyttras enligt vad som i andra stycket sägs *beträffande aktier som förvärvats vid övertagande av affärsrörelse.*	Har aktiebolag blivit moderbolag och innehar dotterföretaget aktier i moderbolaget, skall dessa aktier avyttras enligt vad som i andra stycket sägs. *Aktie, som inte avyttrats inom den i andra stycket angivna tiden, är ogiltig. Bolaget skall nedsätta aktiekapitalet med aktiens nominella belopp. Förslag till beslut om nedsättning skall läggas fram på den första bolagsstämma som hålls sedan ogiltighet inträtt. Nedsättningsbeloppet skall överföras till reservfonden.*
4 §	
Bestämmelserna i 4 kap. 19-26 §§ om emissionsprospekt äger motsvarande tillämpning när aktiebolag, *som enligt 10 kap. 3 § andra eller fjärde stycket är skyldigt att ha auktoriserad revisor,* eller aktieägare i sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva av bolaget utgivna vinstandelsbevis. Skyldighet att upprätta emissionsprospekt föreligger dock endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att erläggas uppgår till minst *en miljon* kronor.	Bestämmelserna i 4 kap. 19-26 §§ om emissionsprospekt äger motsvarande tillämpning när *ett publikt* aktiebolag eller aktieägare i sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva av bolaget utgivna vinstandelsbevis. Skyldighet att upprätta emissionsprospekt föreligger dock endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att erläggas uppgår till minst *trehundratusen* kronor.
8 kap.	
10 §	
Ledamot av styrelsen eller verkställande direktör får ej handlägga fråga rörande avtal mellan honom och bolaget. Ej heller får han handlägga fråga om avtal mellan bolaget och tredje man, om han i frågan har ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot bolagets. Med avtal jämställes rättegång eller annan talan.	*Har ett bolag endast en aktieägare, skall avtal mellan honom och bolaget, som inte avser löpande affärstransaktioner på sedvanliga villkor, antecknas i eller fogas till styrelsens protokoll.*
14 §	
Har ställföreträdare, *som företagit rättshandling för bolaget, överskridit sin befogenhet, är rättshandlingen ej gällande mot bolaget, om den mot vilken rättshandlingen företogs insåg eller bort inse att befogenheten överskreds. Detsamma gäller om verk-*	Har ställföreträdare *som avses i 11 eller 12 § företagit rättshandling för bolaget, gäller rättshandlingen mot bolaget, om inte ställföreträdaren handlat i strid med bestämmelserna i denna lag om bolagsorganens kompetens.*

ställande direktör vid företagande av rättshandling överskrider den honom enligt 6 § tillkommande behörigheten att vidtaga åtgärd på bolagets vägnar.

Har verkställande direktör, som företagit rättshandling för bolaget, överskridit sin kompetens enligt 12 §, gäller inte rättshandlingen mot bolaget, om bolaget visar att motparten insåg eller bort inse kompetensöverskridandet.

9 kap.

13 §

Bolagsstämmans beslut utgöres av den mening, som fått mer än hälften av de avgivna rösterna eller, vid lika röstetal, den mening ordföranden biträder. Vid val anses den vald som fått de flesta rösterna. Vid lika röstetal avgöres valet genom lottdragning, om ej annat beslutas av stämman innan valet förrättas.

Första stycket gäller ej, om annat följer av denna lag eller föreskrives i bolagsordningen. Beträffande beslut som avses i 14 eller 15 § kan dock i bolagsordningen endast föreskrivas längre gående villkor än som anges där.

Första stycket gäller ej, om annat följer av denna lag eller föreskrives i bolagsordningen. Beträffande beslut som avses i *4 kap. 2, 14 och 15 §§, 5 kap. 2, 8 och 9 §§, 6 kap. 2 a §,* 9 kap. 14 *och* 15 §§, *14 kap. 11 § samt 17 kap. 1 och 2 §§* kan dock i bolagsordningen endast föreskrivas längre gående villkor än som anges där.

17 §

Om bolagsstämmobeslut ej tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller bolagsordningen, kan talan mot bolaget om upphävande eller ändring av beslutet föras av aktieägare eller av styrelsen, styrelseledamot eller verkställande direktör. Sådan talan kan föras även av den som styrelsen obehörigen vägrat att införa såsom aktieägare i aktieboken.

Talan skall väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Väckes icke talan inom tid som nu sagts är rätten till talan förlorad.

Talan får väckas senare än vad i andra stycket sägs när

1. beslutet är sådant att det ej lagligen kan fattas ens med alla aktieägares samtycke,
2. samtycke till beslutet kräves av alla eller vissa aktieägare och sådant samtycke ej givits, eller
3. kallelse till stämman ej skett eller de för bolaget gällande bestämmelserna om kallelse väsentligen eftersatts.

Vad i andra och tredje styckena sägs om tid för väckande av talan gäller ej i fall som avses i 14 kap. 26 §.

Dom, varigenom bolagsstämmans beslut upphäves eller ändras, gäller även för de aktieägare som ej instämt talan. Rätten kan ändra bolagsstämmans beslut endast om det kan fastställas vilket innehåll beslutet rätteligen borde ha haft. Är bolagsstämmans beslut sådant som enligt denna lag skall anmälas för registrering och har det upphävts eller ändrats genom dom som vunnit laga kraft eller har genom beslut under rättegången förordnats att bolagsstämmans beslut ej får verkställas, skall rätten underrätta registreringsmyndigheten för registrering.

11 kap.

9 §[11]

I förvaltningsberättelsen skall upplysning lämnas dels om sådana för bedömningen av bolagets verksamhetsresultat och ställning viktiga förhållanden, för vilka redovisning ej skall lämnas i resultaträkning eller balansräkning, dels om händelser av väsentlig betydelse för bolaget, som inträffat under räkenskapsåret eller efter dettas slut.

I förvaltningsberättelsen skall upplysning lämnas dels om sådana för bedömningen av bolagets verksamhetsresultat och ställning viktiga förhållanden, för vilka redovisning ej skall lämnas i resultaträkning eller balansräkning, dels om händelser av väsentlig betydelse för bolaget, som inträffat under räkenskapsåret eller efter dettas slut. *Har bolagsstämma under året prövat avtal som avses i 2 kap. 9 a § skall det anges i förvaltningsberättelsen med uppgift om bolagsstämmans beslut.*

I förvaltningsberättelsen skall anges medelantalet under räkenskapsåret anställda personer med angivande tillika av medelantalet för varje arbetsställe med mer än tjugo anställda. Vidare skall anges sammanlagda beloppet av räkenskapsårets löner och ersättningar dels till styrelsen och verkställande direktör, dels till övriga anställda. Tantiem och därmed jämställd ersättning till styrelsen och verkställande direktör skall anges särskilt. Har bolaget anställda i flera länder, skall löner och ersättningar anges särskilt för varje land jämte uppgift om medelantalet anställda i respektive land. Då medelantalet anställda anges skall uppgift även lämnas om fördelningen mellan kvinnor och män.

Förvaltningsberättelsen skall innehålla förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Ett aktiebolag som enligt 10 kap. 3 § andra stycket är skyldigt att ha auktoriserad revisor skall till förvaltningsberättelsen foga en finansieringsanalys. I finansieringsanalysen skall redovisas bolagets finansiering och kapitalinvesteringar under räkenskapsåret.

12 kap.

5 §

Sker utbetalning till aktieägare i strid mot denna lag, skall mottagaren återbära vad han uppburit med ränta beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:635) från det att utdelningen uppburits intill dess ränta skall utgå enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag. *Detta gäller dock ej, om mottagaren hade skälig anledning antaga att utbetalningen utgjorde laglig vinstutdelning.*

Sker utbetalning till aktieägare i strid mot denna lag, skall mottagaren återbära vad han uppburit med ränta beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:635) från det att utdelningen uppburits intill dess ränta skall utgå enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag. *Har utbetalningen skett i form av vinstutdelning, är dock mottagaren återbäringsskyldig endast om bolaget visar att han kände till eller måste antagas ha känt till att utbetalningen stred mot denna lag.*

För brist som uppkommer vid återbäringen är de som medverkat till beslutet om utbetalningen eller verkställande därav eller till upprättande eller fastställande av en till grund för beslutet liggande oriktig balansräkning ansvariga enligt 15 kap. 1-4 §§.

[11] Senaste lydelse 1989:831.

7 §[12]

Aktiebolag får ej lämna penninglån till den som äger aktier i eller är styrelseledamot eller verkställande direktör i bolaget eller annat bolag i samma koncern. Detsamma gäller i fråga om penninglån till

1. den som är gift med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till aktieägare, styrelseledamot eller verkställande direktör,

2. den som är besvågrad med sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

3. juridisk person över vars verksamhet person som nämnts ovan har ett bestämmande inflytande.

Bestämmelserna i första stycket gäller ej om

1. gäldenären är kommun eller landstingskommun,

2. gäldenären är företag i koncern i vilken det långivande bolaget ingår,

3. gäldenären driver rörelse och lånet betingas av affärsmässiga skäl samt är avsett uteslutande för gäldenärens rörelse, eller

4. gäldenären eller honom närstående fysisk eller juridisk person som avses i första stycket 1-3 är aktieägare samt det sammanlagda aktieinnehavet ej uppgår till en procent av aktiekapitalet i bolaget och ej heller, om bolaget ingår i koncern, till en procent av de sammanlagda aktiekapitalen i koncernbolagen. Första stycket tillämpas dock, om gäldenären eller juridisk person över vars verksamhet han har ett bestämmande inflytande eller båda tillsammans äger mer än 500 aktier i bolaget eller, om bolaget ingår i koncern, i koncernbolagen.

Aktiebolag får icke lämna penninglån i syfte att gäldenären eller honom närstående fysisk eller juridisk person som avses i första stycket 1-3 skall förvärva aktier i bolaget eller annat bolag i samma koncern.

Är gäldenären anställd i bolaget eller i ett annat bolag i samma koncern gäller inte förbudet mot penninglån i tredje stycket, om

1. lånebeloppet jämte tidigare lån enligt detta stycke från bolaget eller annat bolag i samma koncern inte överstiger ett belopp som motsvarar två gånger gällande basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

2. låneerbjudandet riktar sig till minst hälften av de anställda i bolaget och lånet skall återbetalas inom fem år genom regelbundna amorteringar samt

3. hinder mot lån inte föreligger vid en tillämpning av första och andra styckena, även om de aktier som skall förvärvas räknas med. Därvid skall dock det i första stycket angivna förbudet mot att lämna lån till styrelseledamot inte gälla i fråga om den som är styrelseledamot enligt bestämmelserna i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Lån enligt fjärde stycket får ej lämnas, om det sammanlagda beloppet av sådana lån därefter skulle överstiga bolagets fria egna kapital.

Bestämmelserna i denna paragraf om förbud mot penninglån äger motsvarande tillämpning i fråga om ställande av säkerhet.

Vid tillämpningen av denna paragraf likställes äktenskapsliknande samlevnad med äktenskap, om de sammanlevande tidigare har varit gifta med varandra eller har eller har haft barn gemensamt.

Som aktieinnehav eller aktieförvärv enligt bestämmelserna i denna paragraf räknas inte innehav eller förvärv av andelar i en aktiefond eller i en aktiesparfond eller kapitalsparfond som inte är företagsanknuten.

8 §[13]

Skattemyndigheten kan på ansö- *Är bolaget privat aktiebolag, kan*

[12] Senaste lydelse 1987:1246.
[13] Senaste lydelse 1992:546.

kan medge undantag från 7 §, om det vid förvärv av aktier i bolaget eller annat bolag i samma koncern är påkallat av särskilda omständigheter eller om det i annat fall föreligger synnerliga skäl. Sådant undantag medges dock av Finansinspektionen när det gäller aktiebolag som står under Finansinspektionens tillsyn.

skattemyndigheten på ansökan medge undantag från 7 §, om det vid förvärv av aktier i bolaget är påkallat av särskilda omständigheter. Sådant undantag kan vidare medges aktiebolag vid förvärv av aktier i annat bolag i samma koncern samt även i annat fall om det föreligger synnerliga skäl. När det gäller aktiebolag som står under Finansinspektionens tillsyn prövas fråga om undantag av Finansinspektionen.

Bolagets kända borgenärer skall höras över ansökningen. Det behöver dock ej ske, om borgenärernas ställning uppenbarligen icke påverkas av att ansökningen bifalles. Om borgenär begär det, skall hans fordran betalas eller betryggande säkerhet ställas för den innan ansökningen får bifallas.

14 kap.

1 § *Ett aktiebolags samtliga tillgångar och skulder kan övertas av ett annat aktiebolag mot vederlag till aktieägarna i det överlåtande bolaget i form av aktier i det övertagande bolaget varvid det överlåtande bolaget upplöses utan likvidation (fusion). Som fusionsvederlag får också lämnas pengar. Den kontanta ersättningen får dock utgöra högst 50 procent av nominella värdet av de aktier som lämnas som fusionsvederlag.*

Fusion kan ske

1. mellan det övertagande bolaget på ena sidan och ett eller flera överlåtande bolag å den andra (absorption), eller

2. mellan två eller flera överlå tande bolag genom att de bildar ett nytt, övertagande bolag (kombination).

2 § *Fusion får inte ske om övertagande bolag är privat aktiebolag och överlåtande bolag publikt aktiebolag.*

Fusion får ske utan hinder av att överlåtande bolag trätt i likvidation, under förutsättning att skifte av bolagets tillgångar inte har påbörjats. Upplöses bolag i likvidation genom fusion, skall likvidationen avslutas när rättens tillstånd till fusionen registrerats enligt 16 §.

3 § *Innehavare av konvertibla skuldebrev, skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning, vinst-*

andelsbevis eller andra värdepapper med särskilda rättigheter i överlåtande bolag, skall i det övertagande bolaget åtnjuta åtminstone motsvarande rättigheter som i det överlåtande bolaget, om de inte enligt fusionsplanen har rätt att få sina värdepapper inlösta av det övertagande bolaget.

4 § *Styrelserna för överlåtande och, vid absorption, övertagande bolag skall upprätta en gemensam, dagtecknad fusionsplan. Planen skall undertecknas av styrelsen i varje bolag. I planen skall för varje bolag anges*

1. firma och den ort där styrelsen skall ha sitt säte,

2. hur många aktier i det övertagande bolaget som skall lämnas för ett angivet antal aktier i överlåtande bolag samt vilken kontant ersättning som därutöver skall lämnas som fusionsvederlag.

3. tidpunkt och villkor i övrigt för utlämnande av fusionsvederlaget,

4. från vilken tid och på vilka villkor de såsom fusionsvederlag lämnade aktierna medför rätt till utdelning i det övertagande bolaget,

5. tidpunkt när överlåtande bolag skall upplösas,

6. vilka rättigheter i det övertagande bolaget som skall tillkomma innehavare av aktier, skuldebrev och andra värdepapper med särskilda rättigheter i överlåtande bolag eller vilka åtgärder som annars skall vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

7. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen skall utgå till styrelseledamot, verkställande direktör eller revisor.

Till fusionsplanen skall fogas

8. avskrift av bolagens årsbokslut och förvaltningsberättelser för de senaste tre räkenskapsåren samt

9. uppgifter motsvarande delårsrapport enligt 11 kap. 13 och 14 §§, om fusionsplanen upprättas senare än sex månader efter utgången av det senaste räkenskapsår, för vilket årsredovisning och revisionsberättelse

avgivits, varvid uppgifterna skall avse tiden från utgången av nämnda räkenskapsår till en dag ej tidigare än tre månader före fusionsplanens upprättande.

5 § *Vid kombination tjänar fusionsplanen som stiftelseurkund för det övertagande bolaget. Planen skall innehålla förslag till bolagsordning och ange hur styrelse och revisorer skall väljas.*

6 § *I fusionsplanen skall lämnas en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömande av fusionens lämplighet för ettvart bolag. Av redogörelsen skall framgå hur fusionsvederlaget bestämts och vilka rättsliga och ekonomiska synpunkter som därvid har beaktats. Särskilda svårigheter vid värderingen skall anmärkas.*

7 § *Fusionsplanen skall granskas av de auktoriserade eller godkända revisorerna i överlåtande och, vid absorption, övertagande bolag. Revisorerna skall lämna skriftliga yttranden över sin granskning. Av yttrandet skall framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid skall anges vilken eller vilka metoder som använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt metodernas lämplighet och vilken vikt som tillmätts de olika värderingsmetoderna vid den samlade bedömningen av värdet på ettvart bolag. Särskilda svårigheter vid värderingen skall anmärkas.*

I yttrandet skall särskilt anges,

1. om fusionen kan antas medföra fara för att det övertagande bolaget inte skall kunna fullgöra sina förpliktelser mot borgenärer, och

2. vid kombination, huruvida de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Revisorernas yttranden skall fogas till fusionsplanen.

8 § Styrelsen, verkställande direktör och revisor i bolag som skall delta i fusionen skall bereda revisor i annat sådant bolag tillfälle att verkställa granskning som avses i 6 § i den omfattning revisorn finner erforderlig samt lämna de upplysningar och det biträde som han begär.

9 § Inom en månad från upprättandet av fusionsplanen skall det övertagande bolaget eller, vid kombination, det äldsta av de överlåtande bolagen, anmäla planen för registrering.

Fusionsplanen eller en redogörelse för det väsentliga innehållet i den skall genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen i varje bolag bestämmer. Kungöres inte planen i dess helhet, skall i kungörelsen uppgift lämnas om var den hålls tillgänglig.

10 § Fusionsplanen skall underställas bolagsstämma i samtliga överlåtande bolag och, om ägare till minst fem procent av samtliga aktier i det övertagande bolaget begär det inom två veckor från utfärdandet av kungörelse enligt 9 §, i det övertagande bolaget.

Stämman får hållas tidigast en månad efter det att fusionsplanen kungjorts enligt 9 §. Fusionsplanen skall hållas tillgänglig för aktieägarna under minst en månad efter kungörandet. Den skall kostnadsfritt genast sändas till aktieägare, som begär det, och uppger sin postadress. Fusionsplanen skall läggas fram på stämma.

Godkännes inte fusionsplanen i sin helhet av samtliga bolagsstämmor, är frågan om fusionen förfallen.

11 § Bolagsstämmans beslut om godkännande av fusionsplanen är giltigt om det biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

Innebär fusionsplanen att såvitt angår redan utgivna aktier rättsförhållandet mellan dessa rubbas, är beslutet giltigt, om det biträtts av samt-

liga vid stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna. Om planen

1. endast försämrar viss eller vissa aktiers rätt och samtliga vid stämman närvarande ägare av dessa aktier företrädande nio tiondelar av alla sålunda berörda aktier godkänner denna, eller

2. endast försämrar helt aktieslags rätt och ägare till hälften av alla aktier av detta slag och nio tiondelar av de på stämman företrädda aktierna av detta slag godkänner planen, räcker det för giltigt beslut att det biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de på stämman företrädda aktierna.

12 § *Godkänner bolagsstämma fusionsplan om kombination, skall stämman samtidigt välja styrelse och revisorer i det övertagande bolaget.*

13 § *Senast en månad efter det att fusionsplanen godkänts av det sista bolaget skall det övertagande bolaget eller, vid kombination, det äldsta av de överlåtande bolagen ansöka om tillstånd att verkställa planen. Ansökan göres hos rätten i den ort där styrelsen för det övertagande bolaget skall ha sitt säte.*

Vid ansökningshandlingen skall fogas två avskrifter av protokollet från bolagsstämma, som avses i 10 §, avskrift av fusionsplanen, bevis att fusionplanen registrerats och förteckning över de överlåtande bolagens kända borgenärer med angivande av postadress. Har revisorerna i fusionsplanen uttalat att fusionen medför fara för att det övertagande bolaget inte skall kunna fullgöra sina förpliktelser, skall vid ansökningshandlingen fogas förteckning även över det övertagande bolagets kända borgenärer med angivande av postadress.

14 § *Rätten skall kalla de överlåtande bolagens och i fall som avses i 13 § andra stycket andra meningen det övertagande bolagets borgenärer, såväl kända som okända, med föreläggande för den som vill bestrida an-*

sökningen att inom en månad från kallelsen skriftligen hos rätten anmäla detta vid äventyr att han annars anses ha medgivit ansökningen. Kallelsen skall skyndsamt kungöras genom rättens försorg i Post- och Inrikes Tidningar. Kronofogdemyndigheten i länet och alla kända borgenärer skall underrättas särskilt genom rättens försorg.

Bestrides inte ansökningen eller får de borgenärer som bestrider den full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar, skall tillstånd meddelas. Om den rätt som tillkommer innehavare av pensionsfordran finns bestämmelser i 23 § andra stycket lagen (1967: 531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Avser borgenärs anspråk sådan fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970: 979) eller fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag, skall han inte tas upp i förteckningen över bolagets kända borgenärer. Han skall inte kallas av rätten och har inte heller rätt till betalning eller säkerhet enligt tredje stycket.

15 § *Rätten skall vägra tillstånd om*

1. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (1992:000) eller lagen (1992:000) om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES) eller om prövning av fusionen pågår enligt någon av dessa lagar eller

2. vid kombination, det inte av fusionplanen framgår att de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

16 § *Rätten skall underrätta registreringsmyndigheten om ansökan enligt 13 § och om lagakraftvunnet beslut som meddelats med anledning av ansökningen.*

17 § *Senast två månader från det att rättens tillstånd till fusionen vunnit laga kraft skall styrelsen för det*

övertagande bolaget för registrering anmäla vid absorption aktiekapitalets ökning och vid kombination att bolaget bildats och att styrelse och revisorer valts.

18 § *När anmälan enligt 17 § registrerats, är överlåtande bolag upplöst omedelbart eller den senare dag som anges i fusionsplanen. Överlåtande bolags tillgångar och skulder med undantag för skadeståndsanspråk enligt 15 kap. 1-3 §§ övergår samtidigt till det övertagande bolaget och aktieägare i överlåtande bolag blir aktieägare i det övertagande bolaget.*

Utan hinder av första stycket kan ägare till en tiondel av samtliga aktier i ett överlåtande bolag hos styrelsen påkalla bolagsstämma för behandling av fråga om talan enligt 15 kap. 5 §, varvid 9 kap. 8 § andra meningen äger motsvarande tillämpning. Väckes sådan talan, gäller 13 kap. 16 § i tillämpliga delar.

19 § *Har inte ansökan om rättens tillstånd gjorts inom föreskriven tid eller har rätten genom lagakraftvunnet beslut avslagit ansökan, skall registreringsmyndigheten förklara frågan om fusion förfallen. Detsamma gäller om bolagen inte gjort anmälan enligt 17 § inom föreskriven tid eller registreringsmyndigheten genom lagakraftägande beslut avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering.*

Absorption av dotterbolag

20 § *Äger moderbolag samtliga aktier i dotterbolag, kan bolagens styrelser fatta beslut om att dotterbolaget skall gå upp i moderbolaget. I sådant fall skall fusionsplanen innehålla uppgift om moderbolagets och dotterbolagets*

1. firma och den ort där styrelsen skall ha sitt säte,

2. från vilken dag affärshändelser i överlåtande bolag skall bokföras i det övertagande bolaget,

3. vilka rättigheter i det övertagande bolaget som skall tillkomma innehavare av aktier, skuldebrev och

andra värdepapper med särskilda rättigheter i det överlåtande bolaget eller vilka åtgärder som annars skall vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

4. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen skall utgå till styrelseledamot, verkställande direktör eller revisor.

I fusionsplanen skall lämnas en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömande av fusionens lämplighet för ettvart bolag.

21 § *Fusionsplanen skall granskas av de auktoriserade eller godkända revisorerna i moder- och dotterbolaget. 8 § äger motsvarande tillämpning.*

Revisorerna skall lämna skriftliga yttranden över sin granskning. I yttrandet skall särskilt anges, om fusionen kan antas medföra fara för att moderbolaget inte skall kunna fullgöra sina förpliktelser mot borgenärer.

Revisorernas yttranden skall tas in i eller fogas till fusionsplanen.

22 § *Inom en månad från upprättandet av fusionsplanen skall moderbolaget anmäla planen för registrering.*

Fusionsplanen eller en redogörelse för det väsentliga innehållet i den skall genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen i varje bolag bestämmer. Kungöres inte planen i dess helhet, skall i kungörelsen uppgift lämnas om var den hålls tillgänglig.

23 § *Fusionsplanen skall underställas bolagsstämma i moderbolaget om ägare till minst fem procent av samtliga aktier i detta begär det inom två veckor från utfärdandet av kungörelse enligt 22 §. 10 § andra och tredje styckena samt 11 § första stycket äger motsvarande tillämpning.*

24 § *Tidigast en och senast två månader efter det att fusionsplanen kun-*

gjorts skall moderbolaget ansöka om tillstånd att verkställa planen. Ansökan göres hos rätten i den ort där styrelsen för moderbolaget skall ha sitt säte.

Vid ansökningshandlingen skall fogas bevis att fusionplanen registrerats och förteckning över dotterbolagets kända borgenärer med angivande av postadress. Har revisorerna i fusionsplanen uttalat att fusionen medför fara för att moderbolaget inte skall kunna fullgöra sina förpliktelser, skall vid ansökningshandlingen fogas förteckning även över moderbolagets kända borgenärer med angivande av postadress.

Bestämmelserna i 14 § och 15 § 1 äger motsvarande tillämpning.

25 § *Rätten skall underrätta registreringsmyndigheten om ansökan enligt 24 § och om lagakraftvunnet beslut som meddelats med anledning av ansökningen. När rättens beslut om tillstånd har registrerats är dotterbolaget upplöst, omedelbart eller den senare dag som anges i fusionsplanen. 19 § äger motsvarande tillämpning.*

Ogiltighet

26 § *Talan om upphävande av stämmobeslut om godkännande av fusionsplan skall väckas inom sex månader från beslutet, annars är rätten till talan förlorad. Har rätten genom lagakraftvunnet avgörande bifallit käromålet, skall fusionen gå åter utan hinder av att anmälan enligt 17 § eller beslut som avses i 24 § registrerats och överlåtande bolag upplösts. För förpliktelse som uppkommit genom åtgärd på det övertagande bolagets vägnar sedan överlåtande bolag upplösts men innan rättens avgörande kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar, svarar de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget solidariskt.*

Inlösen av aktier i dotterbolag

27 § Äger moderbolag självt eller tillsammans med dotterföretag mer än nio tiondelar av aktierna med mer än nio tiondelar av röstetalet för samtliga aktier i dotterbolag, har moderbolaget rätt att av de övriga aktieägarna i sistnämnda bolag lösa in återstående aktier.

Den vars aktier kan lösas in har rätt att få sina aktier inlösta av moderbolaget.

En tvist om huruvida rätt eller skyldighet till inlösen föreligger eller om lösenbeloppet prövas av tre skiljemän. Om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, gäller i fråga om skiljemännen och förfarandet inför dem i tillämpliga delar vad som är föreskrivet i lagen (1929:145) om skiljemän. Bestämmelserna i 18 § andra stycket nämnda lag om tid inom vilken skiljedomen skall meddelas gäller dock inte. Kostnaderna för skiljemannaförfarandet skall bäras av moderbolaget, om inte skiljemännen på särskilda skäl ålägger någon annan aktieägare att helt eller delvis svara för dessa kostnader. Part som är missnöjd med skiljedomen har rätt att väcka talan vid domstol inom sextio dagar från det han fick del av skiljedomen i huvudskrift eller bestyrkt avskrift. Rätt domstol är tingsrätten i den ort där dotterbolagets styrelse har sitt säte.

Har moderbolaget förvärvat större delen av sina aktier i dotterbolaget på grund av inbjudan till en vidare krets att till moderbolaget överlåta sådana aktier mot visst vederlag, skall lösenbeloppet motsvara vederlaget, om ej särskilda skäl föranleder annat.

28 § Vill moderbolag lösa in aktier i dotterbolag enligt 27 § och kan överenskommelse härom icke träffas, skall moderbolaget hos dotterbolagets styrelse skriftligen begära att tvisten hänskjutes till skiljemän och uppge sin skiljeman.

Dotterbolagets styrelse skall vid begäran enligt första stycket oförd-röjligen genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer anmoda aktieägare, mot vilka lösningsanspråket riktas, att skriftligen uppge sin skiljeman till dotterbolaget senast två veckor från kungörelsen. Anmodan skall även genom brev sändas till varje sådan aktieägare, om hans postadress är känd för bolaget.

Har icke samtliga i aktieboken införda aktieägare mot vilka lösningsanspråket riktas inom föreskriven tid uppgivit en gemensam skiljeman, skall dotterbolagets styrelse hos rätten i den ort där styrelsen har sitt säte begära förordnande av god man. Denne skall hos samma rätt ansöka om förordnande av sådan skiljeman och i tvisten bevaka frånvarande aktieägares rätt.

29 § Prövas tvist om inlösen enligt 27 § av skiljemän eller domstol och är det ostridigt mellan parterna att lösningsrätt föreligger eller förklaras i lagakraftvunnen dom att sådan rätt är för handen utan att lösenbeloppet samtidigt fastställes, är aktieägarna skyldiga att till moderbolaget överlämna sina aktiebrev med påskrift om överlåtelse eller, när fråga är om aktier i avstämningsbolag, att låta moderbolaget registreras som ägare till aktierna enligt bestämmelserna i aktiekontolagen (1989:827), allt under förutsättning att moderbolaget ställer av skiljemännen eller, om tvisten är anhängig vid domstol, av domstolen godkänd säkerhet för kommande lösenbelopp jämte ränta.

Aktieägare har rätt till skälig ränta på lösenbeloppet för tiden från det säkerhet ställts till dess lösenbeloppet förfaller till betalning.

30 § Har fastställt lösenbelopp erbjudits aktieägare utan att denne överlämnat sina aktiebrev, eller i fråga om avstämningsbolag, låtit moderbolaget registreras som ägare, skall moderbolaget utan dröjsmål

nedsätta lösenbeloppet enligt lagen (1927:56) om nedsättning av pengar hos myndighet. Därvid får förbehåll om rätt att återtaga det nedsätta beloppet ej göras.

31 § Har säkerhet ställts enligt 29 § eller nedsättning skett enligt 30 §, är moderbolaget ägare till aktierna. Innan aktiebreven i ett dotterbolag som inte är avstämningsbolag överlämnats till moderbolaget medför breven i sådant fall endast rätt för innehavaren att mot överlämnande av breven till moderbolaget eller länsstyrelsen få ut lösenbeloppet jämte ränta.

Har aktiebrev ej överlämnats inom en månad från det moderbolaget blivit ägare till aktien, kan nytt till moderbolaget ställt aktiebrev utfärdas. Det nya aktiebrevet skall innehålla uppgift att det ersätter äldre brev. Överlämnas därefter det äldre aktiebrevet till moderbolaget, skall brevet överlämnas till dotterbolaget för att makuleras.

Aktier i avstämningsbolag skall i fall som avses i första stycket första meningen på begäran av moderbolaget registreras med detta som ägare enligt bestämmelserna i aktiekontolagen (1989:827).

16 kap.

1 §

Aktiebolags firma skall innehålla ordet aktiebolag. Firman skall tydligt skilja sig från annan i aktiebolagsregistret eller filialregistret införd, ännu bestående firma. För registrering av aktiebolags firma gäller i övrigt vad som föreskrivs i firmalagen (1974:156).

Aktiebolags firma skall innehålla ordet aktiebolag. *Privat aktiebolags firma skall innehålla ordet privat eller avslutas med förkortningen prb. Publikt aktiebolags firma skall innehålla ordet publikt eller avslutas med förkortningen pub.* Firman skall tydligt skilja sig från annan i aktiebolagsregistret eller filialregistret införd, ännu bestående firma. För registrering av aktiebolags firma gäller i övrigt vad som föreskrivs i firmalagen (1974:156).

Skall bolagets firma anges på två eller flera språk, skall varje lydelse anges i bolagsordningen.

Bolagets styrelse kan antaga bifirma. Vad i första stycket sägs om firma gäller även bifirma. Ordet aktiebolag får dock ej intagas i bifirma.

Bolagets styrelse kan antaga bifirma. Vad i första stycket sägs om firma gäller även bifirma. *Orden aktiebolag, privat eller publikt eller för-*

kortningarna prb eller pub får dock ej intagas i bifirma.

Skriftlig handling, som utfärdas för aktiebolag, bör undertecknas med bolagets firma. Har styrelsen eller annan ställföreträdare för bolaget utfärdat handling utan firmateckning och framgår icke av dess innehåll att den utfärdats på bolagets vägnar, är de som undertecknat handlingen solidariskt ansvariga för förpliktelse enligt handlingen såsom för egen skuld. Detta gäller dock ej, om av omständigheterna vid handlingens tillkomst framgick att den utfärdades för bolaget och den till vilken handlingen ställts av bolaget får behörigen undertecknat godkännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det begäran därom framställts eller personlig ansvarighet gjorts gällande mot undertecknarna.

Aktiebolags brev, fakturor och orderblanketter skall ange bolagets firma, den ort där styrelsen skall ha sitt säte samt bolagets organisationsnummer enligt lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl. Har bolaget trätt i likvidation, skall detta också anges.

17 kap.

Byte av aktiebolagskategori

1 §

Beslut om att privat aktiebolag skall bli publikt fattas av bolagsstämman.

På stämman skall framläggas

1. uppgifter motsvarande delårsrapport enligt 11 kap. 13 och 14 §§ om stämman hålls senare än sex månader efter utgången av det senaste räkenskapsår för vilket årsredovisning och revisionsberättelse avgivits, varvid uppgifterna skall avse tiden från utgången av nämnda räkenskapsår till en dag ej tidigare än tre månader före dagen för bolagsstämman,

2. yttrande av auktoriserad eller godkänd revisor av vilket framgår att bolagets eget kapital uppgår till eller, efter av styrelsen föreslagen ökning av aktiekapitalet, kommer att uppgå till minst det registrerade aktiekapitalet.

Bolagsstämmans beslut är giltigt om det biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

Privat aktiebolag skall anses ha blivit publikt, när den registrerade bolagsordningen uppfyller de krav som ställs på publikt aktiebolag.

2 §

Beslut om att publikt aktiebolag skall bli privat fattas av bolagsstämman. Beslutet är giltigt om det biträtts av samtliga vid stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna.

Publikt aktiebolag skall anses ha blivit privat, när den registrerade bolagsordningen uppfyller de krav som ställs på privat aktiebolag.

18 kap.

3 §[14]

Det som enligt denna lag eller särskilda bestämmelser blivit infört i aktiebolagsregistret skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det enligt 2 § kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar *och det inte av omständigheterna framgår att han varken kände till eller hade bort känna till det som kungjorts.*

Det som enligt denna lag eller särskilda bestämmelser blivit infört i aktiebolagsregistret skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det enligt 2 § kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar. *Vad nu sagts gäller dock inte rättshandlingar eller andra åtgärder, som vidtagits före den sextonde dagen efter kungörandet, om tredje man visar att det var omöjligt för honom att känna till det som kungjorts.*

Innan kungörande enligt första stycket skett, kan bolaget inte åberopa det förhållande som blivit eller bort bli infört i registret mot annan än den som bolaget visar har känt till förhållandet.

Om det som kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar inte överensstämmer med vad som införts i aktiebolagsregistret, kan bolaget inte åberopa kungörelsens innehåll mot tredje man. Denne kan dock åberopa kungörelsens innehåll mot bolaget, om inte bolaget visar att han kände till vad som införts i aktiebolagsregistret.

3 a §

Har anmälan om vem som utsetts till styrelseledamot eller verkställande direktör införts i aktiebolagsregistret och kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar enligt 2 §, kan bolaget inte mot tredje man åberopa fel eller brister vid valet av styrelseledamot eller beslutet att utse verkställande di-

[14] Senaste lydelse 1985:58.

rektör. Vad nu sagts gäller dock ej, om bolaget visar att tredje man kände till felet eller bristen.	

19 kap.[15]

1 §

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som	Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som
1. uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att enligt denna lag föra aktiebok, förteckning enligt 3 kap. 12 § eller hålla aktiebok tillgänglig,	*1. uppsåtligen bryter mot 1 kap. 4 §,*
2. uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 3 kap. 12 § tredje stycket, 8 kap. 8 § andra stycket andra meningen eller 9 § första stycket andra eller tredje meningen,	*2.* uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att enligt denna lag föra aktiebok, förteckning enligt 3 kap. 12 § eller hålla aktiebok tillgänglig,
3. uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot 12 kap. 7 eller 9 §,	*3.* uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 3 kap. 12 § tredje stycket, 8 kap. 8 § andra stycket andra meningen eller 9 § första stycket andra eller tredje meningen,
	4. uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot 12 kap. 7 eller 9 §.
	Till böter dömes den som bryter mot 16 kap. 1 § femte stycket.
Utan hinder av 35 kap. 1 § brottsbalken får påföljd för brott enligt första stycket *3* mot 12 kap. 7 § ådömas, om den misstänkte häktats eller erhållit del av åtal för brottet inom fem år från brottet.	Utan hinder av 35 kap. 1 § brottsbalken får påföljd för brott enligt första stycket *4* mot 12 kap. 7 § ådömas, om den misstänkte erhållit del av åtal för brottet inom fem år från brottet.

I fall som avses i 10 kap. 13 § första stycket skall inte följa ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

2. I fråga om aktiebolag som bildats innan 1 kap. 3 § trätt i kraft, gäller 1 kap. 1 § lagen (1975:1385) i sin lydelse enligt SFS 1977: 944 till utgången av år 1995. Aktiekapitalet eller minimikapitalet i ett sådant bolag får dock inte sättas ned till ett belopp som är lägre än 100 000 kronor.

3. Styrelseledamot, verkställande direktör, aktieägare, borgenär eller annan vars rätt kan vara beroende därav kan under tiden den 1 oktober 1994 – den 31 mars 1995 hos rätten ansöka om likvidation av bolag, vars aktiekapital ej uppgår till 100 000 kronor vid utgången av september 1994.

Sker ansökan, skall rätten genast kalla bolaget att inställa sig inför rätten på utsatt dag, minst två och högst fyra månader därefter, då frågan om skyldighet för bolaget att träda i likvidation skall prövas. Kallelsen skall delges bolaget på sätt som är föreskrivet om stämning i tvistemål. Det åligger styrelsen att genast utlysa bolagsstämma för meddelande om kallelsen.

Visas ej innan ärendet avgöres att aktiekapitalet uppgår till 100 000 kronor, skall rätten förklara, att bolaget skall träda i likvidation, samt utse en

[15] Senaste lydelse 1989:831.

eller flera likvidatorer. Rätten skall genast till registreringsmyndigheten sända dels för registrering meddelande om likvidationsbeslutet dels underrättelse om förordnande av likvidator med angivande av dennes fullständiga namn, postadress och personnummer.

4. Bolag, vars registrerade aktiekapital ej uppgår till 100 000 kronor vid utgången av år 1995 och för vilket beslut om ökning av aktiekapitalet till minst 100 000 kr inte har anmälts för registrering före nämnda tidpunkt skall, om det ej trätt i likvidation eller försatts i konkurs, avföras ur aktiebolagsregistret och är därmed upplöst. Uppgift att bolaget har avförts ur registret skall ej kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

Ett bolag för vilket beslut om ökning av aktiekapitalet till minst 100 000 kronor har anmälts för registrering före utgången av år 1995 skall, om det inte har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, upplösas genom att avföras ur aktiebolagsregistret, om registreringsmyndigheten efter utgången av år 1995 genom lagakraftägande beslut har avskrivit anmälan eller vägrat registrering. Uppgift om ett sådant beslut skall ofördröjligen kungöras av registreringsmyndigheten i Post- och Inrikes Tidningar. Bolaget får inte avföras ur registret förrän en månad efter det att kungörande skett. Uppgift om att bolaget har avförts ur registret skall inte kungöras.

När bolaget avförts ur registret, svarar aktieägarna samt styrelseledamöter och verkställande direktör solidariskt för bolagets förpliktelser, i den mån inte annat följer av fjärde stycket. Bolagets tillgångar övergår till aktieägarna. Aktieägarna inträder i bolagets ställe som part i de avtal bolaget slutit med tredje man. I den mån bolaget enligt lag eller annan författning varit skyldig att vidta åtgärd eller lämna uppgift skall detta i stället fullgöras av styrelsen.

En aktieägare, som ej efter utgången av mars 1995 har varit styrelseledamot eller verkställande direktör och inte heller efter denna tidpunkt har varit införd i aktiebolagsregistret som sådan, svarar för bolagets förpliktelser endast i förhållande till sin andel i bolagets aktiekapital.

Uppkommer behov av likvidationsåtgärd sedan bolaget avförts ur registret, äger 13 kap. 16 § aktiebolagslagen (1975:1385) motsvarande tillämpning.

5. Bolag, vars registrerade aktiekapital ej uppgår till 100 000 kronor, skall, om det ej trätt i likvidation eller försatts i konkurs, upplösas genom att avföras ur aktiebolagsregistret, om samtliga aktieägare och styrelseledamöter samt verkställande direktören begär det före utgången av oktober 1995. Uppgift om att sådan begäran framställts skall av Patent- och registreringsverket ofördröjligen kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Bolaget får ej avföras ur registret förrän en månad efter det att sådant kungörande skett. Uppgift att bolaget har avförts ur registret skall ej kungöras. Punkt 4 tredje-femte styckena äger motsvarande tillämpning.

6. Alla aktiebolag som finns registrerade i aktiebolagsregistret vid ikraftträdandet, skall anses vara privata aktiebolag. Registreringsmyndigheten skall till den registrerade firman lägga bokstäverna "prb", om inte annat följer av andra stycket.

Bolagsstämman kan fatta giltigt beslut om ändring av bolagets firma till överensstämmelse med 16 kap. 1 § och bolaget får göra ansökan om registrering av den ändrade lydelsen före utgången av år 1994. Den nya lydelsen får dock ej registreras före den 1 januari 1995.

7. Registrering och verkställande av bolagsstämmobeslut, som fattats före utgången av år 1994, samt talan mot sådant bolagsstämmobeslut sker enligt äldre bestämmelser, om ej annat följer av punkten 12.

8. Bestämmelserna i 2 kap. 9 § och 4 kap. 12 § i sin nya lydelse tillämpas på yttrande som ges in efter utgången av år 1994 också om det beslut som avses med registreringsansökningen har fattats före nämnda tidpunkt.

9. I fråga om aktiebolag som bildats före den 1 januari 1995 gäller 3 kap. 1 § lagen (1975:1385) i sin äldre lydelse till utgången av juni 1996. Om bolagsordning efter utgången av denna tid strider mot 3 kap. 1 § i sin nya lydelse, skall styrelsen utan dröjsmål lägga fram förslag till bolagsstämman om ändring av bolagsordningen till överensstämmelse med paragrafen.

10. Har styrelsen före utgången av år 1994 beslutat om nyemission enligt 4 kap. 14 eller 15 §, emission av skuldebrev enligt 5 kap. 8 eller 9 §, nedsättning av aktiekapitalet enligt 6 kap. 8 § eller fusion enligt 14 kap. 8 §, äger äldre bestämmelser tillämpning på beslutet.

11. Bestämmelserna i 6 kap. 6 § femte stycket och 8 § fjärde stycket i sin nya lydelse tillämpas i ärende om rättens tillstånd att verkställa nedsättningsbeslut som fattats före utgången av år 1994, om ansökningen inkommit till rätten efter nämnda tidpunkt. Detsamma gäller bestämmelserna i 14 kap. 14 § tredje stycket samt 24 § tredje stycket om fusion.

12. Bestämmelserna i 14 kap. 3 § tillämpas ej på värdepapper som utgivits före ikraftträdandet.

13. Bestämmelserna i 14 kap. 26 § tillämpas också på bolagsstämmobeslut om fusion som fattats före utgången av år 1994.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

dels att i 1 kap. skall införas en ny 3 § av följande lydelse,

dels att i 5 kap. skall införas en ny 5 § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	3 §
	Handel, som avses i denna lag, får inte äga rum med fondpapper som utgivits av ett privat aktiebolag.
	5 kap.
	5 §
	Den som uppsåtligen bryter mot 1 kap. 3 § döms till böter eller fängelse i högst ett år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. I fråga om avtal, som har ingåtts före ikraftträdandet, gäller dock äldre föreskrifter.

Remissinstanser som yttrat sig över Aktiebolagskommitténs delbetänkande Aktiebolagslagen och EG (SOU 1992:83)

Remissyttrande över delbetänkandet har avgivits av Hovrätten för Övre Norrland, Stockholms tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Riksåklagaren, Kommerskollegium, Finansinspektionen, Riksskatteverket, Rikspolisstyrelsen, Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet, Patent- och registreringsverket, Konkurrensverket, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation, Sveriges Akademikers centralorganisation, Svenska Arbetsgivareföreningen, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, Svenska Handelskammarförbundet, Sveriges Köpmannaförbund, Grossistförbundet Svensk Handel, Byggentreprenörerna, Sveriges Ackordscentral, Sveriges Industriförbund, Företagarnas Riksorganisation, Sveriges Försäkringsförbund, Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag, Föreningen Auktoriserade Revisorer FAR, Svenska Revisorsamfundet SRS, Sveriges Aktiesparares Riksförbund, Sveriges Redovisningskonsulters Förbund, Sveriges Advokatsamfund, Finansbolagens Förening, Aktiefrämjandet, Stockholms Fondbörs Aktiebolag och Svenska Kommunförbundet.

Sammanfattning av den inom Justitiedepartementet upprättade promemorian Kallelse på borgenärer vid fusion enligt aktiebolagslagen

I promemorian konstateras att skyddet för borgenärerna vid fusion enligt aktiebolagslagen enligt gällande rätt tillgodoses genom ett förfarande vid allmän domstol. De fusionerande bolagen måste ha rättens tillstånd att verkställa fusionsavtalet. Rätten skall kalla det överlåtande bolagets borgenärer med föreläggande för den som vill bestrida ansökningen att senast viss dag skriftligen anmäla detta vid äventyr att han annars anses ha medgivit den. Kallelsen skall kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Rätten skall dessutom särskilt underrätta alla kända borgenärer. Från detta kallelseförfarande undantas endast borgenär som också är gäldenär i samma rättsförhållande. Om ansökan bestrids, skall tillstånd likväl meddelas om de borgenärer som bestrider ansökningen får full betalning eller tillfredsställande säkerhet.

I promemorian behandlas två olika frågor som berör detta regelverk.

Den första frågan är vilken myndighet som skall pröva frågor om borgenärers rätt till betalning eller säkerhet i samband med fusion. I promemorian konstateras att handläggningen av detta slag av ärenden i normala fall är enkel och rutinbetonad och huvudsakligen består av utfärdande av kungörelse och utsändande av särskilda underrättelser. Om ansökan bestrids, ställs myndigheten emellertid inför uppgiften att pröva en tvist mellan enskilda, t.ex. om det föreligger en fordran eller om den erbjudna säkerheten är tillräcklig. Sådana frågor bör normalt handhas av domstol. Enligt promemorian bör därför borgenärsskyddet vid fusion även i fortsättningen tillgodoses genom ett förfarande vid domstol.

Den andra frågan som tas upp i promemorian är på vilket sätt borgenärerna skall kallas. Olika sätt att utfärda kallelse diskuteras. Att kalla borgenärerna enbart genom kungörelse i en eller flera tidningar är, enligt promemorian, inte tillräckligt, eftersom det är tveksamt om en sådan kallelse i tillräcklig grad tillgodoser borgenärernas intressen. Ett annat alternativ som tas upp är att kallelse sker genom kungörelse i en eller flera tidningar och att man härutöver ålägger de sökande bolagen att själva underrätta borgenärerna om ansökningen. Enligt promemorian talar dock övervägande skäl för att utsändandet av särskilda underrättelser – när sådana anses nödvändiga – administreras av rätten.

I stället förordas i promemorian att rättens skyldighet att skicka ut särskilda underrättelser begränsas till sådana fall där borgenärern har ett särskilt intresse av att en särskild underrättelse skickas ut. Enligt promemorians förslag skall rätten kungöra kallelsen i Post- och Inrikes Tidningar. Särskilda underrättelser till borgenärerna skall skickas ut endast om revisorerna i anslutning till fusionsplanen har uttalat att fusionen innebär en risk för att borgenärernas fordringar inte kommer att bli betalda.

Företeckning över de myndigheter och organisationer som deltog i Justitiedepartementets hearing angående fusion enligt aktiebolagslagen den 16 juni 1993

Stockholms tingsrätt
Riksskatteverket
Patent- och registreringsverket
Svenska Bankföreningen
Svenska Fondhandlareföreningen
Ackordscentralen i Stockholm Aktiebolag
Sveriges Industriförbund
Svenska Revisorssamfundet SRS
Sveriges Advokatsamfund

Skriftliga yttranden över den promemoria som behandlades vid hearingen har ingivits av Företagarnas Riksorganisation, Föreningen Auktoriserade Revisorer FAR och Sveriges Redovisningskonsulters Förbund.

Lagrådsremissens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagslagen (1975:1385)[1],

dels att nuvarande 1 kap. 2 § skall betecknas 1 kap. 5 §, att nuvarande 7 kap. 1 – 3 §§ skall betecknas 7 kap. 2-4 §§, att nuvarande 14 kap. 9-13 §§ skall betecknas 14 kap. 31 – 35 §§ och att nuvarande 16 kap. 2 § skall betecknas 16 kap. 5 §,

dels att 1 kap. 1 §, 2 kap. 2, 3 och 9 §§, 3 kap. 1 och 13 §§, 4 kap. 2, 4, 12, 14, 15 och 18 §§, 5 kap. 2, 8, 9 och 16 §§, 6 kap. 1, 2, 6 och 8 §§, de nya 7 kap. 2 och 4 §§, 8 kap. 10, 14 och 15 §§, 9 kap. 13 och 17 §§, 10 kap. 15 §, 12 kap. 5, 7 och 8 §§, 14 kap. 1-8 §§, de nya 14 kap. 32, 33 och 35 §§, 16 kap. 1 §, 18 kap. 3 och 7 §§ samt 19 kap. 1 och 2 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas nya bestämmelser, 1 kap. 2 – 4 §§, 2 kap. 9 a – 9 c §§, 6 kap. 2 a, 9 och 10 §§, 7 kap. 1 §, 14 kap. 9 -30 §§, 16 kap. 2 – 4 §§, 17 kap. 1 – 3 §§ och 18 kap. 3 a och 4 a §§ samt närmast före 14 kap. 22 och 30 §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att det i lagen närmast före 14 kap. 31 § skall införas rubriken "Inlösen av aktier i dotterbolag".

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	1 §
I aktiebolag svarar delägarna ej personligen för bolagets förpliktelser. *Aktiebolaget skall ha ett aktiekapital, som skall uppgå till minst femtiotusen kronor. Är aktiekapitalet fördelat på flera aktier, skall dessa lyda på lika belopp.*	
Utan hinder av första stycket svarar delägare i aktiebolag, som bedriver advokatverksamhet, solidariskt med bolaget för sådana förpliktelser mot klienter som bolaget ådrager sig medan han är delägare.	
	2 §
	Aktiebolag är privat aktiebolag eller publikt aktiebolag. Denna lag gäller samtliga aktiebolag, om inte annat föreskrivs.
	3 §
	Aktiebolag skall ha ett aktiekapital som uppgår till minst etthundratusen kronor i privata aktiebolag och till minst femhundratusen kronor i publika aktiebolag.
	Om aktiekapitalet är fördelat på flera aktier, skall dessa lyda på lika belopp.

[1] Lagen omtryckt 1993:150.

4 §

Ett privat aktiebolag eller en aktieägare i ett sådant bolag får inte söka sprida aktier eller teckningsrätter i bolaget eller av bolaget utgivna skuldebrev eller optionsbevis genom att offentliggöra eller på annat sätt rikta en inbjudan till en vidare krets att teckna eller förvärva sådana värdepapper.

Av 1 kap. 3 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument följer att handel som avses i den lagen inte får bedrivas med fondpapper som har givits ut av ett privat aktiebolag.

2 kap.

2 §

Stiftarna anger villkoren för bolagsbildningen. Därvid *iakttages* att betalningen för aktie *ej* får understiga det belopp på vilket aktien skall lyda (nominella beloppet). *Skall aktie* kunna tecknas med rätt eller plikt att mot aktien tillskjuta annan egendom än pengar eller med rätt eller plikt för bolaget att *övertaga* egendom mot annat vederlag än aktier (apport), får värdet på apportegendomen *ej* sättas högre än det verkliga värdet för bolaget. Endast sådan egendom som är eller kan *antagas* bli till nytta för bolagets verksamhet kan utgöra apportegendom.

Stiftarna anger villkoren för bolagsbildningen. Därvid *skall iakttas* att betalningen för *en* aktie *inte* får understiga det belopp på vilket aktien skall lyda (nominella beloppet). *Om en aktie skall* kunna tecknas med rätt eller plikt att mot aktien tillskjuta annan egendom än pengar eller med rätt eller plikt för bolaget att *överta* egendom mot annat vederlag än aktier (apport), får värdet på apportegendomen *inte* sättas högre än det verkliga värdet för bolaget. Endast sådan egendom som är eller kan *antas* bli till nytta för bolagets verksamhet kan utgöra apportegendom. *Med apportegendom får inte jämställas åtagande att utföra arbete eller att tillhandahålla tjänst.*

Tecknas aktie med villkor som strider mot första stycket, skall det nominella beloppet ändå betalas.

3 §

Stiftarna skall upprätta och underskriva en dagtecknad stiftelseurkund som skall innehålla förslag till bolagsordning och uppgift om

1. det belopp som skall betalas för varje aktie,
2. tiden för aktiernas betalning,
3. sättet och tiden för kallelse till konstituerande stämma, om enligt 7 § kallelse skall ske.

Bestämmelse om apport eller att aktie *eljest* skall kunna tecknas med villkor eller att bolaget skall ersätta *annan kostnad för bolagets bildande än allmänna avgifter och sedvanliga arvoden för upprättande av stiftelse-*

I stiftelseurkunden skall anges bestämmelse om apport eller att aktie *på annat sätt* skall kunna tecknas med villkor. *I stiftelseurkunden skall också anges bestämmelse om* att bolaget *skall ersätta kostnad för bola-*

handlingar och liknande arbete eller att någon *eljest* skall *av bolaget erhålla* särskild rättighet eller förmån *skall anges i stiftelseurkunden.*

gets bildande eller att någon *på annat sätt* skall *få* särskild rättighet eller förmån *av bolaget.*

Stiftelseurkunden skall innehålla redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömandet av värde på apportegendom och av bestämmelse enligt andra stycket i övrigt. Särskilt skall anges

1. namn och hemvist beträffande den som avses med bestämmelsen,
2. det värde till vilket apportegendom beräknas komma att tagas upp i balansräkningen och antalet aktier eller annat vederlag som skall lämnas för egendomen,
3. högsta beräknade beloppet av sådan kostnad för bolagets bildande som angivits i bestämmelsen.

Om skriftligt avtal upprättats rörande bestämmelse som avses i andra stycket, skall stiftelseurkunden innehålla avtalet eller avskrift därav eller hänvisning till avtalet med uppgift om den plats där det hålles tillgängligt för aktietecknarna. Muntligt avtal skall i sin helhet upptagas i stiftelseurkunden. Tillskjutes eller övertages rörelse, skall vad nu sagts om skriftligt avtal gälla även beträffande balans- och resultaträkningar för rörelsen under de senaste två räkenskapsåren. I stiftelseurkunden skall upplysning ges om rörelsens resultat under tiden därefter. Om sådana räkningar ej upprättats för rörelsen, skall i stiftelseurkunden lämnas upplysning om rörelsens resultat under nämnda räkenskapsår.

Om andra-fjärde styckena ej iakttagits beträffande viss bestämmelse, är den utan verkan mot bolaget.

9 §

Bolaget skall anmälas för registrering senast sex månader efter stiftelseurkundens undertecknande.

Hinder mot registrering föreligger, om ej

1. det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tilldelade aktier efter avdrag för aktier som enligt 11 § förklarats förverkade och ej övertagits av annan (bolagets aktiekapital) motsvarar det i bolagsordningen angivna aktiekapitalet eller uppgår till minimikapitalet,
2. det belopp som skall betalas i pengar för de aktier som ingår i bolagets aktiekapital är inbetalat på räkning hos svenskt bankinstitut,
3. all apportegendom är tillförd bolaget,
4. yttranden företes från bankinstitut om att 2 har följts och från auktoriserad eller godkänd revisor om att 3 har iakttagits. Av revisorns yttrande skall framgå att apportegendomen i stiftelseurkunden *ej* åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan *antagas* bli till nytta för bolagets verksamhet.

4. yttranden företes från bankinstitut om att 2 har följts och från auktoriserad eller godkänd revisor om att 3 har iakttagits. Av revisorns yttrande skall framgå att apportegendomen i stiftelseurkunden *inte har* åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan *antas* bli till nytta för bolagets verksamhet. *I yttrandet skall revisorn beskriva apportegendomen och ange vilken metod som har använts vid värderingen av den. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen skall anmärkas.*

Genom registreringen fastställes bolagets aktiekapital till belopp som anges i andra stycket 1. Aktier som enligt 11 § förklarats förverkade och ej övertagits av annan blir därvid ogiltiga.

Om ej anmälan för bolagets registrering sker inom den i första stycket angivna tiden eller om registreringsmyndigheten genom lagakraftägande beslut avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering av bolaget, är frågan om bolagets bildande förfallen. Styrelseledamöterna ansvarar solidariskt för återbetalningen av de belopp som inbetalats på tecknade aktier jämte uppkommen avkastning med avdrag för kostnader på grund av åtgärd enligt 13 § första stycket tredje meningen. Detsamma gäller i fråga om apportegendom.

9 a §

Träffar bolaget inom två år från registreringen avtal med en stiftare eller en aktieägare, skall styrelsen underställa bolagsstämman avtalet för godkännande, om avtalet innebär att bolaget förvärvar egendom mot en ersättning som motsvarar minst en tiondel av aktiekapitalet. Det gäller dock inte om förvärvet sker på en svensk eller en utländsk börs eller på en auktoriserad marknadsplats eller som ett led i bolagets löpande affärsverksamhet.

Styrelsen skall lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömandet av värdet på egendomen och av avtalet i övrigt. Bestämmelserna i 2 kap. 3 § tredje och fjärde styckena tillämpas även på redogörelsen.

En auktoriserad eller godkänd revisor skall avge yttrande över redogörelsen. Yttrandet skall innehålla de uppgifter som avses i 2 kap. 9 § andra stycket 4.

Avtalet skall tillsammans med styrelsens redogörelse och revisorns yttrande hållas tillgängligt för aktieägarna under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken beslutet skall fattas.

9 b §

Om bolagsstämman inte godkänner ett avtal som avses i 9 a § inom sex månader från avtalsdagen, är avtalet utan verkan. Har 9 a § inte iakttagits beträffande någon viss bestämmelse i avtalet, är den bestämmelsen utan verkan mot bolaget.

9 c §

Styrelsen skall genast för registrering anmäla bolagsstämmans beslut att godkänna avtal som avses i 9 a §.

3 kap.

1 §

Alla aktier har lika rätt i bolaget, om ej annat följer av denna paragraf.

I bolagsordningen kan bestämmas att aktier av olika slag skall finnas eller kunna utges. Sådan bestämmelse skall ange

1. olikheterna mellan aktieslagen,
2. antalet aktier av varje slag,
3. om aktierna *ej* skall medföra lika rätt till andel i bolagets tillgångar eller vinst, den företrädesrätt som tillkommer aktieägarna vid ökning av aktiekapitalet enligt 4 kap. Föreskrift om olika företrädesrätt får meddelas endast om *aktierna ej skall medföra lika rätt till andel i bolagets tillgångar eller vinst.*

3. om aktierna inte skall medföra lika rätt till andel i bolagets tillgångar eller vinst *eller om aktierna skall ha olika röstvärde,* den företrädesrätt som tillkommer aktieägarna vid ökning av aktiekapitalet enligt 4 kap. Föreskrift om olika företrädesrätt får meddelas endast om *skillnaderna mellan aktierna skall vara av nu angivet slag.*

Beträffande kontantemission skall en föreskrift som avses i andra stycket 3 sista meningen innebära att gammal aktie skall ge företrädesrätt till ny aktie av samma slag, att aktier som inte tecknas av de i första hand berättigade aktieägarna skall erbjudas samtliga aktieägare samt att, om inte hela antalet aktier som tecknas på grund av sistnämnda erbjudande kan ges ut, aktierna skall fördelas mellan tecknarna i förhållande till tecknat antal och, i den mån det inte kan ske, genom lottning.

Beträffande fondemission skall, om skillnaden mellan aktierna inte gäller rätten till andel i bolagets tillgångar eller vinst, i en sådan föreskrift som avses i andra stycket 3 sista meningen bestämmas att nya aktier av varje slag skall emitteras i förhållande till det antal aktier av samma slag som finns sedan tidigare. Därvid skall de gamla aktierna ge företrädesrätt till nya aktier av samma slag i förhållande till sin andel i aktiekapitalet.

Avser olikheten mellan aktieslagen aktiens röstvärde, gäller att ingen aktie får ha ett röstvärde som överstiger tio gånger röstvärdet för annan aktie.

I bolagsordningen kan bestämmas att aktie av visst slag skall i närmare angiven ordning kunna omvandlas till aktie av annat slag. Omvandling skall utan dröjsmål anmälas för registrering och är verkställd när registrering sker.

13 §

Aktiebok hålles tillgänglig hos bolaget för *envar. Föres* aktieboken med maskin för automatisk databehandling eller på annat liknande sätt, skall i stället utskrift av aktieboken på begäran tillhandahållas hos bolaget och, i fråga om avstämningsbolag, även hos värdepapperscentralen. Utskriften får *ej* vara äldre än sex månader. Envar har rätt att mot ersättning för kostnaderna få sådan utskrift av aktieboken eller del av den. När det gäller avstämningsbolag får dock utskrift enligt detta stycke *ej* innehålla uppgifter om aktieägare som har högst femhundra aktier i bolaget.

Aktiebok skall hållas tillgänglig hos bolaget för *var och en. Om* aktieboken *förs* med maskin för automatisk databehandling eller på annat liknande sätt, skall i stället *en* utskrift av aktieboken på begäran tillhandahållas hos bolaget och, i fråga om avstämningsbolag, även hos värdepapperscentralen. Utskriften får *inte* vara äldre än sex månader. Envar har rätt att mot ersättning för kostnaderna få *en* sådan utskrift av aktieboken eller del av den. När det gäller avstämningsbolag *som har mer än en aktieägare,* får dock *en* utskrift enligt detta stycke *inte* innehålla uppgifter om aktieägare som har högst femhundra aktier i bolaget.

Aktiebok eller, om aktieboken föres med maskin för automatisk databehandling eller på annat liknande sätt, utskrift av hela aktieboken avseende förhållandena tio dagar före bolagsstämma, skall hållas tillgänglig för aktieägarna vid stämman.

I utskrift upptages aktieägarna och de förvaltare som avses i 10 § andra stycket i alfabetisk ordning.

4 kap.

2 §

Vid nyemission där de nya aktierna skall betalas med pengar (kontantemission) och vid fondemission har aktieägarna företrädesrätt till de nya aktierna i förhållande till det antal aktier de förut äger, om ej annat föreskrivits i bolagsordningen enligt 3 kap. 1 § andra stycket 3 eller, vid kontantemission, antingen bestämmes i emissionsbeslutet eller följer av villkor som enligt 5 kap. 4 § första stycket 8 meddelats vid emission av skuldebrev.

Beslut av bolagsstämman att avvika från aktieägarnas företrädesrätt är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

4 §

Förslag till beslut om nyemission skall hållas tillgängligt för aktieägarna under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken beslutet skall fattas. Det skall genast sändas till aktieägare, som begär det och uppger sin postadress. Förslaget skall läggas fram på stämman. Vad som nu sagts om förslag till beslut skall gälla sådan redogörelse av styrelsen och sådant yttrande av revisо-

Förslag till beslut om nyemission skall hållas tillgängligt för aktieägarna under minst en vecka före den bolagsstämma vid vilken beslutet skall fattas. Det skall genast sändas till aktieägare, som begär det och uppger sin postadress. Förslaget skall läggas fram på stämman. Vad som nu sagts om förslag till beslut skall gälla sådan redogörelse av styrelsen och sådant yttrande av revisо-

rerna som avses i 6 §. Innebär förslaget avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall skälen till avvikelsen anges i förslaget eller i handling som fogats vid förslaget. Om årsredovisningen *ej* skall behandlas på stämman, skall även följande handlingar enligt vad nyss sagts hållas tillgängliga och läggas fram på stämman:

rerna som avses i 6 §. Innebär förslaget avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall skälen till avvikelsen *samt grunden för emissionskursen* anges i förslaget eller i handling som fogats vid förslaget. Om årsredovisningen *inte* skall behandlas på stämman, skall även följande handlingar enligt vad nyss sagts hållas tillgängliga och läggas fram på stämman:

1. avskrift av den senaste årsredovisningen, försedd med anteckning om bolagsstämmans beslut rörande bolagets vinst eller förlust, samt avskrift av revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser,
2. en av styrelsen undertecknad redogörelse för händelser av väsentlig betydelse för bolagets ställning, vilka inträffat efter årsredovisningens avgivande,
3. ett av revisorerna avgivet yttrande över redogörelsen.

Kallelse till bolagsstämman skall innehålla uppgift om den företrädesrätt att teckna aktier som enligt förslaget tillkommer aktieägarna eller annan eller vem som annars får teckna aktier.

Kallelsen skall ange förslagets huvudsakliga innehåll, om aktieägarna inte skall ha företrädesrätt till teckning i förhållande till det antal aktier de förut äger eller enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen.

12 §

Beslut om nyemission skall anmälas för registrering inom sex månader från beslutet, om det ej förfallit enligt 10 §. Hinder mot registrering föreligger, om ej

1. full betalning enligt registret erlagts för alla de i det förut registrerade aktiekapitalet ingående aktierna,
2. det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tilldelade nya aktier efter avdrag för aktier som förklarats förverkade och ej övertagits av annan (ökningen av aktiekapitalet) uppgår till belopp som avses i 10 §,
3. hälften av det belopp som betalas med pengar för de i den registrerade kapitalökningen ingående aktierna har inbetalats,
4. all apportegendom enligt beslutet om nyemission är tillförd bolaget,
5. yttrande företes från auktoriserad eller godkänd revisor av vilket framgår att 3 och 4 iakttagits, att apportegendomen *icke* åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan *antagas* bli till nytta för bolagets verksamhet; yttrandet från revisor om att 3 har iakttagits får i avstämningsbolag ersättas av en försäkran från värdepapperscentralen om att så har skett.

5. yttrande företes från auktoriserad eller godkänd revisor av vilket framgår att 3 och 4 iakttagits, att apportegendomen *inte har* åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan *antas* bli till nytta för bolagets verksamhet; yttrandet från revisor om att 3 har iakttagits får i avstämningsbolag ersättas av en försäkran från värdepapperscentralen om att så har skett. *I yttrandet skall revisorn beskriva apportegendomen och ange vilken metod som har använts vid värderingen av den. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen skall anmärkas.*

Vid kontantemission i bolag vars bundna egna kapital före emissionen un-

derstiger en miljon kronor skall, i stället för vad som föreskrives i första stycket 3 och 5, hela det belopp, som skall betalas för aktierna, erläggas genom insättning på bankräkning som bolaget öppnat hos svenskt bankinstitut och intyg från bankinstitutet om att beloppet betalats företes i registreringsärendet.

Genom registreringen fastställes ökningen av aktiekapitalet till belopp som anges i första stycket 2.

Om anmälan för registrering av beslutet icke gjorts inom den i första stycket angivna tiden eller om registreringsmyndigheten genom lagakraftägande beslut avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering, gäller vad i 10 § sägs.

Aktiekapitalet är ökat när registrering skett. Aktier som förklarats förverkade och ej övertagits av annan blir därmed ogiltiga. De nya aktierna medför rätt till utdelning enligt vad därom bestämts i beslutet om emission. Beslutet får dock ej innebära att sådan rätt inträder senare än för räkenskapsåret efter det under vilket aktierna skolat till fullo betalas.

14 §

Styrelsen kan besluta om nyemission och om avvikelse från aktieägares företrädesrätt enligt 2 § under förutsättning av bolagsstämmans godkännande. Bestämmelserna i 5-13 §§ gäller därvid i tillämpliga delar, varvid dock skall iakttagas vad som föreskrives nedan i tredje stycket.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande *äger* 4 § *motsvarande tillämpning*. Vad som där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla styrelsens beslut.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande *tillämpas* 4 §. Vad som där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla styrelsens beslut. *Beslut av bolagsstämman att godkänna avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 § är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Införing av de nya aktierna i aktieboken och anmälan för registrering enligt 12 § skall ej ske innan stämman har godkänt emissionsbeslutet. Har sådan anmälan ej skett inom ett år från styrelsens beslut om emission, är emissionsbeslutet förfallet. Vad som har betalats på tecknade aktier skall i sådant fall genast återbetalas.

15 §

Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att fatta beslut om nyemission i den mån emissionen kan ske utan ändring i bolagsordningen och att därvid avvika från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 §.

Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att fatta beslut om nyemission i den mån emissionen kan ske utan ändring av bolagsordningen och att därvid avvika från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 §. *Bemyndigande att avvika från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 § är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Skall styrelsen kunna besluta om nyemission med bestämmelse som avses i 6 § eller med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt, skall detta anges särskilt i bolagsstämmans bemyndigande. Bemyndigandet skall innehålla be-

stämmelser om den tid, längst intill nästkommande ordinarie bolagsstämma, inom vilken styrelsens beslut om nyemission skall fattas. Bestämmelserna i 4 § äger motsvarande tillämpning i fråga om förslag till bemyndigande.

Bolagsstämmans beslut om bemyndigande skall genast anmälas för registrering. Innan registrering har skett, kan styrelsen ej fatta beslut om emission.

Bestämmelserna i 5-13 §§ gäller i tillämpliga delar när styrelsen beslutar om emission med stöd av bemyndigande.

18 §

När aktiebolag, *som enligt 10 kap 3 § andra eller fjärde stycket är skyldigt att ha auktoriserad revisor,* eller aktieägare i sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva aktier eller teckningsrätter i bolaget, skall styrelsen upprätta en särskild redogörelse för bolagets förhållanden (emissionsprospekt) enligt 19-26 §§, om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att *erläggas* uppgår till minst *en miljon* kronor.

När *ett publikt aktiebolag* eller *en* aktieägare i *ett* sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva aktier eller teckningsrätter i bolaget, skall styrelsen upprätta en särskild redogörelse för bolagets förhållanden (emissionsprospekt) enligt 19-26 §§, om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att *betalas* uppgår till minst *trehundratusen* kronor.

5 kap.

2 §

Vid emission av skuldebrev mot vederlag i pengar har aktieägarna företrädesrätt att teckna sig för förvärv av skuldebrev såsom om emissionen gällde de aktier som kan komma att träda i stället för skuldebreven eller nytecknas på grund av optionsrätt.

Beslut av bolagsstämman att avvika från aktieägarnas företrädesrätt är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

8 §

Styrelsen kan besluta om emission av skuldebrev och om avvikelse från aktieägares företrädesrätt under förutsättning av bolagsstämmans godkännande. Bestämmelserna i 4 – 6 §§ och 7 § första stycket äger motsvarande tillämpning.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande *äger* 4 kap. 4 § *motsvarande tillämpning.* Vad där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla styrelsens beslut.

I fråga om styrelsens begäran om bolagsstämmans godkännande *tillämpas* 4 kap. 4 §. Vad där sägs om förslag till emissionsbeslut skall gälla styrelsens beslut.

Beslut av bolagsstämman att godkänna avvikelse från aktieägares företrädesrätt enligt 2 § är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna

rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

Anmälan för registrering enligt 7 § tredje stycket skall göras när emissionsbeslutet godkänts av stämman och teckningen av skuldebreven avslutats. Har anmälan för registrering ej skett inom ett år från styrelsens beslut om emission, är beslutet förfallet.

9 §

Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att fatta beslut om emission och att därvid avvika från bestämmelserna i 2 § om aktieägares företrädesrätt.

Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att fatta beslut om emission och att därvid avvika från bestämmelserna i 2 § om aktieägares företrädesrätt. *Bemyndigande att avvika från bestämmelserna i 2 § om aktieägares företrädesrätt är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.*

Skall skuldebrev kunna tecknas mot tillskott av annan egendom än pengar eller eljest med villkor eller skall avvikelse från aktieägares företrädesrätt kunna göras, skall detta särskilt anges i bolagsstämmans beslut. Beslutet skall innehålla bestämmelse om den tid, längst intill nästkommande ordinarie bolagsstämma, inom vilken styrelsens beslut skall fattas. Bestämmelserna i 4 kap. 4 § äger motsvarande tillämpning i fråga om förslag till bemyndigande.

Bolagsstämmans beslut skall genast anmälas för registrering. Innan registrering har skett kan styrelsen ej fatta beslut om emission.

Bestämmelserna i 4 – 7 §§ gäller i tillämpliga delar i fråga om styrelsens beslut om emission.

16 §

Bestämmelserna i 4 kap. 19-26 §§ om emissionsprospekt *äger motsvarande tillämpning* när aktiebolag, *som enligt 10 kap. 3 § andra eller fjärde stycket är skyldigt att ha auktoriserad revisor,* eller aktieägare i sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva av bolaget utgivna skuldebrev eller optionsbevis som avses i detta kapitel. Skyldighet att upprätta emissionsprospekt föreligger dock endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att *erläggas* uppgår till minst *en miljon* kronor.

Bestämmelserna i 4 kap. 19-26 §§ om emissionsprospekt *tilllämpas också* när *ett publikt aktiebolag* eller *en* aktieägare i *ett* sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva av bolaget utgivna skuldebrev eller optionsbevis som avses i detta kapitel. Skyldighet att upprätta emissionsprospekt föreligger dock endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att *betalas* uppgår till minst *trehundratusen* kronor.

6 kap.

1 §

Nedsättning av aktiekapitalet får ske för följande ändamål, nämligen

1. avsättning till *reservfond eller* omedelbar täckning av förlust enligt

1. avsättning till omedelbar täckning av förlust enligt fastställd ba-

fastställd balansräkning, om förlusten *ej* kan täckas av fritt eget kapital,

2. återbetalning till aktieägarna, eller

3. avsättning till fond att användas enligt beslut av bolagsstämman.

lansräkning, om förlusten *inte* kan täckas av fritt eget kapital,

3. avsättning till *reservfond samt till* fond att användas enligt beslut av bolagsstämman.

Nedsättning för ändamål som anges i första stycket 2 och 3 får ej avse större belopp än att full täckning finns för det bundna egna kapitalet efter nedsättningen. Beräkningen därav sker enligt balansräkning för nästföregående räkenskapsår, om denna fastställes vid stämman, och annars på grundval av de handlingar som anges i 4 kap. 4 § första stycket 1-3.

Nedsättning av aktiekapitalet kan genomföras genom

1. inlösen eller sammanläggning av aktier,

2. indragning av aktier utan återbetalning, eller

3. minskning av aktiernas nominella belopp med eller utan återbetalning.

Om nedsättning av aktiekapitalet på grund av bristande betalning finns bestämmelser i 4 kap. 13 § andra stycket.

Om nedsättning av aktiekapitalet på grund av bristande betalning *eller på grund av att aktier har blivit ogiltiga* finns bestämmelser i 4 kap. 13 § andra stycket *och 7 kap. 2 §. Om nedsättning genom inlösen av aktier enligt förbehåll i bolagsordningen finns bestämmelser i 8 – 10 §§.*

2 §

Beslut om nedsättning av aktiekapitalet fattas av bolagsstämma, om ej annat följer av 8 §. Nedsättningsbeslutet får ej fattas förrän bolaget blivit registrerat. Behöver bolagsordningen ändras, skall beslut därom först fattas.

Nedsättning för ändamål som anges i 1 § första stycket 2 eller 3 får beslutas endast efter förslag eller godkännande av styrelsen.

Bestämmelserna i 4 kap. 4 § om förslag till bolagsstämmans beslut och andra handlingar gäller i tillämpliga delar. *Kallelsen till bolagsstämman skall alltid ange nedsättningsförslagets huvudsakliga innehåll.*

2 a §

Bolagsstämmans beslut om nedsättning är giltigt om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna. Vid beslut om nedsättning enligt 8 § gäller 9 kap. 13 §.

Innebär nedsättningen att rättsförhållandet mellan redan utgivna aktier rubbas, är beslutet giltigt, om det har biträtts av samtliga vid stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna. I följande fall räcker det för giltigt beslut att det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de på stämman företrädda aktierna, nämligen om

1. nedsättningen försämrar endast viss eller vissa aktiers rätt och samt-

liga vid stämman närvarande ägare av dessa aktier företrädande nio tiondelar av alla sålunda berörda aktier godkänner nedsättningen, eller

2. nedsättningen försämrar endast helt aktieslags rätt och ägare till hälften av alla aktier av detta slag och nio tiondelar av de på stämmman företrädda aktierna av detta slag godkänner nedsättningen.

6 §

Skall nedsättningsbeloppet helt eller delvis användas enligt 1 § första stycket 2 eller 3, får nedsättningsbeslutet ej verkställas utan rättens tillstånd, såvida icke samtidigt bolaget genom nyemission tillföres ett belopp som minst motsvarar nedsättningsbeloppet.

Rättens tillstånd skall sökas senast två månader efter det nedsättningsbeslutet registrerats. Vid ansökningshandlingen skall fogas bevis att nedsättningsbeslutet registrerats och förteckning över bolagets kända borgenärer med angivande av postadress.

Rätten skall kalla bolagets borgenärer, såväl kända som okända, med föreläggande för den som vill bestrida ansökningen att senast viss dag skriftligen hos rätten anmäla detta vid äventyr att han annars anses ha medgivit ansökningen. Kallelsen skall skyndsamt kungöras genom rättens försorg i Post- och Inrikes Tidningar. Kronofogdemyndigheten i länet och alla kända borgenärer skall underrättas särskilt genom rättens försorg.

Bestrides ej ansökningen eller får de borgenärer som bestrider den full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar, skall tillstånd meddelas. Om den rätt som tillkommer innehavare av pensionsfordran finns bestämmelser i 23 § andra stycket lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Är borgenär tillika gäldenär i samma rättsförhållande, skall han *ej upptagas* i förteckningen över bolagets kända borgenärer. Han skall *ej* kallas av rätten och har *ej* heller rätt till betalning eller säkerhet enligt fjärde stycket.

Om en borgenärs anspråk avser en sådan fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) eller en fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag, skall han *inte tas upp* i förteckningen över bolagets kända borgenärer. Han skall *inte* kallas av rätten och har *inte* heller rätt till betalning eller säkerhet enligt fjärde stycket.

8 §

I aktiebolag, vars aktiekapital kan utan ändring av bolagsordningen bestämmas till ett lägre eller högre belopp, kan i bolagsordningen intagas förbehåll att aktiekapitalet kan nedsättas genom inlösen av aktier, dock ej under minimikapitalet. Förbehållet skall ange ordningen för inlösningen och inlösningsbeloppet eller grunderna för dess beräkning.

Om förbehållet införes genom ändring av bolagsordningen, får det endast avse aktier som kan tecknas eller utges efter det att ändringen registrerats. Har fondemission ägt rum efter registreringen, får inlösen av fondaktie ske först när tre år förflutit från registreringen av emissionen.

Nedsättning får ej ske så att full täckning ej finnes för det bundna egna

kapitalet. Beräkning därav skall ske på grundval av fastställd balansräkning för nästföregående räkenskapsår.

När enligt förbehållet blivit bestämt att vissa aktier skall inlösas, skall genast anmälas för registrering att aktiekapitalet nedsättes med dessa aktiers sammanlagda nominella belopp. När registrering skett är aktiekapitalet nedsatt.

9 §

Bestämmelserna i 6 och 7 §§ tillämpas även vid nedsättning enligt 8 §. Bestämmelserna gäller dock inte om

1. nedsättningen genomförs genom inlösen med ett sammanlagt belopp som inte överstiger det fria egna kapitalet beräknat på grundval av fastställd balansräkning för nästföregående räkenskapsår och

2. ett belopp som motsvarar nedsättningsbeloppet avsätts till reservfonden.

10 §

I fall som anges i 9 § andra meningen skall bolaget, när det enligt ett förbehåll i bolagsordningen har blivit bestämt att vissa aktier skall lösas in och att ett belopp motsvarande nedsättningsbeloppet skall avsättas till reservfonden, genast anmäla för registrering att aktiekapitalet sätts ned med dessa aktiers sammanlagda nominella belopp. När registrering har skett, är aktiekapitalet nedsatt.

7 kap.

1 §

Ett aktiebolag får inte teckna egen aktie.

Om ett aktiebolag har tecknat egen aktie, skall stiftarna eller vid nyemission styrelsen och verkställande direktören anses ha tecknat aktierna för egen räkning med solidariskt ansvar för betalningen. Det gäller dock inte stiftare, styrelseledamot eller verkställande direktör som visar att han inte kände till eller hade bort känna till aktieteckningen.

Om aktier i ett bolag har tecknats av någon i eget namn men för bolagets räkning, skall han anses ha tecknat aktierna för egen räkning.

Bestämmelserna i första-tredje styckena gäller även i fråga om ett dotterföretags teckning av aktie i moderbolaget.

2 §

Aktiebolag får ej förvärva eller såsom pant mottaga egen aktie. Dotterföretag får ej heller förvärva eller såsom pant mottaga aktie i moderbolaget. Avtal i strid mot detta förbud är ogiltigt.

Första stycket utgör *ej* hinder för aktiebolag eller dotterföretag att vid övertagande av affärsrörelse förvärva *däri ingående aktie*, att *inlösa aktie* enligt 13 kap. 3 § eller att på auktion *inropa för företagets fordran utmätt aktie*. Förvärvad aktie skall, om den *ej indragits* genom nedsättning av aktiekapitalet, avyttras så snart det kan ske utan förlust. *Aktie, som förvärvats vid övertagande av affärsrörelse, skall dock avyttras senast två år efter förvärvet, såvida icke regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer ger företaget tillstånd att behålla aktien under längre tid.*

Första stycket utgör *inte* hinder för aktiebolag eller dotterföretag att vid övertagande av affärsrörelse förvärva *aktier som ingår i rörelsen*, att *lösa in aktier* enligt 13 kap. 3 § eller att på auktion *ropa in aktier som har utmätts för företagets fordran. En* förvärvad aktie skall, om den *inte* har *dragits in* genom nedsättning av aktiekapitalet, avyttras så snart det kan ske utan förlust, *dock senast tre år efter förvärvet.*

Har aktiebolag blivit moderbolag och innehar dotterföretaget aktier i moderbolaget, skall dessa aktier avyttras enligt vad som *i andra stycket sägs beträffande aktier som förvärvats vid övertagande av affärsrörelse.*

Har aktiebolag blivit moderbolag och innehar dotterföretaget aktier i moderbolaget, skall dessa aktier avyttras enligt vad som *sägs i andra stycket.*

En aktie, som inte har avyttrats inom tre år från förvärvet, är ogiltig. Bolaget skall sätta ned aktiekapitalet med aktiens nominella belopp. Ett förslag till beslut om nedsättning skall läggas fram på den första bolagsstämma som hålls sedan ogiltighet har inträtt. Nedsättningsbeloppet skall överföras till reservfonden.

4 §

Bestämmelserna i 4 kap. 19- 26 §§ om emissionsprospekt *äger motsvarande tillämpning* när aktiebolag, *som enligt 10 kap. 3 § andra eller fjärde stycket är skyldigt att ha auktoriserad revisor,* eller aktieägare i sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva av bolaget utgivna vinstandelsbevis. Skyldighet att upprätta emissionsprospekt före-

Bestämmelserna i 4 kap. 19-26 §§ om emissionsprospekt *tillämpas även* när *ett publikt* aktiebolag eller *en* aktieägare i *ett* sådant bolag offentliggör eller på annat sätt till en vidare krets riktar inbjudan att förvärva av bolaget utgivna vinstandelsbevis. Skyldighet att upprätta emissionsprospekt föreligger dock endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan

ligger dock endast om summan av de belopp som till följd av inbjudan kan komma att *erläggas* uppgår till minst *en miljon* kronor.

komma att *betalas* uppgår till minst *trehundratusen* kronor.

8 kap.

10 §

Ledamot av styrelsen eller verkställande direktör får ej handlägga fråga rörande avtal mellan honom och bolaget. Ej heller får han handlägga fråga om avtal mellan bolaget och tredje man, om han i frågan har ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot bolagets. Med avtal jämställes rättegång eller annan talan.

Om ett bolag har endast en aktieägare, skall ett sådant avtal mellan denne och bolaget, som inte avser löpande affärstransaktioner på sedvanliga villkor, antecknas i eller fogas till styrelsens protokoll.

14 §

Har ställföreträdare, som företagit rättshandling för bolaget, *överskridit sin befogenhet, är rättshandlingen ej gällande mot bolaget, om den mot vilken rättshandlingen företogs insåg eller bort inse att befogenheten överskreds.* Detsamma gäller om verkställande direktör vid företagande av rättshandling överskrider den *honom enligt 6 § tillkommande behörigheten att vidtaga åtgärd på bolagets vägnar.*

Om en ställföreträdare som *avses i 11 § har* företagit en rättshandling för bolaget *och därvid har handlat i strid med bestämmelserna i denna lag om bolagsorganens behörighet, gäller rättshandlingen inte mot bolaget.* Detsamma gäller om *en* verkställande direktör vid företagande av *en* rättshandling har överskridit den *behörighet som tillkommer honom enligt 12 § och bolaget visar att motparten insåg eller bort inse behörighetsöverskridandet.*

Om en ställföreträdare som avses i första stycket har överskridit sin befogenhet, gäller rättshandlingen inte mot bolaget, om bolaget visar att motparten insåg eller bort inse befogenhetsöverskridandet. Detta gäller dock inte vid överträdelser av bolagets verksamhetsföremål och inte heller vid andra befogenhetsöverskridanden varigenom styrelsen eller verkställande direktören har överträtt föreskrifter som har meddelats i bolagsordningen eller av ett annat bolagsorgan.

15 §

För registrering skall bolaget anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, verkställande direktör, suppleant och firmatecknare och vem som enligt 11 § har bemyndigats att på bolagets vägnar ta emot delgivning samt deras postadress och personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum. Om en ledamot eller suppleant har utsetts enligt lagen (1987:1245) om styrel-

serepresentation för de privatanställda, skall detta anges. För registrering skall bolaget även anmäla av vilka och hur bolagets firma tecknas.

Anmälan göres första gången när bolaget enligt 2 kap. 9 § anmäles för registrering och därefter genast efter det att ändring inträffat i förhållande som anmälts eller skall anmälas för registrering enligt första stycket. Rätt att göra anmälan tillkommer även den som anmälningen gäller.

Ändras bolagets postadress, skall bolaget genast anmäla det för registrering.

Varje år efter den ordinarie bolagsstämman skall bolaget till registreringsmyndigheten sända in en aktuell förteckning över bolagets styrelseledamöter, verkställande direktör, suppleanter, firmatecknare och vem som enligt 11 § har bemyndigats att på bolagets vägnar ta emot delgivning med uppgift om deras postadress och personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum. Förteckningen skall sändas in samtidigt med att en avskrift av årsredovisningen och revisionsberättelsen sänds in enligt 11 kap. 3 § andra stycket.

9 kap.

13 §

Bolagsstämmans beslut utgöres av den mening, som fått mer än hälften av de avgivna rösterna eller, vid lika röstetal, den mening ordföranden biträder. Vid val anses den vald som fått de flesta rösterna. Vid lika röstetal avgöres valet genom lottdragning, om ej annat beslutas av stämman innan valet förrättas.

Första stycket gäller *ej*, om annat följer av denna lag eller föreskrives i bolagsordningen. Beträffande beslut som avses i 14 eller 15 § kan dock i bolagsordningen endast föreskrivas längre gående villkor än som anges där.

Första stycket gäller *inte*, om annat följer av denna lag eller *föreskrivs* i bolagsordningen. Beträffande beslut som avses i *4 kap. 2, 14 och 15 §§, 5 kap. 2, 8 och 9 §§, 6 kap. 2 a §, 9 kap.* 14 *och* 15 §§, *14 kap. 11 § samt 17 kap. 1 och 2 §§* kan dock i bolagsordningen endast föreskrivas längre gående villkor än som anges där.

17 §

Om bolagsstämmobeslut ej tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller bolagsordningen, kan talan mot bolaget om upphävande eller ändring av beslutet föras av aktieägare eller av styrelsen, styrelseledamot eller verkställande direktör. Sådan talan kan föras även av den som styrelsen obehörigen vägrat att införa såsom aktieägare i aktieboken.

Talan skall väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Väckes icke talan inom tid som nu sagts är rätten till talan förlorad.

Talan får väckas senare än vad i andra stycket sägs när

1. beslutet är sådant att det ej lagligen kan fattas ens med alla aktieägares samtycke,

2. samtycke till beslutet kräves av alla eller vissa aktieägare och sådant samtycke ej givits, eller

3. kallelse till stämman ej skett eller de för bolaget gällande bestämmelserna om kallelse väsentligen eftersatts.

Vad som sägs i andra och tredje styckena om tiden för väckande av talan gäller inte i fall som avses i 14 kap. 30 §.

Dom, varigenom bolagsstämmans beslut upphäves eller ändras, gäller även för de aktieägare som ej instämt talan. Rätten kan ändra bolagsstämmans beslut endast om det kan fastställas vilket innehåll beslutet rätteligen borde ha haft. Är bolagsstämmans beslut sådant som enligt denna lag skall anmälas för registrering och har det upphävts eller ändrats genom dom som vunnit laga kraft eller har genom beslut under rättegången förordnats att bolagsstämmans beslut ej får verkställas, skall rätten underrätta registreringsmyndigheten för registrering.

10 kap.

15 §

För registrering skall bolaget anmäla vem som utsetts till revisor samt dennes postadress och personnummer. Bestämmelserna i 8 kap. 15 § andra stycket skall härvid tillämpas.

Varje år efter den ordinarie bolagsstämman skall bolaget till registreringsmyndigheten sända in en aktuell förteckning över bolagets revisorer med uppgift om deras postadress och personnummer. Förteckningen skall sändas in samtidigt med att en avskrift av årsredovisningen och revisionsberättelsen sänds in enligt 11 kap. 3 § andra stycket.

12 kap.

5 §

Sker utbetalning till aktieägare i strid mot denna lag, skall mottagaren återbära vad han uppburit med ränta beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:635) från det att utdelningen uppburits *intill* dess ränta skall *utgå* enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag. *Detta gäller dock ej, om mottagaren hade skälig anledning antaga att utbetalningen utgjorde laglig vinstutdelning.*

Sker utbetalning till aktieägare i strid mot denna lag, skall mottagaren återbära vad han *har* uppburit med ränta beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:635) från det att utdelningen uppburits *till* dess *att* ränta skall *betalas* enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag. *Om utbetalningen har skett i form av vinstutdelning, är dock mottagaren återbäringsskyldig endast om bolaget visar att han insåg eller bort inse att utbetalningen stred mot denna lag.*

För brist som uppkommer vid återbäringen är de som medverkat till beslutet om utbetalningen eller verkställande därav eller till upprättande eller fastställande av en till grund för beslutet liggande oriktig balansräkning ansvariga enligt 15 kap. 1-4 §§.

7 §

Aktiebolag får ej lämna penninglån till den som äger aktier i eller är styrelseledamot eller verkställande direktör i bolaget eller annat bolag i samma koncern. Detsamma gäller i fråga om penninglån till

1. den som är gift med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till aktieägare, styrelseledamot eller verkställande direktör,

2. den som är besvågrad med sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

3. juridisk person över vars verksamhet person som nämnts ovan har ett bestämmande inflytande.

Bestämmelserna i första stycket gäller ej om

1. gäldenären är kommun eller landstingskommun,

2. gäldenären är företag i koncern i vilken det långivande bolaget ingår,

3. gäldenären driver rörelse och lånet betingas av affärsmässiga skäl samt är avsett uteslutande för gäldenärens rörelse, eller

4. gäldenären eller honom närstående fysisk eller juridisk person som avses i första stycket 1-3 är aktieägare samt det sammanlagda aktieinnehavet ej uppgår till en procent av aktiekapitalet i bolaget och ej heller, om bolaget ingår i koncern, till en procent av de sammanlagda aktiekapitalen i koncernbolagen. Första stycket tillämpas dock, om gäldenären eller juridisk person över vars verksamhet han har ett bestämmande inflytande eller båda tillsammans äger mer än 500 aktier i bolaget eller, om bolaget ingår i koncern, i koncernbolagen.

Aktiebolag får icke lämna penninglån i syfte att gäldenären eller honom närstående fysisk eller juridisk person som avses i första stycket 1-3 skall förvärva aktier i bolaget eller annat bolag i samma koncern.

Är gäldenären anställd i bolaget eller i ett annat bolag i samma koncern gäller inte förbudet mot penninglån i tredje stycket, om

1. lånebeloppet jämte tidigare lån enligt detta stycke från bolaget eller annat bolag i samma koncern inte överstiger ett belopp som motsvarar två gånger gällande basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

2. låneerbjudandet riktar sig till minst hälften av de anställda i bolaget och lånet skall återbetalas inom fem år genom regelbundna amorteringar samt

3. hinder mot lån inte föreligger vid en tillämpning av första och andra styckena, även om de aktier som skall förvärvas räknas med. Därvid skall dock det i första stycket angivna förbudet mot att lämna lån till styrelseledamot inte gälla i fråga om den som är styrelseledamot enligt bestämmelserna i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Lån enligt fjärde stycket får inte lämnas, om det sammanlagda beloppet av sådana lån därefter skulle överstiga bolagets fria egna kapital.

Bestämmelserna i denna paragraf om förbud mot penninglån äger motsvarande tillämpning i fråga om ställande av säkerhet.

Vid tillämpningen av denna paragraf likställes äktenskapsliknande samlevnad med äktenskap, om de sammanlevande tidigare har varit gifta med varandra eller har eller har haft barn gemensamt.

Som aktieinnehav eller aktieförvärv enligt bestämmelserna i denna paragraf räknas inte innehav eller förvärv av andelar i en aktiefond eller i en aktiesparfond eller kapitalsparfond som inte är företagsanknuten.

8 §

Skattemyndigheten kan på ansökan medge undantag från 7 §, om det vid förvärv av aktier i bolaget eller

Vid förvärv av aktier i bolaget eller i annat bolag i samma koncern får skattemyndigheten medge undantag

annat bolag i samma koncern är påkallat av särskilda omständigheter eller om det i annat fall föreligger synnerliga skäl. Sådant undantag medges dock av Finansinspektionen när det gäller aktiebolag som står under Finansinspektionens tillsyn.

från 7 § om det behövs på grund av särskilda omständigheter. Vid förvärv av aktier i det långivande bolaget får dock sådant undantag medges endast om bolaget är ett privat aktiebolag.

I andra fall än som avses i första stycket får skattemyndigheten medge undantag från 7 § om det finns synnerliga skäl.

När det gäller aktiebolag som står under Finansinspektionens tillsyn prövas frågor om undantag av Finansinspektionen.

Bolagets kända borgenärer skall höras över ansökningen. Det behöver dock ej ske, om borgenärernas ställning uppenbarligen icke påverkas av att ansökningen bifalles. Om borgenär begär det, skall hans fordran betalas eller betryggande säkerhet ställas för den innan ansökningen får bifallas.

14 kap.

1 §

Avtal om fusion, varigenom ett aktiebolag (överlåtande bolag) upplöses utan likvidation och dess tillgångar och skulder övertages av annat aktiebolag (övertagande bolag), skall för att bli giltigt godkännas av bolagsstämman i det överlåtande bolaget, om ej annat följer av 8 §. Fusion kan ske utan hinder av att det överlåtande bolaget trätt i likvidation. I sådant fall skall likvidationen avslutas när registrering skett av rättens tillstånd enligt 5 §. Vid avtal om fusion mellan aktiebolag och bankaktiebolag gäller bestämmelserna i 11 kap. bankaktiebolagslagen (1987:618).

Ett aktiebolags samtliga tillgångar och skulder kan övertas av ett annat aktiebolag mot vederlag till aktieägarna i det överlåtande bolaget i form av aktier i det övertagande bolaget varvid det överlåtande bolaget upplöses utan likvidation (fusion). Som fusionsvederlag får också lämnas pengar.

Fusion kan ske

1. mellan det övertagande bolaget på ena sidan och ett eller flera överlåtande bolag på den andra (absorption), eller

2. mellan två eller flera överlåtande bolag genom att de bildar ett nytt, övertagande bolag (kombination).

Följande handlingar skall hållas tillgängliga för aktieägarna under minst en vecka före den bolagsstämma, vid vilken fråga om godkännande av fusionsavtal skall behandlas, samt läggas fram på stämman,

1. förslag till bolagsstämmans beslut,

2. fusionsavtalet, som skall ange fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning,

3. redogörelse av styrelsen för de omständigheter som kan vara av vikt

vid bedömningen av förslagets lämplighet för bolaget,

4. yttrande av revisorerna över styrelsens redogörelse enligt 3,

5. om årsredovisningen ej skall behandlas på stämman, handlingar som anges i 4 kap. 4 § första stycket 1 – 3,

6. om i fusionsvederlaget ingår aktier i det övertagande bolaget eller av detta bolag utfärdade konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning, handlingar som anges i 4 kap. 4 § första stycket 1 – 3 beträffande det övertagande bolaget.

Handlingarna skall genast sändas till aktieägare som begär det och uppger sin postadress.

2 §

Avtal om fusion, varigenom två eller flera aktiebolag (överlåtande bolag) förenas genom att bilda ett nytt aktiebolag som övertar deras tillgångar och skulder mot aktierna i det övertagande bolaget, skall för att bli giltigt godkännas av bolagsstämman i varje överlåtande bolag. Bestämmelserna i 1 § första stycket andra meningen äger motsvarande tillämpning.

Handlingar, som anges i 1 § andra stycket 1 – 5, skall upprättas för varje överlåtande bolag. De skall hållas tillgängliga för aktieägare i överlåtande bolag under minst en vecka före bolagsstämma vid vilken fråga om godkännande av fusionsavtal skall behandlas. Handlingarna skall genast sändas till aktieägare som begär det och uppger sin postadress. De skall läggas fram på stämmorna.

Fusionsavtalet tjänar som stiftelseurkund för det övertagande bolaget. Avtalet skall innehålla förslag till bolagsordning och ange hur styrelse och revisorer skall utses. Godkänner bolagsstämmorna avtalet, skall de samtidigt utse styrelse och revisorer.

Fusion får ske utan hinder av att överlåtande bolag har trätt i likvidation, under förutsättning att skifte av bolagets tillgångar inte har påbörjats. Likvidationen skall anses avslutad när anmälan enligt 19 § har registrerats eller registrering enligt 28 § har skett.

3 §

När avtal om fusion godkänts av bolagsstämman skall det anmälas av

Innehavarna av konvertibla skuldebrev, skuldebrev förenade med op-

bolaget för registrering. Om det ej skett inom fyra månader från bolagsstämmans beslut eller om registreringsmyndigheten genom lagakraftägande beslut avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering av avtalet, är frågan om fusion förfallen.

Hinder mot registrering möter om fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (1993:20) eller lagen (1992:1317) om ett europeiskt samarbetsområde (EES) eller om prövning av fusionen pågår enligt någon av dessa lagar.

För registrering av ett fusionsavtal enligt 2 § krävs vidare att ett yttrande företes från auktoriserad eller godkänd revisor av vilket framgår att aktiekapitalet i det övertagande bolaget inte överstiger de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget.

4 §

Senast två månader efter det avtal om fusion registrerats skall bolagen ansöka om tillstånd att verkställa avtalet. Ansökan göres hos rätten i den ort där det överlåtande eller, vid fusion enligt 2 §, det övertagande bolagets styrelse har sitt säte. Vid ansökningshandlingen skall fogas bevis att fusionsavtalet registrerats och förteckning över överlåtande bolags kända borgenärer med angivande av deras postadresser.

Bestämmelserna i 6 kap. 6 § tredje – femte styckena äger motsvarande tillämpning.

tionsrätt till nyteckning, vinstandelsbevis eller andra värdepapper med särskilda rättigheter i överlåtande bolag skall i det övertagande bolaget ha åtminstone motsvarande rättigheter som i det överlåtande bolaget, om de inte enligt fusionsplanen har rätt att få sina värdepapper inlösta av det övertagande bolaget.

Styrelserna för överlåtande och, vid absorption, övertagande bolag skall upprätta en gemensam, dagtecknad fusionsplan. Planen skall undertecknas av styrelsen i vart och ett av bolagen. I planen skall det för varje bolag anges

1. firma, organisationsnummer och den ort där styrelsen skall ha sitt säte,

2. hur många aktier i det övertagande bolaget som skall lämnas för ett angivet antal aktier i överlåtande bolag samt vilken kontant ersättning som skall lämnas som fusionsvederlaget,

3. den tidpunkt och de övriga villkor som skall gälla för utlämnandet av fusionsvederlag,

4. från vilken tid och på vilka villkor de aktier som lämnas såsom fusionsvederlag medför rätt till utdelning i det övertagande bolaget,

5. den planerade tidpunkten för överlåtande bolags upplösning,

6. vilka rättigheter i det övertagande bolaget som skall tillkomma innehavare av aktier, skuldebrev och andra värdepapper med särskilda

rättigheter i överlåtande bolag eller vilka åtgärder som i övrigt skall vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

7. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen skall betalas till en styrelseledamot, en verkställande direktör eller en revisor i överlåtande eller övertagande bolag.

Till fusionsplanen skall fogas

1. en kopia av bolagens årsbokslut och förvaltningsberättelser för de senaste tre räkenskapsåren samt

2. uppgifter motsvarande delårsrapport enligt 11 kap. 13 och 14 §§, om fusionsplanen har upprättats senare än sex månader efter utgången av det senaste räkenskapsår för vilket årsredovisning och revisionsberättelse har lämnats. Uppgifterna skall avse tiden från utgången av nämnda räkenskapsår till en dag ej tidigare än tre månader före fusionsplanens upprättande.

5 §

Rätten skall underrätta registreringsmyndigheten om ansökan enligt 4 § och om lagakraftvunnet beslut som meddelats med anledning av ansökningen.

Utgöres fusionsvederlaget helt eller delvis av aktier i det övertagande bolaget och har det eller de överlåtande bolagen fullgjort sina skyldigheter enligt fusionsavtalet, skall bolagen för registrering anmäla aktiekapitalets ökning eller, vid fusion enligt 2 §, att det övertagande bolaget bildats och styrelse utsetts för det. Anmälningen, som ersätter teckning av aktierna, skall göras inom två månader från det rättens tillstånd till fusionen vunnit laga kraft. Vid anmälningshandlingen skall fogas intyg från auktoriserad eller godkänd revisor om att överlåtande bolags tillgångar överlämnats till det övertagande bolaget. Vad som sagts nu äger motsvarande tillämpning om i fusionsvederlaget ingår konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning som det övertagande bolaget ger ut med anledning av fusionen.

Vid kombination tjänar fusionsplanen som stiftelseurkund för det övertagande bolaget. Planen skall innehålla förslag till bolagsordning och ange hur styrelse och revisorer skall väljas.

Överlåtande bolags tillgångar och skulder med undantag av skadeståndsanspråk enligt 15 kap. 1 – 3 §§ övergår till det övertagande bolaget, när lagakraftvunnet beslut om bifall till ansökan enligt 4 § registrerats och, i fall som avses i andra stycket, även anmälan som där anges registrerats.

Har ej ansökan om rättens tillstånd gjorts inom föreskriven tid eller har rätten genom lagakraftvunnet beslut avslagit ansökan, skall registreringsmyndigheten förklara frågan om fusion förfallen. Detsamma gäller om bolagen ej gjort anmälan enligt andra stycket inom föreskriven tid eller registreringsmyndigheten genom lagakraftägande beslut avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering.

6 §

När registrering som avses i 5 § tredje stycket skett, skall styrelsen och verkställande direktören i överlåtande bolag skifta fusionsvederlaget.

Styrelsen och verkställande direktören skall genast när skifte skett avge redovisning för sin förvaltning av bolagets angelägenheter för tid och på sätt som anges i 13 kap. 9 §. Redovisningen, som skall framläggas på bolagsstämma så snart det kan ske, skall innehålla redogörelse för skiftet.

Beträffande klander av skiftet och preskription av skifteslikviden äger 13 kap. 13 § andra och tredje styckena motsvarande tillämpning.

I fusionsplanen skall det lämnas en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av fusionens lämplighet för bolagen. Av redogörelsen skall det framgå hur fusionsvederlaget har bestämts och vilka rättsliga och ekonomiska synpunkter som därvid har beaktats. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen skall anmärkas.

7 §

När slutredovisning lagts fram enligt 6 §, är det överlåtande bolaget upplöst. Anmälan därom skall genast göras för registrering.

Utan hinder av första stycket kan ägare till en tiondel av samtliga aktier hos styrelsen påkalla bolagsstämma för behandling av fråga om talan enligt 15 kap. 5 §, varvid 9 kap. 8 § andra meningen äger motsvarande tillämpning. Väckes sådan talan, gäller 13 kap. 16 § i tillämpliga delar.

Fusionsplanen skall granskas av de auktoriserade eller godkända revisorerna i överlåtande och, vid absorption, övertagande bolag. Granskningen skall ske enligt god revisionssed. Revisorerna skall för varje bolag avge skriftligt yttrande över sin granskning. Av yttranden skall framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid skall anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens

tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt metodernas lämplighet och vilken vikt som har tillmätts de olika värderingsmetoderna vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen skall anmärkas.

I yttrandena skall särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte skall få sina fordringar betalda, och

2. vid kombination, huruvida de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Revisorernas yttranden skall fogas till fusionsplanen.

8 §

Äger moderbolag samtliga aktier i dotterbolag, kan bolagens styrelser träffa och för registrering anmäla sådant avtal om fusion, att dotterbolaget skall gå upp i moderbolaget. Därvid gäller 4 och 5 §§ i tillämpliga delar. Dotterbolaget är upplöst när rättens beslut om tillstånd registrerats.

Styrelsen, verkställande direktör och revisor i ett bolag som skall delta i fusionen skall ge revisorer i annat sådant bolag tillfälle att verkställa granskning som avses i 7 § i den omfattning dessa finner det nödvändigt. De skall också lämna de upplysningar och den hjälp som begärs.

9 §

Inom en månad från upprättandet av fusionsplanen skall det övertagande bolaget eller, vid kombination, det äldsta av de överlåtande bolagen ge in planen till registreringsmyndigheten för registrering. Om planen i samband med kungörande enligt 18 kap. 2 § inte kungörs i sin helhet, skall det i kungörelsen lämnas uppgift om var den hålls tillgänglig.

10 §

Fusionsplanen skall underställas bolagsstämman i samtliga överlåtande bolag.

Om ägare till minst fem procent av samtliga aktier i det övertagande bolaget begär det, skall fusionsplanen underställas även bolagsstämman i det övertagande bolaget. En sådan begäran skall göras inom två veckor

från det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts enligt 18 kap. 2 §.

Stämman får hållas tidigast en månad eller, om samtliga fusionerande aktiebolag är privata aktiebolag, tidigast två veckor efter det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts.

Innan stämman fattar beslut, skall fusionsplanen ha hållits tillgänglig för aktieägarna under minst en månad efter kungörandet eller, om samtliga fusionerande aktiebolag är privata aktiebolag, minst en vecka efter kungörandet. Tillhandahållandet skall ske hos bolaget på den ort där styrelsen har sitt säte. Planen skall genast och utan kostnad sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress.

Om fusionsplanen inte godkänns i sin helhet av samtliga bolag, är frågan om fusionen förfallen.

11 §

Bolagsstämmans beslut om godkännande av fusionsplanen är giltigt om det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädda aktierna.

Om ett överlåtande bolag är ett publikt aktiebolag och det övertagande bolaget är ett privat aktiebolag, är bolagsstämmans beslut om godkännande av fusionsplanen giltigt endast om det har biträtts av samtliga på stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna.

Om fusionsplanen innebär att rättsförhållandet mellan redan utgivna aktier rubbas, är beslutet om godkännande av planen giltigt endast om det har biträtts av samtliga vid stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna. I följande fall räcker det dock för giltigt beslut att det har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de på stämman företrädda aktierna, nämligen om

1. den planerade fusionen försäm-

rar endast viss eller vissa aktiers rätt och samtliga vid stämman närvarande ägare av dessa aktier företrädande nio tiondelar av alla sålunda berörda aktier godkänner planen, eller

2. den planerade fusionen försämrar endast helt aktieslags rätt och ägare till hälften av alla aktier av detta slag och nio tiondelar av de på stämman företrädda aktierna av detta slag godkänner planen.

12 §

Om bolagsstämman i ett överlåtande bolag godkänner en fusionsplan om kombination, skall stämman samtidigt välja styrelse och revisorer i det övertagande bolaget.

13 §

När fusionsplanen har godkänts skall bolagen skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Underrättelserna skall innehålla uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen samt uppgift om borgenärernas rätt enligt 16 § att motsätta sig att fusionsplanen verkställs.

Borgenärerna i det övertagande bolaget behöver inte underrättas, om revisorerna i fusionsplanen har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) eller en fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag.

14 §

Det övertagande bolaget eller, vid kombination, det äldsta av de överlåtande bolagen skall ansöka om tillstånd att verkställa planen. Ansökan skall göras hos registreringsmyndigheten. Den skall ges in inom en månad efter det att fusionsplanen har godkänts i samtliga bolag och senast två år efter det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts.

Till ansökan skall fogas

1. två kopior av protokollet från bolagsstämma som avses i 10 § eller, om fusionsplanen i det övertagande bolaget har godkänts av styrelsen, en kopia av styrelsebeslutet,

2. en kopia av fusionsplanen, och

3. ett intyg från bolagens styrelser eller verkställande direktörer om att bolagens kända borgenärer har underrättats enligt 13 §.

Om sökanden inte fogat de handlingar som anges i andra stycket till ansökan, skall registreringsmyndigheten förelägga denne att avhjälpa bristen. Om sökanden inte gör detta, skall ansökan avvisas.

15 §

Registreringsmyndigheten skall avslå en ansökan enligt 14 § om

1. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (1993:20) eller lagen (1992:1317) om ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES) eller om prövning av fusionen pågår enligt någon av dessa lagar, eller

2. det, vid kombination, inte av fusionplanen framgår att de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om ansökan inte kan bifallas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller lagen om ett europeiskt samarbetsområde (EES) och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får registreringsmyndigheten förklara tillståndsfrågan vilande under högst sex månader.

16 §

Om registreringsmyndigheten finner att det inte finns något hinder mot ansökan enligt 15 § skall den kalla bolagens borgenärer. Registreringsmyndigheten skall dock inte kalla borgenärerna i det övertagande bolaget om revisorerna i fusionsplanen har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Inte heller skall registreringsmyndigheten kalla de borgenä-

rer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) eller en fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag.

Kallelsen skall innehålla föreläggande för den som vill bestrida ansökan att senast viss dag skriftligen anmäla detta vid påföljd att han annars anses ha medgivit ansökan.

Genom registreringsmyndighetens försorg skall kallelsen skyndsamt kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Registreringsmyndigheten skall vidare skicka en särskild underrättelse om kallelsen till kronofogdemyndigheten i länet.

17 §

Om en borgenär som har blivit kallad enligt 16 § bestrider ansökningen inom förelagd tid, skall registreringsmyndigheten överlämna ärendet till rätten i den ort där styrelsen i det övertagande bolaget skall ha sitt säte. I annat fall skall registreringsmyndigheten lämna bolagen tillstånd att verkställa fusionsplanen.

18 §

Om ett ärende om tillstånd till verkställande av fusionsplan har överlämnats till rätten, skall tillstånd beviljas om de borgenärer som har bestritt ansökningen får full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar.

19 §

Styrelsen för det övertagande bolaget skall anmäla fusionen för registrering. Därvid skall styrelsen även för registrering anmäla, vid absorption, aktiekapitalets ökning och, vid kombination, valet av styrelse och revisorer.

Anmälan ersätter teckningen av aktierna och skall göras senast två månader från det att registreringsmyndighetens eller rättens tillstånd till fusionen har vunnit laga kraft. Till anmälan skall fogas ett intyg från en auktoriserad eller godkänd revisor om att överlåtande bolags tillgångar

har överlämnats till det övertagande bolaget.

20 §

När en anmälan enligt 19 § har registrerats, är överlåtande bolag upplöst. Överlåtande bolags tillgångar och skulder med undantag för skadeståndsanspråk enligt 15 kap. 1–3 §§ övergår samtidigt till det övertagande bolaget och aktieägare i överlåtande bolag blir aktieägare i det övertagande bolaget.

Utan hinder av första stycket kan ägare till en tiondel av samtliga aktier i ett överlåtande bolag hos styrelsen begära att det hålls bolagsstämma för behandling av fråga om talan enligt 15 kap. 5 §. Därvid skall 9 kap. 8 § andra meningen tillämpas. Om sådan talan väcks, gäller 13 kap. 16 § i tillämpliga delar.

21 §

Om någon ansökan enligt 14 § inte har gjorts inom föreskriven tid eller om en sådan ansökan har avslagits genom lagakraftägande beslut, skall registreringsmyndigheten förklara frågan om fusion förfallen. Detsamma gäller om bolagen inte har gjort någon anmälan enligt 19 § inom föreskriven tid eller om registreringsmyndigheten genom lagakraftägande beslut har avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering.

Absorption av helägt dotterbolag

22 §

Om ett moderbolag äger samtliga aktier i ett dotterbolag, kan bolagens styrelser fatta beslut om att dotterbolaget skall gå upp i moderbolaget. De skall därvid upprätta en fusionsplan. Planen skall för vart och ett av bolagen ange

1. firma, organisationsnummer och den ort där styrelsen skall ha sitt säte,

2. den planerade tidpunkten för dotterbolagets upplösning,

3. vilka rättigheter i moderbolaget som skall tillkomma innehavare av skuldebrev och andra värdepapper

med särskilda rättigheter i dotterbolaget eller vilka åtgärder som i övrigt skall vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

4. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen skall betalas till en styrelseledamot, en verkställande direktör eller en revisor.

I fusionsplanen skall det lämnas en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömande av fusionens lämplighet för bolagen.

23 §

Fusionsplanen skall granskas av de auktoriserade eller godkända revisorerna i moder- och dotterbolaget. Granskningen skall ske enligt god revisionssed. Vid granskningen gäller bestämmelserna i 8 §.

Revisorerna skall för vart och ett av bolagen lämna skriftligt yttrande över sin granskning. I yttrandet skall revisorerna särskilt ange om de vid sin granskning har funnit att fusionen medför någon fara för att borgenärerna i moderbolaget inte skall få sina fordringar betalda.

Revisorernas yttranden skall tas in i eller fogas till fusionsplanen.

24 §

Inom en månad från upprättandet av fusionsplanen skall moderbolaget ge in planen till registreringsmyndigheten för registrering. Uppgift om registreringen skall kungöras enligt 18 kap. 2 §. Kungörs inte planen i sin helhet, skall det i kungörelsen lämnas uppgift om var den hålls tillgänglig.

25 §

Om ägare till minst fem procent av samtliga aktier i moderbolaget begär det, skall fusionsplanen underställas bolagsstämman i detta bolag. En sådan begäran skall göras inom två veckor från det att fusionsplanen har kungjorts enligt 18 kap. 2 §.

Bestämmelserna i 10 § tredje och fjärde styckena samt 11 § första stycket skall tillämpas.

26 §

När fusionsplanen har godkänts skall bolagen skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Därvid gäller bestämmelserna i 13 §.

27 §

Tidigast en och senast två månader efter det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts skall moderbolaget ansöka om tillstånd att verkställa planen. Ansökan skall göras hos registreringsmyndigheten.

Till ansökan skall fogas

1. en kopia av fusionsplanen,

2. ett intyg från bolagens styrelser eller verkställande direktörer om att bolagens kända borgenärer underrättats enligt 13 §.

Vid handläggningen av tillståndsärendet gäller bestämmelserna i 14 § tredje stycket samt 16 – 18 §§. Därvid skall vad som sägs om överlåtande bolag avse dotterbolag och vad som sägs om övertagande bolag avse moderbolag.

28 §

När registreringsmyndigheten har registrerat beslutet om tillstånd att verkställa fusionsplanen, är dotterbolaget upplöst.

29 §

Vid registreringsmyndighetens handläggning av ärende om fusion enligt 22 – 28 §§ gäller bestämmelserna i 21 §.

Ogiltighet

30 §

Talan om upphävande av stämmobeslut om godkännande av fusionsplan skall väckas inom sex månader från beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten till talan förlorad.

Om rätten genom lagakraftvunnet avgörande bifallit käromålet, skall fusionen gå åter även om anmälan enligt 19 § eller tillståndsbeslut som avses i 28 § har registrerats och överlåtande bolag har upplösts. För förpliktelser som har uppkommit genom någon åtgärd på det överta-

gande bolagets vägnar sedan överlåtande bolag upplösts men innan rättens avgörande har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar, svarar de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget solidariskt.

32 §

Vill moderbolag lösa in aktier i dotterbolag enligt *9 §* och kan överenskommelse härom icke träffas, skall moderbolaget hos dotterbolagets styrelse skriftligen begära att tvisten hänskjutes till skiljemän och uppge sin skiljeman.

Vill moderbolag lösa in aktier i dotterbolag enligt *31 §* och kan överenskommelse härom icke träffas, skall moderbolaget hos dotterbolagets styrelse skriftligen begära att tvisten hänskjutes till skiljemän och uppge sin skiljeman.

Dotterbolagets styrelse skall vid begäran enligt första stycket ofördröjligen genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer anmoda aktieägare, mot vilka lösningsanspråket riktas, att skriftligen uppge sin skiljeman till dotterbolaget senast två veckor från kungörelsen. Anmodan skall även genom brev sändas till varje sådan aktieägare, om hans postadress är känd för bolaget.

Har icke samtliga i aktieboken införda aktieägare mot vilka lösningsanspråket riktas inom föreskriven tid uppgivit en gemensam skiljeman, skall dotterbolagets styrelse hos rätten i den ort där styrelsen har sitt säte begära förordnande av god man. Denne skall hos samma rätt ansöka om förordnande av sådan skiljeman och i tvisten bevaka frånvarande aktieägares rätt.

33 §

Prövas tvist om inlösen enligt *9 §* av skiljemän eller domstol och är det ostridigt mellan parterna att lösningsrätt föreligger eller förklaras i lagakraftvunnen dom att sådan rätt är för handen utan att lösenbeloppet samtidigt fastställes, är aktieägarna skyldiga att till moderbolaget överlämna sina aktiebrev med påskrift om överlåtelse eller, när fråga är om aktier i avstämningsbolag, att låta moderbolaget registreras som ägare till aktierna enligt bestämmelserna i aktiekontolagen (1989:827), allt under förutsättning att moderbolaget ställer av skiljemännen eller, om tvisten är anhängig vid domstol, av domstolen godkänd säkerhet för kommande lösenbelopp jämte ränta.

Prövas tvist om inlösen enligt *31 §* av skiljemän eller domstol och är det ostridigt mellan parterna att lösningsrätt föreligger eller förklaras i lagakraftvunnen dom att sådan rätt är för handen utan att lösenbeloppet samtidigt fastställes, är aktieägarna skyldiga att till moderbolaget överlämna sina aktiebrev med påskrift om överlåtelse eller, när fråga är om aktier i avstämningsbolag, att låta moderbolaget registreras som ägare till aktierna enligt bestämmelserna i aktiekontolagen (1989:827), allt under förutsättning att moderbolaget ställer av skiljemännen eller, om tvisten är anhängig vid domstol, av domstolen godkänd säkerhet för kommande lösenbelopp jämte ränta.

Aktieägare har rätt till skälig ränta på lösenbeloppet för tiden från det säkerhet ställts till dess lösenbeloppet förfaller till betalning.

35 §

Har säkerhet ställts enligt *11 §* eller nedsättning skett enligt *12 §*, är

Har säkerhet ställts enligt *33 §* eller nedsättning skett enligt *34 §*, är

moderbolaget ägare till aktierna. Innan aktiebreven i ett dotterbolag som inte är avstämningsbolag överlämnats till moderbolaget medför breven i sådant fall endast rätt för innehavaren att mot överlämnande av breven till moderbolaget eller länsstyrelsen få ut lösenbeloppet jämte ränta.

moderbolaget ägare till aktierna. Innan aktiebreven i ett dotterbolag som inte är avstämningsbolag överlämnats till moderbolaget medför breven i sådant fall endast rätt för innehavaren att mot överlämnande av breven till moderbolaget eller länsstyrelsen få ut lösenbeloppet jämte ränta.

Har aktiebrev ej överlämnats inom en månad från det moderbolaget blivit ägare till aktien, kan nytt till moderbolaget ställt aktiebrev utfärdas. Det nya aktiebrevet skall innehålla uppgift att det ersätter äldre brev. Överlämnas därefter det äldre aktiebrevet till moderbolaget, skall brevet överlämnas till dotterbolaget för att makuleras.

Aktier i avstämningsbolag skall i fall som avses i första stycket första meningen på begäran av moderbolaget registreras med detta som ägare enligt bestämmelserna i aktiekontolagen (1989:827).

16 kap.

1 §

Aktiebolags firma skall innehålla ordet aktiebolag. Firman skall tydligt skilja sig från annan förut i aktiebolagsregistret eller filialregistret införd, ännu bestående firma. För registrering av aktiebolags firma gäller i övrigt vad som föreskrivs i firmalagen (1974:156).

Ett privat aktiebolags firma skall innehålla ordet aktiebolag *eller förkortningen AB. Den skall dessutom innehålla ordet privat eller avslutas med förkortningen (priv). Även ett publikt aktiebolags firma skall innehålla ordet aktiebolag eller förkortningen AB. Den skall dessutom innehålla ordet publikt eller avslutas med förkortningen (pub).*

Firman skall tydligt skilja sig från annan förut i aktiebolagsregistret eller filialregistret införd, ännu bestående firma. För registrering av aktiebolags firma gäller i övrigt vad som föreskrivs i firmalagen (1974:156).

Skall bolagets firma registreras på två eller flera språk, skall varje lydelse anges i bolagsordningen.

Bolagets styrelse kan antaga bifirma. Vad i första stycket sägs om firma gäller även bifirma. Ordet aktiebolag får dock ej intagas i bifirma.

Skriftlig handling, som utfärdas för aktiebolag, bör undertecknas med bolagets firma. Har styrelsen eller annan ställföreträdare för bolaget utfärdat handling utan firmateckning och framgår icke av dess innehåll att den utfärdats på bolagets vägnar, är de som undertecknat handlingen solidariskt ansvariga för förpliktelse enligt handlingen såsom för egen skuld. Detta gäller dock ej, om av omständigheterna vid handlingens tillkomst

framgick att den utfärdades för bolaget och den till vilken handlingen ställts av bolaget får behörigen undertecknat godkännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det begäran därom framställts eller personlig ansvarighet gjorts gällande mot undertecknarna.

2 §

Bolagets styrelse kan anta bifirma. Vad som sägs i 1 § om firma gäller även bifirma. Orden aktiebolag, privat eller publikt eller förkortningarna AB, (priv) eller (pub) får dock inte tas in i en bifirma.

3 §

Skriftliga handlingar, som utfärdas för ett aktiebolag, bör undertecknas med bolagets firma. Om styrelsen eller annan ställföreträdare för bolaget har utfärdat en handling utan firmateckning och det inte framgår av dess innehåll att den utfärdats på bolagets vägnar, är de som undertecknat handlingen solidariskt ansvariga för förpliktelse enligt handlingen såsom för egen skuld. Detta gäller dock inte om det av omständigheterna vid handlingens tillkomst framgick att den utfärdades för bolaget och den till vilken handlingen ställts av bolaget får ett behörigen undertecknat godkännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det att detta begärts eller personlig ansvarighet gjorts gällande mot undertecknarna.

4 §

Ett aktiebolags brev, fakturor och orderblanketter skall ange bolagets firma, den ort där styrelsen skall ha sitt säte samt bolagets organisationsnummer enligt lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl. Om bolaget har trätt i likvidation, skall också detta anges.

17 kap.

Byte av bolagskategori

1 §

Ett beslut om att ett privat aktiebolag skall bli publikt fattas av bolagsstämman enligt bestämmelserna i 9 kap. om beslut om ändring av bolagsordningen.

Om stämman hålls senare än sex månader efter utgången av det senaste räkenskapsår för vilket årsredovisning och revisionsberättelse har avgivits, skall det på stämman läggas fram uppgifter motsvarande delårsrapport enligt 11 kap. 13 och 14 §§. Uppgifterna skall avse tiden från utgången av nämnda räkenskapsår till en dag ej tidigare än tre månader före dagen för bolagsstämman.

Beslutet får registreras endast om

1. bolagets registrerade aktiekapital uppgår till minst 500.000 kr,

2. yttrande företes från en auktoriserad eller godkänd revisor av vilket framgår att bolagets eget kapital uppgår till minst det registrerade aktiekapitalet, och

3. bolagets firma uppfyller föreskrifterna i 16 kap. 1 § om publikt aktiebolags firma.

Ett privat aktiebolag skall anses ha blivit publikt, när bolagsordningen uppfyller de bestämmelser som gäller för publika aktiebolag och beslutet om övergång till publikt aktiebolag har blivit registrerat.

2 §

Ett beslut om att ett publikt aktiebolag skall bli privat fattas av bolagsstämman enligt bestämmelserna i 9 kap. om beslut om ändring av bolagsordningen. Beslutet är dock giltigt endast om det har biträtts av samtliga vid stämman närvarande aktieägare företrädande nio tiondelar av aktierna.

Beslutet får registreras endast om bolagets firma uppfyller föreskrifterna i 16 kap. 1 § om privat aktiebolags firma.

Ett publikt aktiebolag skall anses ha blivit privat, när bolagsordningen

uppfyller de bestämmelser som gäller för privata aktiebolag och belutet om övergång till privat aktiebolag har blivit registrerat.

3 §

Bestämmelserna i 2 kap. 9a – 9c §§ tillämpas också när ett aktiebolag, som har blivit publikt enligt 17 kap. 1 §, inom två år från registreringen av beslutet träffar avtal som avses i 2 kap. 9a §.

18 kap.

3 §

Det som enligt denna lag eller särskilda bestämmelser blivit infört i aktiebolagsregistret skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det enligt 2 § kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar *och det inte av omständigheterna framgår att han varken kände till eller hade bort känna till det som kungjorts.*

Det som enligt denna lag eller särskilda bestämmelser har blivit infört i aktiebolagsregistret skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det enligt 2 § *har* kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar. *Vad som nu sagts gäller dock inte rättshandlingar eller andra åtgärder som har vidtagits före den sextonde dagen efter kungörandet, om tredje man visar att det var omöjligt för honom att känna till det som kungjorts.*

I fråga om rättshandlingar och andra åtgärder som vidtagits innan kungörande enligt första stycket har skett, kan bolaget inte åberopa det förhållande som blivit eller bort bli infört i registret mot någon annan än den som bolaget visar har känt till förhållandet.

Om det som har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar inte överensstämmer med vad som har införts i aktiebolagsregistret, kan bolaget inte åberopa kungörelsens innehåll mot tredje man. Denne kan dock åberopa kungörelsens innehåll mot bolaget, om bolaget inte visar att han kände till vad som införts i aktiebolagsregistret.

3 a §

Om en anmälan om vem som har utsetts till styrelseledamot eller verkställande direktör har förts in i aktiebolagsregistret och kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar enligt 2 §, kan bolaget inte mot tredje man åberopa fel eller brister vid beslutet att utse den registrerade personen. Vad som

nu sagts gäller dock inte, om bolaget visar att tredje man kände till felet eller bristen.

4 a §

Om en styrelseledamot, en verkställande direktör, en särskild firmatecknare eller någon annan ställföreträdare för bolaget har försatts i konkurs, fått förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken eller fått näringsförbud som avser verksamheten i bolaget, skall registreringsmyndigheten avföra ställföreträdaren ur aktiebolagsregistret. Avregistreringen skall vid beslut om konkurs eller tillfälligt näringsförbud ske omedelbart. I övrigt skall avregistrering ske sedan beslutet har vunnit laga kraft.

7 §

Mot myndighets beslut i tillståndsärende enligt 2 kap. 1 §, *7 kap. 1 §,* 8 kap. 4 eller 11 §, 10 kap. 2 eller 3 §, 11 kap. 6 § eller 8 § första stycket 1 eller 12 kap. 8 § föres talan hos regeringen genom besvär.

Mot myndighets beslut i tillståndsärende enligt 2 kap. 1 §, 8 kap. 4 eller 11 §, 10 kap. 2 eller 3 §, 11 kap. 6 § eller 8 § första stycket 1 eller 12 kap. 8 § föres talan hos regeringen genom besvär.

Mot länsstyrelses beslut enligt denna lag i annat fall än enligt första stycket föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Talan mot registreringsmyndighetens beslut varigenom anmälan avskrivits eller registrering vägrats enligt 4 § första stycket *föres* hos kammarrätten *genom besvär* inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller beslut av registreringsmyndigheten som avses i 4 § tredje stycket.

Ett beslut av registreringsmyndigheten att avskriva anmälan eller vägra registrering enligt 4 § första stycket *överklagas* hos kammarrätten inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller *ett sådant* beslut av registreringsmyndigheten som avses i 4 § tredje stycket *och 4 a § samt 14 kap. 15 § första stycket.*

19 kap.

1 §

Till böter eller fängelse i högst ett år *dömes* den som

1. uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att enligt denna lag föra aktiebok, förteckning enligt 3 kap. 12 § eller hålla aktiebok tillgänglig,

2. uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 3 kap. 12 § tredje stycket, 8 kap. 8 § andra stycket andra meningen eller 9 § första stycket andra eller tredje meningen,

3. uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot 12 kap. 7 eller 9 §.

Till böter eller fängelse i högst ett år *döms* den som

1. uppsåtligen bryter mot 1 kap. 4 §,

2. uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att enligt denna lag föra aktiebok, förteckning enligt 3 kap. 12 § eller hålla aktiebok tillgänglig,

3. uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 3 kap. 12 § tredje stycket, 8 kap. 8 § andra stycket andra me-

	ningen eller 9 § första stycket andra eller tredje meningen,
	4. uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot 12 kap. 7 eller 9 §.
Utan hinder av 35 kap. 1 § brottsbalken får påföljd för brott enligt första stycket *3* mot 12 kap. 7 § ådömas, om den misstänkte häktats eller erhållit del av åtal för brottet inom fem år från brottet.	Utan hinder av 35 kap. 1 § brottsbalken får påföljd för brott enligt första stycket *4* mot 12 kap. 7 § ådömas, om den misstänkte erhållit del av åtal för brottet inom fem år från brottet.

I fall som avses i 10 kap. 13 § första stycket skall inte följa ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

2 §

Registreringsmyndigheten kan vid vite förelägga verkställande direktören eller styrelseledamot att fullgöra skyldighet enligt denna lag eller annan författning att

1. till myndigheten sända in behörig redovisningshandling, revisionsberättelse, delårsrapport *eller förteckning enligt 8 kap. 15 § fjärde stycket eller 10 kap. 15 § andra stycket,*	1. till myndigheten sända in behörig redovisninghandling, revisonsberättelse *eller* delårsrapport,
2. hos myndigheten göra behörig anmälan för registrering.	2. hos myndigheten göra behörig anmälan för registrering,
	3. på bolagets brev, fakturor och orderblanketter lämna sådana uppgifter som anges i 16 kap. 4 §.

Försuttet vite utdömes av registreringsmyndigheten.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1994, såvitt gäller 17 kap. 1 §, hänvisningen till 17 kap. 1 § i 9 kap. 13 § och bestämmelserna i 16 kap. 1 § om publika aktiebolags firma. Ett aktiebolag skall dock anses vara publikt tidigast från och med den 1 januari 1995. I övrigt träder lagen i kraft den 1 januari 1995.

2. I fråga om privata aktiebolag som har bildats före den 1 januari 1995 gäller 1 kap. 1 § i sin äldre lydelse i stället för den nya 1 kap. 3 § till utgången av år 1997.

3. Styrelseledamöter, verkställande direktör, aktieägare, borgenärer eller andra vilkas rätt kan vara beroende därav kan under tiden den 1 oktober 1996 – den 31 mars 1997 hos registreringsmyndigheten ansöka om likvidation av bolag, vars aktiekapital vid utgången av september 1996 inte uppgår till etthundratusen kronor.

Om en sådan ansökan görs, skall registreringsmyndigheten genast förelägga bolaget att inom fyra månader komma in med yttrande över ansökan. Föreläggandet skall delges bolaget på sätt som är föreskrivet om stämning i tvistemål. Styrelsen skall genast utlysa bolagsstämma för meddelande om föreläggandet.

Om det inte, innan ärendet avgörs, visas att aktiekapitalet uppgår till etthundratusen kronor, skall registreringsmyndigheten förordna att bolaget skall träda i likvidation, utse en eller flera likvidatorer samt låta registrera besluten.

I fråga om överklagande av registreringsmyndighetens beslut skall bestämmelserna i 18 kap. 8 och 9 §§ tillämpas.

4. Ett bolag vars registrerade aktiekapital inte uppgår till etthundratusen kronor vid utgången av år 1997 och för vilket beslut om ökning av aktiekapitalet till minst etthundratusen kronor inte har anmälts för registrering före denna tidpunkt skall, om det inte har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, avföras ur aktiebolagsregistret och därmed vara upplöst. Uppgift att bolaget har avförts ur registret skall inte kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

Ett bolag för vilket beslut om ökning av aktiekapitalet till minst etthundratusen kronor har anmälts för registrering före utgången av år 1997 skall, om det inte har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, upplösas genom att avföras ur aktiebolagsregistret, om registreringsmyndigheten efter utgången av år 1997 genom lagakraftägande beslut har avskrivit anmälan eller vägrat registrering. En uppgift om ett sådant beslut skall ofördröjligen kungöras av registreringsmyndigheten i Post- och Inrikes Tidningar. Bolaget får avföras ur registret tidigast en månad efter det att kungörande har skett. En uppgift om att bolaget har avförts ur registret skall inte kungöras.

När bolaget har avförts ur registret svarar aktieägarna, styrelseledamöterna och verkställande direktören solidariskt för bolagets förpliktelser, i den mån inte annat följer av fjärde stycket. Bolagets tillgångar övergår till aktieägarna. Aktieägarna inträder i bolagets ställe som part i de avtal som bolaget har slutit med tredje man. I den mån bolaget enligt lag eller annan författning har varit skyldigt att vidta åtgärd eller lämna uppgift skall detta i stället fullgöras av styrelsen.

En aktieägare, som inte har varit styrelseledamot eller verkställande direktör efter utgången av mars 1997 och inte heller efter denna tidpunkt har varit införd i aktiebolagsregistret som sådan, svarar för bolagets förpliktelser endast i förhållande till sin andel i bolagets aktiekapital.

Om det uppkommer behov av någon likvidationsåtgärd sedan bolaget har avförts ur registret, skall 13 kap. 16 § tillämpas.

5. Ett bolag vars registrerade aktiekapital inte uppgår till etthundratusen kronor skall, om det inte har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, upplösas genom att avföras ur aktiebolagsregistret, om samtliga aktieägare och styrelseledamöter samt verkställande direktören begär det före utgången av oktober 1997. Om en sådan begäran framställs skall registreringsmyndigheten genast kungöra detta i Post- och Inrikes Tidningar. Bolaget får avföras ur registret tidigast en månad efter det att ett sådant kungörande har skett. En uppgift om att bolaget har avförts ur registret skall inte kungöras.

När bolaget har avförts ur registret gäller punkten 4 tredje – femte styckena.

6. Alla aktiebolag som den 1 januari 1995 finns registrerade i aktiebolagsregistret skall anses vara privata aktiebolag, om inte annat följer av andra stycket. Registreringsmyndigheten skall till den registrerade firman i dessa bolag lägga förkortningen (priv).

Bestämmelserna i första stycket gäller inte aktiebolag för vilka beslut om övergång till publikt aktiebolag har registrerats före den 1 januari 1995.

7. Vid registrering och verkställande av bolagsstämmobeslut som har fat-

tats före lagens ikraftträdande samt vid talan mot sådant beslut gäller äldre bestämmelser, om annat inte följer av punkterna 8, 11, 12 eller 14.

8. Bestämmelserna i 2 kap. 9 § och 4 kap. 12 § i sin nya lydelse skall tillämpas på yttranden som ges in efter utgången av år 1994 också om det beslut som avses med registreringsansökningen har fattats före nämnda tidpunkt.

9. I fråga om aktiebolag som har bildats före den 1 januari 1995 gäller 3 kap. 1 § i sin äldre lydelse till utgången av juni 1996.

Om bolagsordningen för bolag som avses i första stycket efter utgången av juni 1996 strider mot 3 kap. 1 § i dess nya lydelse, får sådana beslut om emission som står i strid med paragrafen inte registreras. Styrelsen skall i ett sådant fall utan dröjsmål lägga fram förslag till bolagsstämman om ändring av bolagsordningen.

10. Om styrelsen före utgången av år 1994 har beslutat om nyemission enligt 4 kap. 14 eller 15 §, emission av skuldebrev enligt 5 kap. 8 eller 9 § eller nedsättning av aktiekapitalet enligt 6 kap. 8 §, gäller äldre bestämmelser vid registrering av beslutet.

11. Bestämmelserna i 6 kap. 6 § femte stycket i sin nya lydelse skall tillämpas i ärende om rättens tillstånd att verkställa nedsättningsbeslut som har fattats före utgången av år 1994, om ansökningen har kommit in till rätten efter denna tidpunkt.

12. Om ett avtal om fusion före utgången av år 1994 har godkänts enligt 14 kap. 1 eller 2 § i deras äldre lydelse, skall äldre bestämmelser tillämpas på fusionen. Detsamma gäller om aktiebolag före utgången av år 1994 har träffat avtal om fusion enligt 14 kap. 8 § i dess äldre lydelse. Om en ansökan om tillstånd att verkställa avtalet har kommit in till rätten efter den 1 januari 1995, skall dock bestämmelserna i 6 kap. 6 § femte stycket tillämpas enbart på de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) eller en fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag.

13. Bestämmelserna i 14 kap. 3 § skall inte tillämpas på värdepapper som har givits ut före ikraftträdandet, om det i emissionsbeslutet har angivits vilken rätt som skall tillkomma innehavaren av värdepapperet i händelse av fusion.

14. Bestämmelserna i 14 kap. 30 § om tid för väckande av talan skall tillämpas också på sådana bolagsstämmobeslut om fusion som har fattats före utgången av år 1994 och för vilka rätten till talan då ännu inte var förlorad.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att i fråga om lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument[2]

dels att 4 kap. 2 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 1 kap. 3 § och 5 kap. 5 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	3 §
	Fondpapper som har givits ut av ett privat aktiebolag får inte bli föremål för handel på börs eller annan organiserad marknadsplats eller genom värdepappersinstitut.
	4 kap.
	2 §
Vid tillämpning av 1 § skall följande aktier likställas med förvärvarens eller överlåtarens egna, nämligen sådana som ägs av	
1. företag inom samma koncern som förvärvaren eller överlåtaren,	
2. den som innehar aktier i bolaget för förvärvarens eller överlåtarens räkning,	
3. den som med förvärvaren eller överlåtaren har träffat skriftlig överenskommelse att genom samordnat utövande av rösträtten inta en långsiktig gemensam hållning i fråga om bolagets förvaltning,	
4. den, för vilkens aktier förvärvaren eller överlåtaren har fått eller kommer att få utöva rösträtten,	
5. make eller sambo till förvärvaren eller överlåtaren,	
6. omyndiga barn som står under förvärvarens eller överlåtarens vårdnad.	
Med koncern avses i denna paragraf vad som anges i 1 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385).	Med koncern avses i denna paragraf vad som anges i 1 kap. *5 §* aktiebolagslagen (1975:1385).
	5 §
	Den som uppsåtligen bryter mot 1 kap. 3 § döms till böter eller fängelse i högst ett år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[2] Lagen omtryckt 1992:558.

3 Förslag till lag om ändring i jordabalken

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 6 och 7 §§ jordabalken[3] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
20 kap.	
6 §[4]	
Lagfartsansökan skall avslås, om	
1. fångeshandlingen ej ingivits,	
2. fångeshandlingen ej är upprättad såsom föreskrives i lag,	
3. förvärvet avser köp eller byte och fångeshandlingen innehåller villkor, som enligt 4 kap. 4 eller 28 § medför att förvärvet är ogiltigt,	
4. förvärvet avser del av fastighet och i 4 kap. 7 – 9, 28 eller 29 § eller eljest i lag föreskriven tid för ansökan om fastighetsbildning försuttits eller ansökan därom avslagits eller sådant förvärv eljest enligt lag är ogiltigt,	
5. överlåtelsen står i strid med en mot överlåtaren gällande inskränkning i hans rätt att förfoga över egendomen och, när överlåtelsen skedde, lagfart ej var beviljad för överlåtaren eller, om så var fallet, ärende om anteckning i fastighetsboken av inskränkningen var upptaget på inskrivningsdag,	
6. fastigheten tidigare överlåtits till någon vars förvärv enligt 17 kap. 1 eller 4 § äger företräde framför sökandens förvärv,	
7. fastigheten sålts exekutivt till annan än sökanden och försäljningen enligt 14 kap. utsökningsbalken äger företräde framför dennes förvärv,	
8. för sökandens rätt att förvärva fastigheten fordras myndighets tillstånd och i lag föreskriven tid för sökande av sådant tillstånd försuttits eller ansökan därom avslagits,	
9. det är uppenbart att förvärvet av annan grund är ogiltigt eller ej kan göras gällande.	*9. om i fall som avses i 2 kap. 9 a § eller 17 kap. 3 § aktiebolagslagen (1975:1385) frågan om godkännande av förvärvet inte har underställts bolagsstämman i rätt tid eller bolagsstämman har beslutat att inte godkänna förvärvet,* *10.* det är uppenbart att förvärvet av annan grund är ogiltigt eller ej kan göras gällande.
7 §[5]	
Förekommer icke omständigheter som avses i 6 §, skall lagfartsansökan förklaras vilande, om	
1. vid köp, byte eller gåva överlåtarens underskrift på fångeshandlingen icke är styrkt av två vittnen och överlåtelsen ej skett genom statlig myndighet,	
2. fångesmannen ej har lagfart och fall som avses i 9 § icke föreligger,	
3. rättegång pågår om hävning eller återgång av förvärv av fastigheten eller om bättre rätt till denna,	
4. lagfart sökes på grund av testamente, dom eller förrättning som ännu icke vunnit laga kraft,	
5. vid förvärv genom legat detta ej utgivits,	

[3] Balken omtryckt 1971:1209.
[4] Senaste lydelse 1981:784.
[5] Senaste lydelse 1987:816.

6. vid förvärv på exekutiv försäljning köpebrev ej utfärdats eller vid expropriation eller liknande tvångsförvärv inlösen ej fullbordats,

7. vid överlåtelse överlåtaren är gift och förvärvet enligt äktenskapsbalkens bestämmelser är beroende av den andre makens samtycke,

8. vid överlåtelse överlåtaren är sambo och förvärvet enligt bestämmelserna i lagen (1987:232) om sambors gemensamma hem är beroende av den andra sambons samtycke, dock endast om ärende om anteckning i fastighetsboken av anmälan enligt 2 § andra stycket den lagen var upptaget på inskrivningsdag när överlåtelsen skedde,

9. vid överlåtelse genom boutredningsman förvärvet enligt ärvdabalkens bestämmelser är beroende av dödsbodelägares samtycke,

10. förvärvet har skett genom en sådan gåva mellan makar som inte har registrerats enligt 16 kap. äktenskapsbalken,

11. förvärvet avser del av fastighet och är beroende av fastighetsbildning,

12. vid köp eller byte förvärvet är beroende av att förköp ej sker eller vid förköp detta ej är fullbordat,

13. förvärvet i annat fall enligt lag är beroende av domstols eller annan myndighets tillstånd,

14. förvärvet är beroende av villkor och, i fråga om gåva, villkoret avser viss tid som ej överstiger två år från den dag då gåvohandlingen upprättades.	14. förvärvet är beroende av villkor och, i fråga om gåva, villkoret avser viss tid som ej överstiger två år från den dag då gåvohandlingen upprättades, *eller*
	15. förvärvet i fall som avses i 2 kap. 9 a § och 17 kap. 3 § aktiebolagslagen (1975:1385) är beroende av bolagsstämmans godkännande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Härigenom föreskrivs att 11 och 23 §§ lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
11 §[6]	
Pensionsstiftelse får icke mottaga fordran mot arbetsgivaren. Avtal i strid härmed är ogiltigt. Stiftelsen äger dock utlåna medel till arbetsgivaren, om betryggande säkerhet ställes för lånet eller tillsynsmyndigheten medger det.	
Stiftelse får *icke från arbetsgivaren mottaga egendom* på villkor, som väsentligt begränsar stiftelsens rätt att förfoga över egendomen. *Ej* heller får stiftelse, som grundats av aktiebolag, utan att tillsynsmyndigheten godkänner det äga aktier i bolaget eller i bolag, vilket står i sådant förhållande till detta, som avses i 1 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385).	*En* stiftelse får *inte ta emot egendom från arbetsgivaren* på villkor, som väsentligt begränsar stiftelsens rätt att förfoga över egendomen. *Inte* heller får *en* stiftelse som *har* grundats av aktiebolag, utan att tillsynsmyndigheten godkänner det, äga aktier i bolaget eller i bolag, vilket står i sådant förhållande till detta som avses i 1 kap. *5 §* aktiebolagslagen (1975:1385).
Har pensionsstiftelse till ändamål att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande i aktiebolag som avses i *35 § 1 a mom.* kommunalskattelagen (1928:370) skall, i fråga om stiftelsens rätt att lämna lån och ställa säkerhet, bestämmelserna i 12 kap. 7 och 8 §§ samt 19 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) *äga motsvarande tillämpning*.	*Om en* pensionsstiftelse *har* till ändamål att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande i aktiebolag som avses i *punkten 14 i anvisningarna till 32 §* kommunalskattelagen (1928:370) skall, i fråga om stiftelsens rätt att lämna lån och ställa säkerhet, bestämmelserna i 12 kap. 7 och 8 §§ samt 19 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) *tillämpas*.
23 §[7]	
Övergår näringsverksamhet från en arbetsgivare till en annan och avtalas därvid att ansvaret för pensionsutfästelse skall överflyttas på efterträdaren, skall samtycke till överflyttningen inhämtas från innehavaren av pensionsfordringen. Tillsynsmyndigheten äger medge att samtycke icke behöver inhämtas, om efterträdaren kan anses god för pensionsutfästelsen. Något samtycke behövs inte vid ombildning enligt 8 kap. sparbankslagen (1987:619) eller 11 kap. föreningsbankslagen (1987:620).	
Har i författning meddelats särskilda bestämmelser om tillvaratagande av fordringsägares rätt vid fusion, gäller dessa i stället för reglerna i första stycket. Innehavare av pensionsfordran behöver dock *ej* förtecknas och kallas i ärende om fusion enligt *14 kap. 4 § aktiebolagsla-*	Har *det* i författning meddelats särskilda bestämmelser om tillvaratagande av fordringsägares rätt vid fusion, gäller dessa i stället för reglerna i första stycket. Innehavare av pensionsfordran behöver dock *inte underrättas och kallas enligt 14 kap. 13, 16 och 26 §§ aktiebolagslagen*

[6] Senaste lydelse 1976:87.
[7] Senaste lydelse 1992:1062.

gen (1975:1385) eller 12 kap. 6 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, om tillsynsmyndigheten medger det. Detsamma gäller i ärende om vinstutdelning enligt 6 kap. 5 § andra meningen, nedsättning av aktiekapitalet enligt 6 kap. 6 § och nedsättning av reservfonden enligt 12 kap. 4 § tredje stycket 3 aktiebolagslagen.

(1975:1385) eller förtecknas och kallas i ärende om fusion enligt 12 kap. 6 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, om tillsynsmyndigheten medger det. Detsamma gäller i ärende om vinstutdelning enligt 6 kap. 5 § andra meningen, nedsättning av aktiekapitalet enligt 6 kap. 6 § och nedsättning av reservfonden enligt 12 kap. 4 § tredje stycket 3 aktiebolagslagen.

Har ansvaret för pensionsutfästelse sålunda överflyttats, anses utfästelsen ha samma rättsverkningar som om arbetstagaren varit anställd hos efterträdaren från dagen för anställningen hos företrädaren. Efter överflyttningen är företrädaren fri från ansvar för utfästelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 § och 4 kap. 5 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 kap.	
6 §	
Kredit enligt 4 § andra stycket får beviljas endast om låntagaren på goda grunder kan förväntas fullgöra låneförbindelsen. För kredit som lämnas skall det finnas betryggande säkerhet.	
Lämnas aktier som säkerhet för kredit och ingår som en mindre del bland dessa även aktier i ett *värdepappersbolag* som lämnar krediten eller dess moderbolag, får värdepappersbolaget trots förbudet i 7 kap. *1 §* aktiebolagslagen (1975:1385) som pant ta emot även dessa aktier. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om vilka begränsningar som skall gälla i sådana fall.	Lämnas aktier som säkerhet för kredit och ingår som en mindre del bland dessa även aktier i ett *värdepappersbolag* som lämnar krediten eller dess moderbolag, får värdepappersbolaget trots förbudet i 7 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385) som pant ta emot även dessa aktier. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om vilka begränsningar som skall gälla i sådana fall.
4 kap.	
5 §[8]	
Ett värdepappersbolag och ett *svenskt bankinstitut* som har tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt 1 kap. 3 § 3 eller 5 får, trots förbuden i 7 kap. *1 §* aktiebolagslagen (1975:1385) och 6 kap. 9 § bankaktiebolagslagen (1987:618), förvärva egna aktier och aktier i moderbolag för att underlätta rörelsen. Detta gäller dock endast aktier som är noterade vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad.	Ett värdepappersbolag och ett *svenskt bankinstitut* som har tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt 1 kap. 3 § 3 eller 5 får, trots förbuden i 7 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385) och 6 kap. 9 § bankaktiebolagslagen (1987:618), förvärva egna aktier och aktier i moderbolag för att underlätta rörelsen. Detta gäller dock endast aktier som är noterade vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad.
Innehavet av sådana aktier som sägs i första stycket får inte överstiga fem procent av aktiekapitalet i något av bolagen.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[8] Senaste lydelse 1992:559.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	
Med företag avses i denna lag aktiebolag, bank, hypoteksinstitut, försäkringsbolag och ekonomisk förening.	
Med koncern avses i denna lag svenska juridiska personer som enligt bestämmelserna i 1 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987:620), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 1 kap. 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra.	Med koncern avses i denna lag svenska juridiska personer som enligt bestämmelserna i 1 kap. *5 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987:620), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 1 kap. 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:464) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag m.m.

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1987:464) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[9]	
Med koncern förstås juridiska personer som enligt 1 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618) är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra.	Med koncern förstås juridiska personer som enligt 1 kap. *5 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618) är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[9] Senaste lydelse 1987:646.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 §	
Förvärv av fast egendom är skattepliktiga om de sker genom:	
1) köp eller byte,	
2) tillskott till bolag eller förening, utdelning eller skifte från bolag eller förening,	
3) fusion enligt 14 kap. 1 *eller 2 §* aktiebolagslagen (1975:1385),	3) fusion enligt 14 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385),
4) expropriation eller annan inlösen på grund av stadgande om rätt eller skyldighet att lösa fast egendom.	
Förvärv av tomträtter är skattepliktiga om de sker genom upplåtelse, överlåtelse mot ersättning eller annat fång som avses i första stycket.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §[10]	
Fast egendom, som är taxerad som hyreshusenhet, får ej utan tillstånd av hyresnämnd förvärvas genom	
1. köp, byte eller gåva,	
2. tillskott till bolag eller förening,	
3. utdelning eller skifte från bolag eller förening,	
4. fusion enligt 14 kap. 1 *eller 2* § aktiebolagslagen (1975:1385).	4. fusion enligt 14 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385).
Förvärvstillstånd fordras dock endast om den kommun där den fasta egendomen är belägen enligt 3 a § första stycket påkallar prövning hos hyresnämnden.	
Vad i denna lag sägs om fast egendom skall gälla även tomträtt. Vad som sägs om lagfart skall, när fråga är om tomträtt, i stället avse inskrivning av förvärv av tomträtt.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[10] Senaste lydelse 1990:1393.

10 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:352) om rätt till fastighetsförvärv för ombildning till bostadsrätt

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1982:352) om rätt till fastighetsförvärv för ombildning till bostadsrätt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
6 §[11]	
Fast egendom, som utgör en hyreshusenhet och för vilken en intresseanmälan gäller, får inte överlåtas helt eller delvis genom köp eller byte utan att den bostadsrättsförening som har gjort intresseanmälan har erbjudits att förvärva hela hyreshusenheten. Ett sådant erbjudande kallas hembud. Med överlåtelse genom köp eller byte likställs överlåtelse genom tillskott till bolag eller förening, utdelning eller skifte från bolag eller förening samt fusion enligt 14 kap. 1 *eller 2* § aktiebolagslagen (1975:1385).	Fast egendom, som utgör en hyreshusenhet och för vilken en intresseanmälan gäller, får inte överlåtas helt eller delvis genom köp eller byte utan att den bostadsrättsförening som har gjort intresseanmälan har erbjudits att förvärva hela hyreshusenheten. Ett sådant erbjudande kallas hembud. Med överlåtelse genom köp eller byte likställs överlåtelse genom tillskott till bolag eller förening, utdelning eller skifte från bolag eller förening samt fusion enligt 14 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385).

En överlåtelse får ske utan hembud till bostadsrättföreningen,

1. om bostadsrättsföreningen godkänner överlåtelsen,
2. om staten förvärvar egendomen,
3. om förvärvaren är gift med överlåtaren eller om förvärvaren eller, när makar förvärvar gemensamt, någon av dem är överlåtarens avkomling,
4. om förvärvet sker genom inrop på exekutiv auktion eller offentlig auktion enligt lagen (1904:48 s.1) om samäganderätt,
5. om överlåtelsen avser andel och förvärvaren redan äger en andel i egendomen och denna förvärvats på annat sätt än genom gåva.

Hembud behövs inte heller, om ett förvärv av bostadsrättsföreningen skulle vara oskäligt med hänsyn till förhållandet mellan överlåtaren och en annan förvärvare än bostadsrättsföreningen eller villkoren för eller omständigheterna vid en sådan överlåtelse. Frågan om hembud behövs prövas av hyresnämnden på begäran av fastighetsägaren.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[11] Senaste lydelse 1992:507.

11 Förslag till lag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230)

Härigenom föreskrivs att 2 § jordförvärslagen (1979:230) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

2 §[12]

Lagen gäller förvärv av lantbruksegendom som sker genom

1. köp, byte eller gåva,
2. tillskott till bolag eller förening,
3. utdelning eller skifte från bolag eller förening,
4. fusion enligt 14 kap. 1 *eller 2* § aktiebolagslagen (1975:1385).

4. fusion enligt 14 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385).

Lagen gäller också då någon genom köp, byte eller gåva förvärvar ett dödsbo i vilket ingår lantbruksegendom eller då någon, som genom köp, byte eller gåva har förvärvat en andel i ett sådant dödsbo och inte på någon annan grund är delägare i boet, tillskiftas den fasta egendomen eller en del av den.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[12] Senaste lydelse 1991:670.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:240) om förvärv av eldistributionsanläggning m.m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1976:240) om förvärv av eldistributionsanläggning m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §[13]	
Anläggning för yrkesmässig närdistribution av elektisk starkström som ej får användas utan koncession (eldistributionsanläggning) får ej utan tillstånd av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer förvärvas genom	
1. köp, byte eller gåva,	
2. tillskott till bolag eller ekonomisk förening,	
3. utdelning eller skifte från bolag eller ekonomisk förening,	
4. fusion enligt 14 kap. 1 *eller 2* § aktiebolagslagen (1975:1385) eller enligt *96 § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar.*	4. fusion enligt 14 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller enligt *12 kap. 1 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.*
Utgör eldistributionsanläggning tillbehör till fast egendom, äger första stycket motsvarande tillämpning på den fasta egendomen. Detsamma gäller, om eldistributionsanläggning utgör tillbehör till tomträtt som inskrivits.	
Till eldistributionsanläggning som avses i denna lag hör distributionsledningar, transformatorstationer, ställverk och liknande för distributionen behövliga anordningar.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[13] Senaste lydelse 1982:629.

13 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:765) om statligt stöd till banker och andra kreditintitut

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (1993:765) om statligt stöd till banker och andra kreditinstitut skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
12 §	
Aktiebolagets eller bankaktiebolagets aktieägare är skyldiga att till staten överlämna sina aktiebrev med påskrift om överlåtelse eller, när det är fråga om aktier i ett avstämningsbolag, att låta staten registreras som ägare av aktierna enligt bestämmelserna i aktiekontolagen (1989:827), om det är ostridigt mellan parterna att det föreligger lösningsrätt eller Prövningsnämnden för bankstödsfrågor har förklarat att sådan rätt föreligger utan att samtidigt fastställa lösenbeloppet. Aktieägare har rätt till skälig ränta på lösenbeloppet för tiden från det aktie överlåtits till dess lösenbeloppet förfaller till betalning.	
I övrigt tillämpas 14 kap. *12 och 13 §§* aktiebolagslagen (1975:1385) och 11 kap. 13 och 14 §§ bankaktiebolagslagen (1987:618). Därvid skall för staten gälla vad som föreskrivs om moderbolag.	I övrigt tillämpas 14 kap. *34 och 35 §§* aktiebolagslagen (1975:1385) och 11 kap. 13 och 14 §§ bankaktiebolagslagen (1987:618). Därvid skall för staten gälla vad som föreskrivs om moderbolag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1539) om avdrag för underskott av näringsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1993:1539) om avdrag för underskott av näringsverksamhet skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 §	
Ett förlustföretag skall anses ha omfattats av en *ägarförändring* om ett företag (*den nya ägaren*) fått bestämmande inflytande över förlustföretaget.	
En ägarförändring skall även anses ha skett om ett förlustföretag eller ett moderföretag till ett sådant företag fått bestämmande inflytande över ett annat företag (*det nya dotterföretaget*).	
Vid tillämpning av första och andra styckena skall ett företag anses ha ett bestämmande inflytande över ett annat företag om det senare företaget är dotterföretag till det förra företaget enligt 1 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987:620) eller 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713).	Vid tillämpning av första och andra styckena skall ett företag anses ha ett bestämmande inflytande över ett annat företag om det senare företaget är dotterföretag till det förra företaget enligt 1 kap. *5 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987:620) eller 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

15 Förslag till lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624)

Härigenom föreskrivs att 2 och 27 §§ kupongskattelagen (1970:624) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[14]	
I denna lag förstås med	
avstämningsbolag: aktiebolag som är avstämningsbolag enligt 3 kap. 8 § aktiebolagslagen (1975:1385), 3 kap. 8 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 3 kap. 8 § bankaktiebolagslagen (1987:618),	
värdepapperscentralen: Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag,	
fondbolag: aktiebolag som utövar fondverksamhet enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,	
förvaringsinstitut: en bank eller ett annat kreditinstitut som enligt lagen om värdepappersfonder förvarar en värdepappersfonds tillgångar och som sköter in- och utbetalningar avseende fonden,	
utdelningstillfälle: för avstämningsbolag den i 3 kap. 8 § aktiebolagslagen, 3 kap. 8 § försäkringsrörelselagen eller 3 kap. 8 § bankaktiebolagslagen avsedda dagen för avstämning och för andra aktiebolag liksom i fråga om värdepappersfond den dag då utdelningen blir tillgänglig för lyftning,	
utdelningsberättigad: den som är berättigad att lyfta utdelning för egen del vid utdelningstillfället.	
Med utdelning avses även utbetalning till aktieägare enligt 12 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) och 9 kap. 1 § bankaktiebolagslagen (1987:618) vid nedsättning av aktiekapitalet eller reservfonden eller vid bolagets likvidation. Till utdelning hänförs vidare utbetalning av fusionsvederlag till aktieägare enligt 14 kap. *6 §* aktiebolagslagen eller 11 kap. 7 § bankaktiebolagslagen.	Med utdelning avses även utbetalning till aktieägare enligt 12 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) och 9 kap. 1 § bankaktiebolagslagen (1987:618) vid nedsättning av aktiekapitalet eller reservfonden eller vid bolagets likvidation. Till utdelning hänförs vidare utbetalning av fusionsvederlag till aktieägare enligt 14 kap. *20 §* aktiebolagslagen eller 11 kap. 7 § bankaktiebolagslagen.
27 §[15]	
Har i annat fall än som avses i 9 eller 16 § kupongskatt innehållits fastän skattskyldighet ej förelegat eller har kupongskatt innehållits med högre belopp än vad som skall erläggas enligt avtal för undvikande av dubbelbeskattning, har den utdelningsberättigade rätt till restitution av vad som innehållits för mycket.	
Rätt till restitution föreligger även om aktie förlorat sitt värde till följd av att bolaget upplösts genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 *eller 2* § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618) och upplösning skett inom ett år efter det att sådan utbetalning som av-	Rätt till restitution föreligger även om aktie förlorat sitt värde till följd av att bolaget upplösts genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618) och upplösning skett inom ett år efter det att sådan utbetalning som av-

[14] Senaste lydelse 1990:1434.
[15] Senaste lydelse 1993:463.

ses i 2 § andra stycket blivit tillgänglig för lyftning. Underlaget för kupongskatt skall i sådant fall beräknas på ett belopp som svarar mot skillnaden mellan utbetalningen till aktieägaren och dennes anskaffningskostnad för aktierna.

ses i 2 § andra stycket blivit tillgänglig för lyftning. Underlaget för kupongskatt skall i sådant fall beräknas på ett belopp som svarar mot skillnaden mellan utbetalningen till aktieägaren och dennes anskaffningskostnad för aktierna.

Ansökan om restitution skall göras skriftligen hos beskattningsmyndigheten senast vid utgången av femte kalenderåret efter utdelningstillfället. Vid ansökningshandlingen skall fogas intyg eller annan utredning om att kupongskatt innehållits för sökanden liksom utredning till styrkande av att skattskyldighet ej föreligger för honom.

Beslut rörande restitution får anstå intill dess fråga om skattskyldighet för utdelningen enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt slutligen prövats.

Föreligger de förutsättningar för restitution som anges i första stycket först sedan länsrätt, kammarrätt eller regeringsrätten meddelat beslut angående utdelningsbeloppet eller efter det att utdelningsberättigad åsatts eftertaxering för detsamma, kan ansökan om restitution göras hos beskattningsmyndigheten senast inom ett år efter det beslutet meddelades eller eftertaxeringen skedde.

Är den som har rätt till restitution av kupongskatt skyldig att erlägga skatt enligt denna lag eller uppbördslagen (1953:272), gäller 68 § 3 och 4 mom. uppbördslagen i tillämpliga delar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

16 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 16 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 kap.	
16 §[16]	
Fåmansföretag och företag, som enligt 3 § 12 mom. nionde stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall behandlas som fåmansföretag skall i självdeklarationen lämna uppgifter om delägares eller honom närstående persons namn, personnummer och adress och i förekommande fall aktie- eller andelsinnehav varvid, om det förekommer olika röstvärden för innehavet, dessa skall anges; dock behöver uppgifter inte lämnas för närstående person, som inte uppburit ersättning från, träffat avtal med eller haft liknande förhållande med företaget.	
Delägare i ett handelsbolag skall lämna de uppgifter som behövs för att beräkna det justerade ingångsvärdet för andelen i bolaget såsom andelens ursprungliga ingångsvärde, tillskott och uttag.	
Skall den skattskyldige enligt 21 § lagen (1968:430) om mervärdeskatt redovisa mervärdeskatt i sin självdeklaration, skall han lämna de uppgifter som behövs för att besluta om mervärdeskatten.	
Dotterföretag enligt 1 kap. *2 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987:620), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 1 kap. 1 § lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag, skall i självdeklarationen lämna uppgift om namn och organisationsnummer för moderföretag jämte aktie- eller andelsinnehav med angivande av röstvärde samt, i förekommande fall, uppgifter om namn och organisationsnummer för dettas moderföretag. Ägaruppgifterna skall avse förhållandena vid senast avslutade beskattningsår.	Dotterföretag enligt 1 kap. *5 §* aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kap. 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987:618), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987:620), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 1 kap. 1 § lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag, skall i självdeklarationen lämna uppgift om namn och organisationsnummer för moderföretag jämte aktie- eller andelsinnehav med angivande av röstvärde samt, i förekommande fall, uppgifter om namn och organisationsnummer för dettas moderföretag. Ägaruppgifterna skall avse förhållandena vid senast avslutade beskattningsår.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

[16] Senaste lydelse 1990:1136.

17 Förslag till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs att 2 § 4 mom och 24 § 4 mom lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 § 4 mom.[17]
Bestämmelserna i andra-åttonde styckena nedan gäller i fråga om fusioner enligt	
1. 14 kap. *8 §* aktiebolagslagen (1975:1385),	1. 14 kap. *22 §* aktiebolagslagen (1975:1385),
2. 12 kap. 1, 3 och 8 §§ lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,	
3. 11 kap. 1, 2 och 9 §§ bankaktiebolagslagen (1987:618),	
4. 7 kap. 1, 2 och 8 §§ sparbankslagen (1987:619),	
5. 10 kap. 1, 2 och 9 §§ föreningsbankslagen (1987:620).	

Har lager, fordringar och liknande tillgångar hos det övertagande företaget tagits upp till högre värde än det värde som i beskattningsavseende gäller för det överlåtande företaget, skall det övertagande företaget ta upp mellanskillnaden som intäkt.

Har byggnad, markanläggning, maskin eller annat inventarium, patenträtt, hyresrätt eller tillgång av goodwills natur övertagits skall vid beräkning av värdeminskningsavdrag och av vad som återstår oavskrivet av tillgångens anskaffningsvärde anses som om överlåtande och övertagande företag utgjort en skattskyldig.

Har inventarier eller andra tillgångar som får skrivas av enligt reglerna för räkenskapsenlig avskrivning övertagits och har dessa tillgångar i räkenskaperna tagits upp till högre värde än vad som följer av tredje stycket, har det övertagande företaget rätt att även efter fusionen tillämpa räkenskapsenlig avskrivning. Som förutsättning gäller att mellanskillnaden tas upp som intäkt under det beskattningsår då fusionen genomförs eller med en tredjedel för nämnda beskattningsår och vart och ett av de två närmast följande åren.

Har skog övertagits skall beträffande skogens anskaffningsvärde och gällande ingångsvärde anses som om överlåtande och övertagande företag utgjort en skattskyldig.

Har betalningsansvaret för framtida utgifter övertagits och har det överlåtande företaget medgetts avdrag för utgifterna skall ett belopp som motsvarar avdraget tas upp som intäkt hos det övertagande företaget. Avdragsrätten för det övertagande företaget prövas med utgångspunkt i de förhållanden som gäller vid utgången av beskattningsåret.

Fusionen skall inte leda till någon skattepliktig realisationsvinst eller avdragsgill realisationsförlust för något av de deltagande företagen. Avyttras tillgångar som övertagits vid fusionen skall vid bedömandet av frågan om skattepliktig realisationsvinst eller avdragsgill realisationsförlust uppkommit anses som om överlåtande och övertagande företag utgjort en skattskyldig. Vad nu sagts gäller också då ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd övertagits av ett annat försäkringsföretag.

Det övertagande företaget har samma rätt till avdrag för underskott som i 14 mom. som det överlåtande företaget skulle ha haft om fusionen inte ägt rum. Om moderbolaget var ett fåmansföretag enligt punkt 14 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370) nämnda lag vid utgången av beskattningsåret eller dotterbolaget var ett sådant företag vid ingången av

[17] Senaste lydelse 1993:1543.

det närmast föregående beskattningsåret krävs dock att moderbolaget ägde mer än nio tiondelar av aktierna i dotterbolaget vid den sistnämnda tidpunkten. Vid fusion mellan ekonomiska föreningar krävs att båda föreningarna är att anse som kooperativa enligt 8 mom.

Bestämmelserna i sjunde stycket första och andra meningarna gäller också då en juridisk person icke yrkesmässigt överlåter egendom eller rättighet som avses i 25-31 §§ till en annan juridisk person såvida överlåtelsen sker med förlust och företagen är moderföretag och dotterföretag eller står under i huvudsak gemensam ledning. Vidare gäller i nu avsedda fall bestämmelserna om värdeminskningsavdrag m.m i tredje och femte styckena.

Bestämmelserna i sjunde stycket första och andra meningarna gäller vidare – utöver vad som anges i nionde stycket – om aktie i aktiebolag eller andel i handelsbolag, ekonomisk förening eller utländsk juridisk person överlåts till ett svenskt företag inom samma koncern såvida moderföretaget i koncernen är ett aktiebolag, en ekonomisk förening, en sparbank eller ett ömsesidigt skadeförsäkringsföretag och den överlåtna aktien eller andelen innehas som ett led i koncernens verksamhet. Sker överlåtelsen till ett utländskt företag, kan regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer medge befrielse från beskattning för vinst.

I samband med sådan fusion som avses i första stycket skall uttagsbeskattning enligt punkt 1 fjärde stycket av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen inte ske.

Har annan utdelning än som avses i punkt 1 a anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen lämnats utan att det utdelande företaget uttagsbeskattats enligt punkt 1 fjärde stycket av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen, tillämpas bestämmelserna i andra, tredje och femte styckena samt sjunde stycket första och andra meningarna om det mottagande företaget inte beskattas för utdelningen.

24 § 2 mom.[18]

Med avyttring av egendom avses försäljning, byte eller därmed jämförlig överlåtelse av egendom. Med avyttring jämställs det fallet att ett finansiellt instrument definitivt förlorar sitt värde genom att det bolag eller den ekonomiska förening som givit ut instrumentet upplöses genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 *eller 2* § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618). Avyttring anses också föreligga om ett finansiellt instrument som givits ut av ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening förlorar sitt värde genom att det företag som givit ut instrumentet försätts i konkurs. Med avyttring jämställs också att tiden för utnyttjande av en option löpt ut utan att optionen har utnyttjats. Med avyttring avses däremot inte utlåning

Med avyttring av egendom avses försäljning, byte eller därmed jämförlig överlåtelse av egendom. Med avyttring jämställs det fallet att ett finansiellt instrument definitivt förlorar sitt värde genom att det bolag eller den ekonomiska förening som givit ut instrumentet upplöses genom likvidation eller genom fusion enligt 14 kap. 1 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 kap. 1 eller 2 § bankaktiebolagslagen (1987:618). Avyttring anses också föreligga om ett finansiellt instrument som givits ut av ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening förlorar sitt värde genom att det företag som givit ut instrumentet försätts i konkurs. Med avyttring jämställs också att tiden för utnyttjande av en option löpt ut utan att optionen har utnyttjats. Med avyttring avses däremot inte utlåning av egendom för

[18] Senaste lydelse 1993:1543.

av egendom för blankning. Avyttring anses inte heller föreligga när en andel definitivt förlorar sitt värde i fall som avses i punkt 1 a av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen (1928:370).

blankning. Avyttring anses inte heller föreligga när en andel definitivt förlorar sitt värde i fall som avses i punkt 1 a av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen (1928:370).

En delägare i ett handelsbolag skall anses ha avyttrat sin andel i bolaget om andelen inlöses eller bolaget upplöses.

Har andelen övergått till någon annan på annat sätt än genom köp, byte eller därmed jämförligt fång och är det justerade ingångsvärdet enligt 28 § negativt, skall beskattning ske som om andelen avyttrats.

Inlöses andel i värdepappersfond eller utskiftas fondens behållna tillgångar till fondandelsägare i samband med att fonden upplöses, skall avyttring av andelen anses ha skett mot vederlag motsvarande vad fondandelsägaren uppbär vid inlösen eller utskiftning. Detsamma gäller om medlem avgår ur en ekonomisk förening.

Utnyttjas ett finansiellt instrument, som avser teckningsrätt, delrätt, företrädesrätt till teckning av vinstandelslån, köpoption, termin, optionsrätt, konvertibelt skuldebrev eller konvertibelt vinstandelsbevis, för förvärv av aktier eller annan egendom, anses detta inte som en avyttring av det utnyttjade instrumentet. Anskaffningsvärdet för den förvärvade egendomen är summan av anskaffningsvärdet för instrumentet och annat vederlag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1994-03-08

Närvarande: justitierådet Per Jermsten, justitierådet Lars Å. Beckman, regeringsrådet Sigvard Holstad.

Enligt en lagrådsremiss den 10 februari 1994 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385),
2. lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,
3. lag om ändring i jordabalken,
4. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.,
5. lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
6. lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda,
7. lag om ändring i lagen (1987:464) om vissa riktade emissioner i aktiemarknadsbolag m.m.,
8. lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter,
9. lag om ändring i lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.,
10. lag om ändring i lagen (1982:352) om rätt till fastighetsförvärv för ombildning till bostadsrätt,
11. lag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230),
12. lag om ändring i lagen (1976:240) om förvärv av eldistributionsanläggning m.m.,
13. lag om ändring i lagen (1993:765) om statligt stöd till banker och andra kreditinstitut,
14. lag om ändring i lagen (1993:1539) om avdrag för underskott av näringsverksamhet,
15. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),
16. lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter, och
17. lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Sten Andersson.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)

1 kap.

4 §

Enligt paragrafen får ett privat aktiebolag eller en aktieägare i ett sådant bolag inte försöka sprida aktier eller teckningsrätter i bolaget eller av bolaget utgivna skuldebrev eller optionsbevis genom att offentliggöra eller på annat sätt rikta en inbjudan till en vidare krets att teckna eller förvärva sådana vär-

depapper. I specialmotiveringen uttalas beträffande begreppet "en vidare krets" bl.a. följande. Begreppet skall i förevarande sammanhang ges samma innebörd som det har fått vid tillämpningen av 4 kap. 18 §. Den i praxis tillämpade siffran 200 bör som regel tillmätas avgörande betydelse. Om erbjudandet har sådant innehåll och sådan utformning att det kan leda till att antalet köpare eller tecknare kommer att överstiga 200, föreligger sålunda en inbjudan till en vidare krets.

Eftersom det är fråga om en straffsanktionerad bestämmelse har Lagrådet förståelse för att man i motiven noga sökt precisera vad som här avses med en "vidare krets". Avsikten är uppenbarligen att avlägsna sig från det förarbetsuttalande, i vilket antalet 200 angetts som "ett riktmärke" för bedömningen av begreppet.

Den i motiven förordade, till nämnda tal mer exakt fixerade tolkningen av ifrågavarande begrepp måste emellertid ställas samman med vad som ytterligare anges i motiven. Där sägs nämligen att stadgandet inte avses hindra ett erbjudande av vilket framgår att avtal om teckning eller förvärv kommer att träffas med enbart ett begränsat antal – högst 200 – investerare.

Enligt Lagrådets mening kan det på goda grunder ifrågasättas om sistnämnda uttalande är vare sig välbetänkt eller förenligt med lagtexten. Enligt uttalandet skulle det således vara tillåtet att marknadsföra de värdepapper det här är fråga om så snart det i annonsen eller prospektet, på ett måhända mycket undanskymt sätt, anges att erbjudandet bara gäller de 200 första intressenterna. En sådan ordning torde för övrigt mycket väl kunna utnyttjas för en marknadsföring där budskapet just går ut på att framhålla, att det verkligen gäller att skynda sig så att man blir en av "de lyckliga 200".

På grund av det anförda ifrågasätter Lagrådet om inte avsikten med bestämmelsen trots allt skulle bli bättre tillgodosedd med en annan bestämning än "vidare krets" i förevarande paragraf. I varje fall torde det vara nödvändigt att tydligt klargöra, att den nyss påtalade tolkningen av det använda begreppet inte kan vara tillåten i förevarande sammanhang.

2 kap.

9 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om bolags registrering.

I andra stycket punkt 4 föreslås ett tillägg av två nya meningar. Båda gäller det yttrande från auktoriserad eller godkänd revisor som skall företes i ärendet. I den andra meningen anges därom att "särskilda svårigheter att uppskatta värdet" av apportegendomen skall anmärkas.

I motiven till de sålunda föreslagna ändringarna anges att de tillkommit för att tillgodose de krav som artikel 10 i kapitaldirektivet innehåller.

Lagrådet vill mot bakgrund av detta endast anmärka, att något krav motsvarande den andra meningen i det föreslagna tillägget till andra stycket punkt 4 inte återfinns i nämnda artikel i kapitaldirektivet samt att ändringsförslaget i denna del inte kommenteras i specialmotiveringen.

4 kap.

2 §

I ett föreslaget nytt andra stycke i denna paragraf ges föreskrifter om viss kvalificerad majoritet för beslut av bolagsstämman att "avvika från aktieägarnas företrädesrätt". Av första stycket – som gäller både nyemission i form av kontantemission och fondemission – liksom av specialmotiveringen framgår att det nya stycket endast kan bli tillämpligt vid en nyemission av nyss nämnt slag.

Det kan mot bakgrund av vad nu sagts ifrågasättas om inte det föreslagna nya stycket i denna paragraf i systematiskt hänseende snarast hör hemma under rubriken "Allmänna bestämmelser om nyemission" än under "Inledande bestämmelser". För en sådan ordning talar också att stycket då kan placeras där det logiskt sett hör hemma, nämligen efter föreskrifterna om förslag till beslut och kallelse till bolagsstämman (4 §), dvs. i anslutning till övriga föreskrifter om beslut om nyemission, närmast då 5 §. Stycket kan i så fall antingen tas in i sistnämnda paragraf eller i en ny 5 a §.

Det kan redan här nämnas att den sålunda förordade placeringen därtill medför den fördelen att det i flera följande paragrafer, nämligen 14 § andra stycket, 15 § första stycket, 5 kap. 8 § andra stycket och 9 § första stycket, på sätt föreslagits kan hänvisas till 2 § i stället för som annars lämpligen bör ske till 2 § första stycket.

12 §

I första stycket punkt 5 har gjorts ett tillägg av två meningar med samma lydelser som föreslagits beträffande 2 kap. 9 § andra stycket punkt 4.

Med den avvikelsen att förslaget i detta fall baserats på artikel 27.2 i kapitaldirektivet kan Lagrådet här hänvisa till vad som anmärkts under sistnämnda paragraf.

9 kap.

17 §

Enligt det föreslagna nya fjärde stycket gäller bestämmelserna i andra och tredje styckena om tiden för talans väckande inte i fall som avses i 14 kap. 30 § första stycket. I sistnämnda lagrum föreslås en särregel beträffande talan om upphävande av bolagsstämmobeslut angående fusion.

Lagrådet kommer att förorda en viss saklig ändring i förslaget till 14 kap. 30 § första stycket. Om Lagrådets förslag följs bör en ändring göras också i förevarande paragrafs fjärde stycke. Det kan ges förslagvis följande lydelse:

"Vad som sägs i tredje stycket om tiden för väckande av talan gäller inte i fall som avses i 14 kap. 30 § första stycket."

De närmare skälen för de ändringar Lagrådet förordar i förevarande paragraf och 14 kap. 30 § redovisas i anslutning till sistnämnda paragraf.

12 kap.

8 §

I paragrafen, som ger möjligheter till dispens från låneförbuden i 7 §, föreslås bl.a. den ändringen att vid förvärv av aktier i det långivande bolaget dispens får medges endast om bolaget är ett privat bolag. Formuleringen "långivande bolaget" ger läsaren närmast det intrycket att den angivna begränsningen i möjligheterna till dispens endast gäller i fråga om bolag som ger lån. Som framgår av nuvarande 7 § femte stycket skall emellertid bestämmelserna om låneförbud tillämpas även i fråga om ställande av säkerhet. Begränsningen gäller följaktligen även beträffande bolag som ställer säkerhet. Orden "långivande bolaget" bör därför bytas ut mot orden "det bolag som lämnar lån eller ställer säkerhet".

14 kap.

2 §

Paragrafen innehåller vissa bestämmelser om fusion av överlåtande bolag som har trätt i likvidation. I andra meningen anges att likvidationen i sådant fall skall anses avslutad när i sammanhanget föreskriven registrering skett.

I specialmotiveringen konstateras bl.a. att eftersom den föreslagna nya ordningen vid fusion innebär att överlåtande bolag upplöses redan i och med registreringen – varvid fusionsvederlaget övergår till aktieägarna – det inte längre finns något utrymme för likvidator att företa ett skifte. Det finns däremot, anförs det vidare, anledning "avsluta likvidationsförfarandet med något slag av slutredovisning". Ett lämpligt tillvägagångssätt anges vara att en slutredovisning läggs fram i anslutning till att fusionsförfarandet avslutas och att det då görs enligt bestämmelsen i 13 kap. 14 §.

Enligt Lagrådets mening är det sålunda tänkta förfaringssättet inte lätt att förena med lagtextens föreskrift att likvidationen anses avslutad vid registreringen. Det finns sålunda skäl räkna med att en avsedd "motsvarande" tillämpning av bestämmelserna i 13 kap. 14 § inte alltid kommer att hinnas med innan bolaget är upplöst och likvidationen avslutad. Lagrådet förordar därför att hithörande frågor blir föremål för ytterligare överväganden under det fortsatta lagstiftningsarbetet samt att förevarande paragraf sedan kompletteras med särskilda föreskrifter eller undantag för slutredovisningen.

7 §

I paragrafen har tagits in bestämmelser om revisorsgranskning av fusionsplanen. Bl.a. anges i andra meningen att granskningen skall ske enligt god revisionssed. Att en auktoriserad eller godkänd revisor skall utföra sin granskning enligt god revisionssed får dock anses vara en självklarhet och behöver inte föreskrivas i lagtext. Avsikten med bestämmelsen har enligt vad som upplysts vid föredragningen av lagrådsremissen emellertid varit att markera att granskningen skall vara så omfattande och ingående som krävs enligt god revisionssed. Bestämmelsen bör utformas i enlighet härmed.

Lagrådet föreslår att första stycket andra meningen i förevarande paragraf ges följande lydelse:

"Granskningen skall vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver."

9 §

I paragrafen föreskrivs skyldighet att ge in en upprättad fusionsplan till registreringsmyndigheten för registrering. Av specialmotiveringen framgår att det är avsett att de till planen fogade yttrandena av revisorerna också skall ges in. Enligt Lagrådets mening kan det vara lämpligt att detta anges i lagtexten.

Av 18 kap. 2 § framgår att registreringsmyndigheten utan dröjsmål skall kungöra uppgift om registeringen i Post- och Inrikes Tidningar. Lagrådet förordar att en uttrycklig erinran om detta tas in som en andra mening i förevarande paragraf (jfr 14 kap. 24 § i det remitterade förslaget).

Med hänvisning till det anförda förordar Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse:

"Inom en månad från upprättandet av fusionsplanen skall det övertagande bolaget eller, vid kombination, det äldsta av de överlåtande bolagen ge in planen med därtill fogade yttranden enligt 7 § till registreringsmyndigheten för registrering. Uppgift om registreringen skall enligt 18 kap. 2 § kungöras. Om planen inte kungörs i sin helhet, skall det i kungörelsen lämnas uppgift om var den hålls tillgänglig."

11 §

I denna paragrafs andra stycke finns regler om krav på särskild majoritet för "bolagsstämmans" beslut om godkännande av fusionsplanen i fall då ett överlåtande bolag är publikt och det övertagande är ett privat aktiebolag.

Lagrådet noterar att lagtexten närmast måste ges den innebörden att ifrågavarande krav på särskild majoritet gäller alla av fusionsplanen berörda bolags bolagsstämmobeslut. Eftersom specialmotiveringen inte ger någon vägledning i denna sak bör frågan lämpligen uppmärksammas under det fortsatta lagstiftningsarbetet och eventuellt föranleda ett förtydligande i lagtexten.

12 §

I paragrafen föreskrivs att, om bolagstämman i ett överlåtande bolag godkänner en fusionsplan om kombination, stämman samtidigt skall välja styrelse och revisorer i det övertagande bolaget. Som framgår av 5 § tjänar fusionsplanen vid kombination som stiftelseurkund för det övertagande bolaget. Av samma paragraf framgår vidare att fusionsplanen skall ange hur styrelse och revisorer skall väljas. Något hinder föreligger inte att i fusionsplanen föreskriva att styrelse och revisorer skall utses på annat sätt än genom val på bolagsstämman (jfr 8 kap 1 § andra stycket). För undvikande av missförstånd bör därför förevarande paragraf utformas så att det klart framgår att kravet på val på bolagsstämman gäller endast under förutsättning att annat inte bestämts i fusionsplanen.

Mot bakgrund av det anförda föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse:

"Om bolagsstämman i ett överlåtande bolag godkänner en fusionsplan om kombination, skall stämman samtidigt, i den mån annat inte framgår av planen, välja styrelse och revisorer i det övertagande bolaget."

13 §

Paragrafen innehåller föreskrifter om skyldighet att underrätta borgenärer om att en fusionsplan godkänts. Lagrådet förordar att paragrafen ändras på några punkter i förtydligande syfte. I fråga om första stycket första meningen föreslår Lagrådet sålunda följande avfattning:

"När fusionsplanen har godkänts av bolagen skall vart och ett av dem skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet."

Beträffande andra stycket första meningen föreslår Lagrådet att orden "yttrande över" skjuts in mellan orden "i" och "fusionsplanen".

16 §

I paragrafen regleras Patent- och registreringsverkets skyldighet att kalla de fusionerande bolagens borgenärer. Även här anser Lagrådet att lagtexten bör jämkas i förtydligande syfte. Beträffande första stycket andra meningen förordar Lagrådet att orden "yttrande över" skjuts in mellan orden "i" och "fusionsplanen". I fråga om tredje stycket förslår Lagrådet att ordet "länet" byts ut mot "län där bolagen har sitt säte".

18 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om domstols prövning av ärende om tillstånd till verkställande av fusionsplan.

Enligt Lagrådets mening kommer avsikten bakom paragrafen till tydligare uttryck om den ges följande lydelse:

"Om ett ärende om tillstånd till verkställande av fusionsplan har överlämnats till rätten, skall tillstånd lämnas om det visas att de borgenärer som har bestritt ansökningen har fått full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar. I annat fall skall ansökan avslås."

20 §

Enligt första stycket är överlåtande bolag upplöst när anmälan som föreskrivs i 19 § har registrerats. Samtidigt blir aktieägare i överlåtande bolag aktieägare i det övertagande bolaget.

Som framgår av 1 § i kapitlet kan som fusionsvederlag förutom aktier också lämnas pengar eller aktier i kombination med pengar. Att aktieägare i överlåtande bolag blir aktieägare i det övertagande bolaget endast om i fusionsvederlaget ingår aktier bör framgå av lagtexten. Lagrådet förordar därför att till första stycket andra meningen i förevarande paragraf fogas orden "om aktier ingår i fusionsvederlaget".

23 §

Om Lagrådets förslag till ändrad lydelse av 7 § andra meningen godtas bör i första stycket andra meningen i förevarande paragraf motsvarande ändring göras.

I tredje stycket har förts in en bestämmelse av innehåll att revisorernas yttranden skall tas in i eller fogas till fusionsplanen. Eftersom revisorernas granskning avser den färdiga fusionsplanen kan yttrandena inte tas in i planen. Orden "tas in i eller" bör därför utgå ur lagtexten.

24 §

Denna paragraf reglerar liksom 9 § skyldigheten vid fusion att ge in fusionsplanen till registreringsmyndigheten för registrering. Paragrafen bör enligt Lagrådets mening avfattas så att den överensstämmer med 9 §, bortsett från att skyldigheten att ge in planen här skall åläggas moderbolaget.

26 §

I denna paragraf anges att när fusionsplanen har godkänts skall bolagen skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet.

Vad i bestämmelsen sägs om "godkänts" kan knappast avse annat än ett till fusionsplanen positivt bolagsstämmobeslut enligt föregående paragraf. Samma verkan inträder emellertid i de sannolikt allra vanligaste fallen, nämligen då någon begäran om att planen skall prövas av bolagsstämman inte har gjorts inom föreskriven tid.

Med anledning av det anförda förordar Lagrådet att paragrafen lämpligen ges följande lydelse:

"Skall fusionsplanen inte underställas bolagsstämman i moderbolaget enligt 25 § eller har planen godkänts av stämman åligger det vart och ett av bolagen att skriftligen underrätta sina kända borgenärer om att planen blivit gällande. Därvid tillämpas bestämmelserna i 13 §."

29 §

Paragrafen anger att bestämmelserna i 21 § gäller vid registreringsmyndighetens handläggning av ärende om fusion enligt 22-28 §§. Sistnämnda paragrafer behandlar fusion genom absorption av helägt dotterbolag. I 21 § föreskrivs att registreringsmyndigheten skall förklara frågan om fusion förfallen om ansökan enligt 14 § eller anmälan enligt 19 § inte gjorts inom föreskriven tid eller avslagits respektive avskrivits genom lagakraftägande beslut. Av sistnämnda två paragrafer synes endast 14 § ha en motsvarighet vid absorption av helägt dotterbolag (jfr 27 §). Hänvisningen i förevarande paragraf till bestämmelserna i "21 §" bör därför ändras till i "21 § i tillämpliga delar."

30 §

Enligt 9 kap. 17 § andra stycket gäller f.n. att klandertalan mot bolagsstämmobeslut skall väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Av tredje

stycket framgår att det i vissa kvalificerade fall är möjligt att väcka sådan klandertalan även senare. Dessa regler gäller bl.a. beträffande fusionsbeslut. I fusionsdirektivets artikel 22 finns regler om ogiltighet av fusioner. Av artikelns punkt c) framgår bl.a. att talan om ogiltighetsförklaring inte får väckas om det har förflutit mer än sex månader från det att fusionen kom att gälla mot den som åberopar ogiltigheten.

Mot denna bakgrund har i remissen föreslagits en enhetlig regel angående tiden för talans väckande när det klandrade stämmobeslutet avser godkännande av fusionsplan. Enligt denna regel som tagits in i denna paragrafs första stycke skall talan om upphävande av ett sådant beslut alltid väckas inom sex månader från beslutet. Förslaget innebär således ifråga om klandertalan mot de berörda besluten dels att den nuvarande tremånadersfristen enligt 9 kap. 17 § andra stycket förlängs till sex månader dels att möjligheten att överklaga på de grunder som avses i 9 kap. 17 § tredje stycket begränsas till att gälla för en tid av sex månader.

När det gäller förlängningen av tremånadersfristen kan starkt ifrågasättas om det finns skäl att genomföra förslaget. Ändringen i denna del är inte påkallad av hänsyn till den förutnämnda bestämmelsen i direktivets artikel 22. Syftet med artikel 22 är endast att begränsa möjligheterna att i efterhand få en fullbordad fusion ogiltigförklarad. Något annat skäl att förlänga tremånadersfristen än hänsynen till nämnda artikel har inte redovisats. Mot denna bakgrund kan Lagrådet inte tillstyrka förslaget i den nu berörda delen.

Däremot har Lagrådet ingen erinran mot att möjligheten att överklaga ett fusionsbeslut på någon av de grunder som anges i 9 kap. 17 § tredje stycket begränsas till att gälla under sex månader. En sådan ändring är uppenbarligen påkallad med hänsyn till den förutnämnda direktivbestämmelsen.

På grund av det anförda förordar Lagrådet följande jämkningar det remitterade förslaget. Bestämmelsen i 9 kap. 17 § andra stycket om tid för talans väckande får även i fortsättningen gälla som huvudregel i fråga om talan mot stämmobeslut angående fusion. I det föreslagna nya fjärde stycket i 9 kap. 17 § föreskrivs att samma paragrafs tredje stycke, som innebär att någon tidsgräns för talan i vissa fall inte är föreskriven, inte skall gälla beträffande fusionsbeslut. För fusionsbeslut i fall som avses i 9 kap. 17 § tredje stycket föreskrivs i förevarande paragrafs första stycke en klanderfrist på sex månader.

Även en redaktionell ändring bör göras i paragrafens andra stycke.

Lagrådet föreslår mot denna bakgrund att förevarande paragraf ges följande lydelse:

"Talan om upphävande av stämmobeslut om godkännande av fusionsplan skall i fall som avses i 9 kap. 17 § tredje stycket väckas inom sex månader från beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten till talan förlorad.

Om rätten genom lagakraftvunnet avgörande bifallit en talan om upphävande av stämmobeslut om godkännande av fusionsplan, skall fusionen gå åter även om överlåtande bolag har upplösts. För förpliktelser som har uppkommit genom någon åtgärd på det övertagande bolagets vägnar sedan överlåtande bolag upplösts men innan rättens avgörande har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar, svarar de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget solidariskt."

18 kap.

4 §

Någon ändring i paragrafen föreslås inte i lagrådsremissen. I paragrafens tredje stycke finns emellertid en hänvisning till 14 kap. 5 § fjärde stycket. I det remitterade förslaget har 5 § fått en helt ny lydelse. Bestämmelser motsvarande de som nu finns i 5 § fjärde stycket har förts in i den nya 21 §. Tredje stycket i förevarande paragraf bör därför ändras så att hänvisningen till "14 kap. 5 § fjärde stycket" byts ut mot "14 kap. 21 §".

En ändring i 4 § medför att i lagförslagets ingress andra delssatsen "18 kap. 3 och" bör bytas ut mot "18 kap. 3, 4 och".

4 a §

I paragrafen ges bestämmelser om att registreringsmyndigheten i vissa fall skall avföra en ställföreträdare för ett aktiebolag ur aktiebolagsregistret. En av anledningarna till en sådan åtgärd anges vara att ställföreträdaren fått näringsförbud "som avser verksamheten i bolaget".

Enligt Lagrådets mening ter det sig spontant sett mycket överraskande att den som meddelats ett näringsförbud under några förhållanden skall kunna fortsätta att samtidigt vara ställföreträdare för ett aktiebolag. Det har under föredragningen inför Lagrådet i denna del hänvisats till att det enligt bestämmelserna i 19 § lagen (1986:436) om näringsförbud finns en möjlighet att den som är underkastad näringsförbud kan medges dispens för att bl.a. "inneha anställning eller uppdrag".

I den mån en tillämpning av nämnda paragraf undantagsvis skulle beröra ett visst aktiebolags verksamhet får förutsättas, att det av domstolens beslut tydligt framgår vilket bolag undantaget avser. Om dispensen eventuellt medgetts redan i samband med domen om näringsförbud, eller beslut om tillfälligt näringsförbud, bör det därför vara så självfallet för registreringsmyndigheten att någon avregistreringsåtgärd i det särskilt utpekade bolaget inte kan bli aktuell, att det inte torde behövas någon erinran härom.

Mot bakgrund av det anförda förordar Lagrådet att orden "som avser verksamheten i bolaget" lämpligen utgår ur lagtexten.

7 §

I paragrafens tredje stycke finns reglerat att vissa beslut av registreringsmyndigheten överklagas hos kammarrätten. Stycket föreslås i lagrådsremissen bli ändrat så att det klargörs att även registreringsmyndighetens beslut att enligt 14 kap. 15 § första stycket vägra tillstånd till verkställande av fusionsplan och att enligt 4 a § i detta kapitel avregistrera ställföreträdare skall kunna överklagas. Förslaget föranleder i sig ingen erinran från Lagrådets sida.

Bland sådana beslut som enligt förevarande paragrafs tredje stycke kan överklagas nämns beslut som avses i 4 § tredje stycket. I det lagrummet anges emellertid inte något särskilt beslut utan hänvisas det till beslut enligt vissa andra uppräknade lagrum. Enligt Lagrådets mening skulle tillämp-

ningen av förevarande paragraf underlättas om i tredje stycket hänvisning gjordes direkt till dessa lagrum och inte över 4 § tredje stycket.

Mot bakgrund av det anförda förordar Lagrådet att tredje stycket andra meningen i paragrafen ges följande lydelse:

"Detsamma gäller ett sådant beslut av registreringsmyndigheten som avses i 4 a §, 4 kap. 13 § andra stycket, 6 kap. 7 § tredje stycket, 13 kap. 18 §, 14 kap. 15 § första stycket och 21 §, samt 19 kap. 2 §."

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Punkt 1

Denna punkt inleds med två meningar som reglerar möjligheterna för ett aktiebolag att i förväg vidta de åtgärder som behövs för att bolaget redan från och med den 1 januari 1995, dvs den egentliga ikraftträdandedagen, skall vara ett publikt aktiebolag. Det föreslås därvid att bl.a. de nya bestämmelserna i 17 kap. 1 §, som gäller byte av bolagskategori från privat till publikt aktiebolag, skall träda i kraft den 1 juli 1994.

Enligt Lagrådets mening bör ifrågavarande punkt inledas med den ikraftträdandedag som det generellt sett är fråga om. Av hänsyn bl.a. till terminologin i de nya bestämmelserna finns vidare skäl att utforma föreskrifterna angående de förberedande åtgärderna för att ett aktiebolag redan från början skall kunna anses som ett publikt aktiebolag på något annorlunda sätt än i förslaget.

Mot bakgrund av det anförda föreslår Lagrådet att denna punkt ges följande lydelse:

"Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. Ett aktiebolag och registreringsmyndigheten får dock efter den 30 juni 1994, genom motsvarande tillämpning av 17 kap. 1 §, 9 kap. 13 § andra stycket och 16 kap. 1 § i deras nya lydelser, vidta de åtgärder som krävs för att aktiebolaget, med verkan från och med förstnämnda dag, utgör ett publikt aktiebolag."

Punkterna 2 och 6

I den förstnämnda punkten finns en särskild övergångsbestämmelse som hänger samman med de nya kraven beträffande aktiekapitalets storlek. Ifrågavarande bestämmelse gäller "privata aktiebolag som har bildats före den 1 januari 1995". Därmed avses alla aktiebolag som nämnda dag finns registrerade i aktiebolagsregistret och som inte dessförinnan, med stöd av de särskilda föreskrifterna i punkt 1, registrerats som publikt från och med samma dag. Bestämmelser med denna innebörd finns intagna i punkten 6.

Eftersom sistnämnda punkt således har betydelse för hur punkt 2 skall förstås bör den lämpligen placeras före denna punkt. Lagrådet förordar därför att den föreslagna punkten 6 får utgöra punkt 2 och att reglerna i den föreslagna punkten 2 förs in under punkt 3.

Vad särskilt gäller den föreslagna punkten 6 finns skäl notera följande förhållanden. I första stycket andra meningen anges att registreringsmyndigheten "skall till den registrerade firman i dessa bolag (dvs. de aktiebolag som vid ikraftträdandet skall anses som privata) lägga förkortningen (priv)." En-

ligt den föreslagna nya lydelsen i 16 kap. 1 § finns möjlighet för ett privat aktiebolag att som ett alternativ till att låta sin firma avslutas med ifrågavarande förkortning ta in ordet "privat" i firman.

I anslutning till nyss nämnda föreskrift om registreringsmyndighetens skyldighet vid ikraftträdandet sägs i kommentaren, att de privata aktiebolag som önskar utforma sin firma på annat sätt, "t.ex." genom att låta ordet privat ingå i firman, får liksom hittills besluta om firmaändring och ansöka om registrering av den nya firman.

Enligt 16 kap. 4 § i förslaget skall ett aktiebolags brev, fakturor och orderblanketter bl.a. ange bolagets firma. En underlåtenhet att följa denna bestämmelse kan enligt en föreslagen ändring i 19 kap. 2 § föranleda ett vitesföreläggande från registreringsmyndigheten.

En ändring av tryck på brevpapper och blanketter kan inte sällan föranleda betydande besvär eller kostnader. Det finns därför skäl att ytterligare överväga nu nämnda regleringar. En tänkbar lösning kan vara att införa en särskild, tidsbegränsad övergångsbestämmelse till 16 kap. 4 §. Ett annat alternativ är att på motsvarande sätt som när det gäller övergången till ett "publikt" aktiebolag enligt punkt 1 skapa förutsättningar för en förtida ändring och registrering av ny firma. Med tanke på den mycket stora mängd av aktiebolag det här är fråga om kan det måhända finnas behov av båda lösningarna eller någon annan ändamålsenlig övergångsreglering.

Punkterna 4 och 5

Punkten 3 innehåller bestämmelser om rätt för styrelseledamöter och andra vars rätt kan beröras att under viss tid före den 1 april 1997 begära att bolag med aktiekapital under 100 000 kr träder i likvidation. I punkten 4 föreskrivs bl.a. att bolag vars registrerade aktiekapital inte uppgår till 100 000 kr vid utgången av år 1997 skall under vissa angivna förutsättningar avföras ur aktiebolagsregistret och därmed vara upplösta. Punkten 5 anger att ett bolag vars aktiekapital inte uppgår till 100 000 kr och som inte trätt i likvidation eller försatts i konkurs kan avföras ur aktiebolagsregistret om det begärs av samtliga aktieägare, styrelseledamöter samt verkställande direktören före utgången av oktober 1997.

Enligt Lagrådets mening skulle det vara en fördel om dessa övergångsbestämmelser togs upp i kronologisk ordning. Lagrådet föreslår därför att punkten 5 placeras efter punkten 3 och ges nummer 4 och att punkten 4 ges nummer 5.

I den i remissen föreslagna punkten 4 tredje-femte styckena finns intagna bestämmelser om vissa förhållanden efter det att bolaget har avförts ur registret. Genom en hänvisning i punkten 5 andra stycket gäller bestämmelserna även när ett bolag avförts ur registret i enlighet med bestämmelserna i punkten 5. Om Lagrådets förslag om ändrad placering av punkterna 4 och 5 följs bör tredje-femte styckena i punkten 4 flyttas till den nya punkten 4 som nya andra-fjärde stycken och andra stycket i punkten 5 flyttas till den nya punkten 5 som ett nytt tredje stycke.

Enligt första stycket gäller 3 kap. 1 § i sin äldre lydelse till utgången av juni 1996 i fråga om aktiebolag som har bildats före den 1 januari 1995. Om bolagsordningen för sådana bolag efter utgången av juni 1996 strider mot 3 kap. 1 § i dess nya lydelse, får enligt andra stycket sådana beslut om emission som står i strid med paragrafen inte registreras. Av specialmotiveringen framgår att detta registreringsförbud är avsett att drabba endast emissioner som sker efter den 1 juli 1996. Denna begränsning i föreskrifternas räckvidd framgår emellertid inte av lagtexten. Lagrådet förordar att begränsningen klargörs genom att orden "som tillkommit därefter och" skjuts in efter ordet "emission" i andra stycket första meningen.

I andra styckets andra mening ges en föreskrift som ålägger styrelsen i fall då bolagsordningen efter utgången av juni 1996 strider mot 3 kap. 1 § att utan dröjsmål lägga fram förslag till bolagsstämman om ändring av bolagsordningen. Någon särskild sanktion mot bolag som inte ser till att ändring kommer till stånd föreslås inte.

Givetvis är det av värde om bolagen i anslutning till övergångstidens utgång bringar sina bolagsordningar i överensstämmelse med de nya bestämmelserna. Enligt Lagrådets mening är emellertid en föreskrift av den föreslagna innebörden knappast påkallad. Det finns anledning att utgå från att regeln i andra styckets första mening om registreringsförbud leder till att erforderliga ändringar kommer till stånd. Dessutom kan det finnas en del fall då en skyndsam ändring av bolagsordningen inte framstår som särskilt angelägen.

Lagrådet förordar att andra styckets andra mening utgår ur förslaget.

14.

Enligt förevarande punkt skall bestämmelserna i 14 kap. 30 § om tid för väckande av talan tillämpas också på sådana bolagsstämmobeslut om fusion som har fattast före utgången av år 1994 och för vilka rätten till talan då ännu inte var förlorad. Föreskriften utgår från att den nuvarande regleringen, som innebär att talan i regel måste väckas inom tre månader från beslutet och att talan i vissa fall får väckas utan tidsbegränsning, ersätts med en ordning med en enda klanderfrist om sex månader som gäller för samtliga fall.

Som framgår av vad Lagrådet har anfört i anslutning till 14 kap. 30 § förordar Lagrådet den ändringen i det remitterade förslaget att den nuvarande tremånadersfristen behålls för de fall där den f.n. är tillämplig och att en sexmånadersfrist skall gälla för de fall där någon klagofrist inte är föreskriven i dag. Om Lagrådets förslag följs behövs ingen övergångsbestämmelse för äldre beslut i sådana fall där tremånadersfristen gäller. Däremot finns det skäl att ha en sådan bestämmelse för stämmobeslut som fattats före den nya lagens ikraftträdande och där sexmånadersfristen blir tillämplig. Som framgår av det föregående kan klandertalan i dessa fall f.n. föras utan tidsbegränsning.

För undvikande av rättsförlust är det enligt Lagrådets mening lämpligt att för den sistnämnda kategorin beslut meddela en övergångsbestämmelse som

innebär att klanderfristen går ut sex månader efter den nya lagens ikraftträdande.

Mot den nu angivna bakgrunden förordar Lagrådet att bestämmelsen i denna punkt ersätts med en föreskrift av följande lydelse:

"Har beslut i fall som avses i 14 kap. 30 § meddelats före utgången av år 1994 får talan om upphävande av beslutet väckas senast före utgången av juni 1995."

Om Lagrådets förslag till ändring i 14 kap. 30 § första stycket inte följs, bör punkt 14 i det remitterade förslaget ändå lämpligen kompletteras med en regel för stämmobeslut som f.n. kan klandras utan tidsbegränsning. Regeln skulle kunna ges det innehållet att äldre sådana beslut får överklagas före utgången av juni 1995. Den kan i så fall tas in som en andra mening i punkt 14 och ges följande lydelse:

"Är beslutet av sådant slag som avses i 9 kap. 17 § tredje stycket får dock talan väckas senast före utgången av juni 1995."

Förslaget till lag om ändring i jordabalken

20 kap.

6 §

I paragrafen anges i ett antal punkter olika fall då en lagfartsansökan skall avslås. Med anledning av de föreslagna nya bestämmelserna i 2 kap. 9 a § och 17 kap. 3 § aktiebolagslagen föreslås att ytterligare ett fall då avslag skall meddelas tas upp i paragrafen under en ny punkt 9. De nämnda bestämmelserna i aktiebolagslagen innebär att vissa avtal mellan ett aktiebolag och dess stiftare eller aktieägare måste underställas bolagsstämman för godkännande. I 2 kap. 9 b § föreskrivs bl.a. att avtalet är utan verkan om bolagsstämman inte godkänner det inom sex månader från avtalsdagen. Avtal av det aktuella slaget kan avse bl.a. förvärv av fast egendom. Mot den nu angivna bakgrunden föreskrivs i den nya punkten att lagfartsansökan skall avslås om i fall som avses i 2 kap. 9 a § eller 17 kap. 3 § aktiebolagslagen frågan om godkännande inte underställts bolagsstämman i rätt tid eller bolagsstämman har beslutat att inte godkänna förvärvet.

Det framgår av det sagda att den nya punkten inte omfattar det fallet att förvärvet visserligen underställts stämman utan dröjsmål men därefter inte godkänts i rätt tid, d.v.s. inom sex månader från avtalsdagen. Enligt Lagrådets mening är det tydligt att en ansökan om lagfart bör avslås även i ett sådant fall. Lagrådet förordar att den nya punkten avfattas så att den får den innebörden.

Den nya punkten 9 i förevarande paragraf kan ges förslagsvis följande lydelse:

"om i fall som avses i 2 kap. 9 a § eller 17 kap. 3 § aktiebolagslagen (1975:1385) bolagsstämman har beslutat att inte godkänna förvärvet eller inte har godkänt förvärvet i rätt tid."

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

RÅDETS FÖRSTA DIREKTIV

av den 9 mars 1968

om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i Romfördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga.

(68/151/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättande av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 54.3 g i detta,

med beaktande av Allmänna handlingsprogrammet för upphävande av begränsningar för etableringsfriheten,[1] särskilt avsnitt VI i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande,[2]

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,[3] och

med beaktande av följande:

Den samordning som föreskrivs i artikel 54.3 g i Romfördraget och i Allmänna handlingsprogrammet för upphävande av begränsningar i etableringsfriheten är särskilt angelägen i fråga om aktiebolag och andra bolag med begränsat ansvar, eftersom verksamheten i sådana bolag ofta sträcker sig utöver de nationella gränserna.

Det är särskilt viktigt att samordna medlemsstaternas bestämmelser om offentlighet, om giltigheten av bolagens förpliktelser och om bolagens ogiltighet, framför allt för att skydda tredje mans intressen.

I nu angivna avseenden skall gemenskapsregler antas samtidigt för dessa bolag, eftersom tredje man här endast har bolagsförmögenheten att hålla sig till.

Offentligheten skall ge tredje man möjlighet att ta del av viktiga handlingar om ett bolag och att få vissa upplysningar angående detta, särskilt personuppgifter om dem som företräder bolaget.

Skyddet för tredje man skall säkerställas genom bestämmelser som så mycket som möjligt begränsar ogiltighetsgrunderna när det gäller i bolagets namn ingångna förpliktelser.

För att skapa rättssäkerhet i förhållandet mellan bolaget och tredje man samt mellan bolagsmännen inbördes måste grunderna för bolagets ogiltighet

[1] EGT nr 2, 15.1.1962 s. 36/62.
[2] EGT nr 96, 28.5.1966, s. 1519/66
[3] EGT nr 194, 27.11.1964 s. 3248/64.

och den retroaktiva verkan av ett avgörande om sådan ogiltighet begränsas, samt en kort frist fastställas för tredje mans möjlighet att överklaga avgörandet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De samordningsåtgärder som detta direktiv föreskriver skall vidtas i fråga om bestämmelserna i medlemsstaternas lagar eller andra författningar om följande bolagsformer:

- I Tyskland:
die Aktiengesellschaft, die Kommanditgesellschaft auf Aktien, die Gesellschaft mit beschränkter Haftung;

- I Belgien:

de naamloze vennootschap,	la société anonyme,
de commanditaire vennootschap op aandelen,	la société en commandite par actions,
de personenvennoottschap met beperkte aansprakelijkheid;	la société de personnes à responsabilité limitée

- I Frankrike:
la société anonyme, la société en commandite par actions, la société à responsabilité limitée;

- I Italien:
società per azioni, società in accomandita per azioni, società a responsabilità limitata;

- I Luxemburg:
la société anonyme, la société en commandite par actions, la société à responsabilité limitée;

- I Nederländerna:
de naamloze vennootschap, de commanditaire vennootschap op aandelen.

AVSNITT I

Offentlighet

Artikel 2

1. Medlemsstaterna skall se till att minst följande handlingar och uppgifter om ett bolag alltid offentliggörs:

a) Stiftelseurkunden och, om den har tagits in i en särskild handling, bolagsordningen.

b) Ändringar i de vid a nämnda handlingarna, däribland förlängning av tiden för bolagets bestånd.

c) Efter varje ändring i stiftelseurkunden eller bolagsordningen, den fullständiga och gällande lydelsen av den ändrade handlingen.

d) Tillsättande och entledigande av samt personuppgifter om dem som i

egenskap av i lagstiftningen föreskrivet bolagsorgan eller som medlemmar i ett sådant organ

i) är behöriga att företräda bolaget mot tredje man och i rättegång;

ii) deltar i ledning, tillsyn eller kontroll av bolaget.

Av de offentliggjorda uppgifterna skall framgå om de personer som företräder bolaget kan göra detta var för sig eller endast i förening med andra.

e) Under förutsättning att stiftelseurkunden eller bolagsordningen anger ett bolagskapital, minst en gång om året det tecknade kapitalets storlek, om inte varje ökning av detta kapital kräver ändring i bolagsordningen.

f) Balans- och resultaträkningar för varje räkenskapsår. Den handling som innehåller balansräkningen skall även lämna personuppgifter om dem som enligt lag skall bestyrka balansräkningen. För de i artikel 1 nämnda bolagen med begränsat ansvar enligt tysk, fransk, belgisk, italiensk och luxemburgsk rätt samt för de slutna aktiebolagen enligt nederländsk rätt behöver denna föreskrift dock inte tillämpas förrän ett direktiv träder i kraft, som samordnar innehållet i balans- och resultaträkningarna samt helt eller delvis medger undantag från skyldigheten att offentliggöra dessa handlingar när det gäller bolag vilkas tillgångar understiger ett belopp som det direktivet kommer att fastställa. Rådet skall utfärda det sistnämnda direktivet inom två år efter det att förevarande direktiv har antagits.

g) Varje byte av bolagets säte.

h) Upplösning av bolaget.

i) Ett rättsligt avgörande varigenom bolaget förklaras ogiltigt.

j) Utseende av likvidatorer och personuppgifter om dem samt uppgift om likvidatorernas behörighet, om inte behörigheten uttryckligen och uteslutande framgår av lag eller av bolagsordningen.

k) Avslutandet av likvidationen och, i de medlemsländer där avregistrering av ett bolag medför rättsverkningar, uppgift om avregistreringen.

2. Vid tillämpningen av punkt 1 f skall som slutna aktiebolag anses sådana bolag som uppfyller följande villkor:

a) Bolaget kan inte utfärda aktier ställda till innehavaren.

b) Ingen kan utfärda sådana "innehavarcertifikat för aktier ställda till viss man" som avses i artikel 42 c i den nederländska handelslagboken.

c) Aktierna kan inte börsnoteras.

d) Bolagsordningen föreskriver att varje överlåtelse av en aktie till tredje man skall kräva godkännande av bolaget utom då det är fråga om en överlåtelse med anledning av dödsfall eller, när bolagsordningen tillåter det, överlåtelse till make eller till släktingar i rätt upp-eller nedstigande led; överlåtelsen får inte vara in blanco och skall ske antingen genom ett skriftligt, privaträttsligt avtal som undertecknas av överlåtaren och förvärvaren eller genom en officiellt bestyrkt handling ("acte authentique").

e) Bolagsordningen anger att bolaget är ett slutet aktiebolag och bolagets firma innehåller orden "Besloten Naamloze Vennootschap" eller förkortningen "B.N.V.".

Artikel 3

1. I medlemsstaterna skall en akt läggas upp för varje bolag i det centrala register, handelsregister eller bolagsregister där bolaget är registrerat.

2. Alla handlingar och uppgifter som är offentliga enligt artikel 2 skall förvaras i akten eller föras in i registret; av akten skall alltid framgå vad som har *förts in i registret.*

3. En fullständig eller partiell kopia av de handlingar och uppgifter som avses i artikel 2 skall översändas efter skriftlig begäran och mot en avgift som inte får överstiga den administrativa kostnaden.

Kopiorna skall vara bestyrkta om inte beställaren avstår från det.

4. De i punkt 2 avsedda handlingarna och uppgifterna skall offentliggöras i en av medlemsstaten utsedd nationell tidning, antingen genom att helt eller delvis återges eller genom att hänvisning sker till en handling som förvaras i akten eller är införd i registret.

5. Bolaget får åberopa handlingar och uppgifter mot tredje man först sedan de har offentliggjorts enligt punkt 4, om inte bolaget visar att tredje man kände till handlingen eller uppgiften. När det gäller åtgärder som vidtas före den sextonde dagen efter offentliggörandet får en handling eller en uppgift dock inte åberopas mot en tredje man som visar att det var omöjligt för honom att känna till handlingen eller uppgiften.

6. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att hindra bristande överensstämmelse mellan vad som offentliggörs i pressen och vad som framgår av registret eller akten.

Vid bristande överensstämmelse får den i pressen offentliggjorda texten inte åberopas mot tredje man; denne får emellertid åberopa den sistnämnda texten, om inte bolaget visar att tredje man kände till den i registret eller akten intagna texten.

7. Dessutom får tredje man alltid åberopa sådana handlingar och uppgifter i fråga om vilka formaliteterna för offentliggörandet ännu inte har iakttagits, om inte handlingarna eller uppgifterna saknar rättsverkan på grund av det bristfälliga offentliggörandet.

Artikel 4

Medlemsstaterna skall föreskriva att brev och orderblanketter skall ange följande:

- det register där den i artikel 3 nämnda akten är upplagd samt bolagets nummer i registret;
- bolagets form och säte samt, i förekommande fall, att bolaget har trätt i likvidation.

Om bolagets kapital nämns i dessa handlingar skall det tecknade och inbetalda kapitalet anges.

Artikel 5

Varje medlemsstat skall bestämma vilka personer som skall ansvara för att de formaliteter iakttas som gäller för offentliggörandet.

Artikel 6

Medlemsstaterna skall föreskriva lämpliga påföljder för det fall att

- balans- och resultaträkningarna inte offentliggörs enligt artikel 2.1 f;

- uppgifter inte lämnas enligt artikel 4 i de där nämnda handlingarna.

AVSNITT II

Giltigheten av bolagets förpliktelser

Artikel 7

Har åtgärder vidtagits i ett bolags namn under bolagsbildningen men innan bolaget har fått rättskapacitet och övertar inte bolaget de förpliktelser som uppkommer på grund av åtgärderna, ansvarar de som har vidtagit åtgärderna obegränsat solidariskt för dessa, om inte något annat har avtalats.

Artikel 8

Har formaliteterna för offentliggörandet iakttagits i fråga om de personer som i egenskap av bolagsorgan är behöriga att företräda bolaget, får ett fel som ägde rum då personerna utsågs åberopas mot en tredje man endast om bolaget visar att denne kände till felet.

Artikel 9

1. Ett bolag förpliktas mot tredje man genom bolagsorganens åtgärder även om åtgärderna inte omfattas av föremålet för bolagets verksamhet, under förutsättning att åtgärderna inte ligger utanför den rätt att företräda bolaget som lagen tillerkänner bolagsorganen eller tillåter att dessa tillerkänns.

Medlemsstaterna får emellertid föreskriva att ett bolag inte förpliktas av sådana åtgärder som ligger utanför föremålet för bolagets verksamhet, om bolaget visar att tredje man kände till att åtgärden inte omfattades av föremålet för bolagets verksamhet eller med hänsyn till omständigheterna inte kunde vara omedveten om det; enbart offentliggörandet av bolagsordningen är därvid inte tillräckligt som bevis.

2. Begränsningar i bolagsorganens rätt att företräda bolaget på grund av bolagsordningen eller på grund av beslut av ett bolagsorgan kan inte åberopas mot tredje man, även om begränsningarna har offentliggjorts.

3. Om enligt den nationella lagstiftningen rätt att företräda bolaget, med avvikelse från lagens regel i ämnet, får tilldelas en person ensam eller flera personer i förening genom en bestämmelse i bolagsordningen, kan lagstift-

ningen föreskriva att bestämmelsen får åberopas mot tredje man under förutsättning att den avser en generell rätt att företräda bolaget; reglerna i artikel 3 avgör om en sådan bestämmelse i bolagsordningen kan åberopas mot tredje man.

AVSNITT III

Bolagets giltighet

Artikel 10

I alla medlemsstater som saknar bestämmelser om att en förvaltningsmyndighet eller en domstol skall göra en förebyggande kontroll vid bolagsbildningen, måste stiftelseurkunden och bolagsordningen samt ändringar i dessa utfärdas i form av officiellt bestyrkta handlingar ("acte authentique").

Artikel 11

Medlemsstaternas lagstiftning får endast innehålla sådana regler om bolags ogiltighet som uppfyller följande villkor:

1. Ogiltigheten skall beslutas av domstol.

2. Ogiltighet får beslutas endast

a) när stiftelseurkund saknas eller när antingen formaliteterna för den förebyggande kontrollen eller formkraven för det officiella bestyrkandet inte har iakttagits;

b) när föremålet för bolagets verksamhet är olagligt eller strider mot allmän ordning ("ordre public");

c) när stiftelsurkunden eller bolagsordningen inte anger bolagets namn, insatsernas storlek, storleken av det tecknade kapitalet eller föremålet för bolagets verksamhet;

d) när den nationella lagstiftningens krav på inbetalning av en minsta del av bolagskapitalet inte har uppfyllts;

e) när samtliga stiftare saknade rättslig handlingsförmåga; eller

f) när antalet stiftare i strid med den nationella lagstiftningen har understigit två.

Bortsett från de nu angivna ogiltighetsfallen kan ett bolag inte på någon grund betraktas som inte existerande eller som ogiltigt i absolut eller relativ bemärkelse eller förklaras ogiltigt.

Artikel 12

1. Reglerna i artikel 3 bestämmer om ett rättsligt avgörande som fastslår ogiltigheten får åberopas mot tredje man. Om den nationella lagstiftningen tillåter tredje man att överklaga avgörandet, måste detta ske inom sex månader efter det att avgörandet har meddelats.

2. Ogiltigheten skall medföra att bolaget träder i likvidation på samma sätt som vid dess upplösning.

3. Ogiltigheten enbart inverkar inte på de förpliktelser som bolaget har åta-

git sig eller som andra har åtagit sig till förmån för detta, med undantag dock för vad som följer av att bolaget har trätt i likvidation.

4. Lagstiftningen i varje medlemsstat får bestämma rättsverkningarna av ogiltigheten när det gäller förhållandet mellan bolagsmännen.

5. För innehavare av andelar eller aktier kvarstår skyldigheten att betala in det tecknade men inte inbetalda kapitalet i den mån det behövs med hänsyn till förpliktelserna mot borgenärerna.

AVSNITT IV

Allmänna bestämmelser

Artikel 13

Medlemsstaterna skall sätta i kraft de ändringar i lagar och andra författningar som behövs för att följa detta direktiv inom arton månader efter dagen för anmälan och skall genast underrätta kommissionen om detta.

För andra aktiebolag enligt nederländsk rätt än dem som behandlas i nuvarande artikel 42 c i den nederländska handelslagboken träder den i artikel 2.1 f angivna skyldigheten att offentliggöra i kraft först trettio månader efter dagen för anmälan av detta direktiv.

Medlemsstaterna kan bestämma att det första offentliggörandet av bolagsordningen i dess fullständiga lydelse med de ändringar som har skett efter bolagets bildande får äga rum först när bolagsordningen nästa gång ändras, dock senast den 31 december 1970.

Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 14

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 9 mars 1968

På rådets vägnar
M.COUVE de
MURVILLE
Ordförande

RÅDETS ANDRA DIREKTIV

av den 13 december 1976

om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen när det gäller att bilda ett aktiebolag samt att bevara och ändra dettas kapitel, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga.

(77/91/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 54.3 g i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande,[1]

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,[2] och

med beaktande av följande:

Eftersom aktiebolagen spelar en framträdande roll i medlemsstaternas näringsliv och deras verksamhet ofta sträcker sig utöver de nationella gränserna, är det i fråga om dessa bolag särskilt viktigt att fortsätta den samordning som föreskrivs i artikel 54.3 g i fördraget och i Allmänna handlingsprogrammet för upphävande av begränsningar i etableringsfriheten och som inleddes med direktiv 68/151/EEG.[3]

För att aktieägarna och borgenärerna skall kunna garanteras ett minimum av likvärdigt skydd är det särskilt viktigt att samordna de nationella bestämmelserna om att bilda ett aktiebolag samt om att bevara, öka och sätta ned dess kapital.

Inom gemenskapen måste ett aktiebolags bolagsordning eller stiftelseurkund utformas på ett sådant sätt att varje intressent ur dessa handlingar kan inhämta grundläggande uppgifter om bolaget, däribland en detaljerad redovisning av kapitalets sammansättning.

Sådana gemenskapsregler om att bevara det kapital som utgör borgenärernas säkerhet skall antas, som särskilt förbjuder en minskning av kaptialet genom utdelning till aktieägarna och begränsar bolagens möjligheter att förvärva egna aktier.

Med hänsyn till ändamålet med artikel 54.3 i fördraget måste medlemsstaternas lagstiftning om ökning och nedsättning av kapitalet säkerställa att de principer beaktas och harmonieras som syftar till en lika behandling av aktieägare med samma ställning och till ett skydd för borgenärer med fordringar som har uppkommit före en kapitalnedsättning.

[1] EGT nr C 114, 11.11.1971 s.18
[2] EGT nr C 88, 6.9.1971 s. 1
[3] EGT nr L 65, 14.3.1968 s. 8

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE

Artikel 1

1. De samordningsåtgärder som detta direktiv föreskriver skall vidtas i fråga om bestämmelserna i medlemsstaternas lagar eller andra författningar om följande bolagsformer:

- I Belgien:
la société anonyme/de naamloze vennootschap;

- I Danmark:
aktieselskabet;

- I Frankrike:
la société anonyme;

- I Tyskland:
die Aktiengesellschaft;

- I Irland:
the public company limited by shares,
the public company limited by guarantee and having a share capital;

- I Italien:
la società per azioni;

- I Luxemburg:
la société anonyme;

- I Nederländerna:
de naamloze vennootschap;

- I Storbritannien:
the public company limited by shares,
the public company limited by guarantee and having a share capital.

Namnet på ett sådant bolag skall innehålla eller åtföljas av en beteckning som skiljer sig från den som föreskrivs för andra bolagsformer.

2. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa detta direktiv på förvaltningsbolag med rörligt kapital eller på kooperativa företag som är organiserade i någon av de i punkten 1 angivna bolagsformerna. Om lagstiftningen i en medlemsstat utnyttjar denna möjlighet, skall den föreskriva att dessa bolag skall ta in orden "förvaltningsbolag med rörligt kapital" eller "kooperativt företag" i samtliga de handlingar som nämns i artikel 4 i direktiv 68/151/EEG.

Med "förvaltningsbolag med rörligt kapital" avses i detta direktiv endast bolag

- som uteslutande har till föremål för sin verksamhet att placera sina medel i olika värdepapper, fastigheter eller andra tillgångar med enda syfte att sprida investeringsriskerna och fördela resultatet av kapitalförvaltningen mellan aktieägarna,
- som inbjuder allmänheten att förvärva aktier i bolaget, och

- vars bolagsordning anger att bolaget inom gränserna för ett minimikapital och ett maximikapital alltid får ge ut, lösa in eller avyttra sina aktier.

Artikel 2

Bolagsordningen eller stiftelseurkunden skall alltid innehålla minst följande uppgifter:

a) bolagsform och firma;

b) föremålet för bolagets verksamhet;

c) – om bolaget inte har något "auktoriserat" kapital, det tecknade kapitalets storlek;

- om bolaget har ett "auktoriserat" kapital, storleken av detta och det tecknade kapitalet vid bolagsbildningen eller då bolaget får tillstånd att börja sin verksamhet och vid varje ändring av det "auktoriserade" kapitalet, dock med förbehåll för vad som gäller enligt artikel 2.1 e i direktiv 68/151/EEG;

d) bestämmelser som anger antalet ledamöter och hur dessa skall utses i de organ som företräder bolaget mot tredje man och svarar för förvaltning, ledning, övervakning eller kontroll av bolaget samt bestämmelser om kompetensfördelningen mellan organen, allt i den mån föreskrifter inte finns i lag eller annan författning;

e) tiden för bolagets bestånd om inte denna tid är obestämd.

Artikel 3

Minst följande uppgifter skall finnas antingen i bolagsordningen eller stiftelseurkunden eller i en särskild handling som skall offentliggöras enligt varje medlemsstats lagstiftning i överensstämmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EEG:

a) bolagets säte;

b) de tecknade aktiernas nominella belopp och, minst en gång om året, dessas antal;

c) antalet tecknade aktier utan nominellt belopp, om den nationella lagstiftningen tillåter att sådana aktier ges ut;

d) i förekommande fall de särskilda villkor som begränsar aktiernas överlåtbarhet;

e) om det finns aktier av olika slag, uppgifter enligt b, c och d för varje aktieslag med uppgift om de rättigheter som är förenade med varje aktieslag;

f) huruvida aktierna är ställda till viss man eller till innehavaren, om den nationella lagstiftningen tillåter båda formerna, och bestämmelser om hur aktierna omvandlas från den ena formen till den andra, om inte förfarandet är reglerat i lag eller annan författning;

g) hur stor del av det tecknade kapitalet som är betalt då bolaget bildas eller då det får tillstånd att börja sin verksamhet;

h) det nominella värdet av de aktier eller, i avsaknad av sådant värde, det antal aktier som ges ut mot tillskott av annan egendom än pengar (apportegendom) samt beskrivning av denna egendom och namnet på den som tillskjuter egendomen;

i) identiteten hos de fysiska eller juridiska personer eller bolag av vilka eller i vilkas namn bolagsordningen eller stiftelseurkunden eller, om bolagsbildningen inte sker i ett sammanhang, utkasten till dessa handlingar har undertecknats;

j) åtminstone uppskattningsvis summan av alla kostnader som har uppkommit för bolaget eller påförts detta med anledning av bolagsbildningen och, i förekommande fall, innan bolaget får tillstånd att börja sin verksamhet;

k) särskilda förmåner som vid bolagsbildningen eller före tillståndet att börja verksamheten har tillerkänts någon som har deltagit i bolagsbildningen eller i åtgärder som har lett fram till tillståndet.

Artikel 4

1. Om enligt lagstiftningen i en medlemsstat ett bolag inte får börja sin verksamhet utan tillstånd, skall denna lagstiftning även innehålla bestämmelser om ansvaret för förbindelser som har ingåtts av bolaget eller för dettas räkning innan ansökningen om tillstånd beviljades eller avslogs.

2. Punkt 1 tillämpas inte på förbindelser med anledning av avtal som bolaget har ingått på villkor att det får tillstånd att börja sin verksamhet.

Artikel 5

1. Om lagstiftningen i en medlemsstat kräver att ett bolag skall bildas av flera bolagsmän, medför inte det förhållandet att därefter alla aktierna förenas på en hand eller antalet bolagsmän sjunker under det i lagstiftningen föreskrivna minimiantalet att bolaget utan vidare upplöses.

2. Om enligt lagstiftningen i en medlemsstat ett bolag i fall som avses i punkt 1 kan upplösas genom förordnande av rätten, får behörig domstol ge bolaget den frist som detta behöver för att vidta rättelse.

3. När förordnandet om upplösning har meddelats, skall bolaget träda i likvidation.

Artikel 6

1. Medlemsstaternas lagstiftning skall föreskriva att ett kapital på minst 25 000 europeiska beräkningsenheter måste tecknas för att bolaget skall få bildas eller få tillstånd att börja sin verksamhet.

Med en europeisk beräkningsenhet avses en sådan enhet som har bestämts genom kommissionens beslut nr 3289/75/EKSG (EGT nr L 327, 19.12.1975, s. 4). Som motvärde i nationell valuta gäller första gången motvärdet den dag då detta direktiv antas.

2. Om motvärdet till den europeiska beräkningsenheten i nationell valuta ändras så att det i den senare valutan bestämda minimikapitalet under minst ett år understiger 22 500 beräkningsenheter, skall kommissionen meddela den berörda medlemsstaten att denna inom 12 månader efter den nämnda

ettårstidens utgång måste ändra sin lagstiftning så att den anpassas till bestämmelserna i punkt 1. Medlemsstaten får dock bestämma att lagändringen skall tillämpas på befintliga bolag först 18 månader efter ikraftträdandet.

3. Med hänsyn till den ekonomiska och monetära utvecklingen inom gemenskapen och till tendensen att tillåta endast större och medelstora företag att välja de i artikel 1.1 angivna bolagsformerna, skall rådet vart femte år på förslag av kommissionen överväga och vid behov ändra de i denna artikel i europeiska beräkningsenheter uttryckta beloppen.

Artikel 7

Det tecknade kapitalet får endast bestå av tillgångar som kan värderas ekonomiskt. I dessa tillgångar får dock inte inräknas åtaganden att utföra arbete eller att tillhandahålla tjänster.

Artikel 8

1. Aktierna får inte ges ut mot vederlag som understiger det nominella beloppet eller, om sådant saknas, dessas bokförda parivärde.

2. Medlemsstaterna kan dock tillåta att de som yrkesmässigt åtar sig att placera aktier får betala mindre än fullt belopp för de aktier som de tecknar i ett sådant sammanhang.

Artikel 9

1. Aktier som ges ut mot vederlag måste då bolaget bildas eller får tillstånd att börja sin verksamhet vara betalda till minst 25 procent av det nominella beloppet eller, om sådant saknas, av det bokförda parivärdet.

2. Aktier som har getts ut mot apportegendom innan bolaget bildas eller får tillstånd att börja sin verksamhet skall vara fullt betalda inom fem år från bolagsbildningen eller tillståndet att börja verksamheten.

Artikel 10

1. En eller flera av bolaget oberoende sakkunniga, som utses eller godkänns av en förvaltningsmyndighet eller en domstol, skall avge ett utlåtande om apportegendomen innan bolaget bildas eller får tillstånd att börja sin verksamhet. Beroende på varje medlemsstats lagstiftning kan de sakkunniga vara fysiska eller juridiska personer eller bolag.

2. Sakkunnigutlåtandet skall minst beskriva apportegendomen samt ange vilka värderingsmetoder de sakkunniga har använt och huruvida de därvid beräknade värdena åtminstone motsvarar antal, nominellt värde eller, i avsaknad av sådant värde, bokfört parivärde och i förekommande fall överkurs i fråga om de aktier för vilka apportegendomen utgör vederlag.

3. Sakkunnigutlåtandet skall offentliggöras enligt varje medlemsstats lagstiftning i överensstämmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EEG.

4. En medlemsstat får underlåta att tillämpa denna artikel om samtliga aktier till 90 procent av sitt nominella värde eller, i avsaknad av sådant värde, sitt bokförda parivärde utges mot apportegendom från ett eller flera bolag och följande villkor är uppfyllda:

a) de i artikel 3 i avsedda personerna eller bolagen med anknytning till det bolag som tar emot apportegendomen har avstått från att kräva sakkunnigutlåtande;

b) avståendet har offentliggjorts enligt punkt 3;

c) de bolag som lämnar apportegendomen har reserver som enligt lag eller bolagsordning inte får delas ut och som uppgår till minst det nominella värdet eller, i avsaknad av sådant värde, det bokförda parivärdet hos de aktier som ges ut mot apportegendom;

d) de bolag som lämnar apportegendomen förklarar, att de med belopp som motsvarar det vid c angivna värdet åtar sig ansvar för skulder som kan uppkomma för det mottagande bolaget efter det att detta bolag har gett ut aktierna mot apportegendom till dess att ett år har förflutit från bolagets offentliggörande av årsredovisningen för det räkenskapsår under vilket apportegendomen lämnades; överlåtelse av aktierna får inte ske under denna tid;

e) det vid d angivna ansvaret har offentliggjorts enligt punkt 3;

f) de bolag som lämnar apportegendomen för över ett belopp som motsvarar det vid c angivna värdet till en reserv som får delas ut först tre år efter det att det mottagande bolagets årsredovisning har offentliggjorts för det räkenskapsår under vilket apportegendomen lämnades eller, i förekommande fall, först vid den senare tidpunkt då alla fordringar som omfattas av det vid d angivna ansvaret och som görs gällande under den nu angivna treårsperioden har tillgodosetts.

Artikel 11

1. Om ett bolag inom en tid som av den nationella lagstiftningen skall bestämmas till minst två år från det att bolagets bildades eller tilläts att börja sin verksamhet förvärvar tillgångar från en person eller ett bolag som avses i artikel 3 i mot ett vederlag som motsvarar minst en tiondel av det tecknade kapitalet, skall förvärvet granskas och offentliggöras enligt artikel 10 samt underställas bolagsstämman för godkännande.

Medlemsstaterna får föreskriva att dessa bestämmelser även skall tillämpas när tillgångarna tillhör en aktieägare eller någon annan.

2. Punkt 1 tillämpas inte i fråga om förvärv som sker inom ramen för bolagets löpande verksamhet, på begäran eller under kontroll av en förvaltningsmyndighet eller en domstol eller på en fondbörs.

Artikel 12

Aktieägarna får inte befrias från sin skyldighet att betala aktierna i andra fall än som kan följa av bestämmelserna om nedsättning av det tecknade kapitalet.

Artikel 13

Om ett bolag av annat slag ombildas till aktiebolag skall medlemsstaterna, i avvaktan på en senare samordning av den nationella lagstiftningen, se till att minst de skyddsåtgärder som föreskrivs i artiklarna 2-12 iakttas.

Artikel 14

Artiklarna 2-13 skall inte inverka på medlemsstaternas föreskrifter om kompetens och tillvägagångssätt vid ändring av en bolagsordning eller en stiftelseurkund.

Artikel 15

1 a) Med undantag för det fallet att det tecknade kapitalet sätts ned får någon utdelning inte ske till aktieägarna, om enligt bolagets årsredovisning nettotillgångarna på bokslutsdagen för det senaste räkenskapsåret understiger eller till följd av utdelningen skulle komma att understiga det tecknade kapitalet och de reserver som enligt lag eller bolagsordning inte får delas ut.

b) Det vid a angivna tecknade beloppet skall minskas med sådan icke inbetald del därav som inte redovisas på balansräkningens aktivsida.

c) Det belopp som delas ut till aktieägarna får inte överstiga vinsten för det senast avslutade räkenskapsåret med tillägg för balanserad vinst och belopp från reserver som får användas för detta ändamål samt med avdrag för balanserad förlust och belopp som enligt lag eller bolagsordning har avsatts till reserver.

d) Med "utdelning" avses i a och c särskilt utbetalning av vinst eller ränta som hänför sig till aktierna.

2. Om lagstiftningen i medlemsstat tillåter förskottsutdelning av vinst skall minst följande villkor iakttas:

a) ett delårsbokslut skall upprättas som visar att tillräckliga medel finns tillgängliga för utdelningen;

b) det belopp som skall delas ut får inte överstiga den vinst som har uppkommit efter det senaste räkenskapsår för vilket årsbokslut har upprättats, med tillägg för balanserad vinst och belopp från reserver som får användas för detta ändamål samt med avdrag för balanserad förlust och belopp som enligt lag eller bolagsordning skall föras över till reserver.

3. Punkterna 1 och 2 inkräktar inte på medlemsstaternas bestämmelser om ökning av det tecknade kapitalet genom överföring av reserver till detta.

4. Lagstiftningen i en medlemsstat får föreskriva undantag från punkt 1 a i fråga om förvaltningsbolag med fast kapital.

I denna punkt anses som förvaltningsbolag med fast kapital endast bolag:

- som uteslutande har till föremål för sin verksamhet att placera sina medel i olika värdepapper, olika fastigheter eller andra tillgångar i det enda syftet att sprida investeringsriskerna och låta resultatet av kapitalförvaltningen komma aktieägarna till godo, och
- som vänder sig till allmänheten för att placera sina egna aktier.

I den omfattning den nu angivna möjligheten används i medlemsstaternas lagstiftning

a) skall denna ålägga bolagen ifråga att föra in ordet "förvaltningsbolag" i alla dokument som anges i artikel 4 i direktiv 68/151/EEG;

b) får denna inte tillåta ett bolag som nu avses och vars nettotillgångar understiger det i punkt 1 a nämnda beloppet att dela ut medel till aktieägarna, om enligt årsredovisningen för det senaste räkenskapsåret summan av bolagets samtliga tillgångar på bokslutsdagen understiger eller till följd av utdelningen skulle komma att understiga en och en halv gånger beloppet av bolagets samtliga skulder enligt årsredovisningen;

c) skall denna föreskriva att ett nu avsett bolag, som delar ut medel till aktieägarna när nettotillgångarna understiger det i punkt 1 a angivna beloppet, skall upplysa om utdelningen i en not till årsredovisningen.

Artikel 16

En utdelning i strid med artikel 15 skall återbetalas av de aktieägare som har mottagit denna, om bolaget visar att aktieägarna kände till att utdelningen var olaglig eller att de med hänsyn till omständigheterna inte kunde vara okunniga om det.

Artikel 17

1. Vid betydande förlust av det tecknade kapitalet skall kallelse inom den tid som anges i medlemsstaternas lagstiftning ske till en bolagsstämma, som skall pröva om bolaget skall upplösas eller om andra åtgärder skall vidtas.

2. Gränsen för betydande förlust enligt punkt 1 får i medlemsstaternas lagstiftning inte sättas högre än till hälften av det tecknade kapitalet.

Artikel 18

1. Ett bolag får inte teckna sina egna aktier.

2. Om aktierna i ett bolag har tecknats av någon i eget namn men för bolagets räkning, skall denne anses ha tecknat aktierna för egen räkning.

3. Aktier som har tecknats i strid med denna artikel skall betalas av de i artikel 3 i angivna personerna eller bolagen eller, vid ökning av det tecknade kapitalet, av medlemmarna i styrelsen eller direktionen.

Lagstiftningen i en medlemsstat får dock bestämma att den skall befrias från betalningsansvar som kan visa att han inte har försummat något.

Artikel 19

1. Om lagstiftningen i en medlemsstat tillåter att ett bolag förvärvar egna aktier, antingen direkt eller genom någon som handlar i eget namn men för bolagets räkning, skall enligt den lagstiftningen minst följande villkor gälla för ett sådant förvärv:

a) Tillstånd till förvärvet skall lämnas av bolagsstämman som skall ange de närmare förutsättningarna för detta och särskilt det högsta antal aktier

som får förvärvas, den tid inom vilken tillståndet gäller, vilken tid inte får överstiga 18 månader, samt vid förvärv mot vederlag det lägsta och högsta vederlaget. Medlemmarna av styrelsen eller direktionen skall se till att de vid b, c och d angivna villkoren iakttas när förvärvet äger rum.

b) Det nominella värdet eller, om sådant värde saknas, det bokförda parivärdet hos de förvärvade aktierna inräknat de aktier som bolaget tidigare har förvärvat och fortfarande innehar samt de aktier som har förvärvats av någon som handlat i eget namn men för bolagets räkning, får inte överstiga tio procent av det tecknade kapitalet.

c) Förvärvet får inte medföra att värdet av nettotillgångarna understiger det belopp som anges i artikel 15.1 a.

d) Förvärvet får endast omfatta helt betalda aktier.

2. Lagstiftningen i en medlemsstat får medge undantag från punkt 1 a första meningen, om ett förvärv av egna aktier är nödvändigt för att bolaget skall undgå en betydande och nära förestående skada. I ett sådant fall skall styrelsen eller direktionen informera den närmast följande bolagsstämman om grunden för förvärvet och syftet med detta, om de förvärvade aktiernas antal och nominella värde eller, i avsaknad av sådant värde, bokförda parivärde, om den andel av det tecknade kapitalet som de förvärvade aktierna utgör samt om vederlaget för aktierna.

3. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa punkt 1 a första meningen på aktier som förvärvas av bolaget, direkt eller av någon som handlar i eget namn men för bolagets räkning, för att fördelas bland de anställda i bolaget eller ett detta närstående bolag. Sådana aktier skall fördelas inom 12 månader från förvärvet.

Artikel 20

1. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa artikel 19 på:

a) aktier som förvärvas för att genomföra ett beslut om nedsättning av kapitalet eller i fall som avses i artikel 39;

b) aktier som förvärvas som ett led i en allmän förmögenhetsövergång;

c) helt betalda aktier som förvärvas utan vederlag eller som utgör inköpsprovision för banker och andra finansinstitut;

d) aktier som förvärvas på grund av en lagstadgad skyldighet eller till följd av ett rättsligt avgörande till skydd för en aktieägarminoritet, särskilt vid fusion, ändring av föremålet för bolagets verksamhet eller av bolagets form, byte av säte till utlandet eller införandet av begränsningar i rätten att överlåta aktier;

e) aktier som förvärvas från en aktieägare på grund av bristande betalning av aktierna;

f) aktier som förvärvas för att hålla minoritetsaktieägare i närstående bolag skadelösa;

g) helt betalda aktier som förvärvas vid en exekutiv aktion som äger rum för att infria en fordran som bolaget har mot en aktieägare;

h) helt betalda aktier som har getts ut av ett förvaltningsbolag med fast kapital enligt artikel 15.4 andra stycket och som på placerarnas begäran för-

värvas av detta bolag eller av ett detta närstående bolag. Artikel 15.4 a skall därvid tillämpas. Ett sådant förvärv får inte medföra att nettotillgångarna understiger det tecknade kapitalet ökat med de reserver som enligt lag inte får delas ut.

2. Aktier som har förvärvats enligt 1 b-g skall dock avyttras inom högst tre år, med mindre det nominella värdet eller, i avsaknad av sådant värde, det bokförda parivärdet av de förvärvade aktierna inräknat de aktier som bolaget har förvärvat genom någon som handlat i eget namn men för bolagets räkning, inte överstiger tio procent av det tecknade kapitalet.

3. Om aktierna inte avyttras inom den tid som anges i punkt 2 skall de förklaras ogiltiga. Lagstiftningen i en medlemsstat kan bestämma att ogiltigförklaringen skall åtföljas av en motsvarande nedsättning av det tecknade kapitalet. En sådan nedsättning skall föreskrivas i den mån förvärvet av de aktier som skall förklaras ogiltiga har medfört att nettotillgångarna kommit att understiga det belopp som anges i artikel 15.1 a.

Artikel 21

Aktier som har förvärvats i strid med artiklarna 19 och 20 skall avyttras inom ett år från förvärvet. Om de inte avyttras inom denna tid tillämpas artikel 20.3.

Artikel 22

1. Om lagstiftningen i en medlemsstat tillåter ett aktiebolag att förvärva egna aktier, direkt eller genom någon som handlar i eget namn men för bolagets räkning, skall lagstiftningen för det fortsatta innehavet av aktierna alltid kräva att minst följande villkor iakttas:

a) av de rättigheter som är knutna till aktier får rösträtt aldrig utövas för de egna aktierna;

b) om dessa aktier tas upp som en tillgång i balansräkningen skall ett motsvarande belopp, som bolaget inte får förfoga över, tas upp som en reserv bland skulderna.

2. Om lagstiftningen i en medlemsstat tillåter ett bolag att förvärva egna aktier, direkt eller genom någon som handlar i eget namn men för bolagets räkning, skall lagstiftningen kräva att förvaltningsberättelsen innehåller minst följande uppgifter:

a) skälen för de förvärv som har skett under räkenskapsåret;

b) antal och nominellt värde eller, i avsaknad av sådant värde, bokfört parivärde beträffande de aktier som har förvärvats och avyttrats under räkenskapsåret samt den andel av det tecknade kapitalet som dessa aktier utgör;

c) vid förvärv eller avyttring mot vederlag, uppgift om vederlaget för aktierna;

d) antal och nominellt värde eller, i avsaknad av sådant värde, bokfört parivärde beträffande samtliga aktier som har förvärvats och som innehas av bolaget samt den andel av det tecknade kapitalet som dessa aktier utgör.

Artikel 23

1. Ett bolag får inte ge förskott, lämna lån eller ställa säkerhet i syfte att tredje man skall förvärva aktier i bolaget.

2. Punkt 1 tillämpas inte på åtgärder som utgör led i en banks eller något annat finansinstituts löpande verksamhet eller som vidtas i syfte att aktier skall förvärvas av eller till förmån för de anställda i bolaget eller ett detta närstående bolag. Sådana åtgärder får dock inte leda till att nettotillgångarna understiger det belopp som anges i artikel 15.1 a.

3. Punkt 1 tillämpas inte på åtgärder som vidtas för att aktier skall förvärvas enligt artikel 20.1 h.

Artikel 24

1. Om ett bolag direkt eller genom någon som handlar i eget namn men för bolagets räkning tar emot egna aktier som säkerhet, jämställs detta med förvärv som avses i artiklarna 19 och 20.1 samt artiklarna 22 och 23.

2. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa punkt 1 på åtgärder i en banks eller något annat finansinstituts löpande verksamhet.

Artikel 25

1. Alla kapitalökningar skall beslutas av bolagsstämman. Ett sådant beslut, liksom genomförandet av kapitalökningen, skall offentliggöras enligt varje medlemsstats lagstiftning i överensstämmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EEG.

2. Bolagsordningen, stiftelseurkunden eller bolagsstämman, vilken senares beslut skall offentliggöras enligt punkt 1, får dock ge bemyndigande om att öka det tecknade kapitalet upp till ett högsta belopp som fastställs med hänsyn till eventuella lagregler om sådant högsta belopp. Inom ramen för det fastställda beloppet beslutar det bemyndigade bolagsorganet i förekommande fall om ökning av det tecknade kapitalet. Bemyndigandet gäller i högst fem år och kan förlängas av bolagsstämman en eller flera gånger med högst fem år varje gång.

3. Om det finns flera slag av aktier, skall bolagsstämmans beslut om kapitalökning enligt punkt 1 eller om bemyndigande att öka kapitalet enligt punkt 2 bli föremål för en särskild omröstning minst för varje kategori av aktieägare vilkas rätt berörs av beslutet.

4. Denna artikel tillämpas vid emission av alla värdepapper som kan bytas ut mot aktier eller som är förenade med teckningsrätt till aktier, men inte vid själva utbytet av värdepapperen eller vid utnyttjandet av teckningsrätten.

Artikel 26

Om aktier ges ut mot vederlag som ett led i ökningen av det tecknade kapitalet, skall de betalas med minst 25 procent av aktiernas nominella värde eller,

i avsaknad av sådant värde, av det bokförda parivärdet. Om en överkurs fastställs, skall denna betalas helt.

Artikel 27

1. Om aktier ges ut mot apportegendom som ett led i ökningen av det tecknade kapitalet, skall aktierna vara helt betalda inom fem år från beslutet om ökning av det tecknade kapitalet.

2. Det vederlag som avses i punkt 1 skall innan kapitalökningen genomförs redovisas i ett utlåtande som utarbetas av en eller flera av bolaget oberoende sakkunniga som utses eller godkänns av en förvaltningsmyndighet eller en domstol. Beroende på varje medlemsstats lagstiftning får de sakkunniga vara fysiska eller juridiska personer eller bolag.

Artikel 10.2 och 3 skall tillämpas.

3. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa punkt 2, om ökningen av det tecknade kapitalet sker för att genomföra en fusion eller ett offentligt erbjudande om köp eller byte och i syfte att ersätta aktieägarna i ett bolag som upplöses genom fusionen eller är föremål för det offentliga erbjudandet om köp eller byte.

4. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa punkt 2 när alla aktier som emitteras som ett led i ökningen av det tecknade kapitalet ges ut mot apportegendom från ett eller flera bolag, om alla aktieägare i det bolag som tar emot apportegendomen har avstått från sakkunnigutlåtande samt villkoren i artikel 10.4 b-f är uppfyllda.

Artikel 28

Om en kapitalökning inte fulltecknas, skall kapitalet ökas med det tecknade beloppet endast om emissionsvillkoren uttryckligen har föreskrivit det.

Artikel 29

1. Vid varje ökning av det tecknade kapitalet, som skall betalas med pengar, skall aktierna med företrädesrätt erbjudas aktieägarna i förhållande till den andel av kapitalet som deras aktier representerar.

2. Medlemsstaterna

a) behöver inte tillämpa punkt 1 på aktier med en begränsad rätt till utdelning enligt artikel 15 och/eller vid utskiftning av bolagets förmögenhet i samband med likvidation; eller

b) får – om i ett bolag med aktier av olika slag i fråga om rösträtt eller rätt till utdelning enligt artikel 15 eller vid utskiftning i samband med likvidation, det tecknade kapitalet ökas genom att nya aktier av endast ett av dessa aktieslag ges ut – tillåta att ägarna till aktier av annat slag får utöva sin företrädesrätt att teckna nya aktier först efter ägarna till aktier av det slag som emissionen avser.

3. Erbjudandet om företrädesrätt och den tid inom vilken denna rätt får ut-

nyttjas skall offentliggöras i den nationella tidning som har utsetts i överensstämmelse med direktiv 68/151/EEG. Lagstiftningen i en medlemsstat behöver dock inte föreskriva ett offentliggörande, om alla bolagets aktier är ställda till viss man. I sådant fall skall samtliga aktieägare underrättas skriftligen. Den tid inom vilken företrädesrätten skall utnyttjas får inte understiga 14 dagar från det att erbjudandet offentliggörs eller den skriftliga underrättelsen avsänds.

4. Företrädesrätten får inte begränsas eller upphävas i bolagsordningen eller stiftelseurkunden. Detta får däremot ske genom ett beslut av bolagsstämman. Direktionen eller styrelsen skall i så fall lämna bolagsstämman en skriftlig redogörelse som anger skälen för att begränsa eller upphäva företrädesrätten och grunderna för den föreslagna emissionskursen. Bolagsstämmans beslut skall fattas enligt bestämmelserna i artikel 40 om beslutförhet och majoritet. Beslutet skall offentliggöras enligt varje medlemsstats lagstiftning i överensstämmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EEG.

5. Lagstiftningen i en medlemsstat får bestämma att bolagsordningen, stiftelseurkunden eller bolagsstämman, den senare med iakttagande av bestämmelserna i punkt 4 angående beslutförhet, majoritet och offentliggörande, kan bemyndiga det bolagsorgan att begränsa eller upphäva företrädesrätten som har rätt att besluta om ökning av aktiekapitalet inom gränserna för det "auktoriserade" kapitalet. Ett sådant bemyndigande får inte gälla för längre tid än ett bemyndigande enligt artikel 25.2.

6. Punkterna 1-5 tillämpas vid emission av alla värdepapper som kan bytas ut mot aktier eller som är förenade med teckningsrätt till aktier, men inte vid själva utbytet av värdepapperen eller vid utnyttjandet av teckningsrätten.

7. Företrädesrätten anses inte utesluten enligt punkt 4 eller 5, om aktierna på grund av beslutet om ökning av det tecknade kapitalet ges ut till banker eller andra finansinstitut för att dessa skall erbjuda aktierna till bolagets aktieägare enligt punkterna 1 och 3.

Artikel 30

Varje nedsättning av det tecknade kapitalet, med undantag för en sådan nedsättning som sker genom ett rättsligt avgörande, skall minst beslutas av bolagsstämman enligt bestämmelserna om beslutförhet och majoritet i artikel 40, dock med förbehåll för bestämmelserna i artiklarna 36 och 37. Beslutet skall offentliggöras enligt varje medlemsstats lagstiftning i överensstämmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EEG.

Kallelsen till bolagsstämman skall minst ange syftet med nedsättningen och hur denna skall genomföras.

Artikel 31

Om det finns flera slag av aktier, skall bolagsstämmans beslut om nedsättning av det tecknade kapitalet bli föremål för en särskild omröstning minst för varje kategori av aktieägare vilkas rätt berörs av beslutet.

Artikel 32

1. Om det tecknade kapitalet sätts ned har åtminstone de borgenärer, vilkas fordringar har uppkommit före offentliggörandet av beslutet om nedsättningen, rätt att minst få säkerhet för de fordringar som inte är förfallna till betalning vid offentliggörandet. Lagstiftningen i medlemsstaterna bestämmer under vilka förutsättningar denna rätt får utövas. Lagstiftningen får utesluta rätten endast om en borgenär har tillfredsställande säkerhet eller sådan inte behövs med hänsyn till bolagets ställning.

2. Medlemsstaternas lagstiftning skall vidare minst föreskriva att nedsättningen inte gäller eller att någon utbetalning inte får ske till förmån för aktieägarna, förrän borgenärerna har fått gottgörelse eller en domstol har beslutat att deras framställning därom inte behöver efterkommas.

3. Denna artikel tillämpas även när nedsättningen av det tecknade kapitalet sker genom att bolaget helt eller delvis avstår från betalning av aktieägarnas insatser.

Artikel 33

1. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa artikel 32 vid en nedsättning av det tecknade kapitalet som sker för att täcka en inträffad förlust eller för att föra över vissa belopp till en reserv, om reserven därefter inte överstiger tio procent av det nedsatta tecknade kapitalet. Utom vid nedsättning av det tecknade kapitalet får denna reserv inte delas ut till aktieägarna; den får endast användas för att täcka en inträffad förlust eller för att öka det tecknade kapitalet genom en överföring av reserver, i den mån medlemsstaterna tillåter en sådan åtgärd.

2. I de fall som avses i punkt 1 skall medlemsstaternas lagstiftning minst föreskriva de åtgärder som behövs för att belopp som härrör från nedsättningen av det tecknade kapitalet inte skall kunna användas för utbetalningar till aktieägarna eller för att befria dessa från skyldigheten att betala sina insatser.

Artikel 34

Det tecknade kapitalet får inte sättas ned under det minimikapital som har fastställts i överensstämmelse med artikel 6. Medlemsstaterna får dock tillåta en sådan nedsättning, om de även föreskriver att beslutet om nedsättning får verkställas först sedan det tecknade kapitalet har ökats till minst det fastställda minimikapitalet.

Artikel 35

Om lagstiftningen i en medlemsstat tillåter att det tecknade kapitalet helt eller delvis löses in utan att kapitalet sätts ned, skall lagstiftningen minst kräva att följande villkor är uppfyllda:

a) Om bolagsordningen eller stiftelseurkunden ger möjlighet till inlösen skall beslut om denna fattas av bolagsstämman, som minst skall iaktta de

allmänna villkoren för beslutförhet och majoritet. Om bolagsordningen eller stiftelseurkunden inte ger möjlighet till inlösen skall beslut om denna fattas av bolagsstämman, som i så fall minst skall iaktta villkoren för beslutförhet och majoritet enligt artikel 40. Beslutet skall offentliggöras enligt varje medlemsstats lagstiftning i överensstämmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EEG.

b) Endast belopp som får delas ut enligt artikel 15.1 får användas för inlösen.

c) De aktieägare som har fått sina aktier inlösta har kvar sina rättigheter i bolaget med undantag för rätten att återfå insatserna och rätten att delta i en första vinstutdelning avseende icke inlösta aktier.

Artikel 36

1. Om lagstiftningen i en medlemsstat tillåter bolagen att sätta ned det tecknade kapitalet genom att tvångsvis dra in aktier, skall lagstiftningen minst kräva att följande villkor är uppfyllda:

a) Tvångsindragningen skall föreskrivas eller tillåtas i bolagsordningen eller stiftelseurkunden innan teckning sker av de aktier som skall dras in.

b) I det fallet att tvångsindragningen endast tillåts i bolagsordningen eller stiftelseurkunden skall den beslutas av bolagsstämman, om inte samtliga berörda aktieägare har godkänt indragningen.

c) Det bolagsorgan som beslutar om tvångsindragningen skall bestämma villkor och sätt för denna, om det inte har skett redan i bolagsordningen eller stiftelseurkunden.

d) Artikel 32 tillämpas utom i fråga om helt betalda aktier som ställs till bolagets förfogande utan vederlag eller som dras in med utnyttjande av medel som får delas ut enligt artikel 15.1; i dessa fall skall ett belopp som motsvarar det nominella värdet eller, i avsaknad av ett sådant värde, det bokförda parivärdet för samtliga indragna aktier föras över till en reserv. Utom vid nedsättning av det tecknade kapitalet får denna reserv inte delas ut till aktieägarna; den får endast användas för att täcka en inträffad förlust eller för att öka det tecknade kapitalet genom en överföring av reserver, i den mån medlemsstaterna tillåter en sådan åtgärd.

c) Beslutet om tvångsindragning skall offentliggöras enligt varje lands lagstiftning i överensstämmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EEG.

2. Artikel 30 första stycket samt artiklarna 31, 33 och 40 tillämpas inte i de fall som avses i punkt 1.

Artikel 37

1. Om det tecknade kapitalet sätts ned genom indragning av aktier som bolaget har förvärvat direkt eller genom någon som handlar i bolagets namn men för egen räkning, skall bolagsstämman alltid besluta om indragningen.

2. Artikel 32 tillämpas utom i fråga om helt betalda aktier som har förvärvats utan vederlag eller med medel som får delas ut enligt artikel 15.1; i dessa fall skall ett belopp som motsvarar det nominella värdet eller, i avsaknad av så-

dant värde, det bokförda parivärdet för samtliga indragna aktier föras över till en reserv. Utom vid nedsättning av det tecknade kapitalet får denna reserv inte delas ut till aktieägarna; den får endast användas för att täcka en inträffad förlust eller för att öka det tecknade kapitalet genom en fondemission, i den mån medlemsstaterna tillåter en sådan åtgärd.

3. Artiklarna 31, 33 och 40 tillämpas inte i de fall som avses i punkt 1.

Artikel 38

Om det finns flera slag av aktier skall i de fall som avses i artikel 35, artikel 36.1 b och artikel 37.1 bolagsstämmans beslut om inlösen av det tecknade kapitalet eller nedsättning av detta genom indragning av aktier bli föremål för en särskild omröstning minst för varje kategori av aktieägare vilkas rätt berörs av åtgärden.

Artikel 39

Om lagstiftningen i en medlemsstat tillåter bolagen att ge ut aktier som kan återköpas, skall lagstiftningen för återköp av aktierna minst kräva att följande villkor är uppfyllda:

a) återköpet skall tillåtas i bolagsordningen eller stiftelseurkunden innan teckning sker av de aktier som kan återköpas;

b) aktierna skall vara helt betalda;

c) villkoren och sättet för återköpet skall vara bestämda i bolagsordningen eller stiftelseurkunden;

d) återköpet får endast ske med medel som kan delas ut enligt artikel 15.1 eller med intäkter från en nyemission som sker i och för återköpet;

e) ett belopp som motsvarar det nominella värdet eller, i avsaknad av sådant värde, det bokförda parivärdet av alla återköpta aktier skall föras över till en reserv som inte får delas ut till aktieägarna i annat fall än då det tecknade kapitalet sätts ned; denna reserv får endast användas för att öka det tecknade kapitalet genom en överföring av reserver;

f) punkt e tillämpas inte om återköpet har skett med intäkter från en nyemission som har ägt rum i och för återköpet;

g) om det har beslutats att en överkurs skall betalas till aktieägarna med anledning av återköpet, får överkursen endast erläggas med medel som får delas ut enligt artikel 15.1 eller med medel ur en reserv, annan än den som avses i e, som inte får delas ut till aktieägarna i annat fall än då det tecknade kapitalet sätts ned; denna reserv får endast användas för att öka det tecknade kapitalet genom en överföring av reserver, för att täcka kostnader som avses i artikel 3 j eller emissionskostnader för aktier eller obligationer eller för att betala en överkurs till innehavare av aktier eller obligationer som skall återköpas;

h) återköpet skall offentliggöras enligt varje medlemsstats lagstiftning i överensstämmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EEG.

Artikel 40

1. Medlemsstaternas lagstiftning skall föreskriva att de beslut som avses i artikel 29.4 och 5 samt artiklarna 30, 31, 35 och 38 skall kräva minst en majoritet som inte får understiga två tredjedelar av de röster som är förenade med de företrädda värdepapperen eller det företrädda tecknade kapitalet.

2. Medlemsstaternas lagstiftning får dock förskriva att en enkel majoritet av rösterna enligt punkt 1 är tillräcklig, om minst hälften av det tecknade kapitalet är företrätt.

Artikel 41

1. Medlemsstaterna får frångå artikel 9.1, artikel 19.1 a första ledet och b samt artiklarna 25, 26 och 29 i den mån det behövs för att bestämmelser skall kunna antas eller tillämpas som har till ändamål att underlätta för anställda och andra i den nationella lagstiftningen angivna personkategorier att få del i företagens kapital.

2. Medlemsstaterna får underlåta att tillämpa artikel 19.1 a första ledet samt artiklarna 30, 31 och 36-39 på bolag som bildas enligt särskild lagstiftning och som vid sidan av "kapitalaktier"ger ut "arbetsaktier" till förmån för de anställda som ett kollektiv, vilket på bolagsstämman företräds av fullmäktige med rösträtt.

Artikel 42

För att detta direktiv skall kunna genomföras måste medlemsstaternas lagstiftning behandla de aktieägare lika som befinner sig i samma ställning.

Artikel 43

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som behövs för att följa detta direktiv inom två år efter dagen för anmälan. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa artikel 3 g, i, j och k på de bolag som redan finns när författningarna som avses i punkt 1 träder i kraft.

De får bestämma att övriga föreskrifter i detta direktiv skall tillämpas på dessa bolag först 18 månader efter ikraftträdandet.

Denna tidsfrist får dock vara tre år när det gäller artiklarna 6 och 9 samt fem år när det gäller "unregistered companies" i Storbritannien eller på Irland.

3. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 44

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 13 december 1976.

På rådets vägnar
M. van der STOEL
Ordförande

RÅDETS TREDJE DIREKTIV

av den 9 oktober 1978

grundat på artikel 54.3 g i Romfördraget om fusioner av aktiebolag

(78/855/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättande av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 54.3 g i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,[1]

med beaktande av Europaparlamentets yttrande,[2]

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande[3] och

med beaktande av följande:

Den samordning som föreskrivs i artikel 54.3 g och i Allmänna handlingsprogrammet för upphävande av begränsningar i etableringsfriheten,[4] inleddes med direktiv 68/151/EEG.[5]

Samordningen fortsatte såvitt avser bildande av aktiebolag (public limited liability companies) samt bevarande och ändring av dessas kapital med direktiv 77/91/EEG[6] och såvitt avser årsbokslut för vissa bolagsformer med direktiv 78/660/EEG.[7]

Skyddet för bolagsmännens och tredje mans intressen kräver att medlemsstaternas lagstiftning om fusion av aktiebolag (public limited liability companies) samordnas och att bestämmelser om fusion införs i alla medlemsstaternas lagstiftning.

Vid denna samordning är det särskilt viktigt att aktieägarna i de fusionerande bolagen får en tillräcklig och så långt möjligt objektiv information samt att deras rättigheter skyddas på lämpligt sätt.

Bestämmelser om skydd för arbetstagares rättigheter vid överföring av företag, rörelser eller delar av rörelser finns för närvarande i direktiv 77/187/EEG.[8]

Borgenärerna, inräknat obligationshavare, och innehavarna av andra rättigheter i de fusionerande bolagen måste skyddas så att fusionen inte inverkar negativt på deras intressen.

Bestämmelserna om offentlighet i direktiv 68/151/EEG måste utsträckas till att gälla också fusion, så att tredje man får tillräcklig information.

För att hindra att de garantier som tillförsäkras aktieägarna och tredje man i samband med fusion kringgås, måste detta skydd utsträckas till att om-

[1] EGT nr C 89, 14.7.1970 s. 20
[2] EGT nr C 129, 11.12.1972 s. 50; EGT nr C 95, 28.4.1975 s. 12
[3] EGT nr C 88, 6.9.1971 s.18
[4] EGT nr 2, 15.1.1962 s. 36/62
[5] 14.3.1968 s.8
[6] EGT nr L 26, 31.1.1977 s.1
[7] EGT nr L 222, 14.8.1978 s. 11
[8] EGT nr L 61, 5.3.1977 s. 36

fatta också vissa andra rättsliga förfaranden som i väsentliga avseenden liknar fusion.

För att säkerställa rättssäkerheten i förhållandet mellan de berörda bolagen, mellan dessa och tredje man och mellan aktieägarna inbördes måste ogiltighetsfallen begränsas. Därvid måste föreskrivas, å ena sidan att fel vid fusionen såvitt möjligt skall avhjälpas och å andra sidan att ogiltighet endast får göras gällande inom en kort tidsfrist.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. De samordningsåtgärder som detta direktiv föreskriver skall vidtas i fråga om bestämmelser i medlemsstaternas lagar eller andra författningar om följande bolagsformer:

- I Tyskland:
die Aktiengesellschaft,

- I Belgien:
de naamloze vennootschap/la société anonyme,

- I Danmark:
aktieselskaber,

- I Frankrike:
la société anonyme,

- I Irland:
public companies limited by shares och public companies limited by guarantee having a share capital,

- I Italien:
la società per azioni,

- I Luxemburg:
la société anonyme,

- I Nederländerna:
de naamloze vennootschap,

- I Storbritannien:
public companies limited by shares och public companies limited by guarantee having a share capital.

2. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa detta direktiv på kooperativa företag som är organiserade i någon av de i punkt 1 angivna bolagsformerna. Om lagstiftningen i en medlemsstat utnyttjar denna möjlighet, skall den föreskriva att dessa bolag skall ta in orden "kooperativt företag" i samtliga de handlingar som nämns i artikel 4 i direktiv 68/151/EEG.

3. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa detta direktiv om ett eller flera av de bolag som förvärvas eller upplöses är försatt i konkurs eller är föremål för ackord eller liknande förfarande.

KAPITEL I

Regler om fusion genom att ett bolag förvärvar ett eller flera andra bolag och om fusion genom bildande av ett nytt bolag

Artikel 2

Medlemsstaterna skall i fråga om bolag som lyder under deras nationella lagstiftning utfärda regler om fusion som äger rum genom att ett bolag förvärvar ett eller flera andra bolag och om fusion som äger rum genom bildande av ett nytt bolag.

Artikel 3

1. I detta direktiv avses med "fusion genom förvärv" ett sådant förfarande varigenom ett eller flera bolag (överlåtande bolag) upplöses utan likvidation och i samband därmed överför samtliga sina tillgångar och skulder till ett annat bolag (övertagande bolag), mot vederlag till aktieägarna i det eller de överlåtande bolagen i form av aktier i det övertagande bolaget och i förekommande fall kontant ersättning som inte får överstiga tio procent av dessa aktiers nominella värde eller, i avsaknad av sådant värde, det bokförda parivärdet.

2. Lagstiftningen i en medlemsstat får föreskriva att fusion genom förvärv får ske även om ett eller flera av de överlåtande bolagen har trätt i likvidation, under förutsättning att utskiftning av det överlåtande bolagets tillgångar till aktieägarna ännu inte har påbörjats.

Artikel 4

1. I detta direktiv avses med "fusion genom bildande av ett nytt bolag" ett sådant förfarande varigenom flera bolag (överlåtande bolag) upplöses utan likvidation och i samband därmed överför samtliga sina tillgångar och skulder till ett bolag som de bildar, mot vederlag till aktieägarna i de överlåtande bolagen i form av aktier i det nya bolaget och i förekommande fall kontant ersättning som inte får överstiga tio procent av dessa aktiers nominella värde eller, i avsaknad av sådant värde, det bokförda parivärdet.

2. Lagstiftningen i en medlemsstat får föreskriva att fusion genom bildande av ett nytt bolag får ske även om ett eller flera av de överlåtande bolagen har trätt i likvidation, under förutsättning att utskiftning av det överlåtande bolagets tillgångar till aktieägarna ännu inte har påbörjats.

KAPITEL II

Fusion genom förvärv

Artikel 5

1. Förvaltnings- eller ledningsorganen i de fusionerande bolagen skall upprätta en skriftlig fusionsplan.

2. Fusionsplanen skall innehålla minst följande uppgifter:

a) de fusionerande bolagens form, namn och säte,

b) aktiernas utbytesförhållande och i förekommande fall storleken av den kontanta ersättningen,

c) de närmare villkoren för utlämnandet av aktier i det övertagande bolaget,

d) den tidpunkt från vilken sistnämnda aktier ger rätt till utdelning av vinst samt varje särskilt förhållande som berör denna rätt,

e) den tidpunkt från vilken det överlåtande bolagets åtgärder i bokföringshänseende skall anses företagna för det övertagande bolagets räkning,

f) de rättigheter som det övertagande bolaget tillförsäkrar innehavare av sådana aktier till vilka särskilda rättigheter är knutna och innehavare av andra värdepapper än aktier eller de åtgärder som föreslås till förmån för dessa personer,

g) varje särskild förmån som beviljas de sakkunniga som anges i artikel 10.1 och ledamöterna i de fusionerande bolagens förvaltnings-, lednings-, tillsyns- eller kontrollorgan.

Artikel 6

Fusionsplanen skall offentliggöras för vart och ett av de fusionerande bolagen enligt varje medlemsstats lagstiftning i överensstämmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EEG, minst en månad före dagen för den bolagsstämma som skall besluta om fusionsplanen.

Artikel 7

1. En fusion fordrar godkännande av minst bolagsstämman i varje fusionerande bolag. Medlemsstaternas lagstiftning skall föreskriva att detta beslut kräver minst två tredjedelar av de röster som är förenade med de företrädda aktierna eller det företrädda tecknade kapitalet.

Medlemsstaternas lagstiftning får dock föreskriva att enkel majoritet av rösterna enligt första stycket är tillräcklig, om minst hälften av det tecknade kapitalet är företrätt. Därutöver tillämpas i förekommande fall reglerna om ändring i bolagsordningen.

2. Om det finns flera slag av aktier fordras för beslut om fusion en särskild omröstning minst för varje kategori av aktieägare vilkas rätt berörs av åtgärden.

3. Beslutet skall omfatta godkännandet av fusionsplanen och de eventuella ändringar i bolagsordningen som behövs för att genomföra planen.

Artikel 8

Lagstiftningen i en medlemsstat behöver inte föreskriva att fusionen skall godkännas av bolagsstämman i det övertagande bolaget, om följande villkor är uppfyllda:

a) det i artikel 6 föreskrivna offentliggörandet skall för det övertagande

bolaget ske minst en månad före dagen för den bolagsstämma i det eller de överlåtande bolagen som skall besluta om fusionsplanen,

b) alla aktieägare i det övertagande bolaget skall ha rätt att minst en månad före den i a nämnda dagen ta del av de i artikel 11.1 angivna handlingarna hos det övertagande bolaget där detta har sitt säte,

c) en eller flera aktieägare i det övertagande bolaget med ett aktieinnehav som uppgår till en viss lägsta procent av det tecknade kapitalet skall ha rätt att fordra att en bolagsstämma i det övertagande bolaget sammankallas för att besluta om godkännande av fusionen. Det lägsta procenttalet får inte sättas högre än till fem procent. Medlemsstaterna får dock föreskriva att aktier utan rösträtt inte skall medtagas vid denna beräkning.

Artikel 9

Förvaltnings- eller ledningsorganen i vart och ett av de fusionerande bolagen skall upprätta en utförlig skriftlig redogörelse i vilken fusionsplanen och därvid särskilt utbytesförhållandet mellan aktierna förklaras och bedöms från rättslig och ekonomisk synpunkt.

Redogörelsen skall i förekommande fall även ange särskilda värderingssvårigheter.

Artikel 10

1. För vart och ett av de fusionerande bolagen skall en eller flera oberoende sakkunniga, som utses eller godkänns av en domstol eller en förvaltningsmyndighet, granska fusionsplanen och lämna en skriftlig redogörelse till aktieägarna. Lagstiftningen i en medlemsstat kan dock föreskriva att det får förordnas en eller flera oberoende sakkunniga för alla de fusionerande bolagen, om förordnandet meddelas av en domstol eller en förvaltningsmyndighet på bolagens gemensamma begäran. Beroende på varje medlemsstats lagstiftning kan de sakkunniga vara fysiska eller juridiska personer eller bolag.

2. I den i punkt 1 nämnda redogörelsen skall de sakkunniga under alla förhållanden ange huruvida enligt deras uppfattning utbytesförhållandet är rimligt och sakligt grundat. Redogörelsen skall minst ange:

a) enligt vilken eller vilka metoder som det föreslagna utbytesförhållandet har bestämts,

b) huruvida denna eller dessa metoder är lämpliga i det aktuella fallet och vilka värden som var och en av metoderna leder till; ett uttalande måste också göras om vilken relativ betydelse som tillmättes de olika metoderna då värdena fastställdes.

Redogörelsen skall i förekommande fall även ange särskilda värderingssvårigheter.

3. Varje sakkunnig skall ha rätt att hos de fusionerande bolagen få tillgång till alla upplysningar och handlingar som hör till saken samt att utföra alla undersökningar som behövs.

Artikel 11

1. Minst en månad före dagen för den bolagsstämma som skall besluta om fusionsplanen skall alla aktieägare ha rätt att hos bolaget där detta har sitt säte ta del av minst följande handlingar:

a) fusionsplanen,

b) de fusionerande bolagens årsbokslut och förvaltningsberättelser för de senaste tre räkenskapsåren,

c) en särskild redovisning som skall avslutas tidigast den första dagen i den tredje månaden före den tidpunkt då fusionsplanen upprättades, om det senaste årbokslutet avser ett räkenskapsår som avslutades mer än sex månader före sistnämnda tidpunkt,

d) de redogörelser av de fusionerande bolagens förvaltnings- eller ledningsorgan som nämns i artikel 9,

e) de i artikel 10 nämnda redogörelserna.

2. Den i punkt 1 c nämnda särskilda redovisningen skall utarbetas enligt samma metoder och med begagnande av samma uppställning som det senaste årsbokslutet.

Lagstiftningen i en medlemsstat får dock föreskriva:

a) att någon ny fysisk inventering inte behöver genomföras,

b) att de värden som har åsatts i den senaste balansräkningen endast behöver ändras så att de återspeglar affärshändelserna; hänsyn skall dock tas till

- avskrivningar och avsättningar för den mellanliggande tiden,
- sådana väsentliga ändringar av faktiska värden som inte framgår av bokföringen.

3. Varje aktieägare skall ha rätt att på begäran och kostnadsfritt få kopior av samtliga eller, om så önskas, vissa av de i punkt 1 nämnda handlingarna.

Artikel 12

Skyddet för de anställdas rättigheter i varje fusionerande bolag skall regleras enligt direktiv 77/187/EEG.

Artikel 13

1. Lagstiftningen i medlemsstaterna skall på ett betryggande sätt skydda rättigheterna för de borgenärer i de fusionerande bolagen vilka har fordringar som uppkommit före offentliggörandet av fusionsplanen och som inte var förfallna till betalning vid offentliggörandet.

2. I detta syfte skall lagstiftningen i medlemsstaterna minst föreskriva att dessa borgenärer har rätt till betryggande säkerhet, om ett sådant skydd behövs med hänsyn till de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden och borgenärerna inte redan har sådan säkerhet.

3. Skyddet får vara olika för borgenärerna i det övertagande och det överlåtande bolaget.

Artikel 14

Med förbehåll för bestämmelser om ett gemensamt utövande av obligationshavarnas rättigheter i de fusionerande bolagen skall artikel 13 tillämpas på obligationshavarna, om inte dessa vid ett sammanträde – förutsatt att sådana sammanträden regleras i den nationella lagstiftningen – eller individuellt har godkänt fusionen.

Artikel 15

Innehavare av sådana andra värdepapper än aktier till vilka särskilda rättigheter är knutna skall i det övertagande bolaget ha minst samma rättigheter som i det överlåtande bolaget, om inte innehavarna av värdepapperen vid ett sammanträde – förutsatt att sådana sammanträden regleras i den nationella lagstiftningen – eller individuellt har godkänt en ändring av rättigheterna eller om inte innehavarna av värdepapperen har rätt att få dessa återköpta av det övertagande bolaget.

Artikel 16

1. Om lagstiftningen i en medlemsstat inte föreskriver någon förebyggande rättslig eller administrativ kontroll av att en fusion är lagenlig eller om denna kontroll inte omfattar alla för fusionen föreskrivna handlingar, skall protokollen från de bolagsstämmor som beslutar om fusionen och i förekommande fall det efter dessa bolagsstämmor följande fusionsavtalet upprättas i form av officiellt bestyrkta handlingar. Om fusionen inte skall godkännas av bolagsstämmor i alla de fusionerande bolagen, skall fusionsplanen upprättas i form av en officiellt bestyrkt handling.

2. Den notarie eller myndighet som är behörig att upprätta och officiellt bestyrka handlingarna skall granska och bestyrka, dels förekomsten av och lagenligheten hos alla de rättshandlingar och formaliteter som åligger det bolag för vilket notarien eller myndigheten handlar, dels förekomsten av och lagenligheten hos fusionsplanen.

Artikel 17

Lagstiftningen i medlemsstaterna skall ange den tidpunkt då fusionen blir gällande.

Artikel 18

1. En fusion skall för vart och ett av de fusionerande bolagen offentliggöras enligt varje medlemsstats lagstiftning i överensstämmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EEG.

2. Det övertagande bolaget kan själv vidta de formaliteter angående offentliggörandet som hänför sig till det eller de överlåtande bolagen.

Artikel 19

1. En fusion skall i kraft av själva lagstiftningen ha följande rättsverkningar, vilka skall inträda samtidigt:

a) både i förhållandet mellan det överlåtande och det övertagande bolaget och i förhållandet till tredje man övergår det överlåtande bolagets samtliga tillgångar och skulder till det övertagande bolaget,

b) aktieägarna i det överlåtande bolaget blir aktieägare i det övertagande bolaget,

c) det överlåtande bolaget upphör.

2. Aktier i det överlåtande bolaget får inte bytas ut mot aktier i det övertagande bolaget, om aktierna i det överlåtande bolaget innehas antingen

a) av det övertagande bolaget själv eller av någon som handlar i eget namn men för bolagets räkning, eller

b) av det överlåtande bolaget själv eller av någon som handlar i eget namn men för bolagets räkning.

3. Vad nu sagts skall inte inkräkta på den lagstiftning i medlemsstaterna som föreskriver särskilda formaliteter för att överföringen av vissa tillgångar, rättigheter och förpliktelser från det överlåtande bolaget skall gälla mot tredje man. Det övertagande bolaget får själv verkställa dessa formaliteter; lagstiftningen i medlemsstaterna kan dock tillåta att det överlåtande bolaget fortsätter att verkställa formaliteterna under en begränsad tid som, utom i undantagsfall, inte får vara längre än sex månader räknat från den tidpunkt då fusionen blir gällande.

Artikel 20

Lagstiftningen i medlemsstaterna skall minst innehålla regler om det civilrättsliga ansvar som ledamöterna i det överlåtande bolagets förvaltnings- eller ledningsorgan skall ha mot bolagets aktieägare på grund av oförsvarligt förfarande av ledamöterna i dessa organ vid förberedelsen och genomförandet av fusionen.

Artikel 21

Lagstiftningen i medlemsstaterna skall minst innehålla regler om det civilrättsliga ansvar som de sakkunniga, vilka ansvarar för upprättandet i det överlåtande bolaget av den i artikel 10.1 angivna redogörelsen, skall ha mot aktieägarna i detta bolag på grund av oförsvarligt förfarande av de sakkunniga då de utförde sitt uppdrag.

Artikel 22

1. Lagstiftningen i medlemsstaterna får endast innehålla sådana regler om ogiltighet av en fusion som uppfyller följande villkor:

a) ogiltigheten skall beslutas av domstol,

b) en fusion som har blivit gällande enligt artikel 17 får förklaras ogiltig endast om det inte har förekommit någon rättslig eller administrativ kontroll

av fusionens lagenlighet eller officiellt bestyrkta handlingar inte har upprättats eller om det visas att bolagsstämmans beslut är ogiltigt eller kan förklaras ogiltigt enligt nationell rätt,

c) talan om ogiltighetsförklaring får inte väckas om det har förflutit mer än sex månader från det att fusionen kom att gälla mot den som åberopar ogiltigheten eller om bristen har avhjälpts,

d) om det är möjligt att avhjälpa den brist, på grund av vilken fusionen kan förklaras ogiltig, skall domstolen ge bolagen i fråga tillfälle att inom viss tid göra detta,

e) ett rättsligt avgörande varigenom en fusion förklaras ogiltig skall offentliggöras enligt varje medlemsstats lagstiftning i överensstämmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EEG,

f) om en medlemsstats lagstiftning medger att tredje man överklagar avgörandet, får detta ske senast sex månader efter det att avgörandet offentliggjorts i överensstämmelse med direktiv 68/151/EEG,

g) ett avgörande varigenom en fusion förklaras ogiltig skall inte i och för sig inkräkta på giltigheten av de förpliktelser som har uppkommit för eller gentemot det övertagande bolaget innan avgörandet blev offentligt tillgängligt men efter den i artikel 17 angivna tidpunkten,

h) de bolag som har ingått i fusionen skall ansvara solidariskt för de förpliktelser som åligger ett övertagande bolag som avses i g.

2. Med avvikelse från punkt 1 a får lagstiftningen i en medlemsstat även föreskriva att en administrativ myndighet kan besluta om en fusions ogiltighet, om ett sådant avgörande kan överklagas till domstol. Bestämmelserna i b, d, e, f, g och h skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om den administrativa myndigheten. Ogiltighetsförfarandet får inte inledas senare än sex månader efter den i artikel 17 angivna tidpunkten.

3. Vad nu sagts inkräktar inte på medlemsstaternas lagstiftning om ogiltighetsförklaring av en fusion med anledning av annan kontroll än den förebyggande rättsliga eller administrativa kontrollen av fusionens lagenlighet.

KAPITEL III

Fusion genom bildande av nytt bolag

Artikel 23

1. Artikel 5, 6 och 7 samt 9-22 skall tillämpas vid fusion genom bildande av ett nytt bolag, dock med förbehåll för bestämmelserna i artikel 11 och 12 i direktiv 68/151/EEG. Därvid skall med "fusionerande bolag" och "överlåtande bolag" avses de bolag som skall upplösas och med "övertagande bolag" det nya bolaget.

2. Artikel 5.2 a skall tillämpas också på det nya bolaget.

3. Fusionsplanen och, om de är intagna i en särskild handling, det nya bolagets stiftelseurkund eller utkast till stiftelseurkund och bolagsordning eller utkast till bolagsordning måste godkännas av bolagsstämman i vart och ett av de bolag som skall upplösas.

4. Vid bildandet av det nya bolaget behöver medlemsstaterna inte tillämpa bestämmelserna i artikel 10 i direktiv 77/91/EEG om kontroll av tillskott i form av apportegendom.

KAPITEL IV

Ett bolags förvärv av ett annat bolag, i vilket det förra äger minst 90 procent av aktierna

Artikel 24

Medlemsstaterna skall för de bolag som lyder under deras lagstiftning utfärda regler om ett förfarande varigenom ett eller flera bolag upplöses utan likvidation och överför samtliga sina tillgångar och skulder till ett annat bolag, vilket i de förstnämnda bolagen äger alla aktier samt övriga värdepapper som är förenade med rösträtt på bolagsstämman. På ett sådant förfarande skall bestämmelserna i kapitel II tillämpas med undantag för artikel 5.2 b, c och d, artikel 9 och 10, artikel 11.1 d och e, artikel 19.1 b samt artiklarna 20 och 21.

Artikel 25

Medlemsstaterna behöver inte tillämpa bestämmelserna i artikel 7 på det i artikel 24 angivna förfarandet, om minst följande villkor är uppfyllda:

a) Det i artikel 6 föreskrivna offentliggörandet skall för vart och ett av de bolag som deltar i förfarandet äga rum minst en månad innan förfarandet blir gällande.

b) Alla aktieägare i det övertagande bolaget har rätt att minst en månad innan förfarandet blir gällande, hos bolaget där detta har sitt säte ta del av de i artikel 11.1 a, b och c angivna handlingarna. Artikel 11.2 och 11.3 skall tillämpas.

c) Artikel 8 c skall tillämpas.

Artikel 26

Medlemsstaterna får tillämpa artikel 24 och 25 på förfaranden varigenom ett eller flera bolag upplöses utan likvidation och överför samtliga sina tillgångar och skulder till ett annat bolag, om alla i artikel 24 angivna aktier och värdepapper i det eller de överlåtande bolagen tillhör det övertagande bolaget och/eller någon som innehar aktierna och värdepapperen i eget namn men för det övertagande bolagets räkning.

Artikel 27

Sker en fusion genom att ett eller flera bolag övertas av ett annat bolag som i de förstnämnda bolagen äger minst 90 procent av, men inte alla, aktier och andra värdepapper som är förenade med rösträtt på bolagsstämman, behöver inte medlemsstaterna föreskriva att fusionen skall godkännas av bolagsstämman i det övertagande bolaget, om minst följande villkor är uppfyllda:

a) det i artikel 6 föreskrivna offentliggörandet skall i fråga om det övertagande bolaget äga rum minst en månad före tidpunkten för den bolagsstämma i det eller de överlåtande bolagen som skall besluta om fusionen,

b) alla aktieägare i det övertagande bolaget skall ha rätt att minst en månad före den i a angivna tidpunkten hos detta bolag där det har sitt säte ta del av de i artikel 11.1 a, b och c angivna handlingarna. Artikel 11.2 och 11.3 skall tillämpas,

c) artikel 8 c skall tillämpas.

Artikel 28

Medlemsstaterna behöver inte tillämpa artikel 9-11 på en fusion som avses i artikel 27, om följande villkor är uppfyllda:

a) minoritetsaktieägarna i det överlåtande bolaget skall ha rätt att få sina aktier inlösta av det övertagande bolaget,

b) om de utövar denna rätt, skall de ha rätt till ett vederlag som motsvarar värdet av aktierna,

c) om tvist uppkommer om vederlaget, skall det vara möjligt att få vederlaget bestämt av en domstol.

Artikel 29

Medlemsstaterna får tillämpa artiklarna 27 och 28 på förfaranden varigenom ett eller flera bolag upplöses utan likvidation och överför samtliga sina tillgångar och skulder till ett annat bolag, om minst 90 procent, men inte alla, av de i artikel 27 avsedda aktierna och övriga värdepapperen i det eller de överlåtande bolagen tillhör det övertagande bolaget och/eller någon som innehar dessa aktier och värdepapper i eget namn men för det övertagande bolagets räkning.

KAPITEL V

Andra med fusion likställda förfaranden

Artikel 30

Om lagstiftningen i en medlemsstat tillåter att den kontanta ersättningen vid ett i artikel 2 angivet förfarande överstiger tio procent, skall kapitel II och III samt artikel 27-29 tillämpas.

Artikel 31

Om lagstiftningen i en medlemsstat tillåter ett i artikel 2, 24 eller 30 angivet förfarande utan att alla de överlåtande bolagen därvid upplöses, skall kapitel II, med undantag för artikel 19.1 c, samt kapitel III och IV tillämpas.

KAPITEL VI

Avslutande bestämmelser

Artikel 32

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som behövs för att följa detta direktiv inom tre år efter dagen för anmälan. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. En tidsfrist på fem år från ikraftsättandet av de i punkt 1 angivna bestämmelserna får dock föreskrivas när det gäller bestämmelsernas tillämpning på "unregistered companies" i Storbritannien och på Irland.

3. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa artikel 13, 14 och 15 på innehavare av sådana obligationer och andra värdepapper som kan bytas ut mot aktier, om emissionsvillkoren vid tidpunkten för ikraftträdandet av de i punkt 1 angivna bestämmelserna på förhand har reglerat innehavarnas ställning i händelse av en fusion.

4. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa detta direktiv på fusioner och andra förfaranden som är likställda med fusioner, om en i nationell lagstiftning föreskriven åtgärd eller formalitet för att förbereda eller genomföra förfarandet redan har vidtagits vid den tidpunkt då de i punkt 1 angivna bestämmelserna träder i kraft.

Artikel 33

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Luxemburg den 9 oktober 1978

På rådets vägnar
H.-J VOGEL
Ordförande

RÅDETS TOLFTE DIREKTIV

av den 21 december 1989

på bolagsrättens område om enmansbolag med begränsat ansvar

(89/667/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättande av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 54 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,[1]

i samverkan med Europaparlamentet,[2]

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,[3] och

med beaktande av följande:

Det är nödvändigt att samordna vissa skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i Romfördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga.

På detta område föreligger dels direktiv 68/151/EEG[4] och 78/660/EEG,[5] senast ändrade genom Anslutningsakten för Spanien och Portugal, samt direktiv 83/349/EEG,[6] ändrat genom Anslutningsakten för Spanien och Portugal, vilka i fråga om offentlighet, giltigheten av bolagets förpliktelser, bolagets ogiltighet, årsbokslut och koncernbokslut gäller för alla bolag med kapitalandelar, dels direktiv 77/91/EEG[7] och 78/855/EG,[8] senast ändrade genom Anslutningsakten för Spanien och Portugal, samt direktiv 82/891/EEG,[9] vilka ifråga om bildande och kapital samt fusion och delning gäller endast för aktiebolag (public limited liability companies).

Genom sin resolution den 3 november 1986 godkände rådet handlingsprogrammet för mindre och medelstora företag.[10]

De reformer som de senaste åren har genomförts i vissa medlemsstaters nationella lagstiftning i syfte att möjliggöra enmansbolag med begränsat ansvar, har medfört olikheter i medlemsstaternas rättsordningar.

Det är viktigt att skapa ett rättsligt instrument som tillåter en begränsning av ensamföretagarens ansvar inom hela gemenskapen, dock med förbehåll för den lagstiftning i medlemsstaterna som i undantagsfall kräver att en sådan företagare skall ansvara för sitt företags förpliktelser.

[1] EGT nr C 173, 2.7.1988 s.10
[2] EGT nr C 96, 17.4.1989 s. 92 och EGT nr C 291, 20.11.1989 s. 53
[3] EGT nr C 318, 12.12.1988 s. 9
[4] EGT nr L 65, 14.3.1968 s.8
[5] EGT nr L 222, 14.8.1978 s. 11
[6] EGT nr L 193, 18.7.1983 s. 1
[7] EGT nr L 26, 30.1.1977 s. 1
[8] EGT nr L 295, 20.10.1978 s. 36
[9] EGT nr L 378, 31.12.1982 s. 47
[10] EGT nr C 287, 14.11.1986 s. 1

Ett bolag med begränsat ansvar kan vara ett enmansbolag redan från bildandet eller kan blir det genom att alla andelarna samlas på en hand. I avvaktan på en samordning av den nationella lagstiftningen om grupper av företag får medlemsstaterna föreskriva vissa särskilda bestämmelser och påföljder för det fall då en fysisk person är ensam bolagsman i flera bolag eller då ett enmansbolag eller någon annan juridisk person är ensam bolagsman i ett bolag. Denna möjlighet har tillkommit enbart av hänsyn till de olikheter som för närvarande finns mellan vissa nationella rättsordningar. Medlemsstaterna får i detta syfte i särskilda fall begränsa möjligheten att bilda enmansbolag eller föreskriva obegränsat ansvar för en ensam bolagsman. Medlemsstaterna har frihet att föreskriva regler som syftar till att möta den risk som ett enmansbolag utgör till följd av det finns endast en bolagsman, särskilt när det gäller att tillse att det tecknade kapitalet betalas in.

Om alla andelar har samlats på en hand skall detta förhållande och den ende bolagsmannens identitet offentliggöras genom att föras in i ett offentligt register.

Beslut som fattas av en ensam bolagsman i hans egenskap av bolagsstämma skall ges skriftlig form.

Också avtal mellan en ensam bolagsman och det bolag som han företräder skall vara skriftliga, om inte avtalen avser löpande transaktioner på normala villkor.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De samordningsåtgärder som detta direktiv föreskriver skall vidtas i fråga om bestämmelser i medlemsstaternas lagar eller andra författningar om följande bolagsformer:

- I Tyskland:
Gesellschaft mit beschränkter Haftung,

- I Belgien:
Société privée à responsabilité limitée/ de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid,

- I Danmark:
Anpartsselskaber,

- I Spanien:
Sociedad de responsabilidad limitada,

- I Frankrike:
Société à responsabilité limitée,

- I Grekland:
Eteria Periorismensis Efthinis,

- I Irland:
Private company limited by shares or by guarantee,

- I Italien:

Società a responsabilità limitata,

- I Luxemburg:
Société à responsabilité limitée,

- I Nederländerna:
Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid,

- I Portugal:
Sociedade por quotas,

- I Storbritannien:
Private company limited by shares or by guarantee

Artikel 2

1. Ett bolag kan ha en enda bolagsman redan vid bildandet eller få det genom att alla andelarna förenas på en hand (enmansbolag).

2. I avvaktan på en samordning av den nationella lagstiftningen om grupper av företag får medlemsstaterna föreskriva vissa särskilda bestämmelser eller påföljder, om

a) en fysisk person är ensam bolagsman i flera bolag, eller

b) ett enmansbolag eller någon annan juridisk person är ensam bolagsman i ett bolag.

Artikel 3

När ett bolag blir enmansbolag genom att alla dess andelar förenas på en hand skall uppgift om det och om den ende bolagsmannens identitet antingen förvaras i akt eller föras in i register enligt artikel 3.1 och 3.2 i direktiv 68/151/EEG, eller också föras in i ett offentligt tillgängligt register som bolaget själv för.

Artikel 4

1. Den ende bolagsmannen skall utöva de befogenheter som tillkommer bolagsstämman.

2. De beslut som den ende bolagsmannen fattar enligt punkt 1 skall föras in i protokoll eller ges skriftlig form.

Artikel 5

1. Avtal mellan den ende bolagsmannen och det bolag som han företräder skall föras in i protokoll eller ges skriftlig form.

2. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa punkt 1 när det gäller löpande transaktioner på normala villkor.

Artikel 6

Om en medlemsstat tillåter enmansbolag som avses i artikel 2.1 även då det är fråga om aktiebolag (public limited companies) skall detta direktiv tillämpas.

Artikel 7

Ger lagstiftningen i en medlemsstat ensamföretagare möjlighet att upprätta företag med ett ansvar som är begränsat till tillgångar som har anslagits till en bestämd verksamhet, behöver medlemsstaten inte tillåta enmansbolag, under förutsättning att sådana skyddsåtgärder föreskrivs i fråga om de förstnämnda företagen som är likvärdiga med dem som föreskrivs i detta direktiv eller i några andra gemenskapsregler som är tillämpliga på de bolag som avses i artikel 1.

Artikel 8

1. Medlemsstaterna skall före den 1 januari 1992 sätta i kraft de lagar och andra författningar som behövs för att följa detta direktiv. De skall underrätta kommissionen om detta.

2. I fråga om den 1 januari 1992 befintliga bolag får medlemsstaterna föreskriva att detta direktiv inte skall tillämpas förrän den 1 januari 1993.

3. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 9

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 21 december 1989.

På rådets vägnar
E. CRESSON
Ordförande

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 24 mars 1994

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkelspiel, Hellsvik, Wibble, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Lundgren, Unckel, P. Westerberg

Föredragande: statsrådet Laurén

Regeringen beslutar proposition 1993/94:196 Ändringar i aktiebolagslagen (1975:1385) m.m..

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)		368 L 0151, 377 L 0091, 378 L 0855, 389 L 0667

gotab 46150, Stockholm 1994